

Янги жамоатлар ташқил қилиш

Учинчи қўлланма
Март 2003 й.

“Рухий уйғониш”
Иттифоқи

Барча жойда жамоат ташқил
қилиш уюшмаси

Сиз бу материалдан кенг имкониятларда фойдаланишингиз, уни қайта босмадан чиқаришингиз ва тарқатишингиз мумкин. Биз умид қиламизки, бу материал яна кўплаб хизматчиларни жамоатларни ташкил қилишда доимий қатнашишда ва уларни хизматга тайёрлашда ёрдам беради. Март.2003.

Учинчи Қўлланма

Мундарижа

Курс учун сўз боши	5
Учинчи Қўлланма учун сўз боши	7
Таълим бериш режаси	10
1 Қисм: Ният (Мақсад)	11
1,2 Дарслар	
Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг характеристикаси	12
Илова1А: Кичик Асия — Хушхабарнинг буюк тарғиботидан кейинги авлод	22
2 Қисм: Жамоат	23
1,2 Дарслар	
Жамоат ва руҳий инъомлар	24
3 Дарс	
Жамоатнинг ижтимоий динамикаси	31
3 Қисм: Руҳий Ўсиш	42
1,2 Дарслар	
Қонун ва Хушхабар	43
Илова1А: Қандай қилиб ўзи ўзгариши ва бошқаларга ўзгаришда ёрдам бериш мумкин	54
Илова1Б: Қонун ва ҳарф Хушхабар ва Руҳга қарши	58
3 Дарс	
Тавба қилиш ҳаёт тарзи	62
Илова3А: Гуноҳкорнинг жойи	67
4 Қисм: Хушхабар айтиш	70
1 Дарс	
Дўстлик орқали хушхабар айтиш	71
5 Қисм: Уй гуруҳлари	75
1 Дарс	
Уй гуруҳларида баҳс-мунозара динамикаси	76
Илова1А: Уй гуруҳлари: муҳокама учун саволлар намуналари	82
2 Дарс	
Уй гуруҳларида одамларга ғамхўрлик	84
3 Дарс	
Уй гуруҳларининг янги раҳбарларини тайёрлаш	89
6 Қисм: Лидерлик	95
1 Дарс	
Лидерликнинг асослари	96
2 Дарс	
Муносабат усуллари	102
3 Дарс	
Гуруҳда ишлаш	109
Илова3А: Гуруҳнинг самаралилигини баҳолаш	115
7 Қисм: Руҳий жанг	117
1 Дарс	
Дунёқарашни тушуниш	118
<i>Илова: Дунёдаги асосий динлар</i>	125
2 Дарс	

Руҳий курашда муносабатларни тушуниш	134
3 Дарс	
Руҳий жанглар	139
<i>Илова3А: Муқаддас Китобни индуктив усулда ўрганиш Эф.4:17-5:21</i>	144
<i>Илова3Б: Худонинг қурол-аслаҳалари</i>	146
<i>Илова3В: Муқаддас Китобни ўрганиш</i>	150
<i>Илова3Г: Мисолларни ўрганиш</i>	153
8 Қисм: Устозлик	156
1 Дарс	
Устозлик мавзуси учун сўзбоши	157
2 Дарс	
Мақсадни билиш, одамларни билиш	162
<i>Илова2А: Имон, умид, севги ҳақида гапирадиган Муқаддас Китобдан оятлар</i>	167
<i>Илова2Б: Севги — устозликнинг марказий мавзуси</i>	169
3 Дарс	
Қандай қилиб руҳий тушкунликларни енгиш	173
<i>Илова3А: Руҳий тушкунликлар сабаби ва уларга ёрдам бериш йўллари</i>	177
<i>Илова3Б: Руҳий тўсиқларни баҳолаш</i>	180
<i>Илова3В: Янги имонга келганлар нимани билишлари ва нимани бажаришлари керак</i>	182
4 Дарс	
Устозликнинг шакллари	184
<i>Илова4А: Устозлик режасини тузиш</i>	189
<i>Илова4Б: Устозлик режаси</i>	191
9 Қисм: Оила.....	194
1 Дарс	
Турмушда ва оилада Муқаддас Китоб бўйича роллар	195
<i>Илова1А: Ўз оиласида хизматчи лидер бўлишнинг йигирма бешта йўли</i>	202
10 Қисм: Ибодат	205
1 Дарс	
Ибодат ва рўза	206
2,3 Дарслар	
Ибодат йиғилишлари	210
Уйга топшириқ	
Мазкур қўлланма бўйича топшириқ	213

Курс учун сўз боши

Бу ўқиш материали ҳақида

I. Бу материални тайёрлашдан мақсад

Танланган ва жамоат ташкил қилиш учун хизматга юбориладиган шогирдлар тайёргарликка мухтождирлар. Жамоат раҳбарлари учун эса, хизматдаги қийинчиликларга қарамасдан Худонинг аниқ иродасини билиш зарур. Афсуски кўплар семинариялар, коллежларга бориш имкониятидан маҳрумдирлар.

Бу қўлланмаларнинг мақсади — миссионерлар ва жамоат раҳбарларига хизматлари учун Худо иродасини очиб, уни Муқаддас Китоб асосида амалга тадбиқ этишда ёрдам беришдир. Унда жуда кўплаб фойдали маълумотлар бор, бундан ташқари бу қўлланмалар фақатгина ”таништириш программаси“ бўлиб чегараланиб қолмаган. Ундан фойдаланиш тўлиқ Муқаддас Китобга асосланган ва жамоатда хизмат қилиш учун, яна янги жамоатларни ташкил қилиш учун зарур бўлган билимларга эга бўлишда ёрдам беради.

Бу қўлланмалардан икки йўлда фойдаланиш мумкин:

1. Амалий таълим олиш ва янги жамоатларни ташкил қилиш учун хизматчиларни тайёрлашда.
2. Масиҳ Танасида жамоатларга асос солиш ҳаракатини бошлаш учун.

Ривожланган бу даврда биз кўплаб мамлакатлар: Бразилия, Руминия, Филиппинда, Нигерия ва бошқа давлатларда янги жамоатларга асос солишнинг ривожланишини кўришимиз мумкин. Биз ишонамиз, Худонинг бутун дунёга хушxabарни етказиш учун керак бўладиган қуроли, бу маҳаллий жамоатлардир ва кўпайиш асосида ташкил қилинган янги жамоатлар Буюк Топшириқни амалга оширишнинг энг самарали йўли бўла олади. Янги жамоатлар бошиданоқ янги жамоатларни ташкил қилишни мақсад қилган ҳолда бунёд этилиши керак. Бундай ҳаракат бошланганидан кейин, бутун мамлакатда кўплаб одамларнинг ҳаётини ўзгартириб юборадиган уйғониш, янги жамоатлар ташкил қилиш бошланади.

Янги жамоатларни ташкил қилиш ҳаракатида Масиҳийликнинг ҳамма ”даражасидаги“ одамлар — янги имонга келганлар ҳам, доноликка тўлган бошқарувчилар ҳам, ҳамма-ҳамма иштирок этиши керак. Хушxabар тарқатувчилар ёлғиз бир ўзи янги жамоатларни ташкил қилиш ҳаракатини бошлай олмайдилар. Шунинг учун бизнинг бу қўлланмалар фақатгина янги жамоатларни ташкил қилишга чақирилган хизматчилар учунгина эмас. Фойдаланиш осон бўлган ва жамоатлардаги ҳаммага янги жамоат ташкил қилишда қўлланма бўла оладиган ва кўплаб жамоатларда самарали ишлатилаётган бу қўлланмалар, ҳар бир янги жамоатни ташкил қилиш имкониятига ва ҳоҳишига эга бўлган одамлар учун ажойиб қўлланма бўла олади.

II. Қўлланмадаги маълумотлар

Бутун материал умумий 125 та бир соатлик дарслардан ташкил топган бўлиб, ўз ичига янги жамоатни ташкил қилиш учун қилинадиган ишлар, мақсад, уй гуруҳларида хизмат қилиш, устозлик, жамоат тузилиши, воизхонлик, Муқаддас Китобни ўрганиш, йўлбошчилик, ибодат, ваъзхонлик, руҳий ўсиш, оилага тегишли саволлар, руҳий жанг, бошқариш ва бошқаларни ўз ичига олган бешта қўлланмага бўлинган.

Қўлланмаларга бўлишдан мақсад таълим жараёнида ”илгарилаб борадиган“ яни ривожланиб борадиган характер кўзланган. Ҳар бир қўлланма курси тугаганидан кейин, ўрганганларни амалда ишлатиб кўриш учун танаффус қилиш зарур. Кейинги курслар эса кўпинча аввалги дарсларда ўрганганларни амалда ишлатиб олинган тажрибаларга асосланиб тузилган.

Шундай қилиб, материал бир вақтда ҳам таълим олиш, ҳам амалда ишлатиб жамоатда хизмат қилиб бориш давомида ўрганиш имконини беради. Янги жамоатни ташкил қилар экан хизматчи керакли тажриба ва билимнинг етишмаслиги, бундан ташқари турли хил саволларни ҳал қилишда дуч келадиган қийинчиликлар билан тўқнашади. Янги жамоатни ташкил қилишда керак бўладиган тажриба ва билим биринчи қўлланмага киритилган, ундан кейин туғилиши

мумкин бўлган муаммо ва саволларга жавоблар эса кейинги қўлланмаларда берилган. Ҳар бир қўлланма хизматчиларга жамоат ташкил қилишда дуч келадиган аниқ муаммоларни ҳал қилишда ёрдам берадиган қилиб тузилган.

Дарслар мавзулар асосида группаланган, ва ҳар бир қўлланма турли хил дарсларни ўз ичига олган бўлимлардан иборат. Бир неча мавзулар эса, мисол учун "Ният" ёки "Жамоат" каби, ҳамма беш қўлланмада ҳам берилган. Бошқалари эса мисол учун "Устозлик", "Бошқариш" каби мавзулар охирида, яни ўрганувчи учун энг керак бўладиган даврларда берилган. Бу бўлимнинг охирида бешта қўлланмага кирадиган дарсларнинг жадвали берилган.

III. МАТЕРИАЛДАН ФОЙДАЛАНИШ

A. Қатнашчилар учун

Ҳар бир қўлланмани тайёрлаш учун кўплаб куч, вақт сарфланиб, ибодатлар қилинган. Улардаги маълумотлар, миссионерлик принциплари, янги жамоатлар ташкил қилиш хизмати тажрибалари иложи борича юқори даражада беришга ҳаракат қилинган. Шунинг учун ўрганишни биринчи қўлланмадан бошлаб, тартиб асосида, қолганларини ҳам ўрганишингиз зарур бўлади. Мана шу йўл билан ҳар бир дарснинг мазмуни диққат билан танланган ва жамоат ташкил қилишда фойдали, қулай ва зарур бўлган қурол бўла олишига ҳаракат қилинган. Дарсларни қолдириб кетиш сиз учун фойдали бўлмайди.

Эсингизда бўлсин, ҳақиқий таълим фақатгина сиз ҳаётингизда ва хизматингизда уни ишлатганингиздагина амалга ошади. Кўплаб дарсларнинг охирида топшириқлар берилган. Улар, сиз ўрганган дарсингизни амалда қўллашингизда ёрдам бериш учун берилган ва уларни кейинги қўлланмани бошламасдан олдин бажариш тавсия қилинади. Бу амалий машғулоти бажараётганингизда сизга устоз, ёки ўқитувчига эга бўлиш ва у сизнинг ўрганганларингизни ҳаётингизда ва хизматингизда амалда қўллаётганингизни кузатиб туриши жуда муҳим.

B. Ўқитувчилар учун

Бу материалдан ҳар қандай таълим жараёнларида фойдаланиш мумкин – библия мактабларида, семинарларда, жамоат семиналарида. Бундан ташқари у фақатгина ўқув дарслиги эмас. Бу қўлланмалардан фойдаланишдан мақсад – амалий йўл билан жамоат ташкил қилиш учун хизматчиларни тайёрлашдир. Материал билан ишлашда ўқувчига фақатгина маълумот берибгина қолмай, балки унда Муқаддас Китобга асосланган хизматга қизиқиш уйғотиш ҳамдир. Бу қўлланмалар—"бажарувчилар" учундир.

Сиз ҳар бир материални шароитингизга қараб, қандай ўқитиш ва ишлатишни танлашингиз мумкин, биз фақатгина маслаҳат берамиз, ҳар бир қўлланмани семинарда бир ҳафта давомида ўрганиш жуда ҳам фойдали ҳисобланади. Ўқитаётганда кўпроқ дарслар охирида берилган топшириқларни кейинги дарсгача бажарилганлигига алоҳида аҳамият бериш керак бўлади. Таълим бериш даврлари орасидаги фарқ — тўрт ойдан олти ойгача ҳисобланади. Бундай таълим беришнинг афзаллиги шундаки, ўрганилган билим, топшириқлар орасида амалда қўллаш орқали тажриба ошиб боради.

Ўқитиш давомида ҳар бир бўлимнинг ҳар бир абзасига эътибор бериш шарт эмас, чунки ўқувчилар ўзлари кейинроқ бу нарсаларни ўқиб олишлари мумкин. Энг яхши ўқитиш усули бу ўқувчилар авал ўзлари материални ўқийдилар ва ўз тажрибалари асосида дарсда уни муҳокама қиладилар. Баъзан эса ўрганилаётган мавзуда кўплаб тажрибага эга бўлган кишининг фақатгина ваъзи фойдали бўлиши мумкин. Бу ўзингизга боғлиқ, сиз яратувчан бўлинг, материалларда берилган принцип ва билимларни турлича йўллар билан бошқаларга етказиб беринг.

Учинчи Қўлланма учун сўз боши

Бу Қўлланма сизнинг минтақангизда маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг бир қисми бўлган янги жамоатлар ташкил қилиш бўйича амалга оширадиган ишларингизда ёрдам бериш учун мўлжалланган. қўлингиздаги ушбу қўлланма мазкур курс бўйича тавсия қилинган бешта қўлланманинг учинчисидир. Бу қўлланма материалида устозлик мавзусига, яъни “Жамоатлар ташкил қилиш даври”нинг учинчи фазаси —“Тан олиниш” мавзусига катта эътибор қаратилган (қуйида берилган схемага қаранг).

Мазкур Учинчи Қўлланмани ўрганишга киришишдан олдин биз “Жамоатлар ташкил қилиш цикли” схемасини ва шунингдек, аввалги Биринчи ва Иккинчи Қўлланмаларда ўрганган баъзи мавзуларни ёдга тушириб олсак мақсадга мувофиқ бўлади. Бу иккита сабабга кўра сиз учун фойдали бўлади. Биринчидан бу сизни жамоатлар ташкил қилиш хизматидаги ютуқларингизни баҳолашга имконият беради (қуйида берилган жадвалдаги“Асослар” бўлимига сизнинг жамоатингизни ташкил қилишнинг бошланғич жараёни қанчалик тўғри келишини солиштириб кўринг). Иккинчидан, жамоатлар ташкил қилишнинг бутун циклини кўриб чиқиш, сизга бу семинарда ўрганишингиз керак бўладиган бутун материал ҳақида, ва шунингдек бу семинарни якунлаганингиздан кейин нималар қилишингиз кераклиги ҳақида тасаввурга эга бўлишингизда ёрдам беради. Бу материални ёзишда ва тайёрлашда қатнашган ҳамма сиз учун ва сизнинг хизматингиз учун ибодат қилишган ва сизнинг бу муҳим ишда муваффақиятга эришишингиз учун ибодат қилишда давом этмоқдалар.

Асослар

Мақсад: ўз-ўзини тайёрлаш, тўлиқ ниятга эга бўлиш, жамоат ташкил қилиш бўйича ўз ҳаракатларини аниқлаб олиш.

Оят: “*Хар ким қандай қураётганига диққат этсин*”
(1Кор.3:10-11).

Ҳаракат:

1. Ибодатда ниятга эга бўлиш.
2. Аҳолининг мақсад учун танлаб олинган гуруҳини тадқиқ қилиш.
3. Имонда мустақамланиш.
4. Каломни ўрганишда мустақамланиш.
5. Жамоат ташкил қилишнинг усуллари ва стратегиясини аниқлашни бошлаш.

Тасвирлаш:

Жамоат ташкил қилиш учун одам маълум бир руҳий етукликка ва билимга эга бўлиши керак. Ташкил қилинадиган жамоат қандай бўлиши ҳақида аниқ ниятга эга бўлмаслик ҳам ишга ҳалақит беради. Шунинг учун бу босқичда аниқ ниятга эга бўлиш ва жамоат ташкил қилишнинг аниқ стратегиясини ишлаб чиқиш ўта муҳимдир.

Стратегияни ишлаб чиқишда эса мақсад учун танлаган худудни тадқиқот қилиш ва потенциал ёрдамчиларни аниқлаб олиш катта ёрдам беради. Бундай тадқиқотнинг мақсади – сиз жамоат ташкил қилмоқчи бўлган жойдаги одамларни, ва шунингдек имкон қадар, уларга хизмат қилиш воситаларини ва йўлларини яхшироқ билиб олишдир.

Эгаллаш

Мақсад: “муҳим” одамлар билан алоқа ўрнатиш ва уларга хушxabар етказиш.

Оят: “*ҳаммага ҳамма нарса бўлдим*”
(1Кор. 9:22-23)

Ҳаракат:

1. “Муҳим” одамлар билан алоқа ва улар билан муносабат ўрнатиш.
2. Хушxabар етказиш.
3. Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича хушxabарчилар уй гуруҳини ташкил қилиш.
4. Ўз намунаси билан янги имонга келганларни хизматга ўргатиш.
5. Янги имонга келганларга устозлик қилиш.

Тасвирлаш:

Жамоатда хушxabар айтиш ҳеч қачон тўхтамайди, лекин бу даврда жамоат ташкил қилувчи бунга кўпроқ эътибор бериб, кўпроқ куч сарфлайди. Жамоат ташкил қилувчининг ушбу даврда кўрсатган шахсий наъмунаси бошқаларни Хушxabар айтишга тайёрлаш ишларида ва бу ишларни жамоатда амалга ошишида асосий роль ўйнайди.

Хушxabар айтмасдан туриб жамоат ташкил қилиш мумкин эмас. Кўпгина жамоат ташкил қилувчилар кўпинча бутун диққат эътиборларини Хушxabар айтишга қаратиш ўрнига, бошқа масиҳийларни ўзларининг янги жамоатларига жалб қилишга ҳаракат қиладилар. Имонга келмаганларни Худонинг Ўзи, имонлиларнинг ҳаракатсиз жамоатга олиб келади, деган умид жуда камдан кам ҳолларда самарали ҳосилни беради.

Жамоат ташкил қилувчилар хушxabарчиларнинг уй гуруҳларини ташкил қилиши зарур. Одамлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни мустақамлаш, Муқаддас Калом таълимотларини кундалик ҳаётда қандай қилиб тадбиқ этиш мумкинлиги ҳақидаги баҳс-мунозаралар, шахсий муҳтожликлар учун ибодат қилиш ва гуруҳ аъзолари ўзаро бир бирларини қўллаб қувватлашлари бу гуруҳларнинг диққат марказида туриши керак. Агар одамлар очиқ муносабатларга ўрганишмаган бўлса, бу муаммони вақт ўтиши билан ҳал қилса бўлади. Бу гуруҳ аъзолари билан шахсан мулоқот қилиш ҳам жуда фойдалидир. Уй гуруҳининг раҳбарлари иложи борича тезроқ шогирдларни (бўлажак лидерларни) тайёрлаш ҳақида ўйлашлари керак. Йиғилишларни иложи борича оддий кўринишда ўтказиш лозим, чунки кейинчалик шогирдлар ҳам бу кўринишни ўз гуруҳларининг йиғилишларида осонгина қўллай олинлар. Агар йиғилиш гуруҳ раҳбарининг шахсий тажрибаси, билими ва унинг мулоқот услуби асосида олиб борилса, кейинроқ янги гуруҳлар учун лидерларни топиш жуда қийин бўлиши мумкин.

Мустаҳкамланиш**Мақсад:** имонлиларни ва гуруҳнинг бошқа аъзоларини Худога сажда қилиш учун йиғиш.**Оят:** “..., йиғилишларимизни қолдирмайлик.”
(Ибр. 10:24-25)**Ҳаракат:**

1. Имонга келганларга устозлик қилиш
2. Лаёқатли лидерларни тайёрлаш
3. Аъзоларнинг “ойкос”лари орқали хушxabар айтишни кенгайтириш.
4. Уй гуруҳларини кўпайтириш
5. Йиғилишларни мунтазам ўтказишни бошлаш.

Тасвирлаш:

Бу жараёнга тайёрланиш бир йилдан кам бўлмаган вақтни олса ҳам, кўплаб чўпонлар айнан мана шу жараённи жамоатнинг расмий равишда дунёга келиши деб ҳисоблайдилар. Имонлилар гуруҳидан бутун бир маҳаллий жамоатга ўтиш жараёни ўзига хос ва индивидуал динамикага эга. Бу вақтга келиб энди уй гуруҳлари ўсиб, кўпайиб боришлари керак, чунки айнан ўшалар бошланишида вақти вақти билан ўтказиладиган, кейинроқ эса мунтазам олиб бориладиган дастлабки биргаликда Худога сажда қилиш йиғилишларининг асоси бўладилар. Агар имконият бўлса бирор кенг бинони ижарага олиш мумкин, лекин ёдингизда бўлсин бу қадамни қўйишга шошилиш ҳам ярамайди. Бинони ижарага олишдан олдин камида 30-40 аъзосига эга бўлган кучли уй гуруҳларига эга бўлиш керак.

Устозлик хизмати жамоатда дастлабки кунлардан бошлаб то унинг кейинги бутун ҳаётида мавжуд бўлиши керак. Аммо бу босқичда жамоат ташкил қилувчининг бутун эътибори айнан мана шунга қаратилган бўлиши керак, зеро бу ушбу жамоатнинг келажакдаги барча устозларнинг хизматлари учун асос бўлиб хизмат қилсин.

Бу босқичда кенг тарқалган муаммолардан бири янги имонга келганларни унчалик хушламай қабул қилишдир. Баъзи миссионерлар эса ҳар бир янги имонга келган ҳам “ҳамма” каби бўлади, деб ҳисоблайдилар, ва акс ҳолда эса бундай одамга руҳий ўсишида ёрдам беришга тайёр бўлмайдилар. Бошқалар эса янги имонга келганларга ҳаддан ташқари қаттиққўллик билан муносабатда бўладилар, руҳий гўдакларнинг тезроқ ўсиб улғайишларини ҳоҳлаб уларга қаттиқ туриб, турли хил қонун-қоидаларни илиб қўйишлари мумкин. Севги ва сабр — Исо Масихдаги гўдакларга нисбатан муносабатнинг асоси мана шудир.

Таълим бериш режаси

Учинчи Қўлланма									
Жамоат	Ният (Мақсад)	Рухий Ўсиш	Хуш хабар тарқатиш	Уй гуруҳлари	Лидерлик	Устозлик	Оила	Рухий жанг	Ибодат
<p>1,2 дарс: Жамоат ва рухий инъомлар</p> <p>3 дарс: Жамотнинг ижтимоий динамикаси</p>	<p>1,2 дарс: Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг характерис тикаси</p>	<p>1,2 дарс: Қонун ва Хуш хабар</p> <p>3 дарс: Тавба қилиш ҳаёт тарзи</p>	<p>1 дарс: Дўстлаик орқали хуш хабар тарқатиш</p>	<p>1 дарс: Уй гуруҳларидаги баҳар мунозарлар динамикаси</p> <p>2 дарс: Уй гуруҳларида одамларга ғамхўрлик</p> <p>3 дарс: Уй гуруҳларининг янги раҳбарларини тайёрлаш</p>	<p>1 дарс: Лидерликнинг асослари</p> <p>2 дарс: Муносабат усуллари</p> <p>3 дарс: Гуруҳда ишлаш</p>	<p>1 дарс: Устозлик мавзуси учун сўз боши</p> <p>2 дарс: Мақсадни билиш, одамларни билиш</p> <p>3 дарс: Қандай қилиб рухий тушкунликларни енгиш</p> <p>4 дарс: Устозликнинг шакллари</p>	<p>1 дарс: Турмушда ва оилада Муқаддас Китобнинг роли</p>	<p>1 дарс: Дунёқарашни тушуниш</p> <p>2 дарс: Рухий жангдаги муносабатларни тушуниш</p> <p>3 дарс: Рухий жанг</p>	<p>1 дарс: Ибодат ва рўза</p> <p>2,3 дарс: Ибодат йиғилиши</p>
3	2	3	1	3	3	4	1	3	3
Дарсларнинг умумий соати: 30 (Сажда қилиш ва техник саволлар — кириш, хулоса, топшириқ учун сарфланадиган 4 соатни ҳам ўз ичига олган)									
Бутун курсдаги соатлар: 148									

1 Қисм: Ният (Мақсад)

Ният (Мақсад)

1,2 дарслар

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг та'рифи

*Кичик Асияда Хушхабарнинг
тарқалиши*

Дарснинг мақсади:

Жамоат ташкил қилувчиларни жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ривожлантиришга ундайдиган ва бу ҳаракатни ривожлантиришда катта ёрдам берадиган Муқаддас Китоб принципларини тушунишларига ва амалда қўллаш олишларига тайёрлаш. Ўқувчилар Янги Аҳдадаги, Кичик Асияда Хушхабарнинг тарқалиши мисолида, битта жамоа доирасидан ташқарида содир бўлган янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини кўришлари ва ўзларини бу ҳаракатнинг бир қисми эканликларини ҳис қилишлари керак.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Янги жамоатлар ташкил қилиш орқали маълум бир ҳудудда Хушхабарни тарқатиш стратегиясини ишлаб чиқа олиши керак.
- Жамоат ташкил қилувчилар гуруҳини янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида қатнашишларига таёйёрлашда ёрдам берадиган принципларини билиши керак (Кичик Асияда Хушхабарнинг тарқалиши тажрибасини ўқиб ўрганиш асосида).
- Вақти келиб, ўз навбатида бошқа ўсувчи ва кўпувчи жамоатлар ташкил қиладиган янги кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида қатнашиши керак.

Дарс режаси:

- I. Қадимги ва Муқаддас Китоб бўйича вазиятни кўриб чиқиш.
- II. “Вақт ва муддат” – Худонинг ҳокимиятида.
- III. Ибодатнинг ўрни.
- IV. Павлуснинг мисолида, мавжуд бўлган Масихнинг Танаси билан биргаликда ишлаш.
- V. Кўплаб лидерларни танлаш, тайёрлаш ва ўргатиш принциплари.
- VI. Янги ташкил қилинган жамоатлар ғамхўрликка муҳтож.
- VII. Биринчи ўринда: Каломга содиқлик ва соғлом таълимот.
- VIII. Моддий ҳайр-эҳсонларнинг аҳамияти.
- IX. Жамоат таърифи – муносабатларнинг сифати.
- X. Вужудга келадиган ижтимоий саволларни ҳал қилиш учун таклифлар.
- XI. Турли маданий муҳитлар орасидаги хизматнинг зарурати.

Илова:

1А “Кичик Асияда – Хушхабарнинг буюк тарқалишидан кейинги бир авлод”.

Ўқитувчилар учун тавсия:

Бу дарс икки соатга мўлжалланганлигига эътибор беринг. Зарурат туғилса уни икки қисмга бўлинг: V – чи “Кўплаб лидерларни танлаш, тайёрлаш ва ўргатиш принциплари” пунктигача бир қисм ва ундан кейинги VI -чи „Янги ташкил қилинган жамоат ғамхўрликка муҳтож“ пунктидан бошлаб иккинчи қисм.

Павлус хизмат олиб борган жойларни кўрсата олишингиз учун Кичик Асиянинг харитасини

тайёрлаб қўйинг.

Бу дарсда ўрганиладиган характеристикалар Кичик Асияда Хушхабарни буюк тарқалишидан олдин, ана шу даврда ва ундан кейин ҳаворий Павлус томонидан қўлланган принципларни ўз ичига олган. Бу принципларни диққат билан ўрганиш худди Павлус эришган натижалар, яъни икки йил ичида Хушхабар бутун мамлакатни эгаллагани каби сиз ҳам шундай натижага эришишингизга кафолат бермайди. Лекин шунга қарамасдан, агар миссионерлар гуруҳи бу принципларга диққатларини қаратсалар, улар янги, ўсиб борадиган, кўпаядиган, Янги Аҳд таълимотига содиқ, кўплаб лидерларни тайёрлаб чиқарадиган жамоатлар тузишда яхши тайёргарликка эга бўладилар.

СЎЗ БОШИ

“Маҳаллий жамоатлар ташкил қилишдан мақсад, ҳар бир эркак, аёл, бола қаерда яшашидан қатъий назар Хушхабарни эшитиш ва тушуниш имкониятига эга бўлсин. Токи у кўпайиб борувчи жамоатлар гувоҳлиги орқали Исо Масихни ўз шахсий Нажоткорим деб қабул қилсин (ё қабул қилмасин).” Двайт Смит SCPI президенти.

Таниқли миссиологдан сўрашибди: “Миссионерлар ва имонлилар Жанубий Еворпа ва Осиёда қандай қилиб маҳаллий жамоатлар ташкил қилишлари мумкин? Қайси стратегия ана шу жойда самаралироқ бўлади?”, у эса оддий қилиб, шундай жавоб берибди: “Китобга қаранглар. Сизлар билишингиз зарур бўлган ҳамма нарса Каломда ёзилган. Биринчи бўлиб ана шунга мурожаат қилинглр”.

Шундай қилиб, “Китобга” қараб, Каломга мурожаат қилиб, Кичик Асияда Хушхабарнинг тарқалиши тарихини ўрганиб, қуйидаги икки саволга жавоб оламиз: “*Маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш Муқаддас Китобга асосланганми ?“ ва ”Хушхабарни ёйилиши учун маҳаллий жамоатларни ташкил қилиш зарурми? “*

I. ҚАДИМГИ ВА МУҚАДДАС КИТОБ БЎЙИЧА ВАЗИЯТНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

Муқаддас Китоб “жамоатлар ташкил қилиш” иборасини ишлатмайди, лекин Ҳаворийлар китоби бошланғич жамоатнинг ҳаворийлари ва имонлилари Хушхабарни ваъз қилганларидан кейин, янги жамоатларни ташкил қилганларини кўрсатади. Ҳав.19:9-10 оятлари бизга ғаройиб бир кўринишни, яни ҳаворий Палус Хушхабарни ваъз қилишни бор йўғи ўн икки кишидан иборат гуруҳдан бошлаганлигини тасвирлаб беради.

”Ниҳоят баъзилар бўйни қотиб, имонни рад қилиб, халқ олдида Раббимиз Исо йўлини ёмонлайдиган бўлишди. Павлус улардан юз ўгириб, шогирдларини улардан ажратди ва ҳар кунни Тиран деган бир кишининг мактабида суҳбатлашарди. Шу тариқа икки йил давомидан хоҳ яҳудий, хоҳ юноний бўлсин, Асия вилоятида яшаганларнинг ҳаммаси Раббимиз Исонинг каломини эшитдилар.“

Хушхабарнинг кенг ёйилиши мажусийларнинг Кичик Асиясини ” *ҳаммаси Раббимиз Исонинг каломини эшитдилар“* деган жойга айлантирди. У Кичик Асияни Худонинг Сўзи билан тўлдириб юборди! Ва бунинг натижасида бутун минтақада жамоатлар пайдо бўлиб, ўса бошладилар.

Ҳаворийлар Китобида ва Янги Аҳд мактубларида Раббимизнинг бизга Кичик Асияда жамоатлар ташкил қилиниши ҳақида кўпроқ маълумотлар берганлиги, биз учун буюк марҳаматдир.

Ҳамма масихий лидерлар билишадик, ҳар бир маҳаллий жамоатнинг ўз муаммоси бор. Баъзи жамоатларда эса муаммолар жуда кўп! Шунинг учун Кичик Асиядаги жамоатлардан туриб Павлуснинг (Юҳаннонинг ҳам) ёзган мактубларидан, янги жамоатлар дуч келаётган муаммоларга Каломнинг принципларини қандай қилиб қўллаш мумкинлигини билиб оламиз. Айниқса буюк ҳаракатнинг ажралмас қисми бўлган Асиядаги янги ёш жамоатларга ёзилган Павлуснинг мактубларига алоҳида эътибор беришимиз керак. Бугунги кунда дунёнинг турли жойларида ташкил этилаётган янги, ”ёш“ жамоатлар ҳам эрамизнинг бошларида Кичик Асиядаги жамоатлар дуч келган муаммоларга дуч келмоқдалар.

Биз Кичик Асида хушхабарнинг кенг тарқалишида иштирок этган янги жамоатлар ҳаракатига тегишли кўплаб маълумотларга эгамиз. Ҳав. 19, 20:13-38, Эфесликларга, Колисликларга, 1 ва 2 Тимфейга, Филимўнга, 1,2 ва 3 Юҳанно ва Ваҳий Кичик Асияда Хушхабарни тарқалиши натижасида пайдо бўлган жамоатларга йўлланган .

Хаворийлар китобидаги лавҳалар(16-20 боблар) кенг вақтни ўз ичига олади, 16 бобдаги Павлуснинг Кичик Асияга боришга ҳаракат қилишидан бошлаб, 18 бобда унинг у ердаги хизмати, 19 бобда бу минтқада Хушхабарни тарқалиши ва 20 бобдаги Павлуснинг Эфеснинг оқсоқоллари билан учрашувигача тасвирлаб беради.

Бу лавҳаларни ўрганиб, миссионер-жамоат ташкил қилувчилар ундаги принципларни шунчаки якка тартибда яни жамоалар ташкил қилиш ўрнига жамоатларни кўпайишга ундаш учун мумкин. Ундан ташқари Кичик Асияда фойдаланилган принциплардан фойдаланиб жойларда Хушхабарни кенг ёйиш ва кўпаядиган янги маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш мумкин.

Биз бу принципларни ўз хизматимизда Худонинг иродаси бўйича қандай ишлатишимиз кераклигини билиб олишимиз мумкин. Илоҳим, қуйида гапирадиганларимизни ҳам ўз хизматимизда қўлашимизда ва шунингдек янада кўплаб кўпаяувчи жамоатлар ташкил қилишимизда Раббимизнинг Ўзи бизга ёр бўлсин, токи Унинг Каломини, (ўз мамлакатингизни ёки худудингизни номини ёзинг) даги ҳар бир одам эшитсин.

Хаворийлар китобининг 13-20 оятларини тўлиқроқ кўриб чиққанимиз сари, Муқаддас Китоб ҳаворий Павлуснинг жамоатлар ташкил қилиш бўйича олиб борган хизматини қандай тасвирлаганини кўрамиз. қандай хизматини тушуниб борамиз. Хаворий Павлус бу хизматини Барнабо билан Кипр оролида бошлади, лекин хизматининг энг юқори чўққиси бутун Кичик Асияда Хушхабарнинг ёйилиши бўлди. Хушхабарнинг ушбу буюк тарқалиши эрамизнинг биринчи асрида рим империясида Эфес шаҳрини Масиҳийликнинг марказига айлантирди.

II. "ВАҚТ ВА МУДДАТ" – ХУДОНИНГ ҲОКИМЯТИДА

A. Режалар тузиш

Хаворийлар Китобини ўқийдиган бўлсак, Павлус ҳав. 16:бдаёқ Кичик Асияга бориб Хушхабарни ёймоқчи бўлганлигини кўрамиз. Аммо Муқаддас Рух бунга йўл қўймади. Хаворийлар китобини ўқир эканмиз, яна шуни кўрамизки, Павлус одатда ҳаракатларини режалаштирар эди. Бу вазиятда эса Худо унга янги йўналиш берди.

Агар биз хизматда бор кучимизни ишга солсак ва хизматимиз режасини тузсак, унда хотиржам бўлишимиз мумкин, чунки агар керак бўлса Худонинг Ўзи режаларимизни ўзгартиради. Биз ўз ҳаракатларимизни режалаштира оламиз варежалаштиримиз керак, ва албатта бу ҳаракатларимизни амалга оширишни бошлишимиз ҳам зарур.режалаштиришимиз зарур. Лекин шу билан бирга ибодатларимизда Худодан бизни бошқаришини ва агар зарур бўлса хизматимизга янги йўналишлар беришини сўрашимиз керак (Сул.мат. 16:9). Айнан шу нарса Павлусда ҳам содир бўлди, шундай эмасми? Хўш, Худо сизнинг режаларингизгақандай қилиб ўзгартиришлар киритган?

Ҳав.18:19-28 оятларида Павлус биринчи уринишда омадсизликка учраганидан кейин, Кичик Асияда хизматни давом эттириш таклифига жавобан: "... агар Худо хоҳласа, ..." деб жавоб беради. Бу сафар у бундай хизмат учун Худо тайинлаган вақт келганига ишончи комил эмас эди. Қизиқ, Худо, у ерга Павлусдан олдин Акила, Прискилла ва Аполлосни юбориб Павлуснинг Эфесга кейинчалик келишига қандай қилиб йўл тайёрлади экан ?

B. Худонинг йўллари

Ҳав. 19:11-12 оятларида, бу ҳаракатнинг маълум даврларида, Худо Ўзининг куч қудратини ажойиб ва ғаройиб йўллар билан намоён қилди. Бу лавҳаларда баён қилинган баъзи мўжизалар (масалан рўмол билан шифо топиш), Каломнинг бошқа ҳеч қаерида эслатилмайди. Кичик Асиядаги одамлар Худо уларнинг орасида ажойиб йўллар билан ҳаракат қилаётганига ишончлари комил эди.

Ҳеч ким Худони маълум бир шаклда, ким томонидандир олдиндан белгиланган тарзда ҳаракат қилишга мажбур қила олмайди. Шунингдек, агар Худонинг Ўзи ҳаракат қилишга қарор қилса, Уни ҳеч ким тўхтата олмайди! Келинлар ўзимизга бир қараб оламиз. Баъзан Худони бирор нарса қилишга мажбурламаяпмизми? Агар шундай бўлса, яхшиси тақдирга тан бериб, У биздан нима хоҳлашини тушунишга ҳаракат қилишимиз керак. Ва Унинг иродасини бажаришни бошлашимиз зарур. Шундагина биз Хушхабар етказишимиз керак бўлган одамлар

олдига борганимизда буюк қувончни ҳис қиламиз. Худонинг Ўзи барча халқларга Хушхабарни етказиш учун Ўзи лозим топган йўл билан бизга куч қудратини намоён қилади.

Биз Худо белгилаган вақтда ва У қилаётган ишларга мос тарзда ҳаракат қилишимиз керак. Шахсан сиз Худонинг қандай ғаройиб ишига гувоҳ бўлгансиз? У қаерда ва қандай ҳаракат қилади ва У нима қилади?

В. Худо қаерда ҳаракат қилади?

Ҳеч ким Худони Ўз иродасига қарши боришга мажбур қила олмайди. Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини бошлар экансиз, аввало мана бу саволга жавоб топинг: Худо қаерда ва қадай қилиб ҳаркат қилади? У нима қилади? Сиздан бошқа яна кимларни бу хизматда ишлатяпти? Шундан кейин боринг ва Худога хизмат қилинг. Агар сиз хизмат қилаётган жойингизда ҳосилни кўрмаётган бўлсангиз, Худо сизни чақираётган жойга бориб хизмат қилинг. Агар ростдан ҳам сизда ва гуруҳингизда Исо Масих яшаётган бўлса, унда сизнинг хизмат қилиш жойингиз Худо сизни қаерда бўлишингизни хоҳлётган бўлса ўша ерда бўлади.

Худонинг халқи ҳамма ерда Хушхабар айтиши керак, ва шу билан ўзининг ноҳияси, шаҳри, қишлоғи, маҳалласи ҳақида ҳам эсан чикармаслиги керак. Иложи борица ҳар қандай одам кела оладиган жамоатлар ташкил қилиш керак, токи ҳар бир одам фақатгина Исо Масих ҳақида бирор китобчадан ўқиб, телевизордан кўриб, ёки бирор кимсадан эшитбгина қолмай, балки ўзи жамоатга келиб Масих Танасининг бир қисмига айлансин. Бу эса фақатгина Муқаддас Рухнинг Ўзи одамлар юрагини Хушхабар учун очганда ва жамоат раҳбарларига керакли ниятни берганида амалга ошади.

Ш. ИБОДАТНИНГ ЎРНИ

Оддийгина ибодатлар ва шунингдек, ташкилий ибодатлар ҳар доим буюк ибодат ҳаракатларининг бир қисми бўлади. Ушбу муҳим факт Кичик Асиядаги фаолиятлар ҳақида гапирувчи Ҳаворийлар китобида ва мактублари мисолида равшандир. Ибодат жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида ҳам, жамоатлар ривожланишида ҳам жуда зарур ва шунинг учун бу ҳаракат тўхтаб қолмаслиги, аксинча кучайиб бориши керак.

Агар Ҳосил байрамни дастлабки жамоатнинг пайдо бўлиш вақти деб ҳисобласак, унда бу муҳим воқеагача Қуддусда кўп кунлик ибодат йиғилишлари бўлганлигини таъкидлаш муҳимдир. Шундай қилиб, Қуддусда жамоат ташкил бўлиши ибодат билан биргаликда содир бўлди!

Ҳатто Кичик Асиядаги жамоатларга ёзган мактубларида ҳам Павлус улар ҳар доим имонда, севгида ва хизматда мустаҳкам бўлишлари учун ибодат қилади. Мана шу жамоатларнинг ҳар бирига юборилган мактубларда Павлуснинг ибодатлари бор! Эф.1:16-19; 3:14-19; Кол. 1:9-12; 2:1-5 оятларига қаранг. У бу жамоатларга нафақат ибодат қилишларини буюради, шу билан бирга, имонлилардан шахсан у учун ибодат қилишларини сўрайди. Қаранг Кол. 4:2 ва Эф. 6:18-20.

А. Барча инсонлар учун ибодат

1Тим. 2:1-3 оятларида айтилишича барча инсонлар учун ибодат қилиш жамоатда оммавий тарзда сажда қилишнинг муҳим қисмларидан бири, ”Энг аввало“ деган сўз эса унинг биринчи даражали аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади. Ушбу оятлар бизга аниқ бир одамлар, айниқса сиёсий ва диний раҳбарлар учун ибодат қилиш сиз ташкил қиладиган жамоатдаги ибодатларнинг муҳим омили бўлиши кераклигини ўргатади, зеро кўп жиҳатдан Хушхабарнинг тарқалиши учун яхши шароитларнинг яратилиши шуларга боғлиқ бўлади. 1Тим. 2:4 ояти, бизнинг ибодатларимиз бошқаларни нажотга олиб бориши зарурлигини гапирди. Бизнинг ибодат йиғилишларимиз ўзгариши керак, энди имонлилар фақатгина ўзлари ва жамоатдаги бошқа аъзолар учунгина эмас, балки имонга келмаган бошқа одамларнинг нажот топишлари учун ҳам ибодат қилишлари керак.

Б. Рухий курашдаги ибодат

Эф. 6:10-20 оятларида ёвуз кучлар, зулмат ҳукмдорларига қарши курашда ғалаба қозониш учун имонли доимо, мустаҳкам ибодат билан ҳаёт кечирishi зарурлиги гапирилади.

В. Яхши ўзаро муносабатлар

1 Тим. 2:8 оятида биродарлар орасидаги яхши муносабатлар ибодат ҳаракатида муҳим ўрин тутиши ҳақида гапирилади.

IV. ПАВЛУСНИНГ МИСОЛИДА, МАВЖУД БЎЛГАН ЖАМОАТЛАР БИЛАН БИРГАЛИҚДА ИШЛАШ

Исо Масих у ёки бу халқ орасида амал қилаётганини қаердан билиш мумкин? У ҳар доим ана шу халқ орасидаги Ўз одамларида амал қилади. Худо қаерда амал қилаётганини билиш учун, биринчи ўринда У Ўз фарзандлари орасида қаерда амал қилаётганини текшириш керак! Ҳав.19:1-10да ҳаворий Павлус Эфес шаҳрига келганидан кейин, янги жамоат ташкил қилиш ва Хушxabар айтишни бошлашдан олдин, у дастлаб ана шу ердаги Масих шогирдлари олдига борди.

Ҳаворий Павлуснинг Кичик Асиядаги ишининг биринчи принципи бу ердаги мавжуд бўлган шогирдларга таяниш бўлди, гарчи уларнинг таълимоти унчалик тўғри бўлмаган ва улар ўзларининг руҳий инъомларини ҳали тушунишган бўлсалар ҳам. Павлус фақат ўн иккита шогирд билан иш бошлади (худди Исо Масихга ўхшаб), улар эса бутун Кичик Асияни Худонинг Каломи билан тўлдириб юборган ҳаракатни вужудга келтирдилар.

Хўш, бизчи, янги жамоатларни ташкил қилишни бошлашдан олдин, қандай қилиб мавжуд Масих Танаси билан ишлай оламиз?

V. Кўплаб лидерларни танлаш, тайёрлаш ва ўргатиш принциплари

А. Стратегик асоси

Ҳав.19:9-10 оятларни ўқир эканмиз, Павлус кўп вақт Эфес шаҳрида қолганини кўрамиз. У қуйидаги режани танлаган: стратегия марказида туриб, лидерларни тайёрлаш, яъни Хушxabарни бутун мамлакатда тарқата оладиган лидерларни тайёрлаш (Ҳав. 20:18 ва бошқаларга ҳам қар.). Кол.2:1 оятида эса у, ҳатто бирор марта ҳам бормаган жамоатларни эслапти,— „шахсан юзимни кўрмаган имонлилар“. Сизчи, сиз ҳам ўз худудингизда бошлаган ҳаракатингизни янада самарали тарқалишида ёрдам берувчи бўлажак жамоат ташкил қилувчиларни тайёрлайдиган стратегик марказ топдингизми?

Б. Таълим бериш

Лидерлар олган таълим уларга бутун вилоятда Хушxabарни тарқалишида, янги кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида қатнашадиган бошқа имонлиларни тайёрлаш имкониятини беради. Ҳав.20:15-38 оятни овоз чиқариб ўқинг, унда Павлус Эфесдаги раҳбарларга уларни қандай қилиб тайёрлаганини эслатапти. Эфесда бўлган вақтида Павлус уларни бутун вилоятни эгаллаб оладиган руҳий ҳаракатни бошлаш учун раҳбарликка ўргатган эди.

- Ҳав. 20:35,31,20 боблар, унинг кеча-ю кундуз, ҳамма жойда, уйларга бориб ишлаганини кўрсатади. Янги жамоатларни ташкил қилиш ва лидерларни тайёрлаш — бу жуда қийин иш.
- Ҳав.20:20 ва 27 оятлар, у уларни доимо ўқитганини кўрсатади. Павлус уларни ўзларига юклатилган вазифа учун, яъни шу ҳаракатни бошқариш учун “фойдали” бўлган нарсаларга ўргатган. Яна уларни „Худонинг иродасига“ ўргатган. Доимий ўргатиш янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг асосий факторларидан бири ҳисобланади.
- Ҳав.20:33-34 оятлари ҳаворий Павлуснинг ҳаёти одилонга бўлиб, унинг шахсий ғоясига нисбатан ҳеч қандай савол туғдирмасди. Ҳеч ким уни бирор бир моддий нарсага қизиқишда айблай олмасди.
- Ҳав.20:35 оятларда Павлус кучсизларга далда бериш ва уларга ғамхўрлик қилишни ўргатади. У нафақат бу ҳақида ўзгаларга насиҳат қилган, шунингдек ўзи ҳам саҳийлик ва бошқаларга ғамхўрликда ўрнатилган бўлган. Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ривожланиб бориши учун моддий эҳсонлар фақатгина сўзда айтилмасдан, балки амалда кўрсатилиши

ҳам керак. Жамоатлар Хушxabарнинг тарқалишини ва муҳтожларни қўллаб қувватлаши керак.

- Ҳав.20:31 ва 36 оятлари Павлуснинг лидерларга муносабати „расмий“ эмаслигини кўрсатади. Улар биргаликда кўз ёш тўкишди. Хизмат ўзаро муносабат билан бирга бошланади. Юҳ.13:35 оятида Ҳазрати Исонинг ўзи одамлар бизни Унинг шогирдлари эканимизни бир-биримизга бўлган севгимиздан билиб олишини айтган. Яқин, дўстона, илиқ ўзаро муносабатлар жамоат ташкил қилиш ишини бутун бир ҳаракатга айлантиради ва одамлар бу ерда шунчаки топшириқ ёки ойлик олганлари учун эмас, балки кўпроқ Худога ва бир-бирларига бўлган севги туфайли биргаликда ишлашади.

В. Кўплаб лидерларни тайёрлаш

Ҳаворийлар китобида ҳаворий Павлус қандай қилиб лидерларни тайёрлаганини тасвирлаб беради, 1Тим. да эса Павлус ўзининг ёш ҳамкорига уларни қандай қилиб танлаш кераклигини ёзади. 1Тим.3:1 оятида айтилишича, одам лидер бўлиши учун, авваломбор унда одамларни ўзига эргаштириш ҳоҳиши бўлиши керак (“хоҳиш”сўзига эътибор беринг). Шахсий сифатларга эътибор ҳам жуда муҳим, аммо кимдир лидер бўлмоқчи бўлса бунга биз жиддий қарашимиз керак. Раҳбарликка тайёрлашда кўпинча у одамда бошловчи бўлиш хоҳиши мавжуд бўлиши муҳимлиги ҳақида унутиб қўядилар. Қуйида Кичик Асияга юборилган мактублардан мана шу пунктларни таъкидловчи баъзи бир муҳим оятлар келтирилган.

1Тим.3:2-10 оятида шахсий қобилиятдан кўра, одамнинг характерининг муҳимлиги ҳақида гапириляпти. Шу тарзда ҳаворий Павлус қанчалик истеъдодли бўлмасин, ҳар қандай одам ҳам лидер бўла олмаслигини кўрсатади! Лидерни танлаётганда унда одамларни эргаштириш ҳоҳиши борлигини, унинг характери сифатларини ва шунингдек раҳбарликка бўлган қобилиятини ва руҳий инъомларини ҳисобга олиш керак.

Тимўтийга ёзган Иккинчи мактубида ҳаворий Павлус қанай қилиб янги ва янги лидерларни тайёрлаш кераклигини тасвирлайди (уларни “ўз-ўзидан кўпайтириш”). 2Тим.2:2 дан бошлаб бундай „оилавий“ тайёрлаш авлоддан авлодга ўтиб боради. У Павлус таълимотини чин дилдан — Тимўтийга берганидан бошланган. Кейинчалик эса Тимўтий „содиқ“, „бошқаларни ўзига эргаштира олдадиган“ одамларни тайёрлади. Бошқаларни Масихда ўсишларига ёрдам бериб уларга берадиган таълимимиз ва тайёргарлигимиз янги лидерларни тайёрлашда жуда муҳимдир, токи улар ҳам ўз навбатида бу ишни кейинги авлод шогирдларида такрорлай олишсин.

Мана шу тўртта авлод наъмунаси таълим бериш материални режалаштиришда жуда муҳим. Материал бошқалар ҳеч бир қийинчиликсиз яна бошқаларга ўткази олишлари учун содда ва осон бўлиши керак. Лекин, тан олиш керак, бу жуда қийин, чунки ўргатиладиган материал содда бўлиш билан бирга чуқур маънога эга ва юқори сифатли бўлиши ҳам керак. Бу жуда муҳим, зеро бу материалларни ўрганиш натижасида одамларни ва жамиятни ўзгартира оладиган кучли ва соғлом жамоатлар вужудга келиши керак. Таълим бериш, сўзни ҳам ва шунингдек шахсий наъмунани ҳам ўз ичига олсин. Биз ўзгаларга таълим бериб ўргатганимиздан кейин, улар бизнинг мана шу ўргатганларимизни оилавий муҳитни сақлаб қолган ҳолда яна учта босқичга еткази оладиларми? У етарлича соддами? Уни фақатгина сўзда эмас, шахсий наъмунада ҳам ўргатса бўладими?

VI. ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ЖАМОАТЛАР ҒАМҲЎРЛИККА МУҲТОЖ

Хушxabар Эфесдан тарқалишни бошлаб, Кичик Асияда жамоатлар пайдо бўлишига олиб келди. Павлуснинг Эфесликларга, Колосликларга, Тимўтийга ва Филимонга мактублари у ердаги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати натижасида ташкил қилинган жамоатларга йўлланган ва бу жамоатларда вужудга келган муаммоларни ҳал қилиш бўйича кўрсатмалардан иборат. Павлус янги ташкил топган жамоатларга ғамҳўрлик қилишда ва ибодат қилишда давом этган.

А. Эфесдаги жамоатга кўрсатма

Эфесликларга мактуби Павлус турган ва ишлаган минтақанинг марказидаги жамоатга йўлланган. Жамоатнинг мақсадида таъкидланган нарса Худо мажусийларни жамоат орқали Хушxabарни қабул қилишларини истади. Лекин бунинг учун кимдир маҳаллий жамоатларни

ташкил қилиши керак! Хўш, сизнинг вилоятингизда Худонинг борлигини ва бирга эканлигини кўрсатадиган жамоатлар етарлими? Шундай жамоатларни ташкил қилиш ҳаракати бошланганми?

Б. Колосдаги жамоатга кўрсатма

Колосликларга Мактуби Кичик Асиянинг шаҳарларидан биридаги, Павлуснинг ўзи ташкил қилмаган ва бирор марта ҳам бўлмаган жамоатга йўлланган. Колосдаги жамоат ҳам бутун Кичик Асияда тарқалган Хушхабар ҳаракатининг бир қисми эди. Жамоат Павлуснинг собиқ шогирди Епафрас (1:7) томонидан ташкил қилинган эди. Натижада бу жамоат Епафрасни бошқа жойларда ҳам миссионерлик хизматини олиб боришда Павлусга ёрдам бериш учун юборди (4:11-13, Филимон 23). Сизнинг режангиз миссионерларни тайёрлаб бошқа вилоятларга ва мамлакатларга ҳам юборишни ўз ичига оладими?

В. Тимўтийга кўрсатмалар

Ҳав.19 бобида тасвирланган Кичик Асияда Хушхабарнинг буюк тарқалишидан кейин, Тимўтий Эфесдаги марказий жамоатга раҳбар бўлиб қолди.

Тимўтийга юборган иккала мактубида ҳам Павлус жамоатлар ташкил қилиш ҳаркати соғлом бўлиб қолиши учун зарур бўлган ҳаракатлар ва эҳтиёткорликлар ҳақида гапирди. Унинг кўрсатмалари ўз ичига қуйидагиларни олади: таълимотни ҳимоя қилиш, оммавий сажда қилиш ва ибодат; одамларни хизматга қўйиш, жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатидаги лидерларнинг устозлик роли; одамлар билан қандай муносабатда бўлиш кераклиги тўғрисида амалий маслаҳатлар, одамлар орасидаги муаммоларни ҳал қилиш, ижтимоий саволлар ва руҳий покликка раҳна солувчи моддий саволлар бўйича огоҳлантиришлар.

Г. Филимонга кўрсатма

Ҳаворий Павлус Колосдаги жамоат аъзоси бўлиши Филимонга ажойиб мактуб ёзган. Ҳаворийга жуда ҳам наздик ижтимоий саволни, қуллик билан боғлиқ бўлган саволни ҳал қилишига тўғри келган, натижада қочоқ қул имонга келган. Қулнинг аввалги хўжайини, Филимон, Павлус ҳеч қачон Колосга келмаган бўлса ҳам, уни яхши биларди. Балки у Тиранда унинг қўлида таълим олган бўлиши мумкин.

VII. БИРИНЧИ ЎРИНДА: КАЛОМГА СОДИҚЛИК ВА СОҒЛОМ ТАЪЛИМОТ

1Тим. 1:3-5 оятларидан биз кўрамизки, таълимот бўйича саволлар, янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати кўпинча дуч келадиган муаммо ҳисобланади.

Кўплаб янги жамоатларни ташкил қилиш мумкин, аммо улар Муқаддас Китоб таълимотида мустаҳкам бўлмасалар, кейинчалик жиддий муаммолар вужудга келиши мумкин. Иккита ҳавфли ҳолат бор: қонунчилик ва ният, пайғамбарлик ва кучли хис-туйғулар асосида таълим бериш. Биз уларни Худодан бўлиши мумкин эмас демоқчи эмасмиз, — токи улар *Каломга тескари бўлмасани*.

А. Масиҳнинг расми

Расм кимнингдир аниқ тасвири ҳисобланади. Расмдан фарқли ўлароқ, карикатура (бундай расмларни журнал ва газеталарда кўп учратамиз) унинг битта ёки иккита хусусиятини кўрсатиш учун аниқ кўринишни бузиб кўрсатади. Муқаддас Китоб таълимотида содиқ ва мустаҳкам бўлган лидерларни тайёрлаш жамоатга Масиҳнинг аниқ тасвири бўлишида ёрдам беради. Кўпинча қонунчилик, ёки кучли хис туйғуларга берилиш туфайли Раббимизнинг аниқ кўринишини намоён қиладиган кўриниш бузилади ва у карикатурага ўхшаб қолади. Бу ҳолат жамоат аъзолари Каломнинг бир ёки икки қисмига кўп эътибор бериб, қолганларини эътиборсиз қолдирганда, ёки Каломдан кўра ўз хис-туйғуларига кўпроқ таяниб иш кўрганларида содир бўлади.

Б. Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати учун муҳим бўлган учта принцип

1. Муқаддас Каломни хис-туйғулардан юқори қўйиш.

2. Қонунчилик ёки ҳаёлпарастликдан (Кол.2:18-23) қочиш учун ҳамма нарсанинг марказига Исо Масиҳни қўйиш (1:27-29; 2:2-3; 2:6-9; 3:4; 15-16).
3. Жамоатни бидъатчи (сафсата) бузғунчиларнинг таъсиридан сақлаш.
2Тим.3:16-17 ва 4:1-2 оятларидан кўриниб турибдики ҳар қандай таълимот, устозликнинг асоси *тўлиқ* Калом аосида бўлиши зарур. Хўш, сизнинг ҳаракатингизда шу каби муаммолар мавжудми? Сизнинг ҳаракатларингиз нимага қаратилган: ана шу муаммони ҳал қилишгами, ёки чуқурлаштиришгами?

В. Ҳақиқий Масиҳийлик имонлилар орасида ўзаро севгини ва соғлом таълимотни талаб қилади

Жамоат анъаналарига кўра ҳаворий Юҳанно Эфесда, бутун Кичик Асиядаги жамоатлар оқсоқоли бўлиб турганида ўзининг учта мактубини ёзган. Бу давр Ҳав.19 бобида тасвирланган буюк тарғиботдан кейинги авлод вакиллари яшаган давр эди. Қуйида берилганлар ана шу Юҳанно мактубига асосланган. Бу жуда ҳам амалийдир, чунки айнан Юҳанно Кичик Асиядаги 7 жамоат учун Исо Масиҳдан ваҳий олган.

У Исо Масиҳ таълимотини бузадиганларга (1Юҳ.2:22) ва муносабатлари Масиҳ севгисига мос келмаганларга(1Юҳ.2:9) қаттиқ қарши туради. Масиҳийликни ўша даврда оммалашган таълимотлар билан аралаштириб юборган одамлар, ҳақиқий таълимотни буздилар (1Юҳ. 4:1-3). Диотреф (3Юҳ.9) каби одамлар бошқа имонлилар билан муносабатда Масиҳийлик севгисига эга бўлмаган ва ҳокимятга интилган лидерлар эди. Улар жамоатда бўлинишлар ва қарама-қаршиликларни келтириб чиқарганлар.

Кекса ҳаворий Масиҳга қаратилган имон, Масиҳийлик севгисига — Унинг севгиси тўла ўзаро муносабат, ҳақиқий Масиҳийнинг алоҳида белгиси ҳисобланади деб таъкидлаган (1Юҳ. 5:1-2).

VIII. МОДДИЙ ЭҲСОНЛАРНИНГ МУҲИМЛИГИ

Моддий эҳсонлар масиҳий ҳаётининг асосий интизомларидан бири ҳисобланади, зеро мана шу нарса янги жамоатларга яшаш ва яна янги жамоатларни ташкил қилиш имкониятини беради. Калом, биринчи асрда янги жамоатларни ташкил қилиш ҳаракатининг бир қисми эҳсон қилиш бўлган деб ўргатади. Бизнинг давримизда ҳам шундай бўлиши керакмасми?

А. Эҳсон қилиш марҳаматланади

Малахия 3:10 кимки эҳсон қилса марҳамат топади, дейди. Янги Аҳдда Павлус бу ҳақда Фил.4:16-18 оятларида гапиради. Сиз ҳам янги жамоатларга эҳсон қилишда саҳий бўлишга ўргатиб, марҳаматга эга бўлишлари учун уларга имконият беряпсизми? Сизнинг ўзингиз жамоат муҳтожликлари учун қай тарзда эҳсон қиляпсиз? Кўпчилик жамоатлар эҳсон қилиш ҳақида таълим беришдан чўчишади, чунки одмалар жамоат улардан пул талаб қиляпти, деб таъна қилмасликларини хоҳлашади. Бироқ, барибир, агар жамоат раҳбарлари эҳсон қилиш ҳақида жамоатда таълим беришни хоҳламасалар, демак улар ўз жамоатларини марҳамат олишдан маҳрум қилиб, уларни ўғирлашмоқда.

Б. Бошқаларга нисбатан ғамхўрлик қилиш керак

1Тим.5:3-15 оятлари бизга биродарларимиз учун Худонинг олдида катта жавобгарликка эга эканлигимизни кўрсатяпти. Биз уларга ғамхўрлик қилишимиз зарур.

В. Масиҳий ишчилар ҳақ олишлари керак

1Тим.5:17-18 оятларига асосан Муқаддас Китобни ўргатувчилар ҳақ олишлари керак. Бу лавҳа (ва бошқалар, мисол учун 1Кор.9:3-12) жамоат янги жамоат ташкил қилувчиларни моддий қўллаб қувватлаши зарур деб кўрсатмоқда.

Г. Қизғанчиқлик ва очкўзликдан қочиш керак

1Тим.6:3-10 оятларидан кўриниб турибдики, қачонки масиҳийликка қизғанчиқлик ва очкўзлик аралашса бу баҳслашиш ва масала талашишга олиб келади. Бойликка интилган одамлар васвасага йўлиқишади.

Бой одамлар жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида катта роль ўйнайдилар. Аммо улар 1Тим.6:17-19 оятларидаги Масихга имон келтирган бой одамларга қарата айтилган олтита кўрсатмани яхши тушуниб олишлари керак. Улар ўзларини катта тутмасликлари керак; бойликларига эмас балки Худога таянишлари керак; яхши ишлар қилишлари ва ҳайрли ишлар орқали бойишлари керак; очиққўл ва бўлишишга тайёр бўлишлари зарур. Жамоатингиздаги бой одамлар билан ана шу олтита кўрсатма ҳақида гаплашганмисиз?

IX. ЖАМОАТ ТАЪРИФИ — МУНОСАБАТЛАР СИФАТИ

А. Жамоат — бу оила

Ҳаворий Павлус ҳаётининг охири кунларида, маҳбуслигида Тимўтийга ўзининг Иккинчи мактубини ёзган. Унинг бу мактубда ёзган кўпгина насиҳатлари худди ўғлини чин юракдан севувчи отанинг ўғлига қилган насиҳатлари кабилар (2Тим.1:2; 2:1).

1Тим. 5:1-2 оятларидаги Павлуснинг Тимўтийга айтган сўзларига эътибор беринг — унга кўра Тимўтий жамоатнинг аъзоларига ўз намунаси билан Масихийлик муносабатларини кўрсатиши керак эди. У соддагина қилиб шундай дейди: бир - бирингизга худди бир оила аъзоларидек муносабатда бўлинглар! Аёллар опа-сингилимиз, ёки онамиз бўладилар — эркаклар ака-укамиз, ёки отамиз бўладилар. Оилавий муҳит севгига ва ўзгаларни қабул қилишга кафолат беради. Ҳар бир одам ўзини катта ва дўстона Худо оиласига мансуб эканлигини ҳис қилиши мумкин.

Б. Мақсад — севги

Павлус Тимўтийга ёзган Биринчи мактубида (1:5) ўзининг мақсади — насиҳатини кўрсатиб берган. Уни эришилган натижалар эмас, муносабат қизиқтирарди. У берган таълимот „чин юракдан севгини“ келтириб чиқариши керак эди. Хўш, биз ташкил қилаётган жамоатларда ташқаридаги одамлар бир қарашда у ердаги севгини кўра оладиларми?

X. ИЖТИМОЙ МУАММОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШ УЧУН ТАКЛИФЛАР

Филимон Колосдаги жамоат аъзоси эди ва Павлус унга нозик мавзу бўлган қулдорлик ҳақида мактуб ёзди. Павлус Филимонга Масихийлик севгиси билан қулини озод қилишни маслаҳат берди.

Бу муаммони тасвирлаб берар экан, Павлус Филимонга буйруқ бериш ваколатига эга эканлигини, лекин уни бунга мажбурлашни истамай, Филимонни қулга нисбатан муносабатини ўзгартириши зарурлигини тушунтиришга ҳаракат қилади. Муқаддас Китоб ҳаворий Павлуснинг Тиран мактабида берган таълимоти ҳақида гапириб „, ишонтирди, рози қилди“, ёки „суҳбатлашди“ деган сўзларни ишлатади (Ҳав.19:9) (синодаль таржимасида — „ваъз қилди“). Одамларнинг шахсий муносабатлари асосидаги ишонтирдиш, шунчаки буйруқ беришдан кўра яхшироқ ҳосил келтиради.

10-18 оятларда Павлус Филимон Ўнисимни қулликда ушлаб турганидан рози эмаслигини айтади, лекин барибир Филимонни ҳақиқий масихий деб ҳисоблайверади. 1 ва 7 оятларда кўриниб турибдики, Павлус унга худди дўстдек, биродар ва ҳамкор каби муносабатда бўлган. Павлус Филимонга ўзининг обрўсидан фойдаланиб мажбурлаб эмас балки, айнан мана шу ҳолдан келиб чиқиб уни ишонтирдишга ҳаракат қиляпти. 10 оятда Павлус Ўнисимга худди отадек бўлиб қолганини, 16 оятда эса Филимонга энди у ҳам Ўнисимга Раббимиздаги яқин ва қадрли биродардек муносабатда бўлиши кераклигини эслатади.

Худди мана шу принциплардан бизнинг жамоатларимизда мавжуд бўлган нозик ижтимоий муаммоларни ҳал қилишда фойдаланишимиз мумкин. Сизнинг жамоатингизда қандай ижтимоий муаммолар кўндаланг бўлмоқда ва уларни ҳал қилишда юқорида кўриб ўтган принципларнинг қай биридан фойдаланишингиз мумкин?

XI. ТУРЛИ МАДАНИЙ МУҲИТЛАР ОРАСИДАГИ ХИЗМАТНИНГ ЗАРУРАТИ

Ҳав. 19:10 оятида тасвирланганидек Кичик Асиядаги уйғониш маданий тўсиқларни енгиб ўтди ва яҳудийларни, шунингдек “эллинларга” (мажусийлар) ҳам таъсир қилди. Ҳосил байрамида Муқаддас Рух имонлиларни дунёнинг кўплаб тилларида Худони олқишлаш учун

руҳлантирди. Худо, жамоат Хушхабарни ўзининг ҳудудидаги ҳамма одамларга ўзларининг маданий муҳитларида тарғиб қилишини хоҳлайди.

Эф. 3:6 оятида таъкидланишича, Хушхабарнинг маданий чегараларни йўқ қилиб юбориши Жамоат амалга оширган сирдир. Худонинг халқи энди битта миллат гуруҳида тегишли эмас, у дунёнинг кўплаб халқларидан келиб чиқади. Турли маданиятларда жамоатларни ташкил қилиш ана шу сирнинг бажарилишининг омилларидан бири ҳисобланади.

ХУЛОСА

Биз жамоатлар ташкил қилиш Муқаддас Китоб қарашларидан бири эканлигини ва у Буюк Топшириқнинг марказида туришини, шунингдек Ҳаворийлар хизматининг асоси бўлганини кўрдик. Амалий нуқтаий назардан қарайдиган бўлсак, жамоатлар ташкил қилишнинг ўзи Хушхабар тарғиботи ҳисобланади. Ер юзида яхши маълум ва барча халқлар орасида Хушхабарни кенг ва мустақкам тарқалишининг ушбу энг самарали усули, яъни янги жамоатлар ташкил қилиш бошқа усулларга қараганда кўпроқ руҳий тупроқни юмшатади ва Худонинг Шоҳлигини кенгайтиради.

1984 йилда экранга чиққан таниқли совет киноси „Тавба қилиш“ фильмининг охирида, фильм қаҳрамонидан бир кекса аёл унинг олдидаги йўл жамоатга (храм) олиб борадими, деб сўрайди. Қаҳрамон „йўқ“ деб жавоб беради. Фильм ана шу кекса аёлнинг чуқур маънога эга бўлган сўзлари билан тугайди: „Агар жамоатга олиб бормаса, у йўлнинг нима кераги бор?“.

САВОЛЛАР

- Сиз Худо Ўз иродаси бўйича, Ўзини намоён қилиб амал қилишига тайёرمىсиз? Баъзи одамлар Худо маълум бир белгиларни (ваҳий, мўжиза) кўрсатишга мажбур, деб ҳисоблайдилар. Бошқалар эса Худо бунга ҳеч қачон қилмаслигини олдиндан биламиз, деб ишонадилар. Сиз ҳам мана шу иккита турнинг бирига тушиб қолмаганмисиз?
- Шахсан ўзингиз Худо қилган қандай ғаройиб нарсаларни кўргансиз?
- Биз мавжуд бўлган Масих Танаси билан қай тарзда ҳамкорлик қилишимиз керак (янги жамоатларни ташкил қилишдан олдин) ?
- Хизматдошларингиз билан муносабатларингиз қанчалик яқин? ... хизматингиз йўналтирилган одамлар биланчи?
- Атрофдаги шаҳар, қишлоқларда жамоатлар ташкил қилиш учун режангиз борми? (Худди Епафрас Иераполда ва Лаодикада ва Колосда қилганидек)
- Ибодат ҳаракати Жамоатлар ташкил қилиш режангизнинг ажралмас қисмими?
- Сиз Каломни тарғиб қилишга ўзини бағишлаганлар ўз ишларига яраша мукофотларини олишларига ишонасизми?
- Жамоатингиздаги сиз билан бир хил фикрда бўлмаган биродарларингизга нисбатан қандай муносабатда бўласиз?

ТОПШИРИҚ

- Кичик Асияда Хушхабарни тарғиб қилиш режасини кўриб чиқиб, ўз вилоятингизда Хушхабарни тарқалиши учун нима қилиш зарурлигини ёзинг. Ундан 5 та пунктни танлаб олинг ва уларни амалга ошириш режасини ишлаб чиқинг.
- Ваҳий Китобининг 2 ва 3 бобларида ҳаворий Юҳанно Кичик Асиядаги етита жамоатга мактублар ёзган. 1А Иловани ўқиб чиқинг ва ана шу жамоатлардаги ҳолат ҳақида фикрланг. Ўқиганларингиз ичида сиз ўз ҳаётингизда ва хизматингизда фойдаланишингиз мумкин бўлган огоҳлантиришлар ёки руҳлантирадиган нарсалар борми?

Ният
(Мақсад)
Илова
1А

Кичик Асия —
Хушхабарнинг тарғиб
қилинишидан кейинги авлод

Ўша даврда Патмос оролида сургунда бўлган ҳаворий Юҳанно орқали Асиядаги еттига жамоат Раббимиздан ваҳий олди. Бу жамоатлар бутун Кичик Асияни Худонинг Сўзини эшитишга ундаган ўша кучли ҳаракатдан кейинги иккинчи авлод эди.

Маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш иккинчи авлод масиҳийлари даврида ҳам давом этди, ва шу билан бирга янги ва янги турли хил муаммолар вужудга келарди. Кўпинча бу муаммолар фикрларнинг, тушунчаларнинг, урф-одатларнинг... турли хил бўлганлигидан келиб чиқар эди. Раббимиз Исо шахсан ана шу жамоатларга мурожаат қилди ва Унинг учун нима чинакам муҳим эканлигини кўрсатди. Унинг жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатига билдирган муносабатига диққатимизни қаратиб, биз Унга маъқул бўладиган жамоатлар ташкил қила оламиз. Ваҳий Китобининг 2, 3 боблари Жамоат ҳақидаги тасаввурни берувчи муҳим боблар ҳисобланади. Айнан уларда Жамоат Боши, Раббимиз Исо Масиҳнинг жамоатдан нималарни талаб қилаётганини, нимадан қаноатланганини ва нималарни қабул қилмаслигини кўраемиз. У ёқлаган сифатлар янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида иштирок этаётган барча жамоат ташкил қилувчиларга ўртатилиши керак. Жамоат ташкил қилувчилар жамоани Раббимиз Исо Масиҳ Жамоатни фош қилиб, кўрсатиб берган камчиликлардан сақланишга ўргатишилари керак.

1. Эфес жамоатидаги ғайрат-шижоат ва соғлом таълимот Раббимизга маъқул бўлди, аммо У учун булардан ҳам муҳим нарса бу биринчи севги эканлиги маълум бўлди. Биз ўз хизматимизни Раббимиздан кўра кўпроқ севаимизми? Жамоат ташкил қилувчиларни ва жамоат раҳбарларини ҳамма нарсадан кўра Исо Масиҳни севишга ўргатаймизми (2:1-7)?
2. Измирдаги жамоат қашшоқлик ва қувғинн бошида кечирди, лекин 2:10 оятга асосан ундан ҳазрати Исо нимани хоҳлади?
3. Ҳазрати Исо Пергамдаги жамоатдан Унинг номидан юз ўгирмаганидан рози бўлди, лекин У нимага эътироз билдирди (2:14)?
4. Тиятирадаги жамоатнинг севгиси, имони, хизмати, сабри ва ўсиши Ҳазрати Исога маъқул эди, лекин У нимадан норози бўлди (2:20,21)?
5. Сардис жамоатида бир неча одамнинг кийимларини булғамаганидан ташқари, содир бўлаётган нарсалар Ҳазрати Исога маъқул эмасди. 3:1-2 оятга биноан нима ёмон эди?
6. Филадельфия жамоатига нисбатан Ҳазрати Исонинг кескин этирози йўқ эди, чунки у Унинг сабр қилиш ҳақидаги амрига амал қилаётган эди (3:10). Яна Унга нима маъқул эди (3:8)? У улар яна нимани давом эттиришларини хоҳларди (3:11)?
7. Лаодикадаги жамоат учун Унинг айтадиган яхши гапи йўқ эди. Жамоат тўқнаш келган муаммолардан кўра Ҳазрати Исони нима ташвишга солаётган эди (3:15-16)
Маҳаллий жамоатлар ташкил қилишга ҳазрати Исо Масиҳнинг нуқтаи назари бўйича қараб, биз қуйидаги ҳақиқатларни аниқ кўришимиз мумкин:
 - Раббимиз ҳамма жамоатларга ғамхўрлик қилади, ҳатто энг ёмонларига ҳам.
 - Раббимиз ер юзини Унга охиригача содиқ бўладиган жамоатлар билан тўлдиришни хоҳлайди.
 - Раббимиз жамоатларни тақдирлайди ва жазолайди.

2 Қисм: Жамоат

Жамоат

1,2 дарслар

Жамоат ва руҳий
инъомлар**Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — жамоат ташкил қилувчи гуруҳлар аъзоларига бир-бирларининг руҳий инъомларини аниқлашларига ёрдам бериш, токи уларнинг ҳар бири ўзининг инъоми бўйича Худога хизмат қила олсин.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Ўзининг руҳий инъомини қандай қилиб аниқлашни билиши ва буни бошқаларга ҳам ўргатиши керак.
- Гуруҳнинг бошқа аъзолари билан биргаликда қилинадиган ишлар руҳий инъомларига асосланиши учун, зарурий ўзгартиришлар киритишга тайёр бўлиши керак.
- Ҳар бир гуруҳ аъзоси, Худо унга берган руҳий инъом билан, жамоат ташкил қилаётган гуруҳ хизматида иштирок этиши ва самарали ҳосилга эришишга ҳаракат қилиши зарур

Дарс режаси:

- I. Ҳазрати Исо тайинлаган раҳбарлар Танани мукамал этиши учун
- II. Муқаддас Рух берган ... қобилиятлар Танага куч бериш учун
- III. Руҳий инъомлар рўйхатини қисқача ўрганиб чиқиш
- IV. Руҳий инъомларни аниқлашдаги тўсиқлар
- V. Жамоатни хизмат учун ташкил этиш

Ўқитувчилар учун кўрсатмалар:

Бу дарс икки соатга мўлжалланганлигига эътибор беринг. Агар танаффус қилиш керак бўлса, уни III ва IV пунктлар орасида қилишингиз мумкин.

СЎЗ БОШИ

Худо Жамоатга Муқаддас Рухнинг куч-қудратини унинг олдида қўйилган вазифаларни бажара олиши учун берган. Шунингдек У Жамоатга Танасининг тўғри амал қилишини таъминлаш учун яна икки турдаги инъомларни ҳам берди. Бу инъом турларидан бири „хизматда муқаддасликларни амалга ошириш учун“ тўрт хил раҳбарликни ўз ичига олади (Эф.4:12). Бошқа турдаги инъомлар эса хизматдаги алоҳида қобилиятларга тегишли бўлиб, бу инъомлар турли кўринишда ҳар бир имонлига берилади. Мана шу икки турдаги инъомлар ҳақида нимаики билсак, уларнинг барчаси бизга Муқаддас Китобдан маълум. Муқаддас Китобдан ташқари ҳеч нарса, жумладан шахсий тажрибамиз, ўзгаларнинг фикри ва тажрибаси руҳий инъомларга нисбатан биз нималарга ишонишимиз ёки ишонмаслигимиз кераклигига асос бўла олмайди.

Жамоат бу илоҳий кучдан албатта фойдаланиши керак, бу қобилиятлар оддий „одамга“ нисбатан анча самарали бўлишимизда ёрдам беради. Бу куч, бу мадад бизга икки йўл билан берилади — *ибодат* ва *руҳий инъомлар* орқали. Униси ҳам, буниси ҳам Унинг халқига хизмат қилиш ва Унинг ишини амалга оширишга қаратилиши зарур. Униси ҳам, буниси ҳам жуда қийин бўлган, хатто айтиш мумкинки — одам учун ўз ўзича бажариши мумкин бўлмаган, жуда мураккаб хизматни амалга ошириш учун керак. Худо ҳеч қачон бу хизматни ўз кучимиз билан амалга оширишимизни режалаштирмаган ва ҳисобламаган ҳам. У бошиданоқ бизга ёрдам

беришни назарда тутган. Эсингиздами, Ҳазрати Исо шогирдларига Муқаддас Руҳ кучини олмагунча Қуддусдан *кетиб қолмасликни* буюрган (Ҳав.1:4-5).

II. ҲАЗРАТИ ИСО ТОМОНИДАН ТАНАНИ МУКАММАЛ ЭТИШ УЧУН ТАЙИНЛАНГАН РАҲБАРЛАР

Юқорида биз кўриб ўтган инъом турининг биринчиси Эф.4:11-16 оятларида санаб ўтилган раҳбарларни назарда тутди. Бу — одамлар сайлаб тайинланадиган қандайдир мансаб ёки лавозим эмас. Бу — шунчаки одамлар, яъни Худо томонидан Масих Танаси учун берган одамлар бўлиб, бу одамлар ҳар бир имонлини унга тегишли хизматни амалга ошириш учун тайёрлайдилар. Бундай одамлар биз учун ва бизнинг ўрнимизга ишлайдиган профессионал ёки мутахассислар эмас; уларнинг ҳосили *биз* амалга оширадиган хизматимизнинг самарадорлиги билан ўлчанади.

Мазкур лавҳа (Эф.4:11-16) ҳаворийларни, пайғамбарларни, Хушхабар ваъзхонларини ва чўпон-ўқитувчи устозларни санаб ўтади. Ҳаворийлик инъомига эга бўлган одамлар — Худо томонидан тайинланган ва янги хизматни бошлашда пойдевор қўювчи одамлардир. Пайғамбарлик инъомига эга бўлган одамлар Худонинг Сўзини Танага эълон қиладилар, Хушхабар ваъзхонлари эса бу вақтда имонга келмаганларга Хушхабарни тарғиб қиладилар. Чўпон устозлар эса Худо сурувини назорат қиладилар ва таълим берадилар. Танада раҳбарнинг ролини тушуниш учун Хушхабар ваъзхонининг роли ҳақида ўйлаб кўринг... у фақат ўзигина Хушхабарни ваъз қилиши керак эмас, балки бошқа масиҳийларни ҳам Хушхабарни ваъз қилишга ўргатиши, ёрдам бериши, уларни бунинг учун тайёрлаши керак.

III. МУҚАДДАС РУҲ БЕРГАН ... ҚОБИЛЯТЛАР ... ТАНАГА КУЧ БЕРИШ УЧУН

A. Таърифи

„Руҳий инъом“ ўзи нима? Бу табиий истеъдод эмас (гарчи у ҳам -Худодан). У—Муқаддас Руҳ ҳосили эмас (Руҳнинг ҳосили — масиҳий ҳаётнинг сифатидир). Руҳий инъом — бу Муқаддас Руҳ ато қилган маҳсус қобилиятдир ва бу қобилият орқали ҳар бир одам ўзига Худо томонидан берилган, шунингдек, жамоатдаги умумий хизмат учун муҳим бўлган маълум бир вазифани, маълум бир хизматни самарали бажариши учун куч ва марҳаматга эга бўлади (1Кор.12:4-25).

B. Руҳий инъомлар ва Масих Танаси

Биз юқорида кўплаб руҳий инъомлар борлигини ва ҳар бир имонли бу инъомларнинг ҳеч бўлмаганда биттасига эга бўлишини гапириб ўтдик. Шунингдек, биз яна Худо руҳий инъомларни Танани барпо қилиш мақсадлари учун берганлигини ҳам гапирдик.

1. Жамоатнинг ҳар бир аъзосининг муҳимлиги

1Кор.12 бобида Жамоатни одам танасига таққосланиши шуни кўрсатади, Жамоатдаги ҳар бир аъзо Танада маълум бир ролни ўйнайди. Худди жисмоний танада бирор аъзо оғриганда бутун тана қийналганидек, агар бирор бир аъзо руҳий инъомини ишлатмаса Масих Танаси ҳам азоб чекади. Кўрсатилган оятлардан (1Кор.12:4-25) қуйидаги амалий хулосаларга келишимиз мумкин:

- Муқаддас Руҳ ҳар бир имонлига ҳеч бўлмаганда битта руҳий инъомни ато қилган;
- Биз учун руҳий инъомни танлаш ихтиёри ўзимизда ҳам ёки жамоат чўпониди ҳам эмас, балки бу Муқаддас Руҳнинг ихтиёрида. У биз учун нима яхши ва жамоатга кўпроқ нима зарурлигини билади;
- Руҳий инъом жамоатни куриш учун, Худонинг иродасини янада самаралироқ бажара олиши учун берилади;
- Жамоат ҳар бир инъомга муҳтож;
Агар имонлилар ўзларининг руҳий инъомларини тушунмасалар ва уни ривожлантиришга ҳаракат қилмасалар жамоат кўп нарсани йўқотади. Худога хизмат қилиш, Унинг иродасини бажариш ва Унинг ишини амалга ошириш (Эф.2:10), фақатгина инсон кучига ишониб амалга ошириш мумкин бўлган нарса эмас. Бунинг учун бизга Муқаддас Руҳнинг биз орқали амал қилувчи кучи керак.

2. Руҳий инъомга эга бўлган одамнинг вазифаси

Худо имонлиларга йўл бошчилик қилиш ва уларни хизматга тайёрлаш учун Жамоатга махсус қобилият ва инъомларга эга бўлган одамларни берган ва бундай одамлар ҳар бир маҳаллий жамоатда бор. Бироқ, шунга қарамай Худонинг режасида бундай одамлар жамоатда хизмат олиб борадиган алоҳида бир гуруҳ бўлиб қолиши ҳеч қачон назарда тутилмаган. Аксинча, Эф.4:11-13 ояти бундай одамларнинг вазифаси Худо халқини *улар хизматни амалга ошира олиш* учун тайёрлашдан иборат эканлигини кўрсатмоқда. Ҳар бир масиҳий ўзининг руҳий инъомини билиши ва бу инъомлардан ўз хизматида фойдаланиши жуда муҳимдир.

3. Худо иноятини ва эҳсонларини парвариш қилиш

Руҳий инъомларимиздан фойдаланар эканмиз, биз ҳақиқатдан ҳам Худонинг бизга ато қилган эҳсонларини парвариш қилувчиларга айланамиз — *„Худо сизларга ҳар турли қобилиятлар берган. Ҳар бирингиз шу қобилиятингизни ишга солиб, бир-бирингизга хизмат қилинглар, Худонинг бой эҳсонларини парвариш қилувчилар каби кун кечиринглар.“* (1Бутрус 4:10). Биз бошқаларга хизмат қилганимизда, ана шу одамларга Худонинг марҳамати ва қудрати биз орқали ўтади, айниқса бизнинг руҳий инъомларимиз орқали. Худо Унинг ишидаги бизнинг ўрнимиз қаерда бўлишини белгилаб қўйган ва ана шунга мос равишда бизга руҳий инъомлар ҳам берган. Бизнинг вазифамиз энди улардан фойдаланиш ва У учун ҳосил келтиришдир. *„Ким сўзласа, Худонинг сўзлари қилиб айтсин. Ким хизмат қилса, Худо берган куч билан хизмат қилсин. Шундай қилиб, Исо Масиҳ орқали Худо ҳар бир иш ва сўзда улуғлансин. Абадий улуғворлик ва салтанат Униқидир. Омин.“* (1Бутрус 4:11)

В. Мана шу руҳий инъомлар ҳақида баъзи фактлар

- Келинг, биргаликда руҳий инъомлар ҳақида билганларимизни умумийлаштирамиз, демак:
- ҳар бир имонли камида битта руҳий инъомга эга (1Кор.12:7; 1Бут.4:10);
 - у бизнинг ихтиёримизсиз, Руҳнинг хоҳиши бўйича берилади (1Кор.12:11);
 - у алоҳида бир одамнинг манфаати учун эмас, балки ҳамманинг манфаати учун берилади (1Кор.12:7; Рим. 12:4-5; 1Кор.12:12-27);
 - биз эга бўлган руҳий инъом (ёки инъомлар) Муқаддас Руҳнинг амал қилишини билдиради (1Кор.12:4). Улардан фойдаланиб амалга ошираётган хизматимиз Раббимиз учун (1Кор.12:5), уларнинг самарадорлиги эса —Худонинг ишидир (1Кор.12:6). Бизнинг вазифамиз фақатгина Унга итоат қилишдир.

Г. Руҳий инъомларни намоён қилиш

Сиз қандай руҳий инъомга эга эканлигингизни аниқлаш вақт ва тажриба талаб қилади. Агар сиз қандай руҳий инъомларга эга эканлигингизни билмасангиз уларни ўзингиз ёки чўпонлар, жамоат хизматчилари ва бошқа масиҳийлар ёрдамида аниқлашингиз мумкин. Муқаддас Китобдан руҳий инъомлар ҳақида айтилган оятларни ўрганиб чиқинг. Жамоат хизматида иштирок этинг, ўзингизни турли соҳаларда синаб кўринг ва хизматингиз натижалари қаерда руҳнинг ҳосили, қаерда эса сизнинг табиий қобилиятларингиз натижаси бўлганига баҳо беринг. Жамоат хизматида иштирок этганингиз сари, сиз эга бўлган руҳий инъомлар ўзингиз учун ҳам, бошқалар учун ҳам кўрина бошлайди.

Д. Ўзингизнинг руҳий инъомларингизни қандай қилиб билишингиз мумкин

Муқаддас Китоб бизга ўзимизнинг руҳий қобилиятларимизни аниқлаш учун ҳеч қандай қўлланма бермайди. Улар табиий ёки тажрибада орттирилган қобилиятларга боғлиқ эмас. Шифокор даволаш ёки ўқитувчи таълим бериш учун махсус қобилиятга эга бўлмаслиги мумкин. Бу одамлар ўз соҳалари бўйича таълим олганлар ва тайёрланганлар, лекин руҳий қобилият бунга боғлиқ эмас. Уларнинг ҳақиқий руҳий инъомлари мутлақо бошқача, мисол учун Хушхабар айтиш, устозлик қилиш ёки яна бошқа бўлиши мумкин. Ўзининг касбий қобилиятларига баҳо бериш руҳий инъомларни аниқлашнинг йўли эмас.

Руҳий инъом сиз уни ишлатганингизда билинадиган таъсирнинг, самарадорликнинг шарофати билан намоён бўлади. Биз одамларга Муқаддас Руҳнинг инъомига эга бўлган соҳаларда хизмат қилсак, Худонинг инояти, кучи ва марҳамати бу инъом орқали бизнинг инсоний қобилиятларимиздан кўра юқори даражада намоён бўлади. Демак ўзимизнинг қандай руҳий инъомга эга эканлигимизни билишнинг ягона йўли — турли хизматларда иштирок этиш ва Худо бизни бу хизматларнинг ҳар бирида қандай ишлатаётганини кузатишдир! Бу эса моҳиятан — „синаш ва ҳатолар“ усулидир. Агар Худонинг кучи биз орқали бошқа одамларга оқиб ўтса, демак уларнинг маслаҳатларига қулоқ солиш муҳимдир. Чунки кўпинча одам ўзи кўрмагани, бошқалар кўрадилар. Худо бизни қандай ишлатаётганини балки ўзимиз сезмасмиз, лекин бошқалар буни албатта сезишади.

Янги Аҳдда кўплаб руҳий инъомлар эса олинади. Ҳар бир лавҳа бир-биридан фарқ қиладиган рўйхатларни келтиргани учун, худди уларнинг ҳеч қайси бири тўлиқ эмасдек туюлади. Хизмат қилиш инъомлари жуда кўп бўлиши, жумладан бу ерда эса олинмаганлари ҳам бўлиши мумкин. Шунингдек, ҳар бир имонли руҳий инъомга эга эканлиги аниқ. Бироқ биз нечта руҳий инъомга эга бўлишимиз мумкинлиги унчалик тушунарли эмас: фақат битта руҳий инъомга эга бўламизми ёки баъзилар иккита ёки ундан ҳам кўп руҳий инъомга эга бўлиши мумкинми, буни айтиш қийин. Мана шунинг учун ҳам имонлилар турли хизматларда иштирок этишлари керак.

Табиий ва ўрганилган қобилиятлар — руҳий инъомлар бўлмаса ҳам, маҳсус таълим ва табиий мойиллик руҳий инъомларнинг самарадорлигини ошириши мумкин. Мисол учун: агар одамда таълим бериш, ўргатиш қобилияти бўлса, бу Худо уни мана шу хизматда марҳаматлашни хоҳлашини билдиради. Аммо руҳий инъом ваъз қилишга ёки дарсга тайёрланиш заруратини бекор қилмайди! Худо бизда бор бўлган ўша *озгинани* марҳаматлаши мумкин. Лекин, шу билан бирга У биз эга бўлишимиз мумкин бўлган ўша кўпни ҳам марҳаматлашни хоҳлайди. Руҳий инъомга эга бўлиш, дангасаликни оқлаш эмас. Бу ҳар қандай руҳий инъомга тегишли. Бизда бор бўлган руҳий инъомни билганимиздан кейин, уни ривожлантиришга жон куйдиришимиз зарур.

Е. Иккита огоҳлантириш

Биринчидан эсингизда бўлсин, юқорда айтганимиздек, ҳар қандай руҳий инъом бўйича билишимиз Муқаддас Китобдан келиб чиқади ва унга асосланади. У бирор кимсанинг маслаҳатидан, бошқа имонлиларнинг тажрибасидан, ўз тажрибамиздан келиб чиқмайди. Иккинчидан, Муқаддас Китобда эслатилган баъзи руҳий инъомлар, бизнинг давримизда Масих Танасидаги баҳс ва келишмовчиликлар учун мавзу ҳисобланади. Одатда, келишмовчиликлар Янги Аҳд ёзилгандан кейин, баъзи руҳий инъомларнинг мавжудлиги ёки мавжуд эмаслиги ҳақидаги саволлар бўйича келиб чиққан. Баъзилар Худонинг пайғом қилганлари амалга ошганидан кейин баъзи руҳий инъомлар, айниқса мўжиза яратиш инъомлари тўхтаган дейдилар. Бошқалар эса, Янги Аҳд жамоатларида бўлган барча руҳий инъомлар ҳозир ҳам жамоатларда мавжуд, деб ишонадилар. Иккала тараф ҳам бу фикрларини маъқуллайдиган жиддий, самимий, юқори маълумотли каломшуносларига эга. Хўш, бизчи, биз нима қилишимиз керак? Бу саволга жавоб қуйидагича — сиз билан биз тўла Худога бўйсунушимиз ва Муқаддас Китобда айтилганлар бўйича содда ва тўла қўлланиладиган ўзимизнинг шахсий руҳий тажрибамизни ишлаб чиқишимиз ва ўз масиҳий ҳаётимизни шундан келиб чиқиб баҳолашимиз лозим. Агар бизнинг руҳий инъомимиз Худодан бўлса, ундан фойдаланиш Унинг талабларини бажарилишига олиб келади. Бироқ, агар Худонинг талаблари ва амрлари бажарилмаётган бўлса, демак бу руҳий инъом Худодан эмас.

IV. РУҲИЙ ИНЪОМЛАР РЎЙҲАТИНИ ҚИСҚАЧА ТАҲЛИЛИ

Бу маҳсус қобилиятлар ва руҳий инъомларнинг баъзиларигина Муқаддас Китобда тасвирланган. Қуйида биз Муқаддас Каломда руҳий инъомлар ҳақида айтилган баъзи лавҳаларни келтирамиз. Бизнинг фикримизча улар ҳақида гапирилган асосий иккита лавҳа бу — Римликлар 12 боб ва 1Кор. 12-14 оятларидир. Бизнинг табиатан вазвасага тушишимиз фикрларнинг қарама-қаршилигига олиб келишини билиб, Муқаддас Руҳ Ўзининг руҳий инъомлар ҳақидаги таълимотнинг ўртасига севгига аталган буюк бобни (1Кор. 13) жойлаштирди.

Римликлар 12:6-8

Етгита руҳий инъом санаб ўтилган ва улар ҳамма имонлиларга таълуқли („ бизда бор ..“). Шунингдек, яна бу руҳий инъомларни хизматимизда ишлатишимизга нисбатан шахсий жавобгарлигимиз ҳам аниқ кўришиб (ҳар бир инъомга буйруқ тариқасида) турибди. Кейинроқ бу лавҳада руҳий инъомларни имонда ишлатишга ундаш ҳақида гапирилади.

1Кор. 12:28-30 ва Эф. 4:11

Бу рўйхатлар руҳий инъомларнинг иерархиясига бирмунча эътиборни қаратади. Лекин марказий мавзу иерархия ҳам эмас, мансаб ҳам эмас, балки хизмат бўлиб қолади („кўйди...“). Ўн битта руҳий инъом санаб ўтилган, лекин шу билан бирга Муқаддас Рухдан руҳланган ҳаворий, эътиборимизни Худонинг ҳоқимлигига ва У ҳар биримизнинг ўрнимизни Ўзи белгилашини ва шунга биноан руҳий инъомлар ҳам беришига қаратган.

1Кор. 12:7-11

Бу оятларда тўққизта руҳий инъом санаб ўтилган. Диққат марказида — намоён бўлиш ва ташқи, кўринадиган сифаталар. Бу рўйхатда баъзи оддий руҳий инъомлар айtilган, лекин кўпроқ мўжизавий руҳий қобилиятларга бағишланган. Улар турли кўринишларга эга, лекин моҳиятига кўра бир хилдир.

1Бутр. 4:8-10

Руҳий инъомлар бу оятларда ҳам эса олинган. Оятларнинг муҳим маъноси — Худо ҳар бир имонлига руҳий қобилият ато қилган.

V. РУҲИЙ ИНЪОМЛАРНИ АНИҚЛАШДАГИ ТЎСИҚЛАР**A. Шахсий сабаблар**

- Бошқа одамлар томонидан таънага қолишдан қўрқиш (омадсизликка учраганда) ёки сунистеъмол қилиш (қачонки одамга шахсий ҳаёти ва оиласи учун вақт қолдиришмаганда).
- Жисмоний дунёда илоҳий кучларнинг амал қилиши ҳақида тушунчага эга бўлмаслик. Бу дунёқарашлик муаммоси.
- Шахсий гуноҳнинг ҳал қилинмагани ва/ ёки имоннинг етишмаслиги.
- Худонинг олдида Унга ва бошқа одамларга хизмат қилиш учун ички жавобгарликка эга бўлмаслик.
- Руҳий инъомни ишлатишда бошқаларга тақлид қилиш.
- Руҳий инъомни ўзи танлаган холда олишга ҳаракат ва барча марҳамат ва инъомлар Эгасига яқинроқ бўлишга имкон берадиган алоҳида руҳий инъомга эга бўлишга ҳаракат.
- Реал хизматни пассив кутишга алмаштириб, „аввал руҳий инъомга эга бўлам, кейин хизмат қилишини бошлайман“ каби муносабатда бўлиш.

B. Ташкилий муаммолар

- Турли хил таълимий ёндошувлар: баъзилар маълум бир руҳий инъомларни рад қиладилар, баъзилар эса руҳий инъомларнинг базиларига ортиқча баҳо бериб юборадилар.
- Маълум бир руҳий инъомларга, бошқаларга хизмат қилиш учун Худо берган имоконият, деб қараш ўрнига уларни “илоҳийлик муҳр” деб нотўғри ҳисоблаш ва уларга ортиқча диққат-эътибор қаратиш.
- Жамоатда руҳий инъомларга ва улардан фойдаланишдаги эркинлик ҳақида таълимнинг йўқлиги (ёки бу таълимга етарли эътибор бермаслик).
- Руҳий инъомни бошқаларга хизмат учун қурол деб эмас, балки одамнинг фақат ўзи учун керак бўлган нарса, деган ниятга эга бўлиш.

VI. ЖАМОАТНИ ХИЗМАТ УЧУН ТАШКИЛ ҚИЛИШ

Ташкил қилинган жамоатнинг ўсиши ва руҳий етукликка эришиши учун муҳим бўлган калитлардан бири бу, жамоатнинг барча аъзоларига таълим бериш йўлларини излаш ва топишдир. Жамоатнинг ҳар бир аъзоси ўзининг руҳий инъомини аниқлаши, ривожлантириши ва бу руҳий қобилиятлардан жамоат фаровонлиги ва бошқалар учун хизмат қилишда фойдаланиши керак. Жамоат ташкил қилувчининг вазифаси — жамоатдаги барча хизматни яқка ўзи бажариши эмас, балки янги хизматчиларни тайёрлашдир. Одамларни бўшаган “раҳбарлик” мансабларига тақсимлайдиган эмас, балки уларни Муқаддас Рухнинг кучи билан хизматга юборадиган жамоат учун ўсишнинг чегараси йўқ.

А. Бошқаларга ўзларининг руҳий инъомларини аниқлашда ва ишлатишда қандай ёрдам бериш мумкин

Бошқаларга ўзларининг руҳий инъомларини очишларида ёрдам бериши учун биз қиладиган биринча нарса — уларни рағбатлантириш ва хизматда иштирок этишларига имконият беришдир. Худо уларни қайси соҳада самаралироқ ишлатаётганини улар фақат хизматдагина кўришлари мумкин. Қуйидагиларни бошқаларга ўргатишимиз ва жамоатда эслатишимиз муҳим:

- руҳий инъомларнинг зарурлигини
- руҳий инъомларнинг табиатини
- ўзларининг руҳий инъомларини қандай аниқлашни
- руҳий инъомларимизни ишлатиш учун жавобгар эканлигимизни

Кейин одамларнинг хизматларда иштирок этишларига қараб, уларни кузатиб боришимиз ва қайси соҳаларда Худо уларни алоҳида марҳаматлаётганини аниқлашимиз керак. Агар маълум бир одамда бирор руҳий инъомни кўрсак, биз бу одамни ўз руҳий қобилиятини ривожлантиришга руҳлантиришимиз ва уни айнан мана шу соҳадаги хизматда кўпроқ қатнашишига имкон беришимиз лозим. Бироқ, агар биз одамда бу соҳа бўйича руҳий инъомга эга эканлигини кўрмасак, унда бу одамга хизматнинг бошқа соҳасида ўзини синаб кўришини маслаҳат беришимиз керак, токи у одам натижаларнинг йўқлигини кўриб ҳафсаласи пир бўлмасин.

Яна шуни ҳам эслатиб ўтиш муҳимки, *ҳар бир имонли Масих Танасининг бир аъзоси бўлиб, албатта руҳий инъомга эга бўлади.* Бунда у одамнинг қачон масихий бўлганлиги, яъни Масихдаги ҳаёти қанча давом этгани (“руҳий стаж”) рол ўйнамайди. Ҳатто янги имонга келганлар ҳам руҳий инъом (лар)га эга бўладилар. Самариялик аёлнинг гувоҳлик берганини эсланг (Юҳ. 4:28-30). Уни кўплаб одамларни Исога олиб келиш учун Худо ишлатганда, имонга келганига тахминан бир соат бўлган эди. Янги имонга келганларни хизмат учун ва ўзларининг руҳий инъомларини аниқлашларида рағбатлантириш ва ёрдам бериш керак.

Янги имонга келганларни хизматда қатнашишлари бўйича огоҳлантириш ҳақида бир оғиз сўз. Улар *иштирок этишлари керак.* Лекин улар “лавозим”ни эгалламасликлари керак (1Тим.3:6). Бошқаларга хизмат қилиш — бошқаларга раҳбарлик қилиш дегани эмас. Раҳбарлик мансаби руҳий етукликни ва синалган садоқатни талаб қилади. Аммо *барча* имонлилар хизматларда иштирок этишлари керак, жумладан Хушхабарни тарғиб қилишда ҳам.

Б. Инъомни ривожлантириш учун таълим

Руҳий инъомлар Худонинг инояти ҳисобланса ҳам, бизга руҳий инъомларимизни ривожлантириш учун таълим ва тайёргарлик зарурлигини унутмаслигимиз керак. Бу уларни хизматда янада самаралироқ ишлатишимизга ёрдам беради. Тайёргарлик инсоний тажрибалар даражасига мурожаат қилади ва шуниндек инсондаги қобилият руҳий куч-қувват даражасига боғлиқ бўлади. Хизматда иккала даража ҳам иштирок этиши керак.

ХУЛОСА: РУҲИЙ ИНЪОМЛАР ВА ЯНГИ ЖАМОАТЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИШ

Жамоатлар ташкил қилиш ҳизматида катта муваффақиятларга эришиш учун, миссионер ўзининг руҳий инъомлари ҳақида билиши керак. Мана шунинг шарофати билан жамоат ташкил қилувчи Худо уни ҳаётда қайси хизмат учун марҳаматлаган бўлса ўша хизматни

қилишига ёрдам беради. Жамоат ташкил қилишнинг кўплаб йўллари бор. Жамоат ташкил қилувчи одамларни таълим бериш, Хушхабар айтиш, ғамхўрлик қилиш ёки яна бошқа руҳий инъомларини ишлатиш орқали Худога олиб келиш мумкин. Муҳими, Хушхабар тарғиб қилиш инъомига эга бўлган миссионер, кўп вақтини Муқаддас Китобни ўрганиш ва бошқаларга ўргатиш учун эмас, балки имонга келмаганлар орасида ўтказиши керак. Аммо унда таълим бериш инъоми бўлса, албатта бунда кўпроқ вақтини Каломни ўрганиш ва бошқаларни ҳам бунга ўргатиш билан ўтказиши керак. Агар бошқаларга далда бериш (ғамхўрлик, ёрдам бериш) инъомига эга бўлса, унда вақтини касаллар, ёлғизлар билан бирга ўтказиши керак.

Бир одам ҳамма руҳий инъомларга эга бўлмагани учун, миссионер турли хил руҳий инъомларга эга бўлган одамлардан иборат гуруҳни ташкил қилиши керак. Шу йўл билан бошқаларнинг руҳий инъомлари унинг инъомини тўлдиради ва бундай гуруҳнинг хизмати анча самарали бўлади. Фақатгина шу йўл билан хизматдаги барқарорликка эришиш мумкин. Албатта, Хушхабар тарғиб қилиш инъомига эга бўлмаган одам ҳам жамоат ташкил қилиши мумкин, лекин бу анча қийин бўлади. Агар у ана шу руҳий инъомга эга бўлган одамни топиб ўз гуруҳига қўшса, анча яхши бўлади. Акс холда меҳнатнинг ва ишнинг анча қисми одамнинг ўз ҳаракатларига боғлиқ бўлиб қолади.

Худонинг режаси шундай, маҳаллий жамоат, ҳар бир аъзо ўз инъомини амалда қўллаб худди бир тана каби ҳаракат қилсин. Бунинг устига, ҳали ёш бўлган, эндигина ташкил қилинган жамоатда, жуда кам имонлилар бўлиши мумкин. Бундай холда ҳар бир имонлининг руҳий инъомлари аниқланиши, ривожланиши, тез ва самарали ишлатилиши жуда муҳимдир.

Раббимиз Ўз Танасига маҳсус одамларни берган ва бу одамларни ҳар бир имонли ўз ишини бажара олишига ёрдам бериши учун тайинлаган. Бунга қўшимча қилиб, ҳар бир имонли ўзининг шахсий вазифасини амалга ошириши учун Муқаддас Рух ҳар бир имонлига алоҳида қобилиятлар берган ва шу тарзда бутун Тананинг амал қилишини таъминлаган. Шуни ҳар доим ёдимизда тутишимиз керак, лидерлар Танага ҳар бир имонлини хизматга тайёрлаш учун берилган.

ТОПШИРИҚ

- Муқаддас Китобдан руҳий инъомлар санаб ўтилган оятларни ўрганинг. Ҳар бир одам хизматга эга эканлиги, бирдамликда бўлиши ва руҳий инъомларни бошқаларга хизмат қилиш учун ишлатиш зарурлиги ҳақида гапирилган оятларга диққатингизни қаратинг.
- Бу оятларда келтирилган ҳар бир руҳий инъомга таъриф беринг.
- Ҳар бир ўқувчидан улар ўз фикрлари бўйича қандай руҳий инъомларга эга эканликларини ёзиб беришларини сўранг. Рўйхатнинг охирида жой қолдиришларини сўранг, чунки Худо уларнинг ҳар бирида яна бошқа қўшимча руҳий инъомларни ҳам очиб бериши мумкин.
- Сизнинг фикрингизча Худо сизнинг гуруҳингизга берган хизматнинг эҳтиёжларини аниқланг. Гуруҳ учун Худо тайинлаган хизматнинг имкониятларини санаб ўтинг.
- Маълум бир вақтни Худо билан мулоқотда ўтказинг. Ундан гуруҳингизнинг самаралироқ хизмат қилиши учун зарур бўлган руҳий инъомлар беришини ёки шундай инъомлари бўлган бошқа одамларни беришини сўраб ибодат қилинг. Диққат эътиборингизни руҳий инъомларга эмас, балки руҳий инъомларни Беровчига қаратинг. Жамоатнинг илтижоси ва ибодати орқали Худо жамоатнинг ҳар бир аъзосига керакли руҳий инъомни бериши мумкин (Ўз хоҳиши бўйича), ёки жамоатингизга шундай инъомга эга одамни олиб келиши мумкин.
- Ҳар бир одам ўзидаги руҳий инъомни аниқлаб олиши ва Муқаддас Рух ундан талаб қилаётган (ўзининг фикрича) эҳтиёжларга жавоб бериб, ўзининг руҳий инъомидан фойдаланган холда ҳаракат қилишни бошлаши учун шароит яратиб беринг. Одамларнинг эътиборини фақатгина инъомларга қаратмасдан, бошқалар муҳтожликларини қондириш ва севгида хизмат қилишга қаратинг.
- Одамларни уларнинг руҳий инъомларига қараб хизматга тайёрланг.
- Ўзингизнинг руҳий инъомларингизни қандай ишлатаётганингизни бошқалар баҳолаши ва сизга маслаҳатлар беришларига имкон беринг.

Жамоат**3 дарс****Жамоатдаги ижтимоий
ривожланиш.*****Жамоатга маданиятнинг
таъсири*****Дарс мақсади:**

Бу дарснинг мақсади — жамоатга, унинг мавжудлигининг бутун тарихи давомида маданият, жумладан диний маданият қандай таъсир кўрсатганини тушунтириб бериш. Шунингдек, биз марказий (шарқий) Европадаги (собиқ Совет Иттифоқи мамлакатлари ҳам кирди) замонавий жамоатлар ва бошланғич ҳаворийлар жамоатларини бир-бирига таққослаб таҳлил қилиб чиқамиз.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб ҳар бир ўқувчи:

- Қадимда маданиятнинг жамоатга кўрсатган кучли таъсири ҳақида билиши керак;
- Маданиятнинг ўзгаришига қараб жамоат тузилиши ҳам ўзгариши зарурлигини тушуниши керак;
- Ўз жамоатини баҳолаши керак, яъни жамоат одамлар томон ҳаракат қиляптими, адашганларни ўзига олиб келиши учун уларнинг ҳаётига мослашяптими ёки адашганлар унинг талабларига мослашишини кутяпдими;

Дарс режаси:

- I. Муқаддас Китоб принциплари
- II. Янги Аҳд Жамоати ва маданият
- III. Янги Аҳд давридан бизгача
- IV. Замонавий маданият ва Жамоат

Ўқитувчилар учун таклифлар:

Бу дарсни ўтишга тайёрланар экансиз, ўз мамлакатингиздаги динлар тарихининг асосий воқеаларини қайтариб олинг. Мана шу мавзуга тегишли адабиётлар рўйхатини тузишга ҳаракат қилинг.

Дарсда келтирилган диаграмма бўйича ёки кўргазма тайёрланг ёки уни доскага чизинг. Унда кўрсатилган учта маданиятни нима бир-биридан ажратиб туради — ёки, агар уларнинг ҳаммаси Муқаддас Китобга мос бўлса, улар фарқ қилмаслиги керакми, мана шуларни муҳокама қилинг.

СЎЗ БОШИ

Маданият бизнинг фикрларимиз ва ҳаракатларимиз йўналишида ҳар доим муҳим рол ўйнайди. Биз мана шу яшаётган маданиятимизда шаклланганмиз ва доимо унинг бизга кўрсатадиган таъсирини ҳис қилиб тураемиз. Биз бунга шунчалик ўрганиб қолганмизки ҳатто, кўпинча бунни сезмаймиз ҳам. Айнан шунинг учун бошқа маданиятда шаклланган одамни учратганимизда, у биз “табiiйлар учун” жуда нотабiiйдек бўлиб туюлади.

Маданият Жамоатга ҳам катта таъсир кўрсатади. Ҳар хил мамлакатлардаги жамоатлар бир-бирларидан фарқ қиладилар. Баъзи фарқлар мазҳабларга (таълимотлардаги фарқлар) тегишли, бироқ бу фарқларнинг кўпчилигининг негизи маданиятга бориб тақалади. Мисол учун, Африкадаги жамоат бинолари Ўзбекистондагилардан анча фарқ қилади, чунки у ердаги иқлим умуман бошқача ва маданият ҳам ўзгача. Жанубий Америка жамоатларидаги мусиқалар эса

корейс жамоатларниқидан жуда фарқ қилади. Бу фарқлар таълимотдан эмас, балки маданиятдан келиб чиқади.

Бундан ташқари, фарқлар ҳар бир мамлакатнинг ичида ҳам мавжуд бўлади, чунки ҳеч бир мамлакат бутунлай бир маданиятга эга бўлган одамлар гуруҳидан ташкил топмаган. Ҳар бир мамлакатда бошқа мамлакатлардан келган одамлар яшайдилар (бу одамлар мана шу мамлакатнинг фуқоролари саналади) ва бу одамлар ўзлари билан турли хил маданий урф одатларни олиб келганлар. Шунинг ҳам эсдан чиқармаслик керак, маданият битта халқнинг орасида ҳам бир-биридан катта фарқ қилиши мумкин: иқтисодий ҳолатдаги, маълумот даражасидаги, ёшдаги фарқлар ҳам дунёқарашга нисбатан қарама қарши таъсир кўрсатиши мумкин. Ҳатто, шаҳарда яшовчилар ва қишлоқ аҳолисининг ҳаёт тарзи ўртасида ҳам кучли маданий фарқлар мавжуд ва мана шулар ҳам катта аҳамиятга эга бўлиши мумкин.

Маданиятнинг жамоатга нисбатан кўрсатадиган таъсири нимаси биландир барибир ижобийдир, бу нарса жамоатга атрофдагилар учун янада тушунарли бўлишига ёрдам беради, ва шу тарзда ўзининг ҳамфуқороларини Худога олиб келади. Мисол учун — маълум бир маданиятга тегишли одамлар учун қурилган жамоат биноси, бундай бино улар учун одатий ва таниш жой бўлиб кўринади ва у ернинг аҳолиси ундан бегонасирамайди. Яна ана шу аҳолига мос келадиган мусиқа ва шеърятдан, санъатдан, маданий қадриятлардан фойдаланишни ҳам мисол қилиш мумкин. Агар санъатнинг бу кўриниши маданиятда катта қадр-қимматга эга бўлса, у орқали илоҳий ҳақиқатларни самарали тарзда етказиш мумкин. Маданиятнинг баъзи бир таъсир кўринишлари нейтрал бўлади, яъни катта аҳамиятга эга бўлмайди. Мисол учун, эҳсонларни хизматнинг бошланишида, ўртасида, ёки охирида йиғиш керакми, бунинг фарқи йўқ? Афсуски, маданиятнинг жамоатга нисбатан салбий таъсири ҳам мавжуд, булар миллатчилик, ақидапарастлик туфайли ёмон таъсир кўрсатади.

I. МУҚАДДАС КИТОБ ПРИНЦИПЛАРИ

A. Барқарорликни сақлаш

Икки қарама-қаршилик орасида тўғри нисбатни топиш жуда қийин: биз хизмат қилаётган халқнинг маданиятига, урф-одатига мослашишимиз, мувофиқлашишимиз зарур, аммо шунинг билан биргаликда бу маданиятдаги Муқаддас Китобга қарама-қарши бўлган, гуноҳга сабаб бўлувчи кўринишларни қабул қилмаслигимиз зарур. Жамоат ташкил қилувчи учун бу — жуда муҳим вазифа. Янги жамоатни ташкил қилар экан, у қандай шакллардан ва тузилишлардан фойдаланмоқчи эканлигини белгилаб олиши керак. Янги Аҳдда жуда муҳим икки лавҳа мана шу саволга бағишланган.

1. *Ҳаворийлар 14:8-18*

Ҳаворий Павлус Листра шаҳрида ҳозиргина чўлоқ одамни даволади. Одамлар мўжизани кўрганларидан кейин, Павлус ва Сила учун қурбонлик келтиришмоқчи бўлишди. Улар буни тоза юрак билан амалга оширмоқчи эдилар, лекин Павлус бунинг оқибати бутпарастликка олиб боришини билиб, бор кучи билан бунга қаршилик қилди. Павлус Муқаддас Китобга қарши бўлган мазкур урф-одатда иштирок этишдан бош тортди.

2. *1Коринфликлар 9:19-23*

Ҳаворий Павлус одамни Масихга олиб келиш учун Яҳудий ҳам, мажусий ҳам ёки бошқа биров бўлишга рози эканлигини очиқ эълон қиляпти. У адашганларнинг нажот топиши шахсий маданий урф-одатлардан кўра анча муҳим деб ҳисобларди. Бироқ, шунга қарамасдан у бошқаларнинг маданиятига киришиб кетиш даражасининг чегараси ҳақида ҳам гапирган. Павлус ҳар доим Масих қонуни остида эди (21 оят). У гуноҳни қабул қила олмасди, лекин ҳалок бўлаётганларни қутқариш учун ўзининг маданий урф-одатларидан воз кечишга доим тайёр эди.

B. Шакл ва вазифалар

Шакллар ва вазифалар концепцияси ўтган дарсларда муҳокама қилинган. У жамоатнинг маданиятга барқарорлик билан, мослашиб ёндошишида муҳим ўрин тутди. Бу терминларнинг аҳамиятини эса сақлаш жуда муҳимдир.

1. Вазифа — биз *нима* қилишимиз керак

Жамоатга бажариш учун буюрилган нарсалар, унинг *вазифаси* ҳисобланади. Асосий вазифалар таълимотни, ваъз қилишни, Хушxabар айтишни, чўмдиришни, сажда қилиш, ибодат ва Раббимиз Кечлигини амалга оширишни ўз ичига олади. Бундан ташқари яна ўзаро далда бериш, ўзаро севги санолар ва руҳий қўшиқлар куйлаш, Худога ва муҳтожларга эҳсон бериш каби кўпгина вазифалар ҳам мавжуд. Жамоат мана шуларни бажариши керак.

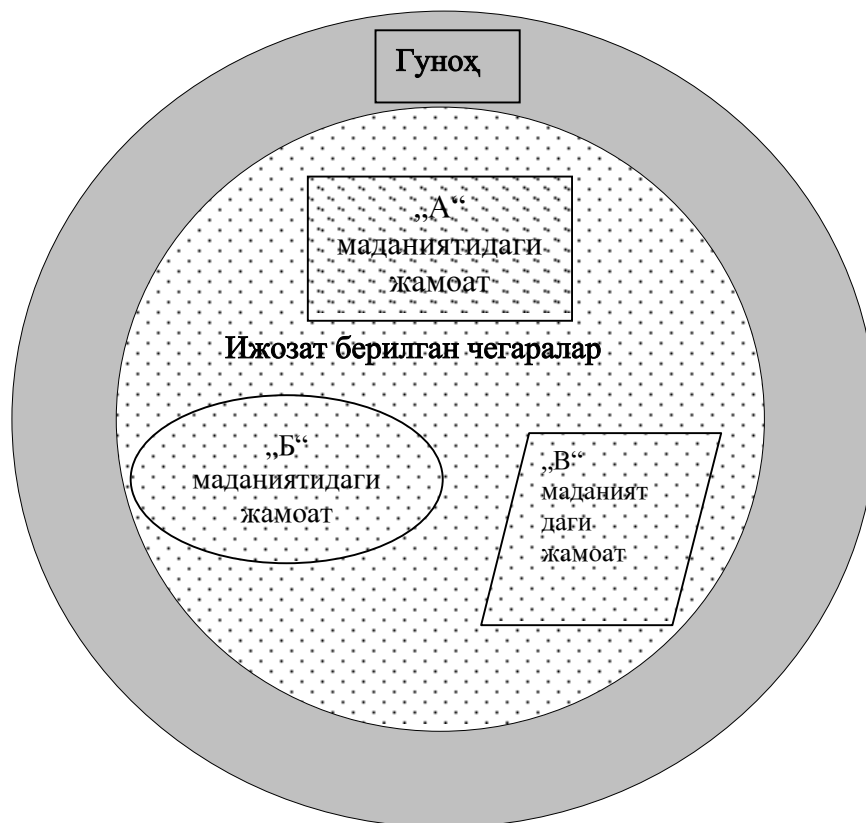
2. Шакл — биз буларни *Қандай* қилишимиз мумкин

Жамоат шакллари жамоатнинг ўз *вазифаларини* амалга оширадиган *йўллари* ҳисобланади. Бу соҳада жамоат катта эркинликка эга, токи у Муқаддас Китобда гуноҳ деб қораланган шаклни танламагунча. Мисол учун, жамоат ибодат қил деган амрга эга. Қачон, қаерда, қандай қилиб, неча марта жамоат ибодат қилиши кераклиги ҳеч қаерда кўрсатилмаган. Одамнинг ибодат қилиш ҳолати (тиз чўкиб, тикка туриб, ва ҳ.к.) унинг маданиятига қараб фарқ қилади. Бундай қарорларни қабул қилишда эркинлик мажвуд. Шунингдек, жамоат ягона Худога ибодат қил, деган амрга эга. Буддага ибодат қилиш гуноҳ ҳисобланади. Бизнинг эркинлигимиз *мана шунчалик* узоққа чўзилмайди.

Шакл ва вазифаларни тушуниш ҳар қандай маданиятда мавжуд бўла олиш имкониятига эга бўлишни хоҳлайдиган жамоатни ривожланиши учун биринчи қадам бўлиб хизмат қилади. Шунини яхши тушуниб олишимиз керак, биз танлаш эркинлигига эгамиз — яъни қандай қилиб сажда қилиш, ибодат қилиш бизнинг ихтиёримизда, лекин бу эркинлик Муқаддас Китоб аниқ қилиб гуноҳ деб кўрсатган чегарадан бизни олиб ўтиб кетмаслиги керак. Шакллар маданиятга қараб ўзгартирилиши мумкин, бу ўтмишда ҳам, ҳозир ҳам мавжуд ва келажакда ҳам шундай бўлади. Бу биз гуноҳдан узоқроқ бўлганимиздагина яхшидир.

Қуйидаги диаграмма, биз “эркинлик доирасидан ” ташқарига чиқиб кетмаган холда, қандай қилиб масиҳийча ҳаётнинг ва сажда қилишнинг турли хил шаклларига эга бўла олишимизни тушинишимизга ёрдам беради.

Расм 3.1. “Эркинлик доираси”

Диаграмманинг марказида тасвирланган учта шакл — булар турли маданиятларда қабул қилинган турли хил жамоат шакллари. Оқ доиранинг ичидаги ҳар қандай нуқта (“эркинлик доираси”) Худо учун маъқул. Лекин ҳар бир маданият ушбу ижозат этилган соҳанинг ичида ўзи қабул қилган ва тўғри деб биладиган урф-одат, ақидалар ва ҳ. з. ларга эга. А, Б ва В маданиятлари Муқаддас Китоб бўйича ўз вазифаларини амалга оширувчи турли хил йўллари танлашлари мумкин. Бу одатий ва яхшидир. Кулранг рангдаги соҳа гуноҳни кўрсатади. Ҳар қандай маданият шакли мавжуд бўлиш ҳуқуқига эга ва бир хил даражада фойдаланилиши мумкин, фақатгина гуноҳ чизиғига кирмагунча.

II. ЯНГИ АҲД ДАВРИ ЖАМОАТИ ВА МАДАНИЯТ

Маданиятнинг таъсири Янги Аҳд жамоатлари тарихида аниқ кўриниб туради. Бошланишида у (Жамоат) ибронийликка тегишли эди, лекин тарқалиб борар экан ўз ичига кўплаб мажусийларни ҳам олди. Охир оқибат мажусийлар орасидаги жамоатлар ўзларининг сони ва аҳамияти бўйича Қуддусдаги жамоатдан кўра илгарилаб кетди. Эрамизнинг 70 йилларида Римликлар томонидан Қуддуснинг вайрон қилиниши эса бу жамоатнинг аҳамиятини бутунлай йўқ қилди.

Ҳаворийлар китобини ва мактубларини ўқир эканмиз, жамоатлардаги сажда қилиш шакллари, структуралари заруратга қараб ривожланган ва бу кўпинча маданиятнинг таъсири туфайли бўлганлигини кўрамиз. Бу давом этувчи жараён эди, зеро масиҳийлик тарқалиб боргани сари, жамоат янги ва янги халқлар, маданиятларга дуч келарди.

А. Қуддусдаги жамоат

Қуддусдаги жамоат тез ўсадиган маҳаллий жамоатнинг ажойиб наъмунаси бўла олади. У ҳалигача севувчи, бир-бирига ғамхўр ва очиқ жамоа ҳисобланади. Аммо унинг битта муҳим камчилиги бор эди. У Исо Масихнинг “Қуддусда, Яҳудия билан Самариянинг ҳамма жойида ва ҳатто дунёнинг энг олис ерларида ҳам Менинг шоҳидларим бўласизлар” деган амрининг фақатгина биринчи қисмини бажардилар холос. Биз уларнинг бир-бирларига бўлган севгисидан ўрнак олишимиз керак, лекин “мажусийлар” дунёсига бўлган ғамхўрлигидан эмас.

Қуддусдаги бошланғич жамоат аввалига иброний маданиятининг кучли таъсирига берилган ҳолда, фақатгина яҳудийлардан ташкил топган эди. Ҳаворийларга улар учун одатий бўлган яҳудийча урф-одатларни ва сажда қилиш шаклларини қандай қилиб янги эътиқод, янги имон билан бирлаштириш кераклиги ҳақидаги муаммоларни доим ҳал қилишларига тўғри келарди.

1. Маъбаддаги ибодат

Шогирдлар Масихга имон келтирганларидан кейин ҳам яҳудийлар Маъбадида йиғилиб сажда қилишда давом этардилар (Ҳав.2:46; 3:1). Улар сажда қилишнинг бундай шаклига ўрганиб қолган эдилар ва буни давом эттириш улар учун қулай эди. Имонлиларнинг сони мингдан ошиб кетганида ҳам, уларда йиғилиш учун бошқа, каттароқ бино йўқ эди. “Ўзларининг” жамоат биноларини қуриш ҳақида эса ҳатто ҳеч қанақанги режа ҳам йўқ эди. Уларнинг яҳудийча диний маданиятларининг бир қисми бўлмиш — маъбадда йиғилиш одати дастлабки масихийлар учун ҳам одатий эди. Бироқ, энди улар қурбонлик келтириш маросимида иштирок этмасдилар. Раббимиз шогирдлари Масих, Худонинг Кўзиси ушбу вазифани амалга ошириб бўлганини тушунар эдилар (Ибр. 2:27) ва бу одат уларнинг маданиятига чуқур сингиб кетган бўлса ҳам, адолатли равишда уни рад этдилар.

2. Уй жамоатлари

Маъбаддаги йиғилишларга қўшимча равишда имонлилар уйларида ҳам йиғилар эдилар (Ҳав. 2:46). Бу одат Ҳосил байрамидан олдинроқ бошланган эди. Шогирдлар Исо Масих билан бирга бўлган уч йилдагидек, Муқаддас Рухни кутиб, доимо бирга эдилар (Ҳав. 1:12-14). Шундай қилиб, бу одат уларнинг яҳудийча маданиятларидан эмас, балки Исо Масих билан бирга бўлганда эга бўлган тажрибаларидан келиб чиқди.

3. Чўмдириш

Янги имонга келганлар ҳазрати Исони тан олгани *заҳотиёқ* сувда чўмдирилганлар (Ҳав. 2:41). Бу одат Қуддусда ҳам, мажусийлар юртларида ҳам бутун Янги Аҳд даври давомида амалда бўлди. Кўплаб шогирдларни Яҳё Чўмдирувчи сувга чўмдирган эди. Улар сувда чўмдириш ҳаммининг олдида имонни очиқ тан олиш ва чўмдирганнинг таълимотига имон келтириш эканлигини билардилар. Бу сувга чўмдиришнинг маъносини оддий яҳудийча тушуниш эди. Ҳазрати Исо яҳудийча диний урф-одатнинг мана шу, яхши маълум бўлган одатини танлади ва бу одатга Хушхабарга имон келтиришнинг аҳамиятини қўшди. Шундай қилиб бу — вазифа, яъни таниш бўлган маданият формасидан, унга маълум бир аниқ тушунчани қўшиб фойдаланилган вазифа ва бу аниқ тушунчани бевосита ҳазрати Исонинг Ўзи қўшган эди.

4. Хушхабар етказиш

Яҳудий маданияти Хушхабарни тарғиб қилишга салбий таъсир кўрсатди. Исо Масих ҳаммани қабул қилишига қарамасдан, яҳудий бўлган биринчи масихийлар учун Худо яҳудий бўлмаган бошқа халқларни ҳам — мажусийларни ҳам (Юҳ.4) қутқаришини тушуниш қийин эди. Раббимиз уларга кувғинларни юбориб бу камчиликни тўғрилади, токи улар Қуддусдан қочиб, дунёга гувоҳлик беришсин. Шуниндек, У яна Бутрусга ва Павлусга ваҳдий орқали мурожаат қилиб, мажусийларнинг олдига боришга дават этди (Ҳав.9,10).

5. Вазифадорларни тайинлаш

Вазифадорлик хизматини тайин қилишга сабаб урф-одат муаммоси эди (Ҳав. 6). Бу муаммо шундан иборат эди, жамоат юнон тилида сўзлашувчи бевалардан кўра, кўпроқ ва яхшироқ фақат яхудий тилида сўзлашувчи, “ҳақиқий” яхудий беваларига ғамхўрлик кўрсатаётган эди.

Ҳаворийлар етти кишини танлашга ва уларга бу вазифани юклашга қарор қилдилар. Уларнинг номлари юнонча эканлигидан кўриниб турибдики, жамоат маданиятга хос йўл тутган. Юнонча гапирадиган бевалар ҳам ибронийча гапирадиган бевалар каби эътиборга лойиқлар деб қарор қилинди. Яна грекча гапирадиган эркаклар ўз маданий гуруҳларига яхшироқ хизмат қила оладилар ва бунда барча норозиликлар, барча ҳафагарчиликларга барҳам берилди, деган қарорга келдилар ва шунингдек, яхудий тилида гапирадиган беваларни ҳам ёддан чиқармасликларига ишончлари комил эди. Бу етти вазифадор ҳаммининг олдида хизматга қўйилди ва бу билан, жамоатда “иккинчи даражали” хизматчилар йўқ эканлигини ва ҳеч қачон бўлмаслигини таъкидладилар.

Б. Мажусийлар орасидаги жамоат

Ҳав. 8 бобда тасвирланган қувғинлардан кейин, ниҳоят шогирдлар Самарияда ва ҳатто “дунёнинг энг олис ерларида ҳам” Хушхабарни тарғиб қила бошладилар. Кўплаб мажусийлар уларнинг гувоҳликларига ҳеч иккиланмасдан имон келтирдилар, айниқса ҳаворийлар кўрсатган мўжизаларни кўрганларидан кейин. Ундан ташқари, Худо Павлусни айнан шу гуруҳлар учун хизматга тайинлади (Ҳав. 9:15). Мана шу хизматнинг натижасида кучли қаршиликларга қарамасдан, жамоатда бирданига ўсиш юз берди.

Кичик Асиядаги мажусийлар (яъни, яхудий бўлмаган) яшайдиган вилоятлардаги жамоатларда ҳам яхудийлар сони анчагина эди. Павлуснинг бирор янги шаҳарга келганидаги одатий усули — дастлаб мана шу шаҳардаги яхудийларнинг олдида бориш эди, улар биринчи бўлиб Хушхабарни рад қилганларидан кейин эса мажусийларнинг олдида борарди. Павлус яхудийлар Худо танлаган халқ эканликларини ва улар Эски Аҳддан Худо ҳақидаги билимнинг асосига эга эканликларини биларди. Баъзан у тақводор яхудийларни топарди ва улар бўлажак жамоатнинг ядросига (асоси) айланардилар. Бунинг салбий томони яхудийлар ўзларининг яхудийча маданиятларига ва динларига хос бўлган урф-одатларни ҳам олиб келардилар, бу нарса эса Хушхабарни ўзга халқларга тарғиб қилишга тўсқинлик қиларди.

Янги Аҳдда кўп учрайдиган мавзулардан бири бу — яхудийларнинг Масих танасига қўшилиши ҳақидадир. Масих бўлинишга чек қўйиб, яхудийлар ва мажусийлардан иборат ягона Танани ҳосил қилди (Эф. 2:14-16). Лекин улар доим ҳам биргаликда яхши яшаб кета олмаганлар. Муаммо одатда, яхудийлар миллати бошқа бўлган масихийлардан яхудийча маданият ва диний урф-одатларга амал қилишларини талаб қилганларидан келиб чиққан. Мактублар бундай муносабатни ҳар доим қоралаган.

1. Қуддусдаги буюк кенгаш

Ҳаворийлар Китобининг 15 бобида яхудий урф-одатлари жамоатга кириб келиши бўйича келинган қарорлар ҳақида ёзилган. Яхудий масихийлари нажот топиш учун суннат қилиниш зарур деб талаб қилардилар. Кенгаш асосий саволлар бўйича қуйидаги қарорларни қабул қилди:

- Суннат яхудийларнинг энг муқаддас одатларидан бири эди. Лекин кенгаш уни кутқарилганларга ошиқча юк қўймаслик учун рад қилди (Ҳав.15:10-11,19). Иноят орқали, имон туфайли кутқарилиш ҳар қандай диний урф-одатларни бекор қилди. Галатияликларга мактуби айнан шу мавзудаги саволларга бевосита жавоб тариқасида ёзилган. Янги имонга келганларни яхудийча диний урф-одатларга бўйсунушга мажбур қиладиган ҳар қандай ҳаракатлар қатиян рад қилинган эди.
- Суннат қилинишни бекор қилганидан кейин, кенгаш яхудий бўлмаган масихийлардан қуйидагилардан ўзларини сақалашни сўрашга қарор қилди (Ҳав. 15:19-21):
 - бутларга аталган овқатлардан;
 - жинсий ахлоқсизликлардан ;
 - бўғилган ҳайвон гўшtidан ва гўшти қони билан ейишдан;

21 оят бунинг сабабини очиб беради. Ҳар бир шаҳарда имонга келмаган яхудийлар бўлиб, жамоат уларни Масихга олиб келишни ҳоҳларди. Жинсий ахлоқсизлик, бутларга сиғиниш, ҳаром ўлган ҳайвон гўштини исьтемом қилиш кабилар яхудийларнинг маданиятига шунчалик

тескари эдики, бу нарса уларни Масихга яқинлашишларини жуда қийинлаштириши мумкин эди.

Муқаддас Китобда жинсий ахлоқсизлик аниқ гуноҳ деб айтилган. Унинг тақиқланиши тушунарли. Лекин бутларга аталган гўшт ва гўштни қони билан ейишчи? Павлус кейинроқ ушбу саволга нисбатан муҳим қарорни кўшимча қилди. 1Кор.8 бобида у қуйидаги принципларни баён қилади:

- бутлар — ҳеч нарса эмас;
- биз еяётган озуқа бизнинг Худо билан муносабатимизга таъсир қилмайди.

1Тим. 4:3-5 оятларда у яна ҳар хил овқатлардан тийилишни ҳам қоралайди. Бундан кўриниб турибдики овқатланиш гуноҳ эмас. Аммо “кучсиз биродар”ни васвасага солмаслик учун у бутга аталган гўштни емасликка қарор қилади. Бу ерда Павлус яқиндагина имонга келган, ҳали имонда мустаҳкам бўлмаган, ўзининг Масихдаги озодлигини тушунмайдиган биродарларни назарда тутган. Павлус имонда мустаҳкам бўлмаган биродарларини васвасага солмаслик учун бундай гўштни ейишдан воз кечяпти. Бу Ҳав. 15 даги вазиятга жуда яқин. Шундай қилиб, шогирдлар урф-одатларга икки гуруҳ одамлари учун келиштириб риоя қилганлар:

- Нажот топмаган яҳудийларга;
- “Кучсиз” имонлиларга;

Бу оятлардан биз ўрганадиган муҳим сабоқ шундан иборат, имонлилар Масих олиб келмоқчи бўлган одамларга камроқ тўсиқ бўлиш учун ўзларининг диний шаклларини бошқаришлари, ўзгартиришлари ва иложи борича имонга келмаганларнинг маданиятига мослаштиришлари керак ва шунингдек, имонда кучсиз биродарларига ғамхўрлик қилишлари керак. Шундай қилиб, мана шулар Павлуснинг, уларни кутқарай деб “ҳаммага ҳамма нарса бўлдим” деган сўзлари учун мавзу айланади (1Кор.9:19-23).

2. Антиохиядаги миссиялар

Худо Антиохиядаги жамоатни миссионерлик йўлида жуда қудратли тарзда ишлатди. Айнан ўша ерда Палус ва Барнабони, кейинроқ эса Силани мажусийлар дунёсига Хушхабар ҳақида гувоҳлик бериш учун юборди. Қуддусдаги жамоатга нисбатан бу жамоатнинг ички ҳаёти ҳақида жуда кам нарса биламиз. Антиохия жамоати орқали Худо бизга Хушхабарни барча халқларга етказиш зарур эканлигини кўрсатиб берди. Яҳудийларнинг диний урф-одатлари бу вазифани бажаришда уларга тўсқинлик қилди. Улар ўзларининг сажда қилиш услубларига ўзга халқларга Хушхабарни етказиш учун зарур бўлган ўзгартиришларни киритмадилар ва киритишни ҳам хоҳламадилар. Шунинг учун Худо уларнинг ўрнига Антиохиядаги жамоатни ишлатди. Ҳав. 2-бобда баён қилинган Қуддусдаги жамоатнинг ажойиб бошланиши мана шундай қайғули яқунланган эди.

3. Янги жамоат лавозимларини тайинлаш

Жамоат Антиохия ва Ўрта ер денгизи мамлакатларида тарқалиб борар экан, унинг тузилмасида (структурасида) янги лавозимлар, хизматлар пайдо бўлиб борди. 1Тим. ва Титус мактубларида оқсоқолларнинг сайланиши ҳақида гапирилади. Вазифадорларнинг хизмати давом этади, лекин худди оқсоқоллардагидек, 1Тим. ва Титусда вазифадорларнинг хизматида бўлган талаблар мукамалроқ кўрсатилган. Бундан ташқари бу китобларда биз яна бошқа хизмат лавозимлари, жамоатдаги беваларга ғамхўрликлар ҳақида ўқиймиз. Кўриниб турибдики жамоат тузилиши заруратга қараб ўзгарган, кўпайган ва янгиланган. Жамоат хизматлари ҳам ҳар бир гуруҳнинг ўзига хос томонларига, уларнинг урф-одатлари ва ижтимоий эҳтиёжларига қараб ўзгариб борган (Титус 1:12-14).

4. Римликлар томонидан қувғинлар

Ҳав.8 бобдан бошлаб дастлабки Жамоат кескин қувғинларга дуч келган. Аввалига у яҳудий диний мансабдорлар томонидан, кейинчалик эса римликлар томонидан қаттиқ қувғин қилинган. Масихийларнинг бу даврдаги қайғу-азоблари ҳақида бизга уларнинг имони ва севгиси каби кўп нарса маълум. Янги Аҳднинг катта қисми айнан ана шу даврда ёзилган бўлиб, шунинг учун садоқатли биродарларни ёдда тутиш ҳақида даъватлар кўп учрайди. Умуман олганда ана шу давр имонлилари Раббимизга содиқ қолдилар ва улар биз учун буюк намуна бўлиб хизмат қилдилар. Очiqчасига йиғилиш имконига эга бўлмаганликлари туфайли, улар

уйларда, ўрмонларда, ғорларда учрашар эдилар. Аммо яхудий масиҳийлари учун бундай содиқлик жуда қимматга тушар эди. Улар ҳали ҳам ўз маданиятларининг урф-одатлари ва шакллари қолдириш учун курашар эдилар. Қувғинларнинг кучайиши оқибатида эса, расмий равишда тан олинган яхудийлик динига қайтишга кучли васвасага тушар эдилар. Ўзларининг ўтмишлари ва сажда қилишнинг эски шаклларидан тўла қутилолмаслик, кейинчалик улар учун тузоқ бўлиб қолди. Ибронийларга мактуби айнан мана шу гуруҳ одамларига аталган. Бу Мактубда Павлус уларни Раббимиз Исо Масиҳнинг куч қудратидан кўра эскича сажда қилиш шаклларига умид қилаётганларини ва уларни кўпроқ афзал кўраётганликларини кўрсатиб беради.

III. ЯНГИ АХДДАН — БИЗНИНГ ДАВРИМИЗГАЧА

Янги Аҳд давридан бери кўп вақт ўтди ва масиҳий Жамоат ҳам анча ўзгарди. Ана шу ўзгаришлардан баъзилари ижобий, баъзилари салбий ўзгаришлар бўлди. Уларнинг кўплари таълимотдан, кўпроқ маданиятнинг таъсири туфайли содир бўлди.

A. Давлат жамоатининг ташкил қилиниши

Нихоят Худо азизларининг содиқлиги ғалаба қилди — ҳатто император Константин ҳам имонга келди ва масиҳийлик давлат дини, деган мақомга эга бўлди. Бу дунёнинг диний тасвирини ўзгартириб юборди. Фақатгина уйларда йиғиладиган ва ўз имонлари туфайли қувғин қилинадиган, озчиликни ташкил қиладиган имонли одамлар гуруҳи ўрнига, энди ҳашаматли жамат бинолари, дабдабали диний маросимлар кириб келди, жамоат биноларининг обрўси ва моддий ҳашамати ҳатто имонга келмаган одамларни ҳам ўзига жалб қилди. Ҳамма даврларда ҳақиқий имонлилар—“қолдиқлар”, мажвуд бўлган, бироқ жамоатнинг сиёсий қудрати ва унинг кўзга кўринадиган аҳамияти ошиб боргани сари, унинг илоҳийлиги ва руҳий таъсири камайиб борди. Жамот учун сажда қилиш шакли (формаси), унинг вазифасига қараганда кўпроқ муҳим бўлиб қолди.

B. Жамоатнинг Шарқ ва Ғарбга бўлиниши

Оҳир оқибат католик ва православ жамоатлари бўлинишди. Бўлинишга сабаб, қисман таълимотда бўлса ҳам (“филиокве” мақоласидан: католик жамоати Муқаддас Рух, Ота ва Ўғилдан келиб тушади деб ўргатади, православ жамоати эса Муқаддас Рух фақатгина Отадан келади дейди), бироқ бу бўлинишга кўпроқ даражадаги сабаб Шарқ ва Ғарб орасидаги маданий фарқларга асоланади ва шунингдек, иккала Жамоат раҳбарларининг ҳокимият таллашишлари ҳам бунга катта таъсир кўрсатди. Шарқий жамоатлар ҳам, ғарбий жамоатлар ҳам вазифадан кўра, шаклга ҳаддан ташқари катта эътибор қаратдилар. Уларнинг қандай сажда қилишлари, улар *нимага ишонишларидан* муҳимроқ бўлиб қолди. Шундай қилиб бир-биридан жуда фарқ қиладиган икки хил масиҳийча сажда қилиш шакли пайдо бўлди, бири Шарқда, иккинчиси эса Ғарбда. Эрамизнинг 987 йилида масиҳийликка ихлос қўйган Киевнинг Буюк князи Владимирнинг шаклга бўлган эътиборига бир қаранг-а: “Грекча диний маросимлардан, грекча диндан яхшироқ диндан кўра яхшироғини топиш қийин; бир марта ширинни татиб кўрган ҳар қандай одам, аччиқни истамайди ...” ва кейин жамоат биносининг қурилиши, безаклари ҳақида, хизматнинг шакллари ҳақида гапирилади. Аммо Кимга сажда қилаётганликлари, Кимга имон келтирганликлари ҳақида ҳеч нарса дейилмаган.

B. Протестантлар Реформацияси

Протестант Реформациясининг асосий негизи пайдо бўлган ва илдиз отиб кетган камчиликни — шаклга эътибор беришнинг кучайиб кетганлигини тўғрилаш эди. Улар жамоатни унинг ҳақиқий вазифасига қайтармоқчи бўлишди. Реформаторлар фақатгина Исо Масиҳга бўлган имон орқали ва фақат имон орқали нажот топиш мумкин эканлигини ваъз қилишди. Улар учун жамоатнинг вазифаси, унинг шаклига нисбатан муҳимроқ эди. Бизнинг *нимага ишонишимиз, қандай сажда қилишимиздан* кўра анча муҳимроқ. Православлар ҳам, католиклар ҳам буни қабул қилмадилар ва бу кўплаб фалокатлар ва бахтсизликларни келтириб чиқарди: айнан шу сабабли урушлар бошланди бир мамлакат бошқа мамлакатга ҳужум қилди, имонли ҳам, имонга келмаганлар ҳам ҳалоқ бўлишди Давлат жамоатлари улардан сажда қилиш шакли билан фарқ қиладиган бошқа жамоатларни таъқиб қила бошлади. Янги ерларни

кашф қилган одамлар, бу континентлар “ҳақиқий” динга тегишли эканини эълон қилишга шошилдилар. Ҳамма томондан адолатсиз ҳаракатлар бўларди. Россияда эса православлар православлар (эски удумчилар) билан урушар эдилар. Эски удумчиларни ўлдирардилар, қийнардилар, йиғилганларни уйлари билан ёқиб юборардилар ... Улар сажда қилиш шакли туфайли (нечта бармоқ билан дуо (крестится) қилиш керак деганда келиша олмаганлар) азоб тортдилар, ҳолбуки улар вазифа бўйича бир фикрда эдилар! Ана шу душманликлар, урушлар орасида Протестантлар ҳам аста секин ўша шаклларни — дабдабали бинолар, расмий руҳонийлик ва худди католик ва православлар каби қаттиққўл диний маросимларни қабул қила бошладилар.

Г. СССР давридаги қувғин даври

СССР даврида Шарқий Европа ва Осиёнинг кўп қисмидаги Масихийлик кучли қувғинга дучор бўлди. Бу даврдаги қувғинлар етарлича яхши тасвирланган. Аввалига масихийликнинг ҳамма кўринишлари бир хил даражада қувғин қилинди. Балки Янги Аҳд давридан буён биринчи марта жамоатлар бир-бирига биродарларча муносабатда бўла бошладилар. Жамоат ҳақиқий Янги Аҳд жамоатининг ҳолатига яқинлаша бошлади! — лекин тўлиқ эмас. Ажралиш даври ўз ишини қилган эди. Шаклга эътибор шунчалик кучли ўрнашиб қолган эдики, хатто ўша даврда ҳам жамоатлар бунга ҳаддан ташқари катта эътибор беришарди. Асрлар давомида ўйлаб чиқарилган ва ўрнашиб қолган диний урф-одатлар, қачонлардир асос бўлган таълимотларга нисбатан секинлик билан йўқоларди. Турли мамлакатлардаги қувғинларнинг давомийлиги турли хил эди ва бу жамоатлардаги таълимотнинг йўқотилиш даражасига ҳам таълуқли. Мана шу вақтлар қуддус жамоатида бўлган илиқ муносабатлар ва мустақамлик одатларини қайта тиклаган жамоатларнинг бошланиш даври бўлди. Афсуски улар ҳам шакллар, диний урф-одатлар, маросимлар, анъаналарга нисбатан бўлган носоғлом муносабатдан халос бўла олмадилар (худди яҳудий имонлилар каби). Ундан ташқари яшаб қолиш учун кураш, кўп ҳолларда, адашганлар учун Нажот хабарини етказувчи миссионерлик ҳаракатларини йўқ қиларди. Унинг ўрнига имонга келмаганлар ўзлари бизнинг олдимизга, жамоатга келишлари керак ва бизнинг қониқишимиз учун — диний маданиятимизни қабул қилишлари керак деган фикр пайдо бўлди.

IV. ЗАМОНАВИЙ МАДАНИЯТ ВА ЖАМОАТ

Бизнинг давримизда Шарқий Европа ва собиқ СССР ҳудудидаги жамоатлар ана шу тарихий даврнинг сиёсий, маданий ва диний жараён оқибатларини бошидан кечирмоқдалар. Ҳар бир маҳаллий жамоат ўзига хос имонлилар йиғилишига ва шаклига эга. Битта кўринишда ҳамма учун тўла мос келадиган ниманидир тасвираб беришнинг иложи йўқ. Шак-шубҳасиз айтиш мумкин бўлган ягона нарса — бу ўзгаришлар ҳаммага таъсир қилди. Жамоатга бу ўзгаришлар қанчалик таъсир қилгани, жамоат раҳбарларининг шакл ва вазифага нисбатан қабул қилган қарорларига боғлиқ. Балки бу қарорларнинг баъзилари онгли равишда, тушуниб қабул қилинган ва баъзилари эса тушунмасан қабул қилинган бўлиши мумкин, лекин нима бўлганда ҳам улар қабул қилинди. Бу қарорлардан баъзилари ижобий ва яхши. Бошқаларининг оқибатлари эса ҳалигача жамоатнинг адашганлар учун Хушхабар етказишига тўсиқ бўлиб келмоқда.

Янги Аҳд даври жамоатларини ўрганиб, қуйидаги иккита принципни кўриш мумкин:

- Жамоат шакли маданиятдаги ўзгаришлар ёки эҳтиёжларга мос ҳолда ўзгариб бориши керак.
- Жамоат имонга келмагаларга ва кучсиз биродарларга тўсиқ бўлмаслик учун, гуноҳга йўл қўймаган ҳолда ўз шаклини ўзгартиришга тайёр бўлиши керак.

Афсуски бу принциплар кўпинча аниқлик билан, бироқ аксинча бажарилади. Каломда берилган аниқ наъмуналардан ўрнак олиш ўрнига, биз кўпинча мана бу ҳаракатларнинг бирини қиламиз:

1. Ўзгаришдан бош тортамиз

Кўплаб жамоатлар *ўзгаришдан* бош тортадилар. Улар жамоат ўзининг 2000 йиллик тарихи давомида йиғиб олган “маданий юк”нинг қанчалигини мутлақо тасаввур қила олмадилар. Бу ҳақда билиб эса, булар жамоатнинг анъаналари, деб оқлашлари мумкин. Шакллар вазифаларни четга чиқариб юборди. Жамоатлар ўз анъаналарига ёпиши олиб, худди яҳудий масихийлари

каби йўл тутмоқда. Натижада улар Хушхабар етказа олмайдилар ва замонавий омма олдида худди бегоналардек кўринадилар.

2. Имонга келмаганлардан бизнинг жамоатимиз урф-одатларига мослашишларини кутамиз.

Бундай муносабат шунчалик кенг тарқалганки, бу худди табиийдек туюлади ва ҳеч қанай иккиланишсиз қабул қилинади. Лекин бу Муқаддас Китобга бутунлай зиддир. Муқаддас Китобга асосан *имонли* “ҳамма учун ҳар нарса бўлиши” керак. Биз имонга келмаганлар орасида уларга худди бегоналардек яшамаслигимиз керак, токи улар биздан истаган саволларини ҳеч иккиланмай сўрай олишсин, мулоқот қилишсин ва Хушхабарни биз орқали осон қабул қилишсин. Биз уларни Нажоткорга жалб қила олишимиз керак. Баъзи нарсалар маданиятда гуноҳ ҳисобланади. Ана шундай нарсалар ҳеч қандай иккиланишсиз рад этилиши керак. Лекин, кўпинча ҳамма гап бизнинг жамоатимиз маданияти уларнинг маданиятларидан ажралиб туришида бўлади. Агар ҳамма гап фақат мана шунда бўладиган бўлса, унда жамоат ўзгариши керак. Ҳатто ҳазрати Исо ҳам гуноҳкорларни жалб қилиш учун Ўз маданиятини ўзгартирди — бироқ, шу билан бирга гуноҳсиз бўлиб қолди. (Фил. 2:7; Ибр. 4:15).

Кўпчилик жамоатларда, одатда “кучсиз” имонлилардан кўпгина одатларидан тезда воз кечишларини кутишади, ҳолбуки улар ҳали бунга тайёр бўлмайдилар. Аммо Муқаддас Китоб айнан руҳан кучлилар ўз ҳақ-ҳуқуқларини қурбон қилишлари ва “кучсизлар” учун ҳаддан ташқари оғир юк қўймасликлари керак, деб ўргатади. Неча марта жамоат раҳбарлари худди “кучсизлардек” йўл тутиб, янги имонга келганларни ўз маданиятларидан бутунлай воз кечишлари кераклигини талаб қилганлар?

Тўғри, кучлироқ биродар, кучсизроқни ўргатиши, унга далда бериши керак. Аммо бу секин аста амалга ошиши зарур (зеро, бу — жараён). Биринчи навбатда кучли биродар кучсиз учун ўз эркинлигидан кечиши ва уни руҳан ўсиб етилгунча кўплаб ожизликларига чидаши керак бўлади.

ХУЛОСА

Қийин топшириқ жамоат олдида ҳар доим турган. У бизнинг замонамизда ҳам жамоат олдида турибди. Бу топшириқ шундан иборат, бизни ўраб турган маданиятда мавжуд бўлган гуноҳга қачон қарши туришни, қайси ҳолда эса ҳалок бўлаётганларни кутқариш учун ўзгариб, бу маданиятга мослашишни биз билишимиз керак. Мана шу икки томон доимо тенгликда сақланиши зарур. Бу бизга кўп томони билан илк жамоатдаги яҳудий масиҳийларининг муаммосини эслатади. Улар Раббимизга содиқ эдилар. Улар кучли ибодат қилардилар. Улар бир-бирларини севардилар. Лекин уларга Буюк Топшириқни бажариш учун 2000 йиллик тарихга эга бўлган яҳудийлик маданиятидан ажралиш жуда қийин бўлган эди.

Бизнинг давримизда фақатгина баъзи жамоатлар ўзгаришга ва адашганларга Хушхабарни етказишга тайёрлар, кўплари эса буни истамайдилар. Шунинг учун ҳам янги жамоатларни ташкил қилиш жуда муҳим бўлган вазифа ва янги жамоатларнинг етишмаслиги ҳозирги кундаги долзарб муаммо бўлиб турибди. Жамоатларнинг ижтимоий динамикаси кўпроқ Антиохия жамоатидаги вазиятни эслатади. Янги имонга келганлар жамоатга келиб эски имонлиларнинг диний-маданий “юк”ларига дуч келмайдилар. Бундай жамоатлар уларни ўраб турган дунё ва маданият билан осон ва тез тил топишиб кетадилар. Уларнинг имкониятлари чегараланмаган. Қотиб қолган шаклларга эга бўлмасдан, улар адашганларга яхшироқ Хушхабар етказиш учун ўзларининг шаклларини ва ҳаётларини ўзгартиришга ҳар доим тайёрдирлар.

Янги жамоатга раҳна солувчи ҳавфлар ҳақида ҳам бир-икки оғиз гапириш мақсадга мувофиқ бўлади: янги имонлилар таълимот ва муқаддаслик ҳақида кам биладилар. Антиохиядаги жамоат бу муаммони яхши ўқитувчилар ёрдамида ҳал қила олди (Ҳав. 13:1). Улар одамларни муқаддаслик ва иноят ҳақида ўқитганлари сари, Худо уларни ва шогирдларини дунёнинг ўша даврда маълум бўлган барча минтақаларида гувоҳлик беришда ишлатди. Илоҳим, сиз билан биз ҳам ўз давримизда ана шундай содиқ шогирдлар бўлиб қолайлик.

САВОЛЛАР

- Сизнинг мамлакатингизнинг ёки минтақангизнинг асосий маданий хусусиятлари қандай? Улар қаердан келиб чиққан? Улар тарихдан, диндан, сиёсатдан, иқлимдан, хаёт тарзидан ёки яна бирор нарсдан келиб чиққанми?
- Имонли диний маданиятга мос келмайдиган нарсани гуноҳдан қандай қилиб ажрата олади?

ТОПШИРИҚ

- Ўтилган машғулотлар давомида ўрганилган шакл ва вазифа ҳақидаги дарсларни такрорланг. Ўз жамоатингизнинг шакл ва вазифаларини санаб беринг.
- Олинган жавоблар рўйхатини масиҳий жамоатга нисбатан тарихий ва маданий таъсирлар ҳақида билганларингиз бўйича баҳоланг.
- Мамлакатингиздаги масиҳийликнинг бошқа тарихий бўлақларини — католик ёки православларнинг алоҳида хусусиятларини санаб беринг. Олдиндан Худодан донолик сўраб ана шу хусусиятларнинг қайси бирлари сизнинг жамоатингизда мавжудлигини таҳлил қилиб чиқинг. Уларни салбий ва ижобийлигига қараб иккита категорияга ажратинг.

3 Қисм: Руҳий ўсиш

Рухий Ўсиш

1,2 дарслар

Қонун ва Хушхабар

Дарс режаси:

Ушбу дарснинг мақсади — бизнинг кунларда кенг тарқалган муаммони очиб бериш, яни: қонунга қаттиқ риоя қиладиган, бироқ Худога ва одамларга нисбатан севгида ўсмаётган имонлиларни кўрсатиб бериш. Биз бу муаммонинг томирини, асосини муҳокама қиламиз, яни: муқаддасликка Исо Масихнинг Хушхабарига бўлган имонда ўсиш билан эмас, балки қонунни бажариш орқали эришиш хоҳиши ҳақида. Шуниндек, бизда ва бошқа одамларда ҳақиқий ўзгаришлар қай тарзда содир бўлишини ҳам билиб оламиз.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб чиқиб, ҳар бир ўқувчи:

- Худо қонунининг мақсади нимадан иборат эканлигини ва бу қонун қандай қилиб, охир оқибатда, бизни Исо Масихга ҳар доим ва ҳар дақиқада муҳтож эканлигимизни англашимизга олиб келишини тушуниши керак.
- Хушхабарга нисбатан ўсиб борувчи имон бизни қонунга амал қилишдан Худога ва бошқа одамларга бўлган ҳақиқий севгига олиб боришини англаши керак.
- Худога қонуннинг эски ҳарфма-ҳарф йўли бўйича эмас, балки Рухнинг янги йўллари билан хизмат қилишга ўрганиши керак.

Дарснинг режаси:

- I. Худонинг қонунга нисбатан мақсади.
- II. Қонуннинг чегараланиши.
- III. Қонун бўйича ҳаёт.
- IV. Рух бизни қонундан озод қилади.
- V. Рухдаги ва Хушхабарга бўлган имондаги ҳаёт.

Илова:

1А “Қандай қилиб ўзим ўзгара оламан ва қандай қилиб бошқаларни ўзгаришга етаклай оламан”

1Б “Қонун ва ҳарф Хушхабар ва Рухга қарши — Хушхабар ваъзхонларига соғлом маслаҳат”, Мартин Лютер

Ўқитувчилар учун кўрсатмалар:

Бу дарснинг кўп мавзулари Рим.7:1-13; Гал.3:1-5; 3:19-26 оятларига асосланган. Дарсга тайёрланар экансиз ана шу оятларни яна бир марта ўқиб чиқинг.

СЎЗ БОШИ

Қонун ва Хушхабар ўртасидаги муносабат Жамоат раҳбарлари муҳокама қиладиган муҳим мавзуларидан бири ҳисобланади. Жамоатнинг бутун тарихи давомида бу мавзу бир неча марта умумий баҳс-мунозараларнинг марказида бўлган. Биринчи мана шундай баҳс-мунозара Хаворийлар Китобининг 15 бобида, шунингдек Римликларга ва Галатияликларга мактубларида баён қилинган. Муҳокама қилинадиган совол қуйидагидан иборат эди: Жамоат қонунга риоя қилишни Худога хизматнинг асоси деб ҳисоблаши керакми? Оддий тил билан айтганда жавоб „йўқ“ эди (Хав.15:19-21). Мана шу каби баҳслар XVI асрда немис монахи Мартин Лютер „имон билан оқланиш“ деган таълимотни қайта очганида яна такрорланди. Лютер, нажотни

савоб ишларга боғлиқ бўлмаган, Худонинг Ўз хоҳиши билан ато қилинган инъоми, инояти деб эълон қилди ва айнан мана шундан протестантлар Реформаси бошланди.

Мана шу воқеаларнинг ҳар бирига Муқаддас Рухнинг буюк ҳаракатлари йўлдош бўлди. Хаворийлар китобида тасвирланган вақтларда ҳам, протестантлар Реформаси даврида ҳам Худонинг Шоҳлиги жадаллик билан кенгайиб борди, одамлар Исо Масиҳга имон келтирдилар, маҳаллий жамоатлар ташкил топди, бутун вилоятлар, минтақалар ўзгарди. Хўш, нима учун биз Худонинг ана шундай қудратли ишларини бугунги кунда кўрмаймиз? Исо Масиҳнинг, ўзгартирадиган қудратили таъсирини кўриш учун нима қилиш керак? Балки бу саволларга қисман жавоб, биз Хушхабарнинг кучига эркинлик бермасдан, ўз хизматимизда қонунга таянишимиздадир.

Биз бу дарсада дастлаб Худонинг одамларга қонунни беришидан кўзлаган мақсадларини ўрганиб чиқамиз. Иккинчидан, қонуннинг чегараланганлигини ва нима учун солиҳликка олиб бормаслигини таҳлил қиламиз. Ва учинчидан, бизга Янги Аҳд таклиф қилган янги ҳаёт тарзини кўриб чиқамиз. Бизнинг умумий муҳтожлигимиз шундан иборат: биз ҳаммамиз Хушхабарга бўлган имон ва Муқаддас Рухнинг кучи билан яшашни ўрганишимиз керак.

I. ХУДОНИНГ ҚОНУНГА НИСБАТАН МАҚСАДИ

A. Қонун бизга Худонинг муқаддаслигини кўрсатади

Худо ўзининг қонунини бизга Ўз улуғворлигини тўсиб турган пардани очиш учун берган, токи биз Унинг етиб бўлмас Муқаддаслигини (бизнинг инсоний онгимиз ва юрагимиз қабул қила оладиган даражада) мақсад қила олайлик. Мана шу — Худо қонунининг мақсади. Муқаддас Китобни ўқиган одамга, Худонинг қонуни қанчалик „қаттиққўл“ эканлигини кўриш қийин эмас. Ҳа у қаттиққўл, чунки Худонинг муқаддаслиги қаттиққўл. Биз бу қаттиққўлликни, ҳаётимизнинг муқаддаслиги учун кўйган талабларда, уни бажара олмаганимизда бериладиган қаттиқ жазоларда кўраемиз. Худонинг қонунига риоя қилмаганда бериладиган жазога қаранг (мисол учун: Чиқиш 21:15-17, 22:20 ва Иккинчи қонун 22:20-22). Бузуқчилик қилгани учун иккала айбдор ҳам тошбўрон қилинади. Агар ўғил жаҳл устида ота-онасига ёмон гапирса, у ўлимга маҳкум қилинади. Бу ҳақда ўйлашнинг ўзи даҳшат, чунки бу қонунлар бизга нисбатан қўлланганда қанчамиз аллақачон ўлган бўлардик.

Балки Худонинг қонундан Унинг муқаддаслигини кўрмаслик учун қочиш керакдир? Йўқ, асло ундай эмас. Бунинг устига, агар биз Худонинг муқаддаслиги ҳақида билмасак, кўп азоб чекамиз. Худони ва Унинг муқаддаслигини билиш, бизга Исо Масиҳга бўлган ҳақиқий муҳтожлигимизни ва биз учун тўлов кераклигини тушуниш учун зарурдир. Худонинг муқаддаслигини англашда ўсиб бормасак, биз бошқаларга муносабатда ўзига бино кўйган, раҳмсиз, мағрур бўлиб қоламиз.

Шундай қилиб, қонун керак. Биринчидан, имонга келмаган одамга, унга Худонинг буюк муқаддаслигини очиб бериш ва уни Исо Масиҳга олиб келиш учун. Қонун имонли учун ҳам зарур, унга муқаддаслик нима эканини кўрсатиш учун, у қилаётган нотўғри ишларни фош қилиш ва нималар бўйича албатта тавба қилиши кераклигини кўрсатиш учун зарур. Қонун — бу Худонинг кўриниб турган характери деса ҳам бўлади. Унинг характериға тақлид қилиш учун эса биз маълум бир наъмуналарга муҳтожмиз, буларни эса бизга қонун кўрсатиб беради.

B. Қонун бизнинг гуноҳимизни очиб беради

Қонуннинг иккинчи мақсади бизнинг гуноҳимизни кўрсатиб беришдир. Римликлар 7:7 оятида қонун хаворий Павлуснинг ҳаётида қандай ишлагани ҳақида гапирилади. „Ўзганикени истама...“ деган қонундан у бошқаникени исташ гуноҳ эканлигини билди. 8 ва 9 оятларда Павлус унинг юраги бошқаникени истаганида амр унинг учун худди ойна каби рол ўйнаганини айтади. Хаворий шундай ёзади: „... гуноҳ амр орқали баҳона топиб, мени алдади, амр орқали мени ўлдирди.“ Ўзидаги гуноҳнинг қанчалик „тириклигини“ кўриб Павлус ўзини Мусонинг „Бу қонуннинг сўзларини бажармаган ва унга амал қилмаган лаънати бўлсин!“ деган сўзлари бўйича Худодан ажралганини англаб етди. Қонун орқали у ўзини лаънатланганлигини, гуноҳда ўлганлигини тушунди.

Биз тушунишимиз лозим бўлган принцип бўйича қонун худди касалликни таҳшиш қиладиган асбобга ўхшайди. Агар ўпкангизда ниманидир шубҳа қилсангиз, кўкрак

қафасингизни рентген қилдиргани касалхонага борасиз. Рентген аппарати сиз туберкулёз билан касалланганмисиз ёки йўқми, буни аниқлаб беради. Агар ижобий жавоб олсангиз, яхши, бироқ агар салбий жавоб олсангиз-чи, сиз “мени касалимни аниқлаган асбоб, бу касалимни даволайди” деб умид қилиб, яна рентген хонасига қайтармидингиз? Албатта йўқ, чунки ташхис қўйиш соҳаси бўйича энг аъло асбоб ҳам даволаш учун мутлақо яроқсиз. Қонун ҳам худди шундай ишлайди. Унинг вазифаси — гуноҳни кўрсатиб бериш, у ҳақиқий солиҳликни бизга бера олмайди.

В. Қонун бизга ҳазрати Исога бўлган муҳтожлигимизни кўрсатади

Агар қонун таъкидлагандек, Худо муқаддас ва биз — гуноҳкор бўлсак, у ҳолда биз нима қилишимиз керак? Бизга Нажоткор керак! Қонуннинг учинчи мақсади — бизга ҳазрати Исога бўлган муҳтожлигимизни кўрсатишдан иборатдир.

Худо қонунни бизга “Масихга бошловчи мураббий”,– сифатида берган (Гал. 3:24). Хўш, бунинг маъноси нимада эканлигини биламизми? Худонинг муқаддаслигини кўриб, қонун талабларини мустақил равишда бажаришга қобилиятсиз эканлигимизни тушуниб, биз Масихга бўлган муҳтожлигимизни англашни бошлаймиз. Хўш, биз Масихга имон келтирганимиздан кейин, қонуннинг асосий таъсири тўхташи кекрак деб ўйлаймизми? Балки биз масихий бўлганимиздан кейин қонун бизга Масихни кўрсатишни бас қилиши керак деб ўйлармиз? Йўқ, қонун тинимсиз бизни олдимизда, у доим бизни Худонинг фарзандлари деб аталишга лойиқ қиладиган ва фақат Ўзигина қонуннинг шартларини бажарадиган — Исо Масихга бўлган муҳтожлигимизни эслатиб туради.

Тажрибали чўпоннинг қуйидаги фикри ҳақида ўйлаб кўринг. Мана унинг гувоҳлиги:

“Шуни тан олишим керакки, мен кўп йиллар давомида масихий бўла туриб, қонун менга Исо Масихни кўрсатишни давом этиши кераклигини тушунмаганман. Бундай муносабатим ўзимнинг шахсий ҳаётимни ва хизматимни кўришда ўз аксини топган. Мен аввалги гуноҳларимдан қутилганимдан сўнг беихтиёр равишда Худонинг қонунини тўлалигича бажаришни бошладим, деб ўйлардим. Бинобарин, Худонинг Қонунини бажараяпман деб ўйлар эканман, мен иноят ва Хушхабарга бўлган катта муҳтожлик сезмаганман. Мен нима учун бошқалар Қонунни бажаришда мендек мувофақиятга эришмаганликларини тушуна олмасдим. Мен, чўпонлик қилган биринчи жамоатдаги одамларда ҳеч қандай ўзгаришлар содир бўлмаётганидан хижолатда эдим. Лекин афсуски, мен у пайтда кўр эдим ва ҳаттоки ўзимда ҳам алоҳида ўзгаришлар содир бўлаётганини кўрмас эдим, зеро мен аслида ўзгартиришга қодир бўлмаган нарсанинг ўзгартирувчанлик кучига ишонар эдим. Шунча вақт давомида мен Қонунни бажараяпман деб ўйлаб юрган эканман, аслида эса шунчаки фарзийга айланиб қолган эканман. Менинг ўзим қонунга қайсидир даражада риоя қилдим, лекин шу билан бир қаторда бошқалардан ҳаддан ташқари кўп нарса талаб қиладиган бўлиб қолдим.”

Хўш, сизнинг хизматингизга ҳам юқоридагидек “талаб қилувчи”, “қонунчи” севги хосми?

II. ҚОНУННИНГ ЧЕГАРАЛАНГАНЛИГИ

Кўриб турганимиздек, Қонун жуда муҳим аҳамиятга эга. Муқаддас Ёзув бизга Худонинг Қонуни яхши эканлигини ўргатади. Рим.7:12 оятида айтилишича: *“Қонун – муқаддасдир, ҳар бир амри ҳам муқаддас, одил ва яхшидир”*. Аммо, барибир, ўзининг солиҳлигига ва яхшилигига қарамасдан Қонун Худога маъқул бўлган ўсишнинг тўла қонли асоси бўла олмайди (Рим. 8:3; Гал. 3:21). Кўриб турганимиздек Қонун ҳозир ҳам, илгари ҳам ва умуман ҳеч қачон одамни муқаддас қила олмаган (Гал.3:1-25), зеро у аввалданоқ бошқа нарса учун мўлжалланган. Қонуннинг вазифаси бошқа, у қуйидаги сабаблар туфайли бизни, муқаддас қила олмайди:

А. Қонун юракка қаратилган бўлмайди

Муқаддаслик асосан юракнинг ҳолатига боғлиқ (2Қонун 6:4–5; Матто 22:37–38). Юрак ўзгарганда, бошқа барча нарсалар ҳам ўзгаради. Қонунни астойдил бажаришга асосланган муқаддаслик, одатда масихий камолот муқаддаслик ва тўғри хулқ–атвор билан якун топади деган нотўғри ишончдан келиб чиқади. Фарзийлар, уламолар ва билимга астойдил берилган кишилар ҳам худди шундай йўл тутганлар (Матто 23:23–28). Улар қонунга астойдил риоя

қилиш орқали муқаддасликка эга бўлишга ҳаракат қилганлар. Бироқ, ҳазрати Исода бу нарса ўзгача бир таъсурот вужудга келтирмаган.

Мисол учун “бошлиқлардан бири”ни оламиз (Луқо 18:18–23). У “яхши инсон” бўлган, барча қонунларга риоя қилган, бироқ мол-мулкни сотишни истамаганлиги унинг юрагининг ҳолатини очиқ намоён этган. Қонунни бажаришга қарамасдан, у солиҳ, муқаддас инсон бўлмаган.

Хўш, бизнинг фикримизча масиҳийликда ўсиш қандай содир бўлади? Биз диққат-этиборимизни кўпинча маълум бир тадбирлар рўйхатига, яъни Инжил ўқиш, савоб ишлар қилиш, жамоат йиғилишларига бориб туриш, имонга келмаганларга гувоҳлик бериш ва ибодат кабиларга қаратамиз. Албатта, буларнинг барчаси бизга буюрилган ва имонда ўсишнинг воситалари ҳисобланади. Аммо, агар биз, бу барча ишлар ўз-ўзича бизда муқаддасликни келтириб чиқаради деб ўйласак катта хатога йўл қўяётган бўламиз. Биз муқаддасликка шу нарса орқали эришамиз деган ҳаёл билан, ўз этиборимизни қилишимиз керак бўлган мажбуриятларимизга қарата бошлаймиз. Лекин бизнинг юрагимизнинг ҳолати аянчли бўлиб қолаверади ва Масиҳ бизда ишлаётганини англаб етмаймиз ва шунингдек имон билан ҳаёт кечиришнинг асоси ҳам бўлмайди.

Биз кўп жамоатларда шу каби тадбирлар, ишлар рўйхатини бажаришга бўлган садоқатни кўрамиз, лекин амалий ҳаётда муқаддасликка талпинишни эса афсуски кўрмаймиз. Баъзида эса, қондаларга астойдил риоя этишни, лекин шу билан бирга одамларга бўлган севгининг етишмаслигини кўришимиз мумкин. Ташқаридан қараганда “муқаддаслик” образига яқинлашув содир бўлиши мумкин, бироқ ботинан атрофдагиларга нисбатан муносабат танқидий ва шафқатсиз бўлиб қолавериши мумкин. Бу — “Масиҳнинг қиёфаси томон ўзгариб бориш” эмас. Кўпинча шу тарзда, бизнинг ҳаётимизга севгидан маҳрум бўлган, итоаткорлик ва имондан маҳрум бўлган “муқаддас ишлар” кириб келади.

Ўз этиборимизни қонунга “муқаддаслик ўлчови” сифатида қаратиб, имонлига Янги Аҳд келтирадиган юракнинг тубдан ўзгаришини этиборсиз қолдирамиз. Хушхабарнинг марказида юракдан, тубдан ўзгариш туради (Рим. 12:2, 2Кор. 5:17). Бироқ афсуски, биз ҳозирги кундаги Жамоатга қараб, бундай ўзгаришни кўрмаймиз. Дунёдаги кўпчилик масиҳийларнинг юраги аслида Худога қаратилган эмас. Бунинг асосий сабабларидан бири бу – одамларнинг ҳаёти ва хизматининг қонунга асосланганлигидир. Бунинг оқибатида Жамоат ҳануз Қадимги Аҳддаги Исроилга ўхшаб, ўша-ўша заифликларга эга.

Б. Қонун айбдорлик ҳиссини юзага келтиради (пайдо қилади)

Агар сиз Худо билан ўзаро муносабатларингизнинг асоси сифатида қонунни қабул қилсангиз, у ҳолда у билан “лаънат” ҳам келади. Лаънат шундан иборат, қонун “ҳамма нарса ёки ҳеч нарса” принципига асосланган. Агар сиз қонунга риоя қилиб яшамоқчи бўлсангиз, у ҳолда уни тўлиқ — барчасини бирдан бажаришингиз керак (Гал. 3:10). Бироқ ҳеч ким Қонунни тўлиқ бажаришга қодир эмас, зеро Худонинг муқаддаслиги ҳар қандай таффақкурдан устун турганидек, Қонун ҳам бизнинг имкониятларимиздан устундир. Шундай қилиб, диққат-этиборни доимо қонунга риоя қилишга қаратиш, доимий айбдорлик ҳиссини ҳосил қилаверади, чунки ҳеч бир одам Қонунни, ҳеч бўлмаса қониқарли даражада бажаришга ҳам қодир эмас. Ва бу ҳолда, Қонун бизга кўмак бериш ўрнига бизни ҳукм қилади. У бизнинг этиборимизни хатоликларга қаратиб, Масиҳнинг ишига, Муқаддас Рухнинг кучига ва Самовий Отамизнинг фарзанди эканимизга шубҳа уйғотиб, биздаги хурсандчиликни олиб қўяди.

Қачонки жамоат бошлиқлари иноят ҳақида эслатмасдан, бутун диққат-этиборларини қонун талабларига қаратсалар, бу нарса жамоатдаги одамларга кўтариб бўлмас оғирлик юклайди. Бундай бошлиқлар одамларга Хушхабарда мавжуд бўлган жавобни кўрсатиш ўрнига фарзийларга ўхшаб, “одамларга Худонинг қонунини бажаришга ёрдам бериш ниятида” кўпинча ўзлари яна қўшимча қонунлар яратадилар. Шундай йўл тутиб, улар Худонинг сурувига шунчаки қўшимча равишда, меъеридан ортиқ қийинчилик юклаб қўядилар холос.

Машҳур рус ёзувчиси Достоевский ўзининг “Жиноят ва жазо” китобида асарнинг асосий қаҳрамони Раскольниковни қишлоқ йўлида кетаётган жойини тасвирлайди. Йўлда у араваси лойга ботиб қолган бошқа бир йўловчини учратади. Аравакаш отни савалаш орқали уни, аравани лойдан чиқаришга мажбур этишга уринади. От муваффақиятсиз уринишлардан кучсизланади ва ҳолдан тойий бошлайди. Бироқ аравакаш, қамчи жониворга кўпроқ куч

беради деган ҳаёл билан уни савалашда давом этади. Агар бу эпизоднинг охири ёдингизда бўлса, у жудаям ачинарли: аравакаш охир оқибат отни ўлгунигача савалайди ва от ўлиб қолади. Бу ҳолат, одамларга Хушхабар ҳақида ва унга бўлган имон Худога бўлган хизматимизда бизга эркинлик, хурсандчилик ва куч бериши ҳақида гапирмасдан, нукул уларга Қонуннинг шартларини гапираверишдан иборат бўлган ҳаракатларимизни эслатади. Айбни ҳис қилишни уйғониш сифатида олиш орқали, биз яна ўша нарсага — севгисиз итоаткорликка ва имонсиз “савоб ишлар”га эришамиз.

В. Қонун мағрурликни юзага келтиради

Баъзи одамлар Қонунни бажаришни бошқаларга қараганда яхши уддасидан чиқадилар. Одатда, уларда ташкилотчилик қобилиятлари ва шахсий интизомлилик яхши ривожланган бўлади. Кўпинча бундай одамларни, уларнинг юраклари чинакамига севишни билгани учун эмас, балки улар қонун-қоидаларга кўпроқ ва яхшироқ риоя қилганликлари учун масиҳийлик ҳаётининг намуналари сифатида мақтайдилар.

Балки сиз ҳам буни бошқалардан кўра яхшироқ уддалаётганларнинг биридирсиз. Сиз қонунни астойдил бажаришга ҳаракат қилганингиздан, ўзингизни янада солиҳроқ ҳис қиляпсизми? Агар шундай бўлса эҳтиёт бўлинг! Айниқса оғир ҳаёт ва ўзини тута билишда намоён бўладиган қонунни бажаришга ва яхши ишларни қилишга бўлган ҳаракат кўпинча “акс таъсир”га хос хусусиятга эга бўлади, яъни ўзига бино қўйиш ва мағрурликни юзага келтиради. (Эфес. 2:8–9, Филип. 3:4 ва кейингилар). Ўз ҳаракатлари билан қонунга риоя қиладиган одам, кўпинча эришган муваффақиятларидан мағрурланишни ҳис қилади (Рим 2:23). Бироқ мағрурлик ҳеч қачон ва ҳеч қандай ҳолатда солиҳ одамнинг фазилатлари қаторига кира олмайди (Филип. 2:1–11, Рим. 12:3).

Агар Иброҳим Худо олдида ўзининг қилган ишлари билан оқланганда эди, унда у мақтаниши мумкин эди (Рим. 4:2), лекин у имони туфайли оқланди ва шунинг учун унинг мақтанишга ҳеч қандай сабаби йўқ эди. Хуфонинг меҳрибонлигига бўлган миннатдорчилик унинг чин юрагидан чиқди. Шунга ўхшаб солиҳ одам ҳам ўзининг руҳий ҳолати билан, худди ўз ишлари билан эришгандек керилмайди. Биз Худо бизда ва биз учун қилган нарсалар билан мақтанамиз (1 Кор. 1:29–31; Гал. 6:11).

Ш. ҚОНУН БЎЙИЧА ҲАЁТ

“Қонунга астойдил риоя этишни ёки қонунчиликни Худодан мукофот ва марҳамат олишга лойиқ бўлиш мақсадида маълум қонун-қоидаларни бажаришга йўналтирилган ҳаёт, деб тасвирлаш мумкин.” (Ходерн 6 бет) Шубҳасиз, солиҳ одам ўзида Худонинг муқаддаслигини акс эттиришга ҳаракат қилади. Бироқ мукофот ёки алоҳида марҳамат олиш мақсади билан қонун – қоидаларга амал қилиш — бу энди қонунга бўлган ҳурматдан кўра бошқа нарсадир.

Афсуски, кўпчилик одамлар Худо қонунининг аҳамияти ҳақида нотўғри тасаввурга эгадирлар ва шу сабабли улар Худога ҳам қонунчилик билан муносабатда бўладилар. Бу айниқса, қонунга амал қилишимиз бизни муқаддасликка олиб боради, деган кенг ёйилган тасаввурга асосланган, доим қонун талабларини бажаришга эътибор бериладиган жамоатларда ўзининг ёрқин ифодасини топади. Бизни тўғри йўлда сақлаб қолиш учун тобора янги ва янги қоидалар яратилмоқда. Ташқи солиҳликни ушлаб туриш учун ҳам янада янги ҳийла–найранг усуллар ва дастурлар яратилмоқда ва киритилмоқда. Буларнинг барчаси — қонун-қоидаларга, дастурларига риоя қилиш бизни танавий заифликларимизни камайтиради ва бизда муқаддасликни вужудга келтиради, деган умидда қилинмоқда.

Қонун асосидаги ҳаётни қуйидаги диаграмма орқали кўрсатиш мумкин. Агар бизнинг ҳаётимиз қонунга асосланган бўлса, кўпинча қилган гуноҳимизни билганимизда ўзимизни оқлашга тушамиз ёки бошқаларнинг айбдор этамиз ёки умуман гуноҳ иш қилганимизни инкор этамиз. Бу бизни ё мағрурликка ё тушкунлик ҳолатига олиб келади ва бу ўз гуноҳимизни сезганимизда қандай ҳаракат қилишимизга боғлиқ бўлади. Агар биз гуноҳимизни ўз кучимиз билан енгмоқчи бўлсак бунинг натижаси мағрурлик бўлади, агарда гуноҳ ғалаба қозонса унда тушкунликка олиб келади. Лекин, кўриб турганингиздек, ҳеч бир ҳолда ҳам хурсандчилик йўқ (Гал 4:15 оятида Павлус: “*Қани энди сизнинг ўша пайтдаги бахтиёрлигингиз?*” — дейди; инглизча таржимада “*сизнинг хурсандчилигингизга нима бўлди?*” — Тарж. изоҳи). Қачонки хизматни амалга оширётганимизда бизни даъват қилувчи сабаб қонун бўлса, унда хизматимиз

бизнинг башарий (танавий) кучимиз орқали амалга оширилади. Оқибатда, агар бу хизматда муваффақиятга эришсак яна мағрурлик келиб чиқади ва омадсизлик бўлса тушкунликка олиб келади.

Расм 1.1 Қонун бўйича ҳаёт
Худди етимдек — қонун бўйича ҳаёт

IV. РУҲ БИЗНИ ҚОНУНДАН ҲАЛОС ҚИЛАДИ

Ҳазрати Исонинг хочдаги жасорати осмон ва ернинг орасидаги ҳамма нарсани бутунлай ўзгартириб юборди. Ўзининг ўлими ва қайта тирилиши орқали У қонун устидан ғалаба қозонди ва бизга ҳаётимизда анчагина кучли таянч бўла оладиган Муқаддас Рухни берди.

Матто 5:17 оятида ҳазрати Исо, Эски Аҳддаги Қонунга нисбатан ҳурматсизлик қилганлиги учун айбланганда, қуйидаги танбеҳни беради: “*Мен Таврот ёки пайғамбар оятларини бекор қилгани эмас, балки бажо келтиргани келдим.*” Баъзи одамлар бу оятдан, қонун ҳозир ҳам Эски Аҳд замонидегидек худди ўша кучга эга деган ғояни қўллаб-қувватлашда фойдаланишлари мумкин. Шунга қарамасдан бу ерда “*бажо келтириш*” деб таржима қилинган “плерао” деган грекча сўз “яқун яшаш, тугатиш” деган маънога эга.

“Плерао” деган сўзнинг қуйидаги оятларда ишлатилишига эътибор беринг:

- Исо Ўзини тинглаб турган халққа бу сўзларни айтиб бўлгандан (плерао) кейин (русча таржимада “*окончил все слова Свой*”), ...” (Луқо 7:1)
- Бу воқеалар бўлиб ўтгандан кейин (плерао), ...” (Ҳав. 19:21)
- Икки йилдан сўнг (плерао) ... (Ҳав 24:27)

Бошқача айтганда Матто 5:17 оятини қуйидагича таржима қилиш мумкин: “*Мени Таврот ёки пайғамбар оятларини бекор қилгани келди, деб ўйламанглар Мен бекор қилгани эмас, балки яқун топтириш (тугатиш) учун келдим.*”

Чиндан ҳам Исони қилган иши Қонун учун интиҳо (яқун) бўлди, қуйидаги Янги Аҳддан келтирилган оятлар ҳам шу нарса ҳақида гапирди:

- “Энди эса илгари бизни боғлаб турган Қонун қаршисида ўлиб Қонундан озод бўлдик. Шундай қилиб, биз эски ҳарфма-ҳарф йўл билан эмас, балки Янги Рух йўли билан юриб Худога хизмат қилмоқдамиз”.
- “Масих эса биз учун лаънатланиб, бизни Қонун лаънатида халос қилди” (Гал 3:13)
- “Бошқача айтганда биз имон билан оқланишни кутар эканмиз, қонун Масихга бошловчи мураббийимиз бўлган, лекин имон пайдо бўлгандан сўнг, биз энди қонуннинг тарбиясида эмасмиз” (Гал 3:24–25)

Қуйидаги оятлар кўрсатаётганидек, Масих қонун устидан ғалаба қозонди ва бизни унинг лаънатида халос қилди. У қонунни Ўзининг бекаму-кўст, мутлақо итоаткорлиги билан бажо келтирди. Исо Масихга имон келтиргач, биз энди қонун ҳукми остида эмасмиз! Биз Худога бўлган итоаткорлигимизда муваффақиятсизликка учрасак, уни лаънати остига тушиб қолмаймиз. Биз Масихнинг тўлиқ кечирими ва Унинг мутлоқ солиҳлигига эгамиз ва бизнинг Унга бўлган имонимиз қонун биздан талаб қилган нарсаларни бажаради.

V. РУХДАГИ ВА ХУШХАБАРГА БЎЛГАН ИМОНДАГИ ҲАЁТ

Агар қонун бизнинг Худо билан ўзаро муносабатимиз асоси бўлмаса, хўш, у ҳолда унинг асоси нима бўлади? Энди, яъни ҳазрати Исо Масих бизни қонундан халос қилганидан, биз муқаддасликда камолотга қандай эришишимиз керак? Агарда қонун биз ўйлаганчалик кучга эга бўлмаса, демак биз имонга келмаган одамларга ўхшаб яшасак бўлаверадими? Кўпчилик масихийлар башарий табиатлари билан ва қонун остида шунчалик кўп ҳаёт кечирганларки, натижада улар камолотга эришининг бошқача йўлини ҳатто тасаввур ҳам қила олмайдилар. Шунга қарамасдан бундай йўл мавжуд! Бу масихийлик, ҳаётнинг янги йўли бўлиб, у ҳақиқий, чинакам кучни англаш йўлидир. Бу йўл бизга Худога бўйсунуш ва унинг Шохлигини кенгайтириш учун хизмат қилиш имкониятини беради, биз ҳам бу йўлдан юришни ўрганишимиз керак.

Инжил бизга, Худо одамларга қонун эмас, балки иноятга асосланиб мурожаат қилишини ўргатади. Бу нима эканлигини тушуниш учун, Инжилда тез–тез учрайдиган, яъни Худо бизнинг Отамиз, биз эса — Унинг фарзандларимиз деган ўхшатишни эслаш кифоя. Ёшлигида ота–онасининг севгисини кўрган хис қилган ҳар бир инсонга иноят тушунчаси тушунарли! Суюкли фарзандга ота–онанинг яхши муносабатига сазовор бўлишни ҳожати йўқ: уни ҳеч қандай шартларсиз шунчаки борлиги учун севишади. Фарзанд ота–онага қулоқ солмай, уларни умидларини пучга чиқарганда, уни жазолашади, бироқ бундан кейин унга кечиримни “ишлаб топиш” керак эмас (дарбадар ўғил ҳақидаги матал). Нима қилишдан қаътий назар у ўғиллигича қолаверади ва у ҳеч қандай шартларсиз доимо суюкли бўлади (Хордерн, 7-бет).

Биз, Худонинг фарзандлари Ўз Отамиз билан Хушхабарнинг озодлик берувчи кучи ва бизда яшаётган Муқаддас Рух орқали мулоқотда бўлишимиз мумкин. Биз фарзанд бўлиб қабул қилганимизда, Унинг кучини ҳам қабул қилганмиз (Эфес. 1:13; Гал. 4:6; Рим. 8:14). Рухдаги ва Хушхабарга бўлган имондаги ҳаёт бизнинг ички, рухий, шунингдек ташқи ҳаётимизни ҳамда бошқаларга бўлган хизматимизни ҳам ўзгартириши керак.

A. Рухдаги шахсий рухий ўсиш

1. Рух бизга бўйсунушни ва шахсий муқаддасликда ўсишнинг янги йўлини тақдим этади

Биз бўйсунушимиз керак, лекин қандай қилиб? Бундай савол бир вақтлар ҳазрати Исога ҳам берилган эди: “Биз Худога макул ишларни бажариш учун нима қилишимиз керак?” Исонинг жавоби оддий эди: “Худога макул иш — Худо юборган зотга ишонишдир” (Юҳан 6:28–29). Бизнинг имонимиз муқаддасликда ўсиш учун жуда муҳимдир.

Ҳаворий Павлус муқаддасликда ўсишнинг мана шу янги йўлини ёритиб беради. Рим. 7:1–13 оятларида у хизматни “эски ҳарфма-ҳарф йўл эмас, балки янги Рух йўли” деб тасвирлайди (Рим 7:6). Ҳаётга нисбатан бу икки хил ёндошувнинг фарқи нимада? Келинлар куйидаги ўзаро таққослашни кўриб чиқайлик:

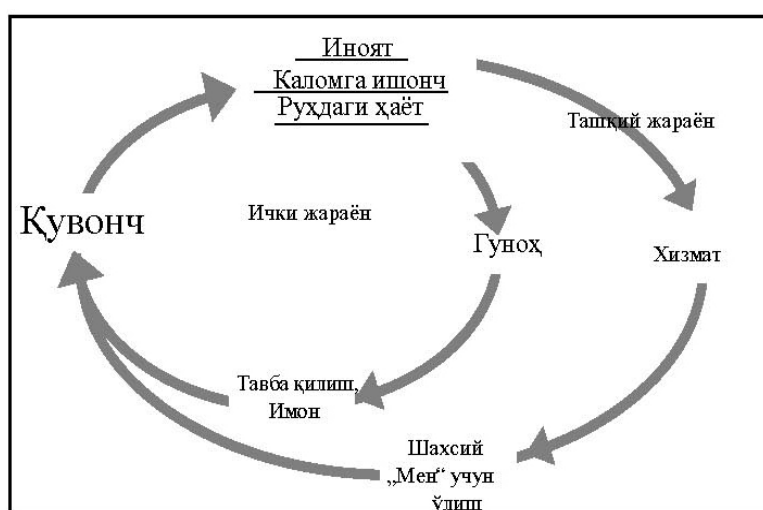
<u>Янги Рух йўли</u> <i>Хушхабарга бўлган имон бўйича</i>	<u>Эски ҳарфма-ҳарф йўл</u> <i>Қонун остида</i>
Мен хизмат қиламан:	Мен хизмат қиламан:
Масих мен учун қилган ишлари туфайли Худога бўлган севгимдан	Худо мени қабул қилиши учун Унга етарлича яхши итоатда бўлишга ҳаракат қилиб, кўркувдан.
Хатоларимни англаб етиб; менинг ишончим, умидим Муқаддас Рухга асосланган:	Ўз кучимга ва ўз ҳаракатларимга ишониб.
Юракдан	Қуллик мажбуриятидан
Лаънатдан ва омадсизликка учраганимда ҳукм қилинишдан озод бўлганимдан хурсанд бўлиб	Чунки, агар бирор ишда омадга эришмасам, лаънатга учрайман ва ҳукм этиламан
Худонинг иноятига бўлган миннатдорчиликдан	Мен — “қонуннинг ижрочиси” эканлигимга асосланган ҳолда шахсий “солиҳлигимнинг” устунлигини ҳис қилиб.

Рим. 8:1–4 оятларида биз яна қонун ва Рухнинг ўзаро таққосланишини кўрамиз. Бу оятларда қонуннинг чекланганлиги ҳақида аниқ гапирилади. “Қонун улгура олмаган ишни эса Худо қилди: “У Ўз Ўғлини гуноҳкор инсонга ўхшатиб оламга юборди” (Рим 8:3). Қонун бизда муқаддасликни юзага келтиришга ожиз, чунки бизнинг башарий табиатимиз бунга имкон бермайди. Қонун ожиз, чунки биз ожизмиз. Энди биз Рухда “саёҳатчилар”га ўхшаб яшаймиз. Рим. 8 бобнинг кейинги оятлари буни янада тўлиқроқ тушунтиради. Бизга Рух ва солиҳлик берилган экан, демак биз бундан буён ўзимизни ожиз ва ёлғиз ҳис қилмаймиз. Биз бундан буён қул ёки етимлар эмасмиз (15–17 оятлар). Бу ҳавфсизлик шарофати туфайли энди ҳеч нарса бизга ўлим ҳавфини сололмайди. Энди бизда, ҳаётга ишончли йўлбошчи билан бўлган ажойиб сафарга чиққан инсон каби қараш учун етарли ишонч бор. Бу йўлбошчи бизга умрбод қонунни бажаришга ҳукм этмайди, балки бизга кундан–кун янги кенгликларни очиб беради. Рух бизга ожизликларимизда ёрдам беради, бизни бошқаради. Биз бир саргузаштдан бошқасига ўтамыз, Раббимиз Исо Масиҳ бизнинг олдимизда ҳар доим ғолибларча мавжуд, Рух эса бизга йўлда ёрдам беради. Баъзан Рух бизларга хизмат қилишга имкон яратади, баъзан эса гуноҳимизни кўрсатади. Лекин янгича фикр юритиш тарзида бизга ҳеч нарса ўта кўрқинчли бўлмайди, зеро биз ишонамиз Рух бизни бу нарсадан ҳам олиб ўтади.

“Эски ҳарфма–ҳарфликда” эмас балки, “руҳий янгиликда” ўсиш жуда муҳимдир. Айнан Хушхабарга бўлган имон орқали бизга янгича хизмат қилишга имкон берадиган Рухга эга бўламиз. Павлуснинг галатияликларга айтган сўзлари ҳақида ўйлаб кўринг. “Сизлардан бир нарсанигина билмоқчиман, сизлар Муқаддас Рухни қандай қабул қилдингизлар: Таврот Қонунига амал қилиш биланми ёки имон тўғрисидаги хабарни эшитиш биланми?... Сизлар шунчалик бефаҳиммисизлар? Муқаддас Рух кучи билан бошлаб энди ўзингиз башарий кучингиз билан битирмоқчимисизлар?... Худо сизларга Ўз Рухини бахш этиб орангизда ажойиб мўъжизалар яратмоқда. У буни Қонунга амал қилганингиз учун қиялтимиз ёки эшитганларингизга имон келтирганингиз учунми?” (Гал.3:2,3,5).

Рухий ҳаётни куйидаги диаграмма орқали кўрсатиш мумкин. Агар биз Рух томонидан ҳаракатда бўлсак, биз ҳаётимиздаги гуноҳ ҳақида билганимизда тавба қиламиз ва Худонинг кечиришига ишонамиз. Бу ички, ташқи дунёга кўринмайдиган ҳаракат бизни хурсандчиликка олиб боради. Ташқаридан эса биз ўзимизни бутунлай хизматга бағишлаймиз ва бу ҳам бизга хурсандчилик беради.

Расм. 1:2 Рух бўйича ҳаёт
Рух бўйича ҳаёт — ўғил каби

2. Рух бизнинг гуноҳимизни кўрсатади

Биламиз, қонун бизнинг гуноҳимизни кўрсатади. Бу нарсани Рух ҳам қилади (Юҳ,16:8). Юқоридаги расмда кўрсатилганидек, Рух гуноҳларимизни фош қилганида биз худди болалардек қилиб қўйган ишларимизни англаб етамиз, бу ишларимиз учун тавба қиламиз ва пушаймонлик ғамидан, янгиланган хурсандчиликка ўтиб, олдинга ҳаракат қилишда давом етамиз. Ҳақиқий тавба қилишнинг фарқли томони, бу узоқ давом этадиган хафалик эмас, балки бизни қони билан ювган ва тозалаган Масиҳнинг Буюклигига ва Худонинг иноятига нисбатан янгиланган хурсандчиликдир. Рух бизни доим Хушхабарга қайтариш учун ҳаракат қилади.

Хўш, биз қандай қилиб Рухда эканлигимизни билишимиз мумкин? Буни билишнинг йўлларида бири бу, қилган гуноҳларимизга нисбатан биз қандай муносабатда бўлишимиздир. Биз бунга жавобан янги қоидаларни тайинлаймизми ва янада кўпроқ ўзимизнинг башарий кучимизни ишлатишга ҳаракат қиламизми? Шундай бўлса, демак биз қонун асосида яшаймиз. Ўзимизнинг ожизликларимизни тан олиб тавба қиляпмизми? Худо бизни ўзгартиришга қодир эканлигини билиб хурсанд бўляпмизми? Агар шундай бўлса, демак биз Рухда яшаймиз!

Б. Рух бизни хизматда бошқаради

1. Рух бизга хизмат қилиш имкониятларини кўрсатади

Агарда биз Рухда бўлсак у ҳолда ҳаёт биз учун ёқимли сафардир; бу ўзимиз учун ўлиш ва Рух бизга тайёрлаган нарсани бажариш имкониятидир. Охир оқибат бу бизни хурсандчиликка олиб келади. Бироқ, агар биз қонун остида ва башарий табиатимиз билан ҳаёт кечирсак у ҳолда хизмат имкониятлари бизга худди йўлда турган кейинги қийинчиликлар бўлиб кўринади. Улар бизни омадсизлик кўрқинчи билан тўлдирди. Агарда қонун остида яшаб туриб, биз ана шу имкониятлардан фойдалансак, бизнинг бу хизматдаги иштирокимиз нима билан тугашига қараб бизни ё мағрурликка олиб келади ёки тушкунликка.

2. Рух бизга хизматга нисбатан янгича ёндашув беради

Имон бўйича хизмат бизнинг муқаддасликда шахсий ўсишимизга ва шунингдек, одамларга қандай қилиб хизмат қилишимизга таъсир кўрсатади. Бошқа одамларнинг ҳаёти ўзгариши учун нима қилишимиз керак? Кениядаги миссионер чўпон Джонни Лонг бу саволга нисбатан мавжуд бўлган нотўғри ёндошиш ҳақида ёзади ва минг афсуски бундай ёндошув имонлиларнинг ҳақиқий ҳаётида анчагина кенг тарқалган:

„Қонун Хушхабарни бизнинг уйимиздан сиқиб чиқаради ва бизга ўзимизни ва бошқаларни ўзгартириш учун, янги қоидаларни киритишдан ва уларни амалга оширишни талаб қилишдан бошқа йўл қолмайди! Ўзгариш масаласида Муқаддас Рухга таяниш ўрнига биз айбдорлик, мажбурийлик ҳиссига ва ҳақиқий ирода кучига таянамиз. Бизнинг ўзимизга ўта ишонганлигимиз Муқаддас Рухни хафа қилади ва бу эса вазиятни яхшиламайди, фақатгина ёмонлашувига олиб келади! Қонун ҳукмронлик қиладиган ушбу „шарафли янги дунёда“ мен шу нарсага амин бўламанки менинг қоидаларим, менинг ҳаракатларим одамларни Худонинг қонунини бажаришга мажбур қилади, мана шу руҳан етук бўлмаган одамларни ўзгартира олади ва ўзим ҳам бу одамларнинг ёнида мавжуд бўлишимга тўғри келади. Мен уларни менга ҳам, Худога ҳам маъкул тарзда ўзгартиришни хоҳлайман (айнан шу тартибда!)“.

Хизмат қилаётган одамларимизнинг ҳаётини яхши тарафга ўзгартиришга интилиб, биз қуйидаги 3 та саволларга жавоб беришимиз керак.

- Менинг бошқаларга хизматимнинг **мақсади** нимадан иборат? **Бу ўзгаришлар** уларни нимага олиб боради?

Ўзгаларга хизмат учун фақат қонундан фойдаланиш, уларнинг юракларига етиб бормасдан фақатгина ташқи ўзгаришларга олиб келиши мумкин. Мисол учун, онасига қулоқ солмаётгани учун онаси тарбиялаб қўйиш мақсадида, стулга ўтиришга мажбур қиладиган кичкина болани оламиз. У “қани ўтир” деб буюради. Бола тураверади. Онаси “қани стулга ўтир-чи!” деб мажбурлайди. У тураверади. “Валижон, агар сен ҳозироқ ўтирмасанг мен қайишни оламан!” Бола ўтиради, лекин онасига тик қараб: ”Мен ўтирган бўлсам ҳам, лекин ичимда барибир тик турибман!” дейди. Ташқи бўйсунушга қарамасдан, унинг юраги барибир бўйсунмай қолаверди.

- Бу мақсадга эришиш учун мен хизматнинг қайси усулидан фойдаланаман? Менинг фикримча бу ўзгаришлар қандай содир бўлади?

Худо қонунни одамларнинг юрагини ўзгартириш учун яратган эмас, аслида қонун бу — кучсиз, заиф ва тушкунликка тушган одамни Исо Масихга бошловчи мураббийдир. Фақатгина Унинг Ўзи, агар ўша одам Рухда юрса ва Хушхабарга ишонса уни ўзгартиришга қодир. Бизнинг башарий табиатимиз, ўзининг ожиз ва заиф эканлиги ҳақидаги фикрни ва фақатгина Хушхабар одамларни ўзгартира олишини инкор этади. Шунинг учун биз янги қоидалар киритиб, уларни бажарилишини талаб қилиб, ҳаттоки жазолар киритиб одамларнинг хулқини ўзгартиришга ҳаракат қиламиз. Бу ердаги катта ҳавф шундан иборатки, қонуннинг бундай қўлланилиши одамларнинг хулқини ўзгартириши мумкин, бироқ бунда одамнинг юраги бари-бир ўзгаришсиз қолади.

- Қандай қилиб мен ўзим бошқаларда кўришга ҳаракат қилаётган ўша ўзгаришларнинг намунаси бўлиб хизмат қилишим мумкин? Бошқаларни ўзгаришга ундаш мисоли менинг ўзгаришимда қандай аҳамиятга эга?

Одамларга бизнинг руҳий етуқлигимиз ҳақида уларга ўргатадиган сабоқларимиз, ёки таълимимиздан кўра, жамоат ташкил қилишда бошқаларга нисбатан қўллайдиган лидерлик усулимиз кўпроқ нарсани кўрсатиб беради. Биз, ҳаётимизнинг наъмунаси бошқа одамларни: “Мен ҳам шундай бўлмоқчиман” дейишга ундайдиган хизматчиларимизми, ёки биз одамларни, улардан ўзимизни устун қўйиб ўзгартиришга ҳаракат қиляпмизми? (1Бутрус 5:3)

Самовий Отамизнинг бизларга Ўз марҳаматини тўкиб хизмат қилаётганлиги, биз учун энг яхши хизмат қилиш наъмунасидир. Шундан келиб чиқиб, бизнинг хизматимиз ҳам шунга асосланган бўлиши керак. Агар бизнинг ҳаётимиз ва хизматимиз қонун чегараларидан чиқмайдиган бўлса, Хушхабарнинг, Муқаддас Рухнинг озодлик берувчи кучига қаратилмаган бўлса, у ҳолда биз шунчаки бефойда кўрсатувчилар бўлиб қоламиз. Биз одамларга, улар юришлари керак бўлган тўғри йўлни кўрсатишимизга қарамасдан, бу йўлда уларга ҳаёт ва куч берувчи ҳақиқий манбъага олиб боролмаймиз.

ХУЛОСА

Сиз қонун ва Хушхабар орасидаги катта фарқни кўрдингизми? Сиз “эски ҳарфма–ҳарфлик” билан қилинадиган хизмат ва “Рухий янгиланишдаги хизмат орасидаги фарқни кўряпсизми? Албатта Қонуннинг ҳам ўз ўрни бор. У Худонинг муқаддаслигини тушунишга ва шахсий гуноҳқорлигимизни кўришга ёрдам беради. Бироқ қонун, шунингдек бизни Исо Масихга олиб келиш учун ҳам берилган. У ўз таъсирини биз масихий бўлганимиздан кейин ҳам тўхтатмайди ва имонлининг бутун ҳаёти давомида узликсиз мавжуд бўлади. Кўзларимиз имон орқали Исо Масихга қаратилганда, биз Рухий янгиланиш имконини берувчи севгини англаймиз.

Агар биз янги жамоатнинг вужудга келишини кўришни истасак, бу жараёнда марказий ўринни қонун эмас, Хушхабар эгаллаши керак. Чунки “ҳарф ўлдиради, Рух эса ҳаёт бахш этади”. Илоҳим, Худо ҳар биримизга Исо Масихнинг Хушхабарига бўлган ҳақиқий муҳтожлигимизни очиб берсин ва барча муҳтожликларимиз фақат Ундагина қониқтирилишига ишонадиган юрак берсин.

САВОЛЛАР

- Сизнинг ваъзингиз ва сизни берадиган маслаҳатларингизнинг асосида нима ётади? Қонунми ёки Хушхабарми?
- Сизнинг фикрингизча, одамларга ўзгариш учун нима куч беради?
- Масихийнинг ҳаётида қонун ва Хушхабарнинг мақсади нимадан иборат?
- Нима учун қонун бизда муқаддасликни вужудга келтириш кучига эга эмас?
- Қандай қилиб Хушхабарга бўлган имон, бизга янги Рух йўли билан яшашга куч беради?
- Қонунчилик нима? Сиз уни Хушхабарнинг кучини инкор этадиган ва қонун–қоидаларнинг кучига ишониш деб ҳисоблайсизми? Ҳа Йўқ, нима учун?
- Гал 5:18 оятада айтилган, биз “қонун амри остида эмасмиз” деган ибора нимани англатади? Ахир биз бари-бир Худонинг амрларига риоя қилишга чақирилганмизку?

ТОПШИРИҚ

- Мартин Лютернинг “Қонун ва ҳарфма–ҳарфлик Хушхабарга ва Рухга қарши” китобини ўқинг.
- Джон Уэйд Лот ёзган “Ўзимизни қандай ўзгартиришимиз ва бошқаларни бунга қандай олиб боришимиз ҳақида” китобини ўқинг.
- Юқорида келтирилган иловалар бўйича ўзингизнинг фикрингизни ёзинг. Сизда қандай мулоҳаза, шарҳлар ва саволлар пайдо бўлди?

Руҳий Ҷсиш*Илова***1А****Қандай қилиб ўзим
ўзгаришим ва бошқаларга
ҳам ўзгаришга ёрдам
беришим мумкин**

Автор: Джон Уэйд Лонг

”Энди эса илгари бизни боғлаб турган Қонун қаршисида ўлиб, Қонундан озод бўлдик. Шундай қилиб, биз эски ҳарфма–ҳарф йўл билан эмас, балки янги Руҳ йўли билан юриб, Худога хизмат қилмоқдамиз.“ (Рим. 7:6)

Руҳий Ҷсишни ёки ўзгаларнинг муқаддасликда Ҷсишига ёрдам беришни истасак, биз нима қилишимиз керак? Бу борада кўп таклифлар бор. Улардан кўпроқ тавсия қилинадигани эса, ”руҳий машқлар“ни талабчанлик билан бажаришдир. Ричард Фостер ўзининг ”Машқлар байрами: руҳий Ҷсиш учун йўл“ номли китобида уларни ички (фикрлаш, ибодат, рўза, ўрганиш), ташқи (ортиқча нарсаларга қарши курашиш, яккаланиш, катталарга бўйсунтириш, хизмат) ва биргаликда (тавба, сажда қилиш, ўқитувчилик ва Худога хизмат қилиш) каби қисмларга ажратади. Фостернинг китоби мақташга арзигулик, лекин ”руҳий парвоз“нинг бу усулини қўллашга бўлган менинг уринишларим, мени юксалишларга эмас, аксинча янада баттароқ йиқилишларга ва ҳалокатларга олиб келди. 1990 йилда раҳбарлар учун янгиликларни (“Ворислик ҳафтаси“) конференциясида қатнашганимда, менинг самолётимда матор йўк эканлигини билиб қолдим: менга имон етишмасди.

”Имон етишмасди“– деганим, мен нажот топмаганим ёки Муқаддас Китобга ишонмаслигимни билдирмайди. Муаммо шундан иборат эди, мен масиҳийлик ҳаётини нотўғри тушунган эканман. Менинг бунга ёндошишим, ҳазрати Исога яқинлашиш ва муқаддаслик сари Ҷсиш учун ”руҳий машқларни қилиш“ дан иборат эди. Лекин Худога яқинлаштирувчи йўл–йўриқлар, кўрсатмалар ишлаб чиқишга бўлган уринишим, булар ҳоҳ Эски Аҳд амрлари (худди Галатияликларга каби), ҳоҳ руҳий машқлар бўлсин, хуллас барчаси, Хушхабарнинг ва Руҳ бўйича ҳаётнинг озодлик берувчи ва буюк қудратини инкор этади: биз шунчаки имон орқали Масиҳда барча нарсага эгамиз; биз Унга яқинмиз, У ҳам бизга яқин ва биздан талаб қилинадиган нарса бу — қараш! Руҳан Ҷсиш учун, биз фақат имон келтиришимиз, ишонишимиз керак! Бошқача сўз билан айтганда имон — бу масиҳийлик ҳаётидаги самолётнинг матори! Хўш, бу ”руҳий машқлар“ фойдасиз эканлигини билдирадими? Бу сиз уларни қандай ишлатаётганингизга боғлиқ! Улар имондан келиб чиқаётган бўлса, имонга эга бўлиш учун уринишлар эмас, балки имонни намоён қилиш воситаси бўлса, демак у катта қийматга эга! Бошқача ҳолда, бу ”руҳий машқларга“ сарфланган куч, шунчаки ҳавога кетган зарбага ўхшайди.

Ўтган йили мен ёлғиз қолиш учун тўрт кунга Кениядаги миссионерлар посёлкасига, ҳеч ким яшамайдиган бир уйга бордим. Бу воқеа масиҳийлик ҳаётимнинг ёрқин хотираларидан бири бўлиб қолди! Нима учун? Мен у ерга Масиҳ билан бирга бордим, У билан бирга вақт ўтказиш имкониятига эга бўлиш учун бордим. Бу Унинг ёнимда бўлишини қандайдир йўл билан ”кучайтиради“ деган умидда ўзимни жамиятдан ажратиш эмас эди. Буни тушуниб етишим учун, чўпонлик хизматимдаги энг мураккаб жараёни бошдан кечиришимга тўғри келди. 80 – йилларнинг ўрталарида, Матто Хушхабари бўйича ваъз қилиб юрган пайтларимда, агар биз рўза тутишни ва ибодат қилишни ўргансак, унда бизнинг жамоамиз Ҷсишни бошлайди, деган фикрга келдим. Шунинг учун мен рўза тутиш бўйича ”супер“ тажриба ўтказдим. Тажриба – рўза тутишнинг фойдаси, унга нисбатан тўғри ёки нотўғри ёндошиш ва ҳ. к.лар ҳақидаги ваъзлардан бошланди. Бу ваъзлар асосан Фостер ғояларига асосланган эди. Шундан кейин ўз ихтиёри билан ”тажриба маймунлари“ сифатида менга қўшилишга рози бўлган йигирмата кўнгиллини танлаб олдим. Олти ҳафтанинг бир ҳафтасида ҳар биримиз бир кундан уч кунгача рўза тутишга ва кузатишларимизни (анкеталар каби) ёзиб қўйишга келишдик. Охирида

натижани жамоатга эълон қилишимиз керак эди. Хўш, натижа қандай бўлди, дерсиз. Шунча урунишларимизга қарамасдан Худога яқинлашмаган, муқаддас ҳам бўлмаган, ҳафсаласи пир бўлган йигирмата (+ битта) қорни оч масиҳий. Нимани нотўғри қилдик? Ўтган вақтга қараб шуни тушундимки, биз „Исо Масиҳга кўпроқ эга бўлиш учун“ ёки “Исо Масиҳга кўпроқ яқин бўлиш учун” рўза тутдик. Лекин ҳақиқатда эса бизнинг урунишларимиз У ва бизнинг ўртамаизга ғов бўлди холос! Ҳолбуки, У бизни қабул қилишга, биз билан бўлишга ҳеч қандай рўзасиз ҳам тайёр эди. Лекин бизнинг Масиҳга яқин бўлишни “ишлаб топиш” истагимиз, ўзаро муносабатимизни фақат бузди. Менинг “ёлғиз қолишим” бошқа томондан бошланди, қувватланди натижада имонда ўсишимга ёрдам берди ва бўйсунушга ўргатди!

РУҲИЙ МАШҚЛАР ВА ҚОНУН МУҲИМ ЭМАСМИ?

Илтимос, мени тўғри тушунинг! Биз руҳий машқларнинг кадр–қимматини ёки имонли одамнинг ахлоқий амрларни бажаришга бўлган мажбуриятини шубҳа остига олмаяпмиз. Биз бошқа муаммо ҳақида, яъни уларнинг таъсири ҳақида гапиряпмиз ёки Лютер айтганидек “нима учун қонунга риоя қилинмаяпти!”. Агар биз муқаддасликка эришишнинг Эски Аҳд воситаларига қайтсак (ахлоқий ирода кучи билан қонунга риоя қилиш), унда бизга қонунга суянишдан бошқа нарса қолмайди. Бизнинг башарий табиатимизнинг ўзи бир муаммо, демак, бир муаммони бошқа бир муммо билан ҳал қилиш — бу нотўғри усул.

Шунинг учун энг асосий савол — бу “бизнинг башарий ва худбин табиатли мавжудотдан, ҳар куни Худога ва ўзгаларга шараф келтирадиган одамга айланишимиз учун бизга нима ёрдам беради, бизга нима куч-қувват беради?” деган саволдир. Ёки, бошқача сўзлар билан айтганда, муқаддасликка қандай эришиш мумкин? Биз муқаддасликка бўйсунуш, итоат қилиш орқали эришилади, деб ўйладик: “Муқаддас бўлишнинг учун итоат қил!” Лекин бундай эмас. Биз бўйсунушга, итоат қилишга ожиз бўлганимиз учун Худо Ўз Ўғлини юборди. Хушхабар шундай деб гувоҳлик беради: “муқаддас бўлиш учун имон келтир!”. Ҳаворий Павлус Римликларга мактубининг бошида, яъни дуои саломиди (1:5) жуда кам эътибор бериладиган (баъзида нотўғри таржима қилинадиган) жумлани келтиради: “*Шундай қилиб, Раббимиз Исо Масиҳ номидан барча халқларни имондан келиб чиқувчи итоаткорликка даъват қилиш учун, Худо Унинг исми ҳақи бизга иноят қилди ҳамда ҳаворийликни ато этди.*” Тушуняпсизми? “имондан келиб чиқувчи итоаткорлик” деганда, Исо Масиҳга оддийгина ишонишни эмас, балки Унга бўлган имонни, ишончни, мулоқотни, Ундан озуқа олишни, У билан бирга бўлишни билдиради! Муқаддаслик — Муқаддас Рух ва Исо Масиҳ орқали Худо билан шахсан, юзма-юз, юракдан бўладан ўзаро муносабатдан ҳосил бўлади.

ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАР ОРҚАЛИ ЭГА БЎЛИНАДИГАН МУҚАДДАСЛИК

Муқаддасликнинг асоси — бизнинг Исо Масиҳ билан ўзаро муносабатимиздир. Раббимиз Исо Масиҳ шундай деган: “*Агар сиз Мен билан алоқада бўлиб, сўзларимни қалбингизга жо қилсангизлар... кўп ҳосил келтирасизлар, сизлар эса Менинг шогирдларим бўласизлар... Менсиз ҳеч нарса қилолмайсизлар*” (Юҳ.15:1 ва кейингиларига қаранг). Ҳазрати Исо “алоқада бўлиш” ҳақида гапирган бу оятлар Инжилдаги анча кўзга ташланадиган ва таниш бўлиб қолган оятлардир, лекин, ҳеч ўйлаб кўрганимиз, бу оятларни ҳар сафар ўқиганимизда биз “алоқада бўлишимизни” ўзимизча тартибини тузишга (системалаштиришга) шошилаемиз. Муаммо шундаки, бизнинг тартибимиз (системамиз) Исо Масиҳга олиб бормайди — бунга фақат имон қодир. Сизда, бирон марта бўлса ҳам ибодат қилиб ва Каломни ўқиб, лекин юракдан Исо Масиҳ билан бирлаша олмаган вақтлар бўлганми? Менда бўлган. Кўп маротаба. Демокчиманки, Муқаддас Китобни ўқиш ўз-ўзича кучга эмас. (Шайтон уни ёддан билади.) Куч имондан пайдо бўлади. Нима учун? Чунки имон ожиз одамларни қудратли Исо Масиҳ билан бирлаштиради! Исо Масиҳ билан бирлашганимизда эса, Муқаддас Рух бизга Масиҳнинг сифатини — муқаддасликни беради. Муқаддасликнинг меваси ҳам ўзаро муносабатларда, яъни Худога ва Унинг яқинига бўлган севгида намоён бўлади. Ҳаворий Павлус Галатияликларда шундай ёзади: “Исо Масиҳ йўлида на суннат, на суннатсизлик бирон ишга ярамайди, фақат муҳаббат билан амал қилувчи имон ярайдир” (Гал 5:6). Хўш, биз бошқаларни худди Раббимиз севгандек, севиш кучига эга бўлишимиз учун нима қилишимиз керак? Бунинг учун биз ўзимизнинг бутун заифликларимиз, ожизликларимиз билан Унинг олдида келишимиз ва Муқаддас Рухдан Ўзи ва Ўз севгиси билан бизни тўлдиришини сўрашимиз керак. Шундай экан, сўранг! (Луқо 11:13). Бундан бошқа йўл йўқ.

Бу ерда қандайдир бошқа бир гап бор! Биз буларнинг ҳаммасини биламиз! Хўш, нима учун бажараолмаймиз? Бўйсунини ҳоҳламаслигимиз, “ҳаётимизни самарали қиладиган” усулни ҳар доим излашимиз, Худога итоатсиз руҳга — бизнинг башарий табиатимизга чуқур илдиз отиб кетган. Устозликнинг энг яхши дастурлари ишлаламиз, чунки бу “дастурлар” натижа бера олмайди. Устозликнинг чинакам яхши дастурлари бизни “дастурларга” бўлган боғлиқлигимизни йўқотиш учун, муқаддасликка интилишимизда диққат-эътиборимизни Исо Масихдан бошқа нарсларга қаратишимизни тўхтатиш учун ишлаб чиқилган. Мана шуларни ҳаммасини бажарсак, Худо ҳаётимизни ўзгартира бошлайди. Агар буларнинг барчасини ҳаммасини қонун бажара олганда, Хушхабарга хожат қолмас эди.

Хаворий Павлус бу ҳақда шундай деган: “*Шундай қилиб, Исо Масих уммати бўлганларга қарши энди ҳеч бир маҳкумлиқ йўқдир. Исо Масих умматига ҳаёт берувчи Руҳнинг қонуни мени гуноҳ ва ўлимни ҳосил қилувчи қонундан озод қилди. Инсон табиати ожизлиги туфайли Илоҳий қонун ўзи ҳам ожиз бўлиб қолди. Қонун улгура олмаган ишни эса Худо қилди: У Ўз Ўғлини гуноҳкор инсонга ўхшатиб оламга юборди ва Уни гуноҳ учун қурбонликка бағишлади, шу йўсин инсон табиатидаги гуноҳни маҳкум қилди. Худо бунини, Илоҳий қонун талаблари табиат амри билан эмас, Руҳ амри билан яшаётган бизларда бажо бўлсин, деб қилди (Рим 8:1–4).*

Бу — икки қарама-қаршилик! Павлус муқаддасликнинг иккита бир-бирига қарама қарши бўлган методологиясини билар эди — қонун ва Хушхабар. Сиз Павлуснинг қарши билан бугунги кунда “мода” бўлган қарашнинг ўртасидаги фарқни кўряпсими? Биз ҳозирги даврдаги Хушхабар жамоатларида гуноҳ билан боғлиқ муаммоларга дуч келсак (бу ҳоҳ адашиш, ҳоҳ ибодатнинг етшмаслиги бўлсин), унга қонунлар билан ташланамиз! Лекин Павлус айтдики, қонун амалга оширишга ожиз бўлган нарсага, Хушхабар қодир! Хушхабар бизга гуноҳ устидан, у қандай бўлишидан қатъий назар ғалаба қилишимизга имкон беради. Нима учун биз одамларга уларни барибир ўзгартира олмайдиган қоидаларни тиқиштиришни давом эттирамиз? Қизиқ, агар биз гуноҳга қарши Хушхабар билан курашсак ва бу курашга ҳозирги даврда қонунга риоя қилиш учун сарфлаётган ғайрат-шижоатимизни сарфласак нима бўларди?! Балки, уриниб кўриш керакдир; балки, натижалар бизни ёқимли равишда ҳайратда қолдирар!

НИМА УЧУН ҚОНУН БИЗНИ ҚУТҚАРА ОЛМАЙДИ?

Иккита сабабга кўра: Биринчидан, Худо қонунни нажот топиш ёки покланиш, муқаддасликка эга бўлиш воситаси сифатида яратмаган. Имон келтирмаганлар учун ҳам, имон келтирганлар учун ҳам қонуннинг мақсади шундан иборатки, одамнинг гуноҳкор ва у Исо Масихнинг тозоловчи қонига муҳтож эканлигини кўрсатишдир. Қонунни инсонларнинг юрагини вайрон қиладиган болғага ўхшатиш мумкин. Биз эса қонунни юракни алмаштирадиган жарроҳликлар учун ишлатиладиган хирургик пичоқ сифатида ишлатишга уринамиз. Шунинг учун ҳам бизнинг “беморларимиз” шифо топмаганлиги ҳайратланарли эмас! Ҳа, қонун — муқаддасдир, ҳар бир амри ҳам муқаддас, одил ва яхшидир (Рим. 7:12), лекин, уни фақат Худо тайинлаган мақсадлар учун ишлатилганда. Иккинчидан, қанчалик тиришқоқлик билан ҳаракат қилмайлик, биз барибир қонунни бажара олмаймиз! Икки сабабни ҳам шундай гап билан ифодалаш мумкин: Худо қонунни бизга гуноҳимизни кўрсатиш учун ойна сифатида яратган. Шундай экан, у бизнинг камчиликларимизни тuzатмайди, фақатгина ҳар қандай бошқа ойнага ўхшаб бу камчиликларимизни кўрсатиши мумкин холос.

УСТОЗЛИКНИНГ САМАРАДОРЛИГИ

Ўз жамоаларимизни ва болаларимизни тарбиялашга ҳаракат қилиб, доимо “МУМКИН ЭМАС!” деб қичқириб, биз яхши натижаларга эришмаймиз. Кўпчилик етук ўқувчилар эътироф этишлари мумкин, уларнинг минбарлари ёнида турган ёки уларнинг уйларида яшаган одамлар ўзларини хочнинг олдида тургандан кўра, кўпроқ Синай тоғининг этагида тургандай сезадилар. Биз қонунни ўргатишимиз керакми? Албатта! Лекин одамларни ўзгартириш умидида эмас. Бўлмаса уни қандай ўргатишимиз керак? Уни тўлиқ ўргатишимиз лозим. Қонуннинг руҳий табиатини ва одамдан Худога, яқинига нисбатан баркамол севги талаб қилинишини кўрсатиш. Кейин ярадорларни иноят ва шафоат олиш учун Хоч олдида олиб келинг. Бизга севиш учун куч берадиган Хушхабар, имон ва Муқаддас Руҳ ўртасида бўлган мустаҳкам боғланишни кўрсатиш. Биз ота-оналар, ўқитувчилар, ваъзхонлар одамларга

Хушxabарнинг ваъдаси ҳақида гапирмай, уларга фақатгина қонунни юклаб қўймаслигимиз керак. Агар биз қонун билан чегаралансак, у ҳолда фақат одамларнинг қалбларини кўр, юракларини қаттиқ қилиб қўямиз ва уларни катта гуноҳга ундаган бўламиз. Гуноҳқор одамларнинг кўпчилиги ўз ҳаракатларининг нотўғри эканлигини аллақачон билишади. Улар имон келтирмасдан олдин ҳам, имон келтиргандан кейин ҳам Хушxabарни гуноҳга қарши қандай ишлатиш кераклигини биладиган оталар ва оналар, опалар ва акалар, чўпонлар ва ўқитувчиларга муҳтож! Майли, Худо бизни қонундан нотўғри фойдаланганимиз ва Хушxabардан узоқлашганимиз учун тавбага олиб келсин. Келинг, Мусонинг қарамоғидан халос бўламиз. Хўш, сиз мен билан бирга тавба қилишни хоҳлайсизми?

Гуноҳ — оч шер кабидир. У одамларни ейди. Шунинг учун, агар сиз сурувингизга раҳна солаётган “шерни овлаётган” бўлсангиз, унда бунга муносиб қурол тайёрланг. Менинг камтарона фикрим бўйича, шернинг ини олдига бориб, “ИЛТИМОС, УЛАРНИ ЕМА”, деб ялиниш — яхши фикр эмас. Раббимиз Исо Масиҳ — мана Ким гуноҳни енга олади. Хушxabарни тарғиб қилаверинг.

Рухий Ўсиш

Илова
1Б

Қонун ва ҳарфма–ҳарфлик Хушхабар ва Рухга қарши

*“Хушхабарни ваъз қилувчиларга
фойдали маслаҳат”.*

Мартин Лютер

*„Шундай қилиб, биз эски ҳарфма-ҳарф йўл билан эмас, балки янги Рух йўли билан юриб,
Худога хизмат қилмоқдамиз“ (Римлик. 7:6).*

Бу икки сўз — “ҳарф” ва “Рух” сўзи орқали Павлус воизликнинг икки хил кўринишини таққосламоқчи, бундан ташқари ўзларининг яхши таълим бериши ва Рухдаги кучи билан мақтаниб юрганларга қараганда, ўз ҳолатининг устунлигини, унинг афзалликларини таъкидлаб ўтмоқчи. У атайлаб бу 2та таълимотни (Қонун ва Хушхабарни) уларнинг ҳақиқий номи билан атамаяпти, лекин уларнинг ҳар бирига берадиган мевасидан келиб чиқиб ном бермоқда. Хушхабарни у энг шарафли ном, яъни “Рухнинг қурувчиси” деб атаяпти. Лекин қонунга у аслида бўлганидек “Худонинг амрлари ва кўрсатмалари” деган унвондан маҳрум қилиб унга энг деярли шармандали номни танлаяпти. Айтгандек, у кечроқ Қонун Мусога берилганлигини ва Исроил халқида “Буюк шуҳрат”да очилганлигини тан олаяпти.

Нима учун Павлус қонун ҳақида хурмартсизлик билан гапиряпти? У бизга қонунни менсимасликка ва уни бажаришни инкор этишга чақираяптими? Нима, донолик ва поклик ажойиб ва муқаддас эмасми? Албатта шундай! Яна шунингдек, Худо бизнинг табиатимизга уларга нисбатан ҳурматини чуқур солган. Одамлар томонидан ёзилган барча китобларда бу фазилатлар мақталади ва борлиқда тартибсизликлар бўлмаслиги учун дунё шулар томонидан бошқарилиши керак. Ҳаворий Павлус бу ерда бошқа мақсадни кўзлайди. У сохта устозларни иккиюзламачилигига ва мақтанишларига қарши туради ва унинг Хушхабар ҳақидаги ваъзини тўғри тушунишга ва куч-қудратини кўришга уларни ўргатмоқчи бўлади. Павлус бу ерда қуйидаги гапни гапирди: “Яҳудийлар Мусо Қонунини Худо томонидан икки тош бўлагига ёзилган ҳолда олганлари билан жуда мақтанадилар. Худди шундай тарзда, қонуннинг олий маълумотли ва муқаддас (замонавий) барча ўқитувчилари, мана шу қозилар ўзларининг эришган буюк муваффақиятилари билан мақтанадилар. Лекин буларнинг барчаси Хушхабарни ваъз қилишга таққосланса нимага арзийди? Тўғри, балки булар чиндан ҳам ёмон бўлмаган ўргатиш, таълим бериш ва фойдали маълумотлардир, лекин бунда ортиқ эмас. Булар шунчаки сўзлар — ўқитувчиларнинг айтилган ёки ёзилган сўзлари, бироқ ҳақиқат илгари бўлганидек, ҳозир ҳам қуйидагидан иборат: “*Эганг Худовандни бутун қалбинг, бутун жонинг, бутун қувватинг ва бутун онгинг билан сев, яқинингни эса ўзинг каби сев*” (Луқо 10:27)

Бу нарсадан ҳеч қаерга қочиб бўлмайди! “Қонунни бажариш” кераклиги ҳақидаги шунча суҳбатлар ва уни бажаришга бефойда уринишлар учун кетқазилган кўп вақт ва ҳаётнинг йўқотилган кўп қисми, шунча қилинган ишларга қарамасдан, улар ҳаттоки эслашга ҳам лойиқ натижа бермайди. Мағизсиз ёнғоқ ва нўхатсиз бўш кўзоқдан ташқари ҳеч нарса, чунки қонунни Масихсиз бажариб бўлмайди! Ҳа, одамни обрўни сақлаш ёки фойда учун ёки уни кўрқитиб чехрасида олийжанобликни пайдо қилишга мажбур этиш мумкин, лекин буларнинг барчаси фақатгина ташқи кўринишгина бўлади холос.

Агар инсон Худонинг Масихдаги иноятини англаб етмаган бўлса, у ҳеч қачон Худога бутун қалби билан мурожаат қилолмайди, Унга ишонолмайди, Унинг амрларини севолмайдиги ва улардан қониқиш хис қилолмайди — у фақат буларга қарши бўлади! Одамнинг табиати зўрликни, мажбурлашни ёқтирмайдиги ва ҳеч ким занжирбанд этилган маҳбус бўлишни хоҳламайдиги! Агар одам жаллоднинг болтасидан кўрқиб ёки бўлмаса қамчи ва жазо туфайли бўйсунса ва итоат қилса, унинг иродаси қаршилиқ кўрсатади ва оқибатда у қонундан баттар ғазабланади. Балки у бўйсунар, лекин юрагининг тубида мана бу каби фикр барқ уради

”қанийди агар мен жазосиз ўғирласам, талон–тарож қилсам, тамагирилик қилсам ва ўзимнинг эҳтиросим остида юрсам!” Ва, ҳаттоки Қонун одамни чегараларда ушлаб турса ҳам, у барибир ўша қонун ҳам, Худо ҳам йўқ бўлишини истади! Шунинг учун, ҳаворий Павлус Хушхабарни “Рухнинг қурувчиси” деб атаб, одамларнинг юрагида қонун фақатгина очиб берадиган нарсаларни ўзгартириш кучига эга эканлигини кўрсатмоқчи бўлади. Хушхабар ўзи билан Муқаддас Рухни олиб келади ва юракларни ўзгартиради. Шунинг учун, Қонунни ваъз қилиш оқибатида даҳшат ва аросат ҳолатигача келтирилган одам Хушхабарни эшитганда, бу Хушхабар Худонинг янги шартлари ҳақида эмас, балки Худонинг у учун қилган ишлари ҳақида гапирётганини кўради. Хушхабар у одамнинг ишларини эмас, балки Масихнинг ишларини кўрсатади ва Худо унга имон келтиришни ва Ўз Ўғли номи учун унинг гуноҳларини кечиришига ва Ўзининг фарзанди қилишига шубҳаланмасликни таклиф этади!

Агар одам бу хабарни қабул қилса ва унга имон келтирса, унинг юраги дарҳол қайта туғилади ва тинчлик топади. У одам энди Худодан қочмайди, балки Унга мурожаат қилади. Худонинг инояти ва марҳаматини татиб кўриб, у одам энди Унга интила бошлайди. Шунда у Худони чин дилдан қақира бошлайди, У билан мулоқот қилишга интилади ва Уни ўзининг суюкли Рабби каби ҳурмат қилади. Унинг имони ва Масихдаги тинчлиги кучайган сари унинг Худонинг амрларига нисбатан севгиси ва уларни бажаришга бўлган хоҳиши ҳам ажойиб тарзда ўсиб боради! Шунинг учун Худо, юракларни уйғонтирувчи ва Унинг Буюк севгисини ва меҳрини эсга солувчи Хушхабарни доимо тарқатилишини хоҳлайди! Бу нарса содир бўлганда эса Муқаддас Рух инсонда яна ва яна қудратлироқ ҳаракат қила бошлайди! Ўйлаб кўринг, бу қонун кучининг шарофати билан ёки инсоний ҳаракатлар туфайли содир бўлмайди! Бу — янги, самовий куч, Муқаддас Рух кучидир! Муқаддас Рух инсон юрагига Масихни ва Унинг ишларини жойлайди ва уни қоғоз ва сиёҳдан иборат бўлмаган, балки чинакам ҳаёт ва ҳаракатга эга бўлган ҳақиқий “китобиға” айлантиради (2Коринф. 3:2).

Хўш, сиз энди бу икки хил ваъзнинг орасидаги фарқни ва нима учун ҳаворий Павлус Хушхабарни “Рухнинг қурувчиси”, қонунни эса ҳарфдан бошқа ҳеч нарса эмас, деб айтганлигини тушунапсизми? У буни Мусо Қонунларини “бажаришга” ва яҳудийликка асосланган сохта устозлар ва воизларнинг мақтанишларини фош қилиш учун қилади. Ўзларининг баландпарвоз таълимотларида улар одамларга: “Дўстлар, қўяверинг Павлус нима деса деяверсин. У барибир Синай тоғида қонунни шахсан Худодан олган Мусодан устун бўла олмайди. Қонун — Худонинг ўзгармас амридир, демак нажот топишни истаган ҳар қандай одам уни бажариши керак.”—дейдилар. Худди шу тарзда, ҳозирги кунда поплар ва сектантлар “Сиз ўзингизнинг имон ва Масих ҳақидаги ваъзларингиз билан нима демоқчисиз? Буни одамларга нима нафи бор? Худонинг ишини бажариш керак!” дея қичқириб бизга қаршилиқ кўрсатадилар. Тўғри, бу тасдиқлар бир қараганда худди ҳақиқатга ўхшайди, лекин уларга чуқурроқ эътибор берилса, улар қуруқ гап ва бефойда сафсатадан ҳеч нарса эмаслигини кўриш мумкин. Чунки, агар сиз ишлар ва мажбуриятлар ҳақида гапирмоқчи бўлсангиз, бизда аллақачон Ўнта Амр бор ва бу Ўнта Амрни, биз улар лойиқ бўлганидан кам ўргатяпмиз! Бундан ташқари агарда амрларни, уларни тўлиқ бажарилишини таъминловчи ўргатиш усули бўлганда эди, буни ўзи мутлақо етарли бўларди! Ҳақиқий савол шундаки: “ман шу барча ўргатилаётган нарсалар қуруқ сўз бўлиб қолмасдан, ёки Павлус айтганидек, “ҳарфлар” бўлиб қолмасдан, амалда бажариляпдимиз?”. Ҳарфлар ҳаётда ва руҳда ўз аксини топяпдимиз? Ўнта Амрларга келадиган бўлсак, биз уни ўргатилиши ва бажарилиши зарур эканлигига тўла кўшилаемиз!

Лекин, улар бажарилмаяпти! Худди ман шу бизни қониқтирмаяпти! Шунинг учун, қонунни шунчаки ваъз қилишдан ташқари, одамларга уни бажариш имкониятини берувчи яна нимадир керак. Акс ҳолда Мусо ва Қонун: “Буни бажар; буни Худо сендан талаб қилади” деб ўргатишдан нима фойда.

Ҳа, азизим Мусо, мен сизни нима деяётганингизни эшитяпман; ва бу шубҳасиз тўғри ва ҳақиқат. Лекин айтинг-чи, мен, афсуски, ҳеч қачон қилмаган ва қила олмайдиган ишни бажаришим учун қобилиятни қаердан олай? Бўш ҳамёндаги пулни санаш ва бўш пиёладан чой ичиш қийин.

Шунинг учун, ҳурматли зот, айтинг-чи, қарзларимни тўлашим ва чанқоғимни босишим учун ҳамёнимни ва пиёламни қандай тўлдирай.

Бу ҳақда қуруқ сафсатабозлар бизга ҳеч нарса дея олмайдилар. Йўқ, улар фақатгина, қонунни бажаришга даъват қилишни ва шу тарзда одамларни қийнашни давом этадилар. Улар

одамларни ҳалокатга бошлайдилар. Оҳир оқибатда эса уларни гуноҳда ва қулгули, аянчли аҳволда қолдириб кетишади.

Рухий Ўсиш

3 дарс

Тавба қилиш ҳаёт тарзи каби

Дарснинг мақсади:

Берилган дарснинг мақсади — ўқувчиларга, Хушхабарда ўз аксини топган ҳаёт, қандай қилиб бизнинг ҳаёт тарзимизни ўзгартиришини, қилган гуноҳларимиз учун тавба ва Раббимизга бўлган чуқур имон билан тўлдиришини тушунишларига ёрдам бериш. Хушхабар бизда Худонинг олдида ростгўйликни шакллантириши керак, чунки бу бизни гуноҳимизни чуқур англашимизга, тавба қилишимизга ва иноятга бўлган муҳтожлигимизни тушунишимизга олиб келади.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Худонинг иноятга қаратилган ҳаёт, уни ўз гуноҳини чиндан тан олиб тавба қилишга, Раббимизга хурсандлик билан тўла–тўқис итоат этишга олиб келишини тушиниши керак.
- Худони таниб билишда, ўзининг гуноҳини чуқурроқ тушунишда ва тавба қилишда ўсиши, ҳамда Исо Масихда яширилган Худо иноятининг ҳақиқий бойликларни очиши керак.
- Худонинг буюк иноят кучини шахсан хис қилиб, қилган гуноҳлари учун юракдан тавба қилиб, чинакам масиҳийларнинг бирига айланиши керак. Ўзининг жамоатида бошқаларга иноят остида яшашга ёрдам бериш учун, иноят хизматчиси бўлиши керак;

Дарснинг режаси:

- I. Чинакам тавба қилишнинг хусусиятлари.
- II. Тавба қилиш ҳаёт тарзи бўлишининг сабаби.
- III. Чинакам тавба қилишнинг баракаси.

Илова:

3А “Гуноҳкорнинг аҳволи” Стенли Воук.

СЎЗ БОШИ

Худо бизни Ўз фарзанди қилиб қабул қилганини ва бу бизнинг фикрлашимиз ва ҳаётимизга қандай таъсир қилиши кераклигини олдинги дарсларда кўриб чиқдик. Биз энди етим эмасмиз, биз энди — фарзандмиз. Худо томонидан фарзанд, деб қабул қилинишимиз, бизни У билан ўзаро янгича муносабатларга олиб келди ва бу нарса ҳаётимизни ўзгартириши керак. Бизда муқаддасликка нисбатан чинакам ўсиш пайдо бўлиши ва бунинг учун кучга эга бўлишимиз учун ҳаётимиз Хушхабарга асосланиши керак. Шунингек, биз Рухдаги ҳаёт ва бундай ҳаёт, ҳаётимизни фақат қонун билан боғлашга қараганда кўпроқ муқаддасликни пайдо қилиши ҳақида гаплашдик, зеро Рух фақатгина бизнинг феъл-атворимизни эмас, балки юрагимизни ҳам ўзгартиради.

Бизнинг Худо билан бўлган янги ўзаро муносабатларимиз, яъни Унинг иноятга ва озодлик ва куч-қувватга тўлган ҳаётига асосланган ўзаро муносабатларимиз, мана шу ҳақиқатларда ўз аксини топади. Одатда, биз бундай “озодлик” келтириши мумкин бўлган натижалар ҳақида қайғуришни, хавотирланишни бошлаймиз. Лекин, марказида Худонинг инояти турадиган ҳаёт тўғри тушунилса, бундай хавотирланишга асос йўқ. Биз Унга, Муқаддас Худога чин юракдан, чинакамига яқинлашишдан қўрқмаслигимиз учун Раббимиз бизни Ўз иноятининг чуқур манбъларига таклиф этади. Ростгўйлик ва самимийлик энг яхши тарзда фақат ўзгармас, садоқатли севги тупроғида ўсиб унишини Худо яхши билади ва бундай севгини У бизга таклиф қилади. Худо — бизнинг ҳимоямиз ва кўриқчимиздир. Худонинг иродасига бўйсуниб,

биз энг хафсиз йўлни танлаймиз. Раббимиз Исо Масихни доимо ўсиб борувчи таниб-билиш ва Унинг нажоти шарофати билан бизларга бериладиган имтиёзлар, инсон юрагини Худонинг барча хоҳишларига хурсандчилик билан, узлуксиз ва тўла-тўқис итоат қилишга олиб келади. Исроил халқи, қонун одамларни Худога бўйсунушга олиб келмаслигини исботлаб бўлишди. Шунинг учун Худо Янги Аҳдни тайин қилди. Инъом ва марҳамат тўлиқ берилиши учун Худонинг Ўзи Ўғли орқали қонунни бажарди. Янги Аҳдда У бизда янги юракни яратди, токи гуноҳ юракда бошқа ҳукмронлик қилмасин. Шундай қилиб бизнинг Худога бўлган муҳаббатимиз ортиб боргани сайин, гуноҳнинг кучи бизда йўқолиб боради ва у кучсиз, жирканчли, “собик” ҳукмдоримизга айланади.

Лекин Худо бизда янги юракни яратиши учун, аввал эскисини йўқ қилиши керак. Мана шу тавба қилиш, “тош” юракнинг бузиб ташланиши дейилади ва бу бизнинг нажот топишимиз учун ўта зарурдир. Лекин кейинчалик ҳам, бизнинг покланишимизда бу ишнинг давом этишини кўрамиз, Худо юрагимизни ўзгартириб, қайта тиклаш учун яна ва яна унга мурожаат қилади. Сулаймон ҳикм. 6:23 оятида айтилганидек: “...танбеҳ— ҳаёт йўли...”. Бу ерда биз Худонинг бизнинг юрагимизга нисбатан қарашини кўрамиз, яъни — танбеҳ. Адашган юракни тўғриловчи танбеҳ, камтарликни келтириб чиқаради ва одамни ҳақиқий йўлга, яъни Худо бизга Масихда таклиф қилаётган ҳаёт йўлига бошлайди.

Айнан шундай ҳаёт тарзини биз бугун кўриб чиқамиз. Агарда биз бугунги дарсимизнинг марказий ғоясини ифодалашга ҳаракат қилганимизда, шундай деган бўлар эдик: “Турмуш тарзи — тавба қилишдир”. Энди эса, чин юракдан тавба қилиш нима эканлигини ва у бизнинг ҳаётимизда қандай мевалар беришини яхшироқ тушуниш учун мен сизларни 50 чи Забур саносига мурожаат қилишларингизни сўрар эдим. Бу санода биз юракдан тавба қилишнинг энг ифодали тасвирини кўрамиз. Бу — тавба қилиш саноси, ва у Довуд томонидан, унинг юраги қилган гуноҳи туфайли ғам чекаётган пайтда ёзилган. Бу санодан биз тавба қилишнинг ҳақиқий хусусиятларини, тавба қилиш нима учун ҳаёт тарзимиз бўлиши кераклиги сабабларини, шунингдек, чинакам тавба қилишнинг баракасини билиб оламиз. Келинлар, ҳар бир оятни диққат билан кўриб чиқамиз.

I. ЧИНАКАМ ТАВБАНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ

A. Қилинган гуноҳларга иқрор бўлиш

Чинакам, юракдан тавба қилишнинг биринчи хусусияти қилинган гуноҳга камтарлик билан иқрор бўлиш.

Довуд 5–оятда: “Қилмишимни қонунсизлик деб тан оламан. Қилган гуноҳим кўз ўнгимдадир мудом” деб тавба қиляпти. Гуноҳнинг энг ёмон оқибатларидан бири шуки, у юракни кўр қилади ва алдайди. Довуд шундай ёлғон ичида 1 йилга яқин яшаган, пайгамбар Нафат унинг гуноҳини масал орқали фош қилмагунигача. Нафан Довудни фош қилган пайт, у камтарлик билан гуноҳига иқрор бўлди: “Худонинг олдида гуноҳ қилдим” деб тавба қилди.

31 – санода Довуд қилган гуноҳи ҳақида билганлиги ва тавба қилишдан бош тортганлиги ҳақида эслатапти. У пайтда Довуд у тарафидан қилинган иш нотўғри эканлигини тан олишдан бош тортган. Баъзан биз ўзимизнинг гуноҳимизни кўрмаймиз, лекин кўпинча биз гуноҳ қилганимизни тушунамиз, бироқ бизнинг юрагимиз нотўғри, ёмон иш қилганимизни тан олгиси келмайди. Биз кўпинча ўзимиз учун турли кечиримлар ахтарамиз, масалан — “бу одам ўзи шунга лойиқ эди, шунинг учун мен шундай қилдим”, ёки “мен ўзимни тута олмадим ва ҳеч нарса қилолмадим”. Мана шундай баҳоналар орқали биз ўзимизнинг гуноҳимизни ва нотўғри эканлигимизни тан олишдан бош тортамиз. Лекин тавба қилишга тайёр юрак нафақат қилган гуноҳни кўради, балки гуноҳга иқрор бўлади. У ўзининг айбини ва бу нотўғри эканлигини тан олади.

B. Гуноҳнинг “гуноҳкорлигини” тушуниш

Чинакамига тавба қилишга тайёр юракнинг иккинчи хусусияти бу — ҳақиқатда гуноҳ нима эканлигини тўлиқ тушуниб етишдир. Довуд (Забур 50) 6–оятда “Мен Сенга, фақат Сенга қарши гуноҳ қилдим, Сенинг кўз олдинда ёмонлик қилдим...”, деб тавба қиляпти. Тўғри, Довуд бошқа одамларга нисбатан ҳам гуноҳ қилгандир, лекин чинакамига тавба қилаётган юрак энг ёмон ҳақорат ва бизнинг энг буюк айбимиз бу — Худонинг олдида эканлигини

тушунади. Чинакамига тавба қиладиган юрак учун гуноҳ бу — Худони у томондан беҳурмат қилинганлигини, Уни ерга тушириб ва одамни эса Унинг тахтини эгаллаганини билдиради. Чинакамига тавба қиладиган юрак бундай такаббурликдан чуқур қайғуга ботади.

Мисол: Масихийларнинг ёшлар лагерида иккита ўспирин, йигит ва қиз жинсий алоқа васвасасига тушиб қолишганда, уларни лагер ходимларидан бири кўриб қолади. Улар иккаласи ҳам даҳшатли хижолатда эдилар. Қизни уйига жўнатиш учун лагер директорининг хонасига олиб келишганда, қиз тўхтовсиз йиғлашни бошлайди. Тахминан ўн минутлик хўнграшдан, йиғидан сўнг лагер ходими қиздан сўрайди: “Нега йиғлаяпсан? Сени кўриб қолганлари ва энди ота–онанга айтиб беришларидан кўрқиб йиғлаяпсанми ёки Худони қанчалик хафа қилганингни тушунганинг ва бундан афсусланганинг учунми?”. Шунда қиз дарҳол йиғлашдан тўхтади, чунки у Худонинг олдида ноҳақ эканлиги ҳақида хатто ўйлаб ҳам кўрмаганлигини тушунган эди.

Чинакамига тавба қилган юракка, гуноҳ ҳақиқатдан нима эканлигини тушуниб етиш, чуқур афсусланишга олиб келади. Биз гуноҳнинг гуноҳқорлигини тушунамиз. Биз Худога қарши ноҳақ иш қилдик, биз ўзимизни Ундан устун қўйдик. Худони ўзининг Яратувчиси деб билган одам учун – бу энг уятлидир. Шунингдек, бу Масихнинг ажойиб севгисини англаб етганлар учун ҳам жуда уятлидир. Бизнинг Яратувчимиз бўла туриб, У Ўзини шунчалик паст олдики, хатто хочда ўлишга ҳам рози бўлди ва ҳаммаси биз учун, биздай нолойиқ мавжудотни қутқариш учун. Худонинг чексиз муҳаббатини билиб, чин юракдан тавба қилган одам мана шу бебаҳо севгини ҳақорат қилганини тушуниб, афсусланади, қайғуга чўмади, ғам чекади.

Шу каби афсусланишлар Худонинг олдида чинакамига, чуқур ва самимий тавба қилишга олиб келади, Довудга ўхшаб: “*Сен эса сўзингда доим барҳақсан, ҳукм қилганингда фақат одилсан*”. Қилган гуноҳим учун Худо қандай жазоламасин У — одил ва мен бунга — лойиқман. Биз Худо томонидан жазога сазовор эканлигимизни тушуниш, гуноҳ ҳақиқатдан нима эканлигини биладиган, ғамга ботган юракнинг тубидан чиқади.

Шунинг учун чинакамига тавба қилиш, гуноҳни тан олиш ва тушуниш билан кўрсатилади. Шунингдек, у гуноҳнинг қанчалик жиддий эканлигини ҳам назарда тутаяди, зеро гуноҳ Худога қарши қилинган.

В. Гуноҳ ҳақида ғам чекиш

Юракдан тавба қилишнинг учинчи хусусияти ғамга ботган юракдир. Бу — ғам чекиш айнан гуноҳ ҳақида. 19–оятда шундай дейилган: “*Худога мақул бўладиган қурбонлик бузилган кўнгилдир. Бузилган, эзилган кўнгилни Сен хорламасан эй Худо.*” Бу ерда бизга соҳта, арзимас бўлган, юракнинг ҳақиқий ҳолатини акс эттирмайдиган ташқи кўринишлар Худони қизиқтирмаслиги айтиляпти. Қадимги Аҳд даврида гуноҳларни ювиш учун қурбонликлар келтирилар эди, ҳолбуки бунда кўпинча юраклар тавба қилишдан ана узоқ бўларди ва бу “томошалар” Худони фақат узоқлаштирарди (Чиқ 1:10–15).

Чинакамига тавба қилган, гуноҳ учун ғамга ботган юрак камтар бўлади. У ўзини устун қўймайди ва мағрурликка тўлмаган, у гуноҳқорлар бўлиши керак бўлган жойда бўлади, у асоссиз бўлган мағрурликдан қайғуради ва барча мавжудотлардан устун бўлган Худога бўйсунушдан бош тортганлигини тушуниб қайғуради. Бу — бизнинг жонимизни ҳеч бир онг, тафаккур тушуна олмайдиган даражада севувчи Зотни сева олмаганлигидан ғам чекаётган ва афсусланаётган юракдир.

Г. Бепарволик ва ўз–ўзини жазолашнинг хавфи

Шундай қилиб биз, илдизи бизнинг юрагимизда бўлган муаммолар билан курашаётганлигимизни биламиз. Гуноҳ бизни алдайди ва биз осонгина ташқи ҳаракатлари юракнинг ҳақиқий истагини акс эттирмайдиган, шунчаки бир бўш шакл бўлган иккиюзламачига айланамиз. Лекин, биродарлар, илтимос шуни эсда сақлангки нафақат гуноҳнинг жиддийлик ҳиссини йўқотиш хавфи, шунингдек ўз тавбамизни ўз–ўзимизни жазолашга айлантиришимиз, яъни гуноҳимиз учун ўз ўзимизни қийнаб “тўлов тўлашга” ҳаракат қилишимиз ҳам жуда хавфлидир. Худонинг кўзи олдида униси ҳам, буниси ҳам — жирканчлидир, зеро бу такаббурлик ва мағрурликдир. Гуноҳга нисбатан бепарволик — бу гуноҳнинг аҳамиятини камайтириш ва ўзи ҳақида керагидан ортиқ ўйлаш, ўзига бино қўйишидир. Лекин, Худонинг кечиримига ўзимизни қийнаш орқали эришишга ҳаракат қилиш

эса, Худонинг инояти ва Нажоткоримизнинг бизнинг гуноҳимиз учун тўлаган даҳшатли тўловини ва бизни Муқаддас Худо олдида тура олишимиз учун берган солиҳлигининг маъносини тушунмасликдир.

“Диндор” одам учун катта хавф бу гуноҳга нисбатан эҳтиёткорона муносабат эмас, балки ўз-ўзини қийнаш орқали Худога маъкул бўлишга ҳаракат қилишдир, чунки у бунда ҳеч қанақанги таккабурликни, ўзига бино қўйишни кўрмайди. У “мен ўзимнинг арзимас ва номуносиблигимни ифода қиляпман”, деб ўйлайди, бироқ унинг алданган юраги таккабурликни шунчаки энг кам даражада ифода қилади холос. У гуноҳ учун қийналиш уни Худо олдида “арзийдиган” қилади, деб ҳисоблайди. Шу тарзда, бу одам ўзининг гуноҳини, Худонинг Муқаддаслигини ва Исо Масихнинг хочдаги қурбонлигининг аҳамиятини пайсайтириб юборди, ўзини эса юқорига кўтарди.

Мисол: Кимдир айтиши мумкин: “Мен — протестантман, гуноҳнинг аҳамиятини тушунмаслик бўйича ҳеч ким менга айб қўйолмайди, мен ўз-ўзимни жазолаш ва қийнаш билан шуғулланмайман”. Сиз ростдан ҳам шундай деб ўйлайсизми? Қилган гуноҳингиз ёки нотўғри ишингиз учун сиз қанча вақт қийналасиз? 4 соатми ёки бир йилми? Баъзида сиз қилган гуноҳим жуда оғир, шунинг учун Худо мени барибир тўлиқ кечира олмайди, деган фикрларга борасизми? Худо сизни қабул қилганини ҳис қилиш учун, баъзида сиз қилган гуноҳларингизни хас-пўшлашга, унинг ўрнини қандайдир яхши ишлар билан тўлдиришга ҳаракат қиласизми? Булар ҳам ўз-ўзини қийнашнинг, жазолашнинг ўзига хос шакллари дир, булар ҳам чин дилдан, ҳақиқий тавба қилишга кирмайди. Агар сизнинг юрагингиз “тавбанинг меваларини” бермаётган бўлса, бунинг сабаби сиз ҳам ўз-ўзингизни қийнаш, жазолаш билан шуғулланишингиз бўлиши мумкин.

Чинакамига тавба қилган юрак азоб чекади ва камтар бўлади. Лекин агарда қайғу бизни гуноҳимизга ва номуносиб эканлигимизга нисбатан ҳаддан ташқари эътибор қаратишга олиб борса, демак тавба қилиш ўз-ўзимизни жазолашга айланган. Мюррей МакЧейн одатда одамларга шундай маслаҳат берган: “гуноҳга қаратган ҳар бир эътиборингиздан кейин, ўн маротаба Масихга эътиборни қаратинг”. Бу — бизнинг тавба қилишимиз Масихдаги хурсандчиликдан маҳрум ва гуноҳ туфайли кераксиз азобларга тўла ҳаётга олиб борувчи ўз-ўзини жазолашга айланмаслиги учун яхши маслаҳатдир.

Чинакам тавба бу — ҳаёт тарзимиздир, чунки биз ўз гуноҳимизни кўришимиз ва у учун бўлган жавобгарлигимизни кўпроқ ҳис қилиб борганимиз сари, Худо бизда Унга қаратилган (тегишли) янги юрак яратади. Юракдан тавба қилиш — ҳаёт тарзимиздир, чунки бизнинг юрагимиз ғам чекади, бузилади, камтар бўлади ва яна Худони севишни бошлайди. Бироқ, бу дунёдаги ҳар бир нарса каби тавба қилиш ҳам соҳга бўлиши мумкин. Шунинг учун Худонинг Каломига бизни ўргатишига имкон беришимиз лозим, токи биз кўринишидан тавба қилишга ўхшайдиган, лекин чинакам тавбанинг ҳосилини бермайдиган қопқонга тушиб қолмайлик.

II. ТАВБА ҚИЛИШ, ҲАЁТ ТАРЗИМИЗ БЎЛИШИ КЕРАКЛИГИНИНГ САБАБИ

A. Ўзимизнинг муаммомизни чиндан тан олиш

Баъзи бир масиҳийлар учун тавба қилиш фикри ғалати туюлади, чунки биз энди, Лютер айтганидек “ҳақиқий, ашаддий, зўр” гуноҳкорлар эмасмиз деб ўйлаш осон. Лекин мен сизларни Довуднинг тавба қилаётган юраги айтган мана бу сўзларга эътибор беришингизни хоҳлардим. “*Мен гуноҳкор бўлиб дунёга келганман, онам мени гуноҳ ичида туққан экан*” (50 сано 7 оят). Бу албатта, Одам Ато ва Момо Ҳаводан ҳар бир авлод мерос қилиб оладиган гуноҳининг уруғи ҳақида гапирилган муҳим сўзлардир. Лекин Довуд бу оятда ҳар бир одамнинг гуноҳкор эканлигини тасдиқлашни мақсад қилиб олмаган. Бу — ҳақиқий муаммони чин дилдан тан олишдир ва биз ҳам ушбу самимий иқрорни юрагимизга қабул қилишимиз жуда фойдали бўларди.

Тавбали ҳаёт тарзи бизнинг масиҳий ҳаётимизнинг муҳим қисмидир, чунки гуноҳнинг муаммоси биз учун жуда чуқур ва ҳақиқийдир. Ҳаворий Павлус хатто масиҳий бўлганидан кейин ҳам, Худони йигирма йил давомида била туриб, у барибир гуноҳ билан курашган ва бу ҳақида Рим. 7:15 оятида шундай дейди: “*Шундан ўзим қилаётган ишларни ўзим тушунмайман: Мен нимани хоҳласам, уни қилмайман ва нимани ёмон кўрсам уни қиламан*”.

Доктор Ричард Лавелэс ўзининг “Рухий ҳаётнинг динамикаси” деган китобида Павлуснинг бу фикрини янада ривожлантириб шундай ёзади: *“Муқаддас Китоб бўйича таърифига кўра гуноҳ, ўзининг алоҳида кўнгилсиз можаролари ёки фаолият йўллари билан чегараланиши мумкин эмас; гуноҳ — психологлар айтганидек “комплекс”дан, яъни бизнинг Худодан ажралганимизга чуқур илдиз отиб кетган фикрларнинг, эътиқоднинг ва феъл-атворлар схемасининг органик занжиридан кўра, анча катгароқ муаммодир”* (88-бет).

Бу — гуноҳ биз учун туғдирадиган реал муаммони ва шу тарзда ҳам чекаётган юрагимиз қайта-қайта давом этадиган чуқур тавба қилишга муҳтож эканлигини ўз ичига қамраб олади. Агарда биз чиндан ҳам ўзимизнинг ҳаётимизда давом этувчи, тубдан янгиланишни ҳис этишни хоҳласак, у ҳолда гуноҳ ҳақиқий муаммо эканлигини фаросат билан тан олишимиз керак. Гуноҳ — бу алоҳида бир можаро эмас. Бу кўпроқ, бизнинг борлиғимизнинг туб-тубигача илдиз отиб кетган органик занжирдир. Шу тарзда биз, раҳбарлар, ўзимизнинг жамоамизга тавбали ҳаётда наъмуна бўлишимиз, “бош” тавба қилувчилар бўлишимиз керак. Бизнинг жамоамиз, биз ўз гуноҳимизни очиқ тан олишимизни эшитишлари керак. Ва, агарда Худо бизнинг гуноҳ билан бўлган муаммомизни қандай тасвирлаётганини чиндан ҳам тушунсак ва Худонинг иноятида чиндан ҳам ўсаётган бўлсак, унда очиқчасига, чин дилдан тавба қилиш онда-сонда учрайдиган бир ҳол бўлмаслиги керак. Тавба қилиш бизнинг ҳаёт тарзимиз бўлиб қоллиши керак.

Б. Худонинг бизнинг юрагимизда ишлаши ҳақидаги берган ваъдасига нисбатан садоқати

Фақат гуноҳнинг ҳақиқий муаммосини тушунибгина, биз куйидаги оят билан руҳланишимиз мумкин, Забур 50 Сано 8 оят *“Сен кўнгиллардан ҳақиқатни қидирасан; яширин қалбимга ҳикматни ўргатасан”*.

Довуднинг юраги гуноҳ туфайли ҳам чекаётганида, Худо унга яна ҳақиқат билимини берди. У 31 Сано 2 оятда шундай деяпти: *“Қандай саодатли ундай киши-ким... кўнгилида бирор макр йўқ!”* Худо Довуднинг юрагидан гуноҳнинг ёлғонини олиб ташлади ва тавба қилиш Худо ишининг меваси бўлди.

Биродарлар, шуни билингики, гуноҳ билан муаммомиз ўзининг қанчалик ҳақиқий эканлигига қарамасдан, Худо бизнинг ичимизда ҳақиқат ва доноликни шакиллантириш учун ҳаракат қилади. Чин юракдан тавба қилаётган дақиқаларимиз ҳақиқатдан ҳам Худонинг ишидир. Ва У мана шу дақиқаларда бизнинг борлиғимизда ҳақиқатни ва руҳимизда доноликни яратади. Шунинг учун биз Худога, У бизнинг ичимизда бу ишни эркин амалга ошира олиши учун юрагимизни очишимиз керак. Биз Унинг ёрдамига муҳтожмиз. Агарда сиз ҳақиқатда яшашни чин дилдан хоҳласангиз, мен сизларни Довуд каби ибодат қилишга чорлайман. *“Эй Тангрим. Мени синаб юрагимни билиб олгин! Мени текшириб, хаёлларимини ўрганиб чиққин! Кўргилчи, йўлимда бирон хафалик бормикин? Абадият йўлига мени йўналтиргин* (Забур 138 Сано: 23–24). Тўғри, юракни ҳам чекишини хоҳлаш осон эмас, лекин, биродарлар, шу ҳам чекиш орқали биз ҳақиқатда ва доноликда юришимиз мумкин.

III. ЧИНАКАМИГА ТАВБА ҚИЛИШНИНГ БАРАКАСИ

Мана энди, ниҳоят бизга тўла иқрор бўлган юрак эришадиган баракалар ҳақида гапирилмоқда. 50–Санонинг қолган қисмида Довуд Худодан, У Ўзининг севгиси ва марҳамати билан Довуд гуноҳ қилишидан олдин ҳаммаси қандай бўлса шундай қилиб тиклашини сўрайди: раҳм-шафқатни (3–оят), гуноҳдан тозалашини (9–оят), шодлик ва хурсандчиликни (10–14 оятлар) Худо унинг гуноҳларидан юз ўгиришини ва барча ёмонликларидан кечиб юборишини (11–оят), янги, собит руҳни (12–оят), Худо ва Унинг Муқаддас Рухи билан бирга бўлишни (13–оят).

Худонинг мана шуларни амалга оширишига ишончимиз комил бўлиши мумкин, тавбанинг бу баракалари бизга ваъда қилинган, зеро Инжилда шундай дейилган: *“Чунончи Худо қанча ваъдалар берган бўлса, улар Масих шарофати билан “ҳа” дегандай, “омин” дегандай руёбга чиқади, токи биз Масих орқали Худони улуғлайлик”* (2Кор. 1:20). Бизлар учун, яъни Масихдаги имонлилар учун, Худонинг берган барча ваъдалари — “ҳа”. Довуд Худодан унинг тавбасига жавоб қайтаришини сўрайди ва биз бу ерда Худо бизнинг самимий, чинакам тавбамизга албатта жавоб бериши ҳақидаги ваъдаларни ёки принципларни кўраимиз.

Ва ниҳоят, 19-оятда Довуд охирги ва бу ваъдаларнинг ичидаги энг буюк ваъдани ифодаляпти, у тўла ишонч билан айтмоқдаки, Худо гуноҳ туфайли эзилган, ғам чекаётган ва бузилган юракни ҳеч қачон хор этмайди. Биз узоқ вақт давомида Худо биздан рози эканлигига шубҳаланиб юришимиз мумкин, лекин Худо гуноҳ туфайли ғам чекаётган бузилган юракдан ҳеч қачон юз ўгирмайди. Бу доим — орқага, Худога қайтадиган йўлдир, У бундай юракни баракалайди ва Ўзига яқинлаштиради.

Худонинг яқинлашуви — бу тавбали ҳаётнинг буюк мукофотидир. Раббимиз Исо Масих лаодикия жамоатининг имонлиларига, агар улар тавба қилишса, Раббимиз уларнинг ёнига келишини ва улар билан кечки овқатни баҳам кўришини айтади. Демак, агар бизнинг юрагимиз гуноҳга нисбатан доим ғам чекса, бузилса, унда биз Раббимиз билан чуқур ва самимий яқинликни хис қиламиз ва биз У билан янада самимий, чуқурроқ мулоқот қилишга киришамиз. Бу эса, биз тавба қилишни қанчалик ҳаёт тарзимизга айлантираётганимизга боғлиқ.

САВОЛЛАР

- Юракдан тавба қилиш нима?
- Ўз гуноҳимизни кўрганимиздан кейин юрагимизга қандай хавфлар раҳна солади?
- Ўз-ўзини жазолаш ва тавба қилиш ўртасида нима фарқ бор? Иккаласини ҳам таърифлаб беринг.
- Сизнинг тавбангиз ўз-ўзини жазолашга айланиб қолганини қандай билишингиз мумкин?
- Забур 50 – Сано 1:2; 7:17да санаб ўтилган ва тавбанинг шарофати билан эришиладиган баракалар ва марҳаматларни санаб беринг. Муқаддас Китобдан бизга берилган ваъдалар ҳақида ёки бу ваъдаларни Масихда олишга ишончимиз комил бўлиши мумкинлиги ҳақидаги оятларни ёзиб олинг.
- Гуноҳингизга иқдор бўлганингиздан ва тавба қилганингиздан кейин ҳам Худо сизни рад қиляпти, деб ўйлайсизми? Нима учун сиз буни хис этаяпсиз?
- Сиз жамоатингизда “бош” тавба қилувчи бўлишингиз кераклигига қандай қарайсиз? Хаёўк, нима учун?

ТОПШИРИҚ

Стенли Боук томонидан ёзилган “Гуноҳкорнинг жойи” деган 3А иловани ўқиб чиқинг.

Рухий ўсиш

Илова

3 А

Гуноҳкорнинг ўрни

„Қуруқ қўлларим билан Сенга келиб, Хочингга ёпишаман“.

Муаллиф: Стенли Воук.

Ҳар бир одам учун энг қийини — гуноҳкорнинг ўрнида бўлиш. Бу шунчалик қийинки, ҳаттоки кўпчилик бу жойда бўлмаган ҳам, бошқалар эса у жойга бир марта ташриф буюрганларидан кейин бошқа қайтгилари келмайди, чунки ҳеч ким ўзининг инсоний табиатига кўра гуноҳкорнинг ўрнида бўлишни хоҳламайди.

Шунга қарамасдан, агарда биз у жойда бўлмасак, биз ҳазрати Исони чинакамига таниб билолмаймиз ва Худонинг кечирувчи иноятининг ширин маззасини татиб кўролмаймиз. Агар биз бу жойдан қочсак, бу билан “менинг гуноҳим йўқ, мен гуноҳсизман” деган ва ўз-ўзимизни алдаган бўламиз.

Гуноҳкорнинг ўрнида бўлиш

Гуноҳкорнинг ўрни — бу ўзимизнинг гуноҳкор эканлигимизни ҳеч қандай баҳоналарсиз ва оқлашларсиз тан оладиган жойдир. Биз мисол учун, фақат биттагина гуноҳни тан олишимиз мумкин, масалан ҳасадгўй ёки мағрурлигимизни, биз арзимас бўлиб кўринган нимадандир фош бўлганимизни хис қилишимиз мумкин, шундай бўлганда биз барибир гуноҳкорнинг ўрнида бўламиз, ҳатто кўп йиллардан бери масиҳий бўлсак ҳам. Бу битта гуноҳдан ташқари Худо бизга муҳимроқ нарсаларни кўрсатиши мумкин ва бу биз нафақат битта, балки кўплаб гуноҳларимизни тан олишимиз ва нафақат битта гуноҳ учун тавба қилишимиз аниқлигини, балки бутун гуноҳкор табиатимизни тан олишимизга тайёр бўлганимизгача давом этади. Бир куни бир одам арқон ўғирлаганлигига иқрор бўлди, у арқонни қайтарди ва эртасига мана шу арқон билан боғланган сигирни ҳам етаклаб келди, у одам бунга олдин иқрор бўлгиси келмаган эди! Биз гуноҳкорнинг жойини эгаллаганимизда, ўзимиз ҳақимиздаги ҳақиқатни — бутун ҳақиқатни тўлалигича тан оламиз.

Гуноҳкорнинг ўрни — бу бутун айбни ўз бўйнимизга оладиган жойдир. Биз оқланишдан ва “мен шу ишни қилаётганимда мен ҳақиқий мен эмас эдим” дейишдан тўхтаимиз. Биз “Ҳа Худойим бу мен эдим; бу менинг ҳақиқий борлигим” деб бош эгамиз. Биз бошқа, ўзимизнинг асабларимизни, вазиятларни ва бошқа одамларни айбламаймиз. Агарда кимдир бизга айбимизни кўрсатса ёки танқид қилса, биз баҳслашишга ва ўзимизни оқлашга ёки ҳаммасини ётиғи билан тушунтиришга ҳаракат қилмаймиз. Ҳаттоки бизга танбеҳ берувчи, танқид қилувчи олдида, агарда у бизни яхшироқ билганида, танқид қилиш учун янада кўпроқ сабаблар топишини тан оламиз. Қачонки биз гуноҳкорнинг ўрнини тезда эгалласак, бизда вақт ва кучнинг чексиз „резерви“ пайдо бўлади. Агарда кўпгина жамоатларда имонлилар мана шу жойда тез–тез учрашиб туришганда эди, уларнинг ҳаёти қанчалик бошқача бўлган бўлар эди!

Бу — Нафан Довудни фош қилганидан кейин, у келган жойдир. У бошини эгди ва: “Худонинг олдида гуноҳ қилдим”, деди (2Шоҳ.12:13). Бу жойда Аюб туриб шундай деган: “Мана, мен бўлмағурман” (Аюб 39:34); ва Ишаё эса: “Қулфатдаман, ўлдим мен” деган (Ишаё 6:5). Бу жойда Бутрус Исонинг оёқларига йиқилди: “Ё Раббий менинг олдимдан кетгин, чунки мен гуноҳқорман” (Луқо 5:8). Бу жойда солиқчи илтижо қилди: “Ё Худо! Мен гуноҳқорга раҳм қил”; (Луқо 18:13). Бу жойда дарбадар ўғил иқрор бўлди: “Ота, мен Худога ва сизга қарши гуноҳ қилдим...” (Луқо 15:21). Павлус тез–тез бу жойда тиз чўккан ва бошқа кўплаб табаррук одамлар ўзларининг кўз ёшлари билан бу жойни ювишган. Агарда биз бу жойга келмаган бўлсак, демек бизнинг Худо билан биргаликдаги йўлимиз ҳали бошланмаган.

Биз гуноҳкорнинг жойини ёмон кўрамыз, чунки у бизнинг мағрурлигимизни синдиради. Бир кун мен ғалати бир туш кўрдим. Бир куни оилада менинг мағрурлигим арзимас бир сабаб бўйича жабрланди. Мен жуда кайфиятсиз ухлашга ётдим. Тушимда, мен катта бир баландликда турардим, узоқда, яъни жуда пастда менинг оилам турарди ва мени чақирарди. Улар мени пастга тушишимни хоҳлашарди, мен эса пастга қандай қилиб тушишни билмасдим. Шунда мен баланд дарахтни кўриб қолдим, бу дарахт ўз шоҳларини тепага, мен томонга чўзган, гўё у мени мана шу шоҳлари орқали ерга тушишимга таклиф қилаётгандек эди. Лекин мен қийналишдан хавфсираб, бундай қилишга қўрқар эдим ва мен ўша баландликда ёлғиз, мағрур, совуқда қолиб кетдим. Уйғониб мен шуни тушундимки, дарахт ҳазрати Исонинг Хочи эди ва мен тавба қилиб, яна тинчлик ва мулоқотга эга бўлдим. Мен, қийналаман, менга оғир бўлади деб қўрқдим! Айнан шунинг учун биз гуноҳкорнинг ўрнини ёмон кўрамыз. Биз ўз мағрурлигимизга озор етказишдан, қийналишдан қўрқамиз ва шунинг учун биз курашамиз, тортишамиз, бошқаларни айблаймиз, ўзимизни оқлаймиз, хуллас, гуноҳкорнинг ўрнини, яъни бизни кечириб ва озод қилиш учун Худо бизни кутадиган жойни эгаллашдан бошқа ҳамма нарсани қилишга ҳаракат қиламиз.

Гуноҳкорнинг ўрнини эгаллашдан қочишга бўлган уринишлар

Кўпинча биз бу жойдан гуноҳни гуноҳ деб атамаганимиз учун қочамиз. Биз камчиликлар, омадсизликлар, заифликлар, лаёқатсизлик, қобилиятсизлик ҳақида гапирамыз; хуллас ҳамма нарса тўғрисида, фақат гуноҳ ҳақида эмас. Атиргулни бошқача ном билан атаган билан барибир ўшандай ажойиб ва чиройли бўлиб қолаверади. Гуноҳ ҳам қандай аталишидан қатъий назар барибир ёвузлик бўлиб қолаверади — Худо учун. Муаммо шундаки, биз Худонинг атамаларини қабул қилиш ўрнига ўзимизнинг атамаларимизни ўйлаб топамиз. Муқаддас Китобдаги гуноҳ — бу Худонинг муқаддаслик талабларига жавоб бермайдиган барча нарса, маънавий етуклик кўрсаткичига жавоб бермаган ёки Худонинг иродасига қарши борадиган барча нарса, Худо солиҳлигининг танбеҳ ва танқидларидан бош тортадиган барча нарса, у хоҳ истак, хоҳиш, хоҳ ният, хоҳ табиий туйғу, фикр, одат, назар, сўз, иш, реакция ёки муносабатлар бўлсин. Эҳтиётсизлик ёки билмасдан қилинган гуноҳ, бу — барибир гуноҳдир ва уни қандайдир бошқача атаб, у учун тавба қилиш ва кечирим олиш шарт эмас дейиш, гуноҳкорнинг жойидан қочишни билдиради.

Биз гуноҳни гуноҳ эканлигини тан олишдан бош тортишимиз мумкин. Балки биз — бундай майда-чуйдаларга вақтимиз йўқ бўлган банд одамлардирмиз. Биз ўз мажбуриятларимизни ва дастурларимизни бажаришимиз керак. Биз дафна баргини олиш билан овора бўлган ва бу вақта ўзининг моҳов касаллигини беркитган Неeman кабидирмиз. Биз йиғилишларда бошқаларга гапирамыз, қўмиталарни бошқарамиз, ўз бўйнимизга мажбуриятлар оламиз, булар учун пул берамыз, хуллас ҳамма нарса қиламыз, фақат ўзимизнинг руҳан моҳов бўлганимизни ва бошқалар каби тозаланишга ва покланишга муҳтож эканлигимизни тан олмаймиз. Биз Иеремия даврида, урушга шошилган, лекин бир пас тўхташга, тавба қилишга ва: “Мен нима қилдим?” дейишга вақт тополмаган, отларга ўхшаймиз. Ҳа, биз шунчалик бандмиз — биз шунчалар бандмизки, хатто гуноҳкорнинг жойида, ҳеч бўлмаса бир дақиқага тўхташ учун ҳам вақт тополмаймиз.

Биз тузатувчи ролини ўз зиммамизга олиб, бу жойдан қочишга ҳаракат қилишимиз мумкин. Ўз таълимотимизни чиройли, кам-кўстсиз тўғрилаб, биз Хушхабар бўйича нозик дидли мутахасис бўламиз. Биз бажону-дил маслаҳатлар берамыз, лекин ўзимиз уларни қабул қилмаймиз. Ўтган даврларда яшаб ўтган фарзийлар каби, биз гуноҳкорнинг ўрнида бўлмаймиз, лекин уларга иштирокчи эканлигимизни тўла-тўқис кўрсатиб турамыз. Биз шунчалик билимга, ақлга тўламызмики, хатто ташвиш тортаётган, бузилган ва камтар юрак учун жой тополмаймиз. Бироқ, хатто табаррук инсон бўлган Генри Мартин ҳам ўзининг кундалигида шундай деган: “Агарда ўша заҳотиёқ камтарин юракни ҳис қилмасам, мен бошқаларни фош қилиш фикридан қайтдим!”. У ҳаётда гуноҳкорнинг жойига муҳтож эканлигини тушунди.

Биз ўзимизнинг Масихдаги хавфсизлигимизни тавба қилмаслик учун сабаб қилиб, бу жойдан қочишимиз мумкин. Нажот топганимизга бизнинг ишончимиз комил, лекин нима сабабдандир, гуноҳ учун тавба қилишимиз кераклигини ҳис қилмаймиз. Биз нонуштадан олдин қўлини ювиб келишга жўнатиш ва келиб “Зўр бўлди, мен уларни шундай ювдимки, улар энди бошқа ювилишга ҳеч қачон муҳтож бўлмайдилар”, деган болага ўхшаймиз.

Ҳа, Раббимиз Исо Масихдаги абадий хафсизлик — бу буюк ва асосий ҳақиқатдир. Имон шарофати билан биз энди Худонинг фарзандлари ва Осмон Шоҳлигининг фуқароларимиз. Лекин шунга қарамай, биз барибир гуноҳкормиз ва доим гуноҳкор бўлиб қоламиз. Биз доимо “гуноҳ ва нопокликларни ювадиган булоқда” ювинишга муҳтожмиз (Захариё 13:1). Иноят ҳеч қачон гуноҳга олиб бормайди, лекин ҳар доим гуноҳимизни фош қилади, бундай фош қилинган гуноҳ эса ҳар доим иноятга қайтариб олиб келади.

Биз Исо Масихнинг табаррук қонини нотўғри тадбиқ қилиб, яъни Унинг қони, Қурбонлик Қўзисининг Қонига ўхшаб бизни “қоплайди” ва “муҳофаза” этади деб, гуноҳкорнинг жойидан қочишимиз мумкин. Лекин, Масихнинг Гўлгота хочидаги қурбонлиги гуноҳ учун келтирилган эди. Бу қурбонлик *муҳофаза қилиш* учун эмас, балки *гуноҳни ювиш* учун тўкилган. Шунинг учун бу қурбонликка биз, гуноҳкорлар гуноҳсиз бўла туриб ёмонликдан сақланиш учун муҳтож эмасмиз, балки тозланиш учун муҳтожмиз. Қачонки, қон бизни фақат ҳимоя қилади десак, биз гуноҳкорнинг жойидан қочган бўламиз.

Спердженнинг талабаларидан бири бир куни унинг олдига “Худонинг қурол аслаҳалари” мавзусида ваъз айтди. Йигит ўз ваъзини гапиришга шунчалик берилиб кетдики, уни саҳнада ўйналадиган адабий асарга ўхшатиб юборди, қурол-аслаҳаларни бирин-кетин кийиб, ниҳоят Рух қиличини қўлига олиб, силкита бошлади ва: “Хўш, қани энди ўша иблис?!” деб ғолибона қичқирди. Шунда Сперджен талаба томонга энгашиб: “Яхши йигит, у — қурол-аслаҳаларнинг ичида” деди. Биз гуноҳкорнинг жойини эсан чикариб, шайтонни ичкарига киргизишдан эҳтиёт бўлишимиз керак. Бизнинг юрагимиз ҳамма нарсага алдамчи, у худди афсонавий Протей каби, ўзининг ҳақиқий табиатини яшириш учун хоҳлаган ниқобга кириши мумкин. Биз ўзимизнинг руҳий ожизлигимиз ва жамоатдаги обрўйимиз остида, ҳазрати Исонинг қони билан тозаланишга муҳтож бўлган бечора гуноҳкорлармиз холос.

Гуноҳкорнинг жойида олиш мумкин бўлган иноят

Гуноҳсиз бўлган Нажоткор эгаллаган жойдан — биз, гуноҳкорлар қочамиз, бу ғалати, тўғрими?! Албатта, У хочдан тушишга қодир эди, зеро У Худонинг Ўғли! Биз Қудратли Зотдан мўъжизаларни кутишимиз мумкин эди, қудратли ваъзлар, ҳаттоки тирилишни ҳам, лекин солиқчилар билан Ўрдўн дарёсига чўмдирилишни ёки жиноятчи, безори ва ўғрилар каби қатл этилишини эмас. Шунга қарамасдан У айнан шу жойга келди, чунки Унинг чеҳраси бу жойга абадий қаратилган эди.

Гўлгота тепалигида Унинг ёнига икки гуноҳкор ҳам келди. Ўзгаларни айблаб, Худонинг шаънига ёмон гаплар айтиб ўлган шеригидан фарқли ўлароқ, иккинчи жиноятчи ўлишидан олдин ўз айбини тан олди ва кечиримга сазовор бўлди. Бу жиноятчи гуноҳкорнинг жойини эгаллаб ва у ерда ҳазрати Исони учратганида, тинчлик ва жаннат унга ёр бўлди. Бу — иноятнинг натижаси. Кимки ўзининг ҳақ эканлигини исботлашга ҳаракат қилса ноҳақ деб эълон қилинади ва кимки ўзининг ҳақсиз эканлигини тан олса солиқ деб эълон қилинади. Худонинг солиқлиги, фақат гуноҳкорларнинг жойида бўлганларга берилади.

Бу ерда ва фақат бу ерда — тинчликнинг ҳақиқий жойида, биз ташвиш ва курашларни ташлаб Худони топамиз. Бу — юрак дам оладиган жой ва жаннат томон эшикдир. Бу ерда биз барча муғомбирликларимизни, баҳоналаримизни ташлаб, ҳақиқатдан ким эканлигимизни тан оламиз. Бу ерда биз ҳазрати Исога, Унинг қимматбаҳо қони билан тозаланишга келамиз. Бу жойда Муқаддас Рух бизни тўлдиради, бу ерда биз муқаддасликка эга бўламиз. Бу жой — биз қайта туғиладиган жой, бу жой бутун жамоат тез-тез келиб туриши керак бўлган жой. Бу жой — ҳақиқат, иноят ва озодлик жойи — гуноҳкорнинг жойи. Хўш, энди ўйлаб кўринг, охириги марта у жойда қачон бўлгансиз? Айтганча, ҳозир ҳам ўша жойдамисиз?

4 Қисм: Хушхабар айтиш

Хушхабар айтиш

1 дарс

Дўстлик орқали Хушхабар айтиш

Бундан ортиқ севги йўқ...

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — имонга келмаганлар билан дўстона муносабатнинг муҳим аҳамиятини ёритиб бериш, зеро имонга келмаганлар имонлининг ҳаётида Хушхабарнинг таъсирини ижобий баҳолаш имконини беради.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Хушхабар айтиш учун ўзаро дўстона муносабатларнинг муҳимлигини тушуниб етиши керак.
- Имонга келмаганлар билан дўстлик “қанчага тушишини” ва қандай ҳосил беришини тушуниши керак.
- Худо Шоҳлиги учун имонга келмаган бирор киши билан дўстона муносабат куриш ҳақида қарор қабул қилиш керак.

Дарс режаси:

- I. Адашганлар билан дўстлик.
- II. Дўстликда Исо Масиҳ наъмунасидан ибрат олиш.
- III. Дўстлик қиймати (баҳоси)
- IV. Ҳаётини тажриба.

Ўқитувчиларга тавсиялар:

- Бу “Хушхабар айтиш” мавзусининг охириги дарсидир. Ушбу дарсни ўтиш давомида, ўқувчилар Инжилдан Луқа 15 бобни таҳлил қилишлари ва олган билимларини ўзларининг шахсий вазиятларида тадбиқ қилиш ҳақида ўйлашлари учун етарлича вақтга эга бўлишлари жуда муҳим. Бу хусусида мустақил ишлашлари учун, уларга қўшимча вақт беринг. Уларда туғиладиган саволларга дарҳол ўзингиз жавоб берманг, жавобларни Муқаддас Каломнинг ўзи беришига имкон беринг.
- Дарсда фойдаланилган Муқаддас Калом оятлари билан яхшилаб танишиб чиқинг.
- Ўқувчилар одамларни Худога олиб келишдаги сизнинг шахсий хоҳишингизни яққол кўришлари керак. Ўз вақтида сизга ҳам кимдир Хушхабар айтганини ёки қандай қилиб ўзингиз кимнидир дўстона муносабатларингиз орқали имонга олиб келганингиз ҳақида гапириб беринг.

СЎЗ БОШИ

ДИҚҚАТ! Бу дарс сизнинг ҳаётингизни ўзгартириши мумкин. Агар сиз ушбу дарсни тушуниб, ҳаётингизга тадбиқ этсангиз — сизнинг хизматингиз ниҳоятда бой, янада тўла ва самарали бўлиши мумкин. Бироқ, бунда сиз масиҳий биродарларингизнинг тушунмовчиликларига дуч келишингиз мумкин, сизни “гуноҳкорларнинг дўсти”, деб аташлари мумкин.

Ўз ҳудудингизда маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ривожланиши учун жойларда Хушхабарни тарғиб қилиш зарур ва буни амалга оширишнинг энг яхши йўли Хушхабарга муҳтож бўлганлар билан дўстлашишдир. Сиз Хушхабарни алоҳида одамларга

айтишга алоҳида эътибор қаратишингиз ва бунда уларнинг муаммолари ва ташвишларини ҳисобга олишингиз керак, зеро дўстона муносабатлар одамларни имонга келишларига ёрдам беради, имон эса, ўз навбатида, Хушхабарни барча халқларга етказувчи маҳаллий жамоатлар ташкил қилади!

I. АДАШГАНЛАР БИЛАН ДЎСТЛИК

A. Учта матал, битта сабоқ: Луқо 15

Ҳазрати Исонинг бу маталларни айтишдан кўзлаган мақсади, адашганларга нисбатан ўзининг очиқ, самимий ғамхўрлигини ва уларга бўлган илиқ муносабатини тушунтириш эди. Келтирилган лавҳада биз ҳазрати Исонинг адашганлар билан илиқ муносабатда бўлишидан норози бўлган диндор одамларни кўрамиз. Биз самимий ғамхўрлик, сарфланган куч ва буюк шодликни кўрамиз. Ҳар қандай шароитда ҳам одамлар йўқотган нарсаларини топиш ва қайта тиклаш учун маълум бир чораларни кўрадилар. Ҳазрати Исо бизга, агар мана шундай куч – ғайрат тангага ёки жониворларга шунчалик ўринли бўлса, унда бундай куч-ғайрат руҳан адашган қалбларга қанчалик ўринлироқ эканини ўргатади.

Инжилдан Луқо 15: 1–32 оятларни ўқинг.

B. Бу маталлардан биз қандай сабоқлар олишимиз мумкин?

- Ҳазрати Исонинг адашганларга бўлган ғамхўрлигига фарзийлар ва уламоларнинг муносабати қандай бўлди?
- Самода нимага кўпроқ эътибор берилади — кутқарилганларга бўлган ғамхўрликка ёки адашганларга бўлган ғамхўрликка?
- Адашганларни қидириб топиш учун ким ҳамма қийинчиликларни ўз бўйнига олади?
- Адашганларнинг топилганига (яъни кутқарилганига) ким қувонади?
- Ким бундан хурсанд эмас?
- Ҳазрати Исони нима кўпроқ ташвишга соларди: диндор кишиларнинг маъқуллашими ёки адашганларнинг кутқарилишими?
- Дарбадар ўғил маталида сиз ўзингизни тасаввур эта оласизми? Сиз кўпроқ қайси қаҳрамонга тўғри келасиз? Кимга ўхшашни хоҳлардингиз?
- Сизнинг жамоатингизда адашганларга нисбатан муносабат қандай? Жамоатларимиз кўпроқ кимни эслатади: Отаними ёки катта ўғилними? Агар жамоатингиз ҳатто маъқул кўрмаса ҳам, сиз адашганлар билан дўстлашиб, уларга Хушхабар айтишга тайёрмисиз?
- Сиз яшаётган жойда Хушхабар тарғиб қилиш учун қандай фаолият турлари керак?

II. ДЎСТЛИКДА ИСО МАСИХНИНГ НАЪМУНАСИДАН ИБРАТ ОЛИШ

Ҳазрати Исо нафақат матал айтиб берарди. У ўзининг таълимотини муҳтож инсонларга бўлган самимий ғамхўрлиги, эътибори билан тасдиқларди. Инжилда ҳазрати Исонинг одамлар билан муносабатининг моҳияти ҳақида шундай дейилади:

A. Рим. 5:6–8

“Биз ҳали чорасиз бўлганимизда, белгиланган вақтда Масих бетафиқлар учун ўлди. Бировнинг солиҳ киши учун ўлиши эҳтимолдан узоқдир. Балки ҳимматли киши учун кимдир ўлимга рози бўлар. Лекин биз ҳали гуноҳга ботган чоғимизда, Масих бизлар учун ўлди. Бу Худонинг бизга бўлган муҳаббатидан далолатдир”.

B. Юҳанно 15:13

“Ким ўз жонини дўстлари учун бағишласа, бундан ортиқ севги йўқ”.

B. Марк 10:45

“Чунки Инсон Ўғли ҳам Ўзига хизмат қилдириш учун эмас, балки Ўзи хизмат қилиш ва Ўз жонини фидо қилиб, кўпларни қутқариш учун келган”.

Инжилдаги ушбу оятларнинг умумий мавзуси нимадан иборат? Ҳазрати Исо Ўзининг дўстлигини қандай далиллар билан исботлаб берди? Масиҳ Танасида бўлмаган одамларга ўз дўстлигимизни ва муҳаббатимизни қандай ишонарли намоён қилишимиз мумкин?

III. ДЎСТЛИКНИНГ БАҲОСИ

A. Адашганлар билан дўстлашишнинг баҳоси

- Бу сиздан вақт талаб қилади.
- Бу сиздан пул талаб қилади. (Луқо 16:9)
- Бу сизнинг обрўйингизга путур етказди (Гуноҳкорларнинг дўсти).
- Бу сизнинг тинчлигингизни бузиб, сизга ғам–ташвиш келтириши мумкин.
- Бу сизни бекаму-кўст ва қулай турмушдан маҳрум қилиши мумкин.

B. Адашганлар билан дўстлашишнинг ижобий томонлари

- Сиз дунёқарашини сизникидан фарқ қилувчи янги инсон, дўст орттирасиз.
- Сиз нафақат янги дўстингизга Хушхабар айтиш имкониятига, балки унинг дўстлари орасида ва ҳатто уларнинг дўстлари орасида ҳам Хушхабар айтиш имкониятига ҳам эга бўласиз.
- Сиз имонга келмаганлар орасида ўз имонингизнинг ҳимоячисига айланасиз.
- Сиз жамиятда ва мамлакатингизда Хушхабар айтиш бўйича сизнинг ҳамкорларингиз бўладиган Масиҳдаги янги биродарларни орттириш умидига эга бўласиз.

B. Адашганлар билан дўстликнинг йўқлиги баҳоси

- Сиз дўст орттирмайсиз; жамиятнинг катта қисми билан алоқага эга бўлмаган масиҳийлик маданиятида ёлғизланиб қоласиз. Сиз дунёга янги ва сиз учун ғайритабиий бўлган нуқтаи назар билан қараш имкониятини йўқотасиз.
- Сиз кенг жамоатчилик орасида Хушхабар айтиш имкониятини қўлдан бой берасиз. Сизнинг жамоангиз янги имонга келганларга эга бўлишдан шодланиш ва руҳланишни ҳис қилмаган холда фаолиятсиз бўлиб, бир жойда туриб қолади.
- Сиз имонга келмаганлар орасида ўз имонингизнинг ҳимоячиси бўлмайсиз. Сизни тушунмайдилар ва сиз ҳақингизда ҳар хил миш–мишлар тарқатадилар.
- Сиз Масиҳдаги янги биродарга, яъни Хушхабар айтиш вазифасини бажаришда яна битта ёрдамчига эга бўлиш умидига эга бўлмайсиз.

G. Адашганлар билан дўстлашмасликнинг “ижобий” томонлари

- Бу сиздан на вақт, на пул, на қулайлик талаб қилади, обрўйингизга ҳам путур етказмайди.
- Сизни йўлдан оздириши, бироқ имон билан иш кўрсангиз сизни мустақамлаши ҳам мумкин бўлган дунё билан тўқнашиш хавфидан озод бўласиз.
- Сиз руҳий ноқулайликлардан ва турмушдаги ҳар кунлик ғам–ташвишдан, азобланишлардан ўзингизни сақлайсиз. Аммо, шуни ҳам билингки, дўстим, сиз вақти келиб Исо Масиҳ қаршисида турганда ва тоабат дўзах азобларига ҳукм қилинган одамларни кўриб ҳам, қалбингизда ғам–алам ва ноқулайликларни ҳис этасиз.

Иез. 3:16–21 оятларини ўқинг!!!

IV. ҲАЁТИЙ ТАЖРИБА

Ўқитувчи ва ўқувчилар Хушхабар айтишда дўстона муносабатларнинг муҳимлиги ҳақида шахсий ҳаётларидаги мисоллар билан ўртоқлашишлари мумкин.

САВОЛЛАР

- Ўзим яшаётган жойда мен қандай қилиб имонга келмаган дўстларим билан алоқани бошлашим мумкин?
- Ўзимнинг маҳалламда мен қандай қилиб адашганлар билан ўзаро муносабат қуришнинг ташаббускори бўлишим мумкин?

- Қандай вазиятларда мен “Худо тайин қилган учрашув”га ишона оламан, қачон Худонинг Ўзи адашганлар билан дўстона муносабатларга эшикни очиб беради?
- Ҳозиргача менинг мулоқот доирадан ташқарида турганларга Хушхабар айтиш қарори билан боғлиқ бўлган барча қурбонликларга боришга тайёрманми?
- Агар ғайрат ва фаоллик билан Хушхабар айтиш бошланса, маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати билан нималар содир бўлади?
- Джим Эллиот деган миссионер Эквадорда ўз имони учун Аука ҳиндулари кўлида ҳалок бўлган. Бир вақтлар у шундай ёзган: *“Ўзида ушлаб, сақлаб қололмайдиган нарсасини, ҳеч қачон йўқотиши мумкин бўлмаган нарсага алмаштирган одам аҳмоқлик қилган бўлмайди.”*. У ҳақ эдими? Бу сўзларни, Масих учун одамлар орттириш вазифасида қандай қўлласа бўлади?

ТОПШИРИҚ

- Имонга келмаганлар билан Худо мўлжаллаган учрашувлар ҳақида ибодат қилинг. Худо томонидан очиладиган эшикларга кириш учун дадилликни сўранг. Ушбу эшикларни кўриш учун Худога ибодат қилинг.
- Имону – эътиқодингизни намоён қилиб, ҳар қандай қурбонликларга рози бўлиб, ўзингиз яшаб турган жойда бир ой давомида имонга келмаган 5 нафар одам билан дўстлашиб, уларни Масихга олиб келишга тайёрмисиз?
- Ҳақиқий дўст бўлиб, ўз дўстларингизни Масихга етаклаб келинг! Уларни биргалашиб Муқаддас Китобни ўрганишг ва Худога хизмат қилишга таклиф этинг! Уларни ўз гуруҳингизнинг бир қисми қилинг!

5 Қисм: Уй гуруҳлари

Уй гуруҳлари**1 дарс****Уй гуруҳларида баҳс-
мунозараларнинг динамикаси****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади уй гуруҳи раҳбарини гуруҳда серҳосил баҳс-мунозараларни олиб бориш учун керакли тажриба ва малакалар билан таъминлаш.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Уй гуруҳи раҳбарига мулоқотнинг қандай тажриба ва малакалари кераклигини тушуниши керак.
- Муҳокама учун яхши саволлар тайёрлаш принципларини билиши ва уларни мустақил ҳолда тайёрлай олиш лозим.
- Уй гуруҳида баҳс-мунозаралар давомида вужудга келадиган муаммоларни кўра билишни ва уларни бартараф қилишни ўрганиши лозим.

Дарснинг режаси:

- I. Уй гуруҳида баҳс-мунозараларга раҳбарлик қилиш.
- II. Муҳокама учун саволлар тайёрлаш.
- III. Мунозара давомида вужудга келадиган муаммолар.

Илова:

1А: “Уй гуруҳлар: Муҳокама учун саволлар наъмуналари”.

Ўқитувчиларга тавсиялар:

Ушбу дарснинг мақсади, уй гуруҳи раҳбарини яхши баҳс-мунозара олиб боришга тайёрлаш бўлишига қарамай, музокаранинг ўзи уй гуруҳининг сўнгги мақсади бўлиб қолмайди. Баҳс-мунозара мулоқотни рағбатлантиради, ўзаро муносабатларни мустаҳкамлайди ва Муқаддас Калом ҳақиқатларини қўллаш ва ўрганиш воситаларини ҳавола этади. Гуруҳ етакчиси мунозарани яхши бошқаришни ўрганиб, уни ўтказиш давомида пайдо бўладиган муаммоларни ҳал қилишни уддалай олган ҳолдагина, у гуруҳ аъзоларининг бир-бирларига бўлган ишончларига ва меҳр-муҳаббатига ижобий таъсир кўрсатиши мумкин.

Ушбу дарсга қўшимча сифатида тингловчилардан 2–дарс “Мулоқот услублари” (“лидерлик” бўлими) ни такрорлашни сўранг.

Дарснинг тугашига 20 мин. қолганда “Мунозара давомида вужудга келадиган муаммолар” мавзусида машқлар бажаринг.

I. УЙ ГУРУҲИДА БАҲС-МУНОЗАРЛАРГА РАҲБАРЛИК ҚИЛИШ

Уй гуруҳидаги яхши баҳс-мунозаранинг аҳамиятини ортиқча баҳолаш қийин. Айнан баҳс-мунозаралар давомида гуруҳ аъзолари бир-бирлари ҳақида кўпроқ маълумотга ва баҳс-мунозара тўғрисидаги тушунчага эга бўлишади ва масиҳийлик муҳаббатида камол топадилар. Муқаддас Китоб бўйича баҳс-мунозаралар имонли кишининг ҳаётидаги шогирдлик ва руҳий ўсишнинг муҳим қисми ҳисобланади. Муқаддас Руҳ имонлилар ва имонга келмаганлар ўртасидаги мунозаралардан одамларни ҳазрати Исога олиб келиш учун фойдаланади.

Гуруҳ раҳбари жонли мунозара бошлашни ва уни давом эттириб туришни ўрганиши керак, ва шунингдек, қандай қилиб ўзгаларни тинглаш, яхши саволлар бериш ва вужудга келадиган муаммоларни ҳал қила олишда бошқаларга наъмуна бўлиш лозим. Шу тарзда, раҳбар доимий равишда, гуруҳ аъзоларининг руҳан ўсишларига, хизматда ва имонида етук бўлишларига ёрдам беради.

Ушбу дарс бизни уй гуруҳида баҳс-мунозарани бошқариш услуби билан таништиради. Тўғри олиб борилган мунозаранинг натижаси етакчининг “зўр шоу олиб бориш” қобилиятининг мақтовлари эмас, балки ўзаро муносабатларнинг мустаҳкамланиши, хайрихоҳлик ва ишонч бўлиши керак. Ҳар бир ўқувчи ўз гуруҳидаги инсонларнинг маданий анъаналаридан, урф-одатларидан келиб чиққан ҳолда мулоқот масалаларига ёндашиши керак ва баҳс-мунозарани олиб боришда шундай малакаларини ва услубларини қўллаши керакка, токи баҳс-мунозара уларнинг ўз маданий урф-одатларига мос келиши ва гуруҳ аъзолари орасидаги ишончни мустаҳкамлашига ёрдам бериши керак.

Мунозара давомида етакчининг энг муҳим маҳоратларидан бири тинглаш қобилияти ҳисобланади. Бу сўзловчига диққат-эътиборни ҳам жисмоний, ҳам руҳий қаратишни назарда тутати. Ёдда тутинг, баъзан сизнинг имо-ишорангиз сўзларингиздан кўра баландроқ “эшитилиши” мумкин. Кимдир сўзлаётганда, эътиборингизни унга қаратинг, уни тинглаётганингизда бошқа нарсалар билан машғул бўлманг.

Кўпинча, қизиққон одамлар муҳокамага қизиқиб кетиб, бошқаларга сўз бермаслик одатлари учраб туради. Агар бундай ҳодиса рўй берса, унда бошқалардан ҳам ўз фикр ва ғоялари билан ўртоқлашишларини сўранг. Мунозара фақат икки инсон орасида ўтишига йўл қўйманг.

Баъзида айрилган нарсани ёритиш зарурати туғилади. Сўзловчини тўғри тушунганингизни текшириш мақсадида унинг фикрини ўз сўзингиз билан ифодалашингиз ёки ундан фикрини аниқ ифодалашини сўрашингиз мумкин, масалан: *“Раъно, тушунишимча, сиз нажот топганларни назарда тутаяпсиз, шундайми?”* ёки *“Сизни яхши тушуна оламдир, бошқача қилиб тушунтира оласизми?”*

Одамлардан ўз изоҳ-шарҳларини асослаб беришини сўраш фойдали бўлади. Улар нега айнан шундай фикрда эканликларини, ўрганилаётган Муқаддас Китоб лавҳаларининг қайси оятларида ўз фикр-ғояларининг тасдиғини топганликларини сўранг: Масалан, *“Фарҳод, менимча, бу оят сен сўзлаётган гапингни тасдиқлапти. Ўз фикрингни бизларга аниқроқ қилиб тушунтириб бероласанми?”*

Баъзи ҳолларда сиз мунозарани ривожлантириш учун, қуйидаги саволларни беришингиз мумкин: *“Мулоҳазаларга ҳеч ким қўшимча қилмоқчи эмасми?”* ёки *“Айтилган мулоҳазалар билан ўтган сафар муҳокама қилинган мавзу ўртасиз ўзаро боғланиш борми?”*

Агар кимдир фақатгина раҳбарга мурожаат қилиб гапирса, унинг саволларини ёки шарҳларини гуруҳнинг бошқа аъзоларига қаратинг. *“Дилшод, нима учун шундай ҳисоблашингни тушунаман. Юлдуз, Дилшоднинг таклифи тўғрисида фикринг қандай?”* Агар мунозара доимий равишда етакчи ва гуруҳнинг фақатгина битта аъзоси орасида бўлиб ўтса, қолганларда муҳокамада қатнашиш имконияти қолмайди ва улар ўзларини диққат-эътибордан четда қолгандек ҳис этишади. Мулоқот фақатгина етакчи билан гуруҳнинг бир аъзосига қаратилган бўлиб қолмасдан, турли хил йўналишларда олиб борилиши керак.

Мулоқот давомида вақт-вақти билан тўхтатилиб, айтилган гапларга яқун, хулоса ясаш фойдалидир. Гуруҳ аъзолари кўтариб чиққан асосий ғоя ва қарашларни белгиланг. Бу уларга ўзларини дадил тутишларига ёрдам беради, сизда гуруҳ аъзоларини муҳокамага қўшган ҳиссалари учун уларни рағбатлантириш имконияти туғилади. Нотўғри бўлса ҳам, ўз фикрларини ифода этганларга миннатдорчилик билдириш лозим. *“Юлдуз, сенинг жавобинг унчалик тўғри бўлмаса ҳам, биз билан ўз фикрингни бўлишганингдан хурсандман.”* Агар, ҳатто кимнингдир жумласи унча аҳамиятга эга бўлмаган бўлса ҳам, уни баён этган киши сиз учун муҳим бўлиши керак!

II. МУҲОКАМА УЧУН САВОЛЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ

Сиз берадиган саволлар гуруҳ аъзолари орасидаги ўзаро муносабатларни янада чуқурлаштириши ва уларга Муқаддас Каломнинг янги ҳақиқатларини очиб беришга ёрдам беради. Яхши тузилган саволлар инсонларга ўз ҳис-туйғулари ва фикр-мулоҳазалари билан бўлишишга, ўзлари ҳақида очиқроқ сўзлашга ёрдам беради.

А. Мулоқот давомидаги саволлар

Саволлар мулоқотнинг муҳим қисми ҳисобланиб, улар гуруҳ аъзолари орасидаги шахсий ўзаро муносабатларни яхшилашга ёрдам беради. Илова 1А “Мулоқот учун саволлар наъмуналари” гуруҳ аъзоларининг бир–бирларини яхшироқ ўрганишларига ёрдам берадиган саволлардан иборат. Муҳими, сиз гуруҳингиз одамлари ҳаётида содир бўлаётган нарсаларга асосланган ҳолда ўз саволларингизни тузишни ўрганишингиз керак бўлади. Гуруҳ аъзоларига ўзлари тўғрисида гапириб беришга ёрдам берувчи саволлар тузинг: *“Сизни ташвишлантираётган бирор нарса борми? Келажақда сизни қандай ўзгаришлар кутаяпти? Бу борада сиз нималарни ҳис қилаяпсиз?”*. Шу каби саволлар одамларга ўзларининг қимматли фикрлари ва кечинмалари билан ўртоқлашишга ёрдам беради ва бу гуруҳда жонкуярлик, ғамхўрлик ва ўзаро қўллаб-қувватлаш муҳитини яратади. 2–3 дақиқа давомида жавоб бериш мумкин бўлган саволлар беринг. Янги гуруҳнинг ташкил топишининг биринчи босқичида, вақт–вақти билан шундай саволлар берингки, бу гуруҳ аъзоларининг бир–бирларини қўллаб-қувватлашларига имкон яратсин, мисол: *“Гуруҳимиздаги бирор кишининг сизга ёқадиган битта ҳислатини айтинг.”*

Б. Муқаддас Китоб оятларини муҳокама қилиш давомидаги саволлар

Муқаддас Китоб оятлари муҳокамасидаги саволлар, мулоқот давомида ишлатиладиган саволлардан фарқ қилади. Бу саволлар гуруҳ аъзоларини Муқаддас Китобдаги айtilган ҳикматларга йўналтириши ва Муқаддас Китоб сураларини индуктив ўрганишининг наъмунаси бўлиб хизмат қилиши керак.

Гуруҳ аъзоларининг камолга етиши ва руҳий ўсишига қараб, сиз улардан Муқаддас Каломни тушунишга имкон берадиган саволларни қўйишни сўрашингиз керак бўлади. Буни расман, яъни гуруҳ аъзоларининг биридан бирор бир йиғилишларингизда дарсни олиб боришни сўраш, ёки норасмий равишда, яъни Муқаддас Ёзувни ўрганиш даврида гуруҳга шунчаки мурожаат қилиш мумкин. Масалан: *“Ёзилганлар ҳақида аниқ қузатувга эга бўлиш учун саволларни қандай қўйиш мумкин?”* ёки *“Бу оятларни ҳаётимизда қўллаш учун, қандай саволларни берада оласиз?”*

Гуруҳнинг битта ёки иккита йиғилишида Муқаддас Китобни ўрганиш дарсини биргаликда тайёрлаш учун вақт ажратиш мумкин. Бу гуруҳ аъзоларига яхши саволлар тузишни ўргатади ва келажақда гуруҳ раҳбари бўладиган одамни, яъни бўлажак гуруҳ раҳбарини хизматга тайёрлашга ёрдам беради. (Иккинчи қўлланмадаги Муқаддас Калом ўрганиш бўйича 2 ва 3, 4 дарсларга мурожаат қилинг. Бу дарслар уй гуруҳида Муқаддас Китоб муҳокамасига раҳбарлик қилиш бўйича кўрсатмалар ва амалий вазифалар беради.) Ёдда тутинг, Муқаддас Каломни муҳокамасидан асосий мақсад, янги илмларни эгаллаш эмас, балки одамнинг ҳаётини ўзгаришига олиб келадиган Худо Сўзининг ҳақиқатларини ўзи учун шахсан оча билишни ўрганишдир.

III. МУНОЗАРА ДАВОМИДА ПАЙДО БЎЛАДИГАН МУАММОЛАР

Ҳар бир гуруҳда ҳам сергап, ҳам уятчан, яъни камгап одамлар бўлади. Баъзилар мавзудан чиқиб кетишга моил бўлсалар, баъзилари баҳслашишни ва ўз нуқтаи назарларини исбот қилишни хуш кўрадилар. Сиз, уй гуруҳининг раҳбари сифатида мунозара давомида муаммолар пайдо бўлишини тез орада пайқайсиз. Бу муаммоларни ҳал қилишни уддалай олишингиз, ҳам гуруҳнинг ўсиши, ҳам гуруҳдаги ҳар бир имонлининг шахсан ўсиши учун муҳим аҳамиятга эга.

А. Мунозара давомида юзага келадиган муаммо турлари

1. Кимдир кўп гапиради/Кимдир умуман гапирмайди

Бу иккита муаммо — энг кўп тарқалган муаммолар, десак адашмаган бўламиз. Қандай қилиб хушмомилалик билан сергап одамни жим ўтиришни ва бошқаларга сўз беришни сўраш мумкин? Кимдир кўп гапираверса, унинг гапини маъқуллаган ҳолда унга миннатдорчилик изҳор этиб, саволни бошқа кишига беринг, масалан: *“Карим, бу яхши қузатув. Раҳмат. Хўш, яна ким ўз фикрини баён этмади? Бу ҳақда кимнинг ўз мунозаралари бор? Жамшид, сен бутун негадир*

жим ўтирибсан, бу ҳақда фикринг қандай? ” Бошқа гуруҳ аъзоларини яхши кўриш имконияти бўлиши учун, раҳбар сергапнинг ёнига келиб ўтириши мумкин.

Баъзида уятчан ва камсукум одамни суҳбатга тортишнинг ягона усули, бу саволни ўшанга беришдир. *“Холида, бу оят тўғрисида фикринг қанақа?”* Раҳбар камсукум, камгап одамни нигоҳий алоқа билан далда бериш, қўллаб-қувватлаш учун у одамга қарама-қарши ўтириши мумкин (гуруҳ аъзолари давра бўлиб ўтиришлари кўзда тутиляпти).

Бундан ташқари, гуруҳингизда Муқаддас Каломни ўрганиш жараёнида берилаётган саволларнинг жавобини биладиган имонли бўлиши мумкин. Агар бундай одам доимий равишда биринчи бўлиб жавоб бераверса ва бошқа ёш масиҳийларга саволни ўйлаб, мулоҳазаларини изҳор этишга вақт бермаса, муаммо юзага келади. Бундай ҳолларда, у билан яккама-якка қолиб, агар у биринчи бўлиб жавоб бермаса нима учун (гуруҳнинг ёш аъзолари учун) яхши бўлишини тушунтириб, гаплашиш энг яхши ечим ҳисобланади.

2. Одам ҳаддан ташқари кенг маънода ёки ноаниқ гапиради

Баъзан одамларга ўзлари истаган нарсаларни ифодалаб бериш жуда қийин кечади. Бундай одамларга сиз айтилган фикрни тушунтиришни сўраб, ёрдам беришингиз мумкин. *“Сиз мисол келтира оласизми? Умуман олганда ғоя жуда яхши, бироқ мен билмадим, бу ғояни аниқ нимага қўллаш мумкин. Бунга бирор киши мисол келтира оладими?”* Ёки фикр аниқ ва тушунарли бўлиши учун уни ўз сўзингиз билан, бошқача қилиб ифода этишингиз керак.

3. Муҳокама мавзудан четга чиқиб кетди

Гуруҳ аъзоларини тўғри йўналишда сақлаш мунозарани бошқаришнинг энг оғир жиҳатларидан бири ҳособланади. Одамларда, бошқа бир нарса муҳокама қилинаётган вақтда ўз билганларини сўзлаш мойиллиги бор. *“Нигора, бу жуда яхши фикр, биз буни албатта бошқа бир йиғилишимизда муҳокама қиламиз”.* Ёки бундай дейишингиз мумкин: *“Нигора, бу жуда қизиқарли фикр, бироқ бизнинг мавзуга боғлиқ эмас”.* Бундан сўнг сиз гуруҳ аъзоларига мавзуга тегишли савол бериб, мунозарани тўғри йўналишга солишингиз мумкин.

4. Раҳбарга, у жавобини билмайдиган савол берилди

Бу сиз ўйлагандан кўра кўпроқ содир бўлади. Билмаган нарсангизни, биладигандек қилиб, кенгроқ ва ноаниқ жавоб беришга ҳаракат қилишингиз нотўғри қарор. Сизнинг гуруҳингиз, етакчилар барча нарсани албатта биладиган одамлар эмаслигини ва улар ҳам оддий инсон эканликларини билишлари керак. Яхшиси, бундай ҳолларда: *“Мен билмайман. Балки, бирор кишида бу ҳақда фикрлар бордир?”* Агар гуруҳ ҳам ёрдам бера олмаса, тўғри жавобни топиш учун кўлдан келганча ҳаракат қилишингизни ва келгуси сафар бу ҳақида уларга гапириб беришни гуруҳ аъзоларига етказинг. Берилган саволни эсдан чиқармаслик учун ёзиб олинг.

5. Икки ёки ундан ортиқ гуруҳ аъзоларининг баҳслашиб кетиши

Биринчидан, гуруҳдаги тортишувлар — бу ҳар доим ҳам ёмон эмас. Улар айтилганларга аниқлик киритиб, Муқаддас Ёзувнинг оятларини ёки мавзуни янада диққат билан кўриб чиқишга ёрдам бериши мумкин. Шунга қарамай, соғлом мунозара ва дарғазаб қарама-қаршилиқлар орасида фарқ бор. Сизнинг етакчи сифатида вазифангиз мунозарани диққат билан кузатиб бориш ва мабодо вазият ўзгарса, уни тўхтатишдан иборат. *“Дилшод, Мурод менимча, сизларнинг нуқтаи назарингизни ҳамма тушунмоқда, лекин биз олдинга силжишимиз керак. Йиғилишдан сўнг, муҳокамани давом этиришингиз мумкин”.*

Баъзан, муаммо баҳслашувчиларнинг қизишиб кетганларида эмас, балки савол бир хил (ягона) эга бўлмаганли ёки дарҳол ечилиши мумкин бўлмаганлигидан юзага келади. Икки киши Муқаддас Китоб ояти тўғрисида икки хил нуқтаи назарда бўлишлари мумкин, лекин шу билан бирга, иккаласи ҳам ҳақ бўлиши мумкин. Бундай пайтда ҳам сиз уларнинг тортишувларини тўхтатиб, муҳокама қилинаётган мавзуга қайтишингиз керак.

6. Кимдир доимо ҳазиллашишга уринади

Баъзи одамларга ҳазиллашиш, аския қилиш ёқади ва ҳақиқатдан ҳам баъзилар буни яхши уддасидан чиқишади. Балки, Худо сизнинг гуруҳингизга ҳам, ҳар қандай вазиятдан кулгили нарсани топа олиш қобилияти бор, ҳазил-мутуйибали инсонни бергандир. Кўпинча, гуруҳда

бундай инсонларнинг борлиги фойдалидир, чунки вазият кескинлашганда ёки зерикарли бўлганда улар “музни эритишга” ёрдам берадилар.

Шунга қарамай, агар бундай одам доимо ҳазиллашиб, диққат-эътибор марказида бўлишга интилса, унинг ҳатти-ҳаракати муаммога айланади. У билан алоҳида гаплашиб, унинг ноқулай вазиятдан чиқаришга, “ёрдам бериш” қобилиятини қадирилашингизни айтинг, лекин албатта йиғилиш давомида маълум бир тартиб-интизомни ўрнатишингиз лозим. Бундай одам, муаммони юзага чиқараётганидан беҳабар бўлади. Муаммо фақат унда эканлигини таъкидлаш керак эмас, аксинча унинг ҳазил-мутойибалари гуруҳнинг бошқа аъзолари учун фикрларини бир жойга жамлашга ва муҳокамада қатнашишларига қийинчилик туғдираётганини тушунтиринг.

7. Кимдир ёки эътиборсиз, ёки доим чалғийди

Агар бирор киши зерикиб ўтурса ёки муҳокамада қатнашмаса, айнан ўзига савол бериб, уни жалб қилишга ҳаракат қилинг. “Дилдора, биз ҳали сенинг нуқтаи назарингни эшитмадик. Сен нима деб ўйлайсан?” Агар у очикдан-очик бошқа нарсалар билан (тўқиш, чизиш ва ҳ.з) машғул бўлса, кўпроқ саволларни айнан унга беришга ҳаракат қилинг, токи бошқа, чалғитувчи нарсаларга унинг вақти қолмасин. Шунга қарамай, у доимий равишда шу билан машғул бўлса, у билан алоҳида суҳбатлашиб, унинг бу хулқ-атвори, ҳатти-ҳаракати гуруҳнинг бошқа аъзоларига нисбатан ҳурматсизлик эканлигини тушунтиришингиз мумкин.

Бундай ҳолларда, яна бир вазиятни ҳисобга олиш керак. Балки, суҳбат ҳақиқатдан ҳам зерикарлидир! Агар зерикиб гуруҳингизда тез-тез учраб турадиган муаммо бўлса, унда йиғилишлар қизиқарли бўлиши учун нималар қилиш кераклиги ҳақида ёрдамчингиз ёки гуруҳ аъзоларидан сизга энг яқини билан маслаҳатлашиб кўришингиз керак.

8. Гуруҳнинг икки аъзоси доимо биргаликда „шахсий мавзуда“ суҳбатлашиб ўтирадилар

Бу муаммони ечишнинг бир неча йўли бор. Биттаси — улар ўзаро гаплашаётган мавзунини гуруҳ билан бўлишишни сўраш (ўша вақтдаги муҳокама мавзуси бўйича гаплашяптилар деб ўйласангиз). Бошқаси—гуруҳ мунозарасига қўшилишлари учун уларга тўғридан тўғри саволлар бериш. Агар бу доимий муаммо бўлиб қоладиган бўлса, улар билан алоҳида, гуруҳ мунозарасига ҳалақат беряпсизлар, деб гаплашиб, уларнинг ҳар бирига тушунтиринг.

Б. Машқ: Мунозара давомида пайдо бўладиган муаммолар

Ўқувчиларни икки гуруҳга, А ва Б га бўлинг. А гуруҳи ўз ораларидан, Б гуруҳида мунозара олиб борадиган бир одамни танлаши керак. Б гуруҳи эса, улар танлагунларича, қуйида кўрсатилган ролларни ўйнаш учун 3–4 кишини яширинча танлайдилар. Тахминан, 5 дақиқа давомида “Жамиятни қайта ўзгартиришда жамоатнинг тутган ўрни” мавзусини (ёки бошқа бир мавзунини, хоҳиш бўйича) Б гуруҳи муҳокама қилиши керак. А гуруҳи кузатиб туради.

“Муаммоли” одамлар ўзларини берилган ролларга мос равишда тутишлари керак, раҳбар эса муаммоларнинг пайдо бўлишига қараб, уларни ҳал қилиши керак. Ёдда тутинг, мунозарада нафақат “муаммоли”, балки “нормал” одамлар ҳам қатнашиши керак! 5 дақиқадан сўнг А гуруҳи қайси одамлар қандай ролни бажарганликларини аниқлаши зарур. Икки гуруҳ ҳам раҳбар пайдо бўлган муаммоларини ҳал қилишни қандай удалай олганига баҳо бериши керак.

Кейин Б гуруҳи А гуруҳи учун раҳбар танлайди, А гуруҳи эса 3–4 кишини муаммоли ролларга танлайди, ва ҳ.з. Вақт имкониятига қараб, машқ давом этади.

Муаммоли роллар:

- Муҳокамада қатнашмайдиган камсуқум, журъатсиз киши.
- Доимо ҳазиллашиб, куладиган “аскиячи”.
- Ҳар доим мулоҳаза билдиришга ҳаракат қиладиган сергап одам.
- Нималаргадир чалғиб, бирор иш билан банд бўлган одам.
- Ўзаро суҳбатлашиб ўтирган икки дўст.
- Қизгин баҳслашиб тортишадиган икки дўст.
- Муҳокамани доим мавзудан четга олиб чиқишни истайдиган одам.
- Доимо кенг маънода ва ноаниқ сўзлайдиган одам.

- Оддий саволга қисқа жавоб бериш ўрнига ваъзхонлик қиладиган одам.

САВОЛЛАР

- Уй гуруҳи раҳбари учун мулоқотнинг қайси малака ва кўникмаларини муҳим деб ҳисоблайсиз? Ва нима учун?
- Янги гуруҳ ёки мавжуд бўлган гуруҳга биринчи марта келган одам учун баҳс-мунозаранинг қайси турлари тўғри келади? Бундай вазиятда саволнинг қандай турлари ўринли бўлади?
- Баҳо беринг (пайдо бўладиган муаммолар бўйича машқ): “раҳбарнинг” муаммоларга ёндашиши нималарда яхши бўлди? Қайси муаммоларни “раҳбар”уддалай олмади?

ТОПШИРИҚ

- Янги тузилган гуруҳ учун наъмунавий саволлар тузишга вақт ажратинг. Янги келганлар бир–бирини яхшироқ билиб олишлари учун, нималар қила оласиз?
- Сўнгра гуруҳга ўзаро муносабатларини чуқурлаштиришга ёрдам берадиган саволларни ишлаб чиқинг.
- Ва ниҳоят, гуруҳга ўзларининг “ойкосларидаги”одамлар билан ишлашларига ёрдам берадиган саволларни тайёрланг. Уларни ўзаро муносабатларини мустаҳкамлашга ва Исо Масиҳ тўғрисида гаплашишга ундайдиган қандай саволларни қўйиш мумкин?

Уй гуруҳлари*Илова***1А****Уй гуруҳлари:
муҳокама учун саволлар
намуналари**

Бу саволлар уй гуруҳи йиғилишида муҳокама ва мулоқот учун фойдали бўлиши мумкин. Улар 2А иловадаги (2-қўлланма) “музни эритиш учун” саволларидан фарқ қилади. Бу саволлар гуруҳ аъзоларининг ўзларини ва ўзгаларни янада чуқурроқ тушунишларига мўлжалланган. Агар одамлар бир-бирига кўниккан ва ораларида етарлича юқори даражадаги ишонч мавжуд бўлса, бундай саволларни қўллаш анча ўринли бўлади. Саволлар, одам ҳаётида эга бўлиши мумкин бўлган 4 хил ўзаро муносабатларга мос келувчи, 4 та соҳага бўлинган.

I. ХУДО БИЛАН МУНОСАБАТ

1. Худо сизни севишини биринчи марта қачон англадингиз?
2. Худонинг табиатига нисбатан сизда нима кучли ишонч бўлиб хизмат қилади?
3. Худо сизга айтмоқчи бўлган нарсалардан бири, бу —
4. Худо сиздан нимани эшитишини хоҳлайсиз, қандайдир биттга нарсани айтинг.
5. Қайси (битта) саволингизга Худодан жавоб олишингизни хоҳлайсиз?
6. Сизнингча, Худони яқиндан биладиган танишингизни таърифлаб беринг.

II. ЎЗ-ЎЗИНГИЗГА БЎЛГАН МУНОСАБАТ

1. Сизни тавсифлаб берадиган герб ёки шиор ўйлаб топинг ва гуруҳингизга уни тушунтиринг.
2. Агар ниятингиз (қанақа бўлишидан қаътий назар) амалга ошишини билганингизда нима қилар эдингиз?
3. Агар ҳеч қандай тўсиқлар бўлмаганда, яқин орадаги 5 йил ичида нима билан шуғилланган бўлардингиз?
4. Қачонлардир учратган энг ажойиб инсонни ким деб ҳисоблайсиз? Сизга унинг нимаси ёқади?
5. Ҳаётингизда эришган нималардан энг юқори қониқиш ҳис этасиз? Илк ёшлигингиз даврида эришганларингизданми? Кейинги даврдами?
6. Характерингизнинг учта энг кучли томонлари билан ўртоқлашинг.
7. Энг бахтли хотирангиз (ҳаётнинг турли даврларида) нима?
8. Ҳаётингиздаги энг муҳим воқеани таърифлаб беринг.
9. Ўз тасаввурингиздаги “баркамол инсон”нинг хусусиятларини таърифлаб беринг.
10. Ота-онангиздан ташқари яна ким ҳаётингизга катта таъсир ўтказа олган?
11. Қандай совға сиз учун энг қадрли бўлар эди?
12. Кимнинг далда ва қўллаб-қувватлашига сиз кўпроқ муҳтожсиз?
13. Кимнинг ёнида сиз ўзингизни эркин, қулай ҳис қила оласиз? Нима учун?
14. Агар сизда ҳаётингизда энг кўпроқ истаган нарсангиз ижобат бўлишига имконият туғилганда, нимани истаган бўлардингиз?
15. Ўзингизнинг узоқ муддатга ва қисқа муддатга мўлжалланган мақсадларингизни қисқача санаб беринг.
16. Ҳаётингизда учратган энг ажойиб, кашфиётчи инсонни таърифланг.
17. Сиз вафот этганингиздан сўнг, одамлар сиз тўғрингизда нима дейишади?
18. Кунни бошлаш ва тугатиш учун керакли бўлган баъзи бир ижодий, амалий йўлларни санаб ўтинг.
19. Нимага сиз кўпроқ ишонасиз?
20. Ҳаётингизни ким кўпроқ ўзгартирди?

21. Қачонлардир ўқиб бўлган китобларингиз ичидан қайси бирини (2 тасини) энг яхши деб ҳисоблайсиз? (Муқаддас Китобдан ташқари)
22. Бўш вақтингизда нима билан машғул бўлиш сизга ёқади?
23. Сизда нималар кўпроқ таассурот қолдиради?
24. Сизни нималар безовта бўлишга, қўрқишга ёки асабийлашишга мажбур қилади?

III. БОШҚАЛАР БИЛАН МУНОСАБАТ

1. Сиз учун бошқалардан кўра кўпроқ аҳамиятга эга бўлган инсонни таърифлаб беринг ва сабабини тушунтиринг.
2. Сизни биринчи бўлиб чинақамига тушунган инсон ким бўлган?
3. Кимга сиз кўпроқ ишонасиз?
4. Нималар инсонни яхши тингловчи қилади?
5. Одамлар сизга ишонадиган шахсмисиз? Нима учун?
6. Нима сабабли маълум бир гуруҳ сизни диққат билан тинглади деб ҳисоблайсиз? (бутун гуруҳ, шунингдек ҳар бир одам алоҳида)
7. Яхши оилани қуриш учун нималар зарур?

IV. ДУНЁ БИЛАН МУНОСАБАТ

1. Мана шу дунёда сиз нима билан кўпроқ таниқли бўлишни истайсиз?
2. Бизнинг жамиятимизнинг энг катта муҳтожлиги нимада?
3. Жамиятда учраб турадиган адолатсизлик борасида нималарни ҳис этасиз? Айнан сизни нималар безовта қилади?
4. Бу адолатсизликка қарши сиз нима қила оласиз?
5. Жамиятнинг аниқ-равшан кўзга кўринган эҳтиёжи нималардан иборат?
6. Сиз ишингизни, жамиятни, жамоатингизни яхши томонга ўзгартириш учун нималар қилмоқчисиз?

Уй гуруҳлари

2 Дарс

Уй гуруҳларида одамларга ғамхўрлик

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — уй гуруҳи раҳбарига ва унинг аъзоларига бир-бирларининг муҳтожликлари ва эҳтиёжларини аниқлашни ва уларни қондиришни ўрганишларига ёрдам бериш.

Кутилаётган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Гуруҳда мустақкам ўзаро муносабатларни қуриш учун севги, ибодат, бирга ўтказиладиган вақт зарурлигини тушуниши керак.
- Гуруҳ аъзоларининг эҳтиёжларини қандай аниқлашни билиши керак.
- Гуруҳ аъзоларининг ёки унинг хизмати қаратилган одамларнинг эҳтиёжларига қандай қилиб жавоб беришни билиши керак.

Дарс режаси:

- I. Ўзаро муносабатларни қуриш.
- II. Одамларнинг эҳтиёжларини аниқлаш.
- III. Ўз гуруҳингиз эҳтиёжлари ҳақида ғамхўрлик.

Ўқитувчиларга тавсиялар:

Дарснинг камида 10 дақиқасини материалнинг охирида келтирилган “Одамларга ғамхўрлик” машқига ажратинг. Келтирилган вазиятларда “тўғри” ва “нотўғри” реакция мавжуд эмаслигига эътибор беринг. Машқнинг мақсади, агар уй гуруҳида муҳтожлик ва эҳтиёжлар пайдо бўлса, севги аниқ ишларда намоён бўлишини тингловчиларга тушуниб етишларига ёрдам бериш. Ушбу келтирилган мисоллар бўйича мулоҳаза қилиш, тингловчиларга ўзларининг уй гуруҳида шунга ўхшаш ҳолларни яхши удалай олишларига ёрдам беради.

I. МУНОСАБАТЛАРНИ ҚУРИШ

Мисол: Нодира бир неча ой давомида уй гуруҳига қатнар эди. Унга уй гуруҳидаги одамлар ёқар эди. Нодира уларни унчалик яхши биламаса ҳам, ҳар ҳафта бўлиб ўтадиган йиғилишларга мамнуният билан борар эди. Гуруҳга қатнамайдиган, Нодиранинг эри ишсиз бўлиб қолди. Пуллари тугаб қолгач, Нодира оиласининг келажаги тўғрисида ташвишлана бошлади. У гуруҳ билан ўртоқлашамоқчи эди, бироқ уялиб, уларга ўзининг муаммоларини айтиб, дардисар бўлишни хоҳламади. Шундан сўнг, у йиғилишларга келмай қўйди, гуруҳ аъзолари эса унинг йўқлигига ҳайрон бўлишарди.

Бу вазиятда нима нотўғри эди? Биринчи тахмин — Нигоранинг ўзи айбдор, у ҳар қалай гуруҳга гапириб бериши, ҳеч бўлмаганда улардан оиласи учун ибодат қилишларини сўраши керак эди. Албатта, бу яхши бўлар эди, лекин биз ҳозир гуруҳ ҳақида сўз юритяпмиз. Гуруҳнинг ҳақиқий муаммоси — самимий, ўзаро муносабатларнинг йўқлиги бўлди. Нигора гуруҳ одамларини, улар эса Нигорани билмас эдилар. Уй гуруҳининг мақсадларидан бири —

мулоқот, масиҳийлар бир-бирларига берадиган далда ва руҳлантиришдир. Лекин, гуруҳ аъзоларининг бир-бирларига ва меҳмонларга нисбатан ғамхўрлик қилиб, эътибор бермасликнинг иложи йўқ. Бунда ўзаро муносабатлар ўз-ўзидан пайдо бўлмайди, уларни қуриш керак.

Уй гуруҳи ўзаро муносабатларнинг ўсиши ва ривожланишига ажойиб муҳит яратади. Тўғри, гуруҳ аъзоларини чинакамига, яхши ўрганиш лидердан кўп куч ва вақт талаб қилади, зеро одамлар билан самарали ишлаш яқин, самимий, шахсий муносабатларни талаб қилади. Бироқ, ўзингиз билан гуруҳ аъзолари ўртасида ишонч кўприklarини ўрнатмас экансиз, уларнинг ички эҳтиёжлари, муҳтожликлари сизга номаълум бўлиб қолаверади ва сиз уларга жавоб бера олмайсиз.

Шунингдек, гуруҳ аъзолари ҳам ўзаро муносабатларни ривожлантиришлари керак. Бунинг учун сиз биринчидан, одамларга нисбатан тўғри муносабатнинг наъмунасини кўрсатишингиз, иккинчидан, мос шарт-шароит яратишингиз зарур. Уй гуруҳида ўзаро муносабатларнинг ўсиши ва ривожланиши учун учта таркибий қисм: севги, ибодат ва мулоқотда ўтказилган вақт зарур бўлади.

А. Бир–бирингизни севинглар

Имонлилар орасидаги ўзаро муносабат “агапе” (1Кор. 13–боб) севгисига асосланиши керак. Бундай севги одамнинг шахсий фазилатларига ташқи қиёфаси ва ақлий қобилиятларига асосланмайди. Бундай севги жавобни олмаганда ҳам давом этади, у куч–қудратни Худонинг бизга бўлган чексиз ва шартсиз севгисидан олади. Инжилда шундай дейилган: *“Биз Уни севайлик, чунки У аввал бизни севди. Ким Худони севса, биродарини ҳам севмоғи лозим деган амрни биз Масихдан олганмиз”* (1Юҳан. 4:19–21).

Уй гуруҳида севги қандай намоён бўлади? Гуруҳ одамларни қабул қилгандагина, улар ўзларини севишли ва мана шу гуруҳга тегишли эканликларини ҳис этадилар. Одам гуруҳнинг бошқа аъзолари учун аҳамиятсиз эмаслигини билганида севги бўлади. Севги, қачонки бутун гуруҳ ёки унинг алоҳида аъзолари одамнинг муҳим ва оғир муаммосини ёки ташвишини ҳал қилишда ёрдам берганида намоён бўлади. Агар меҳмонлар йиғилишга келиб, гуруҳ аъзолари орасидаги ўзаро муносабатлар, улар кўникиб қолган дунёвий ўзаро муносабатлардан фарқ қилишини тушунишса, ўшанда севги намоён бўлади. Уй гуруҳининг аъзолари орасидаги масиҳий севги нафақат сўзларда, балки ишларда ҳам ўз аксини топади.

Б. Бир–бирингиз учун ибодат қилинглр

Бошқа имонлилар билан самимий ўзаро муносабатлар ибодат талаб қилади, айниқса кимни севиш қийин бўлса ўшанга нисбатан. Уй гуруҳи раҳбари Худодан гуруҳнинг ҳар бир аъзосига самимий муҳаббатни беришини сўраб ибодат қилиши керак. Ҳар бир одам ҳақида мулоҳаза ва ибодат қилиш учун вақт ажратинг. “Васийликка” олган кишингизнинг руҳан ўсиши учун, у ўзининг руҳий инъомларини очиб, ишлатиши учун ибодат қилин. У ўзининг мулоқот доирасидаги (ойкосидаги) одамлар учун гувоҳ бўлиши учун ва унинг бу гувоҳлиги муносиб ҳосил келтириши учун ибодат қилин. Шу билан бирга унинг шахсий муҳтожликлари ва муаммолари ҳақида ҳам ибодат қилин. Агар сиз доимий равишда гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси учун ибодат қилсангиз, сизнинг уларга бўлган севгингиз ўса бошлайди, улар билан ўзаро муносабатларингиз эса мустаҳкамланиб бораверади.

Ибодат хизматини нафақат раҳбар олиб бориши керак, гуруҳ аъзоларини ҳам бир–бирлари учун ибодат қилишга унданг. Гуруҳ йиғилишларида одамлар ўзларининг шахсий ва хизматга доир эҳтиёж ва муҳтожликлари билан ўртоқлашишлари учун вақт ажратинг. Шундан сўнг маълум бир вақтни бир–бирингиз учун ибодат қилишга бағишланг.

В. Бирга вақт ўтказинг

Ўзаро муносабатларни қуриш вақт талаб қилади, шунинг учун гуруҳ аъзолари билан доимий йиғилишлардан ташқари, бирга бўлиш ҳам учун вақт ажратиш зарур. Сиз уларни уйингизга таклиф қилишингиз, ёки биргаликда истроҳат боғида сайр қилишингиз, ёки шунчаки оқшомни уларникида меҳмондорчиликда ўтказишингиз мумкин. Сабаб муҳим эмас, бирга ўтказилган вақт муҳимроқдир. Одамлар сизнинг самимийлик билан уларнинг оилалари, иштиёқлари, улар билан қизиқаётганингизни кўришганидан сўнг, ўзаро муносабатларда ишонч

пайдо бўлади. Уларнинг ҳаётида муаммолар юзага келганда, орангиздаги ўзаро ишонч сизни уларга хизмат қилишингизга имкон беради. Шу билан бирга ўз гуруҳ аъзоларингизга тез–тез кўнғироқ қилиб ёки қисқача хатлар, мактубчалар ёзиб, улар тўғрисида ўйлаётганингизни ва улар учун ибодат қилаётганингиз ҳақида билдириб туришингиз мумкин.

Гуруҳнинг “соғлиғига” ўтказиладиган одатдаги йиғилишлардан ташқари учрашувлар ҳам жуда яхши таъсир кўрсатади. Учрашувлар гуруҳ аъзолари орасидаги ўзаро муносабатларни мустаҳкамлаш ва чуқурлаштиришга ёрдам беради. Бу учрашувлар норасмий, яъни шаҳардан ташқарига сайр қилиш ёки чанғида учиб қабилар бўлиши мумкин. Уларни масалан, гуруҳ аъзоларининг бирига ёки бир нечтасига ёрдам бериш орқали янада мақсадга интилувчан қилиш мумкин (томни ёпиш, гуруҳнинг кекса ёшдаги аъзосига томорқа ишларида ёрдам бериш, қисқаси хашар). Агар сизнинг гуруҳингиздаги одам йиғилишга келишга уяладиган бошқа имонга келмаган одамлар учун ибодат қилаётган ва улар билан учрашаётган бўлса, бундай одамларни мана шунақа учрашувларга таклиф қилиш мумкин. Бу уларга масиҳийлар билан эркин, ёқимли муҳитда учрашиш имконини беради.

II. ОДАМЛАРНИНГ МУҲТОЖЛИГИНИ АНИҚЛАЙ ОЛИШ

Уй гуруҳи одамларга хизмат қилишнинг ажойиб имкониятини яратади. Гуруҳнинг ўсишига қараб, одамлар ноқулайликни сезишни бас қиладилар, ўзларининг эҳтиёжлари билан бемалол ўртоқлашишга, ёрдам учун мурожаат қилишда ноқулайликни ҳис қилмасликка ўрганадилар. Лекин ҳар доим, айниқса — янги тузилган гуруҳда ўз муаммолари тўғрисида очиқдан–очиқ гапиришга тортинадиган одамлар ҳам бўлади. Раҳбарнинг ўзи муаммо аломатларини аниқлашни ёки одамнинг ҳаётидаги муҳтожликларини сезишни ўрганиши (гуруҳнинг аъзоларига ҳам ўргатиши) лозим.

Айтилмаган эҳтиёжларни аниқлашда сизга ва гуруҳ аъзоларига ёрдам берадиган бир нечта омиллар мавжуд. Сиз одам билан яқиндан танишиб олганингиздан сўнг, муаммо мавжудлигини овозининг тонидан ва юз ифодасидан аниқлаб олишингиз мумкин. Одамнинг руҳий ва ҳис–туйғу муаммолари, унинг саволларида ва Муқаддас Каломни ўрганиш давомидаги мулоҳазаларида акс этиши мумкин. Бундай одам ўзи ва Худо ҳақида нима ўйлайди? У Худога қанчалик ишонади? Унинг Худога мурожаати қанчалик самимий?

Баъзида, ибодат давомида Худога ўз муҳтожликларини баён эта туриб, одамлар очиқ ёки аниқ айтилмаган муаммога “ишора” қилишади. Бундай ҳолларда гуруҳ у одамга ёрдам беришга имкон яратиш учун, йўлини қилиб, ундан бу ҳақида батафсил тушунтириб беришини сўраш керак. Баъзан муаммонинг мавжудлигини йиғилиш давомида инсоннинг кўпол, жаҳлдор муомаласидан аниқлаш мумкин. Гуруҳ у одамга ўғит–насиҳат қилишдан кўра, унга турли хил саволларни бериб, бундай хулқ–атворнинг негизда чуқур муаммолар бор–йўқлигини аниқлаши керак.

Одамларнинг муҳтожликларини аниқлашга ҳаракат қилаётганда Муқаддас Рухнинг ёрдамига менсимаслик билан қараманг. Гуруҳнинг аъзоларига хизмат қилиш учун ва уларнинг эҳтиёжларидан хабардор бўлиш истагида Муқаддас Китобни ўрганиб ва ибодат қилиб Худонинг бошқарувида ишонинг. Унитманг, одамнинг эҳтиёжини аниқлашнинг энг зарур шarti — бу ўша одамга диққат эътибор қаратишдир! Баъзида биз хизматимизнинг майда чуйда нарсаларига берилиб, хизмат қилишдан асосий мақсад — одамлар эканлигини унутиб қўямиз.

III. ЎЗ ГУРУҲИНГИЗНИНГ МУҲТОЖЛИКЛАРИ УЧУН ҒАМХЎРЛИК

Худо Унинг фарзандлари жонкуяр, бир-бирларини севувчи ва бир-бирларига нисбатан диққат–эътиборли имонлиларнинг ҳамжамияти бўлишларини истайди ва бу ҳамжамиятнинг барча аъзолари бир–бирларини севишни ва “*бир–бирларининг оғирликларига ёрдамлашишни*” ўрганишлари керак (Гал. 6:2). Гуруҳ етакчиси доим бунда бошқаларга наъмуна бўлиши керак.

A. Муҳтожликларга жавоб:

Агар гуруҳ аъзосида муҳтожлик ва муаммо мавжуд бўлса:

- Муаммонинг маъзини қақишга уриниб кўринг ва унга ҳамдардлик билдиринг. “*Агар бир узв азоб чекса, бутун узвлар у билан бирга азоб чекади. Агар бир узв юксалса, бутун узвлар у билан бирга севинадилар*” (1Кор. 12:26). Унинг учун ташвишланаётганингизни кўрсатинг,

- уни шунчаки тинглаш учун вақт ажратинг. Шундай вазиятда сиз ўзингизни қандай ҳис қилишингизни тасаввур қилиб кўринг.
- Муаммонинг ҳал бўлиши учун бутун гуруҳ билан биргаликда ибодат қилинг. Биз ўзимизнинг “соғлом фикр”имизга эмас, балки Худонинг ҳикматига муҳтожмиз. *“Агар сизлардан бирор кишининг ҳикмати камлик қилса, ҳаммага самимият билан, таъна қилмасдан берувчи Худодан сўрасин, Худо унга беради”* (Ёқуб 1:5). Гуруҳ билан биргаликда ибодат қилиш, ўзаро муносабатларни мустаҳкамлайди ва бирлик ҳиссини беради.
- Жавобларни гуруҳ билан биргаликда Муқаддас Китобдан изланг. *“Ҳар бир Муқаддас Ёзув илоҳий илҳом билан ёзилган бўлиб, таълим бериш, далолат қилиш, тузатиш, солиҳлик йўлида тарбия бериш учун фойдалидир. Шу йўсин Худонинг қули комил ва ҳар қандай яхши ишга қобил бўлади”* (2Тим. 3:16–17). Сизнинг гуруҳингиз Муқаддас Китобни қанчалик яхши билса, гуруҳнинг ҳар бир аъзоси одамлар муҳтожлиги бўйича хизматга шунчалик тайёр бўлади. Муқаддас Китобни чуқур ўрганиш, унинг тамойилларини кундалик ҳаётда, шу жумладан муҳтожлик даврида ҳам қўлланилиши мумкинлигини намоёиш қилишга имконият яратади.
- Гуруҳ бир-бирига руҳий, эмоционал ва моддий соҳаларда қандай ёрдам бера олиши мумкинлиги тўғрисида фикр юритинг. Баъзида қийналаётган инсон учун кўрсатиш мумкин бўлган ягона ёрдам, бу – у ҳақида ибодат қилиш, унга далда бериш ва у билан содир бўлаётганлар сиз учун барибир эмаслигини амалда кўрсатиш ҳисобланади. Агар моддий ёрдам керак бўлиб қолса, муҳтож одам ўзини қарздордек ҳис қилмаслиги учун ва гуруҳ аъзолари ўзларининг саҳийликлари билан ғурурланмасликлари учун бундай ёрдам яширин равишда қилинган маъқул.

Албатта, фақатгина гуруҳнинг ички эҳтиёжлари билан чегараланмаслик керак. Агар гуруҳ аъзоларидан бирининг дўстида муаммо мавжуд бўлса, гуруҳ унга ёрдам бериши мумкин. Бу Масиҳнинг севгисини амалда намоёиш этиш воситаларидан биридир.

Баъзан муаммо гуруҳ қатнашчиларидан бирининг гуноҳи билан боғлиқ бўлади. Агар кимдир гуноҳ қилиб кўйса, гуруҳ *“уни мулойим Рух билан тузатиши”* (Гал. 6:1) керак. Мабодо, гуруҳнинг бир аъзоси иккинчисига нисбатан гуноҳ қилиб кўйса, ҳазрати Исонинг буйруғидан фойдаланиш зарур (Мат. 18:15–17). Уй гуруҳи имонлилари бир-бирларига Масиҳда қандай юрганликлари тўғрисида ҳисоб беришлари, мулоқотнинг асосий омилларидан бири ҳисобланади.

Агар кимдир учрашувларни қолдирса, гуруҳнинг бунга нисбатан муносабати қандай бўлиши керак? Гуруҳдан бирор киши (лидер бўлиш шарт эмас) эртаси куни у билан боғланиб, унинг йўқлиги сезилганини унга билдириши керак. Балки, ўша одам касал бўлиб қолгандир ёки бирор бошқа нарса содир бўлгандир. Гуруҳ қандай ёрдам бериши мумкинлигини ўзи ўйлаб кўриши керак. Агарда одамлар учрашувларга келишмаса, бу нарсани бефарқ қолдирманг. Орқаларидан боринг! Улар сизга ҳам, гуруҳга ҳам керакли эканларини билдиринг!

Ўзаро ғамхўрлик қилиш барча масиҳийларга берилган буйруқ ҳисобланади. Шунга қарамай, жуда ҳам жиддий бўлган шундай муҳтожликлар борки, айниқса чуқур эмоционал муаммолар, бундай муаммолар шунчалик жиддий бўлиши мумкинки, бу ерда албатта тажрибали ёрдам зарур бўлиб қолади. Одам мутахассис назорати остида бўлган даврда, гуруҳ у учун ибодат қилиб, унга далда бўлиб туриши керак.

Б. Машқ: Одамлар ҳақида ғамхўрлик

Куйида сиз уй гуруҳида дуч келишингиз мумкин бўлган бер нечта вазиятлар келтирилган. Ҳар бир мисолни синфда муҳокама қилинг ва уй гуруҳи ёрдам кўрсатиш учун қўллаши мумкин бўлган йўллари кўрсатинг. “Тўғри” ва “нотўғри” хулосалар бундай вазиятларда доим ҳам бўлавермайди. Ёдда тутинг, севги амалда намоён бўлади, ҳар хил одамлар эса, турлича йўллари билан уни намоён этадилар.

Наргиза: Йиғилишдан сўнг, эртаси куни сизга Наргиза кўнғироқ қилипти. У сизга учрашувларига бормаслигини айтади, лекин “нега” деган саволга, у жуда ноаниқ жавоб беради. Бу кўнғироқ ҳақида ўйлаб, сиз одатда Наргизанинг муҳокама пайтида жуда кам гапиришини ва йиғилишдан сўнг тезда кетишини, ҳеч ким билан мулоқотда бўлмаслигини эслайсиз. Сизнинг чораларингиз қанақа?

Дилбар: гуруҳ йиғилишларининг бирида одамлар ўзларининг шахсий муҳтожликлари билан ўртоқлашишарди. Дилбарнинг навбати келганда, у пастга қараб, секин: “раҳмат, менда ҳаммаси жойида”, деб айтади. Ибодат давомида эса, у сизга йиғлагандек туюлади. Сизнинг ҳаракатларингиз?

Шухрат ва Нозима: Ёш эр–хотин Шухрат ва Нозима, сизнинг гуруҳингизга деярли бир йилдан бери келадилар, бироқ учрашувларга вақти–вақти билан қатнашар эдилар. Охириги пайтларда улар орасида аниқ кескинлик борлиги бутун гуруҳга маълум бўлди. Сиз уларнинг оиласида қандайдир муаммо борлигини биласиз, лекин улардан бу ҳақда сўраш учун ўзингизни уларга етарлича яқин ҳис этмайсиз. Сизнинг ҳатти–ҳаракатингиз?

Муроджон: Яқинда гуруҳнинг бир аъзоси йиғилишга ишдаги ҳамкасби ва ўртоғи Муроджонни таклиф қилди. Инжилни муҳокама қилаётганда доим у жуда кўп саволлар беради ва ҳазрати Исо тўғрисида кўпроқ билишни хоҳлайди. Шу билан бирга Муроджон унчалик ҳам дилкаш инсон эмас ва ҳар доим одамларни хафа қилади (балки, буни ўзи билмас). Унинг иштироки учрашувларингизнинг кўнгилли муҳитини бузди. Анчадан бери, у йиғилишларга келмаяпти ва тўғриси айтганда бундан гуруҳнинг кўпчилиги аъзолари енгил нафас олгандай бўлишди. Сизнинг ҳатти–ҳаракатингиз?

САВОЛЛАР

- Инжилда, 1 Сал. 2:8 оятида ҳаворий Павлус шундай ёзади: *“Сизларга шу қадар кўнгил боғлаган эдикки, фақат Худонинг Хушхабаринигина эмас, балки ўз жонимизни ҳам беришга тайёр эдик. Чунки сизлар биз учун азиз бўлиб қолган эдингизлар”*. Нима учун “жонини бериш”, Павлус хизматининг муҳим қисми эди?
- Энди Нодира ҳақидаги ҳикояга қайтинг (дарснинг бошидаги). Унинг гуруҳида нималар бошқача бўлиши лозим эди ва гуруҳ унга қандай ёрдам бериши керак эди?
- Гуруҳ моддий муҳтожликларга тез ва кечиктирмасдан ёрдам бериши зарурми? Ҳа\йўқ, нима учун?

ТОПШИРИҚ

- Ўз уй гуруҳингиздаги одамлар бир–бирларига нисбатан меҳр–муҳаббатда ўсишларига ёрдам бериш учун 2–3 та фикрлар ёзиб келинг. Гуруҳ аъзоларини бир–бирлари учун кўпроқ ибодат қилишга ундовчи бир неча фаолият турларини ёзиб келинг.
- Йиғилишлардан ташқари сизнинг гуруҳингиз биргаликда яна қандай вақт ўтказиши мумкинлиги борасида 2–3 та фикрларни ёзиб келинг. Бундай учрашувни яқин уч ойда режалаштиринг.
- Ўз уй гуруҳингиз аъзоларини, бир–бирларининг эҳтиёжлари, муаммолари ва ташвишлари тўғрисида ўртоқлашишларини рағбатлантиринг ва ёрдам бериш йўллари изланг.

Уй гуруҳлари

3 Дарс

Уй гуруҳларининг янги раҳбарларини тайёрлаш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — мавжуд бўлган уй гуруҳлари лидерларига янги раҳбарлар тайёрлаш бўйича тавсияномалар бериш.

Кутилаётган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб ҳар бир тингловчи:

- Ўз уй гуруҳида янги раҳбарни тайёрлашнинг муҳимлигини англаши ва уни қандай танлашни билиши керак.
- Янги лидерни хизматнинг барча соҳаларига жалб қилиш орқали уни тайёрлаш жараёнини тушуниши керак.
- Хизмат кўникмаларига ва малакаларига эга бўлишда шогирднинг (бўлажак раҳбарнинг) ўсишини баҳолай билиши керак.
- Шогирдни хизматга — янги уй гуруҳига раҳбарлик қилиш учун озод қилиш (ажратиш) жараёнини тушуниши керак.

Дарс режаси:

- I. Раҳбарлик учун шогирд танлаш.
- II. Шогирдни раҳбарликка тайёрлаш.
- III. Шогирдни мустақил хизмат қилиш учун озод этиш.

Ўқитувчиларга тавсиялар:

Синфда ўтказилиш учун мўлжалланган “Муайян бир номзод бўлмаса, кимни танлайман?” машқи бир нечта сценарийларни ўз ичига олган бўлиб, уй гуруҳи раҳбари ўқувчини (бўлажак раҳбарни) танлашда қийинчилик сезганда, ушбу машқ дарсда олиб борилади. Ёдда сақланг, ушбу вазиятларнинг ҳеч бири учун ягона тўғри жавоб мавжуд эмас. Машқнинг мақсади – тингловчиларга раҳбар танлашдаги амалий саволлар хусусида мулоҳаза юритишларида ёрдам бериш, ҳамда уларни ўзларининг уй гуруҳларида дуч келишлари мумкин бўладиган вазиятларга тайёрлаш.

(4-қўлланмадаги) I – дарс гуруҳ раҳбарларига ўз гуруҳларида дуч келадиган масалалар ва муаммоларни муҳокама қилишга имкон яратади. Тингловчиларга, келгуси семинар бошида шунга ўхшаш саволлар рўйхатини тайёрлаб, ўзлари билан олиб келишларини эслатиш.

I. РАҲБАРЛИК УЧУН ШОГИРД ТАНЛАШ

A. Раҳбарнинг шогирдлар танлашининг аҳамияти

Инсон танасидаги биологик ҳужайралар шундай тузилганки, улар ўз-ўзидан кўпаймаслигининг иложи йўқ. Клеточные группы — бу биз уй гуруҳлари деб таржима қилган иборанинг русча таржимаси. Агар эътибор берсангиз, бу ном бекорга танланмаганини кўришингиз мумкин (бошқа гуруҳлардан ажратиб туриш учун), зеро уй гуруҳлари (клеточные гурппы) ҳам ҳужайралар каби ўз-ўзидан кўпайиши керак. Бироқ, агар инсон танасидаги ҳужайра фаолияти — табиий жараёнدير, уй гуруҳи эса, агарда янги тузиладиган гуруҳ учун раҳбар бўлсама, у ўзига ўхшаш янги гуруҳни вужудга келтира олмайди.

Уй гуруҳлари хизматининг умумий тамойили шундан иборатки, гуруҳ — бу фақатгина бир кичик ғиштдир, яъни янги кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш хизматининг катта стратегиясининг кичик қисмидир. Жамоатлар ташкил қилишда уй гуруҳларидан фойдаланишнинг жуда кўп услублари ва йўллари мажбур, бунда бир нарса ўзгармас, яъни жараённинг ажаралмас қисми бўлган гуруҳлардир.

Янги гуруҳлар учун раҳбарлар бўлмаса, ўз-ўзидан кўпайиш жараёни тўхтаб қолади. Хўш, шундай экан, биз янги лидерларни қаердан излашимиз керак? Жавоб битта — гуруҳнинг ўзидан! Лидернинг (раҳбарнинг) биринчи вазифаларидан бири шогирдни, яъни бўлажак гуруҳ раҳбарини танлаш ва тайёрлашдир.

Б. Шогирд танлаш жараёни

Муқаддас Китоб бизга, ўз вақтларини имонда кучсизроқ ва хизмат қилиш тажрибаси йўқ одамларга бағишлаган руҳан етук (камол топган) имонлилар ҳақида кўп мисоллар келтирилган. Павлуснинг Тимўтийга ёзган (2Тим. 2:2) машҳур сўзлари бизга Янги Аҳддаги кўпгина наъмуналарни: ҳазрати Исо ва Унинг шогирдлари, Акила ва Апполосни, Павлус ва Сила ва бошқаларни хотирамизга келтиради.

Уй гуруҳи лидерлари Масихнинг таълимотига *“бошқаларга ҳам таълим беришга қобилиятли, ишончли одамларга”* ишонишлари керак. Бунадай одамлар нафақат лидер бўлишга, балки бошқаларни ўргатишга, яъни янги раҳбар тайёрлашга ҳам қодирдирлар.

Уй гуруҳи раҳбарининг шогирди (яъни, бўлажак раҳбар) қандай талабларга жавоб бериши керак? Уларни 3 та туркумга бўлиш мумкин: шахсий фазилатлар, тажриба ва маҳорат. Булардан фақат шахсий фазилатлар лидерни тайёрлаш жараёнининг бошида аҳамиятга эга. Тажриба ва маҳорат мураббий шогирдни тайёрлаш даврида хизматнинг турли хил соҳаларига жалб қилиши орқали вақт ўтиши билан келади.

Шахсий фазилатлар масаласи жуда муҳим. Шогирд, 1Тим. 3:2–12 оятларда айтилгандек, нозирлар ва диаконлар учун айтиб ўтилган масихийликнинг фазилатларида ўсиб бориши зарур. Агар шундай фазилатлар мажбур бўлса, бундай одамни уй гуруҳи раҳбарлигига “номзод” деб ҳисоблаш мумкин. Бизнинг рўйхатимизнинг мақсади — мукамал, баркамол инсон бўлиши керак эмас, зеро бундай инсоннинг ўзи йўқ. Биз шу соҳаларда қатъият ва матонат билан ўсишга ҳаракат қилаётган одамни топишимиз лозим.

Уй гуруҳи раҳбари шогирдни (бўлажак раҳбарни) танлашдан олдин, ибодатда кўп вақт ўтказиши лозим. Қарор қабул қилишда Худодан ҳикмат ва донолик сўраши зарур. Бирор кишининг уй гуруҳи раҳбари қилиб танлаш — бу жуда муҳим масала ҳисобланади, шунинг учун лидер Худодан унинг танлаганини тасдиқлашини ёки унга бошқа кишини кўрсатишини сўраб ибодат қилиши керак.

Шогирд танлаш учун тўғри вақтни танлаш, аниқлаш ҳам жуда муҳимдир. Раҳбар гуруҳ аъзолари билан яхши танишмай туриб, бундай танлашни барвақт ўтказмаслиги керак. Бошқа тарафдан, бўлажак раҳбарни охириги “дақиқларда”, яъни гуруҳ бўлинишга тайёр бўлганда ҳам танлаш нотўғри, чунки бу вақта раҳбар ҳали янги лидерни етарлича тайёрламаганини тушуниб қолиши мумкин. Одам керакли тажриба ва кўникмаларга эга бўлиши учун анча вақт талаб қилинади. Муқаддас Рухнинг бошқарувига ишониб, уй гуруҳи лидери шогирдни қачон танлаш ва хизматга жалб этиш бўйича бир қарорга келиши зарур.

В. Машқ: Аниқ номзод бўлмаса, кимни танлаш керак?

Уй гуруҳи раҳбарлари кўпинча шогирд танлашда қийинчиликларга дуч келадилар. Кўп саёҳат қилган ва янги жамоатларни очган ҳаворий Павлус мисолига мурожаат этиш фойдалидир. Ҳаворийлар китобида кўрамизки, Павлус ва Барнабо ўзларининг иккинчи тарғибот саёҳатларигача янги жамоатларда лидерларни тайинлашмаган. Улар етук бўлмаган имонлиларни раҳбарлик ўринларига тайинлашга шошилмасдилар.

1Тим. 3:1 оятида шундай дейилади: *“Агар ким имонлилар жамоатининг нозири бўлишга интилса, хайрли иш орзу қилган бўлади. Бу тўғри”*. 1Бут. 5:2 оятида эса: *“...назоратингиздаги Худонинг сурувини яхши боқинглар. Бу ишни мажбуруй эмас, балки Худога ёқадиган даражада кўнгилдан чиқариб қилинганлар. Қабиҳ ғаразгүйликсиз, сидқидилдан иш тутинглар”* дейилган. Раҳбарлик хизматни *“кўнгилдан”*, *“хоҳлаб”*, *“сидқидил”* дан бажарадиган одамларга ишониб топширилиши керак. Рухий етуклик раҳбарликнинг муҳим шартидир ва лидернинг

шогирди Худога тиришқоқлик билан хизмат қилишни хоҳлаши керак. Гуруҳда куйидаги вазиятларни муҳокама қилинг:

Сценарий: Яқинда Муроджон ўзининг ноҳиясида уй гуруҳини олиб боришни бошлади. Унинг сўнги мақсади, шаҳарда бир нечта янги жамоатлар ташкил қилишга имкон берувчи, етарлича ўз-ўзидан кўпаядиган гуруҳларни тузишдан иборат. У ўзининг бир нечта дўстларини ва уларнинг оила аъзоларини таклиф қилди ва мана бир неча ойдан бери гуруҳ мунтазам йиғилиб туради. Гуруҳнинг барча аъзолари яқинда имонга келганлар бўлиб, раҳбарнинг шогирди бўлиш учун ҳали ҳеч ким етарлича руҳий етукликка етмаган. Мурод бу ҳақда жуда кўп ибодат қилди, бироқ унинг ишончи комил эмас, нима қилиши керак? Янги имонга келган одамни шогирдликка танлаши мумкинми? Сиз унга нима маслаҳат берардингиз?

Сценарий: Анвар бошқа иккита имонли ёрдамида уй гуруҳини олиб бормоқда. Уларнинг иккаласи ҳам кўп йилдан бери масиҳий, лекин улардан бирининг хизмат борасида тажрибаси унча кўп эмас. Анварнинг ўйлашича, улардан бирини ўзига шогирд қилиб олишдан олдин, фақат кутиши ва кутиши керак, чунки унинг гуруҳни қандай олиб бораётганини улар етарлича узоқ вақт давомида кузата олишсин. Унинг бундай ёндошиши тўғрисида нима деб ўйлайсиз? Сиз нимани таклиф қилган бўлардингиз?

Сценарий: Баҳром ишсиз бўлган одамлар орасида уй гуруҳи ташкил этди. Гуруҳ, эркакларга ўз ноҳиясида иш топишга ёрдам беришга ҳаракат қилади, ҳамда уларга Муқаддас Китобни таништиради. Баҳром йиғилишга келган бир неча кишидан, улар ўзлари билан ишсиз қолган дўстларини ҳам олиб келишларини сўради. Муносабат жуда ҳайратли эди — бир ой ичида гуруҳ 15 кишига кўпайди. Баҳром гуруҳ аъзолари 15 киши бўлганидан кейин, иккига бўлиниш кераклигини билади, аммо бунинг иложи йўқ, чунки гуруҳ аъзоларининг ҳеч бири ҳали имонга келмаган эди. У гуруҳ ўсаверса, бундай вазиятда нима қилишни билмай, саросимада эди. Унга нима маслаҳат берардингиз? Унинг ёндашуви тўғрисида фикрингиз? Бирор нарсани ўзгартирган бўлардингизми?

II. ШОГИРДНИ РАҲБАРЛИККА ТАЙЁРЛАШ

А. Шогирдингизни хизматнинг ҳамма соҳаларига жалб қилинг

Шогирдни танлаб, сиз уй гуруҳида қиладиган ҳамма ишларингизга уни ҳам жалб қилиш учун қўлингиздан келган чораларни қўллашингиз керак. Олдин, ниманики бир ўзингиз қилган бўлсангиз, энди у билан биргаликда қиласиз. Ҳамма ишларингизни шогирдингиз яхшилаб ўрганиб олганлигига ишончингиз комил бўлмагунча, ҳар бир қадамнингизни унга тушунтириб беринг. Чунки охир оқибат, у бу билимларни яна бир лидерга, яъни ўзининг келгуси шогирдига бера олиши керак.

Сиз ўз шогирдингизни уй гуруҳининг ҳар бир йиғилишига тайёрланишга ва олиб боришга жалб қилишингиз лозим. Келгуси йиғилишда нимани режалаштираётганингизни у билан олдиндан муҳокама қилиб, нега айнан шуни танлаганингизни айтиб беринг. Ҳар бир йиғилишдан сўнг, иккалангиз ҳам нималарни ўрганганингизни муҳокама қилиб, сўнгра янги йиғилишга тайёрланишга киришинг. Йиғилишда юзага келадиган муаммолар тўғрисида (масалан, муҳокамада бир кишининг устун туриши) ва улар қай тарзда ҳал қилингани (ёки ҳал қилинмагани) ҳақида гаплашинг. Биргаликда бу муаммоларни ҳал қилиш йўллари изланг.

Сизнинг шогирдингиз алоҳида йиғилишларни режалаштириш ва олиб боришнинг турли омилларини ўзлаштириб олганидан кейин, унга уй гуруҳлари хизматининг тамойиллари бўйича тушунча ишлаб чиқишида ёрдам беринг. У билан биргаликда жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз мақсадларингиз ва бу мақсадларга эришишда уй гуруҳлари қандай ўрин тутишини муҳокама қилинг. Шогирдингизга уй гуруҳларининг ҳаётий даврини тушунишига ёрдам беринг ва ҳозирги пайтда гуруҳингиз қайси босқичда тургани ҳақида муҳокама қилинг.

Албатта, шогирдни хизматга жалб этиш жараёни анча куч ва вақт сарф этишни талаб қилади. Аммо, устозлик жараёнида осон ва тез йўл эмас. Раҳбарликни бошқа одамга топшириш учун, бўлажак раҳбарга ва хизматга нисбатан жиддий муносабат, сабр–бардош ва Муқаддас Руҳнинг далда ва ёрдами зарур бўлади.

Б. Шогирдингизни баҳоланг

Сиз — уй гуруҳининг раҳбари, ўз хизматингизнинг кучли ва заиф томонларини жуда яхши биласиз. Шунга ўхшаб, сизнинг шогирдингиз ҳам уй гуруҳи раҳбарлигининг баъзи соҳаларида муваффақиятга эришиб, бошқа соҳаларда эса хато қилиши ва олдинга қараб жуда секин ҳаракат қилиши мумкин.

Сиз шогирдингиз билан унинг қайси ишлари яхши натижа берса, шулар ҳақида муҳокама қилишингиз лозим. Бу лидерлик хизматига нисбатан ўзининг истеъдодига мустаҳкам ишонч пайдо бўлиб, унга далда беради. Шу билан бирга, шогирдингиз қайси соҳаларда (Муқаддас Рух севгисиди) ўсиши муҳим эканлигини муҳокама қилиш ҳам унга фойда келтиради. Гуруҳ лидери бўлишга тайёрланаётган шогирд, жамоат ишларида катта тажрибага эга бўлиши, бироқ шу билан бирга, унда бу хизматнинг асосий малакалари бўлмаслиги мумкин. Шогирдингизни тарбиялар экансиз, сиз унга қаерда ва нимада энг яхши лидер бўла олиши мумкинлигини тушунтириб, ёрдам беришингиз лозим. Агар бирор соҳада унга малака етишмаётганини кўрсангиз, унга бу соҳаларда тажриба орттиришига ёрдам берадиган конструктив йўллارни тавсия қилинг. Бошқача айтганда, муаммони шунчаки кўрсатиш билан чегараланманг; муаммони соҳаларни тузатиш йўллари таклиф этинг.

Хизматда шогирдингизга ўрнак кўрсатиб, ўзингиз ҳам ўсишингиз муҳим бўлган соҳалар ҳақида ундан ўз фикрини билдиришини сўранг. Бизнинг ҳеч биримиз мукамал ва тўла баркамол эмасмиз ва кўпинча бизда ҳатто ўзимиз ўйламаган камчилликларимиз ва заифликларимиз бўлади. Узтоз ва шогирдининг ўзаро муносабатларининг ажойиб томони шундаки, улар Масихда камол топишда бир-бирларига ёрдам бериш имкониятига эгадирлар.

В. Ўз шогирдингиз учун ва у билан бирга ибодат қилинг

Шогирдингизни тарбиялаб ва хизмат қилишда унга ўрнак бўлиб, унинг руҳий ўсиши ҳақида аниқ ибодат қилиш учун вақт ажратинг ва у учун зарур бўлган тажриба ва кўникмаларга эга бўлишини Худодан сўранг. Муқаддас Рух уни юпатишни, далда беришни ва бошқаришни давом эттиришини сўраб ибодат қилинг. Ўзингиз учун ҳам, доимо унга ҳамма нарсада наъмуна бўлиш ва устозлик қилишга Худодан қобилият сўраб, ибодат қилинг.

Шунингдек, шогирдингиз билан биргаликда ибодат қилиш жуда муҳим. Йиғилишлар ва Хушхабарни тарғиб қилиш тадбирларини режалаштириб, биргаликда ибодат қилиш учун вақт ажратинг. Биргаликда гуруҳ аъзолари учун, уларнинг муҳтожликлари ва улар Масихга олиб келмоқчи бўлган одамлар учун ибодат қилинг. Бир-бирингиз учун, руҳий синовларга дуч келадиган соҳаларингиз учун ва бир-бирингизнинг ҳар қандай шахсий эҳтиёжларингиз учун ибодат қилинг. Шогирдингизга уй гуруҳи хизматининг ҳамма соҳаларида ибодатнинг жуда ҳам муҳим эканлигини кўрсатишга ҳаракат қилинг.

III. ШОГИРДНИ МУСТАҚИЛ ХИЗМАТ УЧУН ОЗОД ҚИЛИШ (ЮБОРИШ)

А. Шогирдингизга ният (мақсад) беринг

Шогирдининг мустақил хизмат қилишига тайёрлашдаги энг муҳим қадамлардан бири, бу унинг ҳаёти ва хизматини ўзгартириши мумкин бўлган келажак тўғрисидаги ниятни унга етказишдир. Хизматнинг малака ва кўникмаларини мақсадни етказмасдан ўргатиш, бу худди сўнги мақсад пункти бўлмаган саёҳатга тайёрланиш кабилар. Сизнинг шогирдингиз, унинг хизматининг сўнги мақсади кўпгина янги жамоатлар ташкил қилиш бўлиши мумкинлигини тушуниши керак. У ўзи ўрганаётган нарсалари келажакдаги “провард” мақсадида қандай ўрин эгаллашини тушуниши керак. Худо Ўзининг мукамал ва баркамол бўлмаган халқи орқали ҳаракат қилиши мумкинлигини ва шунини хоҳлашини англаб етиш, шогирдингиз учун улкан далда ҳамда руҳланиш бўлади. У ўзининг Буюк Топшириқни бажаришдаги роли жуда ҳам муҳим эканлигини албатта тушуниши керак.

Б. Хизматни шогирдингизга топширинг

Шогирдингизнинг уй гуруҳи хизматини турли хил томонларини тушунишда ўсиб боришига қараб, унга янада кўпроқ маъсулиятни ишониб топширишингиз керак. Даслаб ўз ҳаракатларингиз билан унга ўрнак кўрсатишингиз, нима қилаётганингни ва нимага шундай қилаётганингни тушунтиришингиз керак. Сўнгра, хизматни шогирдингиз билан бирга амалга оширишни бошланг (масалан, Муқаддас Китоб мунозарасининг раҳбарлиги ёки йиғилишни

режалаштириш). Кейинроқ, шогирдингизга хизматни, сизнинг ёрдамингиз ва назоратингиз остида мустақил амалга оширишига имкон беринг. Сиз кузатиш давомда пайқаган кучли ва заиф томонларини унга тушунтириб, уларни яхшилаш учун амалий таклифлар беринг. Ниҳоят, шогирдингизга хизматни сизнинг ҳеч қандай иштирокингиз ўзи амалга оширишига рухсат беринг. Қачонки, у гуруҳнинг йиғилишини бутунлай мустақил олиб бора оладиган нуқтага етса, шогирдингиз ўз кучи ва қобилиятларига нисбатан катта ишончга эга бўлиши учун, сиз вақт-вақти билан “банд бўлишингиз” мумкин.

Масъулиятни топширишнинг ушбу жараёни кичик нарсалардан бошланади, лекин шогирдингиз уй гуруҳини сизнинг доимий ёрдамингизсиз, мустақил бошқара олиши учун етарли даражада малакага эга бўлиши шарт. Бу — шогирдни гуруҳни мустақил бошқаришга тайёрлашнинг ҳақиқатдан ҳам ягона йўлидир.

Шуни тушуниш ҳам муҳим, ўз мажбуриятларини топшириш гуруҳ раҳбари учун доим ҳам осон иш эмас. Ўз гуруҳи учун жавобгарлик ва ҳокимиятдан воз кечиш осон кечавермайди. Мабодо, шогирд уддалай олмаса-чи? Агар у хато қилиб қўйса-чи? Гуруҳ нима деб ўйлайди ва бунга қандай муносабатда бўлади? Уй гуруҳи раҳбари шогирдига борган сари кўпроқ жавобгарликни ишониб топшириши керак. Унинг роли камайиб, шогирднинг ўрни эса — ошиб бориши лозим. Бу нарса баъзи устозларда “иш жойини йўқотиш”, ишсизлик ҳиссини туғдиради. Бу уй гуруҳи раҳбари учун қийин пайт. Шогирдингиз билан ҳис-туйғуларингиз ҳақида ўртоқлашинг, бу унга вақти келиб ўз гуруҳини янги раҳбарга топшираётган пайтда дуч келиши мумкин бўлган ҳис туйғулар билан бўладиган учрашувга тайёрланишига ёрдам беради.

В. Шогирдингизни янги гуруҳни бошлаши учун “қўйиб юборинг”

Сизнинг гуруҳингиз аста-секин ўсиб боради ва янги аъзоларни қабул қилади ва шак шубҳасиз шундай вақт келадик, бу гуруҳ иккига бўлинишга тайёр бўлади. Шу вақт яқинлашиши билан, янги гуруҳ учун умумий стратегия режасини шогирдингиз билан биргаликда муҳокама қилинг. Жамоатлар ташкил қилишдан унинг мақсадлари қандай ва унинг гуруҳи умумий стратегияга қандай киритилади? Балки, унинг уй гуруҳи, сизнинг жамоатингиз учун яна битта ғишт бўлар, балки, яна битта жамоат ташкил қилишга хизмат қилар. Муҳими, сизнинг шогирдингиз умумий стратегияни ва унинг гуруҳи бу стратегияда қандай ўрин эгаллашини тушуниши керак.

Шогирдингизни янги гуруҳ ташкил қилиш вақтида ва ундан кейин ҳам бу гуруҳ учун ибодат қиладиган, ибодат билан қўллаб-қувватловчилар гуруҳини ташкил қилишга рағбатлантиринг. Шогирдингизга биринчи йиғилишга қандай тайёрланиш кераклигини тушунишига ёрдам беринг, чунки у сизнинг гуруҳингиз ташкил топаётган пайтда унга қатнай олмаган бўлиши мумкин.

Гуруҳ бўлинишидан олдин, охири ой давомида раҳбарликни бутунлай шогирдингизга топширинг. Шу орқали, янги гуруҳ тузилганда, унинг аъзолари ўз лидерларига нисбатан кўпроқ ишончга эга бўлади. Ва ниҳоят, бу нарса содир бўлгандан кейин ҳам, улар билан алоқангизни давом эттиринг ва унга ёрдам керак бўлиб қолса, албатта буни аяманг. Уни “ташлаб” кетманг. У билан бирга ибодат қилинг ва вақти келганда унга шогирд танлашда ҳам ёрдам беринг. Гуруҳга раҳбарлик қилишнинг бутун давомида, уни қўллаб-қувватлашни ва далда беришни давом эттиринг.

(Уй гуруҳининг кўпайиши жараёни 4-қўлланмада батафсил кўриб чиқилад.)

Г. Шогирд тайёрлаш жараёнини яна қайта бошланг

Гуруҳингиз иккига бўлингандан сўнг, сизнинг собиқ шогирдингиз эски гуруҳнинг баъзи аъзолари билан ишлайди. Бу қолган гуруҳ яна фаоллик билан Хушхабар айтишни бошлаши ва одамларни таклиф қилиши мумкинчилигини билдиради. Шунингдек, бу сиз яна Муқаддас Рухнинг раҳбарлигига таяниб, кейинги шогирд ким бўлишини аниқлашингиз кераклигини билдиради. Шогирдларни излаш, тайёрлаш ва уларни хизматга “қўйиб юбориш”нинг ушбу жараёни яна янги ва янги гуруҳларнинг ташкил бўлишига олиб келадиган жуда самарали усул ҳисобланади. Ҳар бир янги гуруҳ эса — бу янги одамларни Раббимизга келиши ва янги жамоатлар ташки қилиш орқали Буюк Топшириқнинг бажарилишидир.

САВОЛЛАР

- Уй гуруҳи раҳбари қандай фазилатларга эга бўлиши керак?
- Агар гуруҳингизда раҳбарлик учун шогирдликка аниқ номзод бўлмаса, гуруҳингизда янги лидерларни тайёрлаш учун қандай йўллар мавжуд? Бу учун сиздан нима талаб қилинади?
- Агар сиз Муқаддас Рухнинг бошқарувига ишониб, шогирд танлаган бўлсангизу, у рад қилса, нима қилган бўлардингиз?

ТОПШИРИҚ

- Агар гуруҳингиздан ҳали шогирд танламаган бўлсангиз, ибодат қилиб, албатта танланг. Агар бирорта ҳам номзод бўлмаса, бирор кишини танлаб, уни лидер қилиб тарбияланг.
- Шогирдингизни (ўзингиз билан бирга) хизматга жалб этиб, унга фаоллик билан маъсулиятнинг катта қисмини ишониб топширинг.
- Вақти–вақти билан шогирдингизни баҳоланг, ундан ҳам сизнинг раҳбарлик хизматингизни баҳолашини сўранг.
- Шогирдингиз учун ибодат қилинг.

6 Қисм: Лидерлик

Лидерлик

1 Дарс

Лидерликнинг асослари

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади – тингловчиларга лидерликнинг турли таркибий қисмларини кўрсатиш, токи лидерлар, уларнинг шахсий хизматларининг қайси жиҳатлари кўпроқ диққат-эътибор талаб қилишини мустақил аниқлай олидиган бўлишсин.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб ҳар бир тингловчи:

- Лидерликнинг турли таркибий қисмларини билиши керак.
- Ўз вазиятини баҳолаши ва бу жараёнга тўсқинлик қилувчи омиллар бор йўқлигини аниқлаши керак.
- Ўзининг раҳбарлик услубини билиши керак.

Дарс режаси:

- I. Лидернинг характеристикаси;
- II. Гуруҳнинг характеристикаси;
- III. Қўйилган вазифанинг моҳияти;
- IV. Муҳокама учун мисоллар;

СЎЗ БОШИ

Нима учун айрим лидерлар муваффақиятсизликларга учрайдилар, бошқалари эса яхши натижаларга эришади? Ва нима учун кўпчилик лидерлар баъзи бир вазиятларни осонликча уудалай олишади-ю, баъзиларига эса қийналишади. Бу саволларга жавоб бериш жуда мураккаб, чунки лидерликнинг самарадорлигига бир нечта омиллар таъсир этади. Лидерликни ўрганишни одамни фақатгина малака ва билимга эга бўлишига тенглаштириш нотўғридир. У қуйидаги бир-бирига боғлиқ омилларнинг мажмуиғидир:

- Лидернинг характеристикаси
- Гуруҳнинг характеристикаси
- Қўйилган вазифанинг моҳияти

Баъзида лидер қўйилган вазифага мувофиқ бўлмайди ёки гуруҳ билан нотўғри муносабатлар куради. Баъзида эса гуруҳнинг ўзи қўйилган вазифага муносиб бўлмаслиги ёки маълум бир лидерлик услубига тайёр бўлмаслиги мумкин. Лидерлик жараёни, қачонки мана шу учта элементни “тўғри торозига солгандагина” яхши тарзда амалга ошади. Ушбу дарсда сизга мана шу учта соҳадаги ҳолатларни аниқлаш учун ўз вазиятингизни таҳлил қилиш тавсия этилади.

I. ЛИДЕРНИНГ ХАРАКТЕРИСТИКАСИ

Лидер муҳимдир, гарчи у ушбу жараённинг ягона ташкил қилувчиси бўлмаса ҳам. Лидерсиз иш бир жойда қотиб қолади, яхши лидер эса ажойиб натижаларга эришиши мумкин. Баъзида гуруҳда аниқ бир лидер йўқлиги учун раҳбарликка оид катта муаммолар вужудга келади. Бу — хизматнинг одатдаги муаммоси, жавобгарликни ҳеч ким ўз бўйнига олишни хоҳламайди. Шунга қарамай берилган контекстда, сизнинг гуруҳингизда лидер бор, деб ҳисобланг. Агар керак бўлса, ўзингизни лидер, деб ҳисоблашингиз мумкин.

A. Лидер — бу шахс

Лидернинг юраги — унинг энг муҳим ажралиб турадиган хусусиятидир.

Аввалги ўрганилган дарс материалларига асосланган ҳолда қуйидагиларни муҳокама қилинг:

- “Лидерлик” бўлимнинг (2-қўлланма) “Лидернинг фазилатлари” 2-дарсида келтирилган лидерлик “характеристикасига” шахсан сиз қанчалик тўғри келасиз? Бунда бизнинг мақсадимиз — жамоатлар ташкил қилиш эканини назарда тутинг.
- Ушбу талабларга, шубҳасиз, ҳеч ким тўла мос кела олмайди. Шахсан сиз, лидер сифатида, камроқ қобилиятларга эга бўлган соҳаларда нима қиласиз?
- Бу бўлимнинг 1- дарси “Лидерликнинг Муқаддас Китоб тамойиллари”да баён қилинган принципларга риоя қиляпсизми?

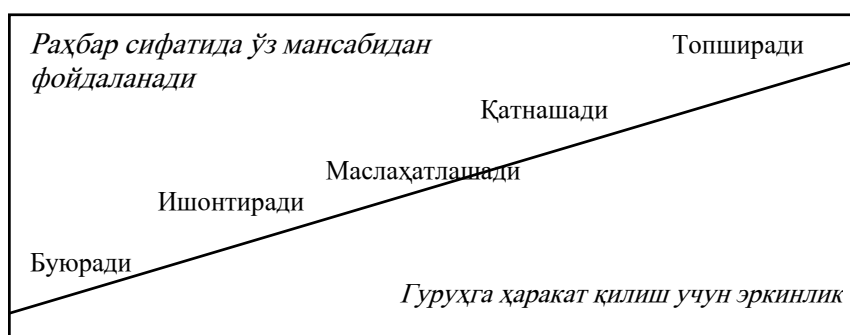
B. Лидернинг услуби

Лидерлик услуби лидерга ва вазиятга қарамасдан ўзгаради (Чик, 18 боб). Қуйидаги диаграмма лидернинг ҳокимияти ва гуруҳдаги эркинликнинг нисбатини ифодалаган ҳолда лидерликнинг бешта турли хил услубларини кўрсатиб берган.

Назорат ва қатнашиш лидер томонидан қанчалик кўп бўлса, гуруҳ томонидан шунчалик кам бўлади ва аксинча.

Лидерга диққат қаратилган

Гуруҳга диққат қаратилган

Қуйида лидерликнинг бешта услуби келтирилган:

1. Буйруқ бериш

Бу услубни афзал кўрадиган лидерлар муаммоларни аниқлаб, имкониятларни кўриб чиқиб битта хулоса чиқариб, ўзларининг издошларига нима қилиш кераклигини аниқ айтишади. Лидерлар бошқаларнинг фикрларини инобатга олишлари мумкин, бироқ якуний қарорни тўғридан-тўғри ёлғиз ўзлари қабул қилишади.

2. Ишонтириш

Раҳбарликнинг бу услубида лидерлар қарор қабул қилишади ва гуруҳни ҳам ўзларига қўшилишга ишонтиришга ҳаракат қилишади. Бу услубдан фойдаланадиган лидер ташкилотнинг мақсадларини ва гуруҳ аъзоларининг истакларини инобатга олганини таъкидлаши мумкин. У ҳатто бу қарор гуруҳ аъзоларига қанчалик фойдали эканлигини батафсил тушунтириши ҳам мумкин.

3. Маслаҳатлашиш

Раҳбарликнинг бу услуби гуруҳнинг барча аъзоларига қарор чиқаришда бошидан ўз таъсирларини кўрсатишларига имконият яратади. Бу услубга таянган лидер, барча муаммоларни ва уларни ҳал қилиш учун керак бўлган маълумот ва ахборотни баён қилади ва шундан сўнг гуруҳ аъзоларини чақириб, шу муаммолар ечимини таклиф этади. Охирида гуруҳ билан маслаҳатлашган ҳолда лидер энг тўғри вариантни танлайди.

4. Қатнашиш

Раҳбарликнинг энг демократик услуби бўлиб, лидер муҳокамада гуруҳ аъзолари билан бир тенг ҳолда қатнашади ва гуруҳ томонидан қабул қилинган қарорни, у қандай бўлишидан қатъий назар бажаришига олдиндан рози бўлади.

5. Топшириш

Мазкур ҳолда лидер вазифаларнинг бажарилиши ва муаммоларнинг ҳал қилиниши керак бўлган чегараларни белгилайди. Шундан сўнг лидер гуруҳга қарорни ёки вазифаларни бажариш режасини ишлаб чиқишни топширади.

Ушбу бешта услубнинг ҳеч бирини энг яхши услуб деб бўлмайди. Баъзида лидернинг ўзи, гуруҳнинг муҳокамасиз қарор чиқариши яхши бўлади. Бошқа ҳолларда эса гуруҳнинг фикрини инобатга олиш ҳам муҳимдир. Яхши лидер ўзи афзал кўрадиган шахсий услубига эга бўлади, бироқ бунда у бошқарувнинг бошқа услубларини ҳам билади ва уларни қўллаш ҳам олади. Бундай лидер услубларнинг қайси бирини қачон ва қандай қўллаш кераклигини яхши билади.

Лидерликнинг бошқа таркиблари ҳам сиз томонидан қўлланиладиган раҳбарлик услубига таъсир қилади. Мазкур дарснинг кейинги бўлимларини ўрганаётганингизда буни ёдингизда тутинг.

II. ГУРУҲ ХАРАКТЕРИСТИКАСИ

Бу бўлимда биз сизнинг гуруҳларингиз характеристикаси ва унинг ажралиб турувчи хусусиятлари ҳақида гаплашамиз. “Гуруҳ” деганда биз лидер раҳбарлик қиладиган бир гуруҳ одамларни тушунамиз. Бу балки, лидерга боғлиқ бўлмаслиги ва баъзида у буни ҳатто сезмаслиги ҳам мумкин. Шундай ҳолатлар ҳам бўладики, сиз ўзингиз йиғмаган гуруҳни бошқаришингиз ҳам мумкин, лекин Худо сизни ва бу одамларни биргаликда етаклайди, шундай экан қуйидаги факторларнинг аҳамиятини эсда сақланг:

А. Гуруҳ аъзоларининг билими ва қобилияти

- Сизнинг гуруҳингиз аъзоларининг Хушxabар айтишда, устозликда ва ҳ.зларда тажрибарлари қандай? Уларга таълим бериш учун сиз уларга эътибор қаратишингиз керакми?
- Сизнинг гуруҳингиз аъзоларидан кимлар ва қайси соҳаларида хизмат қилишга тайёрлар?
- Сизнинг гуруҳингиз аъзоларининг барчаси ўз руҳий инъомларини билишадими?

Бу саволларнинг жавоблари гуруҳнинг ўсиши ва ривожланиши жараёнига таъсир этади. Агар гуруҳингиз олдинга интилишга тайёр бўлмаса, сиз уни олиб боролмайсиз.

Б. Гуруҳ аъзоларининг вазифага нисбатан муносабати

Масалан, сиз етарлича тажриба ва малакаларга эга бўлган одамлар билан ишлайсиз дейлик. Улардан баъзилари илгари жамоатлар ташкил қилишган, бошқалари эса тажрибали Хушxabар воизлари ёки уй гуруҳи раҳбарларидир. Лекин шундай ҳол бўлиши мумкинки, гуруҳ аъзолари

бошқа соҳаларда банд бўлганликлари сабабли қўйилган мақсадларга эришишда қатнаша ололмасликлари мумкин.

- Сизларнинг учрашувларингиз ва хизмат тадбирларининг вақти, гуруҳ аъзоларининг ишлаш вақтига тўғри келмаяпдими?
- Гуруҳ аъзоларининг оилавий мажбуриятлари, улар ўз диққат-эътиборларини хизматга қаратишларига ҳалақит бериши мумкин. Сизнинг гуруҳингизда ҳам мана шундай ҳолат юз бермаяпдими?

Гуруҳингиз аъзолари хизматга жуда жиддийлик билан ёндашишлари, лекин шу билан бирга бу хизматнинг нимадан ташкил топгани ҳақида ҳар хил фикрларга эга бўлишлари мумкин. Улар хизматнинг бошқа услубларини кутишлари ёки жамоат структурасига нисбатан қарама-қарши фикрга эга бўлишлари мумкин. Агарда сизнинг гуруҳингиз аниқ режани ва хизмат стратегиясини ишлаб чиқмаган бўлса, бу каби ҳолатлар, сизга керакли натижаларга эришишингизга ҳалақит қилади. Гуруҳ учун олдинга силжиш жуда қийин бўлади, токи агар гуруҳингиз ҳамма аъзолари бу “олдинга” хусусида бир хил фикрга эга бўлмаслар.

В. Гуруҳ аъзолари орасида ўзаро муносабат

Лидерликда “инсон фактори” катта рол ўйнайди. Кўп нарсалар одамлар билан алоқа қилишни уддалай олишга боғлиқ. Агарда сиз бирга ишлаётган одамларнинг ўзаро муносабатларида муаммолар мавжуд бўлса, бу ҳол эртами, кечми умумий хизматга ўзининг салбий таъсирини кўрсатади. Лидер гуруҳ аъзоларининг ўзаро муносабатларининг ҳолатини доимо кузатиб туриши керак. Агар гуруҳ аъзолари орасида ўзаро ишонч уларни бирлаштирмаса олдинга силжиш тўхтаб қолади. Агарда гуруҳингиз аъзолари ўзаро жой ёки бир нимани эгаллаш учун кураш олиб борсалар, биргаликда ишлаш мумкин бўлмай қолади. Фикр, мақсадларнинг турли хиллиги ва яширин ҳаракатлар гуруҳни сездирмасдан асосий мақсаддан узоқлаштириши мумкин.

Хўш, гуруҳнинг икки аъзоси ўртасида шахсий келишмовчилик пайдо бўлса, сиз лидер сифатида нима қилишингиз керак? Тажрибали лидер қуйидагини таклиф қилади:

“Мен раҳбарлик қиладиган гуруҳ орасида зиддият пайдо бўлса, ёки бирор кимса билдирилган нуқтавий назарга қаршилик қилиб бошқа тушунчани илгари сурса мен ўзимга: “нима содир бўляпти”, — деб савол берман. Одатда буларнинг сабаби шахсий ҳафачилик, қўрқув ёки ғайритабиий тарзда намоён бўладиган яширин шахсий қарама қаршиликлар бўлади. Балки, мен бир одамни ҳафа қилгандирман ёки у гуруҳнинг унга нисбатан етарлича эътибор бермаётганини ҳис қилгандир. Гуруҳнинг мана шундай “муаммоли” аъзосига маълум бир вақт ажратиб, қўшимча тарзда у билан суҳбатлашиб, унга ўзини “тўкиб-солишига” имконият бериб, мен кўпинча уни, биз ҳаммамиз — мен ҳам, бутун гуруҳ ҳам қадрлашимизга ва қабул қилишимизга яна қайта ишонтираман. Кўпинча бу орамиздаги уйғунлик ва мувофиқликни қайта тиклаш учун тўла етарли бўлади.

Ш. Қўйилган вазифанинг табиати

Раҳбарлик жараёнининг, лидернинг узлуксиз диққат эътиборига муҳтож бўлган иккита омили мавжуд. Биринчиси — бу гуруҳ аъзолари орасидаги ўзаро муносабат (юқорида кўриб чиқилган). Иккинчиси — вазифа, яъни гуруҳ олдида турган вазифадир. Бу икки соҳа ўртасида мувозанатни сақлаш жуда муҳимдир. Агар вазифага ҳаддан ташқари кўп куч ва диққат-эътибор қаратилса, бу қисқа вақтли самарадорликка ва одамлар ўртасидаги узоқ вақтли муаммоларга олиб келиши мумкин. Ўз навбатида, агар одамлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни сақлашга ҳаддан ташқари кўп киришиб кетилса, бу гуруҳ аъзолари бир-бирларининг ҳис туйғулари билан қизиқиб кетиб, вазифани унутиб қўйишлари мумкин.

Сизнинг вазифангиз маҳаллий жамоатлар ташкил қилишдир. Сиз, лидер сифатида доимо вазифага катта эътибор беришингиз керак. Тадқиқотлар олиб бориш сизга вазиятни яхшироқ тушунишга ёрдам бериб, бевосита сизнинг олдингизда турган вазифага оид саволларга жавоб беради. Тадқиқотлар орқали олинган маълумотларга қўшимча тарзда, қуйидаги саволларни кўриб чиқинг:

- Сиз жамоатни Хушхабарни осон қабул қиладиган одамлар орасидами, ёки унга қарши турадиган одамлар орасида ташкил қиляпсизми?
- Сиз ва сизнинг гуруҳингиз аъзолари бу одамлар гуруҳи учун “бегонами”?

- Жамоат ташкил қилишни қийинлаштираётган иқтисодий қийинчиликлар мавжудми?
- Иш олиб бораётган жойингиз ҳақида сизда етарлича ахборот борми? Сиз ва сизнинг гуруҳингиз ўз вазифангизни аниқ тушунапсизми?
- Сизда олиб борган тадқиқотларингиз натижаларини ҳисобга олган аниқ режа ва стратегиянгиз борми?
- Бу жой учун хос бўлган ва сиз дуч келишингиз мумкин бўлган қандайдир руҳий зиддиятлар мавжудми?
- Содир бўлаётган жараёнларга таъсир кўрсатувчи қандайдир сиёсий манфаатлар мавжудми?
- Олдингизга қўйган вазифаларни амалга ошириш учун зарур бўлган ресурсларга эгамисиз?
- Худо сизни ва гуруҳингизни бу вазифаларни бажаришга қай тарзда тайёрлади?

IV. МУҲОКАМА УЧУН САВОЛЛАР

Мисол: Семинарияни тугатгач Фарҳод, кичик саноат шаҳарчасида жамоат ташкил қилиш вазифасини олди. Унинг мана шу вилоятда 3 йил давомида Хушхабарни тарғиб қилиш билан фаол шуғулланиб келаётган ёрдамчи гуруҳи бор эди. Хушхабар тарғиб қилиш етарлича ҳосил келтирди, натижада Муқаддас Китобни ўрганувчи бир нечта гуруҳлар тузилди, лекин одамлар жамоат ташкил қилиш учун энди нима қилиш кераклигини билмасдилар. Фарҳод эса жамоатлар ташкил қилиш борасида тажрибага эга эди, шундай экан, у нима қилишни жуда яхши тушунар эди. Лекин, нима бўлганда ҳам, ишга киришидан аввал Фарҳод вазиятни диққат билан ўрганиб чиқди. Шунда тез орада аниқладики, унинг ёрдамчилари жамоат ташкил қилиш ҳақида жуда кам тушунчага ва ҳатто баъзилар жамоат ўзи нима эканлигини ҳақида ҳам жуда кам тушунчага эга эканлар. Ўз олдиларига қўйилган вазифа борасида уларда бирдамлик йўқ эди. Бунинг устига Фарҳод, мажвуд бўлган жамоат раҳбарлари ҳозир у бошчилик қилаётган хизматчи вакиллардан бир неча маротаба норози бўлганликларини ҳам аниқлади. Хизматда олдинга силжишдан аввал, Фарҳод ўз гуруҳини бирлаштиришга қарор қилди, токи унинг барча аъзолари ягона мақсад сари интилишсин, шунингдек у шаҳарчадаги бошқа масиҳий хизматчилар билан ҳам яхши ўзаро муносабатлар қуришга қарор қилди. Мана шундай пойдеворни қуриб олганидан сўнг, олдинга ҳаракат қилиш мумкин эди.

Хўш, Фарҳод ақилли иш қилдими? Айтиш мумкинки, ҳа. Лидер кўп нарсдан хабардор бўлиши керак. Хўш, сиз ҳозиргина билиб олган нарсангизга асосланиб, энди нима қилмоқчисиз?

ХУЛОСА

Кўриб турганингиздек, лидерлик жараёни кўп факторларга боғлиқдир. Сиз, жамоат ташкил қилувчи сифатида ўзингизнинг лидерликка оид шахсий қобилиятларингиз ва малакаларингизни ривожлантиришингиз, ўз гуруҳингизни тарбиялашингиз керак, шунингдек вазифанинг турли омилларига ҳам диққат-эътибор қаратишингиз лозим. Ушбу дарснинг охирида берилган топшириқ бу омилларни ҳисобга олишингизда сизга ёрдам беради.

САВОЛЛАР

Қуйида келтирилган жадвалда, лидерликнинг беш услубининг ҳар бирига мос вазиятларни кўрсатиб беринг.

	Гуруҳ характеристикаси	Қўйилган вазифанинг сифати
Кўрсатмалар		
Ишонтириш		
Маслаҳатлашиш		
Иштирок этиш		
Топшириш		

ТОПШИРИҚ

Дарс текстидаги саволларга, шунингдек қўйида берилган саволларга жавоб бериб, ўз раҳбарлигининг турли хил омиллари бўйича ҳисобот ёзинг. Келгуси семинарнинг бошланишигача ҳисоботингни устозингизга кўрсатинг ва у билан бирга муҳокама қилинг.

1) Ўзингизни лидер сифатида тасвирлаб беринг.

- Сиз лидерликнинг, асосан, қайси услубига таянасиз.
- Ўзингизнинг фикрингиз бўйича, қандай камчиликлар сизга хос? Уларни яхшилаш учун нима қилишингиз мумкин?
- Хизмат мақсадларига эришишда сизга қандай фазилатли одамлар ёрдам беришлари мумкин?

2) Ўз гуруҳингизни тасвирлаб беринг.

- Гуруҳ аъзоларининг иқтидорларини ва қобилиятларини тасвирлаб беринг.
- Қўйилган вазифага уларнинг муносабати қандай?
- Ҳал қилиниши зарур бўлган қандайдир шахслараро зиддиятлар борми?

3) Ўз вазифангизни тасвирлаб беринг.

- (Дарсинг III бўлими “қўйилган вазифанинг табиати” бўлимидаги саволларга қаранг.)

4) Хулоса

- Дарсда ўрганилганларга асосланиб ўйлаб кўрингчи, сиз нимага кўпроқ эътиборни қаратишингиз зарур?
- Сиз лидерликнинг қайси услубини қўллашингиз керак ва нима учун?

Лидерлик

2 Дарс

Муносабат услублари

Мен ўзимни ва бошқаларни қандай қилиб яхшироқ тушунишим мумкин

Дарс мақсади:

Лидерлик — “одамлар билан ишлашни” назарда тутати. Агар лидер ўзининг мулоқот услубини тушунмаса, унда у атрофдагилар уни қандай қабул қилганлигини билмайди. Қуйидаги дарс ҳар хил мулоқот услубларини кўрсатиб, лидерга ўзини ва ўзгаларни яхши тушуниши учун “ахборотнома” бўлиб хизмат қилади.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Бошқалар билан бўладиган ўз мулоқотининг услубини билиши керак.
- Мулоқот услублари турли хил бўлиши сабабли қандай қилиб зиддиятлар пайдо бўлишини тушуниши керак.
- Ўзининг бошқалар билан бўладиган мулоқотини яхшилайдиган, камида битта йўлни белгилаб олиши керак.

Дарс режаси:

- I. Ўз мулоқот услубингизни анқланг (жадвал билан ишлаш);
- II. Олинган натижаларни тушунтириш;
- III. Мулоқот услубини тузатиш;

Ўқитувчиларга маслаҳатлар.

Тингловчиларга жадвал билан ишлашлари ва ўз мулоқот услубларини баҳолашлари учун 10-15 дақиқа вақт беринг. Сўнгра барча тингловчиларни кичик гуруҳларга бўлиб, олинган натижаларни улар билан бирга муҳокама қилинг. Шундан сўнг мулоқот услубларининг ҳар бирининг хусусиятларини тушунтириб, ўзингиз ёки сиз билан бирга ишловчиларнинг мулоқот услубларини мисол қилиб келтиринг. Мулоқот услублари шахслараро мулоқотлар самарадорлигига қай тарзда таъсир кўрсатишини гапириб беринг (мисоллар келтиринг). Шахсан ўзингиз ўз мулоқотингизнинг заиф томонларини қандай қилиб тўлдиришингизни тингловчилар билан баҳам кўринг. Тингловчилар ҳам ўз мисоллари билан ўртоқлашишсин. Агар сиз бу дарсни баҳс-мунозара доирасида ташкил қилсангиз ва олиб борсангиз янада муваффақиятли ва фойдали бўлади.

СЎЗ БОШИ

Лидерлик — ижтимоий жараён. Лидерлар одамлар билан ишлашади. Лидернинг муваффақияти кўп томони билан унинг ўзгалар билан ўзаро муносабатига боғлиқ бўлади. Яхши лидер ўзини ҳам ўзгаларни ҳам яхши тушунади ва шунга мос тарзда одамларнинг юракларига тўғри йўл топа олади. Ушбу дарсда биз мулоқотнинг бир нечта турли хил услубларини кўриб чиқамиз. Сизга ўзгалар билан бўладиган мулоқотингиздаги шахсий тенденциянгизни кўриш имконияти берилади, хизматингизда сизга нима ёрдам беришини ва нима ҳалақит беришини кўрасиз. Булардан ташқари, сиз турли хил одамларни тушуниш учун яхши курулға эга бўласиз.

I. ЁЗ МУЛОҚОТ УСЛУБИНГИЗНИ АНИҚЛАНГ

Худо бизни ҳар хил қилиб яратган ва ҳар хил вазифаларга даъват қилди. Бу, ҳар бир инсон ўзича ноёб ва “сизга ўхшаш бирорта ҳам инсон йўқ” эканлигини англатади. Бу сўзлар кулгили туюлиши мумкин, лекин ҳақиқатда бу ерда ҳеч қанақанги кулгули нарса йўқ. Биз ўзгалардан улар ўзларини айнан биз каби тутишларини кутсак, бу фақат ўзимизга ўхшаш одамлар билан алоқа қилишга олиб келади. Аста–секинлик билан биз бошқа одамларни, бизга ўхшамаган одамларни қадрламай кўямиз ва бу билан бўлажак зиддиятларга пойдевор қурган бўламиз.

Агар биз ўзимизга четдан, холисона назар ташламасак, бошқалар бизни қандай қабул қилаётганларини кўриш биз учун жуда қийин бўлиши мумкин. Балки биз одамларни хафа қилиб, буни сезмаётгандирмиз. Биз шундай инсонларни биламизки улар ўзгаларни ишонтира оладилар, лекин шундай одамларни ҳам биламизки, улар ўзгаларни ишонтиришнинг бундай кучли қобилиятига эга эмаслар. Нимага? Уларда бундай инъом йўқми? Бўлиши мумкин. Лекин, кўпинча биз ўзимизнинг одамлар билан мулоқотимиз услубига шунчаки тузатиш киритишимиз, уларга тўғри ёндошишимиз керак бўлади холос. Бунинг натижасида эса бизнинг сўзларимизнинг ишонтириш даражаси дарҳол ошади. Жадвални тўлдириб, сиз ўзингизнинг одамлар билан бўлган мулоқот услубингизни аниқлашингиз мумкин. Бу сизга кўпгина муаммолардан узоқ бўлишингизга ва одамлар билан гаплашганда уларни янада ишонтира оладиган бўлишингизга ва ўз хизматингизнинг ҳосилдор бўлишига ёрдам беради.

Жадвални тўлдириш бўйича кўрсатмалар:

Жадвалдаги ҳар бир катакнинг бўш жойига бу сифатлар сизга нисбатан қанчалик таълуқли экани бўйича ўз қарашларингизни белгиланг, бунда 0, 1 ёки 2 рақамлари бўйича баҳоланг.

0= мен бу сифатга эга эмасман.

1= бу фикр менга нисбатан баъзида тўғри.

2= бу фикр мени жуда яхши таърифлаган.

Ҳамма катакларни албатта тўлдириш

Мен умумий манзарани атрофдагилардан кўра тезроқ тушунаман	Мен бошқаларда интилишни уйғотадиган одамман.	Одамлар мени тушунадиган ва сабр-тоқатли дейишади.	Агар бирор бир иш топширилса, менга ишонса бўлади.
Ҳамма нарсани тезда бажарилиши менга ёқади	Агар мен бевосита бўйсунидан озод бўлсам яхши ишлайман	Одамлар мен билан мулоқот қилиш осон, дейишади	Менинг энг кучли томонларимдан бири, бу деталларга эътибор беришим
Мен деталларга унчалик эътибор бермайман	Мен кўпинча одамларни режалар ва дастурлардан кўра устун кўяман	Мен яхши тингловчиман	Агар ниманидир қилиш керак бўлса, демак уни жуда яхшилаб қилиш керак
Мен тез–тез тўхтаб қолган ҳолатларга қарши чиқаман	Менга ўз вақтимни режалаштириш қийин	Мен учун одамлар, хизматнинг режаси ёки дастури билан бир хил даражада муҳимдирлар	Мендан нима талабқилинаётганини мен аниқ билишим керак
Агар вазифани бажарилиши учун бу зарур бўлса, мен раҳбарликни ўз зиммамга олишим мумкин	Одамларга мен билан улфатчилик қилиш ёқади	Қачонки атрофимдагиларнинг ҳаммаси “бир ёқадан бош чиқариб” ҳаракат қилишса, мен энг юқори натижаларга эришаман	Мен кўлимда барча фактларга эга бўлмасдан туриб, қарор қабул қилмасликка ҳаракат қиламан

Баъзан, гуруҳда ҳаракат қилиш қийин бўлади	Агар одамлар менга қўшилишмаса, мен одатда буни шахсий деб қабул қиламан	Агар ишдаги вазият барқарор ва ҳавфсиз бўлса, мен анча самарали ҳаракат қиламан	Ўз ҳис – туйғуларимни изоҳлаш мен учун қийин
Баъзи одамларнинг айтишича, мен унчалик яхши тингловчи эмасман	Мен фактлар ва кўп сонли деталлар билан яхши ишлай олмайман	Қачонки одамлар мени кадрлашларини билдирсалар, мен энг яхши натижларга эришаман	Мен эҳтиёткор инсонман ва таваккал ишларни четлаб ўтишни афзал кўраман
Хизматим доим бир тарзда ўтаверса, мен зерикаман	Ўз ўй-фикрларим ва ҳиссиётларимни билдириш менга қийин эмас	Ҳаддан ташқари катта ўзгаришлар мени ваҳимага солади	Мен аниқ қилиб тайин қилинган қолипда ва инструкцияларда яхши ишлайман
Қачонки одамлар менинг ғояларимни қабул қилишмаса мен ҳижолатда қоламан	Менга нисбатан одамлар чинакамига яхши муносабатда бўлаётганларини ҳис қилсам энг яхши суратда ишлайман	Бошлиқларим менинг чегарадан чиқмаслигимга, ўзимни одобли тутишимга ишонсалар бўлади	Қачонки менинг ҳат-ҳаракатларим стандартларга мос келмаса, мен бунга танқидий муносабатда бўламан
Менга қийинчиликлар ёқади — улар қанча кўп бўлса, шунча яхши	Мен бошқаларни биргаликда ишлаш учун жалб қилишни яхши уддаллай оламан	Мен яқинларимнинг эҳтиёжларини қондириш учун, қўлимдан келган ҳамма нарсани қиламан	Одамлар кўпинча мен ўйлаётган нарсалардан ҳайрон бўлишади

Натижалар ҳисоби:

Тугатганингиздан сўнг, ҳар бир устун бўйича ўз жавобларингизнинг йиғиндисини ҳисоблаб қуйидаги майдончаларга ёзиб чиқинг. Энг катта сон сизнинг устунлик қилувчи тенденциянгизга мос келади. Қолган юқори натижали соҳалар иккинчи даражали тенденциялардир.

1-гуруҳ

Сизнинг натижангиз — биринчи устундаги жавоблар йиғиндисини _____

2-гуруҳ

Сизнинг натижангиз — иккинчи устундаги жавоблар йиғиндисини _____

3-гуруҳ

Сизнинг натижангиз — учинчи устундаги жавоблар йиғиндисини _____

4-гуруҳ

Сизнинг натижангиз — тўртинчи устундаги жавоблар йиғиндисини _____

II. ОЛИНГАН НАТИЖАЛАРНИ ТУШУНТИРИШ

Қуйида сиз ҳар бир устундаги балларга мос келувчи тўрт хил одамлар гуруҳининг таърифи билан танишасиз. Уларнинг ҳар бири ўзининг шахсий мулоқот услубига эга. Улар ўтган дарс мавзусида келтирилган “лидерлик услублари” дан фарқ қилади, зеро улар фақат лидерга эмас, балки ҳар қандай одам учун тўғри келиши мумкин.

Ёдингизда бўлсин, ушбу бешта услублар бир-биридан устун (яхшироқ) эмас. Уларнинг ҳар бирида ҳам кучли, ҳам кучсиз томонлари бор. Худо Ўз Шоҳлигида барча хусусиятларни ва шахсий фазилатларни ишлатади.

Мулоқот услублари.

1-гурӯҳ. Мустақил ишчилар

<i>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини яхши хис қилади:</i>	<i>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлай олади:</i>
Эркинлик, ваколат, турли туманлик, қийин топшириқлар, олдинга силжишга имконият ва ўзига хоз тарзда (индивидуал) ёндошишни рағбатлантирадиган.	Мантиқий, ишдан қочмайдиган, саволга тўғри жавоб берадиган одамлар

“Тўсиқларни енгиш учун жон-жаҳти билан ҳаракат қилади, ўз хизматиға, уни янада самарали бўлиши учун ўзгартиришлар киритади“.

Мустақил ишчилар — булар одатда қобиятли одамлар бўлишади, улар қийин топшириқларни бажаришни ўз зиммаларига олишга ҳар доим тайёр бўладилар ва муаммоларни тез ва самарали тарзда ҳал қилаоладилар. Улар — ҳаракатдаги одамлардир, улар — ташаббускор ва маъсулятни хис қиладиган одамлардир ва уларга ишонса бўлади. Мустақил ишчилар таваккал қилишдан қўрқмайди, баъзида улар ўз зиммаларига хаддан ташқари кўп ишларни олишади ва аниқ натижалар бўлмаса, сабрсизликни намоён қилишади.

Мисол: Павлус (Фил.4:13).

2-гурӯҳ. Илҳомлантирувчилар

<i>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини яхши хис қилади:</i>	<i>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлай олади:</i>
Престиж (хурмат), ўзаро дўстона муносабатлар, назоратдан ва деталлардан эркинликни, бошқаларни руҳлантириш ва ёрдам бериш имкониятини, ўз ғояларини эркинлик билан билдиришни.	Дўстона ва самимий, очик, ҳурмат ва кадрлашни намоён қилувчи, ижтимоий жалб қилинишни хоҳлайдиган.

“Одамларни муҳим натижалар келтирадиган биргаликдаги ишларга руҳлантиради ва ундайди”. Ўзгаларни руҳлантирувчи одамлар муваффақиятга ишонадиган, оптимист, одамлар билан осон мулоқот қиладиган ва уларни қизиқтира оладиган кишилар бўлишади. Улар одатда ўз фикр-мулоҳазаларини, ўз ғояларини яхши баён қилишади ва яхши тушунтира олишади ва иложи бўлса шундай тарздаки, бу ғоялар билан ўзгаларни қизиқтиришади ва “ёндиришади”. Бундай одамларнинг тендецияси (ҳар бир янги ғоялар бўйича осон “ёнишлари”) аксарият ҳолларда баъзи бир вазифалар бўйича кейинги қарорни қабул қилишларига нисбатан қийинчилик туғдиради.

Мисол: Бутрус (Мт.14:28, 16:16).

3-гурӯҳ. Гуруҳ одами

<i>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини яхши хис қилади:</i>	<i>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлай олади:</i>
Ўзига хос тарзда махсулашиш, гуруҳ билан бирлик, иш учун маълум бир услубнинг тайинланганлиги, ҳавфсизлик ва аниқ мақсадлар ва хизмат мажбуриятларининг таърифи.	Ўзаро дўст бўлган, ўзгаришларга нисбатан мослашишга вақт берадиган, ўз мақомида (ритмида) ишлаш учун эркинлик берадиган, қўллаб-қувватлайдиган

“Режаларни амалга ошириш ва мақсадларга эришиш учун бошқалар билан осон бирлашади.”

Гуруҳ одами умумий иш учун уюшган кишилар гуруҳида яхши ишлайди, бундай одам одатда ишончли тиришқоқ бўлади, ишни охиригача бажаради ва ўзгаларнинг эҳтиёжларини яхши хис қилади. Бундай одамлар раҳбар топширган вазифани албатта бажаришади, шунингдек у ўзи билан бирга ишлаётган одамларга ғамхўр ва яхши муносабатда бўлади.

Баъзида улар ишни бир ўзлари унчалик яхши бажара омайдилар, чунки уларнинг баъзиларида шахсий ташаббускорлик етишмаслигини кўриш мумкин.

Мисол: Тимўтий, Павлуснинг шогирди.

4-гуруҳ. Чуқур фикрлайдиган ва аналитик

<i>Қуйдагиларни берувчи вазияларда ўзини яхши хис қилади:</i>	<i>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлай олади:</i>
Ихтисослаштиришни, аниқликни, режалаштиришни, барқарорликни, муваффақиятсизлик ҳавфи чегараланган	Тинчлантира оладиган, қўллаб-қувватловчи, далда берувчи муҳитни ярата оладиган, метод ва стандартларни аниқ кўрсата оладиган

“Жуда сифатли, мукамал ният ва режаларни ишлаб чиқади, бунда деталларга катта эътибор беради”.

Чуқур фикрлайдиган одамлар, аналитиклар (яъни, “мийяси ўткир” деб аталувчилар) — софдил, тартиб-интизомни ёқтирадиган, бирор ишни батафсил, “ипидан-игнасигача” синчиклаб текшириб чиқадиган одамлардир. Бундай одамларга бошқалар учун жуда қийин бўлган лойиҳаларни ишлаб чиқишни ишониб топшириш мумкин. Кутилмаган ўзгаришлар учун синов вазифасини ўтайди, улар икки хил маъноли вазиятлар, ноаниқликлар вужудга келган ҳолларда мустаҳкамлик ва ўз фикридан қайтмаслик хусусиятларини номоён қиладилар.

Мисол: Луқо (Лқ.1:1–4)

Олинган натижалар сизнинг характерингизни таърифлаяпдими? Бу натижаларни умр йўлдошингиз ёки сизни жуда яхши биладиган бирорта дўстингиз билан ўртоқлашиб, уларни текшириб кўришингиз мумкин. Ёдингизда бўлсин ушбу услублар одамни юз фоиз аниқ тасвирлаб бермаган. Сиз бу таърифларнинг бирортасига ҳам 100% мос келмаслигингиз мумкин. Кўпчилик одамлар учун энг кўп балл тўплаган иккита гуруҳ, уларнинг мулоқот услубларини энг яхши тарзда таърифлаб беради.

Тингловчилар ҳозирда ўзлари ҳақида билиб олганлари билан ўзаро ўртоқлашишлари учун вақт ажратинг. Улардан гуруҳларга бўлинишларини ва қуйдаги саволларга жавоб беришларини сўранг:

- Сиз ишлашингиз учун энг яхши шарт-шароит қайси?
- Қандай одамлар билан ишлаш сиз учун осон?
- Ишдаги ҳақиқий шароитингизни тасвирлаб беринг. У қайси томонлари билан сиз хоҳлаган шароитга ўхшайди ва қайси томонлари билан ўхшамайди?
- Мулоқот услублари сизникидан фарқ қилувчи (сизнинг фикрингизча) одамлар билан мулоқот қилганда қийинчиликлар ҳис қилганмисиз?
- Ўзингиз ҳақида олдин билмаган, нималарни билиб олдингиз?
- Атрофдагилар билан мулоқотингиз янада самарали бўлиши учун нималар қила оласиз? Сиз янада тўғридан-тўғри, очиқ ва тўғри гапиришингиз керакми? Балки сиз бошқаларни кўпроқ тинглашингиз керакдир?

III. МУЛОҚОТ УСЛУБЛАРИНИ ТЎҒРИЛАШ

Энди, сизда ўзингиз ҳақингизда қандайдир янги нарсаларни билиб олиб, балки сиз бошқалар билан бўладиган муносабатингизни янада яхшилаш истаги пайдо бўлгандир. Хўш, буни қандай қилиш мумкин? Биз ҳар бир услубнинг ўзига хос ноёб томонлари мавжудлиги ҳақида айтиб ўтган эдик: ҳам кучли, ҳам заиф. Сиз заиф томонларингизни енгиб ўтиб, кучли томонларингизни ишлатишни ўрганишингиз керак.

Қуйида, баъзи ҳолларда сиз, қандай қилиб мутлақо ўзингиз кутмаган холда, бошқалар томонидан салбий қабул қилинишингиз мумкинлигини кўрасиз. Тавсия қилинадиган “амалий қадамлар” вазиятни қандай ўзгартириш мумкинлигини тушунишингизда сизга ёрдам беради.

1-гурӯҳ. Мустақил ишчи.

<i>Сизга кўпроқ ўхшайдиган одамлар сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>	<i>Сизга ўхшамайдиган одамлар, сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>
қатъиятли, мустақил, тажрибакор, ўзига ишонадиган одам.	қаттиқўл, талабчан, буйруқ беришга ўрганган, “забт қилиб бўлмайдиган” инсон.

Баъзи амалий маслаҳатлар:

- Тинглашни ўрганинг, сабр тоқатли бўлинг.
- Ўз назоратингизни камайтиринг.
- Одамларга кўпроқ ғамхўрлик қилинг.
- Доим эпчил бўлинг, одамларга далда бўлиб, ёрдам беринг.
- Нима учун бошқача эмас, балки айнан мана шундай қилаётганингизни тушунтиринг.

2-гурӯҳ. Илҳомлантирувчи.

<i>Сизга кўпроқ ўхшайдиган одамлар сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>	<i>Сизга ўхшамайдиган одамлар, сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>
Ўзгаларни ғайратлантирадиган, жўшқин, серзавқ, эмоционал ва хушчақчақ одам!	қизиқувчан, ўзини ўйлайдиган, маъсулиятсиз, бошқалардан ўз мақсади йўлида фойдаланадиган, маҳмадона одам.

Баъзи амалий маслаҳатлар:

- Ўз ғояларингизга баҳо бериб — кам ҳаяжонли бўлинг.
- Кўпроқ натижага эътиборни қаратинг.
- Ҳиссиёт ва ҳатти ҳаракатингизни назорат қилинг.
- Детал/фактларга кўпроқ диққат-эътиборингизни қаратинг.
- Шошилманг, бошқаларни тингланг, камроқ гапиришга ҳаракат қилинг.

3-гурӯҳ. Гуруҳ одами

<i>Сизга кўпроқ ўхшайдиган одамлар сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>	<i>Сизга ўхшамайдиган одамлар, сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>
қўллаб-қувватлашга тайёр, ишончли, унга доим таянса бўладиган инсон	Гап қайтармай, сўзсиз бажарувчи, тажрибасиз, қарам, сусткаш, вазмин одам.

Баъзи амалий маслаҳатлар:

- Бошқалар ўйлаётган нарсаларга нисбатан камроқ таъсирчан бўлинг.
- Кўпроқ тўғридан-тўғри сўзлайдиган бўлинг.
- Диққатингизни кўпроқ вазифанинг ўзига қаратинг.
- Қаршиликлардан чўчимасдан, кўпроқ қатъиятли бўлинг.
- “Йўқ” дейишга ўрганинг.
- Ўз ташаббускорлигингизни кўрсатиш учун ишни кўпроқ қилинг.

4-гурӯҳ. Чуқур фикрлайдиган, аналитик

<i>Сизга кўпроқ ўхшайдиган одамлар сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>	<i>Сизга ўхшамайдиган одамлар, сизни қуйидагича қабул қилишлари мумкин:</i>
Синчков, меҳнаткаш, жидий, матонатли, ҳар бир ишда тартибни яхши кўрадиган инсон.	Танқидчи, кўп гапирадиган, жанжалкаш, инжиқ, қатъиятсиз, насихатгўй одам.

Баъзи амалий маслаҳатлар:

- Диққатингизни ишларни тўғри қилишга эмас, балки тўғри ишларни қилишга қаратинг.
- Тезроқ англаб олишга ҳаракат қилинг.
- Ўз зийраклигингизга (интуиция) ишонишни ва диққат-эътиборингизни деталларга камроқ қаратишни бошланг.
- Таваккал қилишга тайёр бўлинг.
- Эпчил ва очиқ бўлинг.

- Ўзаро муносабатни ривожлантиришдан қўрқманг.

САВОЛЛАР

- Нима учун Худо бизларни ҳар хил қилиб яратган?
 - Жамотлар ташкил қилиш жараёнига нисбатан тўрт гуруҳ одамларининг ҳар бирларининг кучли ва заиф томонларини тасвирлаб беринг.
1. “Мустақил ишчилар” жамоат ташкил қилиш вазифасига қай тарзда ёндошадилар? Уларнинг кучли ва заиф томонлари қандай?
 2. “Илҳомлантирувчилар” жамоат ташкил қилиш вазифасига қай тарзда ёндошадилар? Уларнинг кучли ва заиф томонлари қандай?
 3. “Гуруҳ одамлари” жамоат ташкил қилиш вазифасига қай тарзда ёндошадилар? Уларнинг кучли ва заиф томонлари қандай?
 4. “Чуқур ўйлайдиган, аналитиклар” жамоат ташкил қилиш вазифасига қай тарзда ёндошадилар? Уларнинг кучли ва заиф томонлари қандай?
- Сиз ушбу дарсдан ўзингиз ҳақингизда билиб олган маълумот орқали тушунтириб берадиган муаммолар борми?
 - Ҳаётингизда, хулқ–атвор ва муносабат услубларингиз ўзгача бўлганлиги сабабли бирор кишидан хафа бўлиб ёки ҳатто нафратланган вақтларингиз бўлганми? Энди нима деб ўйлайсиз, буларни тушуниб, ўз айбингизни шунчаки тан олиб (ҳеч бўлмаса, сиз у одамга нисбатан тўғри ёндоша олмаганингизни) ва кечирим сўраб, ўша баъзи бир муаммоларни ҳал қилишингиз мумкинми?
 - Услубингизнинг заиф томонларидан халос бўлиш учун қандай аниқ чоралар кўришингиз мумкин?

ТОПШИРИҚ

Ушбу 4 категорияни яхши тушуниб олиш учун, танишларингиздан беш кишини танлаб, уларни турли хил вазиятларда ўзларига сездирмасдан кузатинг. Уларнинг ҳатти–ҳаракатларини ва характерларини белгилаб, улар учун қайси мулоқот услуби хос эканлигини аниқланг.

Ушбу дарснинг 3– бўлимидаги амалий маслаҳатлар рўйхати устида фикр юритинг. Кейинги семинаргача доимий равишда, англаган ҳолда устида ишлашингиз учун, бу рўйхатдан ўзингизнинг услубингизга таълуқли бўлган 2 тасини танлаб олинг. Бу ҳақида устозингиз билан бўлишиб, хатоларингиз ва ютуқларингизни белгилаб беришини сўранг.

Лидерлик

3 Дарс

Гуруҳ билан ишлаш

Дарс мақсади:

Лидерлик, кўпинча гуруҳда ишлашни англатади. Агар жамоат раҳбари гуруҳ билан қандай ишлашни билмаса, у ўзининг бутун имкониятини тўла ишга сололмайди. Ушбу дарс мана шундай биргаликда ишлаш нима учун зарур эканлигининг Муқаддас Китоб бўйича бир нечта сабабларини баён қилади. Шунингдек, бу дарсда тингловчиларга ўз гуруҳларини янада яхшироқ бошқаришларига ёрдам берадиган бир қанча таклифлар ҳам келтирилган.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Коллектив хизматнинг — гуруҳ бўлиб ишлашнинг (якка ҳолда ишлашга қараганда) афзаллигини тушуниши керак.
- Гуруҳ билан ишлашнинг Муқаддас Китоб асосларини тушуниши керак.
- Самарали гуруҳнинг характеристикасини билиши керак.
- Янада самаралироқ гуруҳ лидери бўлиши керак.

Дарс режаси:

- I. Гуруҳ билан ишлашнинг Муқаддас Китоб бўйича асослари
- II. Самарали гуруҳнинг характеристикаси

Илова:

3А „Гуруҳнинг самарадорлигини баҳолаш“

Ўқитувчилар учун тавсиялар:

Бу дарсдаги асосий мавзу — янги жамоат ташкил қилишда гуруҳнинг биргаликдаги хизмати. Бундай гуруҳ — уй гуруҳининг айнан ўзи эмас, бинобарин гуруҳ ўз ичига, хизматда иштирок этмайдиган (одатда, имонга келмаган) одамларни киритади. Гуруҳ бир ёки бир неча уй гуруҳлари учун пойдевор бўлиши мумкин, лекин шу билан бирга у алоҳида структура бўлиб қолаверади. Тингловчилар ушбу фарқни яхшилаб тушуниб олишлари зарур.

Шунга қарамасдан, гуруҳ учун ҳам мулоқот динамикасининг маълум элементлари умумий бўлади. Дарснинг маълум қисми гуруҳ билан бирга ўтказиладиган вақт учун ажратилган. Тингловчилардан “Уй гуруҳлари” (Қўлланма 3) бўлимининг 1-дарсидаги “Баҳс мунозара вақтида пайдо бўладиган муаммолар” бўлимини такрорлаб олишларини сўранг. У хизматчилар гуруҳи раҳбари учун жуда фойдали бўлиши мумкин.

Буларга қўшимча тарзда, дарснинг охириги бўлими гуруҳ аъзоларининг ўртасидаги очиқлик ва тўғрилиқнинг зарурлиги ҳақида гапиради. Ўқувчилардан севги билан характерланадиган ўзаро муносабатларни ривожлантириш бўйича тавсия ва фикрлар баён қилинган, “Уй гуруҳлари” бўлимидаги 2 чи дарсни (қўлланма 3) қайтаришларини сўранг.

Шунингдек, ўзингиз ҳам дарсни ўргатишдан олдин (шу қўлланмадаги) “Уй гуруҳлари” бўлимининг 1 чи ва 2 чи дарсларни қайтаришингиз тавсия этилади.

СЎЗ БОШИ

Кўпинча жамоат бошлиғи, ўзининг шунча ҳаракатларига қарамасдан, унинг жамоаси мақсадсиз ҳаракатланаётганини кўради. У ўзи ҳақида шундай ўйлайди: “Уларни ҳеч бўлмаса бирор нарса қилишга мажбур этолмайман. Мен худди лимондек сиқилганман. Менга, ҳозирча зўрға ишлаб турган нарса ҳам бузилиб кетмасилиги учун, доимо одамларни, худди сурувни

ҳайдагандек, ҳайдаб юришимга тўғри келади. Агар мен уларни олдинга ҳайдашни тўхтатсам, жамоат қотади- қолади”. Қанчалик ачинарли бўлмасин, лекин бу сўзлар кўпчилик жамоатларга хос. Обрў эътиборли бошлиқлар йиллар давомида кўпгина жамоаларни аллалаб, ухлатиб қўйишди. Уларни қаерга етаклашаётган бўлса, ўша ерга кетишяпти ва уларга қанча буюришса, худди ўшанча қилишади.

Юқорида таърифлангани каби “Ёлғиз лидерлар” бошқарувининг ягона усули — бу “оммани” бир оҳангга солиш (мотивация), олдинга ҳаракат қилиш учун “ниқташ” ва уларни ишонтириш учун шахсий таъсир ва жозибадорликни қўллаш эканлигига ишончлари комил. Бундай ёндашувни танлаган инсоннинг хизматидаги муваффақияти — у таъсир ўтказа оладиган одамларнинг миқдори ва ўзининг шахсий қобилиятлари ва топқирлиги доираси билан чегараланиб қолади.

Яхши жамоатлар биттадан ортиқ лидерларга эга. “Ёлғиз лидер”га хизмат танлаш имконияти сифатида биз гуруҳ билан ишлашнинг тамойилларини ва шу аснода шу гуруҳнинг лидери сифатида раҳбарликнинг тамойилларини ҳам таклиф этмоқчимиз. Бу ёндашув бир қанча сифатларни характерлайди:

- Хизмат нияти одамлар гуруҳи томонидан аниқланади;
- Қарорлар шу гуруҳ одамлари томонидан қабул қилинади;
- Муаммолар шу гуруҳ одамлари томонидан ҳал қилинади;
- Бу гуруҳнинг аъзолари бир-бирлари учун ҳисоб берадилар;

I. ГУРУҲ БИЛАН ИШЛАШНИНГ МУҚАДДАС КИТОБ БЎЙИЧА АСОСЛАРИ

A. Биз “гуруҳ” бўлиб яратилган эдик

Худо Ўзининг фарзандларини биргаликда ишлашга чақиради. Биз бу принципни Муқаддас Китобда тасвирланган тарихнинг энг илк босқичларида, ҳаттоки дунёнинг яралишида ҳам кўришимиз мумкин. Худо аввал Одам Атони яратди, бироқ кўп ўтмай “*Инсонга ёлғиз бўлиши яхши эмас...*” — деди, сўнгра У Мома Ҳавони, “*унинг ўзига ўхшаган қўмакчини*” яратди. Шу тарзда биринчи гуруҳ юзага келди. У Худонинг иродасига қаршилиқ қилиб, муваффақиятсизликка учради. Ушбу тафсилот орқали биз бир одамнинг хатоси туфайли бутун гуруҳ жабр тортишини ва шу хато туфайли келиб чиқадиган муаммолар учун бутун гуруҳ жавоб беришини биламиз (Ибтидо 3: 16–17).

Сулаймон ўзининг бутун донолигида ҳам, биз бир-биримизга муҳтож эканимизни яхши тушунган.

“Якка бўлгандан, кўра иккита бўлиш яхши; чунки уларга меҳнатлари учун эзгу мукофот бор. Агар биттаси йиқилса, у ҳолда бошқаси ўз биродарини турғизади, йиқилган вақтда олдида турғизадиган одами бўлмаган якка бўлганнинг ҳолига вой. Шунингдек, иккита бўлиб ётганлар иссиққина бўлади: лекин якка бўлган қандай қилиб исиниши мумкин? Ва агар бирортасини кимдир енгиб ўтмоқчи бўлса, у ҳолда иккови унга қарши туриш туришади. Ва уч маротаба ўраб чиқилган ип тезда узилмайди (Еккл. 4:9–12).

B. Лидерлар якка ҳолда ишламасликлари керак

Исроил халқини Ваъда қилинган Ерга бошлаб борган Мусонинг, раҳбар сифатида, елкасида улкан жавобгарлик ётарди. Мусо садоқатли ва яхши бошлиқ бўлган, бироқ шунга қарамасдан унинг муваффақиятсизликларини ўрганганимизда, у якка ҳолда ҳаддан зиёд кўп ишлаганлигини пайқашимиз мумкин. Биз кўпинча Ешуа бин Нун ва Ҳорон унга ёрдам бериб юрганликларни кўришимиз мумкин, бироқ кўпчилик ҳолатларда Мусо ўзини бутун халқ учун жавоб берувчи ягона инсон сифатида кўради (Чик. 17: 4; Рақамлар 11: 10–14).

Мусонинг қайнатаси Яфор, унинг олдида чўлга келганида, Худо Мусо орқали қилган барча ишлардан жуда таъсирланган (Чик. 18:1–12). Мусо садоқатли ва яхши бошқарувчи эканлигини исбот этган эди. Бироқ Яфор Мусонинг бутун Исроилнинг якка ўзи ҳукм қилаётгани ва бошқараётганини кўрганда у дарров: “*Бун сен яхши қилмаясан*”, — деган. Мусо бундай ёндашувни мақбул деб ҳисоблаганига қарамасдан, у ҳеч бўлмаганда ўз ишини енгиллаштириш учун ёрдамга муҳтож бўлган. Шунинг учун Яфор Мусо жавобгарликни бошқалар билан бўлиша олишига имкон берувчи режани ишлаб чиққан (Чиқиш 18: 17–26). Кейинроқ, шу каби

вазиятда Худо Мусонинг қўллаб-қувватлашга муҳтожлигини кўриб, унга ёрдамга 20та оқсоқолни берган (Сонлар. 11:16–17).

В. Ҳамкорликда ишлаш Янги Аҳдда одатий ҳолат бўлган

Янги Аҳднинг бир қанча жойларида биз яна гуруҳ бўлиб ишлашни кўрамиз. Ҳазрати Исо шогирдларини чақирган ва улар билан бирга гуруҳ бўлиб ҳаракат қилган. Биринчи маротаба шогирдларини хизматга юборганда, У уларни “иккитадан қилиб” бўлди ва шу орқали гуруҳларнинг сонини кўпайтиради (Марк. 6:7; Луқо 9:1, Матто 10:1). Бутрус Кесарияга, Хушхабар айтиш учун бошқа масиҳийлар билан борган (Ҳав. 10:23). Муқаддас Рух Павлус ва Барнабони биринчи миссионерчилар гуруҳи сифатида хизмат қилиши учун ажратган (Ҳав. 13:2–3). Павлуснинг олдида хизмат учун эшик очиқ эди, лекин шунга қарамасдан, у бундан фойдаланмади, бинобарин у вақтда у бир ўзи эди (2Кор. 2:12–13). Афинада бўлган чоғида Павлус ажойиб, бироқ совуқ муносабатга учраган ваъз айтди. Ёмон қабул қилинишнинг сабаблари кўп бўлгандир, бироқ улардан бири Павлуснинг бир ўзи бўлганлигида эди. Илк жамоатларда лидерларга қўл кўйишда, одатда жамоатни бошқариш учун оқсоқоллар гуруҳи тайинланган — 1 та одам эмас (Ҳав. 14:23).

Муқаддас Китобда тасвирланган, гуруҳ бўлиб ишлаш иштиёқининг сабаблари очиқ-ойдин: *“Маслаҳат бўлмаган жойда иш юришмайди, маслаҳатчи кўп бўлса муваффақиятли бўлади”* (Сулаймон ҳикматлари 15:22), бундан ташқари, ҳеч бир одам барча руҳий инъомларга эга эмаслигини билдиради (Эфес. 4:11; 1Кор. 12). Биз бир-биримизга муҳтожмиз. Ҳозирги вақтда Хизмат гуруҳ бўлиб ишлашга асосланиши керак. Олдинги дарсларнинг бирида гуруҳга нисбатан берган таърифимиз қуйидагича эди: *“Ягона мақсадга эришиш учун, биргаликдаги ишга жипслашган одамлар гуруҳи”*.

Ушбу дарснинг сўз бошида айтилганидек, жамоатнинг ва хизматнинг бошида “ёлғиз лидерлар” эмас, балки гуруҳлар туриши керак. **Жамоат лидерлари гуруҳини:** *“жамоатнинг ҳаркат йўналишини белгиловчи, юзага келадиган саволлар ва муаммоларни ҳал қилиш борасида қарорлар қабул қиладиган ва бошқаларни хизматда иштирок этишга жалб қиладиган 3-5 одамдан иборат гуруҳ”* деб таърифлаш мумкин. Жамоат ташкил этиш хизматингизда ниятлари сизникига мос келадиган одамларни қидиринг, улар — лидерлар гуруҳи учун яхши номзоддирлар. Улардан хизматда сиз билан бирлашишлари учун ибодат қилишларини сўранг. Балки, сиз уларни сизнинг гуруҳингизга қўшилишларини хоҳларсиз.

II. САМАРАДОР ГУРУҲНИНГ ХАРАКТЕРИСТИКАСИ

А. Умумий ният ва вазифани тушуниш

Агарда ҳар ким ўз йўналишида ҳаракат қилса, одамлар гуруҳи олдинга қараб силжий олмайди. Етук гуруҳлар ўз мақсадларини яхши билишади ва уларнинг ҳамкорликдаги ишлари мана шу мақсадларга эришишга йўналтирилган бўлади. Баъзи гуруҳлар, уларнинг биргаликдаги ишларининг сабабини битта гап билан ифодалаб берувчи мақсад формулировкасини ишлаб чиқадилар. Бошқа вазиятларда мақсад формулировкаси, жамоат ташкил қилувчилар гуруҳи ёки лидерларининг биргаликда ишлашга ундовчи умумий ниятларини ифода қилиб бериши мумкин.

Агар сиз ҳали мақсадингиз формулировкасини ёзмаган бўлсангиз, буни гуруҳингиз билан бирга қилинг. Бу жараённинг ўзи ҳам сизга жуда қимматли тажриба бериши мумкин. Гуруҳ учун мақсад формулировкасини муҳокама қилиш давомида, гуруҳнинг ҳар бир аъзосининг шахсий истак-хоҳиши ва нималарни афзал кўришлари янада аниқроқ намоён бўлади. Бошқа ҳолатларда бу истак-хоҳишлар умуман намоён бўлмаслиги ҳам мумкин. Гуруҳ аъзоларининг орзу ва интилишларини тушунганингиз сари, уларни умумий мақсад учун қандай қилиб бирлаштириш мумкинлиги ҳақида мулоҳоза юритинг. Бундай муҳокамаларда одамлар кўпинча, Худо уларнинг олдида турган мақсадларга эришишлари учун турли руҳий инъомлар ва қобилиятларга эга бўлган бу гуруҳ аъзоларини тасодифан бирлаштирмаганини тушунадилар.

Бошқа тарафдан, агар гуруҳнинг баъзи аъзолари ўзаро мос келмайдиган ёки бир-бирига зид бўлган мақсадларга эга бўлсалар, балки, уларнинг биргалашиб ишлашлари иложсиз бўлиши мумкин. Бундай ҳолда гуруҳ аъзолари ёки ўзларининг баъзи истак хоҳишларидан воз

кечишлари ёки, Ҳав. 15: 36–41 да Павлус ва Барнабо қилганидек, алоҳида гуруҳ ташкил этишлари керак.

Мақсад формулировкасини ишлаб чиққач, уни ўз гуруҳингиз билан биргаликда мунтазам равишда қайта кўриб чиқиб туринг. Гуруҳнинг ҳар бир аъзоси буни тушунди (ёки эса тутади!) ва бунга қайтишнинг ҳожати йўқ, деган ёлғон ишончдан қочишга ҳаракат қилинг.

Куйида гуруҳ мақсадлари формулировкасининг баъзи наъмуналари келтирилган:

- Бизнинг гуруҳимиз _____ да соғлом ва кўпаювчи жамоат ташкил қилиш учун мавжуд.
- Бизнинг гуруҳимиз _____ да арақхўр ва гиёҳвандлар орасида хизмат олиб бориш учун мавжуд, токи бу одамлар гуноҳдан нажотга ва ружу қўйган салбий одатларидан озодликка эга бўлишсин.
- Бизнинг гуруҳимиз _____ да маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаркати юзага келтириши ва ривожлантириш борасида иш олиб бориш учун мавжуд.

Б. Ибодат ва режалаштиришда ўтадиган биргаликдаги вақт

Қачонки гуруҳда аъзолари содир бўлаётганлардан доимо хабардор бўлсалар ва ўзларининг фикр, эҳтиёж ва хоҳишларини бир-бирларига бемалол айта олиш имкониятига эга бўлсалар, уларнинг хизматда иштирок этишлари янада ҳосилдор бўлади. Кўпчилик етук гуруҳлар қуйидагиларни биргаликда қилишлари учун ҳар ҳафта йиғилишади:

1. Ибодат қилиш учун.

Ҳеч нарса одамларни ибодатдек яқинлаштира олмайди. Жамоатлар ташкил қилувчиларнинг етук гуруҳлари, ибодатга катта эътибор қаратадилар. Улар биргаликда шахсий муҳтожликлар, хизмат мақсадлари, шунингдек, улар хизмат қилиш имкониятига эга бўлган имонга келмаганлар учун ибодат қиладилар.

2. Ҳар бир одамнинг шахсий хизматини муҳокама қилиш учун.

Етук гуруҳлар ҳар бир аъзонинг хизмати билан қизиқади. Ҳар бир одамнинг иши ҳақида унинг ўзидан олинган хабар, ахборот одамларни ўзаро яқинлаштиради, тарбиялайди ва хизматнинг янги метод ва усулларини ўзлаштиришга йўл очиб беради.

3. Хизматни режалаштириш учун.

Биргаликда режалаштириш жуда қимматли тажриба бериши мумкин. Баъзи лидерлар яқка ҳолда режа тузади, сўнгра ҳар бир одамга топшириқлар бериб, гуруҳни хабардор қилади. Тўғри, агар гуруҳ ҳали руҳан етук бўлмаса, шундай усул балки керакдир. Лекин кўпроқ, лидер ўз гуруҳини хизматни режалаштириш жараёнида иштирок этишга жалб қилиши керак. Одамлар ишлаб чиқишда шахсан ўзлари қатнашган режа ва хизматларда катта тайёргарлик билан қатнашадилар.

Самарадор гуруҳлар вақтларининг маълум қисмини ўзларининг хизматларини режалаштиришга бағишлайдилар. Режалаштириш қуйидагиларни ўз ичига олиши керак:

- а) гуруҳнинг ҳаракатланиш мақсадларини аниқлаш;
- б) бу мақсадларга эришиш учун зарур бўлган воситаларни аниқлаш;
- в) фойдаланиш имконияти бўлган ресурсларни аниқлаш;
- г) мақсадларга эришиш стратегиясини ишлаб чиқиш.

4. Бир–бирига мураббийлик қилиш учун (зарурат меъёрдан келиб чиқиб).

Етук гуруҳлар ўз аъзоларининг хизмат кўникмалари ва малакаларини ишлаб чиқишига эътиборни қаратадилар. Гуруҳнинг йиғилишида қандай қилиб яхшироқ воизлик қилиш, Хушхабар айтиш, беморларга хизмат қилиш ва шу каби бошқа нарсаларни муҳокама қилиш учун алоҳида вақт ажратиш мумкин. Айни вақтгача амалга оширилган хизматни таҳлил қилиш ҳам, ўрганиш учун тайёр одамга қимматбаҳо материал бериши мумкин.

Агар сизнинг гуруҳингиз доимий йиғилишларни ўтказмаётган бўлса, ўйлаб кўринг, балки буни юқорида келтирилган кўрсатмалар асосида ўтказишни бошлаш керакдир.

В. Бир–бирига нисбатан севги билан ифодаланувчи ўзаро муносабат

Етук гуруҳлар биргаликдаги ишда қарорларни қабул қилишда ҳамма учун мос келадиган йўллارни қидиришга доим тайёр бўладилар. Етук гуруҳ аъзолари очиқ ва самимий бўладилар. Биргаликда амалга оширилган хизмат тажрибаси ва бирга ўтказиладиган вақт шарофати билан улар ўртасида ўзаро яқинлик муҳити юзага келади. Шундай қилиб яхши гуруҳларнинг пойдевори ўзаро ҳурмат, бир-бирларини тушуниш, қўллаб-қувватлаш ва бир-бирларига хизмат қилиш хоҳишидир.

Бундай яқинликка эришиш учун, гуруҳ аъзолари орасида ўзаро муносабат севгининг алоҳида тури, яъни Худонинг севгисига асосланиши керак. Бундай севги инсоннинг шахсий фазилатлари, жумладан ташқи кўриниши, қобилияти ёки ақли билан аниқланмайди. Бунинг асосида Худонинг бизга бўлган чексиз ва шартсиз севгисида ётади. Севгининг бу турини қўллаб, биз Инжилда айтилганидек, бир-биримизга далда берамиз ва ёрдамлашамиз (1Сал. 5:11). Шунда гуруҳ аъзолари Масихдан ўрнак олиб, “*бир-бирини ўзидан юқорироқ ҳурматга сазовор ҳисоблайди*” (Фил. 2:1–8).

Гуруҳда бундай севги мавжудлигига гувоҳ берувчи хусусиятлардан яна бири бу — зиддиятли вазиятларни ҳал қила олиш қобилиятидир. Етук гуруҳлар зиддиятлардан бутунлай ҳалос бўлиш мумкин эмаслигини тушунадилар. Қандайдир саволдан келишмовчилик пайдо бўлса, улар буни англайдилар (тан оладилар) ва келиб чиққан муаммоларни муҳокама қиладилар. Бир-бирига бўлган севги уларга, ҳаттоки энг ёқимсиз саволлар муҳокама қилинаётганда ҳам ўзларини дадил ҳис этишларига имкон беради. Улар гуруҳдаги ҳар бир одамнинг муҳим эканлигини ва ихтилофлар (келишмовчилик) ўзаро муносабатни бузиши мумкинлигини тушунадилар.

Г. Аниқ ва хилма–хил роллар

Кўпчиллик лидерлар гуруҳ учун ўзига ўхшаган одамларни қидирадилар ва шу йўсинда катта хатоликка йўл қўядилар. Бундай ёндашув тана кўп қисмлардан иборат, деган фактни назарга илмасликни кўрсатади (1Кор. 12:12–31). Мураккаб вазифаларни бажариш учун, гуруҳ турли хил лаёқат ва инъомли одамлардан ташкил топиши керак. Масалан, жамоат ташкил қилувчи гуруҳ куйидаги нарсалар учун жавобгар бўлган одамлардан ташкил топиши мумкин:

- Хушхабар тарқатиш.
- Устозлик.
- Худо хизматларини ўтказиш.
- Молия /мулк бошқаруви.
- Янги аъзоларни қабул қилиш.
- Уй гуруҳлари хизмати.
- Одамларни хизматга тайёрлаш.
- Беморларга хизмат.
- Меҳмондўстлик.

Яхши гуруҳда мажбуриятлар тақсимланган бўлади. Агар гуруҳда ким нима учун жавоб беришида аниқлик бўлмаса, хизматга ҳалақит берувчи чалкашликлар юзага келади ва ўсиб боради. Худо хизматини ўтказишга жавобгар одамсиз ҳар йиғилиш тартибсиз ўта бошлайди. Молия учун жавобгар шахсни қўймаган гуруҳ вақти–вақти билан, зарур бўлган вақтда, керакли маблағлар тополмай қолиши мумкин.

Гуруҳ ўз аъзоларига ўзларининг шахсий ролларини топишларига ёрдам бериши керак. Ҳар бир гуруҳ аъзоси “унинг кучли томонлари ишлатилган вазиятда максимум ҳосил келтиради. Ўзининг кучли томонлари қўлланиладиган соҳада ишловчи ҳар бир одам, кўпайиш ҳолатини (эффектини) юзага келтира бошлайди” (Engel Unit 9 боб 4 бет).

Д. Гуруҳ аъзолари орасидаги очиқ ва самимий мулоқот

Яхши мулоқотга асосий тўсиқ бўлиб, кўпинча, охиригача эшитиб бўлмасдан, баҳолаш ва ҳукм қилиш тенденцияси (мойиллиги) туради. Етук гуруҳ аъзолари ўзаро суҳбатда диклашлик ва эътибор намоён қиладилар. Бу эса одамга маслаҳат бериш ёки унга ўз фикрини билдиришдан аввал уни тушунишга хоҳиш борлигини билдиради. Бундай мулоқот бошқа одамга нисбатан севги ва ҳурматни ифода этади.

Сизнинг мулоқотингиз ҳам худди шундай бўлиши учун, муаммонинг ечимини таклиф қилишдан аввал, уни тушуниш учун вақт ажратинг. Бунга эришишнинг яна бир яхши

ушуларидан бири бу тушунарли бўлмаган нарсаларни барини тушуниб олиш учун ҳар доим қайта сўраб олишни одат қилиш ва шунингдек, жавоб беришдан олдин муаммони ёки бошқанинг фикрини ўз сўзларингиз билан таърифлаш. Бу – сиз ва сизнинг суҳбатдошингиз орасидаги энг яхши ўзаро тушунишни таъминлайди, шунингдек сизнинг бу одамга бўлган ҳурмат ва эътиборингизни кўрсатади.

Сизнинг гуруҳингизда муносабатга оид муаммолар юзага келганда қуйидагиларни ёдда сақланг:

- бошқаларнинг ўйларини, ҳис–туйғу ва фикрларини ойдинлаштириш учун уларга саволлар беринг;
- ўзингизнинг шахсий истак-хоҳишингиз ва режангизни англаб етинг ва тан олинг.
- одамни қандай бўлса шундайлигича қабул қилинг, хатто унинг фикрига қўшилмасангиз ҳам.

Ўзаро шахсий низолар келиб чиққанда ёдингизда сақланг:

- вазият ҳақида, бу нарса бевосита кимга боғлиқ бўлса фақатгина ўша билан гаплашиш керак (Мт. 18:15);
- ғийбат қилманг ва бошқалар ҳақида ёлғон сўзламанг (Ёқуб 3:1–12);
- ўз сўзларингизни назорат қилинг (Ёқуб 3:1–12);
- қарғаманг, аксинча дуо қилинг (Рим. 12:14).

САВОЛЛАР

- Жамоат ташкил қилувчилар учун яқка ҳолда ишлашдан кўра, гуруҳ бўлиб ишлаш қандай афзалликларни беради? Бундай ёндашувнинг қандай камчилликлари бор?
- Бир хил, умумий ниятга эга бўлиш гуруҳ учун муҳимдир. Сиз гуруҳ лидери сифатида, гуруҳингизга бу ниятни қисқа тарзда ифодалаб (формулировка) ва ҳар одим уни ёдда сақлашига ёрдам бериш учун қандай уч нарсани қила оласиз?
- Баъзида гуруҳ йиғилишини “бекорчилик” ва “вақтни зое кетказиш” деб ҳисоблашади. Жамоат ташкил қилувчилар гуруҳи учун *қандай* йиғилишлар ҳақиқатдан ҳам вақтни йўқотиш ва *қандайлари* эса — маълум нарсаларга эга бўлиш бўлади?
- Айнан сизнинг вазиятингизда янги жамоатни ташкил қилиш учун қандай хизматчилар зарур (масалан: Хушхабар тарқатишга, устозликка ва ҳ.з.ларга жавобгар одамлар). Жамоат ташкил қилишдан аввал ҳар бир хизмат учун алоҳида одамга эга бўлиш зарурми?

ТОПШИРИҚ

- Сизнинг гуруҳингиз жамоат ташкил қилишда ҳал қилиши керак бўлган тўртта асосий вазифани айтинг. Уларнинг ҳар бири учун, гуруҳингиздаги одамларнинг кучли томонлари ва инъомларига асосланган ҳолда жавобгарларни тайинланг. Сўнгра ҳар бир одамга ўз вазифасини бажариши учун қандай тайёргарлик бериш кераклигини ва унинг ривожланиш даражаси қандай ўлчанишини аниқланг.
- Ўз гуруҳингиз билан биргаликда Илова 3А “Гуруҳнинг самардорлигини баҳолаш” топшириғини бажаринг.

Лидерлик*Илова***3А****Гуруҳнинг самарадорлигини баҳолаш***Гуруҳ учун топшириқ*

Қуйидаги иккита вазифа, сизнинг гуруҳингизга мулоқот, ўзаро муносабатнинг ривожланиш, ролларини тақсимлаш ва мақсадларни қўйиш борасида ўзини баҳолашига ёрдам беради.

ГУРУҲНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Қуйидаги саволларни муҳокама қилиш учун гуруҳингизни йиғинг. Жавоблар яхшилаб, ўйлаб берилиши учун саволларнинг ҳар бирига вақт ажратинг, шунингдек, муҳокамага гуруҳнинг ҳар бир аъзосини жалб қилишга ҳаракат қилинг. (Эслатма: гуруҳингиз билан вазифани вақти–вақти билан қайтариш, шунингдек, ҳар гал янги гуруҳ ташкил этишда улар билан ишлаш учун мазкур вароқнинг тоза нусхасини ўзингизда сақлаб қўйинг).

Бизнинг гуруҳимизнинг аъзолари ким?

Биз нималарда ўхшашимиз ва нималарда бир-биримиздан фарқ қиламиз?

Худонинг бизга берган вазифаси нимадан иборат?

Худо қандай қилиб биздан гуруҳ ташкил қилди?

Биз ўз вазифамизни бажаришда қандай муаммо, қийинчилик ва кўнгил қолишларни ҳис қиламиз?

Гуруҳимиздаги ўзаро муносабатлар борасида биз нимани ҳис қиламиз ва ифода этамиз, қандай қилиб биз ўзаро муносабатларимизни мустаҳкамлаймиз?

СОҒЛОМ ГУРУҲНИ ТАШКИЛ ЭТУВЧИЛАРИ

Жадвалдан фойдаланиб ўз гуруҳингизга баҳо беринг. Шунингдек сиз бу жадвални гуруҳингизнинг ҳар бир аъзосига индивидуал баҳолашлари учун беришингиз, сўнгра йиғиб олиб унинг натижаларини муҳокама қилишингиз мумкин. Эътибор беринг, соғлом гуруҳнинг 24 та ташкил этувчилари “самарадор гуруҳнинг характеристикаси” бўйича 5 та бўлимга ажратилган.

Ҳар бир фазилат учун 1 дан 5 гача бўлган баҳодан биттасини доирачага олинг1= ёмон 5 – аъло						
Умумий ният ва вазифани тушуниш						
1	Аниқ мақсад ва биринчи ўринда бўлган нарсалар	1	2	3	4	5
2	Стратегияни умумий тушуниш	1	2	3	4	5
3	Умумий кадриятлар	1	2	3	4	5
4	Умумий ният	1	2	3	4	5
Ибодатда ва режалаштиришда бирга ўтказилган вақт						
5	Гуруҳ билан қарор қабул қилиш қобилияти	1	2	3	4	5
6	Самарали бошқарув	1	2	3	4	5
7	Самарали ташкиллаштириш	1	2	3	4	5
8	Ишнинг тўғри малакалари (кўникмалари)	1	2	3	4	5
9	Зарур бўлган ресурсларнинг мавжудлиги.	1	2	3	4	5
10	Бир–бирлари учун ибодат.	1	2	3	4	5
11	Бир–бирларига ҳисоб беришлари	1	2	3	4	5
Севги билан характерланидиган ўзаро муносабат						
12	Зиддиятларни уддасидан чиқа олиш маҳорати	1	2	3	4	5
13	Диққат-эътибор — бир-бирларига хизмат қилишга	1	2	3	4	5
14	Ўзаро қўллаб қувватлаш, далда бериш	1	2	3	4	5
15	Ўзаро ҳурмат	1	2	3	4	5
16	Ўзаро ишонч	1	2	3	4	5
Аниқ ва хилма–хил роллар						
17	Хизматдаги хилма–хилликни тушуниш	1	2	3	4	5
18	Гуруҳнинг барча аъзоларининг ишда барабар қатнашуви	1	2	3	4	5
19	Мажбуриятларни тақсимлашни умумий тушуниш	1	2	3	4	5
20	Гуруҳ аъзоларининг ўзаро бир–бирини тўлдирувчи кучли томонлари	1	2	3	4	5
21	Бир–бирининг кучли ва кучсиз томонларини билиш	1	2	3	4	5
Аъзолар ўртасидаги очиқ ва самимий мулоқот						
22	Очиқ ва конструктив мулоқот	1	2	3	4	5
23	Самимийлик (ички ҳиссиёт ва фикрлар борасидаги очиқ бўлиш)	1	2	3	4	5
24	Бир–бирини тинглашга тайёрлик	1	2	3	4	5

7 Қисм: Руҳий жанг

Рухий жанг

1 Дарс

Дунёқарашни тушуниш

Дарс мақсади:

Жамоат ташкил қилувчига дунёқарашнинг табиати ва дунёқарашнинг унинг масиҳий ҳаёти ва хизматига қанчалик чуқур таъсир этишини тушунишга ёрдам бериш.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Тўғри дунёқарашнинг муҳимлигини билиши керак.
- Каломда Худо, фаришталар, инсон ва табиат ҳақида айтилганларнинг асосини билиши керак.
- Ўзининг ҳатти-ҳаракатини Муқаддас Китоб бўйича дунёқарашнинг призмаси орқали текшириша олиши керак.

Дарс режаси:

- I. Дунёқараш нима эканлигини аниқлаш
- II. Асосий дунёқарашлар
- III. Муқаддас Китоб дунёқараш
- IV. Одамнинг дунёқарашини қандай қилиб аниқлаш мумкин

Илова:

- IA. “Дунёнинг асосий динлари”

Ўқитувчиларга маслаҳатлар:

Ушбу дарс батафсил ўргатилганда, у кўп вақтни олиши мумкин. Илтимос, дарс материални ўқиб чиқинг ва ажратилган вақтда барчасига улгуришингиз учун энг муҳим ва энг долзарб бўлган пунктларни ажратиб олинг. Ўз шахсий тажрибангиздан келтирган наъмуналар ҳам дарсни ўтказишда муҳим ўрин тутари.

I. ДУНЁҚАРАШ:НИМА ЭКАНИНИ АНИҚЛАШ

Ҳар сафар, биз бирор нарса ҳақида ўйлашни бошлаганимизда, хоҳ у тасодифий фикр бўлсин, хоҳ чуқур фалсафий савол бўлсин — биз буни дунёқарашнинг тушунчасида қиламиз. Аслини олганда, биз умуман, фақат дунёқарашимиз бўлгани учунгина фикрлай оламиз, у хоҳ чуқур ва мураккаб, ёки аксинча оддий бўлишидан қатъий назар. Дунёқарашнинг ўзи нима? Нима учун у бизга шунчалар муҳим, гарчи кўпчилик у уларда мавжуд эканлигини, ҳаттоки хаёлига келтирмаса ҳам? Қисқа қилиб шундай дейиш мумкин, дунёқараш бу — биз қабул қилган турли хил негизлар яни асослардир (ҳақиқий ёки ёлғон). Биз дунёнинг асосий таркибий қисмлари ҳақида фикрлаганимизда мана шуларга таянамиз (онгли ёки онгсиз, мантикий ёки мантиксиз равишда). Бизнинг ҳар биримиз, буни англаймизми ёки йўқми, кўнглимизнинг тубида ҳатти-ҳаракат ва хулқ-атворимизни аниқлайдиган ишончга эгамиз. Дунёқараш инсонда болаликдан шакилланади. Эмизикли вақтидан гўдак уни ўраб турган дунёни кузатиб, тегишли хулосалар чиқаради. У информацияни олади ва унинг асосида ҳаётий ғоялар, тушунча ва қадрятларни шакллантиради. Бу жараён автоматик тарзда содир бўлади. Ҳаттоки ҳали фикрлашни бошламасдан, биз “нимадир” мавжуд эканлигини тан оламиз, лекин биз жуда тез бу тан олиш мана шу “нимадир”ни нима эканлигини тушунишга олиб бормаслигини аниқлаймиз. Ва шу пайтдан дунёқарашлар фарқланишни бошлайди. Баъзилар, ягона асосий субстанция — бу материя, деб ҳисоблайдилар. Улар учун барча борлиқ мавжудот мана шу

асосга бирлашади (бунда улар бу ҳақда ўйлаган ёки ўйламаганликларининг аҳамияти йўқ). Бошқалар ҳам, барча нарса битта асосга бирлашади деб ҳисоблашади, лекин улар бу асос Рух, Жон ёки қандайдир номатериал субстанция деб тахмин қилишади.

Муқаддас Китоб дунёқараши ҳақида гапирганимизда, Муқаддас Ёзув бизга гапирадиган Борлик, ҳақиқий реаллик, АСЛИДА НИМА ЭКАНЛИГИ ҳақидаги фикрлари билан ўзимизнинг чуқур розилигимизни назарда тутамиз. Мантиқий нуқтаий назардан олиб қараганда, фақат битта реаллик, битта ҳақиқат ва содир бўлаётганларнинг битта тушунтирилиши бўлиши мумкин. Биз Муқаддас Китоб бизнинг атрофимиздаги дунёга мана шу тушунтиришни беришига ишонамиз. Ва айнан шу ҳақиқатга асосланган ҳолда, биз дунё ҳақидаги тушунчамизни ўлчашга ёки текшириб кўришга ҳаракат қиламиз.

Дунёқараш ва руҳий кураш саволлари бўйича обрў–эътибор қозонган Тимоти Уорнер, профессор Стенли Мунейхем нима деганини эслайди: *“Одамлар ўзлари иқрор бўлган ва тавба қилган нарсаларига мос ҳолда ҳаёт кечира олмайдилар, лекин улар ҳар доим ишонган нарсаларига мос ҳолда ҳаёт кечирадилар”*. Уорнер давом этади: *“Дунёқараш — биз ҳақиқатдан ишонган нарса. Эътиқоднинг профессионал даражаси, одатда одам амал қиладиган дин томонидан қабул қилинган назарий ёки илоҳий формулировкалардан иборат бўлади. Бу эргашувчиларга ўқитиладиган даража. Эргашувчилар эса, қоида бўйича, одатда диннинг умуман бошқа даражасини — реал ҳаётдаги даражасига амал қиладилар. Уни кўпинча диннинг “халқчин” даражаси деб аташади. Дунёқараш кўпроқ имонимизнинг интеллектуал даражасида эмас, халқчил даражасида кучлироқ намоён бўлади. Шунинг учун агар сиз инсон аслида нимага ишонишини, унинг чин дунёқараши нима эканлигини тушунмоқчи бўлсангиз ундан сўраманг, шунчаки унинг ҳаётини кузатинг. Айниқса, синов ва танглик даврида. Айнан шу шароитларда уларнинг ҳатти ҳаракати, уларнинг Худо ва илоҳий кучларга бўлган ҳақиқий ишончини очик–ойдин қилади.”*

Бизнинг дунёқарашимиз қатор ўзаро кўп ёки кам мос келадиган, кўпроқ ёки камроқ ҳақиқатли асослардан иборат. Биз уларни бизга ёт бўлган дунёқараш вакили билан баҳслашганимизда сезамиз. Дунёқараш бизнинг дин, ҳокимият, оила, маълумот, иш ва бошқа тушунчаларга бўлган муносабатимизда намоён бўлади.

Биз дунёқараш контекстида фикрлашни ўрганишимиз керак, чунки бизга равшан бўлган нарса энг яқин қўшнимиз учун “ғирт ёлғон” бўлиши мумкин. Биз нафақат ўзимиз қандай фикрлаётганимизни англаб етишимиз балки, буни бошқалар ҳам қандай қиладиганини тушунишимиз керак, шундагина биз авваламбор инсонни тушунамиз ва сўнгра улар билан ҳақиқий муносабатга эга бўла олишимиз мумкин.

II. АСОСИЙ ДУНЁҚАРШЛАР

A. Ғарбий дунёқараш

Ғарбий дунёдаги типик масиҳийнинг дунёқарашида иккита кескин фарқланадиган функционал соҳа мавжуд. Улардан бири ғайритабиийликка тегишли. Бу — Худо ва бошқа илоҳий мавжудотлар жойлашган жой. Бошқаси — табиийлик (одатийлик) соҳаси. Бу — Худо яратиш чоғида ўрнатган “табиий қонунлар” асосида ҳаракатланадиган, лекин ҳозирги кунда ҳеч қандай илоҳийликнинг иштирокисиз ҳаракатланадиган яратилган дунё. Бу дунё бизни “ёки” туридаги саволларни беришга чорлайди. Бу ҳодиса ғайритабиийми ёки табиийми? Динийми ёки илмийми? Рухий ёки психологикми? Муқаддас ёки дунёвийми? Шайтоний ёки шунчаки танавий? Ғарбий масиҳийларда, кўпинча, бу икки соҳа бир–бирдан аниқ ажратилган ва уларнинг орасида қандай алоқа бўлишидан қаътий назар, у жуда чегараланган. Биз табиат соҳасидаги исталган ҳодиса учун табиий сабаб мавжуд деб, яъни исбот талаб қилмайдиган аксёма деб қабул қиламиз. Агар нимадир бузилса, масалан, машина, демак у эски ёки ёмон ясалган. Агарда кимдир касал бўлса, бунинг сабаби микроблар ёки инфекция, ёки бошқа касаллик. Барча нарсани илмий нуқтаи назардан тушунтириш мумкин. Вақти–вақти билан руҳий соҳа табиий дунё билан кесишганда, мўъжизалар содир бўлиши мумкин, лекин бундай ҳолатлар камдан–кам бўлади. Албатта, Худо Яратувчидир, лекин У — Ўзининг тахтида қаердадир баландда ва узоқда, У дунёни илоҳий унсурлар мавжуд бўлмаган, илмий қонунлар ҳокимиятига берган.

Замонавий ғарбий дунёқараш ғарб одамларининг онгида ҳукмронлик қилган дунёқарашлар таъсирида шакилланган. Бу — теизм — деизм — натурализм — нигилизм — экзистенциализм. Ва албатта дунёқарашларининг асосида, мана шу дунёқарашлар системасига характерли бўлган хусусиятларни осонгина сезишимиз мумкин бўлган замондошларимиз ҳам кам эмас. Охирги юз йиллик давомида Ғарбда кўплаб индуист ва буддистча текстлар таржима қилинди, ҳиндлар гуруси АҚШ ва Европани “забт” этиб бормоқда... Ғарбга тобора кўпроқ реалликни шарқона тушуниш дунёқараши кириб бормоқда.

Б. Анимизм

Анимизм — бу ибтидоий (яъни мажусий) динларнинг асосида ётган ҳаётни қабул қилишдир. “Ибтидоий” динларни содда деб ўйлаш керак эмас. Мажусий динлар — етарли даражада мураккаб ғоялар комплексига, маросимларга, литургияларга, рамзий белгилар системасига, сизгиниш предметлари ва бошқаларга эга. Анимизм ғарбий дунёқарашга бутунлай тескари. Унда илоҳийлик табиийликдан ажралмасдир. Дунёда объектларда (дарахт, тош, ниқоб, ҳаттоки одамларда) яшай оладиган ва бутун материал дунё устидан ҳукмронликка эга бўлган илоҳий мавжудотлар мавжуд. Агар одам бу руҳларга мақбул бўлса, улардан оила аъзоларини ҳимоя қилишни ёки уларга шифо беришни сўраши мумкин. Агар руҳ ғазабланган бўлса, у катта зарар келтириши мумкин. Агарда уйимда қандайдир нохуш нарса: бирор нарса синса, ёнғин содир бўлса, ёки мен касалга чалинсам у ҳолда қайси руҳ буни қилди экан, деб ўйлашни бошлайман. Бундай дунёқараш учун мўъжизалар одатий ҳол. Одам қарғишга учраши ёки шифо топиши мумкин ва барча атрофдагилар буни одатдагидек қабул қилишади.

Узоқ ва оғир машғулотларни ўтаган, сеҳргар, жодугар ва шамонлар қандайдир меъёрда бу дунё устидан ҳукмронликка эга бўладилар. Улар касаллик, фалокат келтирувчи руҳларни ҳайдаганлари ё аксинча чақирганлари учун оддий одамлар бундай “сеҳргарларга” кўп нарсада қарам каби, қарздор, мажбур бўладилар.

Бундай дунёқарашнинг яна бошқа жиҳати шундаки, жангда ғолиблик кимнинг “худоси” кучлироқ бўлишига боғлиқ бўлади. Агар икки қабила ўзаро уришаётган бўлса, худоси кучли бўлган қабила ғолибликни қўлга киритади. Сизнинг шахсий худойингиз сизга ҳеч қачон садоқатсизлик қилмайди. Мағлублик ҳар доим бошқа худонинг ғолиб келганлиги оқибати деб ҳисобланади.

В. Шарқона дунёқараш

Шарқда кўпгина турли хил фалсафалар бўлишига қарамасдан, уларнинг кўпчилигида битта калит мавзу мавжуд. Бу — тақдир. Қандайдир куч тарих оқимини йўналтиради ва биз ҳаммамиз олдиндан белгиланган ҳаётда қўлдан келганча яхши яшашимиз керак. Бир ҳинд ёзувчиси буни яхши таърифлаган: *“Ҳаёт бу — дарё бўйлаб оқувчи барг. Уни кичкинагина сув айланмаси айлантириб юбориши мумкин, у ёки тинч оқим бўйлаб аста сузиб кетаверади, ёки уни тез, нотинч оқим оқизиб кетади. Барг ўз йўлини назорат қила олмайди. Шунингдек одамлар ҳам олдиндан уларга белгиланган нарсадан қочиб қутила олмайдилар”*.

Ғарбдаги энг машҳур, инсон юраги ва онгига анча кучли таъсир ўтказадиган шарқий дунёқараш — бу шарқий пантеистик монизмдир. Айнан мана шу дунёқараш Адванда-веданда (асосчиси — Шанкара), трансцендентал медитация (Махараша Махет Йог), буддавийлик фалсафасининг (айниқса, Ғарбда — жуда оммавий бўлган зен удумининг) асосида ётади. Бошқа шарқий дунёқарашлардан пантеистик монизм айнақса ўзининг монизми билан ажралиб туради (унга биноан ҳақиқатнинг асосида фақатгина битта шахссиз зўр куч таъсирида содир бўладиган таъбий ҳодиса ётади). Унга биноан исталган шахснинг жони — бу бутун оламнинг Жонидир. Худо — ягона чексиз шахссиз олий реаллик, у мавжуд бўлган ҳамма нарса. Яъни, алоҳида объект бўлган ҳамма нарса — иллюзия. Реаллик — бу ҳар биримиз алоҳида эмаслигимиз, балки барчамиз бирга, бирликдалигимиздир. Ягона, Худо билан бирликка эга бўлиш учун қандайдир битта ҳақиқий йўлни қидириш керак эмас: иллюзиядан (мая) реалликка олиб борадиган жуда кўп йўллар мавжуд. Бу ерда гап, ҳақиқий йўлни топиш ва ҳамма мана шу йўлдан бориш эмас, балки ўзининг шахсий йўлидан юриб, тўғри йўналишда олдинга ҳаракат қилишдир. Шу тарзда, муҳими тўғри йўналишдир, бу эса руҳий амалиёт, руҳий техникага мос келувчи эътиқод таълимоти масаласи эмас. Мана шу тушунчада Шарқ жуда маҳкам туради.

Карма ғояси ҳам жуда кучлидир. Унга кўра, бизнинг тақдиримиз, бизнинг роҳатланишимиз ва азобланишимиз — булар бизнинг илгари қилган ишларимизнинг, хулқ-атворимизнинг натижасидир, айниқса бизнинг аввалги мавжудлигимиздаги. Шу тарзда карма ғояси қайта дунёга келиш, қайта мавжуд бўлиш тушунчаси билан боғланган, бу тушунчага кўра реал (мавжуд) бўлган ҳеч нарса, қанча асрлар ўтса ҳам мавжудликни тўхтатмайди. Ҳар қандай жон абадийдир, бу нафақат инсон жони, балки ҳамма нарсани Жондир. Карма — бу “нима эксанг шуни ўрасан” деган мақолнинг шарқий вариантыдир. Тавба қилишнинг ҳеч қандай фойдаси йўқ, чунки сизни кечира оладиган ҳеч қандай Худо йўқ, сиз гуноҳингиз учун “ишлаб беришингиз” керак, шундагина у “ўчирилади”.

Карма, инсон ўзининг аввалги гуноҳлари учун азобланиши керак, деб ҳисоблайди, шунинг учун азоб-уқубатларни енгиллаштиришнинг ҳеч қандай маъноси йўқ, ҳеч қандай севги — дўстлик, севги - ўзини қурбон қилиш йўқ. Бунда ҳеч қандай муҳтожлик, эҳтиёж йўқ, чунки бу ғоя бўйича севгининг ҳеч қандай шакллари ўзга одамга барака, марҳамат келтирмайди.

“Дунё доим бўлган, бор ва абадий бенуқсон қолади, ҳар бир гуноҳ кечиримга эга, ҳар бир бола ўзида қарилликни олиб юради, ҳар бир гўдакда ўлим яширинган, ҳар бир ўлувчида — абадий ҳаёт... Шунинг учун барча мавжуд нарса менга гўзал бўлиб туюлади: ўлимда ҳаётни кўраман, гуноҳда — муқаддаслик, ақлсизликда — ақлни” — деганди ўзининг “Сиддхартха” китобида Герман Гессе.

III. КАЛОМГА АСОСЛАНГАН ДУНЁҚАРАШ

А. Худо.

Ибтидо китоби “*Азалда Худо... яратди*” сўзлари билан бошланади. Бу — бизнинг дунёқарашимизнинг табиий асосидир. Худо вақтдан устун, абадий, Ўзи учун тўлиқ бўлган, осмон ва ернинг Яратувчиси, тенги ва рақобатчилари бўлмаган, Ўзининг қудрати ила тарих ривожини бошқарувчидир. Ғарбий дунёқарашга қарама-қарши қўйилган ҳолда, Калом бизни Худо тарих ривожидан бевосита қатнашишини ўргатади.

Масалан:

- У Исроилнинг тарих оқимини бошқарган ва шу тарзда Масихнинг келишини тайёрлаган.
- Масих дунёга келиб, тарихнинг аниқ бир вақтида одамларнинг орасида яшаган.
- Масих Муқаддас Рухини Ўз Жамоатига юбориш учун осмонга кўтарилди.

Ҳозирги кунга қадар биз Муқаддас Рухнинг имонлиларнинг ҳаётида ва улар орқали фаол ишлар қилишига ишонамиз. Муқаддас Рух бугун ҳам ҳаракатда, У дунёга гуноҳ, солиҳлик ва ҳукм ҳақида гапиради (Юҳан. 16:8–11). У имонлига янги ҳаёт беради: (Рим. 8:11). У биз Худонинг фарзандлари эканлигимиз ҳақида гувоҳлик беради (Рим. 8:16). Муқаддас Рух бизга ибодат қилишга ёрдам беради (Рим. 8:26) ва бизни ҳамма нарсага ўргатади (Юҳан. 14:26; 1Юҳан. 2:20–27).

Ғарбий дунёқарашга қарама-қарши равишда, Калом бизни дуализмга ўргатмайди. Ғарбий дунёқарашга биноан фаришта ва ажиналар қарама-қарши бўлганидек, шайтон ва Худо ҳам бир бирига қарама-қаршидир. Муқаддас Китоб бизга, Худо абадий мавжуд, шайтон эса У томонидан яратилган, деб ўргатади. Шайтон Худонинг кучига тенг кучга эга эмас. Аюб.1 да кўрсатилганидек, Худо шайтон устидан ҳокимиятга эга. Шайтон Аюбга бирор нарса қилишдан аввал Худодан рухсат олиши керак эди. Ҳа, Худо ва шайтон ўртасидаги кураш давом этмоқда, бироқ Худо аллақачон ғалаба қозониб бўлган. Бу — Муқаддас Китобга асосланган дунёқарашнинг энг муҳим элементидир. Хўш, биз Худо ғалаба қозониб бўлган, деган ишонч билан яшаймизми?

Б. Яратилган илоҳий мавжудотлар (шайтон ва фаришталар)

Яратилиш тарихи “яратди” деган сўздан буён давом этмоқда. Гарчи, Ибтидо китоби фаришталарнинг яратилишини тасвирламаса ҳам, биз Инжилда, Колос. 1:16 оятида Худо (Масихда) кўкдаги ва ердаги барча борлиқ мавжудотни, *кўрринадиган ва кўрринмайдиган махлуқотни...* яратганини ўқиймиз. Янги Аҳдда фаришталар ҳақида кам эслатмалар бўлишига қарамасдан, улар ҳозирги кунда ҳам дунёда фаол иштирок этаётганлари шубҳасиздир (Ибр. 13:2). Муқаддас Китоб, шунингдек, шайтон йиқитилганда унинг орқасидан фаришталарнинг учдан бир қисми ҳам тушганлигини гапиради (Вах. 12:4). Демак, биз биламизки, жин-ажиналар

ҳам бугунги дунёда фаол иштирок этмоқдалар (Ёқуб 3:15, 1Тим. 4:1). Ва бу яна ғарбий дунёқарашга қарши гапиради, бироқ анимистик дунёқарашга бироз яқинроқ туради. Ўйлаб кўринг, сиз ўзингиз фаришта ва жин-ажиналарни қандай қабул қиласиз? Улар интеллект борасида чегараланганми? Сиз уларни моддий ишларда ҳам қатнаша олади деб ҳисоблайсизми? Рухий кураш мавзуси бўйича кейинги дарсларда биз буни янада чуқурроқ муҳокама қиламиз.

Бироқ, шунга қарамай, анимизм дунёқарашни Каломга асосланган дунёқарашга ҳамма нарсада ҳам тўғри келмайди. Мағлубият ва йўқотишлар борасида, Калом, одамнинг азобланиши, қайғу ва қийналишларининг сабаби унинг шахсий гуноҳида эканлигини ўргатади. Инсон азобланиши, қийналиши учун ўзи жавобгар. Исроилликлар жангда енгилганларида, бу Худо кимнингдир худоси томонидан мағлубиятга учратилган дегани эмасди, бунинг сабаби Худо уларни гуноҳлари туфайли ташлаб кетган эди. Иисус Навин китобидаги Ахан ва Гайдаги жанг тарихини кўриб чиқинг. Бундан ташқари бу принципни яна ҳам кенгроқ ёйиш мумкин. Худо Исроилни ташлаб кетгани йўқ, аксинча Исроил Худони ташлаб кетган эди. Худо уларни олдиндан огоҳлантирди, шунга кўра қарор Исроилликларга тегишли эди.

В. Табиат

Худо моддий дунёни яратди. Моддий дунёга нисбатан ҳам кўп нуқтаи назар ва қарашлар мавжуд. Баъзи одамлар моддий дунё аслида мавжуд эмас, бу — фақат унинг сояси (индуизм) дейдилар, баъзилар эса ерга “табиатнинг онаси” дея, муносабатда бўлиб, унга сажда қиладилар (ҳинд ва анимистик оқимлар), бошқалар эса уни инсон забт этиб, устидан ҳукмронлик қилиши керак бўлган бир нарса деб ҳисоблайдилар (ғарбий дунёқараш). Каломда, биз барча яратилган нарсалар Худонинг улуғлигини мадҳ этиш учун яратилганини ўқиймиз (18 Сано). Қизик, Худонинг одамга берган буйруғи боққа ишлов бериш ва уни асраш эди (Ибт. 2:15). Шундай қилиб, бизнинг дунёқарашимиз Худонинг Ўзи яратган нарсаларига нисбатан назарда тутган мақсадини — Уни улуғлашни акс эттириши керак. Хўш, бизнинг моддий- дунёда қилаётган ишларимиз Худони улуғлаяптими? Тан олишим керакки, қаерда бўлишимдан қаътий назар (мен инсон эришган кўплаб “буюк“ ютуқларни кўрганман) бизни ўраб турган дунё, баланд тоғлар, гуввиллаётган тўлқинлар, шаршаралар, ғорлар, яшил далалар, қиров билан қопланган дарахтлар, майсазордаги гуллар, кун ботиши ва тонгдан кўра инсонда катта таассурот қолдирадиган ва улуғвор ҳеч нарсани кўрмадим. Ха, Худонинг яратган нарсалари чиндан ҳам Унинг улуғворлигини мадҳ этади! Шайтоннинг мақсади эса Худонинг яратган нарсаларини вайрон қилиш ёки бузишдир. Бобил минорасини, катта шаҳарларни қуриб инсон ўзига ном яратмоқчи бўлди. Биз Худони Унинг яратган нарсаларида кўрамиз, бироқ инсонни ҳам — унинг “яратган” нарсаларида кўрамиз. Ўйлаб кўринг, катта шаҳарларда дарахтлар ва ўтлар деярли йўқ ва лекин, у ерда кўплаб ранг-баранг чироқлар, шовқин, югур-югур жуда кўп... Инсон “яратган” бу ҳашаматли бинолар ва қурилмалар Худонинг яратган нарсаларига бўлган эътиборимизни қанчалик чалғитади. Хўш, биз уларда нимани кўрамиз? Худоними? Инсоними? Ва бу жараён давом этмоқда: инсон ёввойи табиатнинг ажойиб бурчакларига келади... ва у ерга “тараққиёт” олиб келиб, уни нобуд қилади. Шайтон Худонинг яратганларини нобуд қилиб, ўз мақсадига эришмоқда. Шуниси ачинарлики, у буни бизни, яъни инсонни қўллари билан қилмоқда. Келинг, яна бир бор ўзимиздан сўраймиз: моддий дунёдаги ишларимиз Худони улуғлаяптими?

Г. Инсон

Ниҳоят, яратилиш тафсилотида, инсоннинг яратилишига ҳам етиб келдик. Инсон ердаги тупроқдан яралган, Худо унга Ўз нафасини уфурди ва Ўзига ўхшатиб яратди. Инсон — мураккаб мавжудот, у ҳам моддий ҳам руҳий. Калом шундай ўргатади. Инсон — баъзилар (материалистлар) ҳисоблаганидек, фақатгина химик элементлар ва хужайралар қоришмасидан иборат бўлган жисмоний мавжудот эмас. Ва шунингдек, кўпчилик шарқий динлар таъкидланганидек, инсон фақатгина руҳий ҳам эмас. Инсонда руҳ ҳам, жисмоний тана ҳам бор. Инсонга тегишли бўлган буюк сирнинг бир бўлаги — унинг эркин иродага эга эканлигидир. Худо инсонни мажбурламайди ва уни робот каби дастурлаштирамайди ҳам. Шарқий дунёқарашга қарама-қарши равишда, инсон тақдир аталмиш “дарё”га банди ҳам қилинмаган.

У ўз хоҳиш-иродасига эга ва ўзи танлайди. У Худони севишини ёки Уни рад этишни танлаши мумкин.

Д. “Муқаддас Китоб дунёқарашни” бўлимига оид хулоса

Калом бизга Худо ва шайтон жангда тенг рақиб эмаслигини кўрсатади. Шайтон аллақачон мағлубиятга учраган (1Юҳан. 3:8, Колос. 2:15, Иброн. 2:14–15). Худо инсонни Ўзи билан яраштиришни хоҳлайди, шайтон эса, бу вақтда, одамни алдашга (Ваҳ. 12:9), уни ютиб юборишга (1Бут. 5:8) уни васвасага солишга (1Сал. 3:5) ва уни айбдор қилишга ҳаракат қилади.

Рухий кураш инсонларнинг юрагида содир бўлади. Ҳаворий Павлус 2Кор. 10:3–5 оятида айтганидек, жанг бизнинг фикримиз — дунёқарашимиз учун бўляпти: *“Бизнинг ҳаётимиз бандалик бўлса ҳам, башарий куч билан жанг қилмаяпмиз. Бизнинг жангдаги қурол–аслаҳамиз башарий эмас, балки қалъаларни яксон қилиш қудратига эга бўлган Рухий аслаҳалардир. Биз Худонинг қудрати билан сафсаталарга барҳам берамиз. Худо билимига қарши бош кўтарган ҳар қандай баланд иддаони қуритиб юборамиз. Ҳар қандай фикрни Масихга бўйсундириб асир қиламиз”*. Ва ниҳоят Юҳ. 8:32 оятини эсланг: *“Сизлар ҳақиқатни билиб оласизлар, ҳақиқат эса сизларни озод қилади”*. Биз қанчалик кўп ҳақиқатни англаб, билиб борсак ва унга асосланган ҳолда ҳаракат қилсак, биз шунчалик кўп ғалаба қозонамиз.

Биз, жамоат ташкил қилувчилар, дунёни қандай бўлса шундай, яъни Каломда қандай тушунтирилган бўлса, шундай тушунишимиз ўта муҳимдир. Биз нафақат уни шундай тушунишимиз, балки бунда ишончимиз комил ҳам бўлиши керак. Биз Муқаддас Китоб дунёқарашини ЎЗИМИЗНИКИ деб аташимиз мумкин, агарда ҳатти–ҳаракатимиз буни акс эттириб турса! Агар шундай бўлмаса бу фақатгина қуруқ гап бўлиб қолади. Ёқуб амалсиз имон ҳақида батафсил гапиргани бежиз эмас (Ёқуб. 2:14–25). Муқаддас Китоб дунёқарашининг шакилланиш жараёни бутун ҳаёт мобайнида давом этади. Масихий ҳаётнинг гўзаллиги ана шунда — у ҳеч қачон жонга тегмайди, чунки биз доим ўсиб борамиз, ҳаёт борасидаги тушунчамизни доим тўғрилаб борамиз ва бизни шунчалар севувчи Худога яқинлашишга ҳар доим интиламиз.

IV. ОДАМНИНГ ДУНЁҚАРАШНИ ҚАНДАЙ ҚИЛИБ АНИҚЛАШ МУМКИН

Инсон хулқ–атвори унинг дунёқарашига асосланар экан, ўзимизнинг ва бошқаларнинг ҳатти–ҳаракатини, хулқ–атворларини диққат билан кузатиб, биз ўша инсоннинг дунёқарашни ҳақида анчагина кўп нарсани билиб олишимиз мумкин. Албатта, баъзи одамлар яхшигина актёр бўлишади ва уларнинг хулқ–атвори, улар аслида ишонган нарсани акс эттирмаслиги мумкин. Шунга қарамасдан, ҳатто мана шу зиддиятлар ҳам уларнинг дунёқарашига нисбатан маълум бир тушунчани бериши мумкин.

1А иловада энг кенг тарқалган дунёқарашларнинг наъмуналари келтирилган, яъни ислом, индуизм, буддизм... Куйида бир қанча саволлар рўйхати берилган, бу саволлар сизга одамларнинг дунёқарашини тушуниш (аниқлаш) учун уларни кузатишингизда ёрдам беради. Бу саволларга берилган жавоблар, одам руҳий дунёни қандай тушунишига таълуқли фикр–ғояларни беради. Худонинг севгиси ҳақида гапирганда, одамнинг Худони билиши ва тушуниши, унга сиз тушунтирмоқчи бўлган нарсаларни тушунишига қандай таъсир қилиши мумкинлигини эътиборга олиш муҳимдир. Қачонки одам имонга келиб, имонда ўса бошлаганда, унинг олдинги дунёқарашни аста–секин Муқаддас Китоб дунёқарашни билан алмаша бошлайди ва бу унинг хулқ–атоворига таъсир қилади.

Бошқа одамларнинг дунёқарашини тушунишга ёрдам берадиган саволлар:

Ушбу саволлар рўйхати сизга суҳбатдошингиз дунёқарашига нисбатан маълум хулосалар чиқаришингизга ёрдам беради. Сиз ушбу берилган саволлардан ташқари, бошқа саволлардан ҳам фойдаланишингиз мумкин.

1. Одам ибодат қиладими? Қанчалик тез-тез? Қандай вазиятларда? Кимга?
2. Одам жамоатга қатнайди? Тез–тезми? Қандай сабабларга кўра?
3. Никоҳ маросимида қандай урф–одатлар амал қилинади?
4. Жаназада қандай урф–одатларга риоя қилинади?

5. Одам “омад” ҳақида нима деб ўйлайди?
6. Унинг фикри бўйича, қандай объектлар маҳсус, бошқача кучга эга (мисол учун: рўмоллар, сочни турмаклаш, саримсоқ, расмлар).
7. Одам қайси одатий иримларга ишонади (мисоллар: остонадан ортда саломлашмаслик, хуштак чалмаслик, ҳомиладор аёл ташқарига кўз тегмаслиги учун чиқмаслиги керак).
8. Одам қандай белгиларни ўзи билан олиб юради ёки чирой учун тақиб юради (бўйнидаги хоч тасвирланган тақинчоқ, узук, бўри тирноғи).
9. Одам касал бўлганда кимга мурожаат қилади? (мисоллар: касалхона, табиблар).
10. Унинг фикрича, одам ўз келажагини ёки тақдирини бошқариши ёки ўз фарзандлари ҳаётини “қуриб бериши” мумкинми?
11. Одам қандай хайр–эҳсон ёки қурбонликлар қилади? Қаерда? Нима учун? Кимга? (мисол: жамоат учун молиявий, шамлар ёқиш, қўй сўйиш.)
12. Бу одам қандайдир мажбуриятларни бажарадими ёки бошқаларни имонга келтиришда фаол қатнашадими? Ҳаёйўқ, нима учун?

САВОЛЛАР

- Шу дарсни ўрганганда, сиз ўз шахсий ҳаётингизда Муқаддас Китоб дунёқарашига мос келмайдиган бирор бир ишларни топдингизми? Мақсад учун танлаган худудингиз одамларнинг ҳатти-ҳаркатларида-чи?
- Ушбу мос келмасликлар сизнинг Худо билан, умр йўлдошингиз, фарзандларингиз, руҳий курашда имонга келмаганлар билан ўзаро муносабатларингизга қандай таъсир этади?

ТОПШИРИҚ

- Ҳеч бўлмаганда битта масиҳийга шу дарсинг асосий ғояларини тушунтириб беринг. Ўрганган ҳақиқатлар, билимлар натижасида сиз ўз хулқ–атворингизни қандай қилиб ўзгартирмоқчи эканингизни у билан ўртоқлашинг.
- Дунёдаги энг кўп тарқалган дунёқарашларни билиш учун 1А Иловани диққат билан ўқиб чиқинг.
- Бир нечта имонга келмаган одамлар билан гаплашинг. Саволларни тўғри ишлатиб, дунёқарашларни ўрганиб чиқинг? Уларнинг бир–бирига ўхшашлиги борми ёки йўқми? Уларнинг дунёқарашини ҳақида билганларингизга асосланиб, сиз уларнинг ҳар бирига Хушxabар айтишни қай тарзда бошлаган бўлардингиз. Ўз устозингиз ёки бошқа ўқувчилар билан фикр алмашишга тайёр бўлинг.

Рухий жанг

Илова

1А

Дунёдаги асосий динлари

Худога олиб борувчи йўллар кўп, дея тез–тез таъкидлашади. Бу нуқтаи назарга биноан масиҳийлик ҳам бир неча динларнинг бир тури ҳисобланади. Бунда у ёки бу динга эргашувчининг самимийлигига, содиқлигига асосий аҳамият берилади, у танлаган эътиқод системаси қандай бўлишининг эса унчалик аҳамияти йўқ. Бундай қарашлар тарафдорларининг айтишича, улар ўз диний мажбуриятларини қанчалик тез бажарсалар, уларнинг садоқати ва савоб ишлари албата мукофотланади.

Гап шундаки, барча динлар ҳам бир эмас ва одамнинг Худо томон қайси йўлдан кетиши ҳам катта аҳамиятга эга. Майкл Грин бу ҳақида мана нима деб ёзади:

“Ҳиндуизмда Худолар кўп бўлиб, улар шахсга эга эмас. Исломда Худо ягона ва шахсга эга. Масиҳийликда Худо дунёнинг Яратувчиси ҳисобланади. Буддизм худоси шахссиз ва яратувчанликнинг бошланиши ҳисобланмайди... Масиҳийлик Худо ҳам инсонни кечиради, ҳам унга ғайритабиий ёрдам беради деб ўргатади. Буддизм эса на кечирилиш на ғайритабиийлик тўғрисида гапирди. Буддизмга амал қилишнинг мақсади Будда томонидан 547 мартадан ортиқ туғулиш натижасида эришиладиган нирвана (дунёдаги ғам қайғулардан қутилиш учун бериладиган юксак марҳамат). Масиҳийликнинг мақсади Худони билиш ва Ундан абадий роҳатланиш, шодланиш. Индуизмда турли тасвирлардан фойдаланиш яққол ажралиб туради. Лекин иудаизм эса Худони тасвирлашни мутлақо ман этади. Ислом эркак кишига тўртта хотинга эга бўлишга руҳсат беради; масиҳийлик эса — фақат битта. Муқаддас Китобнинг ҳеч ким, қанчалик ҳаракат қилмасин, ўзини-ўзи қутқара олмайди, ўз кучи, ҳаракатлари билан Худога мақбул бўла олмайди, деб таълим бериши, унинг бошқа динлардан ажралиб турадиган энг асосий томони, деб бемалол айтиш мумки. Бошқа барча динларда эса, агар одам унинг таълимотига амал қилса нажот топиши, ёки қайта туғилиши, ёки баркамоллика эришиши мумкин, деб ўргатади.”

Ҳиндистондаги масиҳий нозир Лесли Ньюбигин масиҳийлик ва индуизм ҳамда бошқа динлар орасидаги фарқ тўғрисида гапирар экан, кўпчилик динларни ғилдиракка ўхшатади:

“Барча ўсимликлар, ҳайвонлар, одамзот ва бутун жамиятлар ўтадиган туғилиш, ўсиш, вояга етиш, сўниш ва ўлиш даври, айланувчи бир ғилдиракка ўхшайди — у абадий айланади, лекин доим фақат бир нарсага олиб келади”. Ҳеч қандай маънога эга бўлмаган бундай айланишдан қутилишнинг фақат бир йўли бор. Бу йўл — битта спицани танлаб (қайсинисини танлашнинг фарқи йўқ), мана шу спица орқали марказга қараб интилишдир. Бу масала тўғрисида Ньюбигин қуйидагиларни айтади:

“Турли “йўллар” тўғрисидаги баҳслар ҳеч қандай маънога эга эмас; муҳими, улар бўйича бораётган одамлар вақт ҳокимиятида бўлмаган, ҳаракатланмайдиган, қўзғалмас жойга — ҳамма тинчликка эришувчи ва балки, инсоният тарихини бошқарувчи чексиз ҳаракатни тушунишлари мумкин бўлган жойга олиб борадиган йўлни топишлари, — ҳаракатланмайдиган, лекин ҳеч қаерга олиб бормайдиган бу нарса ўзи нима эканлигини тушунишларидир”

Иудаизм ва масиҳийлик тарих — бу ғилдирак эмас, балки маълум бир мақсад томон йўналган йўл деб ҳисоблашади. Лекин, масиҳийликни бошқа динлардан фақат мана шу нарса ажратиб турмайди. Ҳазрати Исо Масиҳнинг шахси — мана энг асосий фарқ!

“Масиҳийлик, Носиралик Исо шахсида биз инсон танасида келган Худони учратамиз, деб таъкидлайди. Будда ўзини инсондан бошқа ҳеч ким деб гапирмаган. Муҳаммад ўзини пайғамбардан ортиқ ҳеч ким деб гапирмаган. Мусо ва Конфуций оддий одамлар эдилар. Агар Масиҳ ҳақиқатдан ҳам инсон танасидаги Худо бўлса, Уни бошқалар билан бир қаторда қўйиш

адолатдан бўлмас эди. Бу одамзотга Худонинг фазилатларини асосиз тарзда қўшиш ёки Масихнинг илоҳийлигини ерга уриш бўлар эди” (Р. Спраул, “Нимага ишонаётганингни бил”).

Одам ҳақиқий, барҳаёт Худони учратиши мумкин бўлган фақат битта йўл мавжуд ва бу йўлни Унинг Ўзи берган. Биз, масихийлар бундай адашишларга барҳам бериш учун Худонинг Сўзини аниқ ва тўғри тушунтиришга доим тайёр бўлишимиз керак. Лекин, турли хил одамларга тўғри ёндоша олишимиз учун, биз бошқа дунёқарашлар тизими ҳақида ҳеч бўлмаса қандайдир ниятга эга бўлишимиз керак. Бу илова сизни Худо, инсон ва Борлик, нажот топиш ва ўлимдан кейинги ҳаёт, ахлоқ-одоб ва сиғиниш каби муҳим жиҳатлар бўйича асосий дунё динлари билан таништиради, бу эса уларнинг масихийликка нисбатан принципиал фарқларини кўришингизга ёрдам беради.

I. БУДДИЗМ

Буддизм Ҳиндистонда индуизмнинг атеистик йўналишларида, эрамиздан аввалги 6 асда пайдо бўлган. Будда деб аталмиш Гаутама, айтишларига қараганда, ҳашамат ва мўлчиликда ҳам ёки ўта зоҳидликда, хилватда кечирилган ҳаёт ҳам руҳий озодликка эришишга йўл қўймаслигини аниқлайди ва шунинг учун “ўрта йўл” ни таклиф қилади. Бироқ, олдинга унинг таълимотига кўп ўзгартиришлар киритилиши керак эди.

Буддизм ўз ватани — Ҳиндистондан деярли йўқолиб буюк миссионерлик динига айланди. Улкан космология ва яримхудолар пантеонини яратган Махайяна мактаби Хитой, Корея ва Японияда кенг тарқалган; анча қаттиққўл бўлмиш Теревада мактаби Цейлон, Бирма, Жанубий–Шарқий Осиёда тарқалган. Дзен моҳиятан Махайянанинг бир тармоғи, лекин кўпроқ Теревада билан боғлиқ. Уларнинг барчаси Ғарбда ўз тарғиботчиларига эгадирлар.

A. Худо

Буддизмда абсолют Худо йўқ, гарчи кўпчилик буддизмни Худони излаш деб билсалар ҳам. Будда Худонинг мавжудлигини очикчасига рад қилмаган бўлса ҳам, Унинг мавжудлиги тўғрисидаги масала “тарбияга олиб келмайди” деган фикрда эди. Яъни, баркамолликни изловчилар қандайдир ташқи ёрдамдан умид қилмасдан, диққатларини шахсий руҳий йўлларида қаратишлари керак.

Будда на илоҳийликка, на ўз таълимотининг илоҳий манбайи эканига даво қилмаган. У ўзини ўзига ўхшаган роҳиблар учун наъмуна деб билган ва ўзини ҳам, ўз таълимотини ҳам дарёнинг нариги соҳилига ўтиб олгандан сўнг ташлаб кетиладиган солга (тахта қайиқ) тенглаштирган.

Кўпчилик буддистлар дунёда ёвузлик ва азоб-уқубатнинг мавжудлиги Худого ишонишга қарши аргументлар деб ишонишади. Гарчи узоқдаги Худого ишониш деярли барча буддистлар томонидан рад қилинса ҳам, Махайянада Будда ҳали ҳам одамлар учун мавжуд, деган ниятлар вужудга келган. Бундан ташқари, Буддистларнинг фикрига кўра, дунёда жуда кўп яримхудо мавжудлар бор ва улар санъатда кенг тасвирланган ва кўпроқ индуизм худоларини эслатади.

B. Инсон ва коинот

Дунёнинг бошланиши ва унинг дастлабки табиати Будда томонидан тушунтирилмайди — бунинг кўриб чиқилиши фойдасиз деб ҳисобланади. Махайяна осмоннинг улкан қаватлари, яъни нирвана томон тўлдаги оралик масканлар ҳақида носистематик фикр юритади. Охир оқибатда эса, бу дунёлар ҳам шунчаки тасаввурдир (иллюзия). Махайяна таълимоти, Коинот кучлари барча мавжудотлар охир оқибатда нажотга эришишларига олиб боришини назарда тутди.

Буддизм кўзга кўринувчи дунё ва айниқса инсон таҳлилидан бошлайди. Индуизм каби буддизм ҳам Буддизм Индуизмнинг фикрига қўшилган ҳолда, қайта тирилиш (реинкарнация) даври ҳаётнинг характерли жиҳати бўлмиш унинг ўзгарувчанлигидан келиб чиққан ҳолда, маълум даражада оғриқ билан камайтирилганлигига ишонади.

Будда бу мулоҳазага қўшимча қилган ҳолда, барча мавжудот, шу жумладан инсон ҳам иллюзия, дея таъкидлайди, бунга кўра, “мен” аслида мавжуд эмас, у шунчаки тасодифлар серияси ва улар алоҳида шахс ва предметлар бўлиб туюлади. Шахс дея аталмиш нарса таркибий қисмларга бўлинганда ва унинг унинг ҳаракатлари, қарашлари вақт ёрдамида текширилганда, шу заҳоти уларни ҳеч нарса бир–бирига боғламаслиги равшан бўлиб қолади.

(қайта тирилиш (қайтадан мавжуд бўлиш) ва нажотга интилиш қандай қилиб шахсиз амалга ошиши мумкинлиги борасидаги савол бошиданок буддизм фалсафасидан ўрин олган). Шахснинг мавжуд эмаслиги ниятини қабул қилиш мушкул ва уни тушуниш учун кўп куч ва ҳаракат сарфланади.

В. Нажот топиш ва ўлимдан кейинги ҳаёт

Буддизм нажот топишга гуноҳдан ҳам кўра кўпроқ нодонлик, жаҳолат тўсқинлик қилади деб ҳисоблайди. Яъни, дунёнинг ва шахснинг (нодонлик, жаҳолат деб ҳисобланувчи) мавжудлигига бўлган ишонч ибтидонинг тасаввур ғилдирагини айланишини кўллаб-қувватлайди. Фақат мана шу ишончнинг барбод топиши дунёнинг маъносиз айланишини тўхтатиши мумкин.

Буддизм таълимоти Тўртта Олийжаноб Ҳақиқатда умумийлаштирилади:

1. Ҳаёт асосан азоб–уқубат ва қониқмасликдан ташкил топган;
2. Азоб–уқубатлар асосан хоҳиш ёки эҳтирослар натижасида ҳосил бўлади;
3. Азоб–уқубатлардан халос бўлиш учун эҳтирослардан қутулиш керак;
4. Эҳтирослардан халос бўлиш ва шу тарзда қайта тирилишлар (реинкарнация) кетма-кет занжиридан чиқиш — бу Олийжаноб Саккиз Йўл, номи билан маълум бўлган буддизм амалиётига риоя қилишдан иборатдир.

Буддизм таълимоти ва Теревада, ҳар бир алоҳида роҳибнинг меҳнатига урғу беради, бу роҳиблар ўз-ўзини назорат қилиш ва қатор медитатив машқлар орқали аста секин ўзларининг эҳтиросли “мен” ҳисларини йўқотишга эришадилар.

Махайяна, фақат ўзининг шахсий нажоти учун ҳаракат қилувчи идеал роҳиблар ўта худбин (фақат ўзини ўйлайдиган) ва бошқаларга унчалик нафи тегмайди, деган тушунчадан келиб чиққан. Махайянистлар аста–секинлик билан жуда кўп сонли Буддаларни ва бодхисаттларни — “имон қаҳрамонларини” эълон қила бошладилар, яъни улар нирванага эришганлар, лекин токи, қолган инсоният ҳам у ерга келмасидан олдин киришдан бош тортганлар. Улар ўзларидан бу ҳақда ёрдам сўраганларга у ёки бу миқдорда меҳрибонлик билан ёрдам беришга қобилиятлидирлар.

Нирвана — “сўниш” (шам алангасининг сўниши каби) деган маънони англатади. Яъни у ҳақда трансцендент ўзгармас ҳолат эканлигидан бошқа бирор нарса дейиш мумкин эмас.

Г. Ахлоқ –одоб

Дунёвий буддистлар Бешта Тамойилга амал қилишга чақиршади ва бунга кўра қуйидагилар ман этилади: ўлдириш (ҳайвонларни ҳам), ўғирлик, ноқонуний жинсий алоқалар, ёлғон сўзлар (шу жумладан иғво ва миш–мишлар), гиёҳванд моддалар ва ичкиликбозлик. Бундан ташқари улар роҳиблар жамоасини кўллаб-қувватлашлари керак.

Роҳиб ва роҳибалар ўртача аскетизмга риоя қилдилар, бу никоҳдан ва шахсий мулкдан қатъиян воз кечишни ўз ичига олади. Баъзи буддист роҳиблар умумтаълим, хайрия дастурларида ва ҳатто сиёсатда тез–тез иштирок этиб турадилар; бошқалари эса ўзларининг ибодатхоналарида ёлғиз қолиб, жамият билан фақат маблағ олиш учун алоқа қилдилар.

Буддизм ва Теревада таълимоти, буддист ўз яқинига кўп томондан фақат унга ўз-ўзини бахшида қилганлиги, медитация ва жонбозлиги билан наъмуна бўлиш орқали ёрдам бериши мумкин, деб таъкидлайди. Махайяна эса одамларга ҳаётларининг барча соҳаларида уларга ёрдам беришни ўз ичига оладиган “раҳмдиллик, ачиниш” га урғу беради, хатто бу ёрдам бўлиб, бевосита нирванага олиб бормаса ҳам.

Д. Сажда қилиш

Кўпчиллик ҳолларда, маълум бир вазият ёки тасвирга сажда қилиш бўлиб кўринган ҳаракат бу ўзига хос ҳурмат кўрсатиш бўлади. Будда ҳаётлиги давомида авлиёликка эришган ҳамда буддизм таълимотига асос солган инсон ҳисобланади. Буддистларга нодонлик, жаҳолат тўсиқларини ўзлари енгиб ўтишлари кераклиги уқтирилади.

Буддизмдаги медитация диққат–эътиборни қуйидагиларга қаратиши мумкин: нафасга (у муҳимдир, зеро у бир вақтнинг ўзида эркин ва эркин бўлмаган ҳаракатдир), барча нарсаларга бўлган муносабатга, нейтрал объектга ёки бодхисаттвага. Ҳар бир ҳолда мақсад эҳтирослардан ва ўзининг шахсий “мен”идан озод бўлиш.

Баъзи бир секталарда, бодхисаттва ўз хизматларини қидирувчига бериши ва шу билан унинг нирвана томон бўлган йўлини енгиллаштириши мумкин, деб ишонишади. Бундай ҳолларда буддист, иноят ва раҳм–шавқат излаб Худога сажда қилувчига жуда ўхшайди.

II. ИНДУИЗМ

Эрамиздан аввалги тўртинчи асрда Арьи — бу юнон маданиятини яратган ўша халқ — замонавий Ҳиндистоннинг катта қисмини эгаллади. Уларнинг юнонларникига ўхшаш пантеони (барча худоларга атаб қурилган ибодатхона), ҳиндча медитация урф–одатлари билан аралашиб, ўзаро боғлиқ бўлмаган эътиқод ва амалиётларни вужудга келтирди ва улар индуизм номини олди.

Ўн тўққизинчи асргача индуизм ҳеч қачон миссионерлик дини бўлмаган ва фақат Ҳиндистонда ёки ҳинд-эмигрантлари орасида мавжуд бўлган.

Индуизм эътиқодининг Ғарбда энг яхши маълум бўлгани бу — *Адванта Веданта*, шахсга эга бўлмаган, инсон тафаккури тушунишга ожиз бўлган Худога бўлган эътиқод. *Жайнизм*, бу индуизмнинг энг қадимий, арийлардан аввал мажвуд бўлган элименти бўлса ажаб эмас. *Сикхлар* дини эса индуизм ва ислом элементларини ўзаро бирлаштиришга ҳаракат қилади.

А. Худо

Индуистлар жуда кўплаб худоларга ва уларнинг тимсолларига сажда қилишади. Уларнинг асосийларидан бири *Шива* — шиддатли ва қаҳрли фигура бўлиб, у ўзида бир вақтнинг ўзида илоҳийликнинг ҳам ижодий, ҳам барбод қилувчи омилларини мужассамлаштирган, уни йогча медитациянинг идеалига тенглаштириш мумкин ва *Вишну* — у тарихда инсонларга нажот ҳақидаги хабарни келтириш учун кўп марталаб қайтадан тирилган. Вишнунинг қайтадан тирилиши, меҳрибон шоҳ — *Рамуни* ва шиддатли, ғайратли ҳамда эротик фигура бўлмиш *Кришнани* ўз ичига олади. Баъзида худолар аҳлоқ қондаларига хилоф иш қилишга; кўпинча уларнинг эркинлиги оддий инсоний чегаралардан устун қўйилади ва кўпинча сексуал образ сифатида ният қилинади. Унчалик муҳим ҳисобланмаган культларнинг кўпчилиги худоларнинг мураккаб йиғиндисидан ташкил топади ва уларнинг ҳар бирига одатда, ягона илоҳий мавжудот — *Брахманнинг* намоён бўлиши сифатида қаралади.

Кўпчилик индуистлар Брахманни шахсга эга, севувчи, барча инсонларнинг нажот топишини хоҳловчи худо деб ҳисоблашади. Бироқ, кўпинча эса у шахсга эга бўлмаган, илоҳий, барча мавжудотдан устун бўлган ва дунёвий ҳаётда мутлақо қатнашмайдиган худо сифатида тасвирланади.

Б. Инсон ва Борлиқ

Моддий дунё шахсга эга бўлган Худонинг ижоди ҳисобланмайди, балки илоҳийликнинг аллақандай англаб бўлмас эманацияси ҳисобланади. Шундай қилиб, у биринчидан — бошланишга эга эмас ва баъзиларнинг таъкидлашларича, унинг охири ҳам йўқ; иккинчидан эса у реал эмас, балки иллюзиядир, чунки ягона ҳақиқий реаллик бу — Брахман. Индуистлар Борлиқ, чамаси тўрт миллиард йил даврида барбод бўлиб ва яна қайта вужудга келиб “ишлайди” деб ишонадилар. Дунё такрорланувчи даврларнинг улкан серияси сифатида кўрилади ва уларнинг ҳар бири олдингисини амалий такрорлайди.

Инсон мана шу улкан, иллюзия бўлган ва азоб берувчи Борлиқнинг бир бўлаги бўлишга маҳкум қилинган. Ҳар бир одамнинг жони ҳам бошланишга эга эмас ва у бир неча такрорий қайта тирилишлар (реинкарнациялар) дан ўтади. Индуизм зулм ва азоб-уқубатнинг мавжудлиги муаммосини осонлик билан тушунтиради: барча мавжуд қийинчиликлар бу одамнинг кармасининг эвази — аввалги ҳаётида қилган ишлари эвази бўлиб, ҳозирги қилинаётган гуноҳлар учун келгуси ҳаётда тўлалигича ҳақ тўланади. Натижада одатий индуизм инсоний қийинчиликларни, азоб-уқубатларни енгиллаштиришга кўпинча эътибор бермайди, гарчи ўтган асрда унда баъзи ижтимоий реформаторлик ҳаракатлари содир бўлган бўлса ҳам.

Ҳаёт асосан азоб-уқубатли, кўнгил қолишларга тўла ва уларни фақат камдан-кам ҳоллардагина дунёвий қониқишлар орқали енгиллаштириш мумкин деб ният қилинади. Лекин барча ноҳақиқийлик ва ожизликлар тубида инсон жони, ушбу қайғули Борлиқ билан боғлиқ бўлмаган илоҳий Брахман билан боғлиқ бўлишидир.

В. Нажот топиш ва ўлимдан кейинги ҳаёт

Индуизмда якуний нажот бу абадий туғулишлар, ўлимлар ва қайта тирилишлар айланасидан қутулишдир. Бу шахсга эга бўлган Худо қўлида шахснинг абадий оромга эришишини англатиши мумкин, лекин одатда бу ҳар қандай шахснинг Брахманнинг тасвирлаб бўлмас тубсизлигига сингиб кетишини билдиради.

Тўртта *йога* ёки бундай нажотга эришиш йўллари куйидагилар:

(1) *жана йога* – билим йўли, борлиқнинг ғайритабиий табиатига эришиш учун фалсафа ва тафаккурдан фойдаланади;

(2) *бхакти йога* – баҳшида этиш ёки севги йўли, илоҳий мавжудотга экстатик сажда қилиш орқали нажотга эришилади.

(3) *карма йога* – ҳаракат йўли, беғараз яхшиликлар қилиш орқали нажотга эришишга ҳаракат қилиш;

(4) *раджа йога* – “шоҳона йўл”, йогаларининг медитация техникасидан фойдаланади. *Раджа йога* энг юксак йўл ҳисобланади, лекин жаҳонгашта роҳиб бўлмаганлар учун бошқа йўллар ҳам катта аҳамиятга эга.

Кўпчиллик индуистлар, нажотга эришишларидан олдин, уларни кўплаб қайта тирилишлар кутиб турганлигини билишади, аммо, баъзи секталар меҳрибон худолар уларни бу йўлдан тезроқ ўтишларига ёрдам беришига ишонадилар.

Г. Ахлоқ–Одоб

Ҳар бир шахснинг жуда кўп марта қайта тирилишлари оқибатида, индуизм тан оладики, кўпчилик одамларнинг етарли даражада руҳан ривожланмаганлари, улар учун оддий ҳаёт кечириш зарур эканлигини билдиради. Лекин одатда шундай ҳисоблашади, яъни шахс қанчалик баркамол бўлиб борар экан, у шахсиятдан тўла халос бўлиш идеалига яқинлашади. Шунинг учун, бой бўлишга интилиш ва қарама–қарши жинсдаги одамларга нисбатан севги, муҳаббат ҳаётнинг маълум босқичида тўғри, деб ҳисобланади, аммо одамларнинг ёши улғаяр экан, барча дунёвий қадриятларни ташлаб жаҳонгашта роҳиб тарзида ҳаёт кечиришни бошлашади.

Ҳаёт босқичига қарамасдан, “ўз меҳнати самарасини кўриш” ахлоқ одобнинг юксак қонуни ҳисобланади. Индуист бу дунёнинг иллюзия эканлигини доим ёдда тутишга ҳаракат қилади ва шунинг учун ўзини доим рад этади, ҳеч бўлмаса хаёлан, барча моддий, эмоционал ва ҳатто руҳий мукофотларни ҳамда шахсиятни инкор қилади.

Қайта тирилиш ва карма ҳақидаги тасавурлардан асрлар давомида ҳиндуларнинг кўпчилик одамларни камбағалликка ва қарамликка маҳкум қилувчи шафқатсиз жамият тизимига асос солиш учун фойдаланилди. Натижада, эҳтимол, ғарб таъсири остида, бу тизим барбод бўлди, бироқ, инсоннинг барча қийинчиликлари, унинг ўзи қилган ишларнинг эвази эканлиги ҳақидаги тасавур ҳали ҳам кўплаб адолатсизликларнинг сабаби бўлиб қолмоқда.

Д. Сажда қилиш

Индуизм сеҳргарлик ва қонунчилик тасавурларига хосдир, яъни жуда кўп сонли муқаддас объектлар ва авлиёлар билан алоқа орқали руҳий “мукофотларни” “ишлаб топиш мумкин”; моҳиятан айнан мана шу тушунча, иноят ҳақидаги индуистик тасавурдир. Ҳеч бўлмаганда саводсиз одамлар орасида уйда оилавий худо ҳайкалчасига эга бўлиш қабул қилинган ва ҳатто қишлоқларда ҳар бир оила ўзининг бутига эга. Сигир, маймун ва илон каби ҳайвонларга ҳам сажда қилиш мавжуд. Баъзи дарёлар, хусусан Ганга, муқаддас ҳисобланади ва унда чўмилиш *кармани* яхшилайди.

Ҳатто баъзи олий маълумотли индуистлар ёзувларнинг баъзи қисмларини ёдлайдилар, уларни куйлайдилар, пьессаларда ва қўшиқларда муқаддас ҳикояларни ўйнайдилар ва экстатик тарзда худога ибодат қиладилар. Авлиё одамлар катта ҳурмат ва обрўга эгалар ва бундай одамга хизмат қилиш орқали, индуист унинг муқаддаслигининг бир қисмига эга бўлишига ва бу нарса уни нажотга олиб боришига умид қилади.

III. ИСЛОМ

Эрамининг 7 асрида, Иброҳим, Мусо ва бошқа Таврот пайғамбарларининг, шу жумладан ҳазрати Исо каби пайғамбарларнинг охириги деб ҳисобланган Муҳаммад, политеизм ва араб маданиятининг қонунсизликларига жавоб тариқасида, қаътий монотеист динига асос солди. Юз йиллар давомида Ислом, Рим империяси энг гуллаган пайтдаги худудидан катта бўлган худудни эгаллади. Бугунги кунда Ислом араб мамлакатларининг деярли ягона дини ва шунингдек, Африка давлатларида ҳам кўплаб жамоаларга эга.

Муҳаммад мусулмонлар учун, шунчаки ҳақиқатнинг хабарчиси ҳисобланади. Мусулмонлар, катта қисми қисқача таълимотларни ўз ичига олган *Қуръон китобини* ҳурмат қиладилар, мусулмонларнинг ҳисоблашича бу китоб Худонинг охириги сўзи, яъни Муқаддас Китобда бошланган ва қуръонда яқун топган Худонинг Каломидир. Ислом сўзи тинчлик сўзидан келиб чиққан.

Шитлар диний лидерлар фақат оқсуяклилардан бўлиши керак деб ҳисоблайдилар, айна пайтда *суннийлар* бундан фарқ қилувчи ўзгача фикрдалар. *Сўфийлик* исломнинг бир тармоғи бўлиб, у одамнинг ўзидан кечиш ва Худо билан бирлашиш йўлларини ўргатади.

А. Худо

Оллоҳ ”ягона Худо” маъносини англатиб, бу номланиш исломнинг радикал монотеизмини ўзида акс эттиради. “Биз Худодан бошқа ҳеч кимга хизмат қилмаслигимиз ва ҳеч кимни У билан боғламаслигимиз лозим” (Қурон 3.64). Ислом Худонинг ҳар қандай бўлинишларини, шу жумладан Худонинг Уч бирлиги тўғрисидаги масиҳий таълимотини ва Масиҳнинг илоҳийлигини рад этади. “Худого болаларга эга бўлиш ярашмайди” — дея таъкидлайди Ислом.

Қуръон доим Оллоҳнинг улуғворлиги ва қудратини кўп тасвирлайди, Унинг мақсадлари доим жиддий эканлигини таъкидлайди. Мусулмонлар учун Оллоҳнинг муҳим хусусиятларидан бири бу Унинг адолатлилигидир.

Оллоҳ, шунингдек, раҳмдил ва меҳрибондир. Лекин бу раҳмдиллик асосан, инсон Оллоҳнинг амрларига бўйсуниб яшашга мажбур эканлиги ҳақидаги ҳақиқатларни ифода қилувчи хабарларни юборишида намоён бўлади.

Б. Инсон ва Борлиқ

Мусулмонлар Борлиқ, ҳар ерда ҳозир Худонинг эркин ҳаракати орқали яратилганлигига ишонадилар. Борлиқ зинҳор иллюзия эмас ва у моҳиятан яхши, зеро у инсон фойдаси учун яратилган. Мусулмонларнинг дунё қонунларига бўлган ҳурмати, араб дунёсида илмнинг Европага нисбатан олдинроқ ривожланишига олиб келди.

Муҳаммад мўъжизалар кўрсатмади, балки шунчаки Худо тўғрисида хабар тарқатди. Шунинг учун, Худонинг дунёда ҳозирлиги ғайри табиий белгилар орқали эмас, балки табиатнинг ажойиб қонунлари ва буюк мўъжиза, яъни Қуръон орқали намоён бўлади. Мусулмонлар, одатда, бу дунёдаги қийинчиликлардан ажойиб тарзда озод бўлишни кутмайдилар, лекин бу дунёдаги қилинган яхши ишлар кейингисида инobatга олинишига ишонадилар.

Инсон Худонинг ҳукмронлиги остидаги ижодкорликка жавобгар бўлган ўзига хос иккинчи ҳукмдор ҳисобланади. Инсон яратилишининг ва исломнинг мақсади – дунёда ахлоқий тартиб ўрнатиш.

Инсонга *тақво* — онгдаги аллақандай илоҳий учқун берилган бўлиб, у инсонга ҳақиқатни тушунишга ва унга риоя қилган ҳолда ҳаракат қилишга ёрдам беради. Шунинг учун, севги масиҳийликда энг буюк қадрият ҳисобланганидек, англаб етиш исломнинг энг улуғ қадрияти ҳисобланади.

Лекин исломнинг патеизм билан ҳеч қандай алоқадорлиги йўқ. Инсон *тақвони* ривожлантириши, Оллоҳнинг иродасига риоя қилган ҳолда яшаши мумкин ёки уни топтаб ташлаши ҳам мумкин. Шунга биноан унинг Оллоҳ томонидан бошқарилишга лойиқ ёки нолайиқлиги белгиланади.

В. Нажот топиш ва ўлимдан кейинги ҳаёт

Қуръон гуноҳ учун тўлов тўланишини инкор этади, нажот топиш инсоннинг ҳаракатлари ва ўй-фикрларига боғлиқ. Аммо “*тавба*” — ёвуз инсоннинг раҳмдил инсонга айлантириши

мумкин. Шундай қилиб, ислом Худонинг ҳаракатлари орқали нажот топишни ўзида мужассамлаштирмайди, балки инсонни Худонинг бошқарувини қабул қилишга чақиради.

Охират куни даҳшатли титроқ билан тасвирланади. Охират куни ҳар бир инсонга, у қилган ишлар бўйича баҳо берилади ва бу унинг абадий мавжудлигини белгилайди. “Инсон қилган барча ишлари унинг бўйнида осиглиқ туради ва охират куни китоб мисоли очилади”.

Мусулмонлар ҳар хил инсонлар турли қобилиятларга эга бўлиб, улар ҳақиқатни турли даражада тушунишларига ишонадилар. Ҳар бир инсон ўзининг ҳолатига мос ҳолда ҳукм қилинади ва ўз қобилиятлари бўйича ҳақиқатга рия қилиб яшаган ҳар бир одам жаннатга эришади. Аммо, ислом ҳақиқатини билиб, уни рад этган имонсизларга раҳм–шафқат кўрсатилмайди.

Қуръонда жаннат ва дўзах тўғрисида ёрқин тасаввурлар мавжуд. Жаннат дунёдаги қониқишлар ёрдамида тасвирланади. Дўзах азоблари эса аянчли тафсилотлар ёрдамида тасвирланган. Мусулмонлар бу тасвирларни ўз маъносида қабул қилиш ёки қилмасликка келганда ажралишади.

Г. Ахлоқ – Одоб

Ислом мажбуриятлар ва қонунларни аниқ кўрсатиб берган “тўғри йўлни” тақдим қилади. Исломий ахлоқ–одоб бир томондан, самимий севги ва адолат ҳаракатларини, бошқа томондан қонунчилик ҳаракатларини ўзида мужассамлаштиради.

Муҳаммад Қуръонда севувчи, камбағалларга ёрдам берувчи ва омади унчалик чопмаётган одамларга меҳрибон инсон сифатида тасвирланади. Шунга қарамай, фақат мусулмонлар ҳақиқатга эга эканликларига бўлган қаттиқ ишонч, асрлар довомида Оллоҳ номи билан қилинган жуда кўп зўравонликларга олиб келди.

Араб жамиятида аёлни аянчли аҳволдан озод қилиш учун Қуръон кўп нарса қилган бўлса ҳам, кўпчилик ҳолларда аёл ҳали ҳам эркаклар учун Худо олдидаги маъсулияти бўлган тўлақонли инсондан кўра, шунчаки васваса сабабчиси бўлиб келмоқда. Замонавий мусулмонларнинг кўпчилиги, қуръон томонидан кўпхотинликнинг маъқулланиши фақат қадимги даврларга тегишли, деб ҳисоблайдилар.

Д. Сажда қилиш

Исломда Муҳаммадга сажда қилиш мутлақо мавжуд эмас, фақат Худога сажда қилишни керак. Инсон тасвирининг чизилишини қатъий ман этувчи қонун сабабли, ислом бутларга ва авлиёларга сиғинишнинг олдини олувчи улкан қуролга эга. Оллоҳ, Унинг куч–қудрати ва улуғворлигини тасвирловчи қўшиқларда улуғланади. Лекин шунда ҳам Оллоҳда тўлиқ нажотни қидиришнинг иложи йўқ, негаки, нажот топишга нисбатан жавобгарлик фақат одамнинг ўзига тегишли.

Айнан мана шу сабабли ҳам Қуръон бошқа китоблардан кўра энг юксак ҳурматга лойиқ. Бу, эҳтимол, дунёда энг кўп ёдланадиган китобдир.

Исломда сажда қилиш “бешта устунда” ушлаб турилади:

(1)Мусулмон имоннинг асосий рамзини такрорлаши керак — “Оллоҳдан бошқа Худо йўқ ва Муҳаммад унинг Расули”.

(2)Қунига 5 марта қибла томонга қараб номоз ўқиши керак.

(3)Камбағалларга закот бериши керак.

(4)Йилига бир ой рўза тутиши керак.

(5)Оллоҳ Муҳаммадга Қуръонни юборган шаҳар Маккага умрида камида бир бор ҳаж уюштириши керак.

IV. ИУДАИЗМ

Дунёвий ўлчамлар асосида ҳеч қачон қудратли ҳисобланмаган Исроил халқи, бир неча бор мағлубиятга учради ва ниҳоят бутун дунё бўйлаб тарқалиб кетди. Лекин яҳудийлар шуниси билан ажойибки, атрофдаги турли–туман маданият орасида ўз маданиятини сақлаб қола олдилар. Шундай қилиб исроил халқига қаттиқ боғланган яҳудий дини Ғарб ва Яқин Шарқ мамлакатлари ҳаёти ва динига катта таъсир кўрсатди.

Жуда кўп яҳудий гуруҳлари мавжуд бўлиб, камдан–кам ҳолларда улар бир бирига ўхшаш бўлади. Уларни қуйдагича турларга ажратиш мумкин: *Ортодоксал* яҳудийлар урф–одатларига

қатъий рию қиладилар; *Реформаторлар* ёки *либерал* яҳудийлар гуманистик руҳда яҳудийча ниятларни замонавий маданиятда тобора кенгроқ қўллашга ҳаракат қиладилар; *Консерватив* яҳудийлар юқоридаги икки гуруҳ орасидаги ўрта йўлни топишга ҳаракат қиладилар ва бунда улар ўзларининг миллий бирликларини сақлаб қолишга умид қиладилар; ва ниҳоят, *Хасидлар* мистик йўлдан борадилар, лекин кўпчилик хасидлар шунчаки ортодоксларнинг ўнг қаноти ҳисобланадилар.

Эски Аҳддан ташқари яҳудийлар бошқа бир неча Ёзувларни муҳим деб биладилар. Олти миллиондан ортиқ яҳудийлар нацизмнинг қўлидан вафот этган Холокост (Катастрофа) ва антисемитизмнинг бошқа турлари, охириги пайтларда яҳудий онгининг асосий мавзусига айланди.

А. Худо

Кудратли, адолатли ҳукмдор, раҳмдил ва севувчи халоскор бўлмиш Худонинг ягоналиги ва тўла бирлиги — иудаизмнинг маркази ҳисобланади. Бу дегани яҳудийлар ёвузлик ва азоб-уқибат мавжудлиги муаммосини рад қилмайдилар, гарчи яҳудийлар буни эркинлик билан сир дея тан оладилар.

Худо шунчаки олий куч эмас, балки У ғазаб, ачиниш ва хурсандчилик ҳиссига эга бўлган Шахсдир. Ҳаммасидан ҳам муҳимроғи У ўзаро муносабат қилиш мумкин бўлган Шахсдир; У Ўзининг барча ҳиссиётларини одам билан бирга бўлишишни хоҳлайди.

Бироқ, шу билан бирга Унга маълум бир ажралишлик ҳам хосдир. Қабтиян айтганда, “ажралган” сўзининг маъносида иудаизмда Худонинг хусусияти тушунилади ва бу хусусият “Кадош” сўзи билан ифода қилиниб, “алоҳида, ажратилган” деган маънони билдиради. Замонавий тилларда “Кадош” сўзи “Муқаддас” деб таржима қилинади. У дунёдан устун туради ва Унинг йўллари текшириш ва тушунишга одамзод тафаккури ва онги ожиздир. Худонинг яқинлиги ва ажралганлиги ўртасидаги кескинлик — иудаизмнинг доимий мавзуси бўлиб, Худо билан мулоқот қилишга нисбатан эҳтиросли ундашларга олиб келади.

Худонинг ижодий фаолияти давом этади. Одамларга Унга ва бир-бирларига нисбатан ўз мажбуриятларини бажаришларига имконият бериш учун Худо ҳар доим дунёда ишлайди.

Б. Инсон ва Борлиқ

Яратилган моддий дунё “жуда яхши” (Ибт. 1:31) ва инсонга уни Худонинг иродасига мувофиқ тарзда сақлаш учун ажойиб маъсулияти берилган. Баъзи яҳудийлар хатто, бутун дунё, барча халқлар, ҳайвонот олами ва нарсалар илоҳий учқунга эга ва одам уни ўзининг севувчи ҳаракатлари билан охиригача етказиши керак, деб айтишади.

Худонинг Шахсияти ва Унинг ўзаро муносабатларга бўлган эҳтиёжи, худди одамнинг бошқалар билан уйғунликда яшашга бўлган чуқур эҳтиёжи кабидир.

Тарих Худонинг маълум мақсадларга қаратилган фаолиятининг саҳнасидир ва тарихий воқеаларда яҳудийлар кўпинча Унинг розилик ёки ҳукми белгиларини қидиришади.

Инсоннинг улкан маъсулияти унинг ожизлиги ва нопоклиги билан бир қаторда таъкидланади. Инсоннинг фарқ қилувчи жиҳати унинг ахлоқий танлаш қобилиятига эга эканлигидир ва кўпинча иудаизм айнан мана шунга кўп мурожаат қилади.

В. Нажот топиш ва ўлимдан кейинги ҳаёт

Одамнинг келгуси ҳаётдаги абадий ҳаёти унинг хулқ-атворида ва фикрлаш тарзига боғлиқ. Гарчи иудаизмда масиҳийликдаги нажот берувчи иноят тушунчаси бўлмаса ҳам, у Худо доим, ҳатто энг ёвуз инсонларга ҳам тавба-тазарру қилишга имкон беради деб ўргатади (*тешува* — мурожаат). Бундай тавбадан сўнг инсон Худога қарши қилган ишларини яхши ҳаракатлари ва ишлари ёрдамида ювиши мумкин.

Лекин иудаизмда шахсий нажот топиш ва жаннатда бўлиш тушунчалари унчалик муҳим эмас. Кўпчилик яҳудийлар масиҳийликни шахсан абадий ҳаётга эришишга ҳаддан ташқари берилган “эгоист” дин, деб танқид қилишади.

Ўлимдан кейинги ҳаёт Эски Аҳдда унчалик тўлиқ очиб берилмаган. Охириги муаллифлар сўнгги ҳукм куни ҳақида тартибсиз муҳокама қилишган.

Яҳудийлар ҳали ҳам абадий ҳукм ва барчани тавбага олиб келувчи Масихнинг келишини кутадилар. Бу умид кўп даражада умумийдир; яъни бу ерда гап асосан алоҳида одамлар тўғрисида эмас, балки бутун яҳудий халқи тўғрисида кетмоқда.

Хуллас, бу дунёда одамларнинг ахлоқий ҳаёти инсоннинг энг асосий ғам-ташвишидир; уни сўнгги ҳукм қилиш эса Худога топширилади.

В. Ахлоқ – Одоб

Таврот (йўл кўрсатмоқ, йўналтирмоқ) кўпинча “қонун” дея таржима қилинади ва иудаизмда хулқ–атворнинг барча структураларига ҳамда ижтимоий ва шахсий ҳаётнинг барча омилларига тегишли. Бу таълимот нафақат Эски Аҳдда берилган, балки шунингдек, турли–туман оғзаки таълимотларда, урф–одатларда, маросимларда ва Муқаддас Ёзувга нисбатан айтилган матал ва изоҳларда ҳам берилади.

Яҳудийлар кўпинча турли маданиятларда тўқнаш келишган барча вазиятларга жавоб берувчи ахлоқ–одоб қоидаларини ишлаб чиқишга ҳаракат қилишган. Мана шунинг шарофати билан ушбу хулқ–атвор кодексларини ўзида мужассамлаштирган улкан ҳажмдаги адабиётлар пайдо бўлди. Вақти–вақти билан бу қонунлар ичидан ёриб ўтиб, *Тавротнинг* дастлабки таълимотига қайтмоқчи бўлган ҳаракатлар пайдо бўлди, аммо қонунчилик иудаизмнинг доимий муаммоси бўлиб қолаверди.

Ўнта амрдан шу нарса кўриниб турибдики, яҳудийча ахлоқ–одоб таълимотининг қатор қисми жамият фаровонлиги ва фойдасига қаратилган. Яҳудий пайғамбарлар, эҳтимол, қадимги дунёнинг биринчи ижтимоий адолат ваъзхонлари бўлишган ва иқтисодий адолат борасида ташвишланиш ҳали ҳам иудизмнинг ажралмас қисми бўлиб келмоқда.

Лекин моддий мулк ўз-ўзича ёмон деб ҳисобланмайди, ҳатто пайғамбарлар ҳам мол-мулк, бойликни ҳукм қилишмаган, лекин унинг кўпчилиги одамларда бўлишини хоҳлашган.

Никоҳ ва зурриёд қолдириш иудаизмда жуда қадрланади. Турмуш қурмаслик ҳатто диний йўл бошчилар учун ҳам қўллаб-қувватланмайди, фарзандларни имон асосларига ўргатиш учун эса катта эътибор ва вақт ажратилади.

Д. Сажда қилиш

Маросим ва урф–одатлар индуизмда ҳали ҳам муҳим ҳисобланади. Уларнинг мақсади ҳаётни Худо билан бўлишиш учун уни бутунлай поклашдир. Яҳудий Ёзувларда айтилишича, масалан, ибодат қилмасдан овқат ейиш ва сув ичиш, худди Худонинг мулкани ўғирлаш билан тенгдир. Яҳудийлар кундалик, ҳафталик ва йиллик байрамларнинг тўлиқ календарига эгалар.

Бу байрамларнинг асосий қисми Муқаддас тарихнинг воқеаларини хотирлашдан иборатдир. Муқаддас Китобда айтилган ва Муқаддас Китобдан бошқа адабиётларда берилган Худонинг Исроилга нисбатан садоқати ҳақидаги ҳикоялар жуда кўп мартаба қайта ва қайта эсга олинади.

Яҳудийларнинг сажда қилишларида баъзида диёнат билан аралаш жасорат мавжуд. Нацистлар концлагерида бўлган яҳудийлар тўғрисидаги ҳикояларга қараганда, нацистлар концлагерида улар Худони Холокостга (катастрофа) йўл қўйганлиги учун “ҳукм” қилишган: улар Уни айбдор деб тан олишган ва кейин эса ўзларининг камтарона сажда ибодатларини ва ҳамду саноларини янгилашган.

Руҳий кураш

2 дарс

Руҳий курашда ўзаро муносабатларни тушуниш

Дарс мақсади:

Мазкур дарснинг мақсади — жамоатга ташкил қилувчига руҳий курашда Худо, инсон ва руҳий мавжудотлар орасидаги ўзаро муносабатларни тушунишга ёрдам бериш.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Жамоат ташкил қилиш жараёни – бу руҳий кураш жараёни эканлигини билиши керак;
- Масихда ўзининг ўрнини билиб, Худода кучли бўлиши керак;
- Шайтоннинг ҳужумларидан ҳимоялана оладиган бўлиши керак.

Дарс режаси:

- I. Худо
- II. Инсон
- III. Руҳий мавжудотлар

Ўқитувчига тавсиялар:

Мазкур дарс чуқур мазҳабга таълуқли таълимотлардан иборат, унда Муқаддас Китобдан кўп оятлар келтирилган. Илтимос, бу дарс тўғрисидаги маърузани ўқишдан олдин уни синчиклаб ўрганинг. Дарс давомида сиз батафсил тўхташни хоҳлаган асосий пункт ва оятларни танлаб олинг. Тингловчилар учун топшириқ пунктларидан бири (дарс охирида) — дарсда келтирилган барча оятларни қайтадан ўқиб чиқишдир.

Шунингдек қуйидагиларга эътибор беринг: одатда режанинг II ва III қисмлари тескари тартибда келади, чунки дастлаб фаришталарнинг ўрни инсоннинг ўрнидан кўра юқори оқ эди, лекин мазкур дарсда улар айнан мана шундай тартибда жойлаштирилган, негаки энди Янги инсон Масихникидир ва у фаришталардан юқори оқ жой эгаллади.

2.1–расмда берилган диаграммани кўргазма учун жойлаштиришингиз мумкин.

СЎЗ БОШИ

Жамоат ташкил қилиш хизматида руҳий дунёнинг ёвуз кучлари қаршилигини енгиш учун, Худонинг, инсоннинг ва руҳий мавжудотларнинг фаолият соҳаларини, шунингдек, улар бир-бирларига қандай муносабатда бўлишларини ва қандай таъсир кўрсатишларини яхши тушунишимиз керак. Бунда бизга 2.1-диаграмма ёрдам бериши мумкин (дарснинг охирида келтирилган).

I. ХУДО

Худо — буюк, абадий, Ўзи учун Ўзи етарли, барча нарсанинг яратилмаган Яратувчиси ва Борлиқнинг энг Олий Хукмдоридир. У ҳамма нарсага қодир, ҳамм ерда хозир, ҳамма нарсани бошқарувчиси ва доим Муқаддас, Адолатли, Раҳмдил, Севувчи, Самимий ва Содик, УНИНГ ТЕНГИ ЙЎҚ.

Фақат Ягона Худо мавжуд бўлиб, У учликда бир Худо. Илоҳий Учликнинг уччала Шахси: Ота, Ўғил, Муқаддас Руҳ Илоҳий хусусиятларга эга. Улар фақат Ўз роллари бўйича фарқланади, лекин бу фарқни ҳар доим ҳам тушуниб бўлмайди. Мисол учун, Ота тўғрисида бутун мавжудотнинг Яратувчиси сифатида гапирилади. Лекин, Юҳан. 1:3 оятида барча нарса Калом (Ўғил) орқали яратилганлиги ёзилган, Ибтидо китобининг 1 бобида эса Муқаддас Руҳнинг иштироки тўғрисида гапирилган.

А. Ота Худо

Бизнинг ўрганишимиз учун кутқариш мавзусида ўз аксини топган *Ота Худонинг роли* энг муҳим ҳисобланади: У бу дунёни севиб, Ўз Ўғлини дунёнинг Халоскори бўлиш учун юборди (Юҳ. 3:16, 1Юҳ.4:10), У ҳазрати Исони ўликлардан тирилтирди (Кол. 1:13) ва Ўз фарзандларини Ўз исмининг қудрати билан ҳимоя қилади (Юҳан. 17:11).

Б. Ўғил Худо

Ўғил, Исо Масихнинг роли Унинг вақт ва воқеликка кириб келишига қаратилган. У Ота билан “*бир*” эди (Юҳ.10:30) ва Унинг абадийликдаги барча сифатларини бўлишар эди (Юҳ. 1:1–2). Худонинг бутун борлиги тўла-тўқис Унинг вужудида мавжуд эди (Кол.2:9). У бу дунёга биз билан Худо бўлиш учун кирди (Мат. 1:23). Лекин дунёга кириб У “*қул қиёфасига*” кирди (Фил. 2:6–7). У доим Отанинг иродасини бажарди (Юҳ. 6:38) У Хочда ўлди ва шу билан бизнинг гуноҳларимиз учун қурбонлик бўлди (Рим. 8:3) ва учинчи куни қайта тирилди (1Кор 15:4).

У осмонга кўтарилиб, Худонинг ўнг томонида туриб биз учун шафоат қилмоқда (Рим.8:34). У — абадий ҳаёт манбайидир (Юҳ. 17:3)

Ҳозир У Ўзининг бутун улуғворлиги билан (Юҳ.17:24) ерда ҳам осмонда ҳам бутун куч-қудратга (ҳокимиятга) эга (Мт.18:18–20). Шунингдек, У Жамоатнинг бошлиғидир (Эф.1:22).

Рухий дунёга нисбатан қарайдиган бўлсак, У фаришталардан юқори туради (Иб 1:5, 2:9). У — ҳар қандай ҳукмронлик ва ҳокимиятнинг бошидир. (Кол. 2:10, Эфес. 1:21). Бир кун келиб, осмонда, ерда ва унинг қаридаги барча мажвудод Унинг қаршида тиз чўқади (Фил 2:10).

В. Худо Муқаддас Рух

Худо Муқаддас Рухнинг роли асосан имонлиларга нисбатан қаратилган. Уни кўпинча Муқаддас Рух деб аташади, лекин шу билан бирга Ҳақиқат Рухи (Юҳ. 14:17), Ҳаёт Рухи (Рим. 8:2) ва Барҳаёт Худонинг Рухи (2Кор. 3:3) деб ҳам аташади. Айнан У имонлиларга янги ҳаёт беради (Рим 8:11), имонлиларни бошқаради (Рим 8:14), биз — Худонинг фарзандлари эканимизга гувоҳлик беради (Рим.8:16), ибодат қилишимизга ёрдам беради (Рим.8:26-27), бизнинг гуноҳларимизни фош қилади (Юҳ. 16:8–11). У — бизнинг Юпатувчи/Ёрдамчимиз (Юҳ.14:16), шунингдек, бизнинг Ўқитувчи/Устозимиздир (Юҳ.14:26).

У Худонинг фарзандларида яшайди (Рим 8:9). У ҳазрати Исо тўғрисида гувоҳлик беради (Юҳан. 15:26) ва Уни улуғлайди. У бу “дунёдан” устун (1Юҳан. 4:4).

II. ИНСОН

А. Худо одамни Ўз суратида, илоҳий суратда яратди, уларни эркак ва аёл қилиб яратди: бу икки шахс ўзларида илоҳий бирлик ва фарқни ўзида намоён қилиб, иккаласи ҳам бир бўлиши керак эди (Ибт. 1:26–27). Рухий мавжудотларга нисбатан олиб қарайдиган бўлсак, Худо томонидан яратилган одам улар олдида “*андак паст*” қилинган, лекин “*иззату жамол тожи*” кийдирилган эди (Забур.8:6). Худо одамга Ўз яратганлари устидан “*салтанат берган*” ва барча мавжудодни “*унинг оёқлари остига қўйган*” эди (Забур.8:7).

Шунга қарамай, инсон шайтоннинг ёлғонига кирди, Худога қарши гуноҳ қилди ва гуноҳкорга айланди. Шу тарзда, бутун инсоният гуноҳкор бўлди (Рим.3:23), гуноҳ ва жиноятлар туфайли руҳан ўлди (Эф.2:1), дунёда умидсиз ва Худосизга айланди (Эф. 2:12), ўлимга маҳкум қилинди (Юҳ.3:17; Рим. 6:23). Худо томонидан одамзодга берилган салтанат шайтоннинг кўлига ўтди ва энди одамзод шайтон бошқараётган дунёда яшамоқда (Юҳан. 16:11, Мат. 4:8–9).

Б. Инсон Масихга имон келтирганидан кейин ҳам бу дунёда яшашда давом этаверади, бироқ энди унга тегишли бўлмайди (Юҳ. 15:19). У Масих орқали зулмат ҳукмронлигидан озод қилиниб, сеvimли Ўғилнинг Шоҳлигига кўчирилди (Кол. 1:13). У дунё ва шунингдек, шайтон ва ёвуз руҳий кучлар томонидан кувғин қилинади ва нафратда бўлади (Юҳ.15:18-21; Эф.6:11). Имонли шайтон ва ёвуз руҳий кучлар билан бўладиган Рухий жангда иштирок этади — бир томондан Худо Ўзининг фаришталар кўшини билан — яна бир томондан: “*Бизнинг ҳаётимиз бандалик бўлса ҳам, башарий куч билан жанг қиламиз. Бизнинг жангдаги қурол–аслаҳамиз*

башарий эмас, балки қалъаларни яксон қилиш қудратига эга бўлган Рухий аслаҳадир. Биз Худонинг қудрати билан сафсаталарга барҳам берамиз...” (2Кор. 10:3–4).

Ёвузлик кучларига қарши имонли эга бўлган ягона қурол бу — Худо берган қурол-аслаҳалардир (Эф. 6:13–18). Ўзимизнинг Масихдаги ҳақиқий, ғолибона ўрнимизни билгач, биз шайтон ва ёвуз руҳий кучларнинг хужумларига қарши тура оламиз. 2.2 – расмда бизнинг Масихдаги ўрнимиз тўғрисида Муқаддас Ёзувдан олинган оятлар келтирилган. Қачонки шайтон сизни васвасага солса ёки сиз бирор шубҳа ёки кўрқув ҳис қилаётган бўлсангиз, шу оятларга мувофиқ тарзда ибодат қилинг. Бу сизга Худога яқинлашишингизга ва гуноҳдан сақланишингизга ёрдам беради.

III. РУХИЙ МАВЖУДОДЛАР

А. Фаришталар \ хизмат қилувчи Рухлар

Муқаддас Китобда фаришталар тўғрисида кўп ёзилган бўлсада, унда фаришталарга нисбатан аниқ маълумотлар берилмаган. Биз уларнинг — яратилган мавжудот эканини (Забур 148:2–5, Кол. 1:16), Худонинг Ўғлидан пастрокда туришини (Ибр. 1:4), лекин инсондан юқорироқ туришини биламиз. Улар кўп билимларга эгалар, аммо ҳамма нарсдан хабардор эмаслар (1Бут. 1:12). Уларда улкан куч мавжуд, лекин улар барча нарсага қодир эмаслар (Ҳав. 12:7–11). Одатда улар кўринмас бўлишларига қарамасдан, кўпинча уларни “ёрқин” ва “қордек оппоқ” дея тасвирлайдилар (Езек. 1:13–14, Мт. 28:3). Улар Худонинг элчилари (Ҳав. 7:38) бўлиб, Отанинг иродасини тўлиқ бажаришади. Инсонга нисбатан эса улар – *фаришталарнинг ҳаммаси ҳам нажот ворисларига хизмат қилиш учун юборилган хизматчи руҳлардир* (Ибр. 1:14).

Б. Ёвуз руҳлар \ гуноҳ қилган фаришталар

Муқаддас Ёзувда бу аниқ кўрсатилмаганига қарамасдан, масиҳийлар ёвуз руҳларни гуноҳ қилиб, лаънатга учраган фаришталар деб тушунишади (2Бут. 2:4). Ваҳий китобининг 12 боби 7, 6-оятларида шайтон ва унинг фаришталари осмондан ер юзига отилгани ҳақида гапирилади. Яхудо мактубининг 1:6 оятида эса улар тўғрисида ўз қадр-қимматини сақламаган фаришталар дея гапирилади.

Хушxabарларда уларнинг инсонларга қарши ишлатадиган қуролларидан бири бу — турли касалликлар, яъни кўрлик, карлик, соқовлик, мохов (эпилепсия) кабилар эканини кўрамыз.

Шайтон уларнинг ҳукмдори ҳисобланади (Мт. 25:41). Улар ўзларининг ёвуз мақсадларига эришиш учун шайтон билан бирлашганлар.

В. Шайтон

Шайтон ўзи ким? У — яратилган мавжудот, тўғрироғи гуноҳ қилиб лаънати бўлган фаришта. У гуноҳқор ва ҳазрати Исо унинг ишларини барбод қилиш учун келган (1Юҳ. 3:8). У бу дунёнинг ҳокими (Юҳ. 6:11) ва “бу дунёнинг тангриси” (2Кор. 4:4) деб аталади. Унга берилган бошқа номлар: қотил ва ёлғончи (Юҳ. 8:44), бировни ютиб юбориш учун излаб, бўкириб кезиб юрувчи шер (1Бут. 5:8, 2Тим. 4:17), бутун дунёни алдаб йўлдан оздирувчи (Ваҳ. 12:9, 20:3–10), биродарларимизнинг тухматчиси (Ваҳ. 12:10), нурли фариштанинг қиёфасига кирувчи (2Кор. 11:14), алмисоқ илон, иблис, аждаҳо (Ваҳ. 12:7–9, 20:2), инс-жинслар бошлиғи, баалзабул (Мт.12:24, Луқо 11:15).

Шайтон нима қилади? У бутун дунёни алдаб йўлдан оздиради (Ваҳ. 12:9). У бутун дунёни бошқаради (Юҳ. 16:11). Соҳта мўъжизалар ва ажойиботлар кўрсатади (2Сал. 2:9). У бировни ютиб юбориш учун дуёни кезиб юради (1Бут. 5:8). У Худонинг халқи билан жангга киришган (Ваҳ. 12:17). У ўлим билан даҳшат солади (Ибр. 2:14).

Шайтон нималар борасида чегараланган? У Худо унга рухсат берган чегарадан чиқа олмайди. У — енгилган душмандир! (Ваҳ. 12:7–11).

Шайтонинг охирги қисмати қанақа? У Худо томонидан эзиб ташланади (Рим. 16:20, Ибр. 2:14), Худо уни оловли ва олтингугуртли кўлга ташлайди (Ваҳ. 20:10).

ХУЛОСА

Бу дарсда биз, Учбирлик бўлган Худо барча нарсанинг, шу жумладан, одамзоднинг ва руҳий мавжудотларнинг (фаришталар, шайтон ва инс-жинсларнинг) Яратувчиси ва Хукмдори эканини кўрдик.

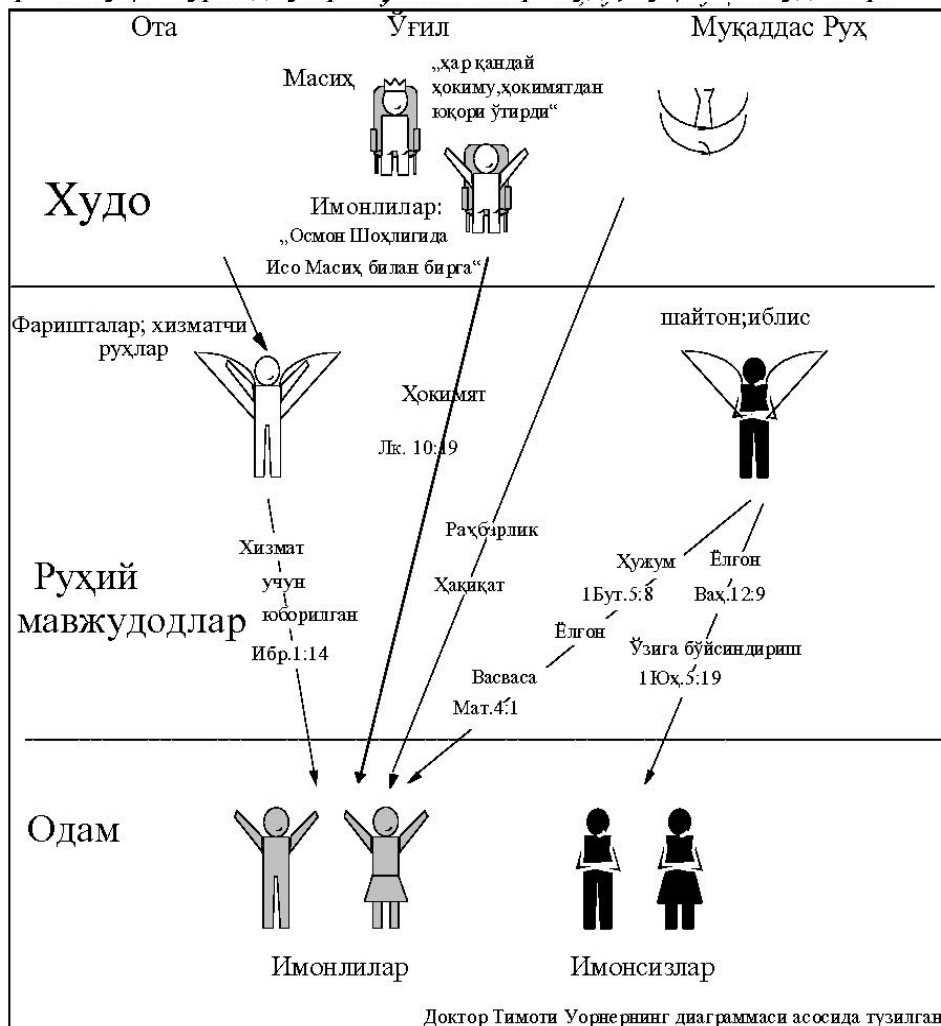
“Худо ўзининг чексиз салтанатини жорий қилиб, ана шу куч–қудратини амалда кўрсатди: Масиҳни тирилтириб, Уни самовий оламда Ўзининг ўнг томонига ўтказди. Масиҳни ҳар қандай раҳнамолик ва ҳукмронлик, куч ва салтанатдан, у дунёю бу дунёда айтиладиган ҳар қандай номдан юқори қўйди. Бутун борлиқни Унинг оёқлари остида тобе қилди. Уни бутун борлиқдан юқори қўйиб, имонлилар жамоатига бош қилиб қўйди” (Эфес. 1:20–22, 2:6).

Ғалаба бизга, Масиҳга имон келтирганларга тегишлидир. Жамоатлар ташкил қилар эканмиз, биз Раббимиз Исо Масиҳнинг айтган сўзларини ёдда сақлашимиз лозим: “Мен Ўзимнинг Жамоатимни яратаман ва дўзах эшиклари у учун берк бўлади”.

ТОПШИРИҚ

- Ушбу дарсни мустақил такрорлаш учун вақт ажратинг ва унда эсга олинган барча оятларни ўз контекстида ўқинг. Ўзингизнинг руҳий кундалигингизга шахсан ўзингиз билиб олган ва сиз учун чуқур аҳамият касб этган янги ҳақиқатлар ва ғояларни ёзиб олинг.
- Муқаддас Ёзувдан олинган (2..2– расм) барча оятларни овоз чиқариб ўқинг, сиз учун қилган барча ишлари учун Худога миннатдорчилик билдиринг. Масиҳдаги ўз ҳолатингизнинг қайси соҳаларида шубҳа ва кўркувларга эга бўлсангиз мана шу соҳаларга нисбатан келтирилган Муқаддас Китобнинг барча оятларини ёд олинг. Муқаддас Руҳ бу оятлардан ушбу ҳақиқатлар сизнинг ҳаётингизда намоён бўлиши учун фойдалана олади.

2.1– расм. Руҳий курашда ўзаро муносабатлар: Худо, Руҳий мавжудотлар ва инсон.

2..2 – расм. Имонлининг Масихдаги ўрни.**Масихга имон келтирган инсон сифатида мен:**

- 1) маҳкумликдан халос бўлдим ва ўлим ҳолатидан ҳаётга ўтдим (1Юҳ. 3:14, Рим. 8:1);
- 2) гуноҳ ва ўлимни ҳосил қилувчи қонундан озодман (Рим. 8:2);
- 3) Худо томонидан танланганман (Эфес. 1:4);
- 4) Худо томонидан ўғил қилиб олиндим, Худо — менинг Отам (Эфес. 1:5);
- 5) гуноҳдан тозаланганман, озод қилинганман ва Худо учун қадрлиман (Эфес. 1:7);
- 6) Масих билан бирга ворисман (Эф. 1:11, Рим. 8:17);
- 7) Муқаддас Рух билан муҳрланганман (Эфес. 1:13);
- 8) руҳан тирикман (Эфес. 2:1–7);
- 9) Худонинг иноятини қабул қилдим (Эфес. 2:8);
- 10) Унинг янги ижодиман (2Кор. 5:17);
- 11) Масих томонидан зулмат ҳукмронлигидан озод қилинганман ва Унинг Шоҳлигига кирганман (Кол. 1:13);
- 12) Барҳаёт Худонинг маъбадиман (2Кор. 6:16);
- 13) Унда ҳамма нарсага эгаман (Кол 2:10) ;
- 14) Дунёнинг нури ва тузиман (Мат. 5:13–14);
- 15) Масих қайтиб келганида У сингари бўламан (1Юҳан. 3:1–2).

Рухий кураш

3. дарс

Рухий жанг

Жамоат ташкил қилувчилар ҳужум остида

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — жамоат ташкил қилувчиларга: 1) шайтоннинг ҳужумларини тушунишни, 2) улардан ҳимояланиш чоралари кўришни, 3) ёвуз кучлар ҳукми остида қийналаётган одамларга ёрдам беришни ўрганишларига кўмаклашиш.

Кутилаётган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Шайтоннинг ҳужумларидан ҳимояланиш учун уларни аниқлашни билиши керак;
- Худога ва Унинг куч-қудратида кучли бўлиши керак;
- Шайтоннинг ҳужумларига қарши туришни ўрганиши керак. Рухий жангда қарши ҳужум ҳаракатларини бошлаши керак.

Дарс режаси:

- Шайтоннинг ҳужум қилиш соҳалари;
- Муаммолар манбаини топишда ва курашда қаттиқ туришда ёрдам берадиган Муқаддас Китоб принциплари;
- Шайтон ҳужум қилганда қандай ҳимояланиш керак;

Илова:

3А. “Муқаддас Китобни индуктив усулидан фойдаланиб ўрганиш: Эфес. 4:17, 5:21”

3Б. “Худонинг қурол-аслаҳалари (Эфес. 6:10–18)”

3В. “Муқаддас Китобни ўрганиш: ҳазрати Исо шайтон босиб олган одамлар билан қандай муносабатда бўлган?”

3Г. “Мисолларни ўрганиш”.

СЎЗ БОШИ

Биз икки рақиб — Худо ва шайтон олиб бораётган тўхтовсиз урушда қатнашмоқдамиз. Сиз Масихга имон келтириб, Ўзингизни Худога бағишлаган кунингиз бу жангга қўшилдингиз. Одамнинг Исо Масихга имон келтириши унинг эмоционал, интеллектуал, руҳий ва жисмоний дунёдаги ҳолатини муҳим тарзда ўзгартиради. Имонли Масихда янги ижод (2Кор. 5–17), Осмон фуқароси (Фил. 3:20) ва Худонинг фарзанди (Юҳ. 1:12) ҳисобланади. Инсоннинг Худога нисбатан янги ўринга эга бўлганлиги, уни Худонинг душманлари — Худога, Унинг режаларига ва мақсадларига қарши бўлган шайтон ва унинг кучилари томонидан бўладиган ҳужумлар объектига айлантиради.

I. ШАЙТОННИНГ ҲУЖУМ ҚИЛИШ СОҲАЛАРИ

Шайтон ва унинг фаришталаридан иборат қўшин Худонинг режалари ва мақсадларига қаршилиқ қилиб, бу дунёда мавжуддир. Инсон шайтоннинг ҳужумларини жисмоний, моддий, интеллектуал/эмоционал ёки руҳий соҳаларда, шунингдек имон туфайли қувғин қилиниши орқали ҳис қилиши мумкин. Инсон ҳали ҳам Худо кўрсатган чегаралардан чиқишга ундайдиган ёлғоннинг қурбони бўлмоқда. Баъзан у иноятни итоаткорлик ва камтарликда эмас, балки ўзбилармонлигида ва мағрурлигида қидиради. У ҳали ҳам васвасага берилиб алданади ва йиқилади ва шу билан у шайтоннинг яна ва яна муваффақиятга эришишига имкон беради (1Бут. 2:16, Рим. 6:12–13, 12:1–2).

А. Жисмоний соҳадаги ҳужумлар

1. Жисмоний саломатлик

Ҳар қандай касаллик ҳам шайтон ҳужумининг оқибати бўлавермайди. Лекин шунга қарамай, биз Инжилда қачон мана шундай бўлганлиги ҳақидаги ҳолатларни кўришимиз мумкин (Мат. 9:32–33, Луқо 13:16, Марк 5:1–13). ЗБ иловага қаранг.

2. Жисмоний хоҳишлар

Инсонни яратар экан, Худо унга жисмоний эҳтиёж ва хоҳишларни берди. Керакли тарзда қониқтирилиб, улар яхшиликка хизмат қилишлари керак, лекин шайтон инсонни васвасага солиб, яхшилик учун берилган нарсаларни ёмонликка ишлататишга ундайди. Одам Ато ва Момо Ҳавони васвасага солиб, уларнинг кўзига (овқатни) ёқимли кўрсатиб гуноҳ қилишга ундади. Бунда, гуноҳ бу —овқат ейиш истаги ёки эҳтиёжида эмас, балки бу истаг, эҳтиёжни нотўғри тарзда ишлатишда, бу вазиятда Худо томонидан ман этилган овқатни ейишдадир (Ибт. 3:1–6).

Ҳазрати Исонинг 40 кунлик рўзаси давомида шайтон Уни тошни нонга айлантириб егин, дея васвасага солган. Очлик ҳақиқий эди ва нон уни қондира олар эди. Лекин васваса Худо Ўғлининг мўъжизалардан Отанинг иродасига хилоф тарзда фойдаланишида эди (Мат. 4:2–4).

Ҳаворий Юҳанно бу дунёга (шайтонга бўйсунган) хос бўлган нарсаларни тасвирлар экан, у булар қаторига ҳирсли кўзларни ҳам қўшган эди (1Юҳан. 2:15–16). Шайтон Худо яхшилик учун яратаганларидан одамларни гуноҳ учун фойдаланишларига ундаб, уларни васвасага солади.

Кўрсатма: охириги пайтлар масиҳий лидерлар тўғрисида жинсий яқинлик билан боғлиқ бўлган гуноҳлар ҳақида хабарлар пайдо бўлмоқда. Жамоат ташкил қилувчиар бу соҳада васвасага тушмасликлари учун жуда эҳтиёткор бўлишлари керак.

Б. Моддий соҳадаги ҳужум

Шайтон ҳужумининг яна бир соҳаси бу Худо томонидан яхшилик учун берилган нарсаларга эгалик қилишга нисбатан бизда носоғлом хоҳиш уйғотишдир (Ҳав. 5: 1–11).

Бу соҳага, шунингдек, ҳокимиятга бўлган хоҳиш ҳам киради. Ибт. 1:28–29 оятларидан маълумки, Худо Одам Ато ва Момо Ҳавога Ўзи яратган барча нарсаларга эгалик қилишни топширган. Лекин гуноҳ қилишнинг оқибатларидан бири шу бўлдики, эрақ аёл устидан ҳукмронлик қила бошлади (Ибт. 3:16). Шу тарзда инсонда бошқалар устидан ҳукмронлик қилиш хоҳиши пайдо бўлди.

Ҳазрати Исонинг васваса қилинишига қайтадигн бўлсак, биз шайтон Унга дунёнинг барча шохликларини ва уларнинг шуҳратини таклиф қилганлигини кўрамиз. Бунинг ягона шарти унга — шайтонга сажда қилиш эди (Мат. 4:8).

Жамоат ташкил қилувчилар булар борасида жуда эҳтиёткор бўлишлари керак, чунки эгалик қилишга ва ҳокимиятга бўлган носоғлом хоҳиш уларни Масиҳдан узоқлаштириши ва ҳақиқий мақсаддан четга оғдириши мумкин.

В. Онг\эмоциялар соҳасидаги ҳужум

Муқаддас Китобда бизнинг ҳаракатларимиз шайтон учун ҳийла вазифасини ўташи мумкин бўлган вазиятларга мисоллар келтирилган:

- кечирим ва тасаллининг йўқлиги одамни “ҳаддан ортиқ хафа” бўлишига олиб келиши мумкин (2Кор. 2:6–7);
- “Инжилдан бошқа бир хабарни” ваъз қилувчиларни хуш қаршилаш — жуда хавфлидир, ҳаворий Павлус шундай ёзади: “... сизларнинг ўй фикрингиз ҳам бузилиб, Масиҳга хос соддаликдан айрилиб қолмасангизлар, деган хавотирдаман...” (2Кор. 11:3–4);
- инсоний фалсафа бизнинг онгимизни эгаллаб ҳамда Худодан четга тортиб, бизни чалғитиши мумкин (Кол 2:8).

Агар биз Павлус огоҳлантирганидек (Эф.5:15-17) эҳтиёткорлик, донолик, мулоҳазали ва вақтдан тўғри фойдаланиб ҳаёт кечирмасдан, “ёмон кунлар”нинг ўткинчи эҳтиросларига берилиб яшасак, унда шайтон учун осон ўлжа бўламиз. У (ва унинг хизматкорлари — ёвуз руҳлар):

- ҳақиқатни, ўзининг мақсадларини кўзлаган ҳолда нотўғри талқин қилади (Мат. 4: 1–11);
- ёлғон фикрлар, хулосалар ва ғоялар бериб йўлдан оздиради (Мат. 24:24);
- Инжилдан ўзга бир “хушxabарни” тарғиб қилишга ҳаракат қилади (Гал. 1:7–9);
- нурли фаришта қиёфасига киради (2Кор. 11:14);
- Хушxabарнинг нурини кўрмасликлари учун одамларнинг “зеҳнларини кўр қилади” (2Кор.4:4)
- сохта таълимотларни тарғиб қилади (1Тим. 4:12);
- дунёга сохта ҳаворийлар ва сохта пайғамбарларни олиб келади (2Кор. 11:13–15, Мт. 24:11);
- сохта қувонч ва хурсандчиликни таклиф қилади (1Бутр. 4:3–4);
- ҳақиқатни ўғирлайди (Мт. 13:19);
- ҳақиқий имонни бутпарастликка, сохта художўйлик ва диндорликка алмаштиради (Ҳав. 17:16–22–23, Кол. 2:23).
- тўғри йўлни танлай олмаслигимиз учун бизда шубҳа ва иккиланишлар уйғотади, имондаги мустаҳкамликдан маҳрум қилади, руҳан ўсишимизга ҳалақит беради (Эф. 4:14);
- бизга тўғри ва яхши бўлиб туюладиган, лекин аслида Худонинг режалари ва мақсадларига хилоф бўлган фикрларни онгимизга сингдиради (Мат. 16:21–23);
- Худонинг донолигидан дунёвий доноликни афзал кўришни онгимизга сингдиради (Ёқуб 3:13–18);
- Масихдаги ҳаёт осон, қайғусиз дея ишонтиради ва қутилмаган ҳужум ва талофотлар ҳозирлайди (2Кор 12:7–10). Ҳафсала пир бўлиши ёки тушқунликка тушиш душманнинг тўғридан–тўғри ҳужумининг оқибати бўлиши мумкин.

Г. Рухий соҳадаги ҳужум

Ҳозирги кунда оккультизмга бўлган қизиқиш борган сари ортиб бормоқда. Кўпчилик одамлар руҳлар, медиумалар, хиромантлар, фолбинлар, гароскопларга ишона бошлашапти. Бу каби оккультик қизиқишлар орқали шайтон одамларга руҳий таъсир кўрсатиши мумкин (ва кўрсатмоқда). Ҳозирги кунда ҳар қандай касалликни ғайриоддий тарзда даволашни таклиф этувчи турли хил “табибларни” кўплаб учратиш мумкин, уларнинг кўпчилиги ўзларини руҳий табиблар деб атасалар, бошқалари тўғридан–тўғри ўзларини афсунгарлар, шаманлар ва ҳоказоларнинг авлодлари эканликларини айтишади. Кўпчилик бундай одамларнинг оккультизм билан боғлиқ эканликларини ва уларга мурожаат қилиш хафли эканлигини тушунмайдилар.

Жамоат ташкил қулувчилар оккультизмдан узоқроқ бўлиб, жуда эҳтиёткор бўлишлар керак.

II. МУАММОЛАР МАНБАЙИНИ АНИҚЛАШДА ВА КУРАШДА ҚАТТИҚ ТУРИШДА ЁРДАМ БERAДИГАН МУҚАДДАС КИТОБ ПРИНЦИПЛАРИ

Муаммоларнинг манбайини аниқлаш ҳар доим ҳам осон эмас. Масихий ишчилардан қуйидагиларга ўхшаган ҳикояларни тез-тез эшитамиз:

“Мен хонамда бир ўзим жуда қаттиқ ухлаётган эдим. Тўсатдан ҳеч қандай сабабсиз уйғондим. Хонадаги қоронғулик мени сиқаётганга ўхшарди, юрагим тез–тез урар, нафасим тўхтаб қолар эди, бутун танам терга ботган эди. Бу шайтоннинг ҳужуми эканлигини тушуниб, тезда ўрнимдан туриб, ўтирдим, чироқни ёқдим ва баланд овоз билан Раббим Исо Масихга мурожаат қилдим ҳамда Ундан мени шикастламоқчи бўлган ёвуз руҳлардан ҳимоя қилишини сўраб ибодат қилдим. Ибодат билан ўтган маълум бир вақтдан сўнг мен босимнинг йўқолганлигини ҳис қилдим, жойимга ётдим ва яна ухлаб қолдим”.

Бу ҳикоянинг муаллифи, менга шайтон ҳужум қиляпти, деган фикрга келди ва шу заҳоти қарши ҳужумга киришди. Агар сизга шайтон ҳужум қилаётганлигини сезсангиз қуйида келтирилган Муқаддас Китоб принципларини қўллашга ҳаракат қилиб кўринг:

1. Руҳларнинг Худодан ёки Худодан эмаслигини билиш учун уларни синовдан ўтказинг (1Юҳ. 4:1).
2. Жамоатда руҳларни фарқлай олиш қобилияти бор одамдан ёрдам сўранг (1Кор.12:10).
3. Синовлар Худо томонидан бизнинг етук ва баркамол инсон бўлишимиз учун берилиши мумкин (Ёқуб.1:2-4).

4. Васвасалар шайтон томонидан келади; агар биз ўзимизнинг эҳтиросларимизга берилиб алдансак, бу гуноҳга олиб келади (Ёқуб 1:13–14).
5. Худо баъзида шайтоннинг бизни васвасага солишига йўл қўяди, лекин шунда ҳам бизга етказган ёвузликни У биз ва яқинларимиз учун яхшиликка айлантиради (Ибт. 50:19–20)
6. Худо шайтоннинг ҳаракатларидан бизнинг ожизлигимизда Ўзининг куч-қудратини кўрсатиш йўлида фойдаланади. (2Кор. 12:7–9)

III. ШАЙТОН ХУЖУМ ҚИЛГАНДА ҚАНДАЙ ХИМОЯЛАНИШ КЕРАК

А. Ҳар қандай фикрни Масихга бўйсундириб асир қилинг (2Кор.10:3–5)

Муқаддас китоб оятларини ёдлаш ва улар устида мулоҳаза юритиш миямизга келаётган фикрларни баҳолашга ва Калом ҳақиқатларига зид бўлган фикрларни рад этишга ёрдам беради. Шунингдек, Муқаддас Китобни ёд олиш онгимизни тўғри йўлдан ҳаракатланишга ўргатади ва шу тарзда, фикрлашда ва ҳаракатда Масих сингари бўлишимизга имкон беради.

Б. Фикрингизни янгиланг (Рим. 12:1–2)

Худодан сизнинг фикрларингизни текширишни ва улар орасидан нотўғриларини кўрсатишни сўранг. Уларни Худога айтинг, улардан юз ўгинг, уларни рад этинг (Забуру 138:23–24).

“Эй биродарлар, нима ҳақиқий, нима мўътабар, нима тўғри, нима соф, нима ёқимли, нима фахрли бўлса, қандайдир бир фазилят, қандайдир мақтанарли хислат бор бўлса, булар ҳақида фикр қилинглр” (Флп. 4:8)

Ёлғонлар ва Жинсий соҳадаги васвасалар ва ёлғонлар оқимига миянгизни худосиз фикрлар билан тўлдиришга йўл қўйманг. *“Шайтон сизнинг устингиздан ўзингиз унга ижозат берганингиздан кўпроқ ҳокимиятга эга бўлолмайд. Ўз фикрларингизни Масихга бўйсундирмай, сиз ёлғонга бериласиз ва алданасиз”* (Н. Андерсон, “Victory over Darkness”, 169-170bet)

В. Худо берган барча қурол аслаҳалар билан қуролланинг (Эфес. 6:10–18)

Масихга имон келтириш орқли эришган ўз нажотингизни, Масихнинг қони эвазига Худо олдида солих бўлганингизни ва Худонинг фарзанди бўлиб У билан ярашганингизни тан олинг. Худонинг шайтон устидан ғалаба қилгани учун ҳамда Масих орқали сиз ҳам бу ғалабага шерик эканингиз учун Унга ҳамду сано айтинг.

Имонли одам шайтонга хужум қилиш учун эга бўлган ягона қурол бу Худонинг Каломи — “Рухнинг қиличи”дир (Эф.6:17). Бу қурол душман билан юзма-юз келганда унга зарба бериш учун мўлжалланган. Бу қилич — “Рух қиличи”, Муқаддас Рух томонидан биз учун тайёрланган. Муқаддас Рух эса *“...сизларга ҳаммасини ўргатади, Менинг сизларга айтган ҳамма сўзларимни У ёдингизга туширади”* (Юҳ.14:26). Бу қилич “Худонинг Каломидир”! Худо берган барча қурол аслаҳалар ҳақида ЗИловада батафсил ўқийсиз.

Г. Қўзи қонининг қудратини тан олинг (Ваҳ. 12:11)

Башарий табиатимиз, дунё ва шайтон устидан ғалабанинг ягона асоси бу — Исо Масихнинг хочда тўккан қонидир. Унинг қурбонлиги шайтон ҳокимиятини барбод қилди ва инсонга Худо билан муносабатда бўлиш имконини берди. Имонлилар шайтонни ўз кучлари билан енга олмасликларини, балки фақатгина Исо Масихнинг тўкилган қони орқали ғалабага эришиш мумкинлигини тушуниб етишлари жуда муҳимдир.

Д. Гуноҳ сизнинг устингиздан ҳокимлик қилишига йўл қўйманг (Рим. 6:12)

Муқаддас Ёзув одамларга гуноҳга олиб келиши мумкин бўлган вазиятларни жисмонан четлаб ўтишни маслаҳат беради (2Тим 2:12). Шунингдек, имонлилар “ҳар қандай ёвузликдан сақланишлари керак” (1 Сал. 5:27, Эфес. 5:3).

Ва ниҳоят, шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бизнинг Худо билан бўлган ҳаётимизда, Унга лойиқ бўлиш ва хизмат қилишга интилишимизда, асосан аҳамиятсиз, майда-чуйда нарсалар

тўсиқ бўлади. Оғир ва қийин вазифалар билан тўқнаш келар экан, одамнинг руҳи одатда юқорига кўтарилади ва юқори даражага эришади. *“Жиддий шикасатлар, чуқур ғам ташвишлар бизни Масихнинг оёқлари остига фақат тўғрироқ тарзда йиқитади холос. Лекин бизда имонлиларни жанговор ҳолатда ушлаб турувчи кундалик руҳий интизомни менсимаслик майли мавжуд. Хатто, сиз ҳеч қандай оғриқсиз ва қандайдир зарарсиз ибодатни ёки Муқаддас Китобни ўқишни қолдиришингиз мумкинлиги ҳақидаги фикр ҳам миянгизга келмасин. Белгилаган хизмат ишимни кейинроқ қиламан, деб ёки кимдандир кечирим сўрашни кейинроққа, бунга яхши шароит бўлганда қиламан деб ўзингизни юпатманг. Шайтон сизга зарар етказишига “тариқча” ҳам имконият қолдирманг”* (Эван Робертс. “Великая борьба”).

ТОПШИРИҚ

- Ўз ҳаётингизда ёки жамоат ташкил қилиш бўйича хизматингизда, ўз фикрингиз бўйича бирор нарсанинг тўғридан тўғри шайтон хужуми бўлиши мумкинлигини ҳис қиласизми? Агар “ҳа” бўлса, мазкур дарснинг (ва унинг иловалари) материали асосида, агар шайтон сизга хужум қилганда нималар қилишингиз кераклигини ёзиб чиқинг. Бу тўғрисида сиз билан бирга ибодат қиладиган руҳан етук масиҳий биродарингиз билан ўртоқлашинг.
- Эфес. 4:17– 5:21 оятларини индуктив усул билан ўрганинг (3А иловага қаранг).
- Худонинг барча қурол-аслаҳалари — 3Б иловани диққат билан ўқинг.
- 3Б иловада Муқаддас Китобни индуктив усулда ўрганишни охирига етказинг.
- 3Г иловадаги мисолларни ўқинг.

Рухий жанг*Илова***3А****Муқаддас Китобни индуктив
усулда ўрганиш: Эфес. 4:17, 5:21**

Эфесликларга Мактубини индуктив ўрганиш илгари қисман ўтказилган. Аввал қилинган ишларни пухта ўрганиб чиқинг. Сўнгра ушбу ўрганишни якунига етказинг, бунда бўш қаторларни тўлдириб, кўрсатилган жойда хулосаларинигизни ёзиб, ҳамма саволларга жавоб беринг.

I. КУЗАТУВ

4:17–24 оятларини ўрганиб чиқинг. Қуйидаги кузатишларни ёзиб олинг:

А. Мажусийларнинг ҳаёт тарзини тасвирлаб беринг (17–19)

- 17 – оят: беъмани ўй–фикр;
- 18 – оят: зеҳнлари ўтмаслашган;
- 18 – оят: Худо берган ҳаётдан маҳрум қолганлар;
- 19 – оят: ор–номус туйғусини йўқотган;
- 19 – оят: фиску–фужурга берилган;
- 19 – оят: турли хил ифлос ишларга ўрганган;
- 19 – оят: таъмагир (ифлосликда).

Шу оятларга мувофиқ, мажусийларнинг ҳаёт тарзини қисқагина ўзингизнинг сўзларингиз билан бир неча гапда ёзинг.

Б. Қандай қилиб Эфесликлар Масихни билиб олганликларини тасвирланг (20–23)

- 21–оят: Масихдан ўрганганлар, зеро ҳақиқат Ундадир;
- 22–оят: илгариги турмушларини бир четга олиб қўйдилар;
- 23–оят: янги фикрга, руҳга эга бўлдилар;
- 23–оят: Худога муносиб суратда ҳақиқий солиҳлик ва муқаддаслик билан яратилган янги табиатни ўзлаштирдилар.

Ўзингизнинг гапингиз билан қисқача Эфесликларнинг қандай қилиб Масихни билиб олганликлари ҳақида ёзинг.

II. ТАЛҚИН ҚИЛИШ

Талқин қилиш бўйича қуйидаги саволларга жавоб беринг:

1. Қандай қилиб инсон ҳаракатлари унинг онгига (ўй–фикрига) боғлиқ бўлади? (17, 22, 23 оятлар).
2. Эфесликларнинг ўзгаришида ҳақиқат қандай рол ўйнади? (21 оят)
3. “Янги инсон” ни таърифлаб беринг (22 оят). Дастлабки ижод билан янги ижоднинг қандай ўхшашлиги бор? (Ибт. 1:27 оят билан таққосланг)

III. АМАЛДА ҚЎЛЛАШ

Эфесликлар 4:25, 5:21 оятлари — Павлуснинг тадбиқ этиши. У тадбиқига киритганларнинг ҳаммасини ҳисоблаб чиқинг. Бундан сўнг, ўз ҳаётингиз ва хизматингизда буларни қандай тадбиқ эта олишингиз ҳақида қисқагина қилиб ёзиб олинг.

Оят	Амалда қўллаш
4:25	Ёлғонни рад этиш
4:25	
4:26	
4:26	
4:27	Қандай қилиб ғазаб иблисга фурсат беради?
4:28	
4:28	
4:29	
4:30	Худонинг Муқаддас Рухини хафа қилманглар (Уни қандай хафа қилишимиз мумкин?)
4:31	
4:32	
5:1	
5:2	
5:3	
5:4	
5:5	
5:6	
5:7	
5:8	
5:9	
5:10	
5:11	
5:12	

Ўз ҳаётингизда қандай қўлламоқчи эканингизни ёзиш эсингиздан чиқмасин.

Рухий жанг

Илова

3Б

Худонинг қурол– аслаҳалари

Худонинг фарзандлари бўлганимиздан сўнг, илгари бизда бўлмаган душманни орттирдик. Имонга келмасимиздан илгари, бу дунёнинг ҳоқими бизлар билан қизиқмасди, чунки бизлар шундай ҳам унинг шоҳлигининг бир қисми эдик. Унинг мақсади бизлар Худонинг нури бўлган Масиҳнинг улуғвор Хушхабарининг нурини кўрмаслигимиз учун бизларни кўр қилиб қўйиш эди (2Кор. 4:3–4). Бироқ биз Масиҳда яшашни бошлаганимизда, шайтон бизга Худонинг Каломи – нотўғри эканилигини, қайта руҳан туғилганимизда сўнг ҳам моҳиятан ҳеч нарса ўзгармаганини исботлашга ҳаракат қилади. “Рухий жанг” иборасининг ўзи баъзи масиҳийларни ваҳимага солади, чунки уларга, иблис уларни қўлга киритиш учун ҳар бир бурчакда пойлаб тургандек туюлади. Баъзи масиҳийлар эса, бу соҳада ўзларини ҳаддан ортиқ хотиржам ҳис этадилар. Биз иблиснинг ҳужумни ҳар доим ёдимизда сақлашимиз, бунга бепарво бўлмаслигимиз керак, бунинг устига, Худо аллақачон бизга руҳий дунёдаги ҳар қандай ҳужумдан ҳимояни бериб қўйган. Биз фақатгина Парвардигоримиз тақдим этган ўша қуролларни яхши билиб, ўз руҳий ҳаётимизда улардан фойдаланишни ўрганишимиз керак.

“Ниҳоят, Раббимиз билан иттифоқ бўлиб, Унинг куч–қудрати таъсирида қувватли бўлинглар. Иблиснинг хийлаларига қарши тура олиш учун, Худо берган барча қурол–аслаҳалар билан қуролланингиз. Чунки бизнинг курашимиз ўткинчи башарга қарши эмас, балки самовий оламдаги ёвуз руҳий кучларга, ҳокимлару–ҳокимиятларга, бу қоронғу дунёни бошқараётган руҳий ҳукмронларга қаршидир. Шу сабабдан ёмон кучларга қаршилик кўрсата олишингиз учун, Худонинг қурол–аслаҳаларини кўтаринглар, токи бутун тadbиркорлик билан иш тутиб, ўрнингизда тура олинглар.” (Эфес. 6:10–13)

Бу ерда ишлатилган феъллар буйруқ майлида турибди. Худо биздан руҳий ҳимояда фаол иштирок этишимизни талаб қилаёпти, нима учун? Джесси Пенн–Льюиснинг “Муқаддаслар жанги” деб номланган классик китобида шундай дейилган:

“Туноҳдан ташқари, инсон қалбига ёвуз руҳнинг кириши учун асосий шарт бу фаолсизликдир, фаолсизлик эса Худо Ўз фарзандларидан талаб қилаётган ҳолатга тамомила тескардир...”

Хўш, Худо бизнинг ҳимоямиз учун қандай аслаҳаларни тайёрлаган ва У нимани кийишни буюрган?

“Белингизни ҳақиқат камари билан боғланг, кўксингизга солиҳлик совутини тақинглар. Тинчилк Хушхабарини ёйиш учун оёғингизга илдамлик пойабзалини кийинглар. Бунинг устига имон қалқонини қўлга олинглар, бу билан ёвуз шайтонни қиздирилган ҳамма ўқларини ўчира оласизлар. Шунингдек, нажот дубулғасини кийинглар, Худо Каломи бўлган Рухнинг қиличинини кўтаринглар...” (Эфес. 6:14–17).

Бу вазиятда грек матнида феълнинг замони ушбу тасвирланаётган ҳаракат, сизга “мустаҳкам туриш”ни буюришдан олдин тугалланганлигини таъкидлаёпти. Сизнинг белингиз аллақачон ҳақиқат камари билан боғланган, кўксингизга солиҳлик совути тақилган ва оёғингизга илдамлик пойабзали кийгизилгандир. Парвардигоримиз бизни душман кучи олдида ҳимоясиз қўймайди.

I. ҲАҚИҚАТ КАМАРИ

Раббимиз Исо “Мен.... ҳақиқатман...” (Юҳан. 14:6), деган, мадомики ҳазрати Исо қалбимизда экан, демак ҳақиқат ҳам биздадир. Бироқ, баъзан ҳақиқатни танлаш жуда ҳам қийин бўлади. Шайтоннинг асосий қуроли – ёлғон экан, қолган ҳамма қурол–аслаҳаларни жойида ушлаб туривчи бизнинг ҳақиқат камаримиз доимий ҳужумларга йўлиқади. Сиз ҳақиқатда мустаҳкам туришингиз керак, бунинг учун эса нимаики қилсангиз, Худо

Каломининг ҳақиқати билан солиштиринг. Агар сизга Худо ҳақиқати билан тўғри келмайдиган фикр келса, – уни олиб ташланг. Агар ҳақиқатга зид бирор нарса айтиш ёки бирор нима қилиш имконияти бўлиб қолса, – асло у ишни қилманг. Ўшанда сизда на Худодан, на бошқа бир кимсадан яширадиган бирор нарса бўлмайди. Бунинг устига, ҳақиқатда яшар экансиз, сиз шайтоннинг ёлғонини, ёлғоннинг отасини барбод қиласиз (Юҳ. 8:44).

II. СОЛИҲЛИК СОВУТИ

Масиҳни қабул қилиб, муқаддас Худо олдида биз солиҳликка эга бўлдик. Бу бизнинг солиҳлигимиз эмас, балки Масиҳникидир! (1Кор. 1:30, Фил. 3:8–9). Айнан Масиҳда бўлган солиҳлигимиз, шайтоннинг сен Худога лойиқ эмассан, деган айбловига қарши бўлган ҳимоямиз ҳисобланади. Бироқ, қандай қилиб солиҳлигимизда мустаҳкам туралик, ахир биз фаолиятимизнинг гуноҳли эканини жуда яхши тушунамизку? Ҳа, биз баъзида гуноҳ қиладиган муқаддаслармиз. Худо 1Юҳ. 1:9 оятда бизларга бунинг востисини кўрсатапти: “*Агар гуноҳларимизни эътироф этсак, Худо гуноҳларимиздан ўтади ва бизни турли хил ноҳақликдан фориғ қилади. Чунки У Ўз сўзида содиқ ва адолатлидир*”. Бу восита — эътироф этишдир. Бироқ, ундан тўғри фойдалана олишимиз учун эътироф этиш нима эканлигини тўғри тушунишимиз керак. Гуноҳни эътироф этиш, сиз уни қилганингизни тан олишингиз, демакдир. Масалан, сизнинг фарзандингиз бирор ёмон иш қилиб қўйди дейлик ва сиз уни урушдингиз, у эса: “Кечиринг, мен бошқа қилмайман”, — деди. У ўз гуноҳини эътироф этдими? Йўқ. Токи, у қилган ишини ва бу иши — яхши эмаслигини тан олмагунича у ўз гуноҳини эътироф этмаган ҳисобланади. Бизнинг қилинган гуноҳ ҳақида афсусланишимиз — бу эътоф этиш эмас. Худо гуноҳни қандай атаса, биз ҳам ўша сўзлар билан аташимиз керак. Ҳамма имонлилар, айниқса лидерлар, хизматчилар, Хушхабар тарқатувчилар, янги жамоат ташкил қилувчилар, ушбу сўзларни айтган Павлусга ўхшашлари лозим:

“... Шунинг учун ҳам Худо билан инсонлар олдида доим виждонимни соф сақлашга тиришаман...” (Ҳав. 24:16).

III. ТИНЧЛИК ХУШҲАБАРИНИ ЁЙИШ УЧУН ОЁҒИНГИЗГА ИЛДАМЛИК ПОЙАВЗАЛИНИ КИЙИНГ

Тинчлик пойавзали бизни иблиснинг қора режаларидан, унинг тайёрлаб қўйган кирдикорларидан ҳимоя қилади. Биз тинчликни фақатгина ўзимизда сақлаб қолибгина эмас, балки уни жамоталарга етказиб имонлилар орасида тинчлик ўрнатувчилар бўлишимиз керак (Рим. 14:19). Тинчлик ўрнатувчилар инсонларни яқинлаштиради, дўстлик ва ярашиш ҳақида ваъз қилади. Жуда кўп ҳолларда инсонлар орасидаги қарама-қаршиликлар шунчаки улар қандайдир масалаларда турли хил фикрларга эга бўлганликларидан келиб чиқади. Аммо биз имонлилар шуни эсда сақлашимиз лозимки, бизнинг бирлигимизнинг асоси ҳар хил мулоҳаза ва фикрларда эмас. Муҳими, ҳаммамиз Худонинг фарзандларимиз, биз ҳаммамиз Масиҳда бир хил меросга эгамиз ва шуларнинг ўзи ҳаммамизни тинчликда бирлаштириш учун тўла етарлидир!

IV. ИМОН ҚАЛҚОНИ

Имон — Раббимиздаги янги ҳаётимизнинг асосидир. Худо ҳақида қанчалик кўп билсангиз, Унинг Каломини қанчалик яхшироқ билсангиз, сизнинг имонингиз шунчалик ортиқроқ ва мустаҳкамроқ бўлади. Қанчалик кам билсангиз, сизнинг қалқонингиз ҳам шунча юпқароқ ва шайтоннинг оловли найзаларига уни тешиб ўтиб, нишонга, яъни сизга тегиш шунчалик осон бўлади. Бу оловли найзаларнинг ўзи нима? Бу бизнинг миямизни бомбардимон қилувчи ёлғонлар, қайноқ айбловлар, оловли васвасалардир. Ҳамда бу нопоклик, иззатталаб, шак-шубҳа, ҳасад, манманлик, кўрқинч, умидсизлик ва ҳаром-ҳаришлик васвасаларидир ва бу васвасаларнинг бариси “*тана нафси, хирсли кўзлар ва майишатга оид кибр-ҳаво*” дан келиб чиқади (1Юҳ. 2:16). Худо ва Унинг Каломи ҳақида нимага эга бўлсангиз, шуни уларга қарама-қарши қилиб қўйинг. Ҳазрати Исо қандай қилиб васваса найзаларини қайтаргани эсингиздами? — У Худонинг Каломи билан ҳимояланди! Қудратли қалқон бўла олган имон, бу, солиҳ киши ҳаёт бўлган имондир (Авв. 2:4), бундай имон инсонга абадий ҳаёт бағишлайди ва уни ҳаёт саргузаштлари сари олиб боради.

V. НАЖОТ ДУБУЛҒАСИ

Дубулға танамизнинг энг нозик жойимизни, яъни руҳий кураш кечадиган жой бўлмиш, бизнинг миямизни ҳимоя қилади. Мустаҳкам тулинг, билингки нажотимиз бизнинг ютуқ ёки муваффақиятсизликларимизга боғлиқ эмас; бизнинг нажотимиз абадий мулкдир. Биз Худонинг фарзандларимиз ва Масихнинг севгисидан бизни ҳеч ким жудо қила олмайди (Рим. 8:35). Қачонки шайтон турли хил касалликлар, муаммолар, қийинчиликлар, азоб-уқубатлар, қувғинлар... билан имонлини васвасага солиб унга ҳамла қилганда ҳам, ҳақиқий имонли инсон энг даҳшатли нарсдан— Худодан ажралишдан ҳимоя қилинган бўлади. Демак, ғалаба уники бўлиб қолаверади. Нажот дубулғаси бизга шайтон устидан бўладиган сўзсиз ғалабага нисбатан ишонч беради.

VI. РУҲИЙ ҚИЛИЧ

“Худонинг Каломи бўлган”, бу қилич, яъни — Худонинг “феъл”идир. Грекча асл нусхада бу ерда, Масих ҳақида айтилганидек (Юҳан. 1:1) “*логос*” (ўзбекча таржимада — Калом), яъни борлиқнинг асосидаги илоҳий куч ва мантиқни билдирувчи сўз ишлатилмаган. Бу ерда “*рема*”, яъни талаффуз этиш, айтиш, пайғамбар сўзи, насиҳат ва амрлар маъносини билдирувчи сўз ишлатилган (Рим. 13:19, Ибр. 4:12). Биз ёвузликдан Худонинг Каломини, Унинг ҳақиқатини овоз чиқариб айтиш билан ҳимояланишимиз зарур!

Хўш, нима учун Худо Каломини унга бўлган имонимизга ва унга мос фикрлашимизга кўшимча тарзда уни яна овоз чиқариб айтишимиз ҳам бунчалик муҳим? Чунки шайтон — яратилган мавжудотдир, у сиз нима ҳақида фикрлаётганингизни аниқ билмайди. У сизнинг миянгизга фикрларни жойлаштириши мумкин ва хулқингизга қараб, унинг ёлғонига илинган ёки илинмаганлигингизни билиб олади. “Шайтон ҳақида иккита энг кўп тарқалган янглишиш бу — гўё у бизнинг фикрларимизни ўқий олади ва бизнинг келажагимизни билади, деган фикрлардир”, — деб ёзади Нилл Т. Андерсон ўзининг “Узиладиган кишанлар” номли китобида. Бироқ, сизнинг фикр-ниятларингизни ёлғиз Худо билади, сизнинг келажагингизни ҳам фақат У билади. Худога хос хислатларни шайтонга қайд қилманг!

Сиз Худо билан ўй-фикрингиз ва қалбингиз орқали алоқада бўлишингиз мумкин. Чунки у сизнинг хаёл-ниятларингиздан огоҳдир (Ибр. 4:12). Бу сизнинг шахсий “кулбангиздир”, бу ерда шайтон орқангиздан пойлай олмайди. Лекин, айнан мана шу сабабдан ҳам, агар сиз шайтонга фақат фикрингизда кетишни буюрсангиз, у кетмайди, ахир у сизнинг ўй-хаёлларингизни ўқий олмайди-да. Сиз овоз чиқариб айтиш билан шайтонни енгишингиз керак. Худонинг Кучи ёвуз руҳнинг кетишига ва янги паноҳ қидиришига мажбур қилади. Хокимият — талаффуз этилган Сўздадир.

VII. ҲАР ДОИМ ИБОДАТДА БЎЛИНГЛАР

Худо берган қурол-аслаҳаларни кийишни бизга буюриб, Павлус шундай ёзади: “*Ҳар турли ёлворилар билан, Муқаддас Рух илҳоми билан ҳар доим ибодат қилинглари. Ибодатда ҳушёр ва саботли бўлиб, барча Худонинг азизлари учун илтижо қилинглари*” (Эф. 6:18). Бизнинг ибодатларимиз Худонинг иши учун йўл очади, ибодатларимиз — бу Худога тобелигимизни билдирувчи У билан бизнинг орамиздаги алоқадир. Ибодат – бу биз нафас олаётган ҳаводир, усиз биз яшай олмаймиз. Биз ибодат билан нафас олиб яшашимиз керак, акс ҳолда заифлашиб қоламиз ва руҳий тушкунликка тушиб қоламиз.

Ҳа, биз қандай ибодат қилишни биламиз, бироқ кўпинча бизнинг ибодатларимиздан талаб қилинадиган баъзи бир махсус нарсалар борлигини унутиб қўямиз, биз эса, ё буни тушунмаймиз, ёки бундай заруратни кўрмаймиз. Шундай қилиб, ҳаммамиз ҳам руҳий кўрликдан халос бўлишга муҳтожмиз. Биринчидан, имонга келмаган одамлар: улар руҳий кўрлик ҳолатида, шайтон уларни Худо ҳақида билишларига ҳалақит бериб, қалб кўзларини кўр қилиб қўйган. Бизлар қанчалик уларга Масих ҳақида гувоҳлик бериб, Хушхабар айтишга ҳаракат қилмайлик, агар одамларнинг қалб кўзлари очилмаса, улар Масихга кела олмайдилар. Иккинчидан, Павлус Эфес. 1:18–19 оятларда гапиргани каби, биз ҳам имонлиларнинг кўзлари Исо Масихда Руҳий куч-қудрат ва ҳимояни кўра олишлари учун ибодат қилишимиз керак. Руҳий дунёда нигоҳимиз зилол сувдек тоза бўлиши учун биз ҳар доим бир-биримиз учун ибодат қилишимиз зарур. Сизларга, янги жамоатлар ташкил қилувчиларига, бу ҳақида ибодат қилиш айниқса муҳимдир. Ибодат – руҳий кўрликка қарши курашда асосий қуролдир.

Худо шайтон ҳужумидан ҳимояланиш учун бизни нафақат зарур нарсалар билан таъминлади, шу билан бирга У бизга иблис чангалидаги бошқа одамларни излаб топиш ва уларни халос этиш учун барча қурол-аслаҳа ва ҳокимият ҳам берди. Худо сизга берган барча қурол-аслаҳаларда мустақкам туринг ва Раббимизнинг нурли ва озод Шоҳлиги учун Масиҳнинг ҳокимияти билан зулмат ва қуликни вайрон қилинг!

Руҳий жанг

Илова

3В

Муқаддас Китобни ўрганиш

Куйидаги жадвалда, ҳазрати Исо шайтон босиб олган одамларга нисбатан қандай муносабатда бўлганлиги ҳақидаги Инжил оятлари келтирилган Ишнинг бир қисми сиз учун қилиб қўйилган. Жадвални охирига етказинг. Ўзингизнинг шахсий тадбиғингизни ёзинг.

Оят	Воқеалар ҳолати	Исонинг ишлари	Натижалар	Изоҳлаш
Мт.4:24–25	Ва... бутун Суриядан ... ҳамма жинга чалинганларни Исонинг олдига келтиришарди.	У уларни соғайтирар эди.	Унинг орқасидан кўплаб халойиқ эргашиб борди.	
Мк.1:21–28	Кафарнаҳум да шанба куни. Яҳудийлар ибодатхонасида бир одам: “Эй, Носиралик Исо! Бизда нима ишинг бор? Сен бизни ҳалок қилгани келдингми? Сенинг исмингни биламан, Сен Худонинг Азизисан!”	Исо ёвуз руҳга, “Жим бўл ва ундан чиқиб кет!” – деб буйруқ берди.	Ёвуз руҳ у одамни ларзага солиб, унинг вужудидан чиқиб кетди.	Исо ёвуз руҳларга буйруқ берарди ва улар бўйсунушарди. Ёвуз руҳлар Исонинг Худо эканлигини ва уларни йўқ қилиб юбориш қудратига эга эканлигини билишади. Исо гапирганида улар бўйсунушди. Исонинг фарзандлари Унинг номи билан гапирганда ҳам улар бўйсунушади.
Мк.1:32–39 Лқ.4:40–41	Шанба. Кечқурун Симон билан Идриснинг уйи. Одамлар Исога жин урганларни етаклаб келишардилар	Кўп жинларни ҳайдаб уларни Масиҳни билишларини айтишга йўл қўймасди.		Исо одамлар Уни Нажоткор деб қабул қилмасдан, Унга Мусонинг ордидан эргашгани каби эргашишларини истамас эди .
Мк.3:15, 6:7 (Мт.10:2-7) (Лқ.6:4–16)		Исо 12 шогирд танлаб, уларга жинларни ҳайдаш ҳокимиятини берди.		
Мт.8:16–17		У жинларни сўз билан ҳайдади.		

<p>Таққосланг Мт.8:28-34 Мк.5:1-19 Лқ. 8:26-37</p>	<p>(Мт) 2 та жин урган одам қабристондан чиқишди. Улар жуда ваҳший эдилар. “Биз билан нима ишинг бор Исо, Худонинг Ўғли”, – деб қичқирдилар? — Сен бу ерга муддатидан олдин азоб бериш учун келдинг. Агар бизни ҳайдасанг, бизни чўчқалар подасига ҳайда”, — деб сўрашди.</p>	<p>Ва уларга: “Боринглар” деди.</p>	<p>Иблислар чўчқалардан жой олишди. Бутун шаҳар Исонинг олдига чиқди. Уни уларнинг еридан чиқиб кетишини сўрашди.</p>	<p>Исо жинларни хукм қилади. Улар дўзахга ташланишади.</p>
	<p>(Марк) Жин урганлардан бири занжирларни узиб, кишанларни синдириб ташлар эди. Уни тийиш учун ҳеч кимнинг кучи етмас эди. Доимо, кечаю–кундуз ўзини тошларга уриб жароҳатлар эди. Ёвуз руҳ уни қийнамаслигини сўрар эди. “Исми Тумонот, чунки бизлар кўпчиликмиз”. Уларни тўнғизларга ҳайдашни сўрадилар. У одам Исодан у билан бирга боришини сўради.</p>	<p>“Эй ёвуз руҳ, бу одамдан чиқиб кет”. “Исминг нима?” Тўнғизларга киришга рухсат берди. “Ўз уйингга бор, Раббинг сенга нималар қилганини қандай раҳм–шафқат кўрсатганини ўз яқинларингга гапириб бер”, – деди унга.</p>	<p>Тўнғизлар қияликдан ёпирилиб, ғарқ бўлишди.</p>	
	<p>(Луқо) Бу одам анчадан бери жинга гирифтор бўлиб кийим ҳам киймасди. У уйда ҳам турмай қабристон ғорларида яшар эди. Жинлар ўзларини тубсиз қаърга юбормасликларини Исодан ёлвориб сўрадилар.</p>		<p>Жин чиққандан сўнг, ўша одам кийиниб ақли расо ҳолатга келди.</p>	<p>Жинлар Исони тубсиз қаърга юборишини билар эдилар.</p>
<p>Мт.12:22-28</p>	<p>Кўр ва соқов одам.</p>	<p>Исо шу одамни гапирадиган ва кўрадиган қилиб даволади.</p>	<p>“Бутун халқ ҳайратда қолиб: “Бу Довуд ўғли</p>	

			<p>Масих эмасми?” Фарзийлар буни эшитгач, “У инс–жинсларнинг бошлиғи, – Иблиснинг кучи билангина жинларни кувиб чиқараяпти-ку”, дедилар. Исонинг кейинги таълимотлари: Мат. 12:25–29 Марк 3:23–30 Луқа 11:14–26</p>	
<p>Мт.15:21-28 Мк.7:24-30</p>	<p>Исо Тир ва Сидўн юртига кетди. Канъонлик аёл Исони қаршилаб: “Эй Ҳазрат, Довуднинг Ўғли менга раҳм қил! Қизимни жин жуда қаттиқ қийнаяпти”.</p>	<p>“Мен фақат Исроил халқининг адашган қўйлари хузуригагина юборилганман... Болалардан нонни олиб итларга ташлаш яхши эмас”.</p>		

АМАЛДА ҚЎЛЛАШ:

Рухий жанг

Илова

3Г

Мисолларни ўрганиш

Куйида, баъзи миссионерлар ўз хизматларида жинлар (шайтон босиб олиши) билан боғлиқ бўлган вазиятларга дуч келишганда қандай ҳаракат қилишгани ҳақида мисоллар келтирилган. Биринчи мисолдан ташқари ҳаммасида исмлар ўзгартирилган. Бу мисолларни ўрганиб чиқиш, сизга мана шундай вазиятларда ёрдам бериши мумкин.

1-МИСОЛ: ДИК ХИЛЛ ХИТОЙДА БЎЛГАН ВОҚЕАНИ АЙТИБ БЕРЯПТИ

Ёшгина бир аскар ўз хотинидан ёвуз руҳни ҳайдаб чиқаришимни сўраб, олдимга етаклаб келди ва менга шундай деди: “Менинг хотиним ҳозир ичкари ҳовлида ва уни жин урган. Ёвуз руҳ унга икки маротаба ўзини ўлдиришини буюрди, биринчисида ўзини осишга, иккинчисида эса чуқурликдаги сувга ўзини ташлашни буюрди. Иккаласида ҳам хотиним унга бўйсунди ва мен икки ҳолатда ҳам уни зўрға кутқариб қолдим”.

Биз ибодат қилдик ва ёвуз руҳни ҳайдаш учун ибодат қилиш мақсадида ички ҳовлига йўл олдик. Мен шифо бериш қобилиятимга ишонмасдан иккиланган ҳолда ибодат қилганимни тан оламан. Ибодат қилаётган вақтимизда шайтон босиб олган аёл ибодатимизнинг сўзларни юлиб олиб, хунук шеърларни тўқишни бошлади, албатта хитой тилида. Бу аёл бизни қилаётган ҳаракатларимизни кўриб қичқирар, фарёд урар, хатто мазах қиларди. Бизнинг ибодатларимиз хаёлимда фойдасиз эди.

Бу ҳолат уч кун давом этди. Биз аскарга уйдаги бор бутларни йўқотишни сўрадик ва у буни бажарди. Аммо ёвуз руҳ ҳеч ҳам чиқмас эди. Кейинроқ Худо менинг хотинимга, биз Масихдаги ўрнимизни тан олишимиз ва жинга у аёлдан чиқиб кетишини буюришимиз кераклигини очиб берди. Биз буни қилганимиздан кейин “жин дарҳол чиқиб кетди”.

Дик қилган хулоса шуки: *“Шундай қилиб биз ибодат ва ҳамду-санолар етарли эмас эканлигини билиб олдик, мен ишонаманки шайтон ибодатни ҳам, ҳамду санони ҳам ёқтирмайди. Биз иблисга қарши туришимиз ва унга чиқиб кетишини буюришимиз керак”*. (“Demon Experiences in Many Lands” [Турли юртларда жинлар билан дуч келинган ҳодисалар] китобидан, 37–39 бетлар)

2-МИСОЛ: ХИЗМАТЧИЛАР ОИЛАСИ МАРКАЗИЙ/ШАРҚИЙ ЕВРОПА МАМЛАКАТЛАРИДАН БИРИДА СОДИР БЎЛГАН ВОҚЕАНИ СЎЗЛАБ БЕРАДИ

Фотима, тўрт фарзанднинг онаси турли муаммоларга тўлган оилада ўсди ва бу муаммоларнинг кўпчилиги инс-жинлар фаолиятига боғлиқ бўлган эди. Унинг онаси бир одамга иккинчи хотин бўлиб турмушга чиққан эди ва бу иккала аёлда ҳам жиддий асабий камчиликлар бор эди. Бирининг акаси ўз ҳаётига суиқасд қилган; иккинчисининг оёғи эса вақти-вақти билан тушунарсиз тарзда ишламай қолади, унинг жиянлари эса касалхонадан бери келишмайди.

15 ёшида Фотима Хусан деган одамга турмушга чиққан ва Хусаннинг отаси ҳам руҳий касал бўлган. Бир неча йиллар ўтгач унинг умр йўлдоши ҳам шу касалликка йўлиққан. Хусан фақатгина дорилар ёрдамида тинч ҳолатда бўлиши мумкин эди. Бир куни унда “бўғма тутқаноқ” ҳолати содир бўлган ва ўлиб қолишига оз қолган. Ўзини мусулмон ҳисобласа ҳам, барибир у мендан Исо Масих номи билан унга соғлиқ сўрашимни ва унинг ажодларидан ўтиб келаётган лаънатдан халос қилишини сўраб ибодат қилишимни илтимос қилди.

Ушбу воқеадан саккиз ой олдин Фатима ва Хусан ўз уйларида мунийлар одати бўйича никоҳ ўқиш маросимини ўтказишган. Уларда ўша маросим ва ўқилган қасамёд ҳақидаги фотосуратлар сақланиб қолган эди. Миссионер уларга мунийларнинг кимлигини

тушунтиргандан сўнг, Фотима ва Хусан фотосуратларни ва гувоҳномани йиртиб ташлашади, ва Фатима Худодан кечирим сўрайди.

Фатиманинг қайнонаси унга “ўз ажалидан олдин ўлиши учун” лаънат ўқиган. Ўша пайтда у 39 ёшида рак касали туфайли оламдан ўтди. Миссонер шундай эслайди: “Фотима оламдан ўтишидан сал олдин мен унинг олдига бордим, у менга унинг бутун баданини қаттиқ оғриқ қийнаётганини айтди. Оғриқ кучайган пайтда Фотима ўлган қайнонасини, жодугар кийимида ва кўлида хасса ушлаган холда кўринаётганини айтди”. Бу пайтда Фотима масиҳий бўлса ҳам, бирибир жуда кўрққан. Миссионер Исо Масиҳ номи ва қудрати билан ибодат қилишга қарор қилган ва шундай ҳам қилган. Фотимага ҳам шундай қилишни айтган. Унинг руҳий аҳволи яхшиланган, бироқ жисмоний оғриқ барибир давом этаверган.

Ибодатларига қарамасдан Фатима оламдан ўтган. Уни дафн этиш ишларини Хусаннинг акаси ташкиллаштирган. У кўпгина оккульт маросимларда иштирок этиб юрган (фол очиш, сеҳргарлик кабилар). У дафн маросимларни амалга ошириш учун қандайдир афсунгар бир мусулмон руҳонийни олиб келган.

Дафн маросимларидан бир ҳафта ўтгач миссионернинг хотини бошқа аёллар билан қабрга борган. Шундан сўнг уни бирга овқатланиш учун Фотиманинг қариндошлари уйларига таклиф қилишган. Фотиманинг катта қизи масиҳий эди ва у миссионернинг хотинидан ибодат қилишни сўрайди, чунки у қариндошларидан бири қабрдан олинган тупроқни овқатга қўшаётганини кўриб қолган. Урф-одатга кўра Фотимага теккан лаънат шу орқали бутун оилага ўтиши керак бўлган.

Агарда сиз мана шу мисолдаги миссионер ўрнида бўлганингизда ушбу танг ҳолатдан чиқиши учун бу оилага қандай қилиб ёрдам берган бўлар эдингиз?

3-МИСОЛ: МИССИОНЕРЛАР ОИЛАСИ РУМИНИЯДА СОДИР БЎЛГАН ВОҚЕАНИ АЙТИБ БЕРАДИЛАР

Сал кам қирқ ёшга кирган бир оила уларга ёпишиб олган лаънат ҳақида миссионерларга гапириб беришган. Куёвнинг опаси (афсунгарлик билан шуғулланиб юрган) уларнинг никоҳ маросими вақтида кийимларига қандайдир ёмон афсунлар ёзилган кичкина қоғоз парчаларини тикиб қўйган. Лаънатнинг таъсири шундан иборат эдики, улар ҳеч қачон фарзанд кўролмасликлари керак эди. Гарчи улар қоғозларни йўқотишган бўлса ҳам, бирибир фарзанд бўлмаган. Фарзанд кўриш вақтининг ўтиб бораётганини билиб, эр-хотин ёрдам сўрашга жазм қилишган. Улар нормал тарзда жинсий алоқа қила олмасликларини, чунки ундан олдин ҳар хил овозларни, улар қўшилолмасликлари ҳақида масҳаралаб айтилган овозларни эшитилишини айтишган.

Миссионерлар бу лаънатдан Масиҳнинг кучи орқали халос бўлиш мумкинлиги ҳақида гапирувчи Муқаддас Китоб оятларидан ўқиб беришади. Масиҳ уларга берган ҳоқимият шарофати билан эр-хотин ҳаётларидаги шайтоннинг кирдикорлари ва ишларини фош этиб Худодан бу лаънатдан қутқаришини сўрашади. Келаси учрашувда, улар Худога мурожаат қилиб ибодатни давом эттирганликларини ва энди овозлар эшитилмаётганини айтишган. Уларнинг никоҳи анча мустаҳкамланди. Улар аёл ҳомиладор бўлди деб ўйлашди, лекин бундай бўлиб чиқмади.

Агар сиз ушбу ҳикоядаги миссионерлар ўрнида бўлганингизда нима қилган бўлар эдингиз? Эр-хотин аввалгидек фарзанд кўролмасликлари маълум бўлса сиз уларга нима деган бўлар эдингиз?

4-МИСОЛ: ЁШ МИССИОНЕР АФРИКАДА

1986 йилда мен Сенегал давлати, яъни Ғарбий Африкага бўлган қисқа муддатли миссионерлик сафарига қатнашдим. Бу мамлакатда ўтказилаган иккинчи тун биз ҳақиқатдан ҳам зулмат кучларига қарши курашда қатнашаётганимизни кўрсатиш учун етарли бўлди.

Шу кечада билиб олганим ҳаётимнинг охиригача қолди. Бу менга шайтон Худонинг халқини ва унинг Худога бўлган хизматини барбод қилишга интилиб ҳаракат қилишини билиб олишимга ўргатди. Шунингдек бу менга, агар Худо бизга берган қурооллардан фойдалансак, албатта шайтонга қарши тура олишимиз мумкинлигини ва ғалабага эришишимизни ўргатди.

Мана нима содир бўлди: Мен шанба куни кечқурун етиб келдим ва биринчи тун ҳеч қандай муаммосиз ухладим. Мен Оуакамада яшовчи кекса миссионерлар уйида, ўзининг руҳий зулмат ишлари билан танилган қишлоқда тўхтадим. Эртасига эрталаб, бошқа шаҳардаги

хизматимиздан сўнг, биз шу куни кечки пайт Оуакамада ўзимизнинг энг биринчи хизматимизни амалга оширишга аҳд қилдик. Бу жуда баракали вақт бўлди ва биз унинг тугаганидан сўнг ҳам кеч тунга қадар шу ҳақда гаплашиб ўтирдик. Шундан сўнг оила ўз ётоғига, юқори қаватга чиқиб кетишди ва мен биринчи қаватда қолиб ухлашга ётдим.

Соат учгача уёқдан - бу ёққа ағдарилиб ухлолмадим, соат тўртлар бўлганда ниҳоят кўзим илиниб, қаттиқ ухлаб қолдим. Бир қанча вақт ўтгандан кейин мен жуда совуққотиб, уйғониб кетдим. Мен кондиционерни ўчиришга қарор қилдим ва турмоқчи бўлганимда, умуман қимирлай олмаслигимни тушундим. Менинг эс-ҳушим жойида эди, лекин танам ўзимга қулоқ солмас эди. Мен ёрдамга чақиришни бошладим, лекин тилим айланмасди, шунинг учун сўзларим тушунарсиз эди. Кейинроқ оиланинг ухламаган бир аъзоси аллақандайдир овозларни эшитганини, лекин уни кўчадан келяпди, деб ўйлаганини айтди.

Бу воқеа мусулмонларнинг Рамазон ойида содир бўлгани учун тунда ҳам кўчадан баъзида одамларнинг овози эшитилар эди. Шунингдек, бу Оуакамада турли хил руҳий маросимлар доим ўтказилар эди. Жодугарлар афсун билан шуғулланишар, шаманлар ёвуз руҳлар билан дуо қилишар эди. Мен билишимча биз яшаган уйга бир жодугар келиб, миссионерларни бу қишлоқдан кетишларига мажбур қилиш учун бу уйга афсун ўқиб кетганди.

Мен тепадаги қаватнинг зинасидан кимдир пастга тушаётгандек қадамлар товушини эшитдим, лекин бурчак бўлгани учун ҳеч ким кўринмасди, қадамларни эса ҳамон эшитардим. Бутунлай қимирлай олмай ётган ҳолатимда, хонанинг узоқ томонидан менга яқинлашаётган кимнингдир соясини кўрдим. У худди қора плащ кийиб олган одам шарпаси каби эди. У полдан мен томон аста секин ҳаракатланар эди. Кейин мен худди ҳайвон кимнингдир танасини ғажийётгандек овозни эшитдим.

Қалбимдаги кучайи бораётган кўрқув фақат бир фикр билан, “бу — шайтонинг иши ва Исо Масих — менинг ҳимоям” деган фикр билан тинчланарди. Шунинг учун мен Исонинг номини бақариб айтишга қарор қилдим. Мен бир марта уриндим, иккинчи марта уриндим ва ниҳоят учинчи уринишимда тилим озод бўлди, соя ғойиб бўлди, шовқин йўқолди ва мен ўша кўринмас ва мени босиб олган кучдан халос бўлиб эркин холда ўрнимдан туриб ўтирдим. Ва шу заҳоти иккинчи қаватга учиб бориб, менга бўлиб ўтган ҳолатни тушунтириб беришлари учун тўғри келган одамни уйғотишга киришдим. Кўп вақт ўтганидек туюлган бўлса ҳам, билдимки, мен ухлаганимдан сўнг атиги бир неча дақиқа ўтган экан холос.

Мен энг кекса ёшдаги миссионер аёлни уйғотдим ва унга содир бўлганларнинг барчасини айтиб бердим. У мендан балки бу тушингда содир бўлгандир, деб сўради. У аёлни буларнинг барчаси ўнгимда содир бўлганига ишонтирганимдан сўнг, ярим соат давомида бирга ибодат қилдик ва мен ўзимни анча эркинроқ ҳис эта бошладим.

Мен ҳақиқатдан ҳам руҳий жангнинг марказида эканлигимни ва бу жангга тайёр бўлмасам, мағлуб бўлишимни тушундим. Шунинг учун ҳар куни кечкурун, ухлаш олдидан, айтиш мумкинки, мен “жангга” тайёрланаман. Ҳар тунда ҳар хил ҳодисалар рўй берар эди. Баъзида хонада ёвуз руҳлар борлигини сезардим. Раббимиз Исо номи билан ёвуз руҳларни ҳайдаганимда, уларнинг кетганини хис қилардим. Мен кўп ҳолларда хонада ёвуз кучлар борлигини сезар эдим, аммо Худо берган қуролларни ишга солиб ва Исо Масих номи ва Унинг ҳокимияти билан бу ёвуз руҳларга кетишларини буюрардим ва шундан сўнг тинч ухлай олардим.

Энди мен Худонинг кучи ва қудрати тўла ёвузлик ва зулмат ичида ҳам ўз таъсирини кўрсата олишини тушунаман. Менимча, ёвуз руҳлар мени бу ердан кетишимни ва бошқа умуман қайтиб келмаслик даражасигача кўрқитишга ҳаракат қилишди. Шунга қарамасдан, мен қарши ҳужум қилдим. Мен биз масихийлар одамларнинг жони учун бўладиган руҳий жангда иштирок этишимизни биламан ва яна шунга ҳам ишончим комилки, бизда бўлган Зот ҳар қандай ёвуз руҳдан кучлидир. Бизда яшаётган Исо Масих — ишончимиз шон-шарафидир. Мен ғалаба Раббимиз Исода эканлигини тушуниб етиб, яна кучлироқ бўлдим.

Агар сиз билан шу воқеа содир бўлганида нима қилган бўлар эдингиз? Масих орқали сиз эга бўлган ҳокимият ҳақида биласизми? Бу ибодат кучи ҳақида нима дейди?

8 Қисм: Устозлик

Устозлик

1 Дарс

Устозлик мавзуси учун сўз боши

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — устозликнинг жамоат ташкил қилиш жараёнидаги стратегик ролини кўрсатиш.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Буюк Топшириқ билан боғлиқ равишда устозликнинг Муқаддас Китоб асосларини тушуниши керак;
- Устозлик зарур эканлигининг ишончли тарафдори бўлиши керак;
- Сўнги мақсадни тушуниши (Худо нимани истайди) ва устозлик вазифаси шу мақсад билан қандай ўзаро боғлиқлигини кўриши керак;
- Самарали ҳосил келтирадиган устозлик унинг янги жамоатлар ташкил этиш хизматига қандай ёрдам беришини тушуниши лозим;

Дарс режаси:

- I. Муқаддас Китоб бўйича асослари
- II. Аниқлаш: “шогирд” ким ва “шогирд орттириш” нима?
- III. Худонинг “шогирд орттиринглар” деган даъвати
- IV. Жамоатлар ташкил этиш ишида устозликнинг роли
- V. Ўзингизнинг сўнги мақсадингизни ёдда сақланг

Ўқитувчига кўрсатмалар:

“Устозлик” мавзусидаги барча дарсларни битта ўқитувчи олиб боргани яхшироқ. Ўқитувчи материални баён қилиш учун талаб этилган ёндошишни тушуниши учун барча қўлланмаларни ўқиб чиқиши керак (барча олтита дарсни ҳамда топшириқ ва иловаларни).

СЎЗ БОШИ

Болаларни тарбиялаётганимизда биз уларнинг бутун умр ёш болалардек (ғўр) бўлиб қолишларини истамаймиз. Биз улардан жисмоний ёшларига мос бўлган маъсулиятли ва ақилли ишларни кутамиз. Масихдаги биродар ва опа-сингилларимизни тарбиялаб, биз уларга тўла руҳий баркамоллик томон ўсишларига ёрдам берамиз. Маҳаллий жамоатнинг энг асосий вазифаларидан бири бўлмиш устозлик турли йўллар билан амалга оширилиши мумкин. Куйидаги материалда биз тайёр андозаларни (рецептларни) таклиф этмаймиз, балки сизни умумий ёндошувлар билан таништириш фойдалироқдир, сиз булар асосида маълум бир аниқ ҳолатда нима фойдалироқ бўлишини ўзингиз ҳал эта олишингиз мумкин бўлади. Фақатгина шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, устозлик жамоатни ташкил этиш ишида муҳим рол ўйнайди, у жамоат хизматчиларининг сонини оширишга ёрдам беради, имонлиларнинг руҳан ўсишларига ёрдам беради ва охир оқибат устозлик бутун жамоанинг ўсишига ёрдам беради.

I. МУҚАДДАС КИТОБ БЎЙИЧА АСОСЛАРИ

Ҳазрати Исонинг ердаги хизмати устозлик билан тўлган эди. Хушхабар бизга ҳазрати Исо муайян одамларни қандай танлаб олгани, уларни Ўзининг кетидан эргашишларини буюргани, уларни тайёрлагани ва хизматга юборгани ҳақида аниқ тафсилотларни беради. Муқаддас

Китоб бу одамларни “шогирдлар” деб атайди, бу эса таълим бериш жараёнини кўрсатади (яъни, ҳам назарий, ҳам амалий билимларни эгаллаш). Буюк Топширикда ҳазрати Исо бизга, Унинг қайтиб келишигача Жамоатнинг ер юзидаги энг бош вазифаси ва биринчи навбатдаги мақсади бу — шогирд орттириш (ёки уларни тарбиялаш) эканлигини очиб берган.

Янги Аҳдда кейинроқ, айниқса ҳаворий Павлуснинг мактубларида биз бу амр дастлабки Жамоатнинг ҳаётида қай тарзда амалга оширилганини кўришимиз мумкин.

“Исо уларга яқинлашиб, шундай деди: Менга осмонда ҳам, ерда ҳам бутун ҳокимият берилгандир. Шунинг учун бориб, барча халқлардан шогирд орттиринглар. Уларни Ота, Ўғил ва Муқаддас Рух номи билан сувга чўндириб, имонга киритинглар. Мен сизларга буюрган ҳамма нарсага амал қилишни уларга ўргатинглар. Мана, Мен ҳар куни, дунёнинг охиригача сизлар билан бирга бўламан” (Мт. 28:18–20).

Устозлик Буюк Топширикнинг марказида туради. Бутун лавҳани бирлаштирувчи калит сўз бу — бутун: бутун ҳокимият барча халқлар, ҳамма (Мен сизларга буюрган) ва ҳар куни. Грекчада ушбу учала ҳаракат феъллари — “боринг”, “сувга чўндиринг” ва “ўргатинг” — равишдош ҳисобланади. Буйруқ майлидаги феъл фақат битта – “шогирд орттиринглар/тарбияланг”. Шундай қилиб, оддий сўзлар билан айтганда ҳазрати Исо нафақат Ўз Жамоатига У қайтиб келгунигача қилиши керак бўлган асосий вазифани бераёпти, шу билан бирга асосида бу вазифани муваффақиятини кафолатловчи ваъдани ҳам бераёпти.

А. Топширик

Марказий буйруқ – “шогирд орттириш/тарбиялаш”. Эътибор беринг, унда нафақат имонга келганлар, шунингдек шогирдлар ҳақида ҳам гапирилмоқда. Бу ерда ишлатилган учта равишдош шогирд орттириш/тарбиялаш жараёнининг учта асосий аспекти очиб берган.

1. Бориб:

Шогирд орттириш қандайдир бажариб бўлмайдиган иш эмас, бу (ҳазрати Исонинг сўзлари бўйича) ҳаёт йўлининг табиий қисми ҳисобланади. Ҳазрати Исо шогирдларини қулай шароитлар ёки аудиторияларда эмас, балки реал ҳаётнинг реал шароитида орттирган ва тарбиялаган. Шогирдлар У кўрсатган наъмунадан ўрнак олишлари керак эди: одамларнинг ўзлари уларнинг олдида келишини кутмасдан (худди биз кўпинча имонга келмаган одамларни ўзлари бизни олдимизга, жамоатга келишини кутганимиздек) ташаббусни ўз қўлларига олишлари керак эди.

2. Сувга чўндириб:

Одамлар “Ота, Ўғил ва Муқаддас Рух” номи билан сувга чўндириладилар. Сувга чўмиш одамнинг Исо Масихга имон келтиргани, Худо фарзандлари оиласига кирганилигининг очиқ гувоҳлиги ва шунингдек, Худога итоат этишининг белгисидир.

3. Ўргатиб:

Худо фарзандларининг катта оиласининг аъзоси бўлгач ва Худонинг ҳокимиятини қабул қилгач, масиҳийлар янги ҳаёт кечиришни ўрганишлари керак. Хўш, янги масиҳийларни нимага ўргатиш керак? Ҳазрати Исо, мақсад – амрларни ўргатиш демайди, ёзилганки, мақсад — У буюрган барча нарсага амал қилишни ўргатиш. Амрларни билиш билан уларга амал қила билишнинг орасида жуда катта фарқ мавжуд. Шунчаки одамларни Масиҳнинг иродаси ҳақида хабардор этиш, Худо томонидан Жамоат олдида қўйган мақсадга эришиш дегани эмас, биз (одамларни рағбатлантириб ва уларга ёрдам бериб) Унинг буйруқларига амал қилишни ўргатишимиз керак. Шунга ҳам эътибор берингки, “Мен буюрган **ҳамма нарсага**” амал қилишни ўргатиш зарур. Бу дегани, биз ҳеч нарсани қолдирмасдан, Масиҳнинг **бутун** иродасига амал қилишни ўргатишимиз керак, деганидир. Биз учун осонгина нормага кириб қоладиган қисман бўйсунуш билангина қониқа олмаймиз ва бунга ҳаққимиз ҳам йўқ (Раббимиз буни аниқ тарзда ифодалаган). Биз доимо Муқаддас Ёзувни синчковлик билан ўрганишимиз ва ўзимиздан: “Бу ерда ёзилган барча нарсага амал қиляпмизми? Ҳар бир буйруққа қандай қилиб янада аниқроқ (тўғрироқ) амал қилишимиз мумкин?” деб сўрашимиз керак.

Ва ниҳоят, биз буларнинг барчасини “дунёнинг охиригача”, яъни Исо Масиҳ Ўз Жамоатини олиб кетиш учун қайтиб келгунигача бажаришни давом эттиришимиз керак. Бу

сўзлар билан ҳазрати Исо берилган буйруқ фақатгина ўн икки шогирдга эмас, балки бутун Жамоатга берилганлигини кўрсатади.

Бу бизни жамоат ташкил қилиш, устозлик билан узвий боғлиқ деган хулосага олиб келади. Руҳий етукликка эришиш учун зарур бўлган устозликсиз жамоат ташкил этиш ақл бовар қилиб бўлмайдиган ишдир. Устозликнинг узлуксиз жараёни учун эса, янги жамоатларни ташкил қилишда пайдо бўладиган янги ва янги имонлилар керак бўлади.

Б. Ваъда

Юқорида кўриб чиқилган вазифа бир қарашда умуман бажариб бўлмайдигандек кўриниши мумкин. Шунга қарамасдан, биз шогирд орттиришга борганимизда ва уларни сувда чўмдирганимизда ва уларга ҳазрати Исо буюрган ҳамма нарсага амал қилишни ўргатиш учун қўлдан келган ишни қилганимизда ҳам якуний муваффақиятга шубҳаланмаслигимиз керак, чунки Раббимиз бутун ҳокимиятга эга ва биз билан дунёнинг охиригача ҳар куни бирга бўлишини ваъда қилган. Масиҳнинг Ўзи муваффақиятнинг гаровидир, агар биз У билан алоқада бўлсак (Юҳ.15:4-17).

Ҳаворий Павлус қамоқдалиқ чоғида филиппиликлар жамоатига шундай ёзган (Фил. 1:6) “... *Худо сизларда бошлаган хайрли ишини то Исо Масиҳнинг келадиган кунигача тамом қилишига аминман...*”. У ишининг беҳуда эмаслигини биларди, бинобарин Худо Ўзининг фарзандларида ҳаракат қилади, Худонинг Руҳи имонлиларда яшайди. Келинг, устозлик мавзуларини кўриб чиқишга киришишда шу нарсани ёдинмизда сақлайлик.

II. АНИҚЛАШ: „ШОГИРД“ КИМ ВА „ШОГИРД ОРТТИРИШ НИМА?“

Шогирд – бу Масиҳга имон келтирган ва сувга чўмиш орқали ўзини Унинг издоши (эргашувчиси) ва Унинг Жамоатини аъзоси деб тан олган ва Худонинг бутун иродасига риоя этишга интилиб яшовчи одамдир. Бу нафақат Масиҳ иродасини бажаришнинг ташқи кўриниши, балки бу унинг севги, ишонч ва умидга тўлган юрагининг хоҳишидир.

Шогирд орттириш бу — Жамоатнинг Масиҳнинг у билан бирга эканлигига ва Унинг қудратига таянган ҳолда, қўйидагилар учун ташаббусни ўзига олишидир:

- одамларни Масиҳга, имонга ва бўйсунушга олиб келиш;
- сувга чўмиш орқали уларга Масиҳ Танасининг — Жамоатнинг бир қисми бўлишларига ёрдам бериш;
- уларни Масиҳнинг бутун иродасига риоя этишга ўргатиш ва бунда уларни йўналтириш;

Шогирд орттириш жараёнининг биринчи қисмини, кўпинча, Хушхабар айтиш деб аташади, ва сиз бу саволни кўриб чиқиб бўлгансиз. Шунинг учун биз сизнинг шогирдларингизни сувга чўмиш орқали Масиҳ билан аҳдлашувга кирган ва Унинг жамоатига тегишли деб фарз қиламиз. Курснинг бу қисмида сизнинг эътиборингизни қандай қилиб уларни Масиҳнинг бутун иродасига риоя этишга ўргатиш ва амалиётда уларга қандай қилиб бундай ёрдам бериш кераклигига қаратамиз.

III. ХУДОНИНГ „ШОГИРД ОРТТИРИНГЛАР“ ДЕГАН ДАЪВАТИ

А. Буюк Топшириқ — Масиҳнинг шогирд орттиринглар, деган буйруғи – биз учун Унинг Келини –Жамоатини барпо этиш ва тайёрлашда иштирок этишга даъватидир

Муқаддас Китобни ўрганар эканмиз, биз Худонинг буюк мақсади – бутун борлиқнинг ҳукмдори қилиб тайинлаган Масиҳнинг улуғланиши эканлигини кўрамиз. Шунингдек, биз Исо Масиҳ учун “Масиҳнинг танаси бўлгани учун У каби тўқис-туғалликка эга” (Эфес. 1:23) бўлган, “ҳеч қандай доғ ва ғуборсиз” покиза “Келин” берилишини ҳам кўрамиз. У Ўзининг Келини – Жамоати билан бирликда барча нарсалар устидан ҳукмронлик қилади.

Шундай қилиб, Жамоат Худонинг абадий режасининг ажралмас қисми ва унинг Масиҳ билан никоҳи Ваҳийда ёзилган якуний воқеа ҳисобланади. Бутун абадиёт давомида баркамол Келин ва Худо бир–бири билан алоқадан шодланадилар ва роҳатланадилар. Жамоат, ниҳоят, ўзининг бутун тўла-тўқислигида, Унинг Муқаддас Шахсиятини акс эттириб ва Унга “Руҳ ва ҳақиқатда” топиниб Худони улуғлайди (Юҳан. 4:23).

Худо Жамоатни Ўзининг мақсадига эришиш учун танлади. Масиҳнинг шогирд орттиринглар, деган буйруғи, барча имонлиларни Масиҳ учун ажратиб олинган Келин, Худонинг муқаддас халқини барпо этишда қатнашишларига йўналтирилгандир.

Б. Шогирд орттиришдаги муваффақиятимиз – Масиҳга муносиб Жамоатни қанчалик яхши тайёрлаётганимиз билан аниқланади

Бизнинг кимлигимиз ва нима қилаётганимизнинг барчаси Худонинг Жамоат барпо қилишда қатнашишга “даъвати” бўйича баҳоланиши керак. Хўш, биз ҳозирги пайда қилаётган барча ишларимиз Масиҳга муносиб Келин тайёрлашга олиб борапдими?

1. Биз одамларга Худо ва бир–бирлари билан бирликда ўсишларига ёрдам бераёпмизми? Биз уларни ҳаётлари бу бирликни намоён қилувчи илоҳий севгининг гувоҳлиги бўлишига етакляпмизми?
2. Биз одамларга Масиҳга нисбатан имонда ва умидга, таянишда ўсишларига ёрдам бераёпмизми?
3. Биз шогирдларимизга бошқаларга самарали ва ҳосилдор хизмат қилишларига, бошқаларни Масиҳда тарбиялашларига ёрдам бераёпмизми?
4. Биз одамларга бошқаларни Масиҳга келтириш ва шу тарзда Масиҳ Келинини барпо этиш учун Худо юборган хизматчилар бўлишларига ёрдамлашаёпмизми?

IV. ЖАМОАТ ТАШКИЛ ҚИЛИШДА УСТОЗЛИКНИНГ РОЛИ

Устозлик жамоат ташкил қилишда марказий роллардан бирини ўйнайди. Сизнинг янги жамоат барпо этишингиздаги ютуғингиз нафақат одамларни Масиҳга олиб келишингизга боғлиқ, шу билан бирга сиз уларни ҳақиқий шогирд қилиб тарбиялай олишингизга ҳам боғлиқдир.

Янги жамоатларнинг очилиши, моҳиятан, илгари шогирдлар мавжуд бўлмаган жойда шогирдлар жамоасини барпо этиш ҳисобланади. Жамоат барпо этишдаги биринчи қадам, одамларни Масиҳга имон келтиришлари ва Унинг ҳокимиятини қабул қилишларига жалб қилишдан иборат бўлади. Биз Буюк Топширикни ўрганганимизда кўргангадек, имонга олиб келиш – шогирд орттириш йўлидаги фақатгина биринчи қадам ҳисобланади.

Бизнинг мақсадимиз имонга олиб келиш учун имонга олиб келиш эмас, бу бутун умр давом этадиган жараённинг фақатгина биринчи қисмидир. Устозлик янги имонга кирганларни Масиҳнинг улар учун бўлган иродасини тушунишларини борган сари чуқурлаштириб боради, уларни тарбиялаб, Худога янада тўлиқроқ бўйсунушга олиб боради. Худони тушуниш ва унга таяниш, Унга умид қилиш борган сари кучлироқ ва чуқурроқ бўлиб боради, чунончи юрак Масиҳга ва бир–бирига бўлган севгига тўлиб боради. Бошқача сўз билан айтганда, “жамоа” устозлик керакли тарзда амалга оширилган шароитда ташкил топади. Агар жамоат ташкил қилиш янги шогирдлар “жамоаси”ни барпо этиш бўлса, у ҳолда устозлик, биз уни Муқаддас Китобга асосланган ҳолда тушунганимиздек, мутлақо зарур ҳисобланади.

Янги имонга келганларни Масиҳга тўла бўйсунушларига ёрдам берувчи яна бир ҳаётий муҳим омил, – бу уларни хизматга тайёрлашдир. Устозлик — янги имонга кирганларни бошқаларга серҳосил хизмат қилишларига ўргатишни ўз ичига олади ва бунинг учун эса уларнинг ҳар бирига руҳий инъомлар берилади. Шу тарзда, устозлик, хизматдаги хизматдошларни тез кўпайишига олиб келади. Шу хизматдошлар орасида, жамоат ташкил этиш ишида сизга қўшиладиганлари ҳам бўлади. Хизматдошларнинг тез кўпайиши — янги жамоатлар ташкил этиш ҳаракатининг энг зарурий факторларидан бири ҳисобланади.

V. ЎЗИНГИЗНИНГ СЎНГИ МАҚСАДИНГИЗНИ ЁДДА САҚЛАНГ

Сиз томондан ташкил этилаётган жамоатда шогирд орттиришнинг батафсил режасини тузаётганда, куйидаги учта босқични ишлаб чиқиш керак бўлади:

1-босқич — шогирд орттириш мақсадини тушуниш (нимага ва нима учун биз бу ишни қилишимиз керак?)

2-босқич — сиз бирга ишлаётган одамларнинг руҳий ҳолатларини тушуниш (уларнинг ҳозирги пайтдаги ҳолатлари)

3-босқич — бу одамларга уларнинг ҳозирги пайтдаги ҳолатидан бошлаб то сиз ўз мақсадингизга етдим деб ҳисоблаган пайтгача уларнинг руҳий ўсишларига ёрдам берадиган режани ишлаб чиқиш.

Сиз шогирд орттиришдаги ҳаракатларингизнинг мақсадини аниқлаб олишингиз керак ва мана шу аниқ мақсад сизнинг хизматингиз шаклини белгилаб беради. Мақсад Худо томонидан берилади. Бизнинг вазифамиз – Ундан ибодат билан биздан фалончи одамга нисбатан нимани хоҳлаётганини кўрсатишини сўрашдан иборат. Сиз Худонинг иродасини аниқ тушунганингиздан сўнг, уни имон ва итоат билан бажаринг. Биз кўпинча режани ўзимиз туза оламизми ва бу шунчаки ўзимизнинг инсоний режаларимиз бўлиб қолмасмикин, деб ҳавотирга тушамиз. Агар биз авваламбор Худонинг иродасини сўраб, сўнгра режаларимизни тузишга киришсак, унда режалаштирган нарсамиздан хотиржам бўлишимиз мумкин — биз режалаштираемиз, чунки биз Худога бутун юрагимиз ва бутун онгимиз билан итоат этишни хоҳлаймиз. Биз режалаштираемиз, чунки биз айнан Худонинг иродасини бажаришга ва ўз ҳаётимизни Унинг иродасига мос ҳолда қуришга *шайланамиз*. Бундай режалаштириш доимо онгли равишда Худога таяниш ва умид қилиш орқали амалга оширилади, ибодатда туғилади ва ибодатда қўллаб-қувватланади.

Шогирд орттириш жараёни ҳақида гапираётганда сизга яна бир бор эслатиб ўтмоқчимиз, бизнинг мақсадимиз – одамлар, Масихнинг бутун иродасини бажарувчи одамлардир. Бизнинг бошланғич нуқтаимиз бу – биз тарбиялайдиган одамларнинг айна дамдаги руҳий аҳволдир. Ва ниҳоят, биз бу одамларга ёрдам бериш стратегиясини ишлаб чиқишимиз керак, токи улар Масихнинг иродасини тўла бажаришга интилиб, руҳан ўса олишсин. Сиз уларга амалда ҳақиқий масиҳий ҳаёт кечири олишларига кўмаклашингиз керак.

САВОЛЛАР

- Сизга шогирд орттириш/тарбиялаш янги жамоат ташкил этиш ишида қандай самара келтириши мумкин? Жамоатлар ташкил этиш ҳаракатида-чи?
- Ҳозирги кунда сизнинг жамоатингиз шогирд орттириш бўйича қанчай мақсадларни ўз олдига қўйган?
- Сизнинг фикрингизча, шогирд орттириш бўйича сизда қандай мақсадлар бўлиши керак?
- Маҳаллий жамоат шогирд орттириш учун қандай йўналишларда ишлаши мумкин?

Устозлик**2 Дарс****Мақсадни билиш, одамларни билиш****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — шогирд орттириш мақсадларини ва шогирднинг рухий етукликниги ва хизматдаги самарадорлигини аниқлашнинг услубларини аниқ қилиб баён қилишдан иборат.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Рухий етукликнинг ва хизматдаги самарадорликнинг Муқаддас Китоб бўйича асосий мезонларини билиши керак;
- Одамнинг ташқи хулқ-атворини ўзгартиришга ҳаракат қилгандан кўра, юракка мурожаат этиш муҳимроқ эканини тушуниши керак;
- Муқаддас Китоб мезонларига таянган ҳолда, ўз шогирдларининг рухий етукликларини ва хизматдаги самарадорликларини баҳолашни билиши керак.

Дарс режаси:

- I. Устозликнинг мақсадини тушуниш
- II. Сиз тарбиялаётган одамларнинг ҳақиқий рухий ҳолатини тушуниш

Илова:

- 2А. “Янги Аҳдда мактублардаги имон, умид ва севги ҳақида гапирувчи оятлар”.
- 2Б. “Севги – устозликнинг марказий мавзуси”.

СЎЗ БОШИ

Аввалги дарсда эслаб ўтилганидек, сиз томонидан ташкил этиладиган жамоатда устозлик режасини ишлаб чиқишнинг учта босқичи мавжуд:

1. Устозликнинг мақсадини тушуниш.
2. Одамларнинг айни вақтдаги рухий ҳолатларини тушуниш.
3. Одамларга уларнинг ҳозирги пайтдаги ҳолатидан бошлаб, то сиз ўз мақсадингиз деб ҳисоблаган пайтгача уларнинг рухий ўсишларига ёрдам берадиган режани ишлаб чиқиш. Ушбу дарс 1 ва 2 чи босқичларга бағишланган.

II. УСТОЗЛИКНИНГ МАҚСАДИНИ ТУШУНИШ

Устозликнинг самарадор режасини тузишдаги биринчи қадам — бу ўз мақсадингизни аниқ тушуниб олишингиздир. Аввалги дарсда айтилганидек, сизнинг мақсадингиз — одамларга Масихнинг бутун иродасини бажариб яшашларига ёрдам беришдир. Хўш, амалий нуқтаи назардан бу ўзи нима дегани?

A. Рухий етукликнинг мезонлари бу – имон, умид ва севги

Янги Аҳдни ўқир эканмиз, биз ҳазрати Исо бутун итоат этиш мавзусини севги ҳақидаги саволга боғлаганини кўрамиз (Мт. 22:36–40). Ушбу ҳақиқат Унинг Хушхабар таълимотининг катта қисмида ётади (Мт.5-7 — Тоғдаги ваъз, Лқ.7:36–50; 11:39–46; Юҳ.14:21). Кейинроқ биз

айнан мана шуни ҳаворий Павлуснинг мактубларида ҳам кўрамиз (Рим.13:8–10; 1Кор.13:1–13; Гал.5:6 ва бошқ).

Муқаддас Китоб ўз навбатида итоаткорликнинг яна иккита муҳим зарурий таркиби: имон ва умид ҳақида ҳам гапирди (1Кор. 13:13). 2А иловага қаранг.

Имон, умид ва севги масиҳий етукликнинг ягона ҳақиқий ўлчовидир. Қолган барча нарсалар уларнинг натижаси ҳисобланади. Бошқа барча нарсалардан кўра, шогирдларингиз имон, умид ва севги намоян қилишларига ҳаракат қилишингиз керак.

Б. Хизматнинг самарадорлиги мезонлари

Муқаддас Китобдан биз яна, имон, умид ва севги хизмат учун мутлақо муҳим ва зарур эканлигини ҳам кўрамиз (Эф.4:15–16 ва 1Кор.12–14). Одам қандай хизматни қилишидан қатъий назар, унинг мақсади бутун Тана севгида “Масиҳнинг тўлақонли етуклик даражасига” келгунча Масиҳ танасини барпо этишдан иборат бўлади.

Севги, имон ва умидга тўлган ҳаёт албатта бошқаларга — имонлиларга ҳамда имонга келмаганларга бўлган хизматда ўз аксини топиши керак. Исо Масиҳнинг Ўзи “...*Ўзига хизмат қилдириш учун эмас, балки Ўзи хизмат қилиш... учун келган*”ини айтган (Мт.20:28). Биз Унинг наъмунасида ўрнак олишимиз керак.

Жамоатнинг “*Масиҳнинг тўлақонли етукли даражасига*” эришишининг мезони — унинг сонда ва сифатда ўсишидир (Мт.13:31–32). Сонда ўсиш ибораси остида, биз бутун Масиҳнинг танасига таъсир кўрсатувчи одамларнинг ва шунингдек, жамоаларнинг сон жиҳатдан кўпайишини тушунамиз. Сифатда ўсиш деганда, биз руҳий баркамоллик томон ўсишни ва тобора Масиҳ қиёфасига ўхшаб боришни назарда тутамиз.

III. СИЗ УСТОЗЛИК ҚИЛАЁТГАН ОДАМЛАРНИНГ ҲАҚИҚИЙ РУҲИЙ ҲОЛАТИНИ ТУШУНИШ

Ўз мақсадингизни, яъни тарбиянгиз остидагиларни қандай шогирдлар бўлишларини белгилаб олганингиздан кейин, сиз бу мақсад нуқтаий назари бўйича уларнинг руҳий ҳолатларини аниқлашингиз керак. Қуйида сизга буни қилишга ёрдам берадиган баъзи саволлар келтирилган. Лекин ёдингизда бўлсин, бу баҳолаш ўзингизнинг шахсий руҳий етуклигингизга боғлиқ бўлади. Ҳеч қандай қўлланмалар, китоблар ёки таълим бунинг ўрнини боса олмайди. Сизнинг руҳий етуклик даражангиз қанчалик юқори бўлса, сиз ёрдам бермоқчи бўлган одамнинг руҳий ҳолатини шунчалик аниқроқ кўра оласиз. Сизнинг шахсий руҳий тажрибангиз ва имон, умид ва севги бўйича тушунчангиз қанчалик чуқур бўлса, сиз бошқаларда буларнинг мавжудлигини ёки йўқлигини шунчалик аниқроқ кўрасиз. Сизнинг Худонинг Каломини англаб боришингиз ва уни “юракдан” қабул қилишингиз ошиб боргани сари, сиз уни устозликда янада муваффақиятлироқ ва самарали ишлатишингиз мумкин бўлади.

A. Эътиборни кўпроқ ташқи хулқ–атворга эмас, балки юракнинг ҳолатига қаратинг

Одамнинг руҳий аҳволини аниқлашда катта эътиборни унинг ташқи хулқ–атворига эмас, балки унинг юрагининг ҳолатига қаратиш жуда муҳимдир. Имон ва унда ўсиш, инсон юрагидаги умид ва севгининг миқдори — айнаман шулар сизни қизиқтириши керак. Ташқи хулқ–атвор (сўз ҳамда ишлар) инсон юрагида нима борлигини очиб беради (Мт. 12:34–35; 15:18–20; Лқ.6:43–45; 8:15). Агар муаммо инсон юрагида ётган бўлса, унинг хулқини ўзгартиришга ҳаракат қилиш – вақтни беҳудага сарфлашдир. Агар юрак ўзгарса, албатта, хулқ–атвор ҳам ўзгаради.

Агар сиз одамнинг хулқ–атворида қандайдир нотўғри нарса сезсангиз, бунинг орқасида турган сабаб ва далилларни аниқлашга ҳаракат қилинг. Фараз қилайлик, кимдир жамоатдаги хизматларга қатнамай қўйди. Сиз фақатгина унинг ишига ва ҳаракати эътиборни қаратиш ўрнига, нима учун бу одам қатнамай қўйганини аниқлашга ва шундан келиб чиққан ҳолда унга ёрдам беришга ҳаракат қилинг. Бу ерда ўзимизга қуйидаги учта муҳим саволни беришимиз керак:

- Одамнинг хулқ–атвори унинг имони ёки ишонмаслиги ҳақида нималарни гапираяпти?
- Одамнинг хулқ–атвори унинг ниманидир тушуниши ёки тушунмаслиги ҳақида нимани гапираяпти?

- Одамнинг хулқ–атвори унинг юрагининг ҳолати ҳақида нималарни гапираяпти?
Кўпчиллик вазиятларда, шу одам билан бўлган шахсий суҳбат, у билан нима бўлаётганлигини тушунишга ёрдам беради.

Юракнинг ҳолатига эътиборни қаратмайдиган устозлик, жамоатда кутиладиган ташқи хулқ–атвор стандартларига жуда яхши мос келадиган одамларнинг пайдо бўлишига олиб келади. Лекин, бунда уларнинг руҳий ўсишлари унчалик сезилмайди.

Муҳим эслатма: юракнинг ҳолатини бевосита кўришнинг иложиси йўқлигига қарамасдан, уни одамнинг сўзлари ва ҳатти–ҳаракатлари орқали маълум даражада аниқлаш мумкин. Одамларнинг ҳатти–ҳаракати ва хулқ–атворини кузатишга ва таҳлил қилишга ўрганинг, зеро улар орқали юракнинг ҳақиқий истаклари намоён бўлади. Қуйидаги Б ва В бўлимлар, сизга айнан нимага эътибор қаратишни ўрганишингиз кераклигини яхшироқ тушунишингизга ёрдам беради.

Б. Имон, севги ва умиддаги етукликни баҳоланг

1. Севгидаги етукликни баҳолаш (қаранг: Илова 2 “Севги – устозликнинг марказий мавзуси”):

Одамнинг севгидаги етуклик даражасини баҳолашда зарур бўладиган муҳим саволлар:

Худога бўлган севги:

а) Одам Худони, ҳаётидаги барча нарсалардан, шунингдек шахсий муносабатларидан ҳам устун қўядими? Худо унинг ҳаётида биринчи даражали қадрият ҳисобланадими? Агар йўқ бўлса, у ҳолда Унинг ўрнини ким ёки нима эгаллаган?

б) Одам бошқа барча нарсалардан кўра кўпроқ Худога хурсандчилик топадими? Агар йўқ бўлса, у ҳолда нима унга кўпроқ хурсандчилик келтиради? Одамнинг юрагида Худонинг ўрнини нима эгаллаган?

в) Одам юраги, жони ва онгида Худо билан бирми? Агар йўқ бўлса, Худонинг ўрнини нима эгаллаган? Инсон юраги ва онги қандай қиёфага қараб ўзгараяпти? У кимга ёки нимага ўхшашга интиломқда? Кимнинг қадриятларини қабул қиляпти? Бир нечта худоларга хизмат қилишга ҳаракат қилмаяптими?

г) Одам Унинг севгисидан қанчалик доимий юради? Йиқилганда у қанчалик тез тавба қилади ва олдинга қараб юришни давом эттиради?

д) Одам дунёга бўлган севгини (бўлиши керак бўлмаган кўринишларда) намоён қиляптими?

Биз бу саволнинг жиддий эканлигини англаб етишимиз керак, чунки бу савол аслида бутпарастликка доир саволдир. Инсон ўз юрагини кимга ёки нимага берапти деган савол – биз ҳаётимизда тўқнаш келадиган саволларнинг ичида энг муҳимидир (2Кор.11:2–3). Кўпчиллик инсонларнинг юраги бир вақтнинг ўзида ҳам Худони, ҳам дунёни севишга интилиб вайрон бўлмоқда. Шогирдларингизга бу асло йўл қўйиб бўлмайдиган нарсани эканлигини тушуниб етишларига ёрдам беринг (Мт.6:24, Ёқ.4:4–5; 1Юҳ. 2:15–17). Ҳам дунёга, ҳам Худога бўлган севги ҳеч қачон бирга мавжуд бўла олмайди. Охир оқибат улардан бирортаси ғалаба қозонади. Дунёга нисбатан давом этаётган севгининг очик намоён бўлиши шуни кўрсатадики, инсоннинг ташқи “диндорлиги”га қарамай, унинг Худога бўлган севгиси ё аллақачон ўлган, ё бўлмасам ўлиш жараёнида бўлади. Бу савол ҳал қилинмас экан, руҳий ўсишнинг иложи йўқ.

Ҳаворий Павлус келтирган башарий табиатимиз ишларининг рўйхатига қаранг. Бу ишлар инсон юрагидаги дунёга бўлган севгининг қўшимча исботидир (Гал.5:19–21; 1Кор. 6:9–10, Рим.1:28–32; Ёқуб 3:14–16).

Бошқаларга бўлган севги:

а) Одамга бошқа имонлилар билан бўладиган самимий мулоқот керакми (Ибр.10:24–25), у ўз вақтини бунга сарфлашга тайёрми? (1Сал. 2:17–18).

б) У бошқа имонлиларнинг ютуғи ва руҳий ўсишидан қувонадими? Улар учун қувонадими? (Эф.1:15–16, Фил. 1:3–8, 4:1, 1Сал. 2:19–20, 3:9).

в) У Масихдаги биродарлари ва опа-сингиллари билан юракдан ва жондан биргами? Бу бирлик ва севги амалда намоён бўляптими? (Ҳав.4:32–35, Рим.12:10–21; 1Кор.13:4–7; Флп.1:27, 2:1–4; Ибр.13:1–3).

г) У ўз оиласига нисбатан севгига эгами? У оиласига доимо севгида хизмат қилиб, уни мустаҳкамлаб ва Масихдаги ҳар бир аъзога ибрат берадими? (Эфес. 5:25, 6:4).

д) Унинг юраги имонга келмаганлар учун очикми? Унинг имонсизларга бўлган севгиси изчил ёки доимий намоён бўладими? (1Кор. 9:19-22).

2) Имондаги етуклини баҳолаш:

- а) Одам имон нима эканлигини тушунадими?
- б) Худо инояти нима эканлигини тушунадими?
- в) Унинг имони Каломда илдиз отганми? У Муқаддас Китобнинг асосий ҳақиқатларига нисбатан тўғри тушунчага эгами? (Рим. 10:17).
- г) У бу ҳақиқатларга чуқур ишонч ҳосил қилганми?
- д) У Худонинг севгисига ва Масих томонидан тўлиқ қабул қилинганлигига чуқур ишонч ҳосил қилганми?
- е) У ўз ҳаётининг ҳар бир соҳасида Худонинг меҳрибонлигига ва марҳаматига таяниб, имонда ҳаёт кечирадими?

3) Умиддаги етукликни баҳолаш:

- а) Унинг юраги Масихда ва Унинг унга бўлган даъватида қарор топганми? (1Юх. 3:1–3, 5–боб) Масихнинг Ўзи ва Унинг инсонга бўлган даъвати бу одамнинг ҳаётининг мазмуни ҳисобланадими? (Флп. 3:7–14)
- б) Инсон Худонинг унга берган ваъдаларини тушунадими? Худо буларни амалга оширишига ишонадими? (Рим. 4:18-24; 5:1-6).
- в) Уни Худо Ўз муроди бўйича даъват этганларга “ҳамма нарса яхшиликка хизмат қилишига” (Рим. 8:28–30) ва булар келажакда Худо тайёрлаб қўйган нарсаларга тайёрланишида ёрдам беришига ишончи комилми?

В. Бошқаларга бўлган хизматининг самародорлигини баҳолаш

Сизнинг шогирдларингиз имон, умид ва севгида ўсиши даражасига қараб, бошқаларга, яъни имонли ҳамда имонга келмаганларга бўлган ўз хизматларида янада самарали бўлиб боришлари керак.

1. Улар бошқаларга севги, имон ва умидда ибрат бўлиш учун уларга Худо берган инъом ва қобилиятларидан самарали фойдаланишяптидими? (Эф.4:11-13; 15-16).
2. Улар одамларни Худо билан ва бир-бирлари билан бирликда ўсишга ундаб, ёрдам бераптиларми?
3. Улар ўз биродарларига руҳий қийинчиликларни енгиб ўтишлари учун зарур бўлган амалий ёрдамларни бераптиларми? (қаранг 3А Илова: “Руҳий йиқилиш манбалари”.) (“Устозлик” бўлимнинг кейинги дарсига қаранг – 3чи дарс 3 бўлим “Янги имонга келганларга руҳий тўсиқларни енгиб ўтишларига ёрдам бериш”.)
4. Имонга келмаганларга самарали Хушxabар тарқатяптиларми? (1Сал. 1:8).
5. Улар имонга келмаганларни Масихга олиб келиб, уларни Масих Танасининг бир қисми бўлишларига самарали ёрдам бераптиларми?
6. Имонга келмаганларга Хушxabарни етказишда улар бошқа масиҳийларга ёрдам беришяптими?

САВОЛЛАР

- Худонинг якуний мақсади бўйича “руҳий етук” бўлиш нимани англатади? “Хизматда самарали” бўлиш нимани англатади?
- Агар гуруҳингиздаги одамларнинг ишонч, умид ва севги мезонлари билан баҳолаганда улар қанчалик етуклар? Ўзининг қайси соҳасида зарурат сезиляпти? (Агар сиз ҳалигача якка ҳолда ишлаётган бўлсангиз, бу саволларни ўзингизга қаратинг.)
- Сизнинг гуруҳингиз аъзолари юқорида келтирилган мезонлар бўйича бошқаларга бўлган хизматда қанчалик самаралилар? (Агар сиз ҳалигача якка ҳолда ишлаётган бўлсангиз, бу саволларни ўзингизга беринг.)

ТОПШИРИҚ

- 2А Илова “Янги Аҳд мактубларидаги ишонч, имон ва севги ҳақида гапирувчи оятлар”ни ўқинг.
- 2Б Илова “Севги – устозликнинг марказий мавзуси”ни ўқинг.

Устозлик Илова 2А

Янги Аҳд мактубларидаги имон, умид ва севги ҳақида гапирувчи оятлар

Кўрсатма: Қуйида Янги Аҳд давридаги турли жамоатларга йўлланган Муқаддас Ёзув оятлари келтирилган. Сиз бу оятларда “имон/ишонч”, “умид” ва “севги” сўзлари учраганда ҳар бирининг тагига ҳар сафар ўз рангида чизиб қўйинг.

Римликларга 5: 1–5 “Раббимиз Исо Масихга бўлган имонимизни инobatга олиб, Худо бизни оқлади ва биз билан сулҳ тузди. Раббимиз Исо Масих Ўзи бизга Худонинг иноят эшигини очиб берди. Биз имонимиз туфайли бу иноятга эргашиб, маҳкам турамиз ва Худонинг улуғворлигига эришмоқ умиди билан фахрланиб юрамиз. Бунинг устига, қайғулар билан ҳам фахрланмоқдамиз, чунки қайғу сабр қаноатни ҳосил қилишини биламиз. Сабр–қаноат эса тажрибакорликни, тажрибакорлик эса умидни ҳосил қилади. Умидимиз бўлса бизни уятга қолдирмайди. Чунки бизга берилган Муқаддас Руҳ орқали юракларимиз Худо севгисига тўлиб–тошади”.

1Коринфликларга 13:13 — “Эндиликда бу уч нарса қолади: ишонч, умид, севги. Севги эса энг аълосидир”.

Галатияликларга 5:5–6 — “Бизлар эса Илоҳий Руҳдан умидвор бўлиб, имонимиз асосида оқланишимизни кутамиз. Исо Масих йўлида на суннат, на суннатсизлик бирон ишга ярамайди, фақат муҳаббат билан амал қилувчи имон ярайдир”.

Эфесликларга 1:15–18 — “Мен Раббимиз Исога бўлган эътиқодингиз ва бутун Худо азизларига бўлган муҳаббатингиз ҳақидаги эшитганимдан буён, доим сизларни ибодатларимда эслаймак, тинмай Худога шукроналар айтаман. Раббимиз Исо Масихнинг Худоси, Улуғвор падар, Ўзини таниб–билишингиз учун сизга ҳикмату ваҳий руҳини ато этсин. Унинг Ўзи сизларнинг кўнгил кўзларингизни ёруғ қилсин, токи У сизларни нақадар улуғ бир умидга чорлаганини билиб олинглар, Ўз Азизларини қанчалик бой ва уллуғвор меросга сазовор қилганини қадрланглар”.

Эфесликларга 3:14–19 — “Ана шу сабабдан, мен Самовий Отамиз олдида тиз чўкайпман. Ер юзидаги ва Осмондаги ҳар қандай сулола Самовий Отадан ном олган. У Ўзининг уллуғвор бойлиги билан сизларни куч–қудратли қилсин. Ўз Руҳи билан ички борлигингизни бақувват қилсин. Масихни имон билан дилингизга жо қилинглар, Масихнинг севгиси қалбингизда илдиз отиб, маҳкам ўрнашсиз, токи сизлар барча Худонинг азизлари билан бирга бу севгининг кенглиги, узунлиги, баландлиги ва теранлигини тўла англашга кучингиз етсин. Ҳа, сизлар Масихнинг ақл бовар қилмас севгисини фаҳмлаб бориб, Худонинг бутун камолотига эришинглар”.

Колосаликларга 1:3–5; 22–23 — “Отамиз Худодан (ва Раббимиз Исо Масихдан) сизларга иноят ва тинчлик ато бўлсин. Сизларнинг ҳаққингизга ибодат қилар эканмиз, Раббимиз Исо Масихнинг Отаси — Худога доим шукроналар билдирамиз. Чунки Исо Масихга бўлган имонингиз ва бутун аҳли мўминга қўйган меҳр–муҳаббатингиздан хабардормиз. Бунга сизлар ҳақиқат каломи яъни Инжил Хушхабари орқали эришдингизлар. Самода ўзларингиз учун тайёлаб қўйилган хазина тўғрисидаги Хушхабарни эшитиб, умидвор бўлингизлар... Энди эса Масих Ўзининг инсоний баданини қурбонликка бағишлаб, Ўз ўлими орқали сизларни Худо билан яраштирди, Худо ҳузурига сизларни Муқаддас, айбсиз ва нуқсонсиз ҳолда тақдим қилди. Сизлар энди эшитган Хушхабарга қаттиқ эътиқод қўйиб, умидингиздан қайтмасангиз, имонингизда маҳкам, оғишмай турсангиз, бўлди. Инжил Хушхабари Осмону фалак остида Худо яратган барча жонзотга етказилди. Мен Павлус эса бу Хушхабарнинг фидойиси бўлдим”.

1Салониқаликларга 1: 2–3 — “Ибодатларимизда тинмай сизларни ҳаммаларингиз учун Худога шукур қиламиз. Чунки сизлар имон билан иш қилиб, муҳаббат билан заҳмат чекасиз,

фақат Раббимиз Исо Масҳга умид боғлаб, У туфайли сабр–тоқат қиласизлар. Шунинг учун Отамиз Худонинг хузурида сизларни эслаб турамыз”.

1 Салоникаликларга 3:6 — “Энди эса Тимўтий олдингиздан қайтиб келиб, имонингиз ва севгингиз ҳақида эзгу хабар берди. Биз сизларни соғинганимиздек сизлар ҳам бизни соғиниб қолибсиз, ҳар доим бизни дуо қилаётган экансиз, у гапириб берди”.

1 Салоникаликларга 5:8 — “Лекин биз кундузга оидмиз. Шу туфайли имон ва муҳаббат қалқонини олайлик, нажотга умидворлик дубулғасини кияйлик, хушёр бўлайлик”.

2 Салоникаликларга 1:3–4 — “Эй биродарлар, биз сизлар учун ҳамини Худога шукур қилишни бурчимиз деб биламыз. Сизлар бунга муносибсиз, чунки имонингиз кун сайин мукамаллашиб, ўзаро биродарлик муҳаббатингиз кўпайиб бормоқда. Сизлар бошингиздан кечираётган бутун таъқибу–қайғуларга сабр–қаноат ва эътиқод билан чидаб турибсиз. Ана шу сабабдан биз Худонинг жамоатлари олдида сизлар билан фахрланамиз”.

1 Тимўтийга 1:5 — “Насихат қилишимдан мақсад ана шу, соф юракдан тоза виждондан, ҳолис имондан меҳр–муҳаббат ҳосил бўлсин”.

2 Тимўтий 1:13 — “Сен мендан эшитган соғлом таълимотдан намуна олиб, Исо Масихнинг садоқати ва муҳаббати билан йўл тутгин”.

Филимўнга 4:7 — “Мен дуоларимда ҳар доим сени эслаб, Худойимга шукур қиламан. Чунки Раббимиз Исога бўлган имонинг ва барча аҳли мўминга бўлган муҳаббатинг ҳақида эшитиб тураман. Сенинг имон йўлида қилаётган фаолиятинг таъсирчан бўлмай, Масихда бизга насиб қиладиган бутун хайр–баракани билиб олмайсан. Сенинг меҳр–муҳаббатинг менга катта севинч ва тасалли берди. Биродарим, сен туфайли аҳли мўминнинг кўнгли тинч”.

Ибронийларга 6:10–12 — “Чунки Худо адолатсиз эмас, У сизларни ишларингизни Унинг исмига кўрсатган муҳаббатингизни унутмайди. Ўз азизларига хизмат қилганингизни ва ҳозир ҳам қилаётганингизни ёдда тутди. Орзу қиламизки, умидингиз тамоман рўёбга чиқсин, ҳар бирингиз охиригача айнамай ғайрат кўрсатинглар, эринмангалар, имон ва сабр–тоқат билан илоҳий ваъдаларга эришганлардан ўрнак олинглар”.

Ибронийларга 10:22–24 — “Шундай қилиб, дилларимиз ёмон виждондан покланган, баданимиз эса тоза сув билан ювилган бўлиб, биз энди тўла ишонч ва эътиқод билан чин қалбдан Худога яқинлашайлик. Имон келтириб топган умидимизни иккиланмай маҳкам тутайлик. Чунки ваъда берган Худо Ўз сўзида содиқдир. Бир–биримизга эътибор берайлик ва муҳаббатга, хайрли ишларга рағбатлантирайлик”.

Ёқуб 2:5 — “Эй, севикли биродарларим, қулоқ солинглар: бу дунёда камбағал ҳисобланганларни Худо Ўзи танлаб, имонда бой қиладику! У Ўзини севганларга ваъда бергандек уларни Ўз шоҳлигидаги меросдан баҳраманд қилади.

1 Бутрус 1:3–9; 21–22 — “Раббимиз Исо Масихнинг Отаси Худога ҳамду–санолар бўлсин! У бизга беҳад раҳм–шафқат кўрсатди, Исо Масихнинг тирилиши асосида бизни янгидан туғилтириб, тирик бир умидга эга қилди. Самода сақланаётган беғубор, чиримас, сўлмас бир мерос сизларни кутмоқда. Охирзамонда очиқ кўринишга тайёр бўлган улуғ нажотга эришмоғингиз учун, имонингиз туфайли Худонинг қудрати билан қўриқланмоқдасизлар. Шу сабабдан беҳад хурсандсизлар. Ҳозир турли васвасалар туфайли бироз қайғуришингизга тўғри келсада, лекин бу васвасалар имонингизни синаш учун фойдали эканлигини билинглар. Ҳатто фоний олтин ҳам оловда товланиб синалади. Шу сингари, олтиндан ҳам қиммат бўлган имонингиз синовдан ўтиб Исо Масих осмондан зоҳир бўлгач, сизларга мақтов ва шон–шараф келтирсин. Сиз Масихни кўрмаган бўлсангиз ҳам, Унга муҳаббат боғлаясизлар. Ҳозир Масихни кўрмаган ҳолда Унга ишонаясизлар ва сўз билан ифодалаб бўлмайдиган даражада улуғ бир шодлик билан тўлиб–тошмоқдасизлар. Чунки имонингизнинг натижаси ўлароқ жонларингиз учун нажот топмоқдасизлар... Сизлар Масих воситасида Худога ишонасизлар. Худо Масихни тирилтириб, уллуғворликка эриштирди. Бу имонда қаттиқ туринглар, Худога тамоман умид боғланглар. Сизлар Илоҳий Руҳ ва ҳақиқатни тан олиб жонларингизни пок қилиб, самимий биродарлик муҳаббатига эга бўлгансизлар. Шунинг учун бир–бирингизни чин юракдан, ихлос билан севинглар”.

Устозлик Илова 2Б

Севги – устозликнинг марказий мавзуси

Матто 28:18–20 оятларига асосланган ҳолда, биз шогирд орттиришни — Жамоат, Масиҳнинг кучи ва ҳозирлигига таянган ҳолда, куйидагиларда ташаббусни ўз қўлига олувчи жараён сифатида таърифлаймиз:

- 1) одамларни Масиҳга бўлган имон ва итоатга олиб бориш;
- 2) уларга сувга чўмиш орқали Масиҳ Танасининг ва Унинг Аҳдининг ташкилоти — Жамоатнинг бир қисми бўлишларига ёрдам бериш;
- 3) уларни Масиҳнинг бутун иродасини бажаришга ўргатиш.

Келинг эътиборимизни охириги, яъни Масиҳнинг бутун иродасини ўргатиш, дейилган пунктга қаратамиз. Бунинг учун Худонинг иродасини билиш жуда муҳим. У (яъни билиш) йўқ бўлган ҳолда биз ўзимизни ва бутун жамоатни жуда катта хавфга — йўлдан чиқиб кетиш, вақт ва кучни йўқотиш, энг ёмони, Худонинг бизга нисбатан бўлган иродасига тўсқинлик қилишга дучор қиламиз.

Масиҳнинг бизга нисбатан иродасини тўғри тушуниш учун, биз уни Масиҳнинг охириги мақсади, яъни Ўзи учун бенуқсон ва баркамол Келин тайёрлаш мақсади бўйича кўриб чиқишимиз керак. Масиҳнинг барча буйруқлари шу вазифага эришишга йўналтирилган. Шу тарзда биз, Унинг иродаси асосида, У ва бир–биримиз билан бирликда ўсиш ва бизнинг ҳаётимиз шу бирликни акс эттирувчи илоҳий севгини намоён қилиши кераклиги талаби ётишини тушунамиз. Бунинг ажралмас қисми эса Унинг бизга қарата айтган даъвати, яъни биз Унинг бу дунёдаги гувоҳлари бўлиб, Унинг Жамоатига яна ва яна кўпроқ одамларни жалб қилувчи элчилари бўлишимиз кераклиги борасидаги буйруғидир.

Масиҳнинг бизга нисбатан иродасининг марказида севги, биз У ва бир–биримиз билан бўлган бирликни намоён қилувчи ўша севги ётганини кўраамиз. Шогирд орттириш — авваламбор, шу севги билан ажралиб турувчи одамларни орттиришни англагади. Вазифамизни бажаришимиз учун биз бу севгини тушунишимиз ва бошқаларга унда юришга ёрдам беришимиз жуда муҳимдир.

Ҳазрати Исо Муқаддас Китобдан барча амрларни ўзида мужассамловчи энг буюк амрни ажратиб кўрсатган: *“Исо унга” Эганг Худовандни бутун қалбинг билан, бутун жонинг билан, ва бутун онглинг билан севгин. Бу – биринчи ва энг буюк амр. Иккинчиси эса шунга ўхшашдир: “Ўзгани ўзинг каби севгин”* (Мат.22:37—39).

Ҳазрати Исо энг буюк ва биринчи амр — Худони севиш, деб айтди (38-оят).

ХУДОГА НИСБАТАН СЕВГИ

Худони бутун қалбимиз ва бутун юрагимиз, бутун онгимиз билан севишимиз нимани англагади? Буни фақат Худо билан бирликда бўлиш контекстида тушуниш мумкин. Худо ва бизнинг орамиздаги бу ҳақиқий бирлик севгининг қандай сифатларини яратади?

Худого нисбатан севгининг учта асосий фазилати:

1. Бизнинг юрагимиз қаерда бўлса, хоҳишимиз ҳам ўшадир.

Худони бутун юрак билан севиш — бу ҳар қандай бошқа нарса ва ўзаро муносабатлардан кўра кўпроқ Худони хоҳлаш деганидир. У – бизнинг ҳаётимиздаги энг биринчи рақамли қадриятдир. Биз Уни қидирамиз, чунки Унга яқинлашишни хоҳлаймиз (Забур 62: 1–3, 72:25–28).

2. Юрагимиз нимадан таскин топса — бизнинг қувончимиз ҳам шундадир.

Худони бутун юрак билан севиш, ҳаммадан ҳам кўра кўпроқ Худодан хурсандчилик топиш, деганидир. У бизнинг ҳаётимиздаги энг катта қувончимиз ва хузур-ҳаловатимиздир (Забур 62:4–9, 12; Чиқиш 61:10)

3. Бизнинг қалбимиз ва онгимизнинг йўналиши – улар интиладиган ва шаклланадиган нарса.

Худони бутун юрак, онг ва қалб билан севиш, У билан бир юрак, бир онг ва бир қалб бўлиш демакдир (1Қор. 2:16, Юҳан. 14:21–23, 17:21–23–26, Рим. 5:5, 12:2, Гал. 2:20). Бу амалда нимани англатади? Биз Унинг нуқтайи назаридан қараймиз. Нимани севса, биз ҳам ўшани севамиз. У нимани рад этса, биз ҳам ўшани рад этамиз. Худони нима қувонтирса, бизни ҳам ўша нарса қувонтиради. Уни нима хафа қилса, бизни ҳам ўша нарса хафа қилади. Худонинг иши – бизнинг ишимиз. Унинг мақсадлари – бизнинг мақсадларимиз. Унинг бойликлари – бизнинг бойликларимиз. Унинг ютуқлари – бизнинг ютуқларимиз. Унинг йўқотишлари – бизнинг йўқотишларимиз. Биз Худо билан чуқур ибодатда бўлиб, Унинг олдида ҳамма нарсани очамиз. Ҳар кунги Худо билан бирга бўлишимизда, бу юрагимизнинг ҳам қувончи, ҳам юкидир. Биз Худога интиламиз ва Унинг мақсадлари бизда ва биз орқали амалга ошишини истаймиз.

Бундай севги бизда Худони янада яқинроқ билиш, Унинг йўлларини янада яхшироқ тушуниш, Унга, Унинг юраги ва онгига яқинлашиш истагини туғдиради. Биз Худодан ҳеч нарсани яширмай, Унинг олдидаги самимийлик ва ростгўйликни хоҳлаймиз. Худога бутун борлигимизни беришни хоҳлаймиз. Биз Худога хизмат қилиш мумкин бўлган ҳар бир имконият учун қувонамиз. Биз эга бўлган барча нарса Унга тегишли экнини хис қиламиз. Биз У учун эҳсон ва қурбонлик қилиш имкониятини, шараф ва хурсандчилик деб биламиз. Биз ҳеч нарсани яширмай, Унга ҳамма нарсани беришни хоҳлаймиз. Биз У ҳам Ўзининг бутун борлигини биз учун бағишлаганини англаб, қувонамиз.

Худо билан яқин ва самимий мулоқотда бўлишдан ва У билан мана шундай бирга бўлишдан кўра, бошқа ҳеч нарса биз учун кўпроқ аҳамиятга эга эмас. Забур куйчиси айтганидек:

“Осмонда кимим бор Сендан бўлак?

Ерда ҳам Сендан Ўзгасини истамайман.

Баданим, юрагим ҳолдан кетмоқда,

Илло Худо абадий дилим суянчиғидир,

Эзгулик қисматим Унинг Ўзидир...

Лекин мен учун Худога яқинлашмоқ яхшидир.

Унинг барча ишларини тарғиб қилай дейман,

Худойи Таолони ўзим учун паноҳ биламан.” (Забур 72: 25–28)

Бу севгининг ҳаётимизда намоён бўлиши

Агар бизнинг юрагимизда Худога нисбатан мана шундай севги ҳақиқатдан ҳам яшаётган бўлса, унда бу севги бизнинг ҳар бир қиладиган ишимизга таъсир қилади. У ўзини қўйидаги йўллар билан намоён қилиши мумкин:

1. Агарда бизнинг қалбимиз ҳамма нарсадан кўра кўпроқ Худога чанқоқ бўлса, у ҳолда биз Худонинг хузурини қидиришга ва У билан бирга мулоқот ўтказишга мунтазам вақт топамиз.
2. Агар ҳаммадан ҳам кўпроқ биз Унда хурсандчилик топсак, у ҳолда бизнинг ҳаётимиз юракдан чиқадиган ҳамду сано ва мақтовлар билан ажралиб туриши керак.
3. Агарда биз Уни билишга ва Унинг қалб фикрларини бўлишишга чанқоқ бўлсак, у ҳолда биз Унинг Каломини кунт билан ўрганамиз ва бунинг учун албатта вақт топамиз.
4. Агарда бизнинг хоҳишимиз – Унинг олдида очилиш бўлса, у ҳолда биз тез–тез қилган гуноҳларимизни эътироф қилиб, ибодатда юракларимизни Унга очамиз.
5. Агарда бизнинг юрагимиз ва онгимиз Худоники билан бир бўлса, у ҳолда биз ҳар қандай вазиятда ҳам Худонинг иродасини кунт билан ахтаришга ва бажаришга ҳаракат қиламиз, яъни бизнинг ҳаётимиз Худонинг иродасига итоат этиш билан ажралиб туради.

6. Агарда Унинг юрагига оғир бўлган нарса, бизнигина ҳам оғир бўлса, агарда Унинг мақсадлари — бизнинг мақсадимиз бўлса, у ҳолда бизнинг ҳаётимиз Уни ёқловчи ибодат билан ажралиб туради.
7. Агарда бизда бўлган барча нарсани ва ўзимизни ҳам Унга тегишли деб ҳисобласак ва У нимани хоҳласа, биз ҳам шуни хоҳласак, у ҳолда биз ўз тасарруфимиздаги вақтимизни, кучимизни ва ресурсларимизни саҳийлик ва қувонч билан Унга бўлган хизмат учун ва Унинг иши учун берамиз.
8. Агарда бизнинг юрагимизнинг истаги, интилиши – Унинг қиёфаси томон ўзгариш бўлса, унда тез-тез содир бўладиган йиқилишларга қарамасдан, бизнинг ҳаётимизда юракдан тавба қилиш ва бошқалардан тузатиш, тарбия ва далда олишга интилиш мавжуд бўлади.

БОШҚАЛАРГА НИСБАТАН СЕВГИ

Ҳазрати Исо, биринчи амрга ўхшаган яна бошқа бир амр – ўзгани ўзинг каби севгин, деган амр борлигини ҳам қўшимча қилган. Ўзгани ўзимиз каби севиш нима дегани ва бунинг биринчи амрга қандай ўхшашлиги бор?

Худони бутун юрагимиз билан севиб, биз бошқа ҳамма одамларни ҳам севамиз — чунки улар Худонинг суратига кўра (илоҳий суратда) яратилишган. Биз бошқаларга марҳамат келтириш ва барака олиб келиш имкониятларини ахтарамиз, ҳаттоки бу ўзимизни қурбон қилиш ва бошқаларнинг бизга нисбатан адолатсизлигини енгиб ўтишга олиб келса ҳам (масалан, қаранг: Мт.5:21–48). Биз уларга тилашимиз бўлган энг буюк барокат ва тилак – бу улар ҳазрати Исога келиб, Унинг Танасининг бир қисми бўлишларидир.

Биз Масихдаги биродарларимиз ва опа-сингилларимиз билан янада чуқурроқ севгини бўлишамиз. Ҳазрати Исо биз бир-биримизни худди У бизни севгандек севишимизни буюради ва шу тарзда У севги амрини янги чўққига кўтаради! Хўш, бундай севгининг сифатлари қандай? Қандай севги бизни чинакамига бир-биримиз билан бирлаштиради?

Биродарлик севгисининг учта асосий характеристикаси:

1. Юрагимиз қаерда бўлса –*хоҳишимиз ҳам ўшадир*. Бир-биримизни севишимиз, бир-биримиз билан мулоқотда бўлишни хоҳлашимизни билдиради. Биз бир-биримиз билан ҳақиқий мулоқотда бўлишни истаймиз (Ибр. 10:24–25). Биз бир-биримиз билан биргаликда вақт ўтказишни хоҳлаймиз (Фил. 4:1, 1Сал.2:17–18).

2. Юрагимиз нимадан таскин топса, *шу бизнинг қувончимиздир*. Бир-биримизни севиш, бир-биримиз учун хурсанд бўлишдир (Фил. 4:1, 1Сал. 2:13–20, 3:9, 2Кор. 7:14–16).

Бир-биримиз билан бирга бўлиш хоҳишининг сабабларидан бири — бир-биримиз билан мулоқот қилганда ҳис қиладиган қувончимиздир. Биз бир-биримиз учун ёқимлимиз ва бизга бирга бўлиш ёқади. Биз камтар ва жуда яраланган биродаримизда ҳам намоён бўлувчи севишли Нажоткоримиз тимсолидан шодланамиз. Биз худди ўз фарзандининг биринчи сўзлари ёки қадамларидан шодланган она каби, бошқанинг юрагида Отанинг ишини кўриб шодланамиз. Биз ҳар бир биродаримизни қандай бўлса, шундай қабул қиламиз ва қадрлаймиз. Биз бошқаларнинг яхши хислатлари ва ютуқларини кўриб хурсанд бўламиз. Биз бошқаларнинг хато ва камчилликларига нисбатан сабр–тоқатлимиз.

3. *Бизнинг қалбимиз ва онгимизнинг йўналиши* — улар интиладиган ва шаклланадиган нарса. Бир-биримизни худди Масих бизни севгандек севиш, ўзаро бир онг ва бир юракда бўлишимизни билдиради (Рим.12:10-15; 2Кор.7:13; Флп.1:27; 2:1-5; Ибр.13:3).

Бир-биримиз олдидаги очиклик ва самимийликнинг асоси — Исо Масих олдидаги очиклигимиз ва самимийлигимиздир. Агар сиз ҳам ва мен ҳам ҳақиқатдан ҳазрати Исонинг онги ва юрагига эга бўлсак, демак биз ҳам сиз билан бир онг ва бир юракка эгамиз. Масихда бизнинг қарашимиз, қадр–қимматимиз, мақсадларимиз, қийинчиликларимиз ва ҳоказолар бирдир.

Агарда биз юрагимиз ва онгимиз билан бир бўлсак, у ҳолда биз ҳамма нарсада ҳам бир бўламиз. Мен энди “мен” ва “менинг” терминларини ишлатмайман, балки “биз” ва “бизнинг” деган сўзларни ишлатаман. Сизнинг қувончингиз — менинг қувончим ва сизнинг ғамингиз эса — менинг ғамим. Сизнинг муҳтожлигингиз — менинг муҳтожлигим. Сизнинг ютуғунгиз — менинг ютуғим, сизнинг хатоингиз эса — меникидир. Сиз марҳаматлаганингизда — мен

марҳаматлайман. Сизнинг муаммонгиз мени ташвишга солади ва мен имкон бўлган ҳар қандай йўллар билан уларни енгиш ва чидашингизда сизга ёрдам беришни хоҳлайман. Сизнинг мақсадингиз мен учун барибир эмас, балки менга қизиқарлидир. Сиз уларга эришингиз учун, мен кўлдан келганча ҳаракат қиламан. Шу билан бирга сиз ҳам менга ёрдам беришингиз учун имкон яратаман. Мен сизни марҳаматлашга ва мен ҳам сиз орқали марҳаматланишни хоҳлайман. Мен сизни яхшироқ билиш ва тушунишни хоҳлайман. Ва сиз ҳам мени билишингиз ва тушунишингизни хоҳлайман.

Бу севгининг ҳаётимизда намоён бўлиши

Муқаддас Китобда, бу севги ҳаётимизда қандай намоён бўлиши ҳақида кўп таърифлар берилган. Масалан, 1Кор. 13–бобда таърифланганидек, қачонки бундай севги бизда бўлса, у ҳар бир қиладиган ишимизга таъсир қилади, дейилган.

Эслатма: бизга барча одамларни севинглар, деган буйруқ берилган. Биз бу севгини имкон қадар, бизни Худо ким билан учрашгирса, ҳаммасига намоён қилишимиз керак. Шунга қарамасдан бизнинг имкониятларимиз чекланган. Бир хил севгини ҳаммага намоён қилиш учун биз етарлича вақт ва воситаларга эга эмасмиз. Биз қадриятлар тизимини эсда сақлашимиз керак. Худо биринчи ўринда туради. Бошқалар Ундан кейин туради, яъни Худо бизга берган ва биз улар билан чуқур муносабатлар қуришимиз керак бўлганлар, масалан бизнинг оиламиз, жамоатдаги ака ва опаларимиз ва ҳокозолар Худодан кейин туради.

ХУЛОСА

Биз севгининг тўла аҳамиятини ва муҳимлигини тушунишимиз керак. Севги – Масих Келини учун зарур бўлган, марказий (асосий) фазилатдир. Биз бундай севгига эга бўлишимиз учун Худо бизни янгидан яратди ва юқоридан туғилтирди (Иез. 36:25–27). Бизнинг гуноҳимизнинг сабаби, асосан, сева олмаслигимиздир. Биз кўп нарсага эга бўлишимиз ва кўп нарса қила олишимиз мумкин, лекин агар бизда севги бўлмаса, демак биз ҳеч нарсага эга эмасмиз (1Кор.13:1–3; Ваҳ.2:2–6). Барча диний маросимлар ҳеч қандай маънога эга эмас, агарда уларнинг асосида бу илоҳий севги бўлмаса (Мт. 15:7–9; Гал. 5:6).

Бундай севги – Хушxabар айтишининг энг муҳим омилидир (Юҳ. 13:34–35, 17:21–23). У — бизнинг бутун дунёга берадиган энг буюк гувоҳлигимиздир, чунки дунё, бундай севги фақатгина Худодан бўлиши мумкинлигини билади. Бизнинг бундай севгини намоён қилишимиз — дунё учун, ҳақиқатдан ҳам Худо мавжудлигини ва У қандай эканлигини тушуниши учун энг яхши имкониятдир. Бу — дунёдаги одамлар учун, ўзларининг Худога қарши гуноҳкор табиатларини тушунишлари, ўз ҳаётлари билан имонлилар ҳаёти орасидаги фарқни кўришлари, уларга Худо таклиф қилаётган иноятнинг табиатини тушунишлари учун энг яхши имкониятдир.

Муқаддас Рухга доимо тўлиб боришсиз ва Танадаги чинакам руҳий мулоқотсиз, бундай севгининг бўлиши мумкин эмас. Биз тарбиялаётган одамлар, бунисига ҳам, унисига ҳам ўрганишлари керак. Руҳий маънода нимаики шу севгини намоён қилмаса, буларнинг барчаси ёлғондир. Бу севги билан ёнмайдиган ва у сиз бўладиган мулоқот — мутлақо бефойдадир.

Биз энг муҳим ва асосий нарсадан чалғимасликка ҳаракат қилишимиз керак. Устозликда, бизнинг елкамиздаги энг катта жавобгарлик бу – инсонлар юрагини эҳтиёт қилиш ва озиклантиришдир. Қолган ҳаммаси иккинчи даражали; қолган ҳамма нарсанинг бусиз иложи йўқ (Хик. 4:23). Худога итоаткорлик билан тўла ҳаёт, инсоннинг ички табиатидан, яъни юрагидан оқиб чиқади (Мт. 12:34–35; 15:18–20; Лқ.6:43–45; 8:15). Агар юрак тўғри йўлда бўлса, унда яхши ишлар албатта келиб чиқади.

Устозлик**3 Дарс****Қандай қилиб руҳий тушқунликни енгиш****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади икки томонлама:

- 1) янги имонга келган масиҳий севги, ишонч/имон ва умидда яшаши учун нималарни билиши керак ва нима қилиши кераклигини тушунишларида тингловчиларга ёрдам бериш;
- 2) руҳий тушқунликларнинг кенг тарқалган сабабларини қандай удалаш кераклигини уларга кўрсатиш.

Кутилаётган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Янги имонга келганларнинг руҳий тушқунликларининг энг кўп тарқалган сабабларини билиши ва уларни англай олиши керак;
- Руҳий ўсишга тўсиқ бўлувчи бу қийинчиликларни енгиши учун керакли бўлган Муқаддас Калом йўллари билиши керак;
- Янги имонга келган масиҳийга севги, умид, ишонч/имон билан яшашга ва бошқаларга самарали хизмат қилишига ёрдам бера олишни билиши керак.

Дарс режаси:

- I. Янги имонга келган масиҳийларнинг руҳий тушқунликларининг энг кенг тарқалган сабаблари.
- II. Руҳий тўсиқларни енгишда янги имонга келган масиҳийларга ёрдам бериш.
- III. Янги имонга келган масиҳийлар нималарни билишлари ва нималарни қилишлари керак.

Илова:

3А. “Руҳий тушқунлик сабаблари ва ёрдам бериш йўллари”.

3Б. “Руҳий тўсиқликларни баҳолаш”.

3В. “Янги имонлилар нимани билишлари ва қилишлари зарур”.

Ўқитувчиларга тавсиялар:

“Саволлар” қисмида, ўқувчилардан 3Б “Руҳий тўсиқликларни баҳолаш” ва 3В “Янги имонлилар нималарни билишлари ва қилишлари зарур” иловасига мурожаат қилишларини сўранг.

3В “Янги имонлилар нималарни билишлари ва қилишлари зарур” иловасининг биринчи қисмини бажаринг.

Дарсдан олдин, ўз тажрибангизга таяниб, 3Б ва 3В иловаларини тўлдиринг ва тушунтириш учун кўргазмаларни тайёрланг. Тингловчилар, бу топшириқлар билан ишлаш нимадан иборат эканлигини яхши тушунишлари учун ҳаракат қилинг.

СЎЗ БОШИ

Жамотлар ташкил қилишда, бизнинг вазифаларимиздан бири бу – янги жамоаларнинг руҳан ўсишларидир. Ушбу дарсда биз, эндигина имонга келган инсонларнинг кенг тарқалган руҳий тушқунлик ҳолларини ва уларга зарур ёрдам кўрсатиш чораларини муҳокама қиламиз.

I. ЯНГИ ИМОНГА КЕЛГАН МАСИХИЙЛАРНИНГ РУҲИЙ ТУШҚУНЛИКЛАРИНИНГ ЭНГ КЎП ТАРҚАЛГАН САБАБЛАРИ

Жамоатингиздаги одамларнинг ҳақиқий руҳий ҳолатларини аниқлаб, сиз битта муҳим фикрни инобатга олишингиз зарур. Бу уларнинг ҳаётидаги асосий руҳий тўсиқликлар билан боғлиқ. Хўш, руҳий тушқунликнинг энг кенг тарқалган сабаблари нималардан иборат? Одамларга севги, ишонч/имон ва умидда яшашга нима халақит беради? Нима уларни бошқаларга самарали хизмат қилишларига тўсқинлик қилади? Сизнинг шогирдларингиз руҳан ўсишлари учун, сиз мана шу тўсиқларни уйдлашлари учун уларга ёрдам бериш йўлларини топишингиз керак.

Руҳий тушқунликларнинг баъзи бир кенг тарқалган сабаблари:

A. Етарлича тушунмаслик

- Одам Муқаддас Китобнинг баъзи бир ҳақиқатларини тушунмайди.
- Одам бирор нарсани қандай қилишни билмайди, гарчи бу муҳим эканлигини тушунса ҳам. У нима ва айнан қандай қилишга ишончи комил эмас (масалан: Хушхабар айтиш, Худо билан бирга вақт ўтказиш ва ибодат қилиш ва ҳок.)
- У ўзининг кучига ишонмайди ва қандай қилиб у бошқаларга хизмат қилишда қатнашишни билмайди.

B. Бажаришга бўлган ироданинг йўқлиги

- Одам унутувчан ва бирон нарсага тез берилиб кетади. У Худога итоаткор бўлишни хоҳлайди, лекин нима қилиши кераклигини эсидан чиқаради. Атрофдаги дунёнинг ҳовлиқишларида ва беҳуда оворагарчилигида, у ўзининг қадриятлари ҳақида унутиб қўяди ва бошқа нарсаларга берилиб кетади.
- Одам ҳақиқатни тушунади, лекин кўпинча унга ишонмайди.
- Одам ўзининг дунёга бўлган муҳаббатини ўз устидан ғалаба қозонишга йўл қўяди ва гуноҳнинг қулига айланган.
- Унинг ҳавсаласи пир бўлган ва таслим бўлган.
- Унинг Худодан ва бошқа масиҳийлардан хафсаласи пир бўлган, энди улардан жаҳли чиққан.
- Уни кўрқинч ушлаб турибди.
- Унга мотивация (сабаб) етишмайди. Агар одам ундовчи мотивларни йўқотган бўлса, нима учунлигини билишга ҳаракат қилинг. Сабаби юқорида айтиб ўтилган бир ёки бир нечта муаммолар бўлиши мумкин. Анча батафсил бўлган рўйхат 3А “Руҳий тушқунликнинг сабаби...” иловада келтирилган.

II. ЯНГИ ИМОНГА КЕЛГАН МАСИХИЙЛАРГА РУҲИЙ ТЎСИҚЛАРНИ ЕНГИШГА ЁРДАМ БЕРИШ

A. Асосий руҳий тўсиқларни ва қандай ёрдам бериш зарурлигини аниқланг

Имонлилар олдида турган асосий руҳий тўсиқликларни аниқлаб, сиз ўзингизга савол беришингиз керак: бу тўсиқликларни енгиш учун улар қандай далда ва қўллаб-қувватлашларга муҳтож? Уларга ишонч/имон, умид ва севгида яшашлари учун қандай ёрдам таклиф этилиши мумкин? Бошқаларга самарали хизмат қилишлари учун, мен уларга қандай ёрдам беришим мумкин?

Бунда сиз имкон қадар кўпроқ реалист бўлишингиз керак. Жамоатингиздаги ҳар бир одам бу муаммолар билан тўқнаш келади. Фақатгина баъзи бир одамларгина бу тўсиқликларни мустақил, ўзлари енгиб ўтишади. Агар улар керакли пайтда, зарурий ёрдамни олишмаса, у ҳолда уларнинг руҳий ҳаётлари боши берк кўчага кириб қолиши мумкин. Сизнинг вазифангиз уларга керакли пайтда, зарурий ёрдамни бериш. 3А иловани диққат билан ўқиб чиқинг, бу сизга одамнинг ҳолатини тушуниб, унга тўғри руҳий ёрдам кўрсатишингизда ёрдам беради.

Б. Янги имонга келаган масиҳийларга қандай қилиб тўғри ёрдам бериш мумкин

Муқаддас Китоб фақатгина таълим бериш ва ваъзлар етарли эмаслигини аниқ айтади. Хўш, мана шу анча кенг тарқалган муаммолардан (3А иловага қаранг) қанчаси фақатгина имонда тарбиялаш орқали ҳал қилиниши мумкин? Жавоб битта: жуда камчилиги. Муқаддас Китоб Масиҳ Танасидаги жуда кўп ўта зарур бўлган бошқа хизматлар ҳақида ҳам гапиради, жумладан:

- Бир–биримизга йўл-йўриқ кўрсатишимиз, бир–биримизни руҳимизни кўтариш ва бир–биримизга ёрдам беришимиз (1Сал. 5:14).
- Бир–биримизни айбимизни кўрсатиш, таънаю насиҳат қилиш (2Тим. 4:2).
- Бир–биримизни гуноҳимизни фош қилиш (Титус 1:9).
- Бир–биримизни ҳақиқат йўлига қайтариш (Ёқ. 5:19–20).
- Бир–биримизга далда бериб ёрдам қилиш (1Сал 5:11).
- Заифлашганларни мустаҳкамлаш (Ибр. 12:12).
- Далда бериб, самимий ёлвориш (1Сал. 2:11–12).
- Мулойим руҳ билан тузатиш, оғирликларга ёрдамлашиш (Гал. 6:12).
- Муҳаббат билан бир–биримизга сабр–тоқатли бўлиш (Эфес. 4:2).
- Бир–биримизга нисбатан кечиримли бўлиш (Кол.3:13).
- Бир–биримиз учун ибодат қилиш (Эф. 6:18, Ёқуб 5:16, Юҳ. 5:16).
- Бир–биримиз олдида қилган гуноҳларимизга иқрор бўлиш (Ёқуб. 5:16).
- Бир–биримизга хизмат қилиш (Гал. 5:13).
- Бир–биримизни қабул қилиш (Рим. 15:7).
- Бир–биримизни иззат-хурмат қилишимиз (Рим. 12:10).
- Бир–биримизга яхшиликлар қилиш (Гал. 6:10).

Агар сизнинг шогирдингиз ҳақиқатдан ҳам, чин дилдан Масиҳ орқасидан эргашишни хоҳласа, у ҳолда бундай ёрдамни хурсандчилик билан қабул қилади. У билан бу ҳақида гаплашиш ва мана шу соҳаларда унга ёрдам беришингизга ижозат сўранг. Натижада, кейинчалик, агар унга ёрдам бериш зарур бўлса, сизнинг ёрдамингиз у учун кутилмаган ҳодиса бўлмайди.

III. ЯНГИ ИМОНГА КЕЛГАНЛАР НИМАНИ БИЛИШЛАРИ ВА НИМАЛАРНИ ҚИЛИШЛАРИ КЕРАК

2– дарсда, “Одамларнинг билиши, одамларнинг мақсадлари” дарсида, биз одамларнинг руҳий етуклигини аниқлаш мезонларини муҳокама этган эдик. Энг муҳим аниқловчилар — бу севги, имон ва умиддир. Шунингдек биз хизматдаги самарадорлик мезонларини ҳам муҳокама қилганмиз.

Мана шу мезонларнинг ҳар бири, масиҳий нимани билиши ва нимани қилиши кераклигини кўрсатади. Маҳаллий жамоатлардаги одамларга севги, ишонч/имон, умидда ва бошқаларга хизмаатдаги самарадорликда ўсишларига ёрдам бериб, биз 1) уларни мана шу нарсаларни чуқур билишда ўсишларига ва 2) зарурий нарсларни кетма-кетлик билан ва самарали амалга оширишларига (уларнинг ҳар бирининг руҳий етуклигига қараб) алоҳида эътибор беришимиз керак.

Устозликнинг самарали режасини ишлаб чиқишда сиз, янги имонлилар учун ҳам назарий билим, ҳам амалий ишлар соҳасида нималар энг муҳим эканлигини аниқлашингиз зарур. Сиз анча руҳан етук имонлиларга берадиган руҳий емишни, янги имонга келганларга беришингиз мумкин эмас. Шу билан бирга сиз улардан хизматда, бошқалардан талаб қилган нарсаларни талаб қила олмайсиз. Лекин сиз уларга ўша, шарт бўлган минимумни беришингиз керак, бу уларга васвасаларни енгишда ёрдам беради ва келгуси руҳий ўсишларида яхши асос бўлиб хизмат қилади. Бунда сизнинг шахсий тушунчангиз, яъни янги имонлилар орасида энг кенг тарқалган руҳий тушқунлик сабаблари ва бу ҳолатда қандай қилиб тўғри ёрдам бериш бўйича тушунчангиз катта рол ўйнайди.

Ўқитувчиларга эслатма: *Тингловчиларга, янги имонлилар нималарни билишлари ва нималарни қилишлари кераклигини санаб ўтишларини таклиф қилинг. Сизлар буни улар билан бирга қилишингиз (тингловчиларнинг гапларини доскага ёзиб) ёки бўлмаса тингловчилар*

алоҳида ўзлари қилишлари мумкин. Кейин олинган рўйхатни (рўйхатларни) муҳокама қилиб, ичидан энг муҳимини танланг.

САВОЛЛАР

- Янги имонга келган масиҳийларнинг руҳий тушқунликларининг энг кўп тарқалган сабабларини аниқланг.
- Ўзингизнинг шахсий тажрибангиздан келиб чиққан ҳолда айтинг-чи: кўпроқ қандай сабабларга кўра одамлар имон/ишонч, умид ва севгида ҳаёт кечира олишмайди? Нима учун улар бошқаларга самарали хизмат қила олмайдилар? Улар тушуна олмайдиган ёки қабул қила олмайдиган энг муҳим ҳақиқатлар қайсилар? Қайси муҳим ишларни улар қилмайдилар ёки қандай қилишни билмайдилар? (3А иловага қаранг)
- Янги имонга келган масиҳийлар дуч келадиган энг кўп тарқалган руҳий тўсиқларни енгишлари учун уларга қандай ёрдамлар энг кўп зарур? (3Аиловага қаранг)
- Янги имонлилар нимани билишлари ва қилишлари зарур?

Ўқитувчиларга эслатма: Маъруза давомида тингловчиларингиз билан 3В илованинг биринчи қисмини бажаринг. Бу нарса уларга 3чи ва 4чи семинарлар орасида устозлик режасини ишлаб чиқишларида ёрдам беради.

ТОПШИРИҚ

- 3А иловани ўқиб чиқинг ва булар хусусида мулоҳаза юритинг.
- Шогирдлик ва устозлик бўйича ўз тажрибангизга асосланиб, 3В иловада берилган топшириқни бажаринг ва шу тарзда ўзингизнинг устозлик бўйича шахсий режангизни ишлаб чиқишни давом эттиринг.

УСТОЗЛИК

Илова

3А

Руҳий тушкунлик сабаблари ва ёрдам бериш йўллари

Куйидаги жадвалда масиҳийлар орасида энг кенг тарқалган руҳий тушкунлик сабаблари рўйхати келтирилган. Бу сабаблар янги имонга келганлар учун улар айниқса муҳимдир.

Агар сиз ҳақиқатдан ҳам янги имонга келган масиҳийларга севги, имон/ишонч ва умидда ўсишларига ва бошқаларга самарали хизмат қилишларида ёрдам бериш истагини ҳис этсангиз, унда уларга зарур бўлган ёрдамни беринг. Жадвалнинг ўнг томонида бундай ёрдамлар нималардан иборат бўлиши мумкинлиги бўйича таклифлар келтирилган.

Муаммо	Зарур ёрдам
<p>1. Одам Муқаддас Китобнинг қайсидир муҳим ҳақиқатини тушунмайди. Одам куйидагиларни тушунмаслиги сабабдан руҳий йўлда муваффақиятсизликларга учраши мумкин: Худони ва Унинг мақсадларини; ҳақиқий имон нима эканлигини; у Масиҳда қандай умидга эга бўлиши мумкинлигини; Худо унга Масиҳда ва Унинг Танасида нима берганлигини; ўзига нисбатан Худонинг севгисини тушунмаслик ва Худони ҳамда ўзгаларни чинакамига севиш нимани англатишини тушунмаслик, чунки у Масиҳнинг Танасининг бир қисми бўлиш нима эканлигини тушунмайди ва ҳок.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тушунмаган Муқаддас Китоб ҳақиқатини аниқ тушунтирувчи ва уни қўллашни ўргатувчи таълимни ва тузатишни бериш • Муқаддас Китобни чуқурроқ ўрганиш имконияти. • Каломни ўрганишни рағбатлантириш ва зарур бўлган билим билан ўргатиш. • Ҳаётларида шу ҳақиқатлар аниқ-равшан кўринадиган одамларни кўриш имконияти.
<p>2. Одам зарур бўлган нарсани қандай бажаришни билмайди. Ундан айнан нима кутилаётганига ишончи комил эмас ёки буни қандай қилишни билмайди. Бунинг сабаблари унинг Худо билан шахсий муносабатларида (ибодат, Муқаддас Китобни ўрганиш ва ҳок) бўлиши мумкин. Шунингдек, бу бошқаларга бўлган амалий хизматлари билан боғлиқ бўлиши мумкин (ўргатиш, далда бериш, оилавий ибодат бошқаруви, шахсий гувоҳликни айтиб бериш, Хушхабар айтиш ва ҳок)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Одам нимани билса, шуни қўллашга рағбатлантириш. • Талаб қилинаётган ишларни бажараётган инсонларни кўриш имкони. • Талаб қилинаётган кўникма ва малакаларга амалда тайёрлаш ва ўргатиш. • Агар зарур бўлса — амалий ҳаракат режасини ишлаб чиқиш. • Вазиятга мос ҳолда, ўрганилган нарсани амалда қўллаш имконияти, уни изоҳлаш ва баҳо бериш. • Одамнинг кўникма ва ишончга эга бўлиш даражасига қараб, унга амалий маслаҳат бериш ва қўллаб-қувватлаш.
<p>3. Одам бошқаларга хизмат қилишда қандай қатнашишни билмайди.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хизмат қилишнинг ҳар хил имкониятларини кўрсатиш ва уларда қатнашишга рағбатлантириш. • Куч ва ҳаракатлари учун самимий миннатдорчилик билдирадиган инсонлар.

Муаммо	Зарур ёрдам
	<ul style="list-style-type: none"> • Таълим бериш жараёнида уларни хизматга қабул қилишга тайёр бўлган инсонлар.
<p>4. Одам шунчаки эсидан чиқаради ёки осонликча чалғийди. У хизмат қилишни хоҳлайди, лекин нима қилиш кераклигини эсидан чиқаради. Атрофдаги дунёнинг ҳовлиқиш ва беҳуда оворагарчиликларида, у ўзининг қадриятларини унутади ва бошқа нарсалар билан чалғийди.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тез–тез эслатиб туриш. • Тез–тез рағбатлантириш ва амалий ёрдам ва далда бериш.
<p>5. Одам маълум бир ҳақиқатни тушунади, лекин ҳақиқатда уни қабул қилмайди.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ишонмаслигини фош қилиш ва имонга рағбатлантириш. • У рад этаётган ҳақиқатларга ишониш учун далиллар келтириш. • Бу ҳақиқатни ҳаётларида чин дилдан қўллайдиган одамлар билан мулоқот қилиш имконияти.
<p>6. Одам дунёга бўлган муҳаббатни ўз устидан ғалаба қозонишига ёки гуноҳнинг кули бўлишга йўл қўйган. Дунёвий ғам–ташвишлар, бойликнинг ёлғончилиги, дунёвий бойликларига эга бўлиш истаги ҳаддан ташқари кучли бўлиши мумкин. Рухан етук бўлмаган, баъзан эса етук бўлган масиҳий ҳам бунда мустаҳкам туролмасликлари мумкин (Гал.5:17, Мт.13:22, Мк 4:18–19, 1Тим. 6:8–10, Юҳ. 2:15–17). Гуноҳ руҳий ўлимга олиб келади. Муқаддас Рух сўниб боради. Одам гуноҳга қарши туриш иродасини йўқотади. У Масиҳ орқасидан эргашиш учун бўлган иродасини йўқотади. У ҳақиқий мулоқотга бўлган истакни йўқотади ва Худодан ҳамда Масиҳдаги биродарлардан узоқлашиш васвасасига тушади. Одам гуноҳнинг кули бўлиб қолади ва энду у гуноҳнинг занжирларини узиб ташлашни истамайди ва узоқламайди.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Аниқ заифликларни енгилда ва васвасалардан узоқлашиши учун унга амалий маслаҳатлар ва дўстона ёрдам кўрсатиш. • Гуноҳ нима эканини англашда ёрдам бериш. • Фош қилиб, гуноҳнинг жиддийлигини эслатиш. • Маълум гуноҳлари учун тавба қилишга рағбатлантириш. • Янги одатларни ишлаб чиқишида самимий ёрдам. • Тавба қилгандан сўнг, уни кечирилганлигига ишонтириш. • Янгидан Рухга тўлиб яшашида уни қўллаб–қувватлаш.
<p>7. Инсоннинг ҳафсаласи пир бўлган ёки кўрққан. Янги Аҳдда ҳафсаласи пир бўлиш, одатда азоб чекиш, қийналишнинг (қувғин, йўқотишлар (Мт. 13:20–21, Ибр. 12:3) оқибати бўлади. Одам ўзининг, оиласининг, дўстларининг, маҳаллий руҳонийнинг қаршиликларига дуч келиши мумкин. Уни қабул қилмасликлари ва йўқотиш хавфи, Масиҳда умидсизланишга олиб келиши мумкин. Шунингдек, умидсизлик, масиҳий ҳаётдан кўзланган ёлғон умидлар ва Худо имонлиларга ва жамоат масиҳийларига қилаётган ишлари бўйича нотўғри ва ёлғон</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Худонинг ваъдаларини эслатиш. • Севилиши, кечирилганлиги ва қабул қилинганлиги ҳақида доим ишонтириб туриш. • У ёлғиз эмаслигига ишонтириш. • Бўш келмасликка доимо рағбатлантириш. • Кўрқувга қарши туришга ва кўрқувга қарамасдан зарур нарсани бажаришга ёрдамлашиш. • Худо уни ҳимоя қилишига ва содиқлиги учун марҳаматлашига ишонтириш. • Худога умид боғлашга доимий рағбатлантириш.

<p>тасаввурлар туфайли келиб чиқиши мумкин. Умидсизлик, шунингек, унинг ўзининг руҳий хатоларининг натижаси бўлиши ҳам мумкин. Бунинг натижасида инсон, масиҳий бўлиб яшашга қодирлигига шубҳа билан қарайди, Худо мени тўлиқ қабул қилмаяпти, деган фикр пайдо бўлади. У ҳаттоки ўзининг нажот топганидан шубҳаланишни бошлайди. Охир оқибат инсон шунчалик умидсизланадики, у шунчаки таслим бўлади, вассалом. Хизматдаги муваффақиятсизликлар, унга бўлган интилишни йўқолишига олиб келиш мумкин.</p>	
<p>8. Одамнинг Худодан ва бошқа масиҳийлардан ҳафсаласи пир бўлган ва ҳозир улардан жаҳли чиққан. Баъзан янги имонга келган одамлар масиҳий ҳаётга нисбатан нотўғри ва ёлғон тасаввурларга эга бўладилар. Бу кутганлари амалга ошмаса, улар Худодан аччиқлана бошлашади. Ёки бўлмаса, қачонки уларни бошқа имонлилар алдашса, улардан аччиқланиб, бошқа бу гуруҳга тегишли бўлишни хоҳлашмайдилар. Баъзан улар, ўзларини масиҳий дейдиганларнинг ишларида Худони айблашади.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уларнинг тасаввурлари Худонинг Каломи билан мос келишига ёрдам берадиган таълим ва ўргатиш. • Худо буларнинг ҳаммасини уларнинг ҳаётларида йўл қўйганлигининг мақсадини кўришга рағбатлантириш. • Бошқа масиҳийларнинг ишларидан Худони айбламаслик учун фош қилиш. • Фош қилиш, бошқаларни Худо уни кечирганидай кечиритиш учун.
<p>9. Юқорида санаб ўтилганнинг барчасига.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Одамга, унга биродарлик севгисини бера оладиган, акалар ва опалар керак (Рим. 12:10) • Унга, у билан бирга ва у учун ибодат қиладиган одамлар зарур. • Худо олдидаги ўз маъсулятини ҳис қилишида унга ёрдам берадиган одамлар керак. • Ўз юрагининг ҳолатини кузатишда унга ёрдам берадиган одамлар керак. • Унга руҳий қийинчиликларни енгиш ва ўсишга ёрдам бериш учун ҳамма нарсага тайёр бўлган одамлар керак.

УСТОЗЛИК
Илова
3Б

Руҳий тўсиқларни баҳолаш

Қуйидаги жадвал масиҳийлар ҳаётида пайдо бўлиши мумкин бўлган руҳий тўсиқликларни баҳолаш учун мўлжалланган. Шогирдларингиз билан бўлган ўзаро муносабатларингиз бўйича шахсий тажрибангизга асосланиб, мавжуд бўлган (ёки бўлиш эҳтимоли бор) руҳий муаммоларни баҳоланг ва бу муаммоларни енгиб ўтишлари учун уларга аниқ қандай ёрдам беришингиз мумкинлиги ҳақида ўйланг.

Ўқувчингизнинг аҳволи (сизнинг фикрингиз бўйича) қуйидаги жадвалда келтирилган устунларнинг қайси бирига тўғри келса, ўша қатордаги катакчаларга “+” ёки бошқа бир белги қўйинг. Масалан, агар у Муқаддас Китоб ҳақиқатларини яхши билса, шу қатордаги биринчи устундаги катакчага “+” белгисини қўйинг; агарда у яхши тушунмаса 5–устундаги катакчага “+” белгисини қўйинг. Агарда у охиригача тушунмаса, у ҳолда унинг тушуниш даражасини аниқлашга ҳаракат қилинг ва 2–майдончада “+” белгини қўйинг (агар унинг тушуниш даражаси яхшироқ бўлса), 3–майдончага – ўртача ёки 4–майдончага (тушуниш даражаси заиф) белгиланг.

	Муаммо эмас.		Катта муаммо.		
	1	2	3	4	5
1. Муқаддас Китобнинг муҳим ҳақиқатларини тушунмаслик.					
2. Зарур бўлган ниманидир қандай қилишни билмайди.					
3. Бошқаларга хизмат қилишда қандай қатнашишни билмайди.					
4. Қайсидир ҳақиқатни тушунади, лекин тўла қабул қилмайди.					
5. Эсидан чиқаради ёки осонликча чалғийди.					
6. Дунёга бўлган севгига берилади ёки гуноҳга ботади.					
7. Умидсизланган ва ҳафсаласи пир бўлган					
8. Қўрқади					
9. Худодан ёки бошқа масиҳийлардан ҳафсаласи пир бўлиб, энди улардан аччиқланияпти.					
10. Шижоат етишмайди					
11. Бошқаси.					

1. Агарда муаммо, Муқаддас Китобнинг қайсидир ҳақиқатларини тушунмасликда бўлса, у ҳолда нимани тушуниш зарурлигини санаб ўтинг:

2. Агар одам маълум бир муҳим нарсани қандай бажаришни билмаса, сиз унга айнан қайси аниқ тажриба ва кўникмаларни ишлаб чиқишини маслаҳат берасиз? Бунда қандай қилиб унга ёрдам берасиз?

3. Агар инсон қандайдир ҳақиқатларни тушунса-ю, лекин уларни тўла қабул қилмаса, унга имон айнан нимада зарур?

4. Сизнинг шогирдларингизга биринчи навбатда ёрдамнинг қайси шакллари зарур?

Устозлик
Илова
3В

**Янги имон келганлар
нимани билишлари ва
амалга оширишлари зарур**

1. Янги имонга келган масиҳийлар севги, ишонч/имон, умидда яшашлари ва бошқаларга самарали хизмат қилишлари учун нималарни **БИЛИШЛАРИ** кераклигини санаб ўтинг.

Улар қандай ҳақиқатларни ва қарашларни тушунишлари зарур? Одатда бунда гап, нафақат интеллектуал томондан билиш ҳақида, балки имон ва ишонишлар ҳақида ҳам кетади.

2. Янги имонга келган масиҳийлар севги, ишонч/имон, умидда яшашлари ва бошқаларга самарали хизмат қилишлари учун нималарни **ҚИЛИШЛАРИ** кераклигини санаб ўтинг.

Қуйидаги пунктларнинг кўпчилиги, уларга зарур бўлган одатлар ишлаб чиқишни ўз ичига олади. Шу билан бирга уларга зарур бўлган кўникмалар ва малакалар ҳам айтиб ўтилади.

	Нималарни БИЛИШ зарур (ҳақиқатлар ёки қарашлар)	Нималарни ҚИЛИШ зарур (Одатлар, кўникмалар)
1. <u>Севгида яшаш учун</u> а) Севгида ва Худо билан бирликда бўлиш.		
б) Ўз оиламизни, бошқа имонлиларни севишимиз, уларни Масиҳда тарбиялаш учун.		
в) Имон билан яшаш учун.		

2. <u>Умид билан яшаш учун.</u>		
3. <u>Адашганларга самарали хизмат қилиш учун.</u>		

Устозлик

4 Дарс

Устозликнинг шакллари

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — тингловчиларга устозликда қўлланилиши мумкин бўлган баъзи асосий шакллارни кўрсатиш ва уларга оддий янги имонга келган масиҳийлар учун мўлжалланган устозлик режасини ишлаб чиқишга киришишларига имконият беришдир.

Кўзланган мақсадлар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Устозлик амалга ошиши мумкин бўлган тўртта асосий шакллارни тушуниши керак;
- Устозлик режасини ишлаб чиқишда қатнашиши керак.

Дарс режаси:

- I. Катта гуруҳлардаги устозлик
- II. Кичик гуруҳлардаги устозлик
- III. Индивидуал (яккам-якка) устозлик
- IV. Шогирднинг мустақил машғулоти
- V. Хулоса: шогирдлар орттиришда жамоат ташкил қилувчининг роли

Илова

4А “Устозлик режасини ёзиш”

4Б “Устозлик режаси”

Ўқитувчилар учун кўрсатмалар:

Устозлик ва шогирд орттиришда энг самарали нима бўлганини (ўз тажрибангиз асосида) ўртоқлашинг. Тингловчилардан ҳам бу ҳақида сўранг.

Тингловчилар ушбу дарснинг топшириғини яхши тушунишларига ишонч ҳосил қилинг. 4Б илова “Устозлик дастури” бўйича ўзингизнинг янги имонга келган оддий масиҳий учун мўлжалланган ўзингизнинг шахсий режангизни олдиндан тайёрлаб қўйинг. Ўз режангизни синфда кўрсатишга тайёр бўлинг.

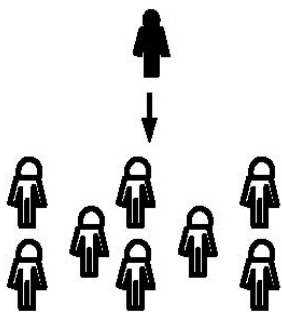
СЎЗ БОШИ

Ҳозиргача биз асосан устозликнинг вазифалари тўғрисида гаплашдик. Биз шунини кўрдикки, улар ягона мақсад: одамларга севги, имон ва умидда яшашларига ёрдам бериш учун хизмат қилади. Бундай ҳаётга юракнинг янгиланиши, ички, руҳий ўзгаришлар орқали эришиш мумкин. Ички ўзгаришлар — янгича фикр юритиш ва хулқ-атвор орқали юзага келади. Шунингдек, янги ҳақиқатларни ўзлаштириш ва янги кўникмаларга эга бўлиш ҳам зарур. Шу пайтнинг ўзида, руҳий қийинчиликларни енгиш учун кучли ёрдам ва далда ҳам талаб қилинади. Шу тарзда, устозликнинг учта энг муҳим вазифалари қуйидагиларни ўз ичига олади:

1. Ҳаётини муҳим бўлган ҳақиқатларни бериш;
2. Зарур бўлган кўникмалар ва малакаларни ишлаб чиқиш;
3. Зарур бўлган руҳий ёрдамни кўрсатиш.

Энди биз шаклга тегишли саволга яқинлашамиз. Устозликнинг “вазифаларини” самарали амалга ошириш учун, биз қандай усул ва структураларни ишлатишимиз керак? Устозликнинг тўртта асосий шакли ёки структураси мавжуд. Бу шакллارни барчасини бир вақтнинг ўзида қўллаш мумкин, улар ўзаро бир-бирини истисно қилмайди.

I. КАТТА ГУРУХЛАРГА УСТОЗЛИК ҚИЛИШ

Мисол: Ҳазрати Исо ҳаётидан мисолни, биз Матто 5:7 оятлардаги тоғ ваъзидан топишимиз мумкин. Ҳаворийлар китобининг иккинчи бобида Бутруснинг Ҳосил байрами кунини Яҳудийларга қилган ваъзи — яна битта яхши мисол.

Ҳолатлар: Худо хизматидаги ваъзлар, якшанба мактаби, Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича катта гуруҳлар, семинарлар ва ҳок.

Гуруҳнинг сони: 10–15 киши ва ундан ортиқ.

Хизмат услуби: бошқарувчи/раҳбар, асосан ваъз айтади ёки маъруза ўқийди.

Мақсадлар: асосий урғу йиғилганларнинг кўпчилиги учун муҳим бўлган ҳақиқатларни беришга қаратилади.

Мулоқот: асосан бир томонлама – раҳбардан тингловчига.

Хизматчи(лар): раҳбар/бошлиқ(лар). Хизмат бир йўналишда ўтказилади – раҳбар/бошлиқ томонидан гуруҳнинг қолган аъзоларига.

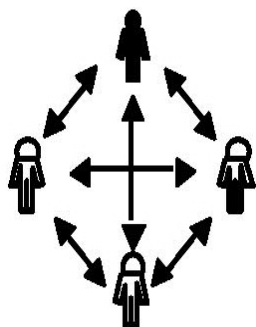
Кўпайиш: раҳбарлар хизматнинг бу тури учун доим янги одамларни тайёрлашлари керак. Тайёрлов шогирдни кузатиш ва раҳбар бошқаруви остида хизматда қатнашиши орқали амалга ошади. Шунингдек, ўргатиш бўйича семинарлар олиб борилиши мумкин. Энг қобилиятли шогирдга махсус таълим жараёнини ўташ таклиф этилади.

Афзалликлари: Кам сонли раҳбар/хизматчилар, кўпчилик одамларга таълим беришлари мумкин.

Камчиликлари:

- одамларнинг камлиги, фақат чиқиб сўзлаган (сўзлаганлар) ўзларининг хизмат қобилиятларини ишлатишлари ва ривожлантиришлари мумкин;
- бундай ёндошув бўлажак лидерларни тайёрлашда унчалик самарали эмас. Лидерларни тайёрлашнинг бошқа йўллари топилмагунча, хизматда ўсишда қийинчиликларга дуч келиши мумкин;
- машғулотларни сифатли ўтказиш учун ваъз айтиш/таълим бериш соҳасида қобилиятли бўлган одамлар зарур. Кўпинча етарли даражада муносиб одамларни топиш қийин;
- битта раҳбар бутун гуруҳнинг руҳий муҳтожликларини қондириши учун барча қобилиятларга эга эмас;
- қайта фикрни билдиришни олиш имкони жуда кам, шунинг учун маълумотнинг қанчаси тушунилганлиги ва ўзлаштирилгани баҳолаш қийин;
- гуруҳдаги одамларнинг ички руҳий муҳтожликларини тушуниш ва айнан улар муҳтож бўлган ёрдамни кўрсатиш имконияти жуда кам. Тингловчиларга эшитганларини амалда қўллаш имкониятлари жуда кам;
- тингловчиларнинг кўпчилиги орасида пассивликка мойиллик пайдо бўлади;
- бошқарувчиларга хизмат олиб боришларида ҳеч ким ёрдам бермайди;
- агар хизматнинг бундай шакли асосий бўлса, у ҳолда кўпчилик одамлар руҳий баркамоллика эриша олмайдилар. Раҳбарлар эса хизматчилар йўқлиги сабабли ҳаддан ташқари иш билан банд бўладилар.

II. КИЧИК ГУРУХЛАРГА УСТОЗЛИК ҚИЛИШ

Мисол: Масих бу шаклни кечки овқат пайтида қўллаган (Юҳ, 13-16).

Ҳолатлар: Уй гуруҳлари, якшанба мактабининг кичик гуруҳлари, Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича кичик гуруҳлар, ибодат гуруҳлар, уй жамоатларининг гуруҳлари ва ҳок.

Одамлар сони: 10–15 киши ва камроқ.

Хизматнинг услуби: хизматда қатнашишга ундаш. Раҳбарнинг мақсади – гуруҳ аъзоларини бир-бирларига хизмат қилишга ундайдиган катализатор бўлиб хизмат қилиш. Таълим бериш – хизматнинг бир шакли холос.

Мақсадлар:

- 1) муҳим ҳақиқатларни бериш.

2) зарурий кўникмалар ва малакаларни ҳосил қилиш.

3) зарурий руҳий қўллаб-қуватлашни ва ёрдамни бериш.

Мулоқот: ҳар томонлама.

Хизмат билан ким шуғулланади: ҳамма.

Кўпайиш: ҳар бир гуруҳ раҳбари ёрдамчига эга бўлиши керак ва уни янги гуруҳ раҳбари қилиб тайёрлаши керак. Тайёрлаш, шогирдни кузатиш ва раҳбарнинг раҳбарлиги остида хизмат олиб бориши орқали амалга оширилади. Шунингдек, таълим бериш ва ўргатиш бўйича семинарлар ўтказилиши мумкин.

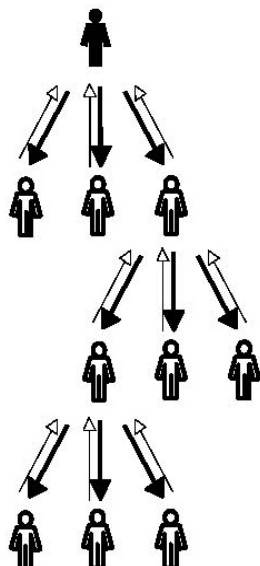
Афзалликлари:

- гуруҳда раҳбарлик қилиш учун, маҳсул маълумотга эга бўлмаган раҳбарлар ҳам жалб қилиниши мумкин;
- умумий қатнашув. Ҳар томонлама мулоқот. Ҳар одам ўзининг хизмат қобилиятларини ишлатиш ва ривожлантириш имкониятига эга;
- таълим бериш, ўргатиш қобилиятига ёки раҳбарликнинг бошқа инъомларига эга бўлган одамлар осон намоён бўлишади ва тайёрлаш учун танлаб олинади. Бу хизматчиларни кўпайтириш вазифасини енгиллаштиради;
- аъзолар фикрларини билиш, берилган материал қанчалик тушунилганлигини баҳолаш имконияти кўпроқ;
- таълим бериш ва тайёрлаш гуруҳ аъзоларининг реал муҳтожликларини ҳисобга олиш осонроқ;
- гуруҳ аъзоларининг ички руҳий эҳтиёжларини тушуниш ва уларга зарур бўлган ёрдамни бериш имкони анча юқори. Бундан ташқари, устозликнинг ушбу шакли, одамларга эшитганларини амалда қўллашларига ёрдам берадиган ажойиб имкониятларни яратди.

Камчиликлари:

- кичик гуруҳларнинг сони кўп бўлганда, кўп сонли раҳбарлар талаб қилинади. (Агар кичик гуруҳлар янги раҳбарларни тайёрлашда ишлатилса бу унчалик сезилмайди);
- кўпчилик одамлар, ҳатто кичик гуруҳларда ҳам ўзларининг энг чуқур руҳий муҳтожликларини очишмайди. Агар гуруҳ аралашган (аёллар ҳам, эркеклар ҳам) бўлса, бу ҳам кам очилишларга олиб келади.

III. ЯКАМА-ЯККА УСТОЗЛИК ҚИЛИШ (ИНДИВИДУАЛ)

Мисол: ҳазрати Исо бу шаклни самариялик аёл (Юҳ, 4) ва Никодим билан бўлган мулоқотда ишлатади.

Ҳолатлар: раҳбар, ёки устоз турли одамлар билан яккама-якка (индивидуал) учрашади.

Одамлар сони: бир пайтнинг ўзиде 2 киши.

Хизматнинг услуби: устозлик.

Фойдали: одамнинг барча руҳий муҳтожликларини қондириш учун.

Мақсадлар:

- 1) муҳим ҳақиқатларни бериш;
- 2) зарурий малака ва кўникмаларни ишлаб чиқиш;
- 3) зарурий руҳий қўллаб-қуватлашни ва ёрдамни кўрсатиш.

Мулоқот: иккитарафлама. Устоз ва шогирд ўртасидаги ўзаро суҳбат.

Хизматчи(лар): асосан устоз. (Гарчи устознинг мақсадларидан бири шогирдни бошқаларга хизмат қилишга ўргатиш ва жалб этиш бўлиши керак бўлса ҳам).

Кўпайиш: ҳар бир устоз, бошқаларни яккама-якка тарбиялашга ўргатаётган шогирдларига эга бўлиши керак (диаграммада кўрсатилганидек). Бу шогирдлар устоз томонидан кузатиш ва унинг

раҳбарлиги остида хизмат олиб бориш орқали тайёрланишади. Шунингдек, таълим бериш ва ўргатиш бўйича семинарлар ўтказилиши мумкин.

Афзалликлари:

- кўпгина вазиятларда яккама-якка суҳбат, инсоннинг руҳий дунёсида нима бўлаётганини билишнинг ягона воситаси бўлади. Кўпгина янги имонга келган одамлар жамоатдан

кетишларининг сабаби, улар ўзларига нисбатан эътиборни ва самимий, чинакам қизиқишни ҳис этишмаслигидир;

- одамга зарур бўлган далда ва ёрдамни кўрсатишнинг максимум имконияти;
- таълим бериш ва тайёрлаш бевосита одамнинг аниқ муҳтожларига қаратилиши мумкин;
- фикрларни билиш, нима ва қанчалик тушунилган ва ўзлаштирилганлигини аниқлашнинг максимум имконияти;
- одамга ўрганганларини амалда қўллашига ва бошқаларга хизмат қилишда қатнашишига ёрдам беришнинг максимум имконияти;
- раҳбар осонлик билан, яккама–якка хизмат қилишда қобилияти бор одамларни аниқлайди ва уларни тайёрлайди. Бу эса хизматни кўпайишига олиб келади;
- бу тузилиш таълим бериш ва ўргатиш қобилиятларини ривожлантириш учун жуда яхши мос келади;

Камчиликлари:

- битта одам бошқа одамнинг бутун руҳий эҳтиёжларини тўла қондира олмайди;
- раҳбар яккама–якка хизматни фақатгина бир нечта одамлар билан ўтказиши мумкин;
- янги устозларни тайёрлаш, хизматчилар сонини кўпайтириш ва хизматни кенгайтириш учун шартли зарурат бўлиб қолади.

IV. ШОГИРДНИНГ МУСТАҚИЛ МАШҒУЛОТЛАРИ

Мисол: Павлуснинг Тимофейга маслаҳатлари 1Тим. 4:13–16.

Ҳолатлар: шогирд мустақил ҳаракат қилади. Бу ўз ичига, Муқаддас Китобни ўрганиш билан бирга бошқаларни ҳам олади, масалан Хушхабар айтиш, ибодат ва ҳ.к.

Одамлар сони: бир киши.

Мақсадлар:

- 1) муҳим ҳақиқатларни ўзлаштириш, яъни катта гуруҳлардаги йиғилишларда, кичик гуруҳларда ёки устоз билан яккама–якка суҳбатларда айтиб ўтилган ҳақиқатлар бўйича тушунчасини чуқурлаштириш;
- 2) зарурий малака ва кўникмаларни ривожлантириш.

Афзалликлари:

- катта ҳажмдаги билим ва тажрибани тез ўзлаштириш имкони;
- ўқиш, инсоннинг аниқ муҳтожликларга боғлиқ ҳолда ташкил этилиши мумкин;
- раҳбарлар озод бўлишади ва ўзларининг вақтларини ва кучларини хизматнинг бошқа йўналишларида ишлатишлари мумкин;
- шогирд таълим олиш ва ўрганишнинг ўзи учун энг қулай даражасини танлаб олиши мумкин ва ўзлаштирганларини фикрлаш ва қўллашда етарлича вақт ўтказади.

Камчиликлари:

- Бу нарса қандайдир йўл билан текширилмагунча, тушуниш ва ўзлаштириш даражасини билиш мумкин эмас.
- Шогирднинг хизматини кузатиш ва вақтида унга фойдали маслаҳат бериш имкониятининг йўқлиги.
- Шогирд қўшимча қўллаб-қуватлашга ва ёрдамга муҳтож бўлади.

V. ХУЛОСА: ШОГИРД ОРТТИРИШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИНИНГ РОЛИ

Шогирдларни тарбиялаш жараёнида сизнинг, жамоат ташкил қилувчи сифатида ролингиз — лидерларни танлаб олиш ва тарбиялашдан иборат бўлади. Улар, ўз навбатида бошқаларни ҳам тарбиялашлари ва тайёрлашлари мумкин бўлади (2Тим. 2:2).

САВОЛЛАР

- Ўзингизнинг шахсий тажрибангиз асосида, жамоатингизда устозликнинг қандай шакллари ишлатилади? Ушбу шакллар шогирдларнинг муҳтожликларини таъминлаш учун қанчалик

самарали ишлатиляпти? Қандай муҳтожлик ва эҳтиёжлар қониқтирилмай қолиняпти? Сизнинг фикрингизча, бу муҳтожликларни қондириш учун қандай шакллар тўғри келади?

- Шахсан сиз учун қандай шаклларни ишлатиш қулай? Қандай шаклларни ишлатиш қулай эмас? Нима учун?

ТОПШИРИҚ

4А “Устозлик режаси” иловасидан фойдаланиб, шогирдларни тарбиялаш бўйича ўз хизматингиз режасини ёзинг. Режада, сиз тарбияламоқчи бўлган шогирдларнинг руҳий муҳтожликлари ҳисобга олиниши керак. Тугатилган режани кейинги “Устозлик” мавзусидаги дарсга ўзингиз билан олиб келишни унутманг (4-Қўлланма ,4 семинарни ўрганишда)

Устозлик Илова 4А

Устозлик режасини тузиш

Мана энди барча ўрганганларингизни қўллаш, яъни шогирдларингизга устозлигингиздан кўзланган мақсад томон ўсишларига ёрдам берадиган амалий режангизни ёзиш вақти келди (Илова 4Б даги „Устозлик режаси“ мавзусига қаранг).

Биз умид қиламизки, сиз ўз шогирдларингизга, айниқса яқинда имонга келганларига, қайси энг муҳим ҳақиқатларни ва кўникмаларни ўргатишингиз кераклиги ҳақида ўйлашни бошлагансиз. Сиз ўтган дарсларда, энг кенг тарқалган руҳий тўсиқликларни инобатга олган ҳолда, янги имонлилар учун муҳим бўлган ёрдамлар ҳақида муҳокама қилдингиз. Энди сиз аниқ ҳақиқат ва кўникмаларни қачон ва қандай қилиб, яқин ўн икки ой мобайнида ўргатмоқчи эканлигингизни, шунингдек, уларга қандай қилиб руҳий ёрдамни кўрсатмоқчи эканлигингизни режалаштиришингиз зарур. Шу қаторда сиз, хизматингизни ривожлантириш йўлларини ва воситаларини ҳам ўйлаб чиқишингиз керак.

Сиз ташкил қилинадиган жамоатдаги сиз устозлик қиладиган ҳар бир шогирд учун алоҳида режа тузишингиз керак. Лекин, мазкур топшириқда сиз фақатгина янги имонга келган “ўртача” масиҳийлар учун умумий режа тузишингиз керак. Кейинчалик сиз шу схемани жамоатингиздаги ҳар бир шогирд учун режа тузишда ишлатишингиз мумкин. Бундай режа уларнинг муҳтожликларининг ўзгаришига қараб, ҳар бир одам учун ва шунингдек, гуруҳ(лар) учун ҳам тузилиши мумкин.

Ушбу режа устида жамоатлар ташкил қилиш бўйича гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси ишлашига ҳаракат қилинг.

Жадвални тўлдираётиб қуйидаги факторларни эсда тутинг:

1. Олдиндан 3Б ва 3В иловани ишлаб чиқинг. Сизга улар устида бажарилган ишнинг натижалари керак бўлади.
2. Сиз ҳақиқат/қарашлар/ишончларни ёки кўникма/билимларни қандай шаклда таълим бермоқчи эканлигингизни белгилаб олинг (катта гуруҳда, кичик гуруҳда).
3. Кўпинча қайта такрорлашни қўллаш фойдали бўлади. Бу дегани, ўхшаш ҳақиқатлар ёки кўникмалар одамга бир неча марта турли хил шаклларда тушунтирилади. Масалан, сиз якшанба куни эраталаб бирор–бир ҳақиқатни ваъз қилишингиз мумкин. Сўнгра уни қўллаш ҳақида кичик гуруҳда ёки якамма-якка бўлган суҳбатда янада кенгроқ тушунтиришингиз мумкин.
4. Ҳақиқат ва кўникмалар ҳақида таълим бериш тартибини аниқланг. Кўпинча таълимни энгиллаштирувчи мантиқий кетма–кетлик мавжуд бўлади.
5. Одамнинг ёки гуруҳнинг руҳий томонлари учун айниқса муҳим бўлган саволлар имтиёзга эга бўлиши ва кейинга қолдирилмаслиги керак.
6. Айни вақтда умумий тафсилотларга суянган ҳолда жадвални тўлдиринг. Сиз таълим бермоқчи бўлган ҳақиқат ва кўникмалар тахминан бундай бўлиши мумкин: қутқарилганликда ишонч, гуноҳга нисбатан қандай муносабатда бўлиш керак, Худо билан қандай вақт ўтказиш керак, қандай қилиб шахсий гувоҳлик ҳақида гапириш ва бошқалар.
7. Кейинроқ, кўпроқ вақтингиз бўлганда, устозлик бўйича мавжуд бўлган қайси материаллардан фойдаланишингиз кераклиги ҳақида ўйлаб кўринг (4Б Иловага).
8. Жадвалнинг ҳар бир қатори ўзида бир ойни акс эттиради. Сиз ҳар бир қаторда бир нечта мавзунини қўллашингиз мумкин. Масалан, биринчи ойда сиз бирга–бир бўладиган учрашувлар учун ҳар ҳафталик мавзуларни олдиндан режалаштириб қўйишингиз мумкин: қутқарилганликда ишонч, Худо билан қандай вақт ўтказиш керак, қандай ибодат қилиш ва гуноҳга нисбатан қандай муносабатда бўлиш керак.

9. Барча тўртгала шаклни қўллаш шарт эмас. Масалан, сиз “индивидуал машғулотдан” воз кечишингиз мумкин.
10. Сиз шогирдларингизга таълим бериш (рағбатлантириш, ибодат, жавобгар бўлиш) ташқари, қўллаб–қувватлашнинг ва ёрдамнинг яна қайси кўринишларини уларга кўрсата олишингизни, шунингдек буни қай тарзда қилишингизни санаб ўтинг.
11. Турли хил хизматларни (катта ва кичик гуруҳнинг йиғилишларини, бирга–бир учрашувларни) ким олиб боришини ва бажаришни белгилаб олинг.
12. Хизматни кўпайиши учун қандай қилиб қўшимча лидерларни тайёрлашингизни аниқланг.
13. Шароитга қараб иш тутинг. Шогирдларингизнинг руҳий муҳтожликларига мувофиқ тарзда режангизни ўзгартиришга доим тайёр бўлинг.

УСТОЗЛИК

Илова

4Б

Устозлик режаси

Сиз устозлик қилиб тарбияламоқчи бўлган ҳар бир одамингиз учун режа тузишда, жамоат ташкил қилиш бўйича гуруҳингиз билан биргаликда қуйидаги жадвалдан фойдаланинг. Жадвал устунларини таълим беришга режалаштираётган ҳақиқат ва кўникмалар билан тўлдириг.

(Одам ёки гуруҳ номи\ исми).

Ой	Мустақил машғулотлар	Индивидуал (бирга–бир)	Кичик гуруҳлар	Катта гуруҳлар
1				
2				
3				
4				

Ой	Мустақил машғулотлар	Индивидуал бирга-бир	Кичик гуруҳлар	Катта гуруҳлар
5				
6				
7				
8				
9				

Ой	Мустаққил машғулотлар	Индивидуал бирга–бир	Кичик гуруҳлар	Катта гуруҳлар
10				
11				
12				

- Ҳар бир даражада ким таълим беради ва тарбиялайди?
- Ким кичик гуруҳни олиб боради?
- Ким одамлар билан бирга–бир ишлайди?
- Ҳар бир хизматнинг кўпайиши учун қандай қилиб лидерларни тайёрлайсиз?

Таълим бериш (рағбатлантириш, ибодат, жавобгалик ва бошқалар) булардан ташқари, сиз яна қандай қўллаб-қувватлаш ва ёрдам кўрсатмоқчи эканингизни санаб ўтинг. Қай йўл билан? Буни айнан ким қилади?

9 Қисм: Оила

Оила**1 Дарс****Турмушда ва оилада
Муқаддас Китоб бўйича
роллари****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади – масиҳийча никоҳ ва оила қуришнинг Муқаддас Китобга асосланган принципларини ҳавола этиш, жамият ва шунингдек, маҳаллий жамоат учун солиҳ, диёнатли ва тақводор оиланинг муҳимлиги ҳақида тушунча бериш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Никоҳнинг оила Яратувчисининг Ўзи томонидан тайинланган икки мақсадни тушуниши керак;
- Эр ва хотиннинг оиладаги роли ҳақидаги Муқаддас Китоб таълимотини тушуниш керак.

Дарс режаси:

- I. Никоҳнинг икки мақсади
- II. Эрнинг оиладаги роли
- III. Хотиннинг оиладаги роли

Илова:

- 1А. “Ўз оиласида лидер–хизматчи бўлишнинг йигирма бешта йўли”

СЎЗ БОШИ**Ушбу дарснинг муҳимлиги**

Ер юзида гавдаланган Худо Шоҳлиги бу — Жамоатдир ва Худо Ўз фарзандларини Ўзи билан, имонлиларнинг мана шу йиғилиши доирасда мулоқот қилишга чақирган. Баъзи масиҳийлар Худо ва Жамоатга яқка ҳолда хизмат қилишга даъват қилинганлар ва айни дамда, баъзи масиҳийлар — оила бўлиб хизмат қилишга даъват қилинганлар. Бу дарсга бир даъватни, иккинчисидан устун қўйиш, деб қараш керак эмас; ёлғиз бўлганлар ҳам, никоҳда бўлганлар ҳам соғлом жамоат учун тенг қийматга эгалар.

Сиз, жамоат ташкил қилувчи сифатида, ўзингизнинг оилавий ҳолатингиздан қатъий назар, Муқаддас Китоб нуқтаи назари бўйича никоҳдаги эр ва хотиннинг родини яхши тушунишингиз керак. Бу муҳим, чунки сиз жамоат ташкил этиш жараёнида бу саволларга албатта тўқнашасиз, никоҳда бўлган ёки эндигина унга қадам қўймоқчи бўлганларга Хушхабар айтасиз, таълим берасиз ва одамлар орасида қалб васийлиги ишларини олиб борасиз. Оилавий ҳаётларида ҳам руҳан ўсиш имкониятига эга бўлиш учун, улар никоҳга таалуқли бўлган Муқаддас Калом принципларини тушунишлари керак бўлади. Бу тушунишнинг натижаси эса соғлом ва кучли жамоат бўлади.

Уйланмаган жамоат ташкил қилувчи учун бу материал, агар Худо бу миссионерни никоҳга олиб келса, келгусида фойдали бўлади. Уйланган жамоат ташкил қилувчи эса бу материални нафақат билиши ва тушуниши, балки ушбу принципларни қўллаб, ўз оилавий ҳаётида шахсий наъмуна кўрсатиши керак. Бу унинг Худо, оиласи ва жамоат олдидаги жавобгарлигидир. Агарда сиз — эр ва хотинлар, ўзингизнинг оилангизда тўғри ўзаро муносабатларга эга бўлсангиз, у ҳолда улар Масиҳ ва Жамоат, яъни Унинг Келини орасидаги муносабатни акс эттириб туради. Сиз таъсир кўрсатаётган одамлар (ёки таъсир кўрсатадиган) ҳаммасидан кўра

сизнинг ҳаётий принципларингизга эргашади. Бу эса сизга, тўғри оилавий муносабатларни ҳаётингизнинг ажралмас қисмига айлантиришингиз учун янада кўпроқ жавобгарликни юклайди. Мана нимага биз, ушбу дарсда Муқаддас Китоб нуқтаи назари бўйича эр ва хотиннинг оиладаги ролларини муҳокама қиламиз.

I. НИКОҲНИНГ ИККИ МАҚСАДИ

Эр ва хотиннинг никоҳдаги (Муқаддас Китога асосланган) ролларини муҳокама қилишдан олдин, Худо томонидан никоҳ учун тайинланган мақсадларга тўхталиб ўтишимиз фойдалидир.

A. Биринчи рақамли мақсад: садоқат

Биринчи навбатда, никоҳ “илоҳий суратда яратилиши керак”, яъни Худонинг принципларига мос равишда яратилиш керак. Ибтидо 1:26–27 оятларида, Худо одамларни, уни “акс эттиришлари” учун ва Унинг ердаги сурати бўлишлари учун яратилганлиги ҳақида гапирилади. Бунинг учун У иккита мутлақо ҳар хил одамларни (аёл ва эркакни) яратади. Лекин никоҳда Худога ўхшашликнинг кўшимча жиҳатлари акс эттирилиб туриши керак. Эркак ва аёлнинг бирлашувлари орқали никоҳда, Янги Аҳдда гапирилгандек, Масиҳ ва Унинг Жамоати орасидаги ўзаро муносабатлар кўриниб туриши керак. Эр ва хотиннинг бир-бирига нисбатан садоқати, уларнинг ер юзидаги бутун ҳаётлари давомида, бу ўзаро муносабатларнинг кўринарли гувоҳлиги бўлиши керак.

B. Иккинчи рақамли мақсад: ҳамкорлик

Никоҳнинг мақсади бир–бирини тўлдириш ва ўзаро ҳамкорликдир (Ибт.2:18; 1Кор. 11:11). Агар никоҳда худбинлик ҳукм сурса, у ҳолда ҳамкорлик йўққа чиқади, Худо томонидан режалаштирилган бирлик ва ўзаро бир-бирини тўлдириш эса ёлғизлик ва йўқотилганликка алмашади. Оила ҳақида гапирганда, биз мутлақо нуқсонсиз тўлиқ уйғун муносабатларнинг наъмунаси бўлган Илоҳий Учлик Шахслари орасида мавжуд бўлган муносабатларни эсдан чиқармаслигимиз керак.

II. ЭРНИНГ ОИЛАДАГИ ЎРНИ

Келинлар эрнинг ролини, ёки жавобгарлигини кўриб чиқамиз. Қуйида эрлар учун жуда муҳим бўлган билим ва тўғри тушунишнинг учта принциплари келтирилган.

1. Оилада иерархия жавобгарлиги мавжуд

Худо оиладаги *иерархия жавобгарлигини яратганлиги* ҳақида биз 1Кор. 11:3 да билиб оламиз. Учликдаги функционал тартибига мувофиқ, оила ҳам ўзининг функционал тартибига эга.

2. Эр ва хотин ўзаро бир–бирига қарам қилиб яратилган

1Кор. 11:11 оятларида биз шуни кўраемизки, Худо *эр–хотинни ўзаро бир–бирига қарам* қилиб яратган. Жамоат турли хил характерлар ва шахсий фазилятларга эга бўлган аёл ва эркаклардан ташкил топган. Жамоатнинг ажралиб турувчи жиҳатлардан бири, унинг барча аъзолари (ҳар ҳолда шундай бўлиши керак) бирликда бўлишади. Улар ўзбошимчалик билан эмас, балки ўзаро розиликда ва ўзаро мос ҳолда ҳаракат қилишлари керак. Албатта, бу муносабатларнинг ҳар хил даражалари мавжуд, лекин никоҳдаги муносабатлар энг чуқуридан биридир. Муқаддас Рухга тўлган никоҳда, бир–бирига қарамлик, бирдамлик, ўзаро тушуниш ва бир–бирига очиқлик энг ажойиб тарзда намоён бўлади. Ва бу албатта, Учликда мавжуд бўлган ажойиб муносабатларнинг гувоҳлигидир.

3. Эр ва хотин бир хил қийматга эга

Ва ниҳоят, Худо *эрларни ва аёлларни бир–хил қийматга эга қилиб яратганлиги* ҳақида 1Кор. 11:12 оятидан биламиз. Инсоннинг қадрияти унинг на ролига, на вазифасига, на кучига, иқтидорига... асосланади, балки кўпроқ у Худо яратган мавжудотларнинг бири эканлиги ҳақидаги фактга асосланади.

А. Эрнинг муҳим роли бу раҳбарликдир

Эфес. 5 боби – оиладаги бошчиликни аниқ тушунтирувчи Муқаддас Китобнинг энг ёрқин лавҳасидир. Илтимос, ҳозир Инжилни очиб, бу бобнинг 23 – 30 оятларини ўқинг. Бу ерда эр оиланинг бошқарувига жавобгар эканлиги ҳақида гапирилаяпти. Эр “бошлиқ” деб аталган. Ўша даврда, яъни ҳаворий Павлус бу сўзларни ёзган даврда, уни ўраб турган маданиятда айнан қарама–қарши ҳолат мавжуд бўлган: эрлар ўз уйларининг бошлиғи бўлишни хоҳлашмаган ва аёллар бўйсунганини исташмаган. Муқаддас Руҳ томонидан руҳлантирилган ҳаворий эркак учун раҳбарликнинг “муҳим ролини” аниқлаб берди ва уни Масиҳнинг Жамоатга бошлиқ эканлигига ўхшатиб таърифлади. Бу бизни “бошлиқ” сўзининг ўзи ҳақида фикрлаб кўришимизга ундайди. Унинг маъноси нима? Кўпчилик уни обрўли маънода тушунишади: бошлиқ, хўжайин, юқори мансаб, президент, директор, диктатор. Павлус эса берилган контекстда бу терминни: ҳимоячи, муҳтожликлар ҳақида ўйлайдиган, севувчи, жавобгар, ривожланишга ундовчи маъноларида ишлатаяпти. Бу сўзнинг бир маъноси асрлар давомида ўзгармасдан қолган. Уни одамлар гуруҳига, коллективга, майли у жуда кичик бўлсин, нисбатан қўлланганда ҳам у ҳар доим раҳбарлик маъносини англатади. У бундай маънога Павлус яшаган кунларда ҳам, ҳозир ҳам эга. Биз учун эса фақат, у айнан қандай раҳбарлик эканлиги муҳим.

Ҳазрати Исони бизга мисол қилиб, Павлус никоҳдаги бошлиқлик ҳақидаги бизнинг тушунчамизни бутунлай ўзгартирди. У эрнинг бошчилигини куйидагича янгидан қайта белгилади:

- устунлик эмас, балки жавобгарлик;
- худбинлик эмас, балки қурбонлик;
- хўжайинчилик эмас, балки мажбурият.

Эрлар ўзларига зарар бўлса ҳам хотинлари учун “яхшисини топиш” лари керак. Мана шу тарзда таърифландиган бошлиқлик, юксак ва муқаддас вазифага айланади. Никоҳларнинг келажаги сизнинг, яъни жамоат асосчиларининг, шунингдек сизнинг кетингиздан эргашувчиларнинг бу саволини аниқ тушунишларига боғлиқ бўлади. Бошлиқлик — бошқа одамни руҳлантириш ҳисобланади: у ҳамма нарса қилиш ҳуқуқига эгалик ва шахсий ожизликларга розилик бериш руҳсати эмас. Бу концепциянинг амалий қўлланилишларидан бири бу, руҳий инъомлар соҳасидир. Эр хотинига ўзининг руҳий инъомларни очиб боришида фаол ёрдам бериши керак. Бу ёрдам, аёлингизнинг инъомлари очилиши ривожланиши ва хизматда қўлланилишига қараб, сиз учун ажойиб имкониятларни яратиши мумкин бўлди.

Баъзи одамлар Ибт. 3 га мувофиқ, эркак хотин устидан ҳукмронлик қилиши керак, деб ҳисоблайдилар. Ибт 3:16 оятида шундай ёзилган:

Кейин хотинга деди: иштиёқинг эринга бўлади, у эса сенга ҳоким бўлади.

Ибронийча „ҳоким бўлади“ деб таржима қилинган сўз, устунлик қилиш, қарамликда ушлаш, чексиз бошқариш деган маънони англатади. Бу сўз Эски Аҳд даврида жамиятдаги раҳбарлик мансабларни эгалловчи кишилар ва шохларга нисбатан қўлланган. Лекин ёдингизда тутингки, Ибт. 3:16 оятида Худонинг Шоҳлиги таърифланмаган, балки қарғиш ёзиб қўйилган. Унда гуноҳ туфайли жаннатдан қувғин бўлган эркак аёл устидан қандай ҳукмронлик қилиши ва уни қарам ҳолда ушлаши башорат қилинган. Айнан мана шу минглаб йиллар давомида минглаб маданиятларда содир бўлган.

Кўполлик билан ҳукмронлик қилиш – бу Масиҳнинг йўли эмас. Шунинг учун Павлус эр — хотиннинг бошлиғи деганда, бу қарғишни таъкидламайди, аксинча уни йўққа чиқарди! У бизга, эркакларга гуноҳ туфайли пайдо бўлган аянчли мавжудликнинг ва худбинлик билан фикрлашнинг тор доирасидан қандай қилиб чиқиб кетишимиз мумкинлигини кўрсатади.

Масиҳ раҳбарлигининг услуги қандай бўлган?

Бу услуб Луқо 22:25–27 оятларида ўз аксини топган ва у раҳбар-хизматкор дея таърифланади. “Хизматкор” ва “раҳбар” терминлари табиий йўл ўзаро қўшилмайди. Улар мутлақо қарама–қарши маъноларга эга. Лекин шунга қарамасдан, Худо Шоҳлигида “бошлиқ” бўлиш, ушбу раҳбар ва хизматкорнинг ноёб қоришмаси бўлишни билдиради. Тўғри, эркакка аёл устидан ҳокимлик берилган, лекин бу ҳокимликнинг услуги хўжайинчилик эмас, балки хизмат бўлиши керак. Шундай қилиб, мақсад — у (хотин) учун ҳаёт манбаи бўлишдир. Бизнинг бошчилигимиз Масиҳнинг Ўз Келини — Жамоат устидан бошчилиги намунаси бўйича қурилиши керак. Масиҳ Жамоатни эксплуатация қилмаган. У уни ҳеч қачон

камситмаган ва унга хўжайин каби муносибатда бўлмаган. Аксинча, У Ўз Келини учун Ўзини қурбон қилиб, у учун ўлиб раҳбарлик ҳуқуқига эга бўган.

Б. Эрлар хотинларининг асосий муҳтожликлари ҳақида ғамхўрлик қилишлари керак

Эрнинг никоҳдаги роли бўлимнинг ниҳоясида, илтимос, Бутруснинг 1Бут. 3:7 оятидаги сўзлари ҳақида ўйлаб кўринг: *“Шунга ўхшаб, сиз эрлар ҳам хотинларингиз заиф жинсдан эканлигини ҳисобга олиб, улар билан оқилона муносибатда бўлинглар. Улар ҳам абадий ҳаёт иноятдан баҳраманд бўлгани учун, уларни ҳурматга сазовор ҳисобланг...”*

Рафиқалар эрлари томонидан бўладиган тушунишга муҳтождирлар. Бу, эрлар аёлларнинг эркаклардан фарқ қилиши ҳақидаги фактни инобатга олиб, ўз рафиқалари билан жуда эҳтиёткорлик билан муносибатда бўлишлари кераклигини англатади. Очиқ-ойдин бўлган жисмоний фарқлардан ташқари, шунингдек, кенг қамровли бўлган психологик ва эмоционал фарқлар ҳам мавжуд. Шунинг учун эрлар рафиқаларининг қуйидаги уч асосий муҳтожлигига эътиборни қаратишлари керак.

1. Мулоқот

Аёллар Худо томонидан чуқур, давомли ўзаро муносибатлар учун яратилганлар, шу сабабли улар эрлари томонидан бу муҳтожликни (мулоқотга бўлган муҳтожликни) қондирилишини кутадилар. Аёллар турмуш ўртоқлари томонидан уларга қизиқиш, мулоқот ва ҳамкорлик бўлишини истайдилар ва бунга муҳтожлар.

2. Ҳавфсизлик

Аёл ўзини ҳавфсиз ҳис қилиши учун ғамхўрлик ва муҳофазага муҳтождир. У — эри унинг муҳтожликларини таъминлайди, деган ишончга муҳтож. Сизнинг никоҳингиз моддий нуқтаи назардан ҳавфсиз ҳисобланадими? У рафиқангизга ҳақиқий ҳавфсизлик ҳиссини берадими? У сизга ишониши мумкинми? Муқаддас Китобга биноан буларга эр жавобгар. Янги Аҳд шундай дейди:

“Ким ўз қавму-қариндошлари, хусусан оила аъзолари ҳақида ғамхўрлик қилмаса, у имонни инкор этган, имонсиздан ҳам баттар ҳисобланади” (1Тим. 5:8).

3. Тан олиш

Нима учун аёл унинг аҳамияти тан олишинишига муҳтож? Чунки, у қиладиган кўп ишлар кўзга кўринмайди. Унинг оилавий ҳаётга қўшган энг қимматбаҳо улуши, асосан — унинг яқин ва чуқур муносибати. Шунинг учун унинг меҳнатларини ҳаққоний баҳолай оладиган, хизматларидан келиб чиқиб, уни ҳурматини жойига қўя оладиган ягона шахс бу — унинг эридир. У ҳам дўст, ҳам боқувчи, ҳам қардош жондир. Хўш, рафиқаларимиз биз уларнинг ҳурматларини жойига қўяётганлигимизни ҳис қилишяптими ёки биз уларни шунчаки ўз-ўзидан бўлиши керак бўлган бир нарсадай қабул қиляпмизми?

Бошлиқ – хизматкор каби йўл тутаётган эр, бошқа барча аёллар сингари, унинг рафиқаси ҳам ҳис қиладиган ушбу асосий муҳтожликларга катта эътибор билан муносибатда бўлади. Агарда у доно бўлса, у ҳолда муносибат, ҳавфсизлик ва аҳамият саволларини ўзининг диққат марказига қўяди. Бошқа ҳеч нарса унинг рафиқасини кўпроқ бахтиёр эта олмайди!

III. АЁЛНИНГ ОИЛАДАГИ ЎРНИ

А. Стандартни жорий этиш

Эрнинг роли сингари, хотиннинг роли ҳам Худонинг мақсадларига асосланади. Никоҳдаги бирликка қачон эришилади? Бунга фақат, агар эр ҳам, хотин ҳам ўзини Худога бўйсундирса ва ўз хонадонларини биргаликда, иккаласи учун ҳам бир бўлган “чизма” — Муқаддас Китоб бўйича қуришсагина эришилади. Худо Ўз Каломида бизнинг оилаларимизни ажойиб муносибатлар билан тўлган, ундаги эр ва хотин бир-бирларининг муҳтожликларини тўлдирадиган, қўллаб-қувватлайдиган ва қондирадиган ҳолда кўришни хоҳлаши ҳақида гапирди. Титусга мактубининг 2 бобида қисқа, лекин жуда аниқ қилиб, хотиннинг муҳим роллари тасвирланади:

“Сенга келсак, соғлом таълимот асосида насиҳат қил. Чоллар ўз ҳаддини билувчи, хушёр, вазмин, соғлом, имонли, меҳр–муҳаббатли ва сабр–тоқатли бўлсинлар. Шунингдек, кампирлар ҳам ғийбат ва майхўрликка ружу қўймай, балки Муқаддсликка мувофиқ, ҳар қандай хайрли ишда ибрат бўлиб турмуш кечирсинлар. Кампирлар ёш хотинларга ҳам таълим–тарбия берсинлар. Худонинг Каломи қораланмаслиги учун, улар ўз эрлари ва болаларини севадиган, рўзғорга жонкуяр, вазмин, ифбатли, хушфеъл, эрларига бўйсунадиган бўлсинлар” Титус 2:1–5.

Эътибор беринг, Павлус бу ерда “соғлом таълимот” билан боғлиқлик ҳақида гапиреди. Шу тарзда, бу ерда баён этилган принциплар объектив бўлиб, исталган маданиятга нисбатан қўлланилиши мумкин. 4–5 оятларни ўрганиб, биз синчиковлик билан тасвирланган аёлларнинг никоҳдаги мажбуриятларини кўрамиз. Бу дарсада биз фақат 5 чи оятда мавжуд бўлган биринчи иккита мажбуриятни кўриб чиқамиз:

- 1) “ўз эрларини севиш” ва
- 2) “болаларини севиш”.

Б. Хотиннинг диққат марказида унинг эри бўлиши керак

Бу оятнинг асл нусхасида Павлус битта грекча сўзни ишлатади: “эрини сеувчи”, ваҳоланки бу сўз ўзбек тилига иккита сўз билан таржима қилинган. Хотинни ўз эрини севиши қандайдир ноодатий ҳол бўлиб туюлмайдими, бироқ Титус даврида Критдаги вазият умуман аксинча эди. Аёллар ўзларига уйдан ташқарида бўлган машғулотларни қидирардилар, чунки уй юмушлари уларнинг кўп вақтини ва кучини олиб қўяди. Эрлар ўз хотинларининг қўллаб – қувватлашларидан айрилган эдилар. Бу муаммонинг илдизи Ибтидо 2:18 оятидаги аёлни яратилиши тафсилотига қараб кетади. Худо эркакни, яъни Одам Атони яратгач, шундай дейди: “*Одамнинг ёлғиз бўлиши яхши эмас, энди унга муносиб мададкор яратаман*”.

Эътибор беринг, аёлни яратилишининг сабаби, эркакнинг муҳтожлигидан келиб чиқади. Бу асло аёлнинг аҳамиятини пасайтирмайди ва уни қандайдир тўла қийматга эга бўлган мавжудот эканлигини англамайди. Йўқ, Худо буни айтиш орқали, аёлни яратишдан аниқ мақсадга эга эканлигини таъкидлаяпти. Эркакнинг муваффақияти учун аёлнинг ёрдами ва қўллаб–қувватлаши жуда зарурдир. Шундай қилиб, аёлнинг яратилиши, бир тарафдан эркакнинг улкан муҳтожлигини намоён қилди, бошқа тарафдан эса унинг ечимини берди.

Ибтидо китобини биринчи ўқиганлар, *мададкор* сўзини кўриб, нима деб ўйлаганлар? Эски Аҳдда тахминан ҳар биттадан кейин “*мададкор*” ёки “*мадад*” сўзлари Худога ва У қиладиган ишларга қаратилган, айниқса гап душмандан ҳимоя қилиш ҳақида кетганда. Масалан, бир нечта жойда Худо ҳақида “бизнинг мададимиз ва қалқонимиз” дейилади. Эски Аҳддаги яна бир лавҳада, Худонинг Довудга Исроилда шоҳ бўлиши учун уни мустаҳкамлаб, қандай мадад берганлиги ҳақида ҳикоя қилади. Машҳур 120:1–2 Забур саносини ёдингизга олинг: “*Тоғларга кўзларимни тикаман, менга мадад қаердан келар экан? Худованд еру осмонни яратган, Ундан келар менга мадад*”.

Агар Яратувчининг Ўзи мададкор деб аталар экан, демек бу номланишда ҳеч қандай уятли нарса бўлиши мумкин эмас. Бундан ташқари Эски Аҳд контекстидан “*мададкор*” бу – ўзидан кучсизроқ бўлган ва айниқса муҳтож бўлганга ёрдам кўрсатувчи ва қўллаб–қувватловчи одам эканлиги кўриниб турибди. Бу ердаги асосий маъно шундаки, аёлнинг “мададкор” сифатидаги ролда, унинг ожизлиги ва паст тоифа эканлигига ҳеч қанақанги ишора ҳам йўқ.

1 Кор. 11:9 оятида Павлус бу ҳақда қуйидагича гапиреди: “*Яна эркак хотин учун эмас, балки хотин эркак учун яратилган*”.

Бу яна камситадиган бир нарса сифатида қаралмаслиги керак. Аксинча, бу — аёл учун улкан мақтовдир. У ўз эркаги учун бебаҳодир. Эркак — бўлиши керак бўлган тарзда бўлиши учун, бир ўзининг қўлидан келмайдиган ишни қилиши учун, у атайлаб ўзи учун яратилган кимгадир муҳтождир. Эркакнинг муваффақияти, аёлнинг қўллаб–қувватлаш ва ёрдамисиз бўлиши мумкин эмас. Аёлнинг эътибори ва иштирокисиз, эркакнинг ҳаётида тўлмаган соҳалар бўлади. Эрнинг ёлғиз бўлиши яхши эмас.

Бироқ бизнинг давримизда кўпчилик ғарб мамлакатлари маданиятида айнан шу нарса содир бўлмоқда. Шунчалик мўл имкониятлар ва қизиқишларга эга бўлиб, кўпчилик аёллар ўз эрларига катта эътибор қаратиш учун, вақт танқислигини ва ҳаддан зиёд катта бўлган эмоционал оғирликни бошидан кечирмоқдалар. Улар эрларини қўллаб–қувватлашлари айниқса муҳим бўлган баъзи соҳаларни эътиборга олмайдилар. Савол бу ерда, аёлнинг (уйда ёки ташқарида ўтказадиган) бўш вақти ҳақида эмас, балки уни эътибори ҳақидадир. Ибтидо 2,

1 Кор. 11 ва Титус 2 каби лавҳаларда, бу эътибор эрга қаратилган бўлиши кераклиги аниқ гапирилган. Худо хотинга эрни қўллаб–қувватлаш ва унга ёрдамлашиш мажбуриятини берган.

В. Хотиннинг диққат марказида унинг фарзандлари бўлиши керак

Хотиннинг асосий роли эрга бўлган севги билан чегараланиб қолмаслиги керак. Титусга мактубининг 2 боби 4 оятида аёлни “ўз болаларини севадиган” бўлишга рағбатлантирилади. Бу мажбурият ҳам, “эрини севувчи” ибораси ҳақида айтганимиздек, асл тилда битта сўз билан ифодаланган. Айниқса, кичик ёшдаги болалар жуда катта эътибор, қўллаб–қувватлаш ва албатта, севгига муҳтож бўладилар. Болалар ўз оналарини улар билан бирга бўлишига муҳтож бўладилар. Бола тарбиялаш бўйича кўпчилик экспертларнинг фикрига мувофиқ, боланинг нормал ва соғлом ривожланиши учун, айниқса ҳаётнинг биринчи икки йиллигида, минимум битта одам билан бўлган яқин, севгига тўла, узлуксиз ва давомий ўзаро муносабат талаб этилади. Титусга мактуби ушбу ғамхўрлик ва эътиборни, бу севгини болага она бериши кераклигини айтади, лекин бизнинг давримиздаги ҳукмронлик қилаётган кўпчилик маданиятлар ушбу Муқаддас Китоб принципларини рад этмоқда ва ёш оналарга ўзларининг шахсий, худбинона қизиқишларини қониқтиришлари ҳақида ваъз ўқимоқда.

Куйидаги оятлар устида мулоҳаза юритинг. Улар Худо болаларга она томонидан ғамхўрлик қилиниши ва тарбияланишини қанчалик муҳим ҳисоблашини кўрсатади, чунки айнан она бола учун энг яқин ва шунинг учун ҳам келажак авлоднинг энг таъсирчан тарбиячиси она ҳисобланади.

“Биз: – болаларни ардоқлаган бир энага каби орангизда юввош бўлдик” (1Сал.2:7).

“Ўғлим, отанг ўғитларига қулоқ тут, онанг насиҳатларини рад этма...” (Сулаймон ҳик. 1:8).

ХУЛОСАЛАР

Ушбу дарс сизнинг ёлғиз ёки никоҳда бўлган жамоат ташкил қилувчи бўлишингиздан қаътий назар барибир сиз учун қимматга эга. Келгусида сизга никоҳдаги роллар ҳақидаги жуда кўп қарашлар ва нуқтаи назарлар билан ишлашингизга тўғри келади. Бунга тайёргарлик сифатида, мен сиздан ҳозир уйланган (ёки турмушга чиққан) чиқмаганлигингиздан қаътий назар, нафақат бу дарсда тўхталиб ўтилган саволларни, балки эътиборсиз қолган (унақалари эса ҳали жуда кўп) саволларни ҳам кўриб чиқишга вақт ажратишингизни сўрайман. Натижада сизнинг шахсий ҳаётингиз мустақамланади, бутун жамоатингиз фақат ютади, сизни ўраб турган дунё эса, Худонинг очиклигини ва севгисини нафақат сизнинг шахсий ўрнагингиз, балки келгусида сизга Худо томонидан тақдим этиладиган ваъз ўқиш ва руҳий ғамхўрлик қилиш имконияти орқали кўради.

САВОЛЛАР

- Сиз айна вақтдаги оилавий ҳолатингиздан қаътий назар, ушбу дарсда баён этилган Худонинг никоҳга тегишли бўлган икки мақсадни тушунасизми?
- Агар сиз ёлғиз бўлсангиз, бу дарс материали сизнинг хизматингизда қандай ёрдам бериши мумкин?
- Агар сиз никоҳда бўлсангиз, оилангиз очикликни кўрсатиб, Худо қиёфасини акс эттираяпти деб айта оласизми?
- Сиз никоҳингизда ҳамкорликни ҳис қиляпсизми? У қандай намоён бўлаяпти?
- Айна вақтда жамият ва оиладаги қайси омиллар яхши эр/хотин ролини қийинлаштирамоқда? Эр учун энг катта қийинчилик нима? Хотин учун–чи?

ТОПШИРИҚ

1. 1Бт. 3:1–7 оятини ўқиб чиқинг. Худбинлик бирликни бузади. Шунинг эътиборга олиб, агар сизни эрингиз \ рафиқангиз худбинлик қилса, нима қилиш керак, деган рўйхатни тузинг.
2. Хотиннинг бўйсунушига маъно берувчи ягона нарса бу – эрнинг раҳбарлик хизматидир. Пассив эр бўйсунушни иложсиз қилади, ҳукмронлик қилувчи эр эса уни чидаб бўлмас қилиб юборади. Раҳбар-хизматчилик, аксинча бўйсунушни хурсандчиликка айлантиради. Шу бўйича куйидаги саволларга жавоб беринг:
 - Сизнинг раҳбарлик-хизматингиз рафиқангизнинг кўпроқ бўйсунуш қобилятига қандай таъсир кўрсатган бўларди?

- Агарда сиз яхши раҳбар-хизматчи бўлганингизда, хотинингизнинг бошқа соҳаларидаги муносабати қандай бўлган бўларди?
 - Муқаддас Калом турмушга чиқмаган аёлнинг бўйсунуши ҳақида нима дейди? (У кимга бўйсунуши керак?)
3. Павлус филиппиликлар жамоатига юборган мактубида масиҳийларнинг бирлиги ҳақидаги саволни кўриб чиқади. У томонидан қилинган таъкидлар, шунингдек, бизга никоҳда қандай бирликка эришиш кераклигини кўрсатади. Фил. 2:1–4 ояларини ўқиб чиқинг ва 2 – оят ўзаро муносабатларда бирликка эришишни қандай тушунтираётганлиги ҳақида ўйлаб кўринг. Бу оят бўйича ўз фикрларингизни ёзиб олинг, сўнгра 1А иловани ўқиб чиқинг.
 4. Агар сиз никоҳда бўлсангиз, ибодатда никоҳингизнинг бир ёки иккита заиф томонини танланг ва уларни кейинги уч ҳафта мобайнида устида ишлайдиган шахсий мақсадларингиз қилиб қўйинг. Бу мақсадларни эрингиз\ хотинингиз билан очиқ бўлишинг ва унга эришишга биргаликда ҳаракат қилинг.
 5. Агар сиз ёлғиз бўлсангиз, ҳаётингизнинг шу соҳасини Худонинг ёрдами билан яхшиланишига эришиш учун раҳбар-хизматчи принципи ҳисобланган бирор пунктни танланг.
 6. Жамоат асосчиси бўлиб, сиз айна вақтда оилаларда ажралишни бошидан ўтказётган ёки бузилган никоҳдан азоб чеккан имонга кирмаган одамлар шу қаторда масиҳийларга ҳам Муқаддас Каломга асосланган маслаҳатлар беришнинг кўп имкониятларига эга бўласиз. Бундан ташқари сизда оила қурмоқчи бўлган эркак ва аёлларга кўрсатмалар бериш имкони ҳам бўлади. Келгусида оила қурмоқчи бўлган уйланмаган ва турушга чиқмаган одамлардан ташкил топган кичик гуруҳ йиғилишини ташкил қилишни бошланг. Уларни ушбу дарсда муҳокама қилинган Муқаддас Калом ҳақиқатларини очишга ва қўллашга йўналтиринг.

Оила
Илова
1А

Оилада хизматчи лидер
бўлишнинг йигирма бешта йўли

Лидер–хизматчи термини обрўли эшитилади, шундай эмасми? Унга кўпчилик қаршилиқ қилмайди. У нафақат эрлар учун, балки хотинлар учун ҳам тушунарли.

Шунга қарамасдан уну шунчаки тушуниш етарли эмас, уни ҳаётда амалга ошириш зарур. Қаерда мен лидер–хизматчи концепциялари ҳақида гапирмай, эркаклар унинг амалий томонларини ва айниқса, унинг натижаларини билиш истагида ёнадилар. Хўш, раҳбарликнинг (лидерлик) ушбу концепцияси нимадан иборат? Сизга ўз оилангизда чинакам лидер–хизматчи бўлишнинг йигирма бешта йўлини таклиф этмоқчиман. Демак, бошладик:

1. Лидер–хизматчи ўз оиласининг келажаги бўйича тасаввурни хотини билан биргаликда ишлаб чиқади.

У вақти–вақти билан, хотини билан ёлғиз қолишга, ўзларининг никоҳлари келажаги ҳақида биргаликда ўйлашга, орзу қилишга маълум бир вақт ажратади. Бу “катта режалар” онлари умумий курс вазифасини ўтайди ва қарорлар қабул қилишга ёрдам беради. “Жуда кенг қўл узатмадикми? Қаёққа қараб ҳаракатланаётганимиздан ҳар иккаламиз ҳам розимизми? Нимани ўзгартиришимиз керак?”

2. Лидер–хизматчи оиласи учун руҳий жавобгарликни ўзига олади.

Масалан, у оиладаги ҳар бир одам жамоатга қанчалик мунтазам қатнашаётганлиги учун, мунтазам ибодати учун, руҳий саволларни оила даврасида муҳокама қилиши учун ва барча қабул қилинадиган қарорлар Муқаддас Калом принципларига мос келиши учун жавобгарликни ўз бўйнига олади.

3. Лидер–хизматчи керакли вазиятларда ўз оиласига “мени кечиринглар” ва “мен жуда афсусдаман” дейишга тайёр. У ўзининг ноҳақлигини тан олишга қодир.

4. Лидер–хизматчи оилавий вазифаларни ўз хотини билан бирга муҳокама қилади ва уларни ҳаққоний тақсимланишини кузатади. У шунингдек, бу вазифаларни оиладаги ўзгаришларга қараб, вақти–вақти билан қайта тақсимлайди.

5. Лидер–хизматчи асосий моддий саволлар бўйича турмуш ўртоғи билан маслаҳатлашади. Эр хотинининг фикрини қадрлайди ва молия соҳасидаги саволлар бўйича ўзаро бир фикрга келишга интилади.

6. Лидер–хизматчи хотинига берган ваъдаларини бажаради. Бунинг мунтазам намоён бўлиши унинг ўз хотинига бўлган ҳурматини кўрсатади.

7. Лидер–хизматчи унинг никоҳи ўтадиган турли хил босқичларга тайёргарлик кўради.

У олдинда турган ҳаёт босқичлари ҳақида билиб олишга ҳаракат қилади ва уларнинг ҳар бири келтирадиган қийинчилик ва синовларга тайёр бўлиш учун бошқалар билан уларни муҳокама қилади. Бу босқичлар камида қуйидаги вазиятларни ўз ичига олади:

- Эндигина турмуш қуришган, фарзандлар ҳали йўқ.
- Фарзандлар мактабгача бўлган ёшда.
- Фарзандлар мактаб ўқувчилари.
- Катта ёшли ўсмирлар.
- Бўшаб қолган “уя”.

8. Худди шу тарзда лидер–хизматчи ўз хотини билан фарзандларнинг улғайиш босқичларига тайёргарлик кўради ва уларнинг ёши ва ривожланишидан келиб чиқиб фарзанд тарбиялаш учун муҳим бўлган ўзгаришларни ўз вақтида тайёрлайди.

9. Лидер–хизматчи ўз хотинига ундаги нима унга ёқишини тез–тез гапириб туради. У ўз аёлини нима бетакрор қилишини аниқ айтади.

10. Лидер–хизматчи ўз оиласини моддий таъминлайди. У ўз хотинини ишлаш заруриятидан халос қилиш учун, оилавий сарф–ҳаражатларни ўз маошига мувофиқ қилади.

11. Лидер–хизматчи уни хотини ва фарзандлари билан бўлган мулоқотдан чалғитувчи нарсалардан воз кечади. У оиласининг эмоционал ва руҳий муҳитида нима содир бўлаётганлигини тушуниш учун, хатто телевизорни ўчириши ва газетани бир четга олиб қўйишга ҳам тайёр, зеро мана шу нарса у учун ҳамма нарсадан устундир.

12. Лидер–хизматчи ўз хотини билан мунтазам ибодат қилади. Бу нафақат Худога манзур, шунингдек эр ва хотин орасидаги ўзгача яқинликни келтириб чиқарувчи мулоқот усули ҳам ҳисобланади.

13. Лидер–хизматчи қуйидагидек яхши оилавий анъаналарни ўрнатади ва қўллаб–қувватлайди:

- Байрам ёки бирор жойга кетиш олдидан оила биргаликда ибодат қилиши.
- Фарзандлар билан уларнинг ҳаётида муҳим бўлган ҳодисаларни, яъни ўқишни битириши, вояга етиши, тўйини, фарзандлари туғилиши каби воқеаларни биргаликда ўтказиш.
- Тўй кунини эслаб, уни байрам сифатида нишонлаш вақтида фарзандлар олдида турмуш ўртоғига алоҳида эътибор кўрсатиш.
- Фарзандларга овоз чиқариб ўқиб бериш.
- Фарзандларни уларнинг туғилган кунини муносабати билан бўлган маросимда яхши фазилатлари ва қилган хизматлари учун мақташ.

14. Лидер–хизматчи оиласи учун ойда бир марта ёки ундан ҳам тез–тез қувончли воқеалар уюштиради. У уйдаги хурсандчилик ва қувончни ушлаб туради.

15. Лидер–хизматчи фарзандлари билан бирга вақт ўтказиши ва уларга амалий ҳаёт кўникмаларини ўргатади, бу эса ўз навбатида, фарзандларга ўз тенгдошлари билан мулоқотда мустаҳкам ишонч беради.

Эр уларга велосипедда учишни, баскетбол ўйнашни, сузишни, ўқишни, қарама–қарши жинсга мансуб бўлганлар билан қандай гаплашиш кераклиги ва бошқаларни ўргатади. У уларга ўзларини дадил ҳис қилишларига ёрдам беради.

16. Лидер–хизматчи келгуси ҳафтани хотини билан биргаликда режалаштиради ва жадвалга ойдинликлар киритиб, юқори босим бўладиган вақтлар ҳақида огоҳлантириш беради. У рафиқасининг фикрлари ва хоҳишларига эътиборли.

17. Лидер–хизматчи оилани қарзга ботишига йўл қўймайди. У шунингдек жамоатга қурбонлик қилиш учун ажратиладиган пуллар ҳақида ҳам ғамхўрлик қилади.

18. Лидер–хизматчи ўзини ҳам, турмуш ўртоғини ҳам ҳаётдан кўз юмишлари мумкин бўлган ҳолатда, фарзандларининг келажагини ўйлаб, ҳар иккаласини васиятнома тузишлари ҳақида ғамхўрлик қилади.

19. Лидер–хизматчи фарзандларини ўз ҳаётининг ичкари соҳаларига киришларига йўл қўяди. У болалар уни нафақат ота, балки инсон сифатида ҳам билишларини хоҳлайди. Эр улар билан ўзининг шахсий ўй–фикрлари, орзу–умидлари, ҳис–туйғулари ва хотиралари билан ўртоқлашади.

20. Лидер–хизматчи турмуш ўртоғини бошқаларнинг олдида тез–тез мақтайди. У қўз ўнгидаги рафиқасининг характеридаги шахс сифатидаги фазилатларини такрорланмас томонларини ва ундаги қадрли бўлган нарсаларни хотинга айтиб ўтади.
21. Лидер–хизматчи ҳар бир болага тўлиқ истиқбол бериш учун, унга одамлар орасидаги жинсий фарқларни тушунтиради. Бундай суҳбатларга шахсан тайёрланиш учун у китоблар ва бошқа қўлланмалардан фойдаланади.
22. Лидер–хизматчи, ўз рафиқасининг шахсий руҳий ўсишига ёрдамлашади. У хотинига ўзининг инъомлари, қобилиятлари ва қизиқишларини ривожлантиришга ёрдамлашади. У билан биргаликда шу инъомлардан ҳозир ва кейинчалик яхшироқ фойдаланишга тегишли бўлган режаларини тузади ва муҳокама қилади.
23. Лидер–хизматчи алкогольни истеъмол қилиш, қарзлар, болаларни жазолаш, қандай кино ва телевизион программаларни кўришга рухсат бериш каби саволлар муҳокамасини ва рафиқаси билан бир фикрга келишда ташаббусини қўлга олади (бу ва яна бошқа саволлар бўйича эр хотиннинг фикрлари кўпинча мос келмайди ва бу жиддий оқибатларга олиб келади).
24. Лидер–хизматчи энг яхши эр ва ота бўлишга бағишланган эркакларнинг кичик гуруҳида қатнашади. У гуруҳдаги ўзаро ҳисобот беришни қабул қилади.
25. Лидер–хизматчи ўз рафиқасига шахсий қизиқишлари, хобби, машғулотлар, алоҳида истеъдодларни ривожлантириш учун вақт сарфлашга рухсат беради.

10 Қисм: Ибодат

Ибодат

1 дарс

Ибодат ва рўза

Дарс мақсади:

Жамоатлар ташкил қилиш ишида ибодат ва рўзанинг аҳамиятини кўриб чиқиш.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Ибодат ва рўза ҳақидаги Муқаддас Китоб таълимотини билиши керак;
- Ибодат ва рўза орқали Худога таяна олишни билиши керак;
- Жамоатни ташкил топиши учун ибодат қилиб, рўза тутиши керак;

Дарс режаси:

- I. Ибодатнинг табиати
- II. Рўзанинг аҳамияти

СЎЗ БОШИ

Кўпинча миссионер–жамоат ташкил қилувчилар шунчалик турли туман воқеа–ҳодисаларга бой ҳаёт кечирадилар ва шунчалик кўп тадбирлар билан банд бўладиларки, натижада “руҳий иш”, “руҳни машқ қилдириш”, яъни ибодат иккинчи ўринга тушиб қолади, эсдан чиқарилади ё бўлмаса бирламчи муҳимлиги ва кучидан маҳрум ҳолда танавий қилинади. Буларнинг бариси кўнгил совушига ва ҳафсала пир бўлишига олиб келадиган нарсалардир ва буларнинг олдини олишнинг йўли — тўхташ ва ибодат ҳамда рўзага янгича нуқтайи назар билан қарашдир.

I. ИБОДАТНИНГ ТАБИАТИ

Худо бизга ҳамма нарсдан воқифлигини очиб берган: У ҳамма нарсани билади. Худо шунингдек, чексиз Қудратли: У ҳамма нарса қилаолади. Бироқ мантиқли бир савол келиб чиқади: у ҳолда бизга ибодат қилиш нимага керак? У ҳамма нарсани Ўз иродаси бўйича қилмайдими? Ёки, агар биз ибодат қилмаётган бўлсак, бирор нарса Унинг чексиз қудратига тўсқинлик қиладими?

А. Эски Аҳддаги мисоллар —Худо Унинг одамлари ибодат қилишни бошлашларини кутади

1. Чиқиш 3:7

Худо Мусога зоҳир бўлиб, куйидаги сўзларни айтганда, Исроилликлар мисрликлар қўлида қулликда эдилар: “Мен Ўз халқимни Мисрдаги азоб–уқубатларини кўрдим ва фиғонларини эшитдим; Мен унинг дард–аламларини биламан ва уни Мисрликлар қўлидан озод қиламан...”

2. Чиқиш 32:7–14

Исроил Худодан юз ўгириб, сажда қилиш учун ўзига олтин бузоқча ясаб олганда, Худо Мусога деди: “Шундай қилиб, мени ҳоли қолдир, ғазабим уларни устига ёғилсин, уларнинг барини қириб ташлай ва сендан кўп сонли халқ яратай”. Бироқ Мусо Худога ибодат қилди ва

аввалги ваъдаларни Унинг ёдига солди. “Ва Худо Ўз халқини устига солмоқчи бўлган қаҳрини бекор қилди”.

3. 2 Подшоҳлар 7

Маъбадни қуриб бўлгач, Сулаймон ибодат қилди ва уни Худога бағишлади. Худо қурбонликларни ютиб юборган оловни юбориши билан жавоб берди, Унинг улуғворлиги ва илоҳий нури бутун Маъбадни тўлдирди. У Сўлаймонга деди: “Мен сенинг ибодатингни эшитдим ва Ўзимга қурбонликлар келтириладиган жой қилиб, шу ерни танладим”. Бундан ташқари У “агарда Менинг номим билан аталувчи халқ кетаётган нотўғри йўлидан қайтиб, бўйин эгса ва ибодат қилишни бошлаб, Мени юзимни қидиришни бошласа: Мен осмондан уларни эшитаман ва уларнинг гуноҳларини кечираман ва уларнинг ерини тузатаман. Бундан буён бу ердаги ибодатларга Менинг кўзларим очиқ ва қулоқларим зийрак бўлади” деган ваъдани ҳам берди.

Б. Янги Аҳддан мисоллар— осмонда содир бўлаётган нарсалар ва бизнинг ердаги ибодатларимиз орасида ўзаро алоқа мавжуд

1. Ёқуб 5: 13–18

Бу оятларда ҳаворий Ёқуб имон билан қилинадиган ибодат ва гуноҳларга иқдор бўлиш ҳақида гапирди. У “солиҳнинг ибодати кучли таъсирга эга”—дейди (16чи оят). Бундан сўнг у Илёс пайғамбарнинг ёмғир ёғмаслиги учун қилган астойдил илтижосини мисол қилиб келтиради. Худо Илёс пайғамбарнинг ибодатларига жавоб берди ва ерга уч ярим йил ёмғир ёғмади. У яна илтижо қилиб, Худодан ёмғир ёғдиришини сўраганда, Худо уни эшитди ва узок қурғоқчиликдан сўнг ер қайта намликка тўйинди.

2. Луқо 6:12–16

Муҳим қарорни қабул қилишидан (12 ҳаворийни танлашдан) бевосита олдин ҳазрати Исо тоққа кўтарилди ва туни билан ибодат қилиб чиқди.

3. Матто 26:36–44

Ҳазрати Исо Ўз Ўлими олдидан ибодат қилган: “Эй Отам! Агар мумкин бўлса, бу заққум коса Менинг ёнимдан ўтиб кетсин. Лекин Мен истагандек эмас, Сен истагандек бўлсин. Иккинчи маротаба ҳазрати Исо яна баланд овозда: “Эй Отам! Агар бу заққум коса ундан ичмаслигим учун четлаб ўтолмаса, Сенинг ироданг бўлсин”. Учинчи маротаба ҳам ҳазрати Исо худди шу тарзда ибодат қилган.

4. Матто 6:5–18

Ҳазрати Исо Ўз шогирдларини ибодат қилишга ўргатарди. Хатто “Отангиз нималарга муҳтожлигингизни Ундан сўрашингиздан олдин билиши”га қарамасдан, ҳазрати Исо ўз шогирдларига кундалик муҳтожликларни қондирилишини сўраб, васвасага дучор қилмаслигини сўраб ва осмонда бўлгани каби ерда ҳам Отанинг иродаси бажо бўлишини сўраб ибодат қилишни буюрди (Раббимиз ибодати).

5. Матто 7:7–12

Ҳазрати Исо шогирдларига қараб деди: “Сўраб туринг, сизга берилади. Излаб туринг, топасизлар. Тақиллатиб туринг, сизга очилади”. Ҳазрати Исо шогирдларини қўрқмасликларини, балки барча муҳтожлик ва тилакларини ибодатда Худога ишониб топширишларига рағбатлантиради.

В. Ибодат табиатининг моҳиятига тегишли бўлган баъзи хулосалар

Худо ҳамма нарсани қила олади, бироқ баъзи ҳолларда У барча ишларини орқага суриб, Унинг одамлари ибодатда ўз розиликларини изҳор қилмагунларича кутиб туришга қарор қилади. Муқаддас Китоб таълимоти ва мисолларига асосан, кўриниб турибдики, Худо Ўзини ва Ўзининг мақсадларига етишишни бизнинг ибодатларимиз билан чегаралайди.

Худо инсоннинг хоҳиш-иродасини ҳурмат қилади ва у намоён бўлишини, шунингдек, иблис иродасига қарши бўлиб, Ўзининг иродаси билан мос келишини хоҳлайди. Ибодат Худо иродасига бизнинг хоҳишимизни изҳор қилиш ва Унинг мақсадига эришиши учун йўналтирилган, Худо билан бизнинг ҳамкорликдаги ишимизнинг йўлларидан биридир. Ибодат — Худонинг қарорини ўзимизнинг шахсий ҳузур-ҳаловатимиз фойдасига қайириш учун курашиш эмас. Ибодат орқали биз ўзимизнинг хоҳиш-иродамизни изҳор этамиз ва уни Худонинг хоҳиши ва мақсадига бўйсундирамиз.

II. РЎЗАНИНГ АҲАМИЯТИ

Рўза деб руҳий мақсадларда ўз хоҳиши билан баъзи ёки барча озиқ-овқатлар ёки ичимликлардан ўзини тийишга айтилади. Шунингдек, у ўз ичига Худонинг иродасини таниб билишга ва У билан мулоқотга ўзимизни тўлиқ бахшида этиш ниятида, баъзи хатти-ҳаракат турларидан ёки дўстлар билан бўлган мулоқотдан ўзини тийиш ҳам киритади. Худога қандай рўза маъқуллиги ҳақида Унинг Ўзи Ишаё пайғамбар орқали (58 боб) гапиради. Рўза бу—амр эмас, балки руҳий машқдир. Шундай қилиб, агар одамнинг соғлиғида қандайдир муаммолар бўлса ёки у яна қандайдир сабаблар туфайли рўза тута олмаса, у ўзини айбдор ҳис қилмаслиги керак ва у гуноҳ қилганликда айбланиши мумкин эмас. Баъзи маданият ва динларда рўза маросим, урф-одат ҳисобланади. Муқаддас Китоб рўзанинг ҳақиқий роли бу— одамга бутун фикр-хаёлини Худога қаратишга ёрдам бериш дейилади. У ҳеч қачон қандайдир бир маросим сифатида бажарилмаслиги керак.

А. Ҳазрати Исонинг наъмунаси ва таълимоти

Ҳазрати Исо, рўза Унинг ибодатдаги ҳаётининг муҳим қисми эканлигини кўрсатган. У шунингдек, Ўз шогирдларига рўза ва ибодатга тегишли бўлган насиҳатларни ҳам берган: “Рўза тутаётганингизда, иккиозламачилар каби қовоқ осилтириб юрманлар (Матто 6:16–17). Эътибор беринг, У бу ерда “агар тутсангиз” эмас, балки “тутаётганингизда” деган ва шу орқали шогирдлар буни мунтазам қилишлари лозимлигини назарда тутган.

Б. Илк Жамоат наъмунаси

Ҳаворийлар китобида ибодат, рўза ва Жамоатнинг кенгайиши ўзаро чамбарчас боғлангандир. Хушхабар Жамоатнинг Худога таянишига пропорциональ тарзда тарқаларди.

1. Ҳаворийлар 13:1–3

Антиохия шаҳридаги имонлилар жамоати Худога хизмат қилганларида (ибодат ва рўза тутганларида), Муқаддас Руҳ уларнинг устига тушди ва уларга ҳаракат учун кўрсатма ва бошқарув берди. Павлус хизматининг ривожланиши ва Кичик Асия, Европадаги жамоатларнинг кенгайиши ҳам, шунингдек ибодат ва рўзадан бошланган.

2. Ҳаворийлар 14:23

Павлус ва Барнабо ибодат билан (рўза тутиб), янги жамоат оқсоқолларини Худонинг қўлига топширганлар. Шундай қилиб, рўза билан кучайтирилган ибодатда Павлус ва Барнабо оқсоқолларни, шунингдек ўз бошқарув услублари ўз васийликлари остидан озод қилишга ва буларни Худонинг қўлига топширишга жасурлик топганлар.

В. Рўзанинг табиати

Масих ўргатганидек, биз осмондан жавоб олишимиз учун сўрашимиз, қидиришимиз ва тақиллатишимиз керак (Мт.7:7). Бу сўзларнинг ҳар бири қатъиятли хоҳишни таъкидлайди. Онгли равишда тutilган рўза, жисмоний озиққа бўлган хоҳишдан кўра анча кучлироқ бўлган чуқур руҳий муҳтожликларни очади. Рўза тутишнинг сабабини иккигарафлама дейиш мумкин: имонли одам шахсий, руҳий кучга эга бўлиш, шунингдек Осмон Шоҳлигини кенгайтирилиши учун Худони янада мунтазам равишда қидиришни бошлайди.

Масих ва илк Жамоат наъмунасидан кўриниб турганидек, рўза ибодатнинг кутиладиган ва энг муҳим жиҳатидир.

САВОЛЛАР

Сиз қачондир вақтингизни ибодат ва рўзада ўтказганмисиз? Натижаси қандай бўлган? Сиз ўзингизга янада руҳий куч қўшилганлигини ҳис қилганмисиз? Худо бу пайтда ибодатларингизга такрорланмас тарзда жавоб берганми?

ТОПШИРИҚ

Матто 6:16–18 оятларини ўқиб чиқинг.

- “Иккиозламачилар” рўза тутганда қандай кўринишганини тасвирланг. Улар буни нима учун қилишган?
- Рўза тутувчи одам қандай кўринишда бўлиши кераклигини тасвирланг.
- Биз рўзамизнинг маросимга айланишини қандай олдини олишимиз мумкин?
Рўзанинг руҳий машқларини ўтказинг. Қуйида масиҳий буни қандай қилиши мумкинлигининг бир қанча йўллари келтирилган. Сиз улардан бирини танлашингиз мумкин. Лекин ўтказиш усули фақат сизга боғлиқ:
- аниқ вақт мобайнида баъзи егулик ва ичкилик турларидан тийилиш;
- барча овқатдан тийилиш, лекин маълум вақт мобайнида шарбат ва бошқа ичимликларни истеъмол қилиш;
- маълум вақт мобайнида ҳамма овқат эмас, балки баъзи турларидан тийилиш;
- рўза учун ҳафтада бир кун танлаш;
- рўза пайтида сиз ибодат қиладиган аниқ нарсаларнинг рўйхатини тузиш;
- рўза пайтидаги кечинмаларингиз ва хисларингизни руҳий кундаликка ёзиб қўйиш. Сиз нимани хис қилдингиз? ўзингиз ҳақингизда нимани билдингиз? Худо ҳақида—чи?

Ибодат

2,3 дарс

Ибодат йиғилиши

Дарс мақсади:

Миссионерларга, марказий/шарқий Европа ва собиқ СССР худудида жамоатлар ташкил қилиш иши билан шуғулланаётган хизматдошлари билан биргаликда ибодат қилиш имкониятини бериш.

Кўзланган натижалар:

Дарснинг материалларини ўрганиб, ҳар бир тингловчи:

- Муқаддас Китоб ибодатларини наъмуна сифатида қандай ишлатишни билиши керак;
- Бошқаларнинг қилган ибодатлари шарофати билан қўшимча куч олиши керак;
- Нафақат унинг вилоятида, балки бошқа мамлакатларда ҳам ишлаётган жамоат ташкилотчилари учун ибодат қилиши керак.

Дарс режаси:

Колосликлар 1:3–14 оятларига асосланган ибодат йиғилиши ва ҳамду–сано.

Ўқитувчиларга тавсия:

Ўзингизга боғлиқ сўзларга минимум вақт ажратиб, Колосликларга мактубининг 1:3–14 чи оятларига асосланган тингловчиларнинг ибодатига эса максимум вақт ажратиб йиғилиш ўтказинг. Тингловчиларга, шунга ўхшаш дастур бўйича бошқа мамлакатларда таълим олаётган жамоат ташкил қилувчилар учун ибодат қилиш тавсия этилади. Ҳозирги вақтда бу мамлакатлар Албания, Болгария, Чехия, Эстония, Венгрия, Руминия, Россия, Словакия, Сербия ва Украинадир.

СЎЗ БОШИ

Ибодат қилишнинг энг яхши усулларида бири Муқаддас Китоб наъмуналаридан фойдаланишдир. Қуйидаги ибодат йиғилиши пайтида, режа сифатида ҳаворий Павлуснинг Колосликлар учун қилган ибодатидан фойдаланишингиз мумкин(Кол 1: 3–14даги).

I. САМОВИЙ ОТАМИЗДАН МИННАТДОР БЎЛИНГ —КОЛОСЛИКЛАРГА 1:3-5

Биргаликда 3–5чи оятларни ўқинг: *“Отамиз Худодан ва Раббимиз Исо Масихдан сизларга иноят ва тинчлик ато бўлсин. Сизларнинг ҳақингизга ибодат қилар эканмиз Раббимиз Исо Масихнинг Отаси – Худога доим шукроналар билдирамиз. Чунки Исо Масихга бўлган имонингиз ва бутун аҳли мўминга қўйган меҳр–муҳаббатингиздан хабардормиз. Бунга сизлар ҳақиқат Каломи, яъни Инжил Хушхабари орқали эришдингизлар. Самода ўзларингиз учун тайёрлаб қўйилган хазина тўғрисида Хушхабарни эшитиб, умидвор бўлдингизлар...”*

A. Отага азизлар учун раҳмат айтинг:

- мана шу таълим бериш жараёнида қатнашаётганлар (аниқ номма–ном);
- ўз жамоатингиздаги;
- ҳаётингизда сизга руҳий таъсир кўрсатганлар учун.

Б. Отага раҳматлар айтинг:

- Унинг сизга нисбатан севгиси учун;
- У берган имон учун;
- умидсиз дунёда, сиз умидга эга эканлигингиз учун;
- сизга етиб келган Хушхабар учун.

Маслаҳат: ўз ибодатларингизда аниқ ва аниқ бўлинг. Ўз ҳаётингизда, Худо сизга севги, ишонч, умид ва Хушхабарни қабул қилиш имконини берган аниқ (аниқ) вазиятлар учун Отага ҳамду–сано ва шукроналар айтинг.

I. ХУШХАБАР БУТУН ДУНЁДА ЁЙИЛИШИ УЧУН ИБОДАТ ҚИЛИНГ — КОЛОСЛИКЛАРГА 1:6-8.

Биргаликда 6–8 оятларни ўқиб чиқинг: “...Ўша кундан бери Хушхабар сизнинг орангизда тобора томир ёйиб, самара бермоқда. Манфаатингиз йўлида Масихнинг содиқ хизматкори бўлган севимли ҳамкоримиз Эпафрас ҳам ана шу хусусда сизларга таълим берган эди. Энди у сизнинг илҳомли меҳр–муҳаббатингиз ҳақида ҳам бизга хабар қилди.”

А. Сиз гувоҳлик берган одамларнинг ҳаётида Хушхабар кўп ҳосил келтириши учун ибодат қилинг (улар ҳақида ибодат қилаётганингизда аниқ бўлинг).

Б. Бошқалар жамоат ташкил этаётган жойларда Хушхабар кўп ҳосил келтириши учун ибодат қилинг (жамоат ташкилотчилари ҳозирги кунда таълим олишаётган мамлакатларнинг рўйхати ўқитувчида бўлади).

В. Сиз биладиган бошқа миссионерлар учун ибодат қилинг. Уларнинг хизматлари серҳосил бўлишини сўранг.

Г. Хушхабарни дунёнинг четигача тарқатиш учун, Худо кўпроқ садоқатли хизматчиларни даъват қилишини сўраб илтижо қилинг.

II. ХУДОДАН УНИНГ ИРОДАСИНИ ТўЛА АНГЛАШИНГИЗ УЧУН ИЛОҲИЙ ҲИКМАТ ВА ФАҲМ-ИДРОК БЕРИШНИ СўРАБ ИЛТИЖО ҚИЛИНГ — КОЛОСЛИКЛАРГА 1:9-11.

Ичингизда 9–11 оятларни ўқиб чиқинг: “Шунинг учун биз бу ҳақда эшитган кунимиздан бери сизлар учун ибодат қилишни канда қилмаяпмиз. Унинг иродасини тўла англашингиз учун Ўзи сизларга ҳар қандай илоҳий ҳикмат ва фаҳм–идрок ато қилсин токи сизлар Раббингизга муносиб яшаб, Уни ҳар жиҳатдан мамнун қилинглар, ҳар турли хайрли ишда самарали бўлинглар, Худони таниб–билиб улғайинглар...”

А. Бу оятларни ўқиб, нима учун Павлус улар Худонинг иродасини тўла англашлари учун илоҳий ҳикмат ва фаҳм–идрок ато қилишини Худодан сўраганлигининг сабабларини ёзиб чиқинг.

1. Имонлилар Худога муносиб тарзда иш тутишлари учун.
2. Имонлилар Худога манзур бўлишлари учун.
3.
4.
5.
6.

Б. Сиз томондан тузилган А қисмининг рўйхатидан фойдаланиб, сиз билан бирга ушбу таълим жараёнини ўрганаётганлар учун ибодат қилинг.

III. ОТАГА ШУКРОНАЛАР АЙТИНГ — КОЛОСЛИКЛАРГА 1:12-14.

Биргаликда 12–14чи оятларни ўқиб чиқинг: “Отамиз Худога шукрона қилинглар. Чунки У Ўз азизларига ваъда қилган нурли меросдан бизни баҳраманд қилди. Бизни зулмат

хукмронлигидан озод қилиб, севимли Ўғлининг Шоҳлигига кўчирди. Худонинг Ўғли бизнинг ўрнимизга қурбон бўлди, Ўз қонини тўкиб гуноҳларимизни ювди.”

- Бизни Ўз Шоҳлигига қабул қилгани учун Отага шукроналар айтинг.
- Энди биз шайтоннинг қули эмаслигимиз учун Отага шукроналар айтинг.
- Қиммат баҳога сотиб олинганлигимиз учун Отага шукроналар айтинг.
- Гуноҳларимиз кечирилганлиги учун Отага шукроналар айтинг.
- Биз уни “Авва” (яъни, “Ота”) деб чақириш ҳуқуқига эга эканлигимиз учун Отамизга шукроналар айтинг.

Уйга топширик

Мазкур қўлланма бўйича топширик

СЎЗ БОШИ

Ҳар бир бўлимни диққат билан ўрганиб, яна бир бор бу бўлимдаги материални ўқинг. Ўзингизнинг ҳолатингизни, П–250– маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш курсинининг асосий ғоясини ҳисобга олган ҳолда ўз хизматингизни таҳлил қилиб чиқинг. Шунинг ўзинида тутинг, сиз қиладиган иш бу — катта, давом этадиган, ҳаётий жараённинг бир қисми холос. Мана шу ҳамма пунктларга асосланган ҳолда ўзингизнинг ютуғингизни баҳолаб (пастроқда берилган жадвалга қаранг).

- 1) Сизнинг дунёқарашингиз бир йил олдингизга қараганда ўзгармадими? (1- семинар П–250 курсидан кейин) Нимага интиляпсиз: маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ривожлантиришга ёки битта жамоат ташкил қилиб унда хизмат қилиш, сиз учун етарлими? Сиз тарихий тасаввурга эгамисиз ёки улар бугунги кун билан чегараланганми? (Жавобни балларда беринг — 1дан 5 баллгача, 1–графа–Т.Т–Тарихий тасаввур).
- 2) Худонинг овозига қулоқ соласизми ёки режалаштирилган ишни, режалаштирган жойда бажарасизми? Ўзингизни текширинг— Худо кўрсатаётган йўлда кетаяпсизми? Сиз керак бўлган пайтда, керак бўлган жойда ҳозир бўла оласизми? (жавобларни 2чи–Д.М–Даврлар ва муддатлар графасида, 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 3) Сиз ўз хизматингизни ибодат ва дуо билан қўллаб-қувватланишига эътибор берасизми? Сизда қуйидагича ибодат билан қўллаб-қувватлаш ёрдамлари мавжудми: Сиз учун, сизнинг гуруҳингиз учун, маълум жамоатни ташкил қилиниши ва маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг ривожланиши учун ибодат қиладиган одамлар, гуруҳлар, жамоатлар борми? Сиз бу тасаввурингизни бошқаларга бера олдингизми? (жавобларни 4чи графа Ибодатнинг Аҳамияти–И.А–жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 4) Сиз, худудингизда аввалдан мавжуд бўлган жамоатлар билан қандай иш олиб борасиз? Сиз улар билан ўзаро тил топишганмисиз? Масиҳ Танаси бирликда бўлиши зарур эканлигини тушуниб, сиз бунга ҳаракат қиляпсизми? (Жавобларни 4чи графа—Ж.Б.—Жамоат ва бирдамлик жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 5) Янги раҳбарлар (лидерлар) ва хизматчиларни тайёрляпсизми? Сизнинг миссионерларингиз, сизнинг ёрдамчиларингиз, янги миссионерлар ва ёрдамчиларни топиш ҳақида қайғуришяптими? Зеро сизнинг навбатдаги вазифангиз — топилган одамларни ўргатиш ва таълим бериш. Сизнинг шогирдларингиз—бўлажак раҳбарлар (лидерлар) борми? (жавобларни 5чи графа —К.Л.Т—Кўплаб Лидерларни Тайёрлаш жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 6) Бизнинг материалimizда, янги ташкил этилган жамоатлар ғамхўрликка муҳтож, деб гапирилади. Ҳозирча сиз ўз жамоатингизни ташкил этишда ва ўз гуруҳингиз билан ишлаш босқичидасиз. Сизнинг миссионерларингиз ва ёрдамчиларингиз ҳам ғамхўрликка муҳтож. Ҳар бир миссионер ўзининг устозига эгами? Гуруҳларнинг устозлари борми? (Жавобни 5чи ва 6чи графа —Ғ.У—Ғамхўрлик ва мурабийлик жадвалига, 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 7) Агар бизнинг қадриятларимиз (приоритет) — Муқаддас Китобга содиқлик ва соғлом таълимот бўлса, у ҳолда биз Муқаддас Китобни ўрганишга етарлича вақт ажратишимиз керак. Сизда бунга етарлича вақт борми? (Жавобни 7чи графа —М.К.Ў— Муқаддас Каломни Ўрганиш—жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 8) Сизнинг жамоатингизда молиявий эҳсонлар бўйича ишлар қай даражада? Ўз гуруҳларингизда бу ҳақда ўргатяпсизми? Гуруҳларингиз амалиётда бу нарсани қай

- даражада ўзлаштиришди?(Жавобни 8чи графада — М.Х жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 9) Ўз гуруҳингизнинг, жамоатингизнинг аҳволини, руҳий етукликнинг энг муҳим мезони—севги нуқтаи назаридан баҳоланг. (Жавобни 9чи графа—М.С.—Муносабатларнинг сифати жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 10) Сиз кескин ижтимоий саволларни қанчалик муваффақиятли ҳал этасиз, бир—бирингизга ва муҳтож одамларга ёрдам берсизми? (Жавобни 10чи графа—М—Меҳрибонлик жадвалида 1дан 5гача бўлган балларда беринг).
- 11) Ўз ҳудудингиздаги одамлар маданиятининг ўзига хос томонларини эътиборга оласизми, буни қай даражада уддаламоқдасиз? (Жавобни 11 графа—Ж.М—Жамоат ва маданият жадвалида 1дан 5 гача бўлган балларда беринг).

Графа рақами ва номи	Ўз ютуқларингизни 1дан 5гача бўлган баллар ёрдамида баҳоланг.
1) Тарихий тасаввур	
2) Давр ва муддатлар	
3) Ибодатнинг аҳамияти	
4) Жамоат ва бирдамлик	
5) Кўплаб раҳбарларни тайёрлаш	
6) Ғамхўрлик ва устозлик	
7) Муқаддас Китобни ўрганиш	
8) Молиявий қурбонликлар	
9) Ўзаро муносабатларнинг сифати	
10) Меҳрибонлик	
11) Жамоат ва маданият	

ЖАМОАТ

- 1) Руҳий инъомлар санаб ўтилган Муқаддас Китоб оятларини ўрганиб чиқинг (1—дарс). Мана шу оятларда келтирилган инъомларнинг ҳар бирига ўзингизнинг ёзма таърифингизни беринг.
- 2) Гуруҳингиз аъзоларининг ҳар бирига, ўзининг фикри бўйича ўзи эга бўлган табиий қобилиятлари (истеъдодлари) рўйхатини ёзиб чиқишини сўранг. Улар Худога келганларидан бери бу табиат қобилиятлар қандай ривожланганлиги ҳақида фикр юритишларини сўранг.
- 3) Гуруҳингизнинг ҳар бир аъзосидан, ўзининг фикри бўйича Худо унга берган руҳий инъомлар рўйхатини тузишларини сўранг.
- 4) Сизнинг фикрингиз бўйича Худо сизга ва сизнинг гуруҳингизга юклаган хизмат муҳтожликларини аниқланг. Худо сизнинг олдингизда очаётган хизмат имкониятларини (ёзма) санаб ўтинг.
- 5) Ҳар бир одамга, ўзининг руҳий инъом(лар)ини очишига, ривожлантиришига ва Муқаддас Рух унга кўрсатаётган муҳтожликка жавоб бериши учун шароит яратинг. Одамларни улар эга бўлган инъомлар асосида хизмат қилишлари учун тайёрланг. Сиз томондан қилинган ишларни (қандай шароит яратиб бердингиз — камида уч хил), ва бу қандай натижаларга олиб келганини (қандай руҳий инъомларни аниқлашга ва ривожлантиришга эришилди) белгилаб қўйинг.

РУҲИЙ ЎСИШ

- 1) Сиз гуноҳ нима эканлигини қандай тушунишингиз ва гуноҳга нисбатан сизнинг шахсий ҳолатингиз ҳақида ёзинг.
- 2) Худонинг олдида ўз ишлари ва қонунни бажариш билан оқланишга ҳаракат қилаётган одамни топинг. Унга Хушхабарни тушунтиринг. Қисқача унга қонун асосида ҳаёт ва Рух асосида ҳаётни фарқини тушунтиринг. Кейинги семинарда ўз натижаларингизни биродарларингиз билан бўлишишга тайёр бўлинг.

- 3) Ўз–ўзини жазолашга мойил одамни топинг. Унга ҳақиқий тавба қилиш ва ўз–ўзини жазолаш фарқини тушунишига ёрдам беринг. Сизнинг тушунтиришларингизнинг натижалари қандай бўлди. Гуруҳингизда ҳам бу тўғрисида суҳбатлашинг.
- 4) “Тавба қилиш ҳаёт тарзи” тушунчасини сиз қандай тушунасиз? Қуйидаги саволга жавоб беринг: “Сиз ўз жамоатингизда “энг бош” тавба қилувчи инсон бўлишингиз кераклигага қандай қарайсиз? (Илтимос, ўз жавобингизни ёзма равишда тушунтиринг.)

ХУШХАБАР АЙТИШ

- 1) Сизнинг хизматингизда “Худо томонидан тайинланган учрашув” орқали Хушхабар айтиш бўлганми? Яъни Худонинг Ўзи Сизга адашганлар билан самимий мулоқот эшигини очиб берган воқеалар бўлганми? Худо томонидан сизга берилган имкониятлардан қандай фойдаландингиз? Ҳамма имкониятлардан фойдаландингизми ёки сиз ҳозир улар анча кўп бўлганлигини тушунаясизми? Бу ҳақда ўйлаб кўринг ва келгусида Худога қандай қилиб самаралироқ хизмат қила олишингизни ўйлаб чиқинг. Буни ёзиб қўйинг.
- 2) Агар фаол ва қизқин Хушхабар айтиш ҳаракати бошланса, маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатига нима бўлади, деб ўйлайсиз? Бунинг учун сиз ва сизнинг гуруҳингиз шахсан нима қила олади? Сиз нима қилишни мўлжаллаясиз? Ўзингизнинг ва биргаликдаги мулоҳазалар асосида режа ёзиб чиқинг.
- 3) Худо томонидан олдиндан режалаштириб қўйилган имонга келмаган одамлар билан учрашув учун шахсан ўзингиз ва гуруҳингиз билан ибодат қилинг. Худо кўзларингизни очиб, сиз учун очиқ турган эшикларни кўра олишингиз учун ибодат қилинг.
- 4) Бир-икки ой ичида яшаётган жойингиздаги 3–5 та имонга келмаган одамлар билан муносабат ўрнатишга ҳаракат қилинг, бундан кўзлаган мақсадингиз эса — уларни Масихга олиб келиш бўлсин. Ўзингизнинг шахсий наъмуналанингиз орқали гуруҳингиз аъзоларини ҳам бунга ўргатинг.

УЙ ГУРУҲЛАРИ

- 1) Биринчи дарс топшириғининг барча пунктларини бажариб чиқинг (дарснинг охирида). Яхши саволлар тайёрлаш учун вақтни аяманг, улар сизга мавжуд бўлган гуруҳлар билан ишлашингизда ёрдам беради ва келгусидаги хизматингизга керак бўлиши мумкин. Тайёрлаган саволларингизни ёзиб қўйинг. Бу вазифани бажаришда сиз гуруҳингизнинг ёрдамидан фойдаланишингиз мумкин.
- 2) Иккинчи дарснинг биринчи топшириғини дарснинг охирида бажаринг. Жамоат ташкил этиш бўйича сизнинг гуруҳингиз (агар у бор бўлса) гуруҳ сифатида кўрилиши мумкин ва сиз бу вазифани гуруҳни жипслаштириш учун бўлган ибодатда кўпроқ бажаришингиз мумкин.
- 3) Учинчи дарс вазифаларининг барча пунктларини бажаринг — шогирд (шогирдларни танланг) ва у(лар)ни хизматга тайёрлашни бошланг.

ЛИДЕРЛИК

- 1) Биринчи дарс топшириғининг барча пунктларини бажаринг.
- 2) Иккинчи дарс топшириғининг биринчи пунктини бажаринг. Сиз ўзингизни танишларингиздан (ёки гуруҳингиз аъзоларидан) 5 кишини танланг ва бу вазифани уларга нисбатан бажаринг. Агар бу сизнинг гуруҳингиз аъзолари бўлса, бу кейинчалик сизга ишда ёрдам беради, чунки сиз бу одамларни яхшироқ тушунишингизга ва ўзаро мос муносабатда бўлишингизга ёрдам беради.
- 3) Сиз аллақачон жамоат ташкил этиш бўйича гуруҳ тузишингиз керак эди. Сиз қандай қилиб бунинг уддасидан чиққанлигингизни ёзинг. Агар ҳали буни уддасидан чиқмаган бўлсангиз, ўз муваффақиятсизликларингиз сабабларини ёзинг. Ўз қадамларингизни яхшилаб қайта ўйланг ва сизнинг фикрингиз билан бир хил фикрга эга бўлган одамларни топинг (ёки гуруҳингиз аъзолари орасидан танлаб, тарбияланг), уларга ўз мақсадингизни беринг ва ўз гуруҳингизни тузиш устида ишланг. Сиз эга бўлган билимлар, сизга гуруҳ билан энг бошидан тўғри муносабат қуришга ёрдам беради.
- 4) Иккинчи дарснинг иккинчи топшириғини бажаринг. Бу вазифага жиддий муносабатда бўлишга ҳаракат қилинг. Чунки бу кейинчалик сизнинг хизматингизни янада самаралироқ қиладиган муносабат ва бошқарув усулингизни етарли даражада яхшиланишига ёрдам беради.

- 5) Гуруҳингиз билан учрашувларнинг ҳар ойлик жадвалини, бу учрашувларнинг режаларини тузинг, бу уларни янада самаралироқ қилади, лекин Муқаддас Рухнинг овозига эътиборли бўлинг ва Унга режаларингизга ўзгартиришлар киритишга имкон беринг. Нимани режалаштирганингиз, нима ҳақида ибодат қилганингиз, натижалар қандай бўлганлигини ёзиб боринг.
- 6) Кейинги семинар бошланиши вақтигача сиз гуруҳ тўплашингиз ва иккинчи, учинчи дарсларнинг барча амалий кўрсатмаларини ва бу дарсларнинг барча топшириқларини ва 3А иловани кўшиб бажаришингиз керак.

РУҲИЙ КУРАШ

- 1) Биринчи дарс топшириғини бажаринг. Бу вазифани бажаришда ва имонга келмаганлар билан бўлган суҳбатлардан олинган натижаларни қисқача ёзиб қўйинг. Уларни дунёқарашни ҳақида бирор нарса билишни уддасидан чиқдингизми? Уларнинг дунёқарашини аниқлай олдингизми? Бу сизга яхшироқ суҳбат куришга ёрдам бердими ёки сизга бу ҳақда кўпроқ маълумот керакми?
- 2) Иккинчи дарс топшириғининг барча пунктларини ёзма бажаринг.
- 3) Учинчи дарс топшириғининг барча пунктларини бажаринг. Эфес. 4:17, 5:21 оятларини (Илова 3А) ва 3Б Иловада келтирилган оятларни индуктив ўрганишни ёзма бажаринг.

УСТОЗЛИК

- 1) Ўйлаб кўринг ва ёзинг: шогирд орттириш учун сизнинг маҳаллий жамоатингиз (умуман) ва сизни аниқ жамоатингиз (сизнинг гуруҳингиз) бугун қайси йўналишларда ишлаши мумкин.
- 2) Имон, умид, севги мезонларидан фойдаланиб, гуруҳингиз ёки гуруҳингиз аъзоларининг қанчалик даражада руҳий етук эканликларига баҳо беринг. Қайси соҳаларда ўсиш зарурати аниқ сезиляпти? Бу саволни ўзингизга беринг. Бу вазифани бажарилиши сизнинг устозлик шахсий режангизнинг тайёрланиши ҳамда гуруҳингиз аъзолари учун устозлик режасини тайёрланиши учун муҳимдир.
- 3) Гуруҳингиз ҳар бир аъзосининг ва бутун гуруҳингиз биргаликдаги самарадорлигига баҳо беринг. Сиз бошқаларга бўлган хизматда қай даражада самаралисиз (имон, севги, умид нуқтаи назаридан)? Бу топшириқни бажариш сизга устозлик режасини ишлаб чиқишда ёрдам беради (иккинчи дарс, пункт 3Б)
- 4) Учинчи дарс топшириғининг барча пунктларини бажаринг, бу сизга шахсий устозлик режангизни ишлаб чиқишингизда ёрдам беради.
- 5) 4 чи дарснинг топшириғини бажаринг, шогирд тарбиялаш бўйича хизматингиз режасини ёзинг. Агар сизнинг гуруҳингиз бўлса, бутун гуруҳ учун режа ва ҳар бир шогирд учун алоҳида устозлик режангиз, шунингдек шогирдларингиз мустақил ишлашлари учун режангиз бўлиши кераклигини эсан чиқарманг (4А ва 4В иловалардан фойдаланинг). Кейинги семинарда устозлик режасини кўрсатишга тайёр бўлинг.
- 6) Гуруҳингизнинг ҳар бир аъзосини шогирд бўлиши ва у устозлик қила олиши ҳақида ғамхўрлик қилинг. Улар ўзлари ҳам устозлик режасини ишлаб чиқсинлар. Бунда сизнинг вазифангиз уларга ёрдам бериш, уларни бунга ўргатишдир.

ОИЛА

- 1) Биринчи дарснинг топшириғини бажаринг, топшириқнинг иккинчи, учинчи, тўртинчи ва бешинчи пунктларини ёзма бажаринг.

ИБОДАТ

- 2) Ишъаё пайғамбар китобининг 58 бобини индуктив ўрганинг.
- 3) Ўйлаб кўринг, бизнинг рўзамизни маросимга айлантирадиган нарса нима ва биз қандай қилиб уни олдини олишимиз мумкин? Фикрларингизни ёзиб қўйинг.
- 4) Рўзанинг руҳий машқларини ўтказинг. Биринчи дарснинг топшириғида буни қандай қилишингиз мумкинлигини бир нечта йўли келтирилган. Ўзингизнинг руҳий кечинмаларингизни руҳий кундалигингизга ёзиб қўйинг.

Ўқиш учун адабиётлар:

Мазкур китобларни ўқиб чиқинг:

Джин Гец “Внимательный взгляд на церковь” (“Жамоатга эътиборли назар”).

Роберт Е, Колман “Евангелизм в перспективе” ёки “Генеральный план евангелизма” (Бу битта китобнинг ҳар хил нашрлари).